

NORSKE GAARDNAVNE

OPLYSNINGER SAMLEDE TIL BRUG VED MATRIKELENS REVISION

EFTER OFFENTLIG FORANSTALTNING

UDGIVNE MED TILFØIEDE FORKLARINGER

AF

O. RYGH

FJORTENDE BIND

SØNDRE TRONDHJEMS AMT

BEARBEIDET

AF

K. RYGH

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNER, A/S

1901

GAARDNAVNE

I

SØNDRE TRONDHJEMS AMT

OPLYSNINGER SAMLEDE TIL BRUG VED MATRIKELENS REVISION

AF

O. RYGH

EFTER OFFENTLIG FORANSTALTNING

UDGIVNE MED TILFØIEDE FORKLARINGER

AF

K. RYGH

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNER, A/S

1901

SØNDRE TRONDHJEMS AMT

I dette Bind af «Norske Gaardnavne» er alle Oplysninger om de ældre Skriftformer af Navnene og om den nuværende Udtale af dem ligefrem gjengivne efter det i Indledningsheftet til dette Værk S. VIII omtalte, Rigsarkivet tilhørende Manuskript, hvori Prof. O. Rygh har nedtegnet de under Navnekommissionens Arbeide indsamlede Oplysninger derom. Naar der i nogle faa Tilfælde her er gjort Tillæg dertil, navnlig med Hensyn til Udtalen, er disse satte i skarp Klammer [ ]. Dog er Udtalen af Elvenavne, som antages at indeholdes i Gaardnavne, uden nogen særskilt Betegnelse angivet i noget større Udstrækning, end det er skeet i det nævnte Manuskript. De til Slutning ved de fleste Herreder givne Meddelelser om nedlagte Kirker er ogsaa tagne af en haandskreven Samling af O. Rygh, som ligeledes tilhører Rigsarkivet.

Med Hensyn til Forklaringen af Navnenes Betydning har der ogsaa foreligget flere Forarbeider af Prof. Rygh. Saaledes er i en Afhandling i det trondhjemske Videnskabsselskabs Skrifter for 1882 den største Del af Gaardnavnene i Rissen Herred behandlede. De der givne Forklaringer er her blevne fulgte, dog tildels med endel Forkortelser i Fremstillingen som Følge af, at der med Hensyn til mere almindelige Bemærkninger om Navneforhold nu kunde henvises til Indledningsheftet. Enkelte af mig tilføiede Bemærkninger ved disse Forklaringer eller Tillæg til dem er særskilt betegnede som saadanne, tildels ved, at de er satte inden skarp Klammer. Derimod er Bemærkninger om de af Herredets Navne, som ikke er behandlede i den nævnte Afhandling, indføiede uden nogen særskilt Betegnelse. Fremdeles er flere Navne i dette Amt behandlede i en Afhandling i samme

Videnskabsselskabs Skrifter for 1891 og endel Navne, navnlig i Guldalens Fogderi, i «Landsbladet» for 1894. Desuden findes der i de tidligere udkomne Bind af dette Værk ogsaa mange Bemærkninger vedkommende Navne i dette Amt. Alle disse Bidrag er her benyttede med Anførsel af de Steder, hvorfra de er hentede. For to Fogderiers Vedkommende, nemlig Orkedalens og Strinden og Selbu, har O. Rygh desuden i et Exemplar af Matrikelen tilskrevet Bemærkninger om mange Navnes Betydning. Ogsaa disse er her benyttede, idet de er betegnede med O. R., tilføiet i Parenthes. Endelig skal jeg oplyse, at jeg har havt til min Raadighed O. Ryghs fuldstændige Samling af Stedsnavne og den særlige Samling af Elvenavne.

Hr. Professor S. Bugge har vist den store Velvilje at gjennemse en Korrektur og at give mange Oplysninger og Vink, som er komne Arbeidet tilgode.

Hr. Bibliothekar A. Kjær har ligesom ved de foregaaende Bind besørget Korrekturen og udarbeidet Registrene.

Trondhjem i Juni 1901.

K. Rygh.

INDHOLD.

BRUGTE FORKORTELSER OG TEGN.

Aasen — Norsk Ordbog af Ivar Aasen. 2den Udgave. Christiania 1873.
AB. — Aslak Bolts Jordebog, udgivet af P. A. Munch. Christiania 1852. Anført efter Udgavens Sidetal. (Affattet 1430—1440).
Adj. — Adjektiv (Tillægsord).
Akk. — Akkusativ (Gjenstandsform).
alm. — almindelig.
Bd. — med tilføiet Romertal, henviser til tidligere udkomne Bind af dette Værk.
BK. — Bjørgynjar kalfskinn, udgivet af P. A. Munch. Christiania 1843. (Skrevet antagelig omkring 1360, men for en stor Del efter Optegnelser fra den tidligere Del af det 14de Aarh.).
c. — circa (omtrent).
Cap. — Trondhjems Kapitelsbog, Fortegnelse over det trondhjemske Kapitels Jordegods, affattet c. 1550 (Haandskrift).
Dat. — Dativ (Hensynsform).
DN. — Diplomatarium Norvegicum, udgivet af Chr. C. A. Lange, C. R. Unger og H. J. Huitfeldt-Kaas. Christiania 1847 ff. Anført efter Udgavens Bind- og Sidetal.
Ent. — Ental.
f. — Femininum (Hunkjønsord).
Fagrsk. — Fagrskinna, udgivet af P. A. Munch og C. R. Unger. Christiania 1847.
Flatøb. — Flateyjarbók, en Samling af norske Kongesagaer. Christiania 1860—1868.
Flt. - Flertal.
Fornm. s. — Fornmanna sögur, útgefnar at tilhlutun hins norræna fornfræðafélags. Kaupmannahöfn 1825—1837. Anført efter Bind- og Sidetal.
Fritzner — Ordbog over det gamle norske Sprog af Dr. Johan Fritzner. 2den Udgave. Kristiania 1886—1896.
Gen. — Genitiv (Eieform).
GN. — Gaardsnummer i Matrikelen.
Heimskr — Heimskringla eller Norges Kongesagaer, udgivne ved C. R. Unger. Christiania 1868. Anført efter Sidetal.

jfr. — jevnfør.

Indl. — Indledningsheftet til nærværende Værk.

K. — Kirke.

k. — kirkja (Kirke).

Landn. — Landnámabók, i Íslendinga sögur, 1ste Bind. Kjøbenhavn 1843. Anført efter Udgavens Sidetal.

(lat.). — Betyder, tilføiet efter et anført Brev fra Middelalderen, at dette er affattet paa Latin.

Ldsbl. — Norske Stedsnavne af O. Rygh, en Række Artikler i «Landsbladet» 1893—1895. Anført efter Artiklernes Nummere.

m. — Maskulinum (Hankjønsord).

MA. — Middelalderen.

Matr. — Matrikelen.

Morksk. — Morkinskinna, udgiven af C. R. Unger. Christiania 1867.

n. — Neutrum (Intetkjønsord).

ndf. — nedenfor.

N. Fjordn. — Norske Fjordnavne af O. Rygh, i Festskriftet til Professor Unger. Kristiania 1896.

NgL. — Norges gamle Love. Christiania 1845—1895. Anført efter Bind- og Sidetal.

Nom. — Nominativ (Nævneform).

NRJ. — Norske Regnskaber og Jordebøger fra det 16de Aarhundrede (1514—1521), udgivne af H. J. Huitfeldt-Kaas. Kristiania 1887—1899. Anført efter Bind- og Sidetal.

nuv. — nuværende.

OE. — Erkebiskop Olaf Engelbretsens Jordebog. Utrykt, i Rigsarkivet. Affattet omkring 1530.

oldn. — oldnorsk.

opg. — opgivet.

opr. — oprindelig, oprindelige.

ovf. — ovenfor.

Paategn. — Betyder, tilføiet efter et nævnt Brev, at det af dette anførte staar i en (samtidig eller yngre) Paategning paa Brevet.

Personn. i Stedsn. — Personnavne i norske Stedsnavne af O. Rygh (er under Udgivelse som Universitetsprogram).

RB. — Biskop Eysteins Jordebog (den røde Bog). Fortegnelse over det geistlige Gods i Oslo Bispedømme omkring Aar 1400. Udgivet af H. J. Huitfeldt. Christiania 1879.

Ross — Norsk Ordbog af Hans Ross. Tillæg til «Norsk Ordbog» af Ivar Aasen. Christiania 1895.

K. Rygh — Norske og islandske Tilnavne fra Oldtiden og Middelalderen, samlede af Karl Rygh. Trondhjem 1871.

O. R. — Betegner haandskrevne Bemærkninger af Prof. O. Rygh.

S. — Sogn (ogsaa brugt om Side i en anført Bog).

s. — Tilføiet efter et anført Sted betyder det, at det anførte er et senere Tillæg i vedkommende Kildeskrift.

Sms. — Sammensætning.

sms. — sammensat, sammensatte.

smst. — sammesteds.

Thj. VSS. — Det kongelige norske Videnskabers Selskabs Skrifter. Trondhjem. Anført efter Aargang og Sidetal.
Udt. — udtales, udtalt.
usms. — usammensat, usammensatte.
* foran en opgivet oldnorsk Navneform betyder, at der ikke haves nogen direkte Hjemmel for den fra den Tid, da Navnene skreves i oldnorsk Form, men at den kun er sluttet efter Navnets Form i Nutiden eller i yngre Optegnelser. I Tilfælde, hvori denne Slutning maatte ansees særlig usikker, er tilføiet ? efter Navnet.
! efter en Navneform, der er paafaldende eller aabenbart urigtig, skal gjøre opmærksom paa, at den virkelig findes saaledes i den benyttede Kilde.
Et Aarstal efter en anført Navneform betyder, at denne er funden i en i Rigsarkivet bevaret Jordebog eller lignende Kilde fra det nævnte Aar.

Med Hensyn til de i Opgaverne om Navnenes nuværende Udtale benyttede Lydtegn er følgende at bemærke:

En Bue over en Vokal betyder, at den udtales kort, — en horizontal Streg, at den udtales lang (*ă*, *ā*).

Med *é*, *í*, *ó*, *ú*, *ý* betegnes lukt Udtale af vedkommende Vokal. Aaben Udtale er tildels særlig fremhævet ved at benytte Tegnene *ę*, *į*, *ǫ*, *ų*, *y̨*.

ḑ, *ļ*, *ņ*, *ţ* udtrykker mouilleret (palatal) Udtale af disse Konsonanter (som om en i-Lyd var kommet til i Udtalen), saaledes som man har den i store Dele af Landet i Ordene **Odd, alle, inn, Mann, kvitt** (Intetkjønsform af Adj. kvit).

ķ er den bløde (palatale) Lyd af k, som i **Kjedel, Kile, Kjos, Kjøl.**

ł er «tykt» (kakuminalt) l, som man hører det østen- og nordenfjelds i **Ola** (Mandsnavn) eller i **Slag.**

hl betegner den Udtale af l, som høres i en stor Del af Landet (ikke ganske ens overalt) i **litle** (lille), **Hasl** (Trænavn) eller i **Salt.**

Tegnet ′ efter en Stavelses Vokal betyder, at Stavelsen har Enstavelses-Tone (som i **Fjorden, Huset**), og Tegnet ‵, at den har Tostavelses-Tone (som i **Fjorde, Huse**).

Endelig bemærkes, at β i Gjengivelsen af ældre Navneformer udtrykker den Form af Bogstavet s, som hyppigt findes anvendt i 16de og 17de Aarhundredes Skrift, og som antagelig skal betyde dels ss, dels sz.

Om de i Gjengivelsen af oldnorske Navneformer forekommende særlige Bogstavtegn er at bemærke, at

ǫ udtales som kort, aabent o.

ð var et «aandende» d, udtalt som engelsk th i **father.**

þ var en «aandende» t-Lyd, udtalt som engelsk th i **thank.**

1.

OSEN HERRED.

Prestegjældets Navn: Bjørnør. Udt. *bjø'nnŏr*[1].

Ældre Navneformer: Biarnaura (Acc.) AB. 117. I Biernaurom AB. 115.

Biørnø Thingsted NRJ. II 49. Biørnaaur OE. 28.

Biørnerøyenn DN. X 796, c. 1550. Bjørnøer 1618. 1643. Biørnør 1630.

Bjarnaurar. Sidste Led maa være det samme som usammensat haves i Aurar, nu Aure, Bygdenavn paa Nordmøre, og i flere Gaardnavne, af aurr, m. Grus, gruset Grund, se Indl. S. 42. 1ste Led er vel snarest Gen. Flt. af Dyrenavnet bjǫrn.

Herredets og Sognets Navn se GN. 20.

Gaardenes Navne: **1. Sæter.** Udt. *sæ'ter.* — Setther 1559. Zetter 1626. 1630. Setter 1664. Sætter 1723.

Her vel snarest af setr, n. Opholdssted, Bosted, se Indl. S. 74.

2. Angen. Udt. *å'nnen.* — Angh NRJ. II 52. Angenn DN. X 797, c. 1550. Angen 1559. 1618. 1723.

* Angr, af angr m., Fjord, Vik, se Indl. S. 42. Gaarden ligger ved en Bugt af Svefjorden.

3. Drageid. Udt. *drä'ge.* — Drago 1559. Drageid 1618. Dragejd 1723.

Af drag n. og eið n., se Indl. S. 47 og 48. Betyder et Eid, over hvilket man drager Baade fra den ene Fjord til den anden. Gaarden ligger paa et smalt og temmelig lavt Eid mellem Svefjorden og Bølefjorden, paa hvis anden Side Gaarden Dragvold ligger, som hører til Flatanger.

---

[1] Det gamle Bjørnør Herred blev i 1892 delt i 3: Osen, Roan og Stoksund, og Navnet bruges siden kun som Benævnelse paa Prestegjældet.

4. **Holand.** Udt. *hô'lann.* — Hoffuelandt DN. X 797, c. 1550. Holland 1559. 1723.

* Háland eller Hóland af Adj. hár (hór), høi. Hvis Udtalen er rigtig opgivet, tyder den paa, at man her snarere har Navnet Holan af hóll (hváll), se Indl. S. 56. Derimod taler dog de ældre Former af Navnet.

5. **Ervik.** Udt. *æ̂'rvika.*

Navnet forekommer hyppigt paa Vestkysten. Det kan maaske forklares af æðr f. (Gen.: æðar), Efugl. Der kunde dog ogsaa tænkes paa Oprindelse af et Elvenavn. O. R. opfører ogsaa under Tvivl dette Navn i sin Samling af Elvenavne; jfr. Æra, to Elve i Aamot, og de hyppigere Gaardnavne Erdal og Erland. Der kommer her en Elv ud i Svefjorden.

6. **Levik.** Udt. *lé'vika.*

Navnet forekommer paa flere Steder: i Stangvik, Halse, Aure og Stegen, og har maaske ikke altid samme Oprindelse. Undertiden kunde det maaske komme af et Elvenavn Lea, der kjendes fra Holtaalen. Her er det maaske helst at aflede af hlé n., Læ, Ly.

7. **Solløisa.** Udt. *sô'lløisa.*

* Sólleysa?, et Sted, som er sparsomt beskinnet af Solen. Det samme Navn findes i lidt forskjellige Former i Id (Bd. I S. 210), N. Odalen (Bd. III S. 196) og Nedre Eker. Se Thj. VSS. 1891 S. 180. Gaarden er omgivet af høie Fjelde.

8. **Sve.** Udt. *své.* — Suedt DN. X 797, c. 1550. 1559. Sued 1618. Sveed 1723.

Af svið n., afsvedet Sted, et Sted, som er ryddet ved Brænding, se Indl. S. 80 under sviða.

9. **Helvik.** Udt. *hæ̂'lvika.* — Helleuig 1559. Heluig 1618. Helluig 1664. Helvig 1723.

Naar ikke gamle Former kjendes, kan intet sikkert siges om Navnets Oprindelse. Efter den nuv. Udtale kan 1ste Led være et Personnavn Helgi eller Helga, men kunde ogsaa være Adj. heilagr, hellig. Jfr. Personn. i Stedsn. under Helgi.

10. **Rødøen.** [Udt. *rau'øia*].

11. **Hopen.** Udt. *hô'pen.*

Af hópr m., en liden, helst indelukket Bugt, se Indl. S. 57. Gaardene ligger ved en trang Fjord, med noget indsnevret Munding.

11, 2. **Bjørsviken.** Udt. *bjø'lsvika.*

12. **Vingsand.** Udt. *vé'ngsann.* — Vigesand NRJ. II 52. Vingeszom DN. X 797, c. 1550. Wingsand 1559. Wingsenn 1618. Wingsand 1723.

2det Led er sandr m., Sand, se Indl. S. 73. 1ste Led er det samme som i Fjordnavnet Vingfjorden. Men det er paafaldende, at Gaarden ikke ligger ved denne, men ved Mundingen af den strax søndenfor indgaaende Hopenfjord. Formodentlig har Fjordnavnet tidligere været brugt i mere omfattende Betydning. Dette har tidligere vistnok været et usammensat Navn, maaske oprindeligt Vingi ligesom en Fjord i Rugsund Sogn i Nordfjord, se N. Fjordn. S. 53. Inde ved Fjordens Bund ligger en Husmandsplads Vingan, samme Navn som Agdenes GN. 54.

13. **Høvik.** Udt. *hé'vika.* — Houigh 1559. 1590. 1626. 1630. Høewig 1723.

* Høyvík, af høy n., Hø. Navnet forekommer i Bærum og fl. andre Steder, udt. He- ligesom her. Se Bd. II S. 131. Maa forklares af, at Stedet opr. kun har været brugt som Slaatteland, Indl. S. 69. Samme Navn i Stoksund GN. 92.

14. Strand. Udt. *strann.* — Strand NRJ. II 52. 1559. 1723.

* Strǫnd f., Strand, efter Beliggenheden ved Kysten. Indl. S. 79.

15. Sundet. Udt. *sô'nne.*

Det Sund, hvorefter Gaarden har Navn, er det snevre Indløb til Osenfjorden.

16. Ramsøen. Udt. *ra'mmsøia.* — Hamsø (!) NRJ. II 52. Ramszøie DN. X 797, c. 1550. Ramβø 1559. 1618. Ramsøe 1723.

Navnet kunde komme af Mandsnavnet Rafn eller af Plantenavnet Rams, Skovløg, hvoraf f. Ex. Ramsøien i Brandval er forkl., Bd. III S. 285.

17. Kalvværet. Udt. *kă'lvære.*

18. Buarøen. Udt. *bú'arøia.*

* Búðarey af búð f., Bod, her Fiskebod.

19. Hepsøen. Udt. *hæ'ppsøia.* — Hopesøø NRJ. II 52. Hebbeszøie DN. X 797, c. 1550. Hepβøø 1559. Hepsøe, Hefnsøe 1723.

Vistnok et enestaaende Navn. Da det mest karakteristiske ved Øen synes at være en lang smal Kile, ved hvis Bund Gaarden ligger, kunde det ligge nær at tro, at Formen i NRJ. Hopesø (af hópr, se GN. 11) viser hen til Navnets Oprindelse. Prof. S. Bugge antager, at den gamle Form mulig har været *Hœpisøy af *hœpi n., en Afledning af hópr.

20. Osen. Udt. *ó'sen* [der skal ogsaa høres: *ô'sen*]. — Osen NRJ. II 52. Ouβen OE. 28. Oβen 1559. Osenn 1590. Aaβen 1618. 1630. Offuer Aasenn, Nederaaβen 1626. Oesenn 1643. Oesen 1664. Oesen 1723.

Af óss m., se Indl. S. 69. Navnet kunde vel forklares af, at Gaarden ligger ved Udløbet af Dalens Hovedelv, Steinselven. O. R. antager dog i en haandskr. Notits, at det opr. tilhører Fjorden, som ved et smalt Sund er forbunden med Havet. Det maa isaafald have lydt Ósi. Mulig kan ogsaa Elven have havt et Navn af samme Stamme, da Osa er et ogsaa ellers forekommende Elvenavn.

20, 16. Elvebakken. Udt. *æ'lvabakkan.*

21. Nesmoen. Kaldes *næ'sse.*

Ligger paa et af Elven og Fjorden dannet Nes.

22. Mo. Udt. *mó.* — Moo NRJ. II 52. 1559. Mou 1590. Moe 1626. 1664. 1723.

Mór m., se Indl. S. 69.

23. Mælan søndre. Udt. *sø'rmlan.* — Meland NRJ. II 52. Melenn søndre OE. 28. Melland 1559. Mørlandt, Melandt 1590. Sørmelannd 1626. Melland 1630. Sormeland 1664. Søermellan 1723.

24. Mælan nordre. Udt. *nô'rmlan.* — Melenn nørdre OE. 28. Nørmelland 1559. Nøermeland 1626. Normeland 1664. Noermellan 1723.

Den rette Form af disse Navne er antydet i OE., men forøvrigt er de i Jordebøgerne misforstaaede, som om de skulde være Meland af glt. Meðalland. Navnene er Flertal i best. Form af melr m., en Mæl. Se Thj. VSS. 1891 S. 212.

25. Raukollenget. Kaldes *rau'kaalļbakken*.

Af Fspr. Raudkoll, Rødkløver.

26. Melhus. Udt. *mæ'lhús*. — Melhus 1559. 1590. 1626. 1630. Mellhuus 1664. Mælhuus 1723.

* Meðalhús eller maaske snarere Meðalhúsar, den midterste Gaard. Hyppigt Navn nordenfjelds ligesom Meland paa Vestlandet og Melbø eller Melby paa Østlandet.

27. Steine. Udt. *stein'*. — Stene NRJ. II 52. Steine OE. 28. Stenn 1559. Steene 1626. Stehne 1630. Steenne 1664. Steene 1723.

* Steinn af steinn m., se Indl. S. 79. Den nuv. Form maa opfattes som Dativ. Navnet maa sigte til en høi, temmelig isoleret Fjeldkoll (Onshaugen) lige ved Gaarden.

28. Lilleenget. Udt. *li'hlæņņe*.

29. Aasegg. Udt. *å'sægg*. — Oseghe NRJ. II 52. Oseg nedre OE. 28. Aasegh 1559. Aaβegh 1590. Aaβeggj 1618. 1626. Aasegge 1630. 1664. Neder Aas Eggen 1723.

Betyder ligefrem en Egg af Aasen. Det forekommer neppe ellers som Gaardnavn. Da de to ældste Kilder, navnlig den idethele paalidelige OE., har Formen Oseg, og -egg meget ofte findes sammensat med Elvenavne, kunde det være fristende i 1ste Led at se et oprindeligt Navn paa Steinselven, Osa (jfr. GN. 20). Der maatte da her være den samme Lydovergang fra ó til aa, som man synes at have i Aasen i Aker, opr. Óssin (jfr. Bd. II S. 105). Dette bliver dog kun en usikker Gisning.

30. Storenget. Udt. *stô'ræņņe*. Se GN. 28.

31. Kvenland. Udt. *kvæ̀'ņņlaņņ*. — Qwinneland NRJ. II 53. Quernland 1559. Quenlandt 1590. Quendland 1618. 1630. Quindlannd 1626. Quendland 1664. Qvendland 1723.

Naar ingen middelaldersk Form kjendes, kan Navnets Betydning ikke sikkert forklares. Det kunde være opr. Kvennaland, hvor 1ste Led var kvenna, Gen. Flt. af kona, en Kvinde, og det maatte da forstaaes i Analogi med de med kerling og møy sammensatte Navne. Det kunde ogsaa komme af Elvenavnet Kvenna eller Kverna, som da maatte tilhøre den ligeoverfor Gaarden i Steinselven udfaldende Sæterelven. Hvis den opr. Form er Kvernland, kunde det ogsaa have Hensyn til Beliggenheden, som kan frembyde Lighed med en Kvernsten, idet Gaardene ligger paa en rund, til alle Sider affaldende Forhøining, som næsten helt omslynges af Elven. Ogsaa de meget hyppige Navne Kvernholmen og Kvernø maa vistnok forklares af en Sammenligning med en Kvernsten.

32. Aasegg øvre. Offueraasegge 1664. Overaas Eggen 1723 (da øde i mange Aar).

Se GN. 29.

33. Lindset. Udt. *li'ņņset*. — Lensetter NRJ. II 53. Linsetther 1559. Lindsæt 1723.

Navnet forekommer paa flere Steder. Naar der ikke kjendes ældre Skriftformer end de fra 16de Aarh., kan der vanskelig siges noget sikkert om Navnets Oprindelse.

34. Sætran. Udt. *sè'tran.* — Setter 1559. 1590. 1618.

* Setrar, af setr n., se GN. 1 og Indl. S. 74.

35. Bratjær. Udt. *bra'ttjẽr.* — Sødre og Nørdre Jaderen OE. Jøren NRJ. II 53. Jerrenn 1559. Jerenn 1590. Bratt Jernn 1618. Brattereed (!) 1626. Bratierre 1630. Bratiere 1643. Bradtierre 1664. Bradtjere 1723.

2det Led i dette Navn ligesom i det følgende er jaðarr m., Rand, Kant, endnu brugt som Appellativ og i ældre Tid anvendt til Dannelse af en Mængde Stedsnavne. Disse betegner dels Landskaber og Grænder (Jæderen søndenfor Stavanger, Jaren, Grænd i Vestre Bærum osv.), dels Søer (Jaren i Gran) og dels og det oftest Gaarde. I den sidste Anvendelse forekommer Ordet dog kun sjelden vesten- og nordenfjelds, hvorimod det er almindeligt i Østlandets lavere Egne. Hvorledes man skal tænke sig Anledningen til Navnets Anvendelse, er vel uvist. Det beror paa, hvad det her oprindelig har betegnet. Det synes sandsynligt, at Navnet her fra først af har kunnet være Navn paa Fjordene. Thj. VSS. 1891 S. 165 f. N. Fjordn. S. 60. 1ste Led er Adj. brattr, brat. Gaarden ligger oppe i en fra Bratjærfjorden steilt opgaaende Li paa den nordre Side af Halvøen.

36. Sørjær. Udt. *sø'rrjẽr.* — Sør Jerrenn 1559. Sør Jerenn 1590. Sør Jernn 1618. Søererj (!) 1626. Sørierre 1630. 1664. Søer Jere 1723.

Se frg. GN. Gaarden ligger paa en Slette ved Sørjærfjorden paa den søndre Side af Halvøen. Hvis Jaðarr fra først af har været Navn paa en af Gaardene, maa det vistnok have været paa denne.

37. 38. Skjervøen. Udt. *sjæ̀'rvøia.* — Skerwen NRJ. II 52. Skeruen DN. X 797, c. 1550. Scherffø 1559. Ytter Schiervøen 1723. Inder Schiervøe 1723.

Maa utvivlsomt udledes af Folkesprogets Skarv n. eller Skjerv n., nøgen Klippe, Fjeld, hvorpaa intet voxer, som vistnok er et gammelt Ord, og hvoraf mange Navne er dannede, f. Ex. det hyppige Gaardnavn Skjerve.

2.

ROAN HERRED.

Herredets og Sognets Navn, se GN. 65.

Gaardenes Navne: **39. Vik.** Udt. *vik.* — Vigh NRJ. II 51. Wiich Cap. Wyg 1559. Wiigh 1590. Wig 1626. Wich 1630. 1664. Wiig 1723.

Vík f., se Indl. S. 85.

40. Vikaunet. Udt. *vi`kaune.*

Sidste Led er auðn n. (Indl. S. 42).

41. Bessaker. Udt. *bè`ssaker.* — Børsaghe, Bessagher NRJ. II 51. Baerszacker DN. X 796. Bershaag, Bershage 1559. Bessagger 1618. Bedsager 1723.

Sandsynligvis sammensat med Mandsnavnet Bessi eller Bersi (dog ikke opført i Personn. i Stedsn.). Men der er ogsaa Mulighed for, at 1ste Led kan være Elvenavnet Bessa, som findes paa flere Steder. Der løber en større Bæk forbi Gaarden. Sidste Led er akr m., se Indl. S. 41.

42. Børøen. Udt. *bø`røia.* — Byrða Fornm. s. I 94. II 174. VII 217. Egils S. Kap. 195. i Borynne NRJ. II 52. Beriø 1559. Berøenn 1618. Bærøen 1723.

Byrða. Fritzner (2den Udg.) forklarer Navnet af byrða f., stor Kasse, Binge.

43. Sandøen. Udt. *sa`ŋŋøia.* — Sandøie DN. X 797, c. 1550. Sanndøen 1618. Sanduehr 1664. Sandøen 1723.

Navnet forekommer hyppigt langs hele Kysten.

44. Kvernholmen. Udt. *kvæ`ŋŋhålman.*

Af kvern f., Kvernsten. Navnet maa vel have sin Oprindelse i en Sammenligning af Øens Form med en Kvernsten, ligesom naar Kverna hyppigt findes brugt som Navn paa Skjær. Jfr. Osen GN. 31 og Frøien GN. 54.

45. Moen. Udt. *mó'n.*

Mór m., Mo, Sand- eller Grusslette (Indl. S. 67).

46. Hofstad. Udt. *hå'ffsta.* — Hopestad NRJ. II 51. Hoppestadtt DN. X 797, c. 1550. Hopstad 1559. Hoffstad 1618. Hopstad 1723.

«Navne, som nu skrives Hofstad, findes paa adskillige Steder i Landet (i Asker, i Bygland, i Fitje, i Bjørnør, paa Hiteren, i Melhus, paa to Steder i Stjørdalen, i Værdalen og i Sparbuen), nordenfjelds overalt udtalt med aaben Vokal. — — — — Navnet er sikkert ikke overalt af samme Oprindelse. I Bjørnør skrives i 16de Aarh. — — — — (se ovf.), paa Hiteren Hobbestad, Hobestad, i Værdalen Hopestad, i Sparbuen i 1463 (DN. II 636) Hobba-, Hobbostadir; kun den ene af Gaardene i Stjørdalen findes i MA. skrevet Hofstadir (AB. 36). Der synes mig at være nogen Grund til at spørge, om Hof- i dette Navn overhovedet nogensteds er oprindeligt og ikke en Ændring af et anderledes lydende Forled», Bd. II S. 154 (om Hofstad i Asker). Gaarden ligger ved Hofstaddalens Hovedelv, og forbi Gaarden kommer en Sideelv ud i denne.

47. Nerdal. Udt. *nē'rdal.* — Neredall NRJ. II 51. Dall 1559. Nerdall 1618. Nederdahl 1723.

Denne Gaard og den følgende ligesom maaske ogsaa GN. 49 er vistnok Parter af en ældre Gaard Dal.

48. Øverdal. Udt. *ø'verdal.* — Ewredall NRJ. II 51. Øffuerdall 1559. Offuerdall 1630. Overdahl 1723.

49. Fagerdal. Udt. *fa'gerdal* (ogsaa hørt: *'fa'gerdalen*). — Fagerdall 1559. 1618. Fagerdahl 1723.

50. Grovadalen. Udt. *grå'vadalen.*

51. Groven. Udt. *grå'va.* — Graffuen 1618. Graven 1723 (da øde).

Dette Gaardnavn er sandsynligvis det oprindelige Navn paa den Elv, som kommer fra Grovavandet og gaar forbi denne Gaard og GN. 50 til Hofstadelven. Grova forekommer som Elvenavn i Vaage og i Eikesdalen; det maa afledes af grǫff, Grav, gravet Fordybning. Se Indl. S. 52.

52. Lonin. Udt. *lō'nin* (længere ude i Bygden skulde siges *lū'nin*). — Lymenn (!) 1559. Lune 1590. Lunne, Lunnde 1626. Lunne 1630. 1664. Inder og Ytter Lunde 1723 (øde i lang Tid).

* Lónar eller Lónir, af lón f., en Elv eller Bæk med svag Strøm, en Udvidelse af et Vandløb. Jfr. Indl. S. 66. Her best. Flertal. Navnet tilhører maaske oprindeligt den forbiflydende Elv, Loneelven, som paa en lang Strækning gaar gjennem Myrland med svagt Fald og store Bugtninger. Lona heder Elve i Vaage og i Opdal.

53. Olvik. Udt. *ō'lvika.*

Første Led er maaske Mandsnavnet Ole.

54. Strøm. Udt. *straum.* — Strøm NRJ. II 51. Strum 1559. Strøm Cap. 1590. 1630. Strømb 1626. 1664. Strøm 1723 (øde).

* Straumr m., Strøm. Ligger ved Udløbet af en kort Elv mellem Strømsvandet og Fjorden.

55. Halsvik. Udt. *hā'lsvika.* — Halswig, Hælswig 1723.

1ste Led er hals m., Hals (Indl. S. 53). Det maa sigte til den lange, smale Tange, som springer frem i Fjorden lige udenfor Gaarden og deler Fjorden i to Arme.

56. Einarsdal. Udt. *ei'narsdalen.* — Enarsdall NRJ. II 51. Ennerdallenn DN. X 797, c. 1550. Ennersdall 1559. Indersdallen 1618. Einersdahl 1723.

Af Mandsnavnet Einarr.

57. Hauknes. Udt. *hau'knes.* — Hogeness NRJ. II 51. Hogenes 1559. Hockernes 1618. Høchnæs 1723.

Rimeligvis Hauknes, hvori 1ste Led er det hyppige Elvenavn Hauka. Det kunde dog ogsaa antages sms. med Dyrenavnet haukr.

58. Sumstad. Udt. *sô'mmsta.* — Somerstade NRJ. II 51. Summestadt 1559. Somestadt 1590. Sundsta 1626. Sumstad 1630. Sumbsta 1664. Sumbstad 1723.

Kunde være Sumarliðastaðir, hvor 1ste Led er det ikke sjeldne Mandsnavn Sumarliði (dog ikke opført i Personn. i Stedsn.), eller 1ste Led kunde være Elvenavn, som da maatte være baaret af en af de Bække, som falder ud ved Gaarden. Somma er Navn paa en Elv i Aadalen, og Spor af det samme har man ogsaa i Somdalen i Aafjorden.

59. Beskeland. Udt. *bé'sskelann.* — Bøskeland NRJ. II 49. Beskelandt DN. X 797, c. 1550. Beschelandt 1559. Biescheland 1618. Bædscheland 1723.

Ligger ved Beskelandsfjorden, og det synes sandsynligt, at 1ste Led indeholder det opr. Navn paa Fjorden, maaske ogsaa paa den i denne udløbende Elv (Beiski, Beiska?).

60. Fjorden. Udt. *fjö'len.* — Bieskiandtfjordt DN. X 797, c. 1550. Fiorenn 1559. 1618. Fioren 1723.

Ligger indenfor Bunden af Beskelandsfjorden ved den der udløbende Elv.

61. Grønningen. Udt. *grø'nninnen.*

Et nordenfjelds hyppigt Navn, dannet af Adj. grœnn med Afledningsendelsen -ingr. Det forekommer ogsaa som Navn paa Indsøer. I nogle Tilfælde er Navnet sammensat med eng f., en Eng, der ofte som 2det Led i Navne nu er blevet til -ing i Udtalen. Thj. VSS. 1882 S. 59 og 12 f.

62. Nordstigan. Udt. *nô'lstían.*

Det synes mig tvivlsomt, om 2det Led er rigtigt opfattet i Navnets Form i Matr. Jeg vover at formode, at det er rigtigere at dele Nordst- ian, hvori 1ste Led er en nordenfjelds forekommende Superlativform af norðr og 2det er det samme som Navnet Eian, altsaa = «Nordre Eian». Ei i eið som 2det Led forkortes ofte til i (Indl. S. 48). Gaarden, som først i den nye Matr. er bleven særskilt matrikuleret Brug, ligger noget i Nord for GN. 63.

63. Eian. Udt. *ei'an.* — Edtt 1559. Edenn 1590. Edem 1626. Eidenn 1630. Eyden 1664. Ejen 1723.

Af eið n., Eid (Indl. S. 48). Den nuv. Flertalsform er maaske her som oftere af yngre Oprindelse.

64. Utro. Udt. *ú'tró.* — Vdroth NRJ. II 49. Vtro OE. 28. Wtro 1559. Vdroenn 1590. 1626. 1630. Wroen 1664. Udroe 1723.

«Ytre Roan», se flg. GN.

65. Bjørnør Prestegaard. Kaldes *præ'ssgålen.* — Rode NRJ. II 49. Roenn, Roem 1559. Roans Præstegaard 1723.

Gaardens nu i Dagligtalen forglemte Navn er Roan. Det er sandsynligvis samme Navn som Roe i Smaalenene, der som Gaardnavn udtales med

lukt o, medens det som Sognenavn, paavirket af Skriftformerne, udtales Raade. Se Bd. I S. 324. 330, hvor Navnet udledes af róða f., en Stang, og hvor der nævnes et Par andre Navne, der synes at komme af samme Ord, maaske gjennem dets Anvendelse som Elvenavn. Her i Bjørnør kunde man enten antage, at Navnet oprindelig har tilhørt den forbiflydende Elv, eller forklare det af den lille, spidse, isolerede Fjeldtop ved Gaarden (jfr. Staven brugt som Navn paa Fjelde). Ogsaa her er vistnok Flertalsformen af yngre Oprindelse.

66. Berfjord. Udt. *bæ̀rfjòlen.* — Bareffiord NRJ. II 50. Berrefiordenn 1559. Berfiordt 1590. 1630. Berfiord 1626. 1664. Bergfiord 1723 (da Kapellangaard).

* Berufjǫrðr? 1ste Led er vistnok det oprindelige Navn paa den forbi Gaarden flydende Elv, der maa have hedt Bera (af bera f., Hunbjørn), et meget hyppigt Elvenavn (saa ogsaa antydet af O. R. i Samlingen af Elvenavne). Navnet har først tilhørt Fjorden, som fremdeles kaldes Berfjorden.

67. Nes. Udt. *néss.* — Ness NRJ. II 50. 1559. 1590. 1626. 1630. Næß 1664. Næss 1723.

Af nes n., Nes (Indl. S. 68).

68. Stranden. Udt. *strànna.*

69. Brandsøen. Udt. *brànnsøia.* — Brandzø NRJ. II 50. Brandtzø 1559. Branndtzøenn 1590. Branntzøe 1626. Brandtzøe 1630. Brandtzøen 1664. Brandsøen med Kragøen 1723.

1ste Led er vel Mandsnavnet Brandr.

70. Kraakøen. Udt. *krà̊køia.* — Underbrug til GN. 69 i 1723.

Kraakøen er et ofte forekommende Navn paa Øer, ligesom det usammensatte Kraaka er et hyppigt Navn paa Holmer og Skjær. De er vistnok oftest at udlede af Fuglenavnet kráka f. Se forøvrigt flg. GN.

71. Kraakfjord. Udt. *krà̊kfjòlen.* — Krogffiordh NRJ. II 50. Kraagefiord OE. 28. Krogefiordenn 1559. Krogfiordt 1590. 1630. Krogsfior 1626. Krogfiord 1664. Kraagfiord 1723.

Gaarden ligger ved Bunden af en Fjord af samme Navn, fra hvilken det er gaaet over paa Gaarden. Det kan maaske have sin Oprindelse af Navnet paa den udenfor Fjordens Munding liggende Ø (frg. No.). Men det er ogsaa muligt, at den i Bunden af Fjorden udfaldende Elv kan have hedt Kraaka, et ikke sjeldent Elvenavn, og at Fjordnavnet er sammensat med dette, altsaa opr. Krákufjǫrðr.

72. Troningen. Udt. *trṑninnen.* — Throningh, Troningenn 1590. Thruneng 1626. Thrundengh 1630. Trund Eng 1664. Tron Eng 1723.

Kunde maaske være sammensat af Mandsnavnet Þróndr (Þrándr) og eng f., Eng, der i 2det Led ofte gaar over til -ing, -ingen (Indl. S. 49).

73. Hongsand. Udt. *hå̀ngsann.*

1ste Led er vistnok Mandsnavnet Hǫgni (O. R.).

74. Almenningsværet. Kaldes *vǽre.*

75. Almenningen. Udt. *ǻlmenninnen.* — Almyngh NRJ. II 50. Almenning OE. 28. Almynding 1559. Almindingh 1590. Allminding 1626. 1630. 1664. Almendingen med Wæret 1723.

Af almenningr m. Gaardene ligger paa en større Ø, som har samme Navn. Rimeligvis har den i sin Tid været Fælleseie for en Del af Bygden. Navnet forekommer oftere som Gaardnavn, bl. a. i Kraakstad og i Vinger. Se Bd. II S. 43 og Bd. III S. 219.

76. Maaøen. Udt. *må'øia.*

1ste Led er rimeligvis már m., Maase.

77. Kiran. Udt. *ḱi'ran.* — Kyren NRJ. II 50. Kyllenn OE. 28. Kyren 1559. Kiernn, Kyrenn 1590. Kirumb 1618. Kierumb, Kirumb 1626. Kyrum 1630. Kirren 1664. Kiiren 1723.

Navnet maa i sin nuv. Form være sterkt forandret. Prof. S. Bugge har nævnt som en Mulighed, at det kunde være opr. Kýrin, en Smstn. af kýr, Gen. af kú f., og vin (Indl. S. 85), som nu i denne Egn maatte ventes at faa Endelsen -a (jfr. Aa GN. 27 og 31). Dernæst er den best. Artikel i Hankjøn tilføiet ligesom i Snøan i Støren, ogsaa en Smstn. med -vin.

78. Joskjør. Udt. *jő'sjørin.* — Støre, Skøre NRJ. II 50. Styørne DN. X 796, c. 1550. Stiørenn, Stiørnn 1559. Styrenn 1618. Joen Schiøren 1664. Joschiøren 1723.

Det sidste Led er det samme som i Nordskjør og Sundskjør GN. 79 og 84 og er vel det gamle Navn paa Skjørafjorden, omkring hvilken Gaardene ligger; dette maa efter den nuv. Udtaleform antagelig have været et svagt Hankjønsord. Man har formodentlig den samme Stamme i Skjør i Eidsberg, i det gamle Stjórudalr i Søndfjord og i Bygdenavnet Stjóradalr, nu Stjørdalen. Se Bd. I S. 145 og N. Fjordn. S. 60. Det 1ste Led er vel Mandsnavnet Jon.

78, 1. Øikvik. Udt. *øi'kvíḱa.* — Øguig 1626. 1664. Øgwig 1723.

Af eykr m., Fspr. Øyk, Hest.

79. Nordskjør. Udt. *nő'ɫsjørin.* — Nordstyren 1618. 1630. 1643. Nørstyrenn 1626. Norschiøren 1723.

Se GN. 78.

80. Tysdal. Udt. *tø'ssdalen.* — Thøßdall 1618. Tøßdall 1664. Tørsdahl, Tøsdal 1723.

1ste Led er utvivlsomt et oprindeligt Navn Tyssa paa den Elv, som gaar forbi Gaarden ud i Tysviken, en Arm af Skjørafjorden. Indenfor ligger Fjeldet Stortyssen og Tysvandene. Dette Elvenavn og Gaardnavne, som maa være dannede deraf, forekommer oftere. Dets gamle Form har vel været Þyssa eller Þyss og er rimeligvis at forklare af þurs, þuss m., Tuss, Trold («Troldelven»). Se Bd. II S. 219.

81. Haavik. Udt. *hå'víḱa.* — Haauig 1626. Haauigh, Hauig 1630. Haauig 1664. Haawig 1723.

Det er muligt, at der i 1ste Led kan ligge et Navn paa Elven forbi Gaarden, da et Elvenavn Haa'a eller Hoa forekommer paa flere Steder.

FORSVUNDNE NAVNE.

Fielle 1559. Fieldenn 1590. 1626. Fiellenn 1618. 1630. Field 1664. 1723.

Gaarden er gaaet ind under Hofstad og Fagerdal (GN. 46 og 49).

Veddøien OE. 28.

Er rimeligvis den nuv. Vedø ved Almenningen.

3.

STOKSUND HERRED.

Sognets og Herredets Navn: Stoksund. Udt. *stå`kksønn*. — Stokswnd Fjerding NRJ. II 50. [Stocsunds ffierdingh DN. XI 773, 1538.]

Navnet betegner vel det hele Sund mellem Stokøen og Fastlandet, hvoraf det nordlige Løb, der udmerker sig ved sin lige Retning, heder Stokken. Deraf maa Navnene Stoksund og Stokøen være dannede. Stokken er rimeligvis ogsaa det opr. Navn paa Stoksund mellem Stord og Bømmeløen i Søndhordland og paa Stoksund i Brunlanes og Oddernes. Af s t o k k r m., Stok. Se Indl. S. 79. Jfr. Thj. VSS. 1882 S. 11.

Gaardenes Navne: **82. Simavik.** Udt. *sé`mmavíka*. — Simenuig 1618. Simmenwig 1723.

1ste Led er Mandsnavnet S i g m u n d r (eller maaske Simon). Med Hensyn til Forkortelsen af det første Led kan sammenlignes Simarud i Sørum af S i g m u n d a r r u ð. Se Bd. II S. 250.

83. Kvalvik. Udt. *kvä`lvíka*.

Hyppigt forekommende Navn langs hele Vestkysten (ligesom Kvalvaag). Af Dyrenavnet h v a l r m., Hval.

84. Sundskjør. Udt. *sy`nnsjørin*. — Sødrestyørne DN. X 796, c. 1550. Sundtzstyren 1618. Sundschiør, Sundschiørenn 1723.

Se Roan GN. 78. «Søndre Skjør» i Modstn. til Nordskjør.

85. Harbak. Udt. *hä`rbäk*. — Herbake NRJ. II 51. 52. [Hu(a)erbacke DN. X 796, c. 1550?] Harbag 1559. Harbach 1618. 1723.

*** H u r ð a r b a k? Af h u r ð a r b a k n., Bagsiden af en Dør, Rummet mellem den aabnede Dør og Væggen. Anvendt som Stedsnavn betegner det da en skjult Beliggenhed bag Fjelde eller Høider. Dette passer ganske paa denne Gaard, som ligger inde paa en mod Søen aaben Slette, men baade nordenfra og søndenfra i Leden er skjult ved høie Fjelde. Navnet forekommer oftere, men tildels i en misforstaaet og forvansket Form; navnlig er**

sidste Led ofte sammenblandet med det ganske forskjellige -bakke. Hid hører saaledes antagelig Harbakken Skjørn GN. 43, 2; fremdeles Hulebak (med «tykt» l) paa Modum (se Ldsbl. 267), Hulebakken i Gol og Hulebak i Hemsedal og paa Tjømø (jfr. Thj. VSS. 1882 S. 8). Hurðarbak forekommer ogsaa som Stedsnavn et Par Gange paa Island. Hordebak i Jemteland, DN. XIV 88, 1470, er vist ogsaa samme Navn. Jfr. ogsaa Fritzner 2den Udg.

86. Gjesingen. Udt. *jềsinnen.*

Er en Ø paa Udsiden af Leden. Maaske Gæsingr, en Afledning af gás f., en Gaas. Dette Ønavn forekommer paa flere Steder nordenfjelds.

87. Sundet. Udt. *sö'nne.*

Ligger paa Stokøen ved Sundet Stokken. Af sund n., se Indl. S. 80.

88. Svenningen. Udt. *svæ̀nninnen.* — Suinsengh DN. XI 773, 1548? Suinuig 1559. Sumnigh 1590. Suining 1618. Suinning 1626. Suinningen 1630. 1664. Sviningen 1723.

* Sviðningr. Af sviðningr m., afsvedet Sted, Land, som er ryddet ved Brænding, i Betydning lig det hyppigere sviða. Se Indl. S. 80 f. Forekommer som Gaardnavn ogsaa i Egge og Overhallen.

89. Hosen. Udt. *hô'sen.* — Hossth, Hosth NRJ. II 50. 51. Hosen DN. XI 773, 1548. Hoßenn 1559. 1590. 1618. Hoesenn 1626. Hoeßen 1630. Hoessen 1664. Hosen 1723.

Om dette eiendommelige Navn formoder Prof. S. Bugge, at det kan være opr. Hóstrinn af hóstr m., Hulheden ovenfor Nøglebenet, ogsaa Hunkjønsord i Formen óst og óstr; heraf antager han, at Ønavnet Ost i Bærum (Bd. II S. 135) og Osterøen (Óstr) i Nordhordland er at forklare. Her maa Navnet sigte til den Lavning mellem Fjeldhøider, paa hvilken Gaarden ligger.

90. Guttulvik. Udt. *gu̇ttullvíka.* — Gautildawik AB. 43. Gwttelwiigh, Guttelwigh NRJ. II 50. 51. Guttiluigh 1559. 1590. Gutteluig 1618. 1630. 1643. Gutteluich 1626. Guttelvig 1664. Guttelwig 1723.

Gauthildarvík. Den i AB. 43 nævnte Gaard Gautildawik kan ikke være nogen anden end denne. 1ste Led er følgelig Kvindenavnet Gauthildr.

91. Harsvik. Udt. *hä'rsvíka.* — Hestviken, Hassvigen DN. XI 773. 774, 1548.

Naar man ikke kjender ældre Former af Navnet, kan man ikke med nogen Sikkerhed forklare det. 1ste Led kunde være Håreks- af Mandsnavnet Hárekr, som undertiden i Smstn. forkortes til Hars- (jfr. Bd. III S. 130); men det kan ogsaa indeholde en Forkortning af noget andet Ord.

92. Høvik. Udt. *hềvíka.* — Høuigh 1559. Høeuig 1626. Høewig 1723.

Samme Navn som GN. 13.

93. Salbuvik. Udt. *sa'llbúvíka.*

* Saltbúð, Saltbod, en Bod, hvori der har været drevet Saltkogning, eller hvor Saltkogere har holdt til, eller hvor der har været Oplag af det færdige Salt. Jfr. Salbuhuset i Rygge (Bd. I S. 343 og Ldsbl. 174), Saltboden i Frogn og Nesodden (Bd. II S. 84. 88). Med Hensyn til Overgangen lt til ll kan ogsaa sammenlignes Sallbua i Velfjorden og Sallaupen i Gimnes og Stangvik.

94. Blindvaag. Udt. *bli'nnvåjen.* — Blyndewogh NRJ. II 50. Blindeuogh 1559. Blinduog 1590. 1626. 1664. Blindwog 1723.

* Blindivágr d. e. den skjulte Vaag. Navnet maa forklares af, at den udenfor liggende Langøen skjuler Gaarden og Bugten, saa at de ikke sees fra Leden.

93, 1. Gaarden. Udt. *gå'len.*

93, 3. Lien. Udt. *lí'an.*

93, 4. Aunet. Udt. *au'ne.*

Auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

95. Kirkholmen. Udt. *kè'rkhålmen.*

Der er paa Stedet en Tradition om, at Kirken tidligere skal have ligget paa denne Ø. I senere Tider har Sognekirken ligget paa Refsnes paa Fastlandet.

96. Refsnes. Udt. *ræ'ffsnes.* — Refβnis 1664. Refsnæs 1723.

«Rifsnes?, af rif n. Rev, en fra Land udstikkende Grund i Vand. Saaledes synes dette oftere forekommende Navn i Regelen at være at forklare. Lydlig muligt var at antage 1ste Led for Mandsnavnet Refr; men det vilde da blive vanskeligt at forstaa, hvorfor man saa ofte skulde finde Refs- i Sammensætning netop med nes,» Bd. I S. 354 (om Refsnes ved Moss). Denne Forklaring er vel ogsaa her den rimeligste.

97. Bjørkan. Udt. *bjø'rkan.* — Biørken NRJ. II 50. Biøerckenn DN. X 797, ca. 1550. Biørckø 1559. Birchenn 1618. Birchen 1723.

* Bjarka? Flertalsformen er rimeligvis ogsaa her af senere Oprindelse ligesom ved de ligelydende Navne i Opdal og i Leksviken, hvor man har Hjemmel for, at deres middelalderske Form var Bjarka. Sandsynligvis er dette et opr. Elvenavn, dannet af bjǫrk f., Birk. Der løber en Bæk forbi Gaarden.

98. Nunfjord. Udt. *lô'nnfjôlen.* — Nonneffiordh NRJ. II 50. Nunnefiordenn 1559. Nunfiordt 1590. Nundfiord 1618. Nunfiord 1626. 1630. 1664. Nundfiord 1723.

* Nunnufjǫrðr? Den nuværende Udt. er opstaaet ved Dissimilation idet n er gaaet over til l paa Grund af det følgende n. Navnet maa fra først af have tilhørt den Fjord, ved hvis Bund Gaarden ligger, og bruges endnu om denne. Rimeligvis indeholder 1ste Led det opr. Navn paa den Elv, som kommer fra Nunsvandet under Nunsfjeldet og falder ud ved Gaarden. Denne kunde formodes at have hedt Nunna, et Elvenavn, hvortil der ogsaa ellers synes at være Spor (Nondal i Aardal, Nonstad i Aasen og Nonset i Værdalen, alle udt. med kort o), og hvortil der kunde høre et Sønavn Nunnir.

99. Aakernes. Udt. *å'knes.* — Ackernes 1559. Aackennes 1590. Aechernnes 1626. Ackernes 1630. Achernis 1664. Aacherness 1723.

Af akr m., Indl. S. 41.

100. Stagalien. Udt. *sta'galía.*

Af stigi m., en Stige, som nu i de nordlige Egne af det Trondhjemske ved Ligedannelse er blevet til Staga (længere syd Staagaa). Navnet maa vel sigte til Liens Brathed.

101. Hønvik. Udt. *hö'nvíka,* kaldes ogsaa *vîka.* — Honuig 1630. Høenuig 1664. Høenwig 1723.

102. Løvstrand. Udt. *lau'vstranna.* — Løffstrand 1664. Underbrug til GN. 104, 1723.

1ste Led er ligesom i det flg. Navn lauf n., Løv.

103. Løvvik. Udt. *lau'vika.* — Løffuich 1664. Underbrug til GN. 104, 1723.

104. Herfjord. Udt. *hæ'rfjölen.* — Herffiordh NRJ. II 50. Herfiord OE. 28. Hierrefiordenn 1559. Herfiordt 1590. Herfiord 1626. 1664. Herfiord med Lovig, Løfstrand og Steenviig 1723.

Navnet maa opr. tilhøre den Fjord, ved hvilken Gaarden ligger, og bruges endnu om denne. 1ste Led antages af O. R. (Samling af Elvenavne) at indeholde et Elvenavn. En Bæk, der kommer fra Herfjordvandet, falder ud i Fjorden.

105. Grøttingen. Udt. *grø'ttinnen.* — Grytingnees OE. 28. Gryting DN. XI 773, 1548. Gryttingh 1559. Grøttenn, Grøttenngh 1590. Grøtting 1626. 1630. Grøttingen 1664. Grøetingen 1723.

* Grýtingr m., dannet af grjót n., Sten, med Afledningsendelsen -ingr. Findes paa mange Steder i Landet som Gaardnavn, desuden ogsaa som Navn paa Søer og Fjelde, i Formerne Gryting, Grytting, Grøting og Grøtting. Navnet har vel Hensyn til stenet Jordbund. Se Bd. III S. 96 og Indl. S. 52 (under grjót).

106. Lines. Udt. *li'nes.* — Leness NRJ. II 50 f. Lines OE. 28. Lynnes 1559. Liennes 1590. 1626. Liennis 1664. Linæs 1723.

Navnet synes noget paafaldende. Det turde fortjene at nævnes, at Lina ifølge Søkarter er Navn paa et Seilløb mellem Linesøen og Stokøen, og at Gaarden ligger paa et Nes mellem dette og Seilleden. Da lína allerede findes brugt som Fællesord tidlig i MA. (se Fritzner), kunde man gjætte paa, at dette er 1ste Led i Navnet, og at dettes opr. Form er Línunes.

107. Sørgaarden. Udt. *sø'rgålen.* — Voxø NRJ. II 50. Woxø 1559. Woxøenn 1590. 1618. 1630. Waxøe 1626. Søergordt 1590. Søergaard 1626. Sørgaard 1630. 1664. Søergaar 1723.

Denne Gaard og Nordgaard (se ndf.) maa være Parter af en ældre Gaard Vaagsø, som vistnok ogsaa har været det ældre Navn paa hele Øen og maa have Hensyn til, at den er sterkt indskaaret af Bugter, navnlig af en større bred Bugt («Vaagen») paa Vestsiden.

108. Eid. Udt. *ei.* — Eidt 1590. Eid 1626. Eidt 1630. 1664. Ejdet 1723.

Af eið n., se Indl. S. 48. Gaarden ligger mellem to Vaager paa en flad Overgang mellem to Fjelde.

109. Tørvik eller **Stimmen.** Udt. *tø'rrvika. sté'mma.* — Stymenn 1559. Stemenn 1590. Stemmenn 1618. Stimen 1626. Stimmen 1630. 1664. 1723 (da øde).

Stimmen, opr. *Stim f., vist fra først af Navn paa den mod Havet udskydende høie Halvø, med samme Grundbetydning som staðr og stafn (S. Bugge).

110. Nordgaarden. Udt. *nô'rrgålen.* — Nordgordt 1590. Nørgaar 1626. Norgaard 1630. Nordgaard 1664. 1723.

Se GN. 107.

4.

AA HERRED.

Prestegjældets Navn: Aafjorden. Udt. *å'fjôlen.*

Ældre Navneformer: i Aafiorum DN. VII 487, 1479 (Paategn. af 1520).

Aaffiorden DN. XII 704, c. 1530.

Aa Hovedkirke var i den katholske Tid viet til Johannes Døberen, DN. XII 704. (O. R.).

Herredets og Sognets Navn se GN. 58.

Gaardenes Navne: **1. Hestvik.** Udt. *hæ̀ssvíka.* — Hestuig 1559. Hestuigenn 1590. Hestuig 1626. 1630. 1664. Hæstwig 1723.

2. Tørhogg. Udt. *tø̀'rhøgg.* — Torhøgh NRJ. II 48. Torhog OE. 26. Thørhug 1559. Tørhough 1590. Tøerhoug 1626. Tørhoug 1664. Tørhoug, Torhoug 1723.

2det Led er hǫgg n., Hugst, i Stedsnavne: Sted, hvor der drives Hugst. Man har det samme Sammensætningsled i Skavogg i Askim (Bd. I S. 38), Vandogg i Eidsberg (Bd. I S. 137) og Skavhaugg i Værdalen. Om 1ste Led tør jeg intet bestemt udtale.

3. Taarnes. Udt. *tå̀'rnes.* — Tørhoggenes OE. 26. Tørgenes 1559. Torgennes 1590. Tørgenes 1618. Thorgennes 1626. Torgennes 1630. Torgernis 1664. Taarnes, Torness 1723.

Den nuv. Navneform kunde tillade forskjellige Forklaringer. Men Gaardens Beliggenhed gjør det sandsynligt, at Formen i OE. viser hen til den rette Oprindelse, saaledes at Navnet er sammendraget af Tørhoggnes. Gaarden ligger nærmest udenfor GN. 2, paa den yderste Spids af den samme Halvø.

4. Morken. Udt. *må̀'rka.* — Morck OE. 26. Morchenn 1559. Mørck 1590. Marckenn 1626. Morchen 1664. 1723.

*** Mǫrk f., Skov, se Indl. S. 68.**

5. **Kvendal med Bækken.** Udt. *kvæ'nndalen.* — Quendall 1590. Quendal 1626. Quendall 1664. Quendahl 1723. — Bechenes 1559. Erik med Becken 1618. 1630. Med Beckenn 1626. Medbecken 1643. Bechen 1664. Bæchen, Bachen 1723.

Kvendal indeholder vistnok et Elvenavn Kvenna, som ogsaa forekommer paa andre Steder. Der flyder en Bæk forbi Gaarden.

6. **Markenes.** Udt. *ma'rkanés.* — Morkenes OE. 26. Marckenes 1559. 1590. Marchennes 1626. Marchenes 1664. Morchenæss 1723.

Denne Gaard ligger paa Sydsiden af Morkefjorden, medens Morken ligger paa Nordsiden og 4, 4 Morkestranden inde i Bunden af den. Dette tyder paa, at alle disse Navne indeholder et oprindeligt Navn paa Fjorden.

7. **Dolmset.** Udt. *då'lmsett.* — Dolmesetther 1559. Dollmesett 1590. Dolmbset 1626. Dollmset 1664. Dolmsæt 1723.

* Dolmusetr? I 1ste Led formoder O. R. (i Samlingen af Elvenavne), at der ligger et Elvenavn, beslægtet med Dylma, Navn paa en Elv i Borgund i Sogn. Der løber en Bæk i en stor Bøining forbi Gaarden og ud i Skraafjorden. Forøvrigt findes denne Stamme vistnok kun i Ønavnene Dolmen i Leka og Dolm paa Hitteren.

8. **Skaset.** Udt. *ska'ssèt.* — Skattsett 1590. Schatsett 1626. Schattsedt 1630. Skatsett 1664. Schasæt 1723.

I 1ste Led har man maaske en Stamme skat-, beslægtet med Folkespr. Skat n., Topenden af et Træ (Aasen), jfr. svensk skate, det yderste, øverste af noget, Ende, Spids (Rietz. Jfr. Sv. Fornm. Tidskr. IX 302). Navnet har maaske Hensyn til det Nes, som stikker frem udenfor Gaarden. Men Navnet kunde ogsaa være sammensat med det i MA. forekommende Mandsnavn Skati.

9. **Humstad.** Udt. *hô'mmsta.* — Hunnstadt 1559. Homestadt 1590. Homstad 1618. Hundsta 1626. Humstad 1630. Humbsta 1664. Humstad 1723.

Der kan vanskelig siges noget sikkert om Navnets Oprindelse, naar man ikke har det i nogen middelaldersk Kilde. Hvis n, hvormed det skrives i et Par Skattemandtal, skulde være den opr. Lyd, kunde man antage det sammensat med Mandsnavnet Húnn eller Húni, og den nuv. Form kunde da være opstaaet deraf ligesom Bromstad paa Strinden og i Stod er opstaaet af Brunstad. Jfr. Thj. VSS. 1882 S. 16. Jfr. ogsaa Hunstad i Bodø, af Hunastadom AB., og Hundstad i Kvæfjord, Hwndestada DN. VIII 437, 1490. (Personn. i Stedsn. S. 137).

10. **Grøtan med Kvitlan.** Udt. *grø'tan.* — Grydhen NRJ. II 48. Grytthenn 1559. Grottenn 1590. Grøttenn 1630. Grøtten 1664. 1723. — Quitlenn 1626. Quitlien 1630. Quitlen 1664. Qvitlen 1723.

* Grjótar f., Flt. af grjót n., Sten, se Indl. S. 52. — Kvitlan af kvísl f., Gren, Forgrening; maaske her opr. et Elvenavn Kvísla (Kvislaelven paa Rektangelkartet). Dette Elvenavn forekommer i Urskog, Tryssil, Rendalen og Røros.

11. **Bakkan.** Udt. *ba'kkan.* — Backen 1618. 1626. Bachen 1664. 1723.

12. **Halsaunet.** Udt. *hă'lsaune.* — Halβonn 1559. Halβoenn 1590. Halβoe 1626. Halsøune 1664. Halsøvne 1723.

1ste Led i Navnet er **h a l s** m., om en lavere Heide, der skiller mellem to Dale, hvilket synes at passe til Gaardens Beliggenhed. Sidste Led er det i Stedsnavne, især nordenfjelds saa hyppige **a u ð n** n., se Indl. S. 42.

13. **Valleraunet.** Udt. *va'lleraune.* — Wallerhog 1559. Walirhough 1590. Walleroe 1626. Walleroenn 1630. Walleroune 1664. Wallerovne 1723.

1ste Led er maaske **v a l l a r**, Gen. af **v ǫ l l r** m. I 2det Led synes en tidligere Stamme senere at være fortrængt af **a u ð n**.

14. **Imsen.** Udt. *é'mmsen.* — pa Ymse NRJ. II 48. Emßen 1559. Ymsenn 1590. Ihmbßen 1626. Imsen 1630. 1664. Iemsen, Imbsen 1723.

* **I m s?** Navnet tilhører utvivlsomt den forbi Gaarden flydende Elv, som gaar ud i Bunden af Skraafjorden. Imsa forekommer ogsaa som Navn paa en Bielv til Glommen i Storelvedalen, ogsaa udtalt med Enstavelsestone, se Bd. III S. 355 og Bd. IV S. 150, hvor det antages at kunne forklares af Adj. **ý m i s s**, afvexlende, foranderlig; Navnet kunde saaledes hentyde til sterkt varierende Vandføring. Imsa forekommer ogsaa som Elvenavn i Snaasen, men synes her opstaaet ved Omsætning af en ældre Form Ysma. Gaardnavnets nuv. Endelse maa forklares saaledes, at Artikelen i Hankjøn er tilføiet som hyppig i det Trondhjemske (Indl. S. 13).

15. **Berdal.** Udt. *bæ̀'rdalen.* — Berdall NRJ. II 48. Bieriedall 1559. Boredall 1590. Berdall 1630. Berredall 1643. Berdall 1664. Bærdahl 1723.

* **B e r u d a l r.** Navnet er utvivlsomt ligesom Berfjord i Roan (GN. 66) sammensat med Elvenavnet **B e r a**. Berdal forekommer, vistnok med den samme Oprindelse, ogsaa i Hevne, Soknedalen og Beitstaden (paa det sidste Sted nu udt. Bardal). **B e r a** kan have været Navn paa den Sideelv, som kommer fra Berdalsvandet og gaar forbi Gaarden ud i Norddalselven. Da der imidlertid en Mils Vei længere oppe ved Norddalselven ligger en Gaard Børmarken, et Navn, som synes at indeholde den samme Stamme i 1ste Led, turde det være sandsynligere, at det er Hovedelven selv, som har hedt **B e r a**.

16. **Mølsletten.** Udt. *mø̀'lslétta.* — Molslet 1626. Mølslett 1630. 1643. Mølsletten 1664. Mølslædt 1723.

1ste Led i Navnet kunde være **m e l r** m., Mæl, Sandbakke eller Lerbakke ved en Elv, som nu i Navne paa enkelte Steder udtales Møl (Indl. S. 67). Gaarden ligger ved Elven. 2det Led er **s l é t t a** f., Slette (Indl. S. 76).

17. **Nittamarken.** Udt. *nè'ttamarka* (i Jøssund Sogn paastodes sagt: *lè'tta-*). — Nittenmarck 1618. Nemarch 1626. Nettenmarch 1630. Nittemarck 1643. Nittenmarch 1664. Dette og flg. GN. kaldes i 1559 Marchen.

Ligger ved en Sideelv til Norddalselven, som kommer fra Nittavandet. Man kan heraf temmelig sikkert slutte, at denne Elv har hedt **N i t t a**, og at Gaardnavnet er opstaaet deraf. (Saaledes ogsaa antaget af O. R. i Samlingen af Elvenavne). Spor til det samme Elvenavn findes i flere Gaardnavne.

18. **Børmarken.** Udt. *bø̀'rmarka.* — Berremarch 1618. Bierremarch 1626. Borremarck 1643. 1664. Boremarch 1723.

Jfr. GN. 15. Overgang af aabent e til ø er meget almindelig i Stedsnavne, ikke mindst foran r.

19. **Maamyr.** Udt. *må'myra.* — Moomyre 1559. Memor 1590. Momyr 1626. Moemyr 1630. Momyr 1664. Momyhr 1723.

Navnets opr. Form er sandsynlig Móamýrr af mór m., Mo, idet Móa- i Udtalen undertiden gaar over til Maa-. Se Indl. S. 67; jfr. ogsaa Bd. II S. 383 og Bd. III S. 187. Ogsaa en Forklaring af már m., Maase, var dog mulig, jfr. Bd. IV, 1 S. 162.

20. Butli. Kaldes *lí'a.* — Buttellj 1643. Buttelij 1664. Butlien 1723.

Første Led maa være et Mandsnavn Butti, der ligesom Botti maaske er en Kjæleform af Bótolfr. Jfr. Butterud i Bærum, Bd. II S. 138, og i Løiten, Bd. III S. 116, Buttekvern i Furnes, Bd. III S. 69 og Butteberg i Vaaler Sol., Bd. III S. 297. (Se Personn. i Stedsn. S. 48 f.).

21. Skjern. Udt. *sjærn.* — Skere NRJ. II 48. Skerrenn 1559. 1590. Scharrenn 1626. Schieren 1630. Skieren 1664. Schieren 1723.

Jeg formoder, at dette vistnok enestaaende Gaardnavn egentlig tilhører en af de to Bække, som ved Gaarden falder ud i Stordalselven, idet den har hedt Skírn. Dette vilde være det samme Navn som Skjirna (med Enstavelsestone), en Elv paa Byneset. Det maa hænge sammen med skírn f., Renselse, og Adj. skírr, klar.

24. Ommunddal. Udt. *ò'mmunndalen.* — Aamondall 1590. Wmmedall 1626. Ommedall 1630. 1664. Amunddahl 1723 (da øde i mange Aar).

Af Mandsnavnet Ommund, det gamle Ǫgmundr.

25. Forfot. Udt. *få'rrfôt.* — Fforfoodh NRJ. II 48. Forføtt, Forfoed 1559. Forfundt 1590. Forfoed 1626. 1664. Faarfoed 1723.

Om dette enestaaende Navn se Thj. VSS. 1882 S. 36, hvor det formodes at betyde «en Fod foran et Fjeld», idet d[illegible]menstilles med Forbord i Strinden og Stjørdalen, der kan antages at [illegible] sammensat med borði m., Bord, Bræm, og at betyde: Flade, der ligger som en Bord foran en Høide. En lignende Betydning har det noget oftere forekommende Gaardnavn Forberg (et foran større Høider liggende fladt Berg).

26. Aarbo. Udt. *å'rbôan.* — Arboo 1559. Aarbuodt 1590. Aarboe 1626. Arreboe 1630. Aareboe 1643. 1664. 1723.

* Árbugr, af ár, Gen. af á f., en Aa, og bugr m., Bøining. Gaarden ligger paa en Halvø, som dannes af en Bøining af Stordalselven. Det samme Navn har man, ligeledes med bortfaldt g, i Aarbu, som forekommer paa 3 Steder i Smaalenene (Bd. I S. 105. 184. 283). Det findes ogsaa i Formerne Aabogen og Aarbogen (Bd. III S. 225 og Ldsbl. 22).

27. Rømmen. Udt. *rø'mma.* — Rømen OE. 27. Rømenn 1590. Rømmenn, Rømenn 1626. Rømmen 1630. 1664. 1723.

Navnet antages af O. R. (Thj. VSS. 1891 S. 172) at være en Sammensætning med vin (Indl. S. 85). 1ste Led kunde maaske være rimi m. eller rim f., langstrakt Forhøining, Jordryg eller Bjergryg, se Indl. S. 70. Dette synes at passe til Gaardens Beliggenhed.

28. Mo. Udt. *mô'an.* — Moo 1559. Hamirmou 1590? Moe 1626. Mou 1630. Moe 1664. 1723.

Mór m., Mo.

29. Haastad. Udt. *hå'sta.* — Hostadh NRJ. II 49. Hostad 1559. Haastadt 1590. Hadsta 1626. Hoestad 1630. Haasta 1664. Haarstad 1723.

I 1ste Led ligger der maaske et Elvenavn, jfr. Roan GN. 81. Gaarden ligger nede paa en Slette ved en Bæks Udløb i Stordalselven.

30. By. Udt. *bý*. — By NRJ. II 49. 1559. Bøie 1590. Bye 1626. 1664. 1723.

* Býr m. Se Indl. S. 47.

30, 4. Rundtom. Udt. *ru'ntômm*.

Forekommer ret ofte som Navn paa nyere Gaarde paa Østlandet. Dets Betydning er ikke oplyst. Jfr. Bd. II S. 372.

31. Gilde. Udt. *ji'lla*. — Gylde NRJ. II 49. 1559. Gildenn 1590. Gilde 1618. 1626. Gille 1630. Gilde 1664. 1723.

Navnet maa antages at være sms. med -vin ligesom GN. 27 ovfr. (Thj. VSS. 1891 S. 172). Om 1ste Led kan jeg ikke give nogen Oplysning.

32. Staven. Udt. *sta'ven*. — Stowingh NRJ. II 49. Stauøenn, Stauønn 1559. Staffuenn 1590. 1626. Staffuen 1618. 1630. 1664. Staven 1723.

Navnet indeholder det i Gaardnavne saa hyppige stafr (Indl. S. 78), som her maaske turde have Hensyn til det nær Gaarden liggende Fjeld. Efter Udtalen maa det være sms., og det ligger nær at antage, at det sidste Led er -vin ligesom ved det ligelydende Navn i Beitstaden, hvor ogsaa ældre Former synes at tyde paa denne Oprindelse. Vistnok er det sjelden Tilfælde i det nordenfjeldske, at n nu er bevaret i dette Sammensætningsled, og det kunde her være saa meget mere paafaldende, naar man i det samme Dalføre har to Gaardnavne af samme Oprindelse, som nu ender paa -a (GN. 27 og 31). Imidlertid finder man ogsaa andetsteds lignende Vexling i de nuv. Former. Saaledes har man i Sundalen Haaven ved Siden af Tøssja og Løikja, og i Horg Haavvin ved Siden af Grinni, altsammen Navne sms. med -vin.

33. Ugdal. Udt. *u'gdalen*. — Vgdall NRJ. II 49. Wgedall 1559. 1590. 1626. Uggedall 1630. 1664. Ugedahl 1723.

1ste Led indeholder rimeligvis et gammelt Navn paa den lille Elv, der i Nærheden af Gaarden falder ud i Stordalsvandet (O. R. i Saml. af Elvenavne). Ugga forekommer maaske ikke ellers, men kan være det samme Navn som Ogga eller Øgga paa en Elv i Aalen.

33, 2. Grøtan. Udt. *grø'tan*.

Se GN. 10.

34. Naustan. Udt. *nau'stan*. — Nøste 1559. 1590. Nøstad 1630. Nøsten 1664. 1723.

* Naustar f., Flt. af naust n. Nøst (Indl. S. 68).

35. Bølsmarken. Udt. *bø'llsmarka*. — Børsmarck 1590. 1618. 1626. Bølßmark 1630. Beuersmarck 1664. Beversmarch 1723.

1ste Led indeholder maaske et Navn paa den forbi Gaarden flydende Bæk.

36. Vasstrand. Udt. *va'sstrann*. — Wadstrand 1559. 1618. 1626. 1643. Wodstrand 1630. Vastrand 1664. Wadstrand 1723.

Gaarden ligger ved Stordalsvandet.

37. Mælan. Udt. *mæ'lan*. — Melland 1559. Mellundt 1590. Moeland 1626. Melland 1664. 1723.

* Melar, Flt. af melr m., Mæl, Elvebakke. Indl. S. 211 f.

38. Lysvatne. Udt. *lý'svatne*.

En Fjeldgaard ved et Vand af samme Navn. 1ste Led indeholder utvivlsomt Navnet paa den fra Vandet udløbende Elv eller et Navn paa Vandet af

samme Stamme. Lysa er et hyppigt Elvenavn, hvoraf flere Gaardnavne har sin Oprindelse. Jfr. Lystad i Spydeberg, Bd. I S. 61, Lyse i Aker, Bd. II S. 98, Lysa i Vinger og Lystad i Brandval, Bd. III S. 206. 242.

39. Flenstad. Udt. *flæ̀nnsta.* — Fleinstad NRJ. II 49. Flenstad 1559. Fleinstadt 1590. Flenndsta 1626. Flenstad 1630. Flendsta 1664. Flindstad 1723.

* Fleinsstaðir. 1ste Led er sandsynlig et Mandsnavn Fleinn (Personn. i Stedsn. S. 72).

40. Vinnan. Udt. *vìnnan.* — Vinie NRJ. II 49. Wenie 1559. Wenne 1590. Winnie 1626. 1630. Vingen 1664. Wingen 1723.

* Vinjar, Flt. af vin f., Havnegang. Se Indl. S. 85.

41. Breivold. Udt. *brèivållen.* — Bredewold NRJ. II 49. Bredeuoldt 1559. Breuoldt 1590. Breuoll 1626. Breuold 1664. Brevold 1723.

* Breiðivǫllr, af Adj. breiðr og vǫllr m. (Indl. S. 87). Jfr. Breivold i Aas og i Aker, Bd. II S. 68. 110.

41, 3. 4. Olderneset. Udt. *å̀ldernésse.*

Af Trænavnet Older, oldn. ǫlr.

42. Øikaunet. Udt. *øìkaune.*

1ste Led maa være øykr m., Folkespr. Øyk, Hest.

43. Morvold. Udt. *må̀rrvållen.* — Mørwold NRJ. II 49. Moruold 1559. Muruoldt 1590. Moeruoll 1626. Moeruold 1630. Muruold 1664. Murwold 1723.

* Mýravǫllr? Af mýrr f., Myr, der som 1ste Led undertiden udtales med svækket Vokallyd (Mør-, Maar-), se Indl. S. 68. Jfr. Morvold Hitteren GN. 65, som udtales paa samme Maade, Morviken Hitteren GN. 17, 2, udt. Maarr- (samme Navn i Hammer og i Leka), Myrhaugen Meldalen GN. 164, udt. Maarr-, Morold, forh. Mýrarhóll, Eid. i Nordfj. I endel af disse Navne kan 1ste Led dog vistnok være en ganske anden Stamme nemlig Plantenavnet maðra, hvoraf f. Ex. Mortvet i Eidsberg (Bd. I S. 141) er dannet. Jfr. det islandske Mǫðruvellir.

44. Karlaunet. Udt. *kā̀laune.* — Carlsøvne 1723.

1ste Led er Mandsnavnet Karl eller Karli.

45. Møriaunet. Udt. *mø̀riaune.* — Myerøe 1626. Møriøun 1630. Møriøune 1664. Møriøfne 1723.

Se flg. GN.

46. Møri. Udt. *mø̀ri.* — Møredh NRJ. II 49. Morie OE. 27. Myrø 1559. Mør, Møre 1590. Myren 1618. Myer 1626. Mørie 1630. Mørrj 1643. Møry 1664. Møri 1723.

Af mýrr f., Myr, dog maaske ikke umiddelbart, men gjennem et deraf dannet Elve- eller Sønavn. Paa samme Maade findes Vokalen i denne Stamme svækket i Myrin Børsen GN. 15, som i det 15de Aarh. skrives af Myre og nu udtales Mørrin (jfr. Indl. S. 68). Sidste Vokal er rimeligvis en Afkortelse af eið (Indl. S. 48 under eið), som endnu sees bevaret i den ældste Skriftform fra 1520. Gaarden ligger paa et smalt Eid mellem Mørivandet og Mørifjorden, og i den korte Elv, som forbinder disse, er der flere Fosse. Møriaunet ligger ved den øvre Side af Vandet.

47. Arnevik. Udt. *å'nnvika.* — Arnewigh NRJ. II 49. Arnuig 1559. Arneuig 1590. Arnuig 1618. 1626. Arenuig 1664. Arnewig 1723.

1ste Led er Mandsnavnet Arni (Personn. i Stedsn. S. 12).

48. Rotnes. Udt. *rô'tnésse.*

1ste Led maa være det i Stedsnavne hyppig forekommende rót f., Trærod. Jfr. f. Ex. Rotheim i Nes R. (Bd. II S. 349), Roterud i Ringsaker (Bd. III S. 4. 22) og i Faaberg (Bd. IV, 1 S. 220).

49. Finset. Udt. *fi'nnsét.* — Findesetter NRJ. II 49. Findsett 1559. 1590. Findset 1626. 1664. Findsæt 1723.

Dette nordenfjelds hyppige Gaardnavn indeholder i sit 1ste Led utvivlsomt altid et Personnavn, enten et af Mandsnavnene Finnr eller Finni eller Kvindenavnet Finna. Kun ved Finset i Melhus kjender man en middelaldersk Form, idet det i AB. skrives Finnasætr; her er det altsaa sms. med Finni. Paa Østlandet forekommer andre Sammensætninger med de samme Personnavne, navnlig Finstad og Finsrud, meget hyppig. 2det Led er setr n., Opholdssted, Bosted (Indl. S. 74).

50. Kroksnesset. Udt. *krô'ksnésse.*

Dannet ved en Sammensætning med det flg. Navn.

51. Kroken. Udt. *krô'ken.* — Krogh NRJ. II 49. Krogenn 1559. 1590. 1626. Kroggen 1630. Krogen 1664. 1723.

Af krókr m., Krog, Krumning (Indl. S. 62). Ligger ved en liden Fjord med sterke Bøininger, hvortil dette ofte forekommende Navn vel maa sigte i dette Tilfælde.

52. Bratset. Udt. *bra'sset.* — Brattszetther DN. X 797, c. 1550. Bratteseter OE. 27. Brattsetther 1559. Bradset 1626. Brattsedt 1630. Bradtsett 1664. Brasætt 1723.

* Brattssetr af Mandsnavnet Brattr eller *Brattasetr af Adj. brattr, brat. Da denne Gaard synes at ligge paa temmelig fladt Land og i ringe Høide over Havet, er den første Forklaring i dette Tilfælde den sandsynligste.

53. Brulien. Udt. *brú'lía.* — Bruelie 1630. Brullj 1664. Brulje 1723.

1ste Led maa vistnok være brú f., Bro, som her utvivlsomt maa forstaaes i den Indl. S. 45 nævnte Betydning: Jordbro, Kavlebro over Myrer, dannet ved at lægge Stokke sammen paatvers i Veiens Retning. Herfor synes ogsaa Gaardens Beliggenhed at tale.

54. Fjeldsaune. Udt. *fji'llsaune.* — Fields Ødegaard 1630. Fieldsødegaard 1664. Fieldsøvne 1723.

55. Kammen. Udt. *ka'mmen.* — Lien eller Camen 1664. Kammen 1723.

Af kambr m., Kam. Maa her som ellers sigte til en takket Fjeldryg i Nærheden af Gaarden (Indl. S. 59).

56. Kjørem. Udt. *kø'röm.* — Kiørem 1559. Kyrenn 1590. Kiørumb 1618. Kyrumb 1626. Kyrum 1630. 1664. Kyrumb 1723.

* Kýreimr?, af kýr, Gen. af kú f., Ko, og heimr (Indl. S. 53). Det er vel det samme Navn som Kjørem i N. Fron, hvor den nuv. Udtale er ligesom her, og det tabte Gaardnavn Kýreimr i Lesje (Bd. IV, 1 S. 27. 115). Med Hensyn til Forkortelsen af den første Vokal kan sammenlignes Tyrhaug i

Edø, hvori 1ste Led er det samme **k ý r**, og som nu paa Stedet udtales Kjørrau, medens det paa andre Steder i Nordmøre rigtignok skal udtales Kjyrau med langt y.

57. Frønes. Udt. *frø̀nés.* — Se flg. GN.

Mulig sms. med Gudenavnet **F r ø y´r.**

58. Aa. Kaldes nu **Præstegaarden.** — a Aom DN. III 142, 1329. Aa NRJ. II 48. OE. 27. 1559. 1590. Aae 1626. 1664. Aae Prestegaard med Frønæsset.

Á r, Flt. af **á** f., Aa, Elv. Findes usms. som Gaardnavn paa flere Stedet i det vestenfjeldske og nordenfjeldske, i dette Amt foruden her ogsaa i Hevne og i Meldalen, hvor det ligesom her i MA. sees at have havt Flertalsform. Denne har maaske her sin Begrundelse deri, at Norddalselven og Stordalselven løber sammen lidt nedenfor Gaarden.

58, 2. Aarneset. Udt. *å̀rnesse.*

1ste Led er Gen. af det samme **á**, «Neset ved Aaen». Gaarden ligger paa Neset mellem Norddalselven og Stordalselven. Dette Gaardnavn forekommer hyppig over hele Landet, men har undertiden en anden Oprindelse, jfr. Bd. II S. 230.

59. Monstad. Udt. *må̀nnsta.* — Manstadh NRJ. II 48. Monstad OE. 27. Monstadt 1559. 1590. Monnsta 1626. Moenstad 1630. Mogennstad 1643. Mogensta 1664. Monstad 1723.

* **M á n a s t a ð i r**?, af Mandsnavnet **M á n i**. Jfr. Monset Orkedalen GN. 58.

60. Strand. Udt. *strann.* — Strand NRJ. II 48. Strand øffuer OE. 26. Stranndt 1559. Vdstranndt, Stranndt 1590. Strand 1626. 1630. 1664. 1723.

Se Osen GN. 14.

60, 5. Kobberneset. Udt. *kå̀pparnésse.*

1ste Led i Navnet er vistnok **k o p p a r i** m., en Koppedreier, en Mand, som gjør Trækopper. Jfr. Kopperud i Frogn og i Nannestad, Bd. II S. 81. 394. Stedet maa være bleven ryddet eller engang have været beboet af en saadan Mand.

61. Eid. Udt. *ei.* — Edz Thyngstadh, Edh NRJ. 47. Edt 1559. Eidt 1590. Eid 1626. 1643. 1664. Ejdet 1723.

E i ð n., Indl. S. 48.

62. Grimstad. Udt. *grè̀mmsta.* — Grymstad NRJ. II 47. Grimstadt DN. X 797, c. 1550. Grimstadt 1559. Grimstad 1618. 1723.

* **G r í m s s t a ð i r**, af Mandsnavnet **G r í m r.**

62, 3. Aakerneset. Udt. *å̀kernésse.*

Se Stoksund GN. 99.

63. Raanes. Udt. *rå̀nés.* — Roness NRJ. II 47. 49. Rones OE. 26. Ranes 1559. Raanes 1590. Raannes 1626. Raanes 1630. Raannis 1664. Raanæs 1723.

Af de med Raa- begyndende Navne er mange sms. med **r á** eller **r ó** f., Vraa, som ogsaa findes usammensat som Gaardnavn. Denne Forklaring synes dog ikke at passe til denne Gaards Beliggenhed. Heller ikke synes det at være rimeligt i dette Tilfælde at forklare Navnet som sms. med det gamle Ord Raa, en Grænselinje (jfr. Raanes i Skjeberg, Bd. I S. 245, og i Enebak, Bd. II S. 219). Snarere kunde man maaske her tænke paa **r á** f., en Stang, saa-

ledes at Navnet sigtede til et langt, smalt fremspringende Nes, jfr. Stavenes. Samme Navn med samme Udt. og, som det synes, lignende Lokalforhold har man ogsaa i Kvernes. Mulig kan en Mellemstavelse være afslidt i disse Navne.

64. Eidem. Udt. *ei`dèmmen.* — Eiidem OE. 26. Eidem 1559. Edenn 1590. 1626. Edem 1630. Eyden 1664. Eidem 1723.

* Eiðeimr, af eið n., se GN. 61 og heimr m. (Indl. S. 53). Et nordenfjelds oftere forekommende Gaardnavn.

65. Øian. Udt. *øi`an.* — Øen NRJ. II 47. Øie OE. 26. Øye 1559. Øienn 1590. 1626. 1630. Øyen 1664. 1723.

Af øy f., her som ofte at forstaa ikke om en Ø, men om en flad Strækning med frodig Plantevæxt, som ligger langs Vand (Indl. S. 88).

66. Selnes. Udt. *sæ`llnés.* — Selness NRJ. II 47. Selnes OE. 26. Sellenes 1559. Sellnes 1590. Selnnes 1626. Sellnis 1664. Sælnæs 1723.

1ste Led er uden Tvivl Trænavnet selja f., altsaa opr. Seljunes. Det kan ikke her være selr m., Sælhund, hvormed f. Ex. Selnes GN. 94 i Hevne er sammensat, da man isaafald nu i Udtalen vilde have havt «tykt» l.

67. Løvøen. Udt. *la`uvøia* (ogsaa hørt: *lå`vøia*). — Louffoen DN. VII 487, 1479 (Paategn. af 1520). Loffweøen NRJ. II 49. Loffnenn DN. X 797, c. 1550 (Loffuenn?). Loffønn, Louønn 1559. Løffoen 1618. Løvøen 1723.

* Lauføy, af lauf n., Løv. Navnet maa hentyde til rig Væxt af Løvskov.

FORSVUNDNE NAVNE.

Hølgestedh NRJ. II 48.

Sellesetther 1559.

Sandsynligvis opr. Seljusetr. Ved Skraafjorden er der paa Rektangelkartet afsat en Husmandsplads Selset, som maa være en Levning af denne Gaard.

Tangstad 1559. Tungstad 1590. Thranngsta 1626.

Rosta 1626.

Med Hensyn til de to sidste kan det være usikkert, hvorvidt de er at søge i Aa eller i Jøssund Herred.

5.

JØSSUND HERRED.

Herredets og Sognets Navn, se GN. 81.

Jøssunds Kirke maa have existeret allerede i Middelalderen, skjont den neppe nævnes før i Reformatsen af 1589. Efter kgl. Resol. af 5 Mai 1875 er den flyttet til Mandal (GN. 82).

Gaardenes Navne: **68.**[1] **Olden.** Udt. *å'llin.* — Oldhen NRJ. II 47. Aldenn OE. 27. Oldenn DN. X 797, c. 1550. Oldenn 1559. Aaldenn 1590. Oeldenn 1626. Oldenn 1630. Olden 1664. 1723 (her ogsaa Udolden).

O. R. antager (N. Fjordn. S. 59 og 42), at Navnet oprindelig tilhører den lille Fjord, ved hvilken Gaarden ligger, og at det har været et svagt Hankjønsord Áldi. Det er rimeligvis det samme som Áldi i Nordfjord, nu Olden, der ogsaa opr. har været Fjordnavn, men nu er gaaet over til Navn paa den omkring Fjorden liggende Bygd.

69. Tiltrem. Udt. *ti'ltrem.* — Tysleren NRJ. II 48. Thitlerenn, Tyllerenn 1559. Tillterenn 1590. Thilterem 1618. Thilterenn 1626. Thilteren 1630. Thilterimb 1643. Tiltrim 1664. Tiltrom 1723.

Det er utvivlsomt, at Navnet er en Sammensætning med heimr. 1ste Led synes at maatte være Gen. af et sterkt Hunkjønsord; sandsynligvis har vi her det ogsaa andetsteds forekommende Elvenavn Þysl. Dette er bevaret i Bygdenavnet Tyldalen i Østerdalen (se Bd. III S. 393) og mulig ogsaa i Gaardnavnet Tilset i Støren (se ndf.) og Tiltnes i Stod. Navnets gamle Form maa altsaa have været Þyslareimr. Der er vistnok ikke nu noget Vandløb af Betydning i Nærheden. Men der kan vel have været en større Bæk her, før Skoven i Omegnen blev udryddet.

[1] Det forrige samlede Aafjordens Herred er først for nogle Aar siden delt i Aa og Jøssund Herreder, hvorfor de i Matr. har fortløbende Numre.

70. Hellesvik. Udt. *hæ'llesvíka.* — Hellisuigh 1559. Hellisuigenn 1590. Hellesuig 1626. Hellißuig 1630. Hillisuig 1664. Helleswig 1723.

1ste Led forklares vel rimeligst som Gen. af hellir m., Klippehule, Skjul under en udoverhængende Klippe (Indl. S. 55). Navnet forekommer som Gaardnavn ogsaa paa 3—4 andre Steder, bl. a. paa Frøien GN. 33.

71. Lysøen. Udt. *lȫ'søia.* — Lyse NRJ. II 48. Liusøin OE. 27. Liußønn 1559. Liusøenn 1590. 1630. Lysßøenn 1626. Lysøenn 1664. Lysøen 1723.

1ste Led er rimeligvis Adj. ljóss, lys, blank, skinnende. Hvilken Betydning man skal lægge i de mange dermed sammensatte Navne, bliver dog i Regelen usikkert; saaledes ogsaa i dette Tilfælde.

71, 4. Veaviken. Udt. *vêavíka.*

Vistnok af viðr m., Skov (Indl. S. 85).

72. Lysøsundet. Udt. *lȫ'sesônne.* — Lyßesund 1618. Lysesund 1723.

Gaarden har Navn efter Sundet mellem Lysøen og Fastlandet, ved hvilket den ligger.

73. Rømmen. Udt. *rø'mmen.* — Remne NRJ. II 48. Rømen OE. 27. 1559. Romenn 1590. Rømmen 1618. 1664. 1723.

*** Riminn?, af rimi m., langstrakt Forhøining, Jordryg, Bjergryg, altsaa samme Stamme, som forekommer i Rømmen Aa GN. 27, men der i en Sammensætning med vin, medens Ordet her er usms. i best. Form.**

73, 5. Guldviken. Udt. *gu'llvíka.*

73, 6. Svartviken. Udt. *sva'rtvíka.*

73, 7. Valen. Udt. *vā'len.*

Vaðill m., grundt Sted i Vand, grundt Sund, Sted, som kun ved Flodtid staar under Vand; ogsaa som Navn paa Eider, som engang i Tiden har været under Vand (Indl. S. 84). Gaarden ligger ved et saadant Eid.

74. Teksdal. Udt. *tæ'kksdalen.* — í Þexdal í Seljuhverfi Fornm. s. VII 9 og fl. St. Teksdall NRJ. II 48. 1559. 1590. Thexdall 1626. Texdall 1664. Texdahl 1723.

1ste Led indeholder uden Tvivl et gammelt Navn paa den større Elv, som gaar forbi Gaarden; dette har sandsynlig været Þex eller Þexa. Jfr. Bd. II S. 57, hvor Teksum i Nes Hd. formodes at være dannet af samme Stamme, og hvor der ogsaa nævnes nogle andre Gaardnavne, som kunde antages at være beslægtede. Jfr. ogsaa Bd. IV, 1 S. 109. Mulig kunde Elvenavnet, som der antydet, staa i Forbindelse med Dyrenavnet þǫx, Grævling.

74, 4. Aastøen. Udt. *å'støa.*

Af á f. og stǫð f., Landingsplads for Baade (Indl. S. 80).

75. Valan. Udt. *vā'lan.* — Walle 1559. Wallenn 1590. Wollenn 1626. Wallenn 1630. Vallen 1664. Walland 1723.

*** Vaðlar, Flt. af vaðill m., se GN. 73, 7.**

76. Aserøen. Udt. *ā'serøia.* — Atzerø NRJ. II 45. Attherønn 1559. Aßerøenn 1590. Asßeroe 1618. Atzerrøe 1626. Adtzerøen 1630. 1664. Adserøen 1723.

Er utvivlsomt sms. med Mandsnavnet Qssurr, Assurr, som i det 16de Aarh. oftere forekommer i Formen Atzer, saaledes ved 1520 paa Hitteren og i Sparbuen (NRJ. II 56. 214), og efter Aasens Navnebog (S. 7) ogsaa har været i Brug i senere Tid i noget forskjellige Former.

77. **Leset.** Udt. *lḗset.* — Lersetther 1559. Ledsett 1590. Lesett 1618. Leeset 1626. Lesßedt 1630. Læßet 1664. Lesæt 1723.

Naar man ikke kjender ældre Former end fra 16de Aarh., kan der ikke siges noget sikkert til Navnets Forklaring. Det forekommer foruden her ogsaa i Holtaalen, hvor det maa komme af Elvenavnet Lea. Her er der imidlertid intet Vandløb i Nærheden. Jfr. forøvrigt Osen GN. 6. Sidste Led er setr n., Bosted.

78. **Raaken.** Udt. *rå'ka.* — Rogh 1618.

Af rák n., Vei, hvorpaa Kvæget drives, Havnegang.

79. **Barset.** Udt. *bā'rset.* — Barchsetther 1559. Barßett 1618. Barsett 1723.

* Barkarsetr, af Mandsnavnet Bǫrkr.

80. **Sundset.** Udt. *sô'nnset.* — Sundßett 1618. Sundsætt 1723.

1ste Led er sund n., Sund. Gaarden ligger ved en smalere Strækning af Fjordarmen Koet.

81. **Jøssund.** Udt. *jø'ssøng.* — Jussund OE. 26. Jußenn 1559. Jøßøenn 1590. Jøßunnd 1626. Jøeßund 1630. Jysßund 1664. Jøssund, Jøsund 1723.

Sidste Led er sund n., og Gaarden maa have Navn efter det smale, men meget grunde Sund, som fører ind til Fjordarmen Koet. Den oprindelige Form kan derfor ikke have været Djúpsund, hvoraf ellers den nuv. Form godt kunde være opstaaet, men maa have været Mjósund, hvori 1ste Led er Adj. mjór (mjár), smal, som findes i mange Stedsnavne. I mange af disse Navne er det begyndende m endnu bevaret, medens det i andre er faldt bort. Her sees det at være bortfaldt allerede tidligt i det 16de Aarh. (Thj. VSS. 1891 S. 200. Ldsbl. 274).

81, 7. **Fauskan.** Udt. *fau'skan.*

Af fauskr m., trøsket, forvitret Træ. Det findes hyppig som Gaardnavn usms., i Regelen som her i Flt., ofte ogsaa som 1ste Led i sms. Navne. Se Bd. I S. 41. III S. 39.

82. **Mandal.** Udt. *ma'nndalen.* — Mundall 1618. Mandall 1626. 1630. 1664. Mandahl 1723.

Det vilde være unyttigt at opstille Formodninger om Navnets Forklaring, naar man ikke har bevaret ældre Skriftformer. Om at antage 1ste Led opstaaet af et Elvenavn kan der ikke være Tale, da der paa den smale Halvø, hvorpaa Gaarden ligger, neppe nogensinde kan have været et Vandløb af nogen Betydning.

83. **Baalfjord.** Udt. *bå'lfjóren.* — Bulleffiordh NRJ. II 46. Bullefiordenn 1559. Boldfiordenn 1590. Balfiord 1618. Balfior 1626. Bolfior 1630. Balldfiord 1664. Boldfiord 1723.

Jeg formoder, at 1ste Led indeholder et ældre usammensat Navn paa den Fjordarm, ved hvilken Gaarden ligger. Naar der imidlertid ikke kjendes ældre Skriftformer end fra det 16de Aarh., vover jeg ikke at forsøge at bestemme dette Fjordnavns Form.

84. **Melem.** Udt. *mé'lem.* — Mellum 1559. 1590. 1630. 1664.

* Meðaleimr, Mellemgaarden.

85. Drilen. Udt. *drí'len.* — Driigelenn, Drygelenn 1559. Driillenn 1590. Drilen 1618. Drillenn 1626. Drillen 1630. 1664. 1723.

Maa komme af oldn. dregill m., Baand eller Bind. Det er vistnok enestaaende som Stedsnavn, og det er vanskeligt at afgjøre, hvilken lokal Eiendommelighed der har foranlediget Navnets Anvendelse (Thj. VSS. 1891 S. 171).

86. Valsøen. Udt. *vă'llsøia.* — Valligzø NRJ. II 45. Vallingzøy OE. 26. Wallingsundt 1559. Valirsundt 1590. Wallersunnd 1626. Walßøen 1664. Walsøen 1723. Jfr. Valsnes Fornm. s. VII 217. Valsundsbøer Fagrsk. 170.

Efter Skriftformerne fra 16de Aarh. maa Øen tidligere have hedt Vallingsøy eller maaske opr. Vallangsøy. Det er utvivlsomt samme Navn som Valsø i Aure, som ligger udenfor Mundingen af en Fjord, som nu efter Øen kaldes Valsefjorden, men i 15de Aarh. (AB. 64) kaldes Wallangxfiordr. I N. Fjordn. S. 75 er det godtgjort, at denne Ø i Aure oprindelig maa have hedt Vallangsøy, og at dette Navn saavelsom Fjordnavnet til 1ste Led maa have en ældre Form af dette sidste, Vallangr (vel af vǫllr, Vold, Slette, og den i Dannelse af Fjordnavne saa hyppige Stamme angr). Det gjøres ogsaa der sandsynligt, at man har det samme Navn endnu paa et tredie Sted, nemlig i Navnet Vallesvær i Høvaag i Nedenes, hvor -vær efter Analogi med flere lignende Tilfælde maa være opstaaet af fjǫrðr og Vallesfjǫrðr rimeligvis er = Vallangsfjǫrðr, hvoraf man ogsaa her kan slutte sig til et ældre Fjordnavn Vallangr. Forsaavidt Vallangr ogsaa her i Jøssund skulde være Fjordnavn, kan det ikke have betegnet andet end Vallersundet mellem Valsøen og Fastlandet, som i en enkelt Kilde fra 16de Aarh. kaldes Vallingsund. Det kan merkes, at (efter en Notits af O. R.) en Ager paa Valsøen endnu skal kaldes Vallingen. Med Hensyn til Afslidningen af 2den Stavelse kan ogsaa sammenlignes Balsnes af Ballangsnes i Ofoten (N. Fjordn. S. 77).

Det i Fortællingen om Sigurd Slembedegns Herjetog (Fornm. s. VII 217) nævnte Valsnes hører neppe hid, men betegner snarere Valsneset paa Nordsiden af Indløbet til Valsfjorden, en Mil syd for Vallersund. Dette Navn og Fjordens kommer vel af Gaardnavnet Val i Nes.

87. Madsøen. Udt. *ma'ssøia.* — Maßøn 1559. Madtzøen 1630. 1664. Madsøen 1723.

Sms. med Mandsnavnet Mathias, som allerede i den senere Middelalder gaar over til Mattis, Mattes og senere til Matz.

88. Skjørøen. Udt. *sjö'røia.* — Syren NRJ. II 45. Syørønn 1559. Syrøen 1618. Sørøen 1723.

Efter de tidligere Skriftformer kunde man formode, at 1ste Led var sjóvar, Gen. af sjór, Sø. Dette synes dog ikke at give nogen rimelig Mening, og man kunde derfor gjette paa, at man ogsaa her har et Mandsnavn, nemlig Sjófari eller Sjófar, som ikke forekommer saa sjelden, rigtignok især, som det synes, i den sydøstlige Del af Landet.

89. Asen. Udt. *ā'sin.* — Osyngh, Aßem NRJ. II 46. 48. Aßenn 1559. 1590. Asen 1723.

Navnet er best. Flt. og bruges baade om Gaarden og Øen. Til dets Forklaring kan jeg ikke give noget Bidrag.

FORSVUNDNE NAVNE.

Althekeyle 1559.

Nyvadsdall 1664. Nyvasdahl 1723 (gaaet ind under Olden).

GAMMELT BYGDENAVN.

Seljuhverfi. I Fortællingen om Steigartores Flugt (Fornm. s. VII 9) nævnes Teksdal som liggende i *Seljuhverfi.* Hvor stort det Strøg har været, som dette Navn har omfattet, lader sig neppe afgjøre. Sidste Led i dette Navn er *hverfi* n. (Indl. S. 58), som hyppig bruges til Dannelse af Bygde- og Grendenavne; nordenfjelds har man saaledes f. Ex. Vikkvervet i Selbu og det gamle *Rusthverfi,* nu Røsskværve i Hevne. 1ste Led hænger maaske sammen med Trænavnet *selja.*

6.

NES HERRED.

Herredets og Sognets Navn, se GN. 10.
Kirken nævnes ved 1525; den var viet til St. Andreas (DN. XII 704).

Gaardenes Navne: **1. Tarven.** Udt. *tæ'rva.* — Terwen NRJ. II 45.

Er en Ø. Navnet forekommer ogsaa som Indsønavn i Vinger og i Rendalen.

2. Melem. Udt. *mē'lem.* — Mellyn NRJ. II 46. Melem OE. 26. Mellum 1559. 1590. Mellumb 1626. 1664. Melom 1723.

* M e ð a l e i m r er Nabogaard til Jøssund GN. 84, og begge er opr. Parter af samme gamle Gaard.

3. Val. Udt. *vāl.* — Vall NRJ. II 46. Vaal OE. 26. Waldt 1559. Wall 1590. 1626. 1630. Wahll 1664. Wahl 1723.

Uagtet Udt. med «tykt» l tør vel Navnet kunne udledes af v a ð i l l m., grundt Sted i Vand, lavt Eid og lign., som engang har staaet under Vand (Indl. S. 84). Navnet har neppe Hensyn til det strax søndenfor liggende smale Eid mellem Fjordene Koet og Valsfjorden, men snarere til den lave Flade, hvorpaa Gaarden selv ligger. (Jfr. Aasen under Val).

4. Oksvold. Udt. *ō'kksvållen.* — Oxeuoldt 1559. 1590. Oxuoll 1626. Oxuold 1630. 1664. Oxwold 1723.

Det er neppe rimeligt, at 1ste Led indeholder Dyrenavnet o x i m. Da Oksvold i Sparbuen er opstaaet af det gamle U p s a l i r (AB. 15, jfr. Bd. IV, 1 S. 153 og Thj. VSS. 1882 S. 14), var vel ogsaa her den samme Oprindelse mulig. Sandsynligst er det dog, at andet Led virkelig er v ǫ l l r m., Vold, og 1ste Led u p s f., en lodret Klippevæg, især en brat Side af en mindre Klippe (Indl. S. 83), idet p s i Navne ofte gaar over til ks. Jfr. Oksaas i Egge, i 15de og 16de Aarh. Upsaas. Der er netop flere lodrette Bjergvægge af mindre Høide nær Gaarden (deriblandt den, paa hvilken den bekjendte Valsfjordindskrift er anbragt).

5. Tørrem. Udt. *tø'rrem.* — Torym NRJ. II 46. Tørim OE. 27. Thøuren 1559. Tørum 1590. Thørrum 1626. Tørum 1630. Tørumb 1664. 1723.

* Þurreimr?, af Adj. þurr, tør, og heimr (Indl. S. 53). Navnet maa vel sigte til grundlændt, tør Jord.

6. Aunet. Udt. *au'ne.* — Gersuig 1626. Giersuig 1630. 1664. Gierswig 1723.

Gjersvik, som rimeligvis er Gaardens ældre Navn, er vistnok en Sammensætning med et Mandsnavn, sandsynligst Geirr.

7. Steinvik. Udt. *stei'nvík.* — Stenwigh NRJ. II 46. Stenuiick OE. 27. Stenuigh 1559. 1590. Steenuig 1626. Stenuig 1630. 1664. Steenwig 1723.

1ste Led er steinn m., Sten. Navnet har i dette Tilfælde maaske Hensyn til de Fjeldknatter, som findes ved Gaarden.

7, 2. Bækkeviken. Udt. *bæ'kkavíka.*

8. Hellem. Udt. *hæ'llem.* — Helle NRJ. II 46. Hellem OE. 26. Hellenn 1559. Hellum 1590. 1630. Hellumb 1626. 1664. Hellem 1723.

* Helleimr. Navnet kan her ikke have samme Oprindelse som Hellem i Inderøen, som i 16de Aarh. skrives Hall-, og hvor e maa være opstaaet ved uren Udtale af a (Thj. VSS. 1882 S. 26); men det maa sammenstilles med Hellem i Aasen (af Helleime AB. 30), i Lavik (i 1331 Hællæimr) og det i den Røde Bog nævnte Helleimr i Søndre Aurdal. Sidste Led er det almindelige heimr, 1ste Led er hella f., fladt Berg, især flad Klippe ved Søen, som er skikket til Landingsplads (Indl. S. 55, jfr. Ldsbl. 432). Den sidste Betydning passer meget godt til Stedsforholdene.

8, 4. Hellemsviken. Udt. *hæ'llemsvíka.*

8, 8. Skjerpingen. Udt. *sjæ'rpinnen.*

9. Djupfest. Udt. *jů'fæsst.* — Dybfest 1618.

Sidste Led er festr f., Taug, hvormed Skibe og Baade fortøies i Land. I Stedsnavne synes det at maatte forstaaes om et Sted, hvor et Skib kan fæstes i Land (Indl. S. 49); Djupfest bliver altsaa: en dyb Havn, en Havn, hvor der er dybt nær Landet.

10. Nes. Udt. *néss.* — Ness NRJ. II 46. Neess DN. XII 704, c. 1525. Ness DN. IX 746, 1532. Nees DN. IX 752, 1532. Ness 1559. 1590. 1630. Nes 1626. Næß 1664. Næs 1723.

11. Tønnøl. Udt. *tý'nnøl.* — Þunnifli DN. IV 177, 1333. Tønøll, Tønnel NRJ. II 45. 46. Thønnil 1559. Tønnell 1590. Thøndall 1626. Thøndell 1630. Herregaard 1664. Tøndels Sædegaard 1723.

Dette Navn bæres kun af 1 Gaard til, Lesje GN. 90, i Matr. skr. Tynnøl, og udt. ligesom her. Her hidsættes, hvad der Bd. IV, 1 S. 22 er anført angaaende Navnet: «Þunnifli, sandsynligvis Intetkjønsord. 1ste Led kan neppe være andet end Adj. þunnr, tynd, og kan tænkes at sigte til tyndt Jordlag. Det samme Navn findes i Bjugn nordenfjelds, skr. a Þunnifli DN. IV 177, 1333 og nu udt. Tynnøl som her. Andet Led maa være det samme, som vi har i de søndmørske Bygdenavne Vannelven, Søkkelven og Sunnelven. Disse Navne er dog Hankjønsord og maa antages opr. at være

Fjordnavne, Vaniflir osv. (s. N. Fjordn. S. 43). Om ogsaa det nu forsvundne Namnøffle i Eidsvold (DN. I 675) hører hid, er ganske uvist. — Om dette -ifli lader sig ellers kun sige, at vi sandsynlig ogsaa har det i Fællesordene innifli (Indvolde), dauðyfli (dødt Legeme), vanyfli (Vane) og i Folkesprogets Vardyvle (Fylgje, Følgeaand), der alle er Intetkjønsord. Dets opr. Betydning er endnu ikke oplyst.» Tennel i Rissen, der tidligere efter de ældre Skrivemaader har været antaget at være det samme Navn, er af ganske anden Oprindelse (jfr. Thj. VSS. 1882 S. 54 og 1891 S. 244).

11, 6. Lunden. Udt. *lúnn'*.

11, 12. Tønnølstranden. Kaldes *fæ'tta*.

7.

BJUGN HERRED.

Herredets og Hovedsognets Navn: Bjugn. Udt. *bjǒngn*.
Ældre Navneformer: Biwne NRJ. II 47.
Byøgnenn, Biøgnenn DN. IX 752. 759, 1532.
Biugnen DN. IX 770, 1534. 1559.

* Bjugn. Ordet findes oftere anvendt som Stedsnavn baade i Entals- og i Flertalsform og er afledet af den Stamme, som vi har i bjúga, at bøie, og Adj. bjúgr, bøiet. I Flt. har man Ordet i Bjoner i Hobøl, opr. Bjugnar, Bjone i Gran og Bjune i Ramnes. I Ent. findes det foruden her i Bjogna, Navn paa en sterkt krummet Arm af Søen Øiangen i Lensviken. Navnet maa overalt have Hensyn til en Bøining eller en Krumning, ved Gaardnavnene undertiden til en Bøining af en Elv; maaske kan det ogsaa opr. have været Elvenavn (Bd. I S. 388 og Ldsbl. 294. 392). Ogsaa her i Fosen synes Navnet opr. at have været Gaardnavn. I NRJ. nævnes i Biwne som Gaard med 4 Opsiddere, maaske omfattende Botngaarden og andre Gaarde ved Bunden af Fjorden. Navnet har vel her enten Hensyn til en Krumning af Fjorden, eller det er ogsaa her opr. Elvenavn.

Gaardenes Navne: **12.**[1] **Brandvik.** Kaldes *bra'nnvikgålen*. — Brenduig 1618. 1664 (laa da under Tønnøl).

1ste Led er brandr m., Brænding, vistnok sigtende til den Brænding, som er anvendt ved Jordens Rydning (Indl. S. 45).

13. Mølnargaarden. Udt. *mø'lnargålen*. — Mølnergardh NRJ. II 47. Møllergaardenn 1559. Mønnergordt 1590. Møllegaard 1618. Møllergaard 1626. 1664. 1723.

* Mylnaragarðr af mylnari m., en Møller. (Jfr. Indl. S. 68).

13, 2. Moen. Kaldes *mý'rskale*.

---

[1] Det tidligere Bjugn Herred er nylig bleven delt i Nes, Bjugn og Skjørn Herreder; de har derfor fortløbende Numre i Matr.

14. Kotenget. Udt. *kå'ttænne.* — Katinng 1626. Kotteng 1630. Kot Eng 1664. Kaatengen 1723.

1ste Led er kot n., lidet Hus, Hytte. Samme Navn findes ogsaa i Tønset, se Bd. III S. 404.

15. Karlestrand. Udt. *kå'lestranna* (sagdes ogsaa kaldet *fræ'mmsta*). — Karillstrand 1618. Karlstrannd 1626. Karildstrand 1630. Karrildstrand 1643. 1664. Carlestrand 1723.

Bd. III S. 117 formodes efter Formerne fra 17de Aarh., at 1ste Led er et af Kvindenavnene Karhildr eller Kárhildr. Efter Udtalen ligger det dog ogsaa nær at tænke paa Mandsnavnet Karli, Karle, som ikke var ualmindeligt i MA.

15, 2. Elven. Udt. *æ'lva.*

Ligger nær Udløbet af den fra Kottengvandet kommende Elv.

16. Mebostad. Kaldes *å'kkålen.* — Medbostadt 1590. 1630. Midbosta 1626. Medbusta 1664. Medbostad 1723.

* Miðbólstaðr d. e. Midtgaarden, se Indl. S. 44 under bólstaðr. Brugsnavnet Okgaarden kommer af Okelven, som gaar ud i Fjorden i Nærheden af Gaarden.

17. Lien. Udt. *lī'a.* — Liidt 1559. Leidt 1590. Lienn 1618. Lied 1626. Lien 1664. 1723.

* Líð f., se Indl. S. 65.

18. Groven. Udt. *grå'va.* — Underbrug til GN. 19 i 1723.

Grǫf f., Grav, se Indl. S. 52. Samme Navn som Roan GN. 51.

19. Ekset. Udt. *é'kkset.* — Igdesetther 1559. Eidsett 1590. Egsett 1618. Ytteregsett 1626. Eigsedt 1630. Eigsætt med Groven 1723.

* Igðusetr? Der findes en hel Del Stedsnavne sms. med igða, men nu oftest i sterkt forvanskede Former. Igda forekommer endnu som Elvenavn i Rennebu og Overhallen og er vistnok ogsaa at opfatte som saadant i alle de dermed dannede Stedsnavne. Elvenavnet er rimeligvis intet andet end Fuglenavnet igða. Thj. VSS. 1891 S. 173 f. Ekset i Stadsbygden maa være det samme Navn, om det end nu udtales lidt forskjelligt.

20. Botngaarden. Udt. *bå'ttngålen.* — Botenngordt 1590. Bottengaar 1626. Bottengaard 1630. 1664. 1723.

1ste Led er botn m., Bund, se Indl. S. 45; det maa her have Hensyn til, at Gaarden ligger ved den indre Ende af Bjugnfjorden. De flere Navne sammensatte med -gaard i det indre af Fjorden tyder paa, at de er Parter af en ældre forsvunden Gaard, rimeligvis netop Bjugn (se ovf.).

21. Brekken. Udt. *bræ'kka.* — Brechenn 1559. Brecke 1590. Brechenn 1626. Brecken 1630. Brechen 1664. Bræchen 1723.

* Brekka f., Bakke, Brække, se Indl. S. 45.

22. Haugen. Udt. *hau'jen* — Hug 1559. Hoienn 1590. Høgenn 1618. Haugenn 1626. Hougenn 1630. Hougen 1664. 1723.

22, 2. Botnet. Udt. *bå'ttne.*

Botn m., Bund, Ende af et Vand, her med Hensyn til, at den ligger ved Enden af Solemsvandet. Botn er i denne Egn ligesom i Nordland som Stedsnavn Intetkjønsord. Indl. S. 45.

23. Solem. Udt. *sô'løm.* — Sollum 1590. Sollumb 1626. Soellum 1630. Sollum 1664. 1723.

* Sóleimr eller *Sóleimar, af sól f. og heimr m., et særdeles hyppigt Gaardnavn, som dog ikke forekommer i de østlige Amter af det Søndenfjeldske. Navnet maa betegne et Sted, som ligger saaledes til, at det har rigeligt Solskin. Der har dog ogsaa været et Elvenavn af denne Stamme; Sola heder saaledes endnu en Elv i Orkedalen (se Orkedalen GN. 48). Det er derfor muligt, at der i 1ste Led indeholdes et Navn paa det Vasdrag, ved hvilket Gaarden ligger.

24. Helland. Udt. *hæ̀llanṇ*. — Hellelandt 1559. 1590. Hellelannd 1626. Helleland 1664. 1723.

* Helluland?, af det under Nes GN. 8 nævnte hella f.

24, 2. Grindbakken. Udt. *gri'ṇṇbakken.*

1ste Led er grind f., Grind. De dermed sms. Navne kan tildels have Hensyn til en Grind som Lukke for et Led, dels til en Indhegning for Kvæget, dannet af flytbare Grinder (Indl. S. 52).

25. Sæter. Udt. *sæ̀ter.* — Zetter 1626. 1630. Setter 1664. Sætter 1723.

Setr n., se Osen GN. 1.

26. Eid. Udt. *ei.* — Eidh AB. 124. Edh NRJ. II 47. Eydh DN. IX 752, 1532. Eiid DN. IX 770, 1533. Edt 1559. Eidt 1590. Eid 1626. Eidt 1630. 1664. Eid 1723.

Hovedgaarden hører til Skjørn Herred, se GN. 33.

26, 1. Smaa-Aakran. Udt. *små'kran.*

26, 2. Furunes. Udt. *fu'runésse.*

1ste Led er vel Trænavnet fura f. Gaarden ligger paa et Nes ved Eidsvandet.

26, 3. Asplien. Udt. *å'splía.*

27. Skavdalen. Udt. *skä'vdalen.* — Schauedal 1559. Skaffdall 1590. 1618. Schaffdall 1626. Schauffdall 1630. Schafdall 1664. Schavdahl 1723.

Af skaf n., Bark, som skaves af Træer til Kreaturfoder. Jfr. Bd. I S. 38. 160.

27, 2. Hyllmarken. Udt. *hý'ḷḷmarḳa.*

Rimeligvis et nyere Navn, af Folkespr. Hylla f. = Hella, flad Klippe eller Sten.

27, 11. Indlægget. Udt. *i'ṇṇlæjje.*

Af Folkespr. Innlegg n., et Stykke Udmark, som indhegnes og lægges til en Gaard (Aasen), svarende til oldn. innlag n. og innlaga f. (Indl. S. 59).

28. Klakken. Udt. *kla'ḳḳen.* — Klockenn 1590. 1630. Klackenn 1618. 1626. 1664. Klachen 1723.

Af klakkr m., Klump; i Stedsnavne maaske omtr. i samme Bet. som kleppr og klettr om Fjeldknatter; jfr. Folkespr. Klakk, en Banke eller ophøiet Grund i Søen (Aasen).

29. Stuenes. Udt. *stú'anésse.* — Stunes 1618. Stuffnes 1626. 1630. Stuenis 1664. Stuennæs, Stuenæss 1723.

*** Stúfanes? Sandsynlig sms. med stúfr m., Stump, ogsaa vel om en Stubbe af et omhugget Træ. Dermed dannede Navne har vel Hensyn til, at der stod Stubber igjen efter omhugget Skov paa den Tid, da Bosættelsen fandt Sted (Indl. S. 79).**

30. Erisvik. Udt. *æ'risvíka* [af sikker Kilde hørt *æ'rasvíka*; oftest kaldet *ti'mbuen*]. — Aritzwigh NRJ. II 47. Erittuigh, Eriichtzuig 1559. Erißuigh 1590. Eretzuig 1626. Errißuig 1630. Arridtzuig 1643. 1664. Erridswig 1723.

Er vel samme Navn som Arasvik i Aure, som i MA. heder Oraldsvik eller Araldsvik (DN. II 206. 226. AB. 65), og som efter O. Rygh, Personn. i Stedsn. er sms. med Mandsnavnet Oraldr eller Araldr. — Daglignavnet Timbuen betyder Tiendeboden, et Oplagshus for Tienden og Sted, hvor den afleveredes. Timbuen er ogsaa Navn paa en Plads ved Lofjorden i Aasen.

31. Storlien. Udt. *stő'rlía.*

32. Ervik. Udt. *æ̋'rvíka.* — Erwigh NRJ. II 47. Eruig 1559. Eruigen 1590. Ehruig 1626. Eruig 1630. 1664. Erwigen 1723.

Se Osen GN. 5. Samme Navn forekommer ogsaa paa Frøien, i Aure, i Volden og fl. St., men kun paa Vestkysten, overalt saavidt vides udtalt med kort æ.

FORSVUNDNE NAVNE.

Ruggerd DN. IX 770, 1533.

Wariesett 1559. Wegsett 1590.

Anduigenn 1559.

Medgaard 1559.

Kunde maaske være samme Gaard som Mebostad, som nævnes fra 1590 af.

Ruxsetther 1559. Rougsett 1590. Ragset 1626.

Schindesetther 1559. Skendßett 1590.

Bredenn Ødegaard 1590. Bredenn 1626.

Enkelte af disse hører mulig ikke til det nuv. Bjugn Herred.

8.

SKJØRN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Skjørn. Udt. *sjø'rna, i sjørn.* — Stiornen AB. 124 s. Stiørnen 1559.

Det synes, som om Navnet opr. er Elvenavn og derefter er gaaet over til Navn paa Bygden og Fjorden. AB. 124 f. (i et Tillæg til Jordebogen fra Slutningen af det 15de Aarh.) bruges nemlig i Overskriften Stiornen om Bygden; men senere kaldes den Elv, som gaar ud i Bunden af Nord-Skjørn, «aaen Stiornaa» og «fiska aan Stiornen». Dermed passer ogsaa, at Navnet er Hunkjønsord. Navnet forekommer ogsaa om en Bugt i Vandet Øiangen i Lensviken. Men da en Bugt i Nærheden kaldes Bjugn, er det vel sandsynligt, at det er kommet hid ved Opkaldelse.

Gaardenes Navne: **33. Eid.** Udt. *ei.* — Se Bjugn GN. 26.

33, 12. Saltneset. Udt. *sa'ltnésse.*

Navnet har formodentlig Hensyn til en paa Stedet i gammel Tid drevet Saltkogning. Jfr. Bd. I S. 322.

34. Hegvik. Udt. *hæ'ggvíkan.* Heggwiik AB. 124 s. Heguigh 1559. Heguig 1626. Heggeuig 1630. Heguig 1664. Hægwig 1723.

Af Trænavnet heggr m.

35. Berget. Udt. *bæ̈'rje.*

36. Søtvik. Udt. *sø'tvíka.* — Søthawiik AB. 124 s. Søduig 1590. 1618. Søetuig 1626. Søttuig 1630. Sødtuig 1664. Søedwig 1723.

Man kan sammenligne Søtland i Trøgstad (se Bd. I S. 9). Ligesom i dette kunde 1ste Led her enten være Plantenavnet Søta (gentiana, Aasen) eller et Elvenavn Søta. Der gaar en Bæk forbi Gaarden.

37. Staldvik. Udt. *sta'llvíka.* — Stalduig 1618. Staluig 1626. Stalduig 1630. 1664. Staldwig 1723.

Efter Tradition paa Stedet skal Gaarden have sit Navn af, at her har været Stald for Kvæg fra Østraat (O. R.).

37, 4. Brandvik. Udt. *bra'ŋŋvíka.*

Jfr. Bjugn GN. 12.

38. Gjøljen. Udt. *jø'lja.*

Vel af gil n., Bjergkløft, Revne, Fure i en Fjeldside, i Folkespr. nu tildels udt. Gyl og Gjøl (Aasen). Er som Stedsnavn gaaet over til Hunkjønsord. Jfr. Indl. S. 51.

38, 7. Tyskbotn. Udt. *ty'sskbåttne.*

Jfr. Bjugn GN. 22, 2.

39. Kipneset. Udt. *ki'ppnésse.* — Keppenees AB. 125 s.

40. Dueskar. Udt. *dú'skale.* — Duschar 1618. 1664. Duschar med Varghiet 1723.

Sidste Led skarð n., Skar, Bjergskar. 1ste Led maa være dúfa f., Due d. e. Vilddue, som forekommer som Sammensætningsled i adskillige Stedsnavne, ogsaa nordenfjelds. (Jfr. Bd. I S. 283).

41. Varghiet. Udt. *va'rghíe.* — I 1723 Underbrug til GN. 40.

42. 44. Raak indre og ytre. Udt. *i'ŋŋerråk, y'tterråk.* — Stora Raket, stora Raaket AB. 125 s. Roggenn 1618. 1630. Ragenn 1626. Rochenn 1643. 1664. Inderraach, Ytteraach 1723.

Rák, af rák n., Vei, hvorpaa Kvæg drives, Græsgang (Indl. S. 41). Paa det anførte Sted i AB. er Navnet endnu halvveis Fællesord. Flere af de andre paa samme Sted nævnte Gaarde betegnes ogsaa som «raak»; de fleste af de øvrige betegnes som auðn. Dette tyder paa, at Bygden har været lidet bebygget i MA.

43. Monsvolden. Udt. *må'nnsvållen.*

Rimeligvis af temmelig ny Oprindelse.

43, 2. Harbakken. Udt. *hă'lbakken.* — [Hwrdebak AB. 125 s].

Den paa det anf. Sted i AB. nævnte Hurdebak maa utvivlsomt være denne Gaard; det fremgaar ogsaa af Jordebogens Betegnelse af Gaardens Beliggenhed. Vi har altsaa det samme Navn Hurðarbak som i Stoksund GN. 85. Ogsaa her synes, at dømme efter Rektangelkartet, Beliggenheden at passe til Navnet. Som paa flere andre Steder er Bevidstheden om Navnets Betydning gaaet tabt, og det sidste Led er blevet forvexlet med det ganske forskjellige -bakke. (Jfr. Ldsbl. 267).

45. Bjørkvik. Udt. *bjø'rkvíka.*

45, 2. Vorpviken. Udt. *vå'rpvíkan.*

Af Vorpa, den nu i det Trondhjemske almindelige Form af oldn. varp n., Sted, hvor man sætter ud Fiskeredskaber (Indl. S. 84).

46. Vaabenøen. Udt. *vå'knøia.* — Wapenø 1618. Wopenøen 1664. Waabenøen 1723.

Det ligger nærmest at antage, at Navnet er sms. med vápn n., Vaaben. Men der findes neppe ellers Exempel paa dette Ords Anvendelse i norske Gaardnavne, og jeg formaar heller ikke at angive, hvilken Betydning det skulde have her.

47. Sandøen. Udt. *sa'ŋŋøia.* — [Sandøy AB. 125 s.].

48. Harøen. Udt. *hă'røia.*

Rimeligvis af Dyrenavnet Hare, oldn. herim.

49. Hulsund. Udt. *hå'lsónne.*

50. Pevik. Udt. *pé'vika.* — Peuig 1664. Pewigen 1723.

1ste Led er vistnok Mandsnavnet Peter, Per.

51. Djupvik. Udt. *jú'pvika.* — Dybuig 1664.

52. Ramsvik. Udt. *ra'mmsvíka.*

1ste Led kan være Rafns- af Mandsnavnet Rafn eller Plantenavnet Rams (Skovløg). Jfr. Bd. III S. 235.

53. Stranden. Udt. *stra'nna.*

53, 2. Tørbækmoen. Udt. *tu'rrbækmo'n.*

53, 3. Kleven. Udt. *klei'va.*

54. Søraunet. Udt. *sø'raune.* — Søroen 1618.

Af auðn n., se Indl. S. 42.

55. Rødsjø. Udt. *rø'ssjø'n.* — Rødtβø 1559. Roβøe 1626. Rødtzøe 1630. 1664. Røedsøen 1723.

Har Navn efter et Vand, ved hvilket Gaarden ligger.

55, 3. Hulvandet. Udt. *hå'lvattne.*

Har Navn efter et Vand, ved hvilket Gaarden ligger.

55, 4. Rødsjøsæteren. Udt. *rø'ssjøsétra.*

56. Haugsdal. Udt. *hå'kksdalen.* — Hogsdal 1618. Hougsdall 1626. Hugsdall 1630. Hugsdall 1664. Hugsdahl 1723.

Kan komme af Mandsnavnet Haukr eller mulig af en ældre Gaard Haug. For det sidste taler, at Elven efter Kartet kommer fra Haugstjernet, og at der ved dette ligger en Haugen Sæter.

56, 1. Øian. Udt. *øi'an.*

Af øy f., om flad Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

57. Stormoen. Udt. *stó'rmóen.*

58. Lillemoen. Udt. *li'hlmóen.*

59. Mælan. Udt. *mæ'lan.*

Af melr m., Mæl. Jfr. Osen GN. 23.

60. Huseby. Udt. *hú'ssby.* — Husaby AB. 125 s. Huβbye 1590. 1626. Husβebye 1630. Husbye 1664. Huusbye 1723.

Sidste Led er býr, bœr m., Gaard (Indl. S. 47), 1ste Led hús n., Hus. Navnet forekommer paa omtr. 50 Steder spredt over det hele Land; det kan sandsynligst forklares om en vel bebygget Gaard, som har mange gode eller prægtige Huse (Indl. S. 57).

61. Bjørnsvik. Udt. *bjø'nnsvíka,* kaldes ogsaa *víka.*

Da det sandsynligvis er et temmelig nyt Navn, kan det være sms. med Mandsnavnet Bjørn.

62. Fisdal. Udt. *fé'ssdalen.* — Fissadaal, Fyssadaal (Elven Fissa) AB. 125 s. Fiisdall 1559. Føsedall 1590. Fiβdall 1618. 1664. Fisdahl 1723.

Fissudalr. Har Navn efter den allerede i AB. nævnte Elv Fissa, nu udt. Fessa med lukt e og Tostavelsesbetoning.

63. Fisdalsvik. Kaldes *sä'ja* (Sagen).

64. Taanaarvik. Udt. *tå'nårvika.* — Thommeruig 1630. Tøneruig 1664. Tønderwig 1723.

1ste Led maa være oldn. þinurr m., fedt Furutræ, Folkespr. Tinar m., i Fosen og Orked. Taanaar, haardt Træ, paa enkelte Steder ogsaa seig og bøielig Ved (Aasen og Ross).

65. Taanaarvikstranden. Udt. *tå'nårvikstranna.*

I 1723 Plads under GN. 64.

66. Kvernhusdalen. Udt. *kvæ'nnhusdalen.* — Quernhuusdahl 1723.

67. Selnes. Udt. *sæ'llnésse.* — [Selgesether AB. 125 s.]. Selnes OE. 26. Sellnnes 1590. Selnnes 1626. Selnes 1630. Sellnis 1664. Sælnæss 1723.

Det i AB. nævnte Selgesetr, som der siges at være en stor Gaard paa det søndre Land udenfor Fisdalen, maa utvivlsomt være den samme Gaard som det senere Selnes. Vi har isaafald en lignende Vexling af sidste Led som i GN. 68. Denne Vaklen er forklarlig, hvis Navnene først er dannede i Slutningen af MA. og derfor i det 15de Aarh. endnu var nye. 1ste Led er vistnok Trænavnet selja f.

67, 3. Gangstøen. Udt. *ga'ngstøa.*

Navnet forekommer paa flere Steder. Gjengstøen i Hevne og i Halse er maaske ogsaa det samme. 1ste Led er maaske gagn i Bet. ligeoverfor, sidste Led stǫð f., Stø, Landingsplads for Baade (Indl. S. 80. Thj. VSS. 1882 S. 30).

68. Refsnes. Udt. *ræ'ffsnés.* — Repseid som nu kaldes Reffsness AB. 125 s. [Reffseid smst.]. Reffsness 1590. 1630. Risnnes 1626. Refsnis 1664. Rævsnæss 1723.

Jfr. Stoksund GN. 96.

69. Kubergets Laksevorpe. Udt. *kú'bærje.*

70. Hafellen. Udt. *hă'fælla.* — Haffelden 1723.

Et navnlig nordenfjelds, især i dette Amt hyppigt Navn. Af hagfella f., Folkespr. Hagfella f., Gjerde, især et, som er dannet af nedfældede Træer, dernæst et med saadant Gjerde indhegnet Sted. Jfr. Bd. I S. 337.

71. Langskibnesets Laksevorpe. Udt. *la'ngsjippnésse.*

72. Frengen. Udt. *fræ'nnen.* — Frenger AB. 125 s. Fringen 1590. Frengen 1664. 1723.

Navnet er opr. Navn paa den fra Skjørnfjorden indgaaende Fjordarm, nu Frengsbugten, og opføres i Slutningen af 15de Aarh. kun som saadant («Fjorden som kallas Frenger», AB. anf. St.). Det synes at have været en sammendraget Form af et med -angr sms. Navn, se N. Fjordn. S. 75.

73. Stavnes. Udt. *stă'vnésse.*

Af stafr m., Stav, Stok. Maa betegne et langt fremstikkende Nes, der har saadan Form, at det kan sammenlignes med en Stav. Et ofte forekommende Navn (Indl. S. 78).

74. Fevaag. Udt. *fé'våg.* — i Feuaghum DN. II 227, 1345. fra Fewage AB. 126 s. Fæwogh NRJ. II 44. Feuang (!) DN. X 792, c. 1550. Feuog 1559. Fæuog 1626. 1664. Feewog, Fevog 1723.

Navnet, som neppe forekommer andetsteds, maa egentlig tilhøre den Arm af Skjørnfjorden, ved hvilken Gaarden ligger. 1ste Led maa være fé, n., Fæ, Kvæg.

FORSVUNDNE NAVNE.

Lawpasether AB. 124 s., maaske gaaet ind under Hegvik.

Wederwiik AB. 125 s., nævnes mellem Søtvik og Kipneset.

Huffuasether AB. 125 s., siges at ligge ved Udløbet af Aaen Stiornen paa dens søndre Side.

Hwrdebak paa Sydsiden af Nordfjorden AB. 125 s.

Se GN. 43, 2.

Halss AB. 125 s., nævnes mellem Hurdebak og Raak.

Hals m. (Indl. S. 53). Navnet har Hensyn til den lave Overgang midt paa Halvøen mellem Nord- og Sørskjørn.

Rølende og Jndre Rølende AB. 125 s., nævnes som to «Raak» ved Søndre Skjørnfjord.

Legdhesether AB. 125 s., Ødegaard længere inde i Fjorden.

Fithie og Fithieraak ved Fithie aa AB. 125 s.

* Fitjar, Flt. af fit f., frodig Græsmark, især ved Sø eller Elv (Indl. S. 49).

Woxoy, Kungarøy AB. 125 s., den første siges at ligge i Nordfjorden, den anden i Sørfjorden.

9.

AGDENES HERRED.

Herredets Navn se GN. 1. Sognet kaldtes før Værnes efter den Gaard, paa hvilken Kirken staar; men nu er dets Navn ogsaa forandret til Agdenes.

Gaardenes Navne: **1. Agdenes.** Udt. *an'gnésse.* — Agðanes Landn. 48. Njaals S. I 413 (Gisl.) o. m. St. i Kongesagaerne. Agdenees Cap. Agdenes 1559. Agenes 1590. Agdennes 1626. Augdenes 1630. 1664. Agdenæs 1723.

Kunde mulig være det samme Navn som Agnes i Trøgstad og Brunlanes, hvis middelalderske Former ikke er kjendte (Bd. I S. 30). Det kunde ogsaa ligge nær at antage, at det 1ste Led er det samme som Landskabsnavnet A g ð i r, her i Gen. Om Betydningen af denne Stamme kan jeg intet oplyse.

2. Djupvik. Udt. *jú'pvíka.*

3. Selvlien. Udt. *sæ̀'lvlía.* — Selvlien 1723.

Afledet af den flg. Gaards Navn.

4. Selven. Udt. *sæ̀'lven.* — i Sölfua, Sölvi Fornm. s. I 12. IV 11. VIII 334. Landn. 297. i Selwe NRJ. II 43. Soluen Cap. Sollfuenn 1559. Selluènn 1590. 1630. Selffuenn 1626. Saluenn 1618. Selffuen 1664. Selven med Engesletten Hamboren 1723.

Navnet tilhører vel opr. den Bugt af Trondhjemsfjorden strax indenfor Agdenes, ved hvilken Gaarden ligger. Som saa mange Fjordnavne er det svagt Hankjønsord. N. Fjordn. S. 58.

4, 4. Tinden. Udt. *ti'nnen.*

4, 6. Hambaaren. Udt. *ha'mmbåra.* — [Hornbora (Akk.) Fornm. s. VIII 334].

At det i Sverres Saga nævnte Hornbori er det samme som dette Gaardnavn, er paavist af O. Rygh i Norsk hist. Tidsskrift 3 R. B. IV S. 262 f. Om Navnet opr. har tilhørt den lille Bugt og den indenfor denne liggende Gaard eller Forbjerget søndenfor Bugten, nu Hambaaraneset, kan vel være tvivlsomt. Beslægtede Navne forekommer paa andre Steder, saaledes Hommerstad i Løiten og i Stange, Homborstad i Daviken og Homborset i Volden, som kan antages at være sms. med et Mandsnavn Hornbori. Fremdeles Gaardnavnet Hombor i Eide i Nedenes og Homborgøen i Bohuslen, i hvilke den gamle Form maa have været Hornbora f., som sandsynlig opr. har været Navn paa en Ø, samt i Hommervold i Rennesø (se Bd. III S. 119). Homborneset forekommer ogsaa i Brønnø.

5. Løstad. Udt. *lø̈'sta.* — Løestad NRJ. II 43. Lødestad Cap. Løestadt 1559. Løstadt 1590. Løesta 1626. Løstad 1630. 1664. 1723.

1ste Led er ganske sikkert et Mandsnavn, snarest Lǫðvir; men ogsaa Ljótr kunde give de nyere Former.

6. Vatn. Udt. *vattn.* — Vanth NRJ. II 43. Wattne Cap. 1559. Wattenn 1590. Watenne 1626. Wattenn 1630. Watten 1664. 1723.

* Vatn, ofte brugt som Gaardnavn, især nordenfjelds; i den sydvestlige Del af Landet oftere Vatne, som enten er en Dativ- eller Flertalform. Her har Gaarden Navn efter Lillevandet, ved hvilket den ligger.

7. Valset. Udt. *vä'lsẹ̈t.* — Valsett NRJ. II 43. Walsetther 1559. Walsett 1590. Walsetter Cap. Walsett 1626. 1664. Walsætt 1723.

1ste Led er her snarest vaðill (Indl. S. 84), altsaa opr. Vaðlasetr, og Navnet har da Hensyn til Grundene mellem Gaarden og de udenfor liggende Holmer. Samme Navn ogsaa i Øksendalen, Buviken, Røros og Strinden, paa det sidste Sted nu anderledes udtalt.

8. Sønderviken. Udt. *sy'ṇṇavíḳa*

9. Hegg. Udt. *hægg.* — Hogh NRJ. II 43. Heg OE. 25. DN. X 793, c. 1550. Hegg DN. XII 774, c. 1550. Heg 1559. Hegh 1590. Heg 1626. Hegh 1664. Hægg 1723.

* Heggr, af Trænavnet heggr m.

9, 1. Mølna. Udt *mø̈'lna.*

Af mylna f., Mølle, Kvern.

10. Fremstad. Udt. *fræ'mmsta.* — Ffrebestad NRJ. II 43. Fløbostade Cap. Freppestadt DN. X 793, c. 1550. Fubestad og Frebestadt 1559. Freubstadt 1590. Flebstad 1618. Fraṃstad 1630. Frembstad 1626. 1643. 1664. Fremstad 1723.

Navnets opr. Form kan ikke være Framstad, som forekommer som Gaardnavn i Gran og i Vang V., da dette ikke vilde stemme med Nutidsformen, og Skriftformerne fra det 16de Aarh. da vilde være uforklarlige Forvanskninger.

11. Raustein. Udt. *rau'stein.*

12. Musdal. Udt. *mu'sdalen.* — Musdall NRJ. II 43. Mwsedaal Cap. Musdall 1559. 1590. 1626. Mußdall 1664. Muusdahl 1723.

* Músudalr. Utvivlsomt af Músa, der maa have været Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden ud i Storvandet (saaledes ogsaa antaget af O. R. i Saml. af Elvenavne). Musa forekommer som Elvenavn i Dovre, Gausdal, Øier og Støren, ligesom det er bevaret i flere Gaardnavne. Jfr. GN. 23 ndf.

13. Eidem. Udt. *é'demmen.* — Edom NRJ. II 43. Eiidem OE. 26. Edem 1559. Edenn 1590. Edem 1626. Eidem 1664. Ejdem 1723.

* Eiðeimr, af eið n. og heimr, jfr. Aa GN. 64. Ogsaa her har Navnet nu faaet tillagt den best. Artikel i Hankjøn (se Indl. S. 13). Det Eid, som der hẹr sigtes til, maa være Lavningen mellem Storvandet og Fjordarmen Hopen.

14, 3. Bærset. Udt. *bæ'rséten.*

14. Djupvikstrand. Kaldes *stra'ṇṇa.* — Dybvig med Stranden 1723.

15. Rishaugen. Udt. *rí'shaujen.* — Rißhoug 1626. Rißhough 1630. 1664. Riidshaug med Staføen 1723.

1ste Led er rís (hrís) n., se Indl. S. 70.

16. Stavøen. Udt. *stă'vøia.* — Staføen 1723 (da Underbrug under GN. 15).

Af stafr m., Stav, Stok (Indl. S. 78) Det, som her giver Anledning til Sammenligning, er vel især det fra Øens Nordende i en ret Vinkel fremskydende smale Nes, som kunde sammenlignes med Haandtaget paa en Stav.

17. Hopen. Udt. *hó'pen.* — Hoppen 1618. Hopen 1664. 1723.

* Hópr m., liden indelukket Bugt (Indl. S. 57). Gaarden ligger ved Bunden af en bred og kort Fjordarm, som ved en ganske smal Strøm er forbunden med Stavøsundet og videre med Søen. Jfr. Osen GN. 11.

18. Sletvik. Udt. *slê'ttvíka.* — Slettuig 1618. Sletwig 1723 (da øde i mange Aar).

Af Adj. sléttr, slet. Dette Tillæg kan her ikke forklares af Situationen paa Land (som ved Sletvik i N. Fron, Bd. IV, 1 S. 109), da Gaarden ligger i en Bakke op fra Søen, men maa have Hensyn til, at Viken, ved hvilken den ligger, er jevnt grund, saa at man ved Fjæretid endog kan vade tvert over den.

19. Værnes. Udt. *væ'rnés.* — Verness NRJ. II 44. Vernes OE. 25. Warnes DN. XII 774, c. 1550. Warnes 1559. Wernnes 1590. 1626. Wernes 1630. 1664. Wærnæss 1723.

* Veranes. 1ste Led er det gamle Navn paa Værrafjorden (udtales, som det skrives, men med «tykt l» for rd), ved hvis Munding Gaarden ligger, som maa have været Vẹri. Dette vides at være det middelalderske Navn paa Værrasundet, en Arm af Beitstadfjorden, ved hvis Munding der ogsaa ligger en Gaard, som nu heder Vennes, men tidligere Vernes, og det kan formodes at være det opr. Navn paa en Fjord i Rødø, som nu heder Væran, ved hvis Munding der ogsaa er en Gaard Værnes. Se N. Fjordn. S. 58 f.

20. Tangen. Udt. *ta'ngen.*

21. Kleven. Udt. *klei'van.*

22. Sætran. Udt. *sé'tran.* — Setteren 1664. Sætran 1723.

Se Osen GN. 34.

23. Musdalsvik. Kaldes *ví'ka.* — Musdaluig 1626. Mußdalluig 1630. Mußdalsuig 1664. Muusdahlswig 1723.

Har maaske engang hørt under Musdal GN. 12. Der er her en lavere Overgang fra Værrafjorden til Storvandet ved Musdal.

24. Løvnes. Udt. *lau'vnésse.* — Lobnes 1618. Løefnnes 1626. Løffnes 1630. Løffnis 1664. Løvnæs 1723.

Af lauf, n., Løv. Som i andre dermed sms. Navne maa det sigte til rig Væxt af Løvskov. Det er sandsynlig denne Gaard, som menes ved det flere Gange i Sverres Saga nævnte Laufnes. Se O. Rygh i N. Hist. Tidsskr. 3 R. IV S. 244 f.

25. Fjorden. Udt. *fjö'ten.* — Fioren 1618. 1664. Fiorden 1723 (maaske = Weriefiorenn, Werrefiord 1559).

Gaarden ligger omtr. midtveis ved Værrafjorden paa den østre Kyst.

26. Holtan. Udt. *hå'ltan.* — Holdte 1664. Holten 1723.

Er vistnok at henføre til Folkespr. Holt m., Høi, Bakke, stenig og ujevn Forhøining. Indl. S. 57.

27. Bakken. Udt. *ba'kken.* — Bachen 1723.

27, 2. Vorviken. Udt. *vå'rrvíka.* — Waruig 1664. Waarwig 1723.

Navnet forekommer med samme Udt. ogsaa i Rissen (GN. 59), om hvilket O. R. (Thj. VSS. 1882 S. 50 f.) formoder, at det mulig kunde være opr. Vǫrmuvík af Elvenavnet Varma. Der gaar ogsaa her en Bæk forbi Gaarden. Maaske kunde det dog ogsaa forklares af Folkespr. Vor m., Banke af Sten eller Grus, Moræne.

28. Steinsdalen. Kaldes *ø'ra.* — Stennsdall 1590. Stensdall 1626. 1630. 1664. Steendahl, Steensdahl 1723.

Vel af Mandsnavnet Stein.

29. Espe. Udt. *æ'sspe.* — Espe 1630. 1664. 1723 (da øde).

*Espi n., et med Aspetræer bevoxet Sted. Indl. S. 88 (under ǫsp.) og Thj. VSS. 1891 S. 184.

30. Asbjørnvik. Kaldes *hå'kavíka.* — Asbiørnuig 1664. Asbiørnwig med Fiellet 1723.

Gaardnavnet sms. med Mandsnavnet Asbjørn, Brugsnavnet med Haakon.

31. Almvik. Kaldes *a'lmjøta.* — Allmuig 1664. Almerwig 1723.

1ste Led i begge Navne er vel Trænavnet almr m. Sidste Del af Brugsnavnet, -jøta, er vistnok det samme som Gjota f. eller Gjot f., som i Folkespr. bruges i Betydning af: langstrakt Hulning i Jorden, langagtig Græsplet mellem Bakker eller Klipper (se Indl. S. 51 og Bd. III S. 347 om Gjota i Aamot).

32. Terningen. Udt. *tæ'rningan.* — Terning OE. 25. Terninghen DN. XII 774, c. 1550. Therningenn 1559. 1590. 1630. Terningen 1664. 1723.

Ligger nær Udløbet af en noget større Elv, som kommer fra Terningvandet. Det er vistnok sandsynligt, at Gaardnavnet kommer af et ældre Navn paa Elven og maaske paa Vandet. Jfr. Bd. III S. 308; men det er dog maaske ikke samme Navn som det der behandlede Terningen i Elverum.

33. Sæternes. Udt. *sé'ternésse.* — Zetteraas (!) 1626. Zetternes 1630. Setternis 1664. Sætternæss 1723.

Staar maaske i Forbindelse med Navnet Sætran, hvilken Gaard ligger ligeoverfor paa den anden Side af Fjorden.

34. Baret. Udt. *bā're.* — Barra 1664. Bared 1723.

* Bareið? Ligger paa en smalere og lavere Overgang over en liden Halvø mellem to Fjorde. 1ste Led er vel barr n., det yderste af Naaletræernes Grene, og betegner da vel Stedet som bevoxet med Barskov. Jfr. Barlund i Lom o. fl. St. Bd. IV, 1 S. 60.

35. Abelvik. Udt. *a'belvíka.* — Appeluig 1664. Apelwig 1723.

Der synes ikke at frembyde sig nogen anden rimelig Forklaring af dette Navn, end at det kommer af apaldr m., Vildæbletræ, hvorfor ogsaa de ældre Skriftformer taler. Med Hensyn til Overgangen fra p til b kan sammenlignes Abelsø i Aker, Bd. II S. 115.

36. Moldtuen. Udt. *må'lltúa.* — Moldatún Landn. 270. Melletwn NRJ. II 44. Moltun 1559. Molthenn 1590. Moltunn 1618. 1626. Maaltun 1630. Muldthuen 1643. Moltuen 1664. 1723.

Sidste Led er tún n., Gjerde, indhegnet Sted, Gaardsplads, paa Vestlandet ogsaa om de forskjellige Parter eller Brug af en Gaard (Indl. S. 82). I senere Tid er det ved Misforstaaelse ofte bleven forvansket til -tuen, -tua, som om det kom af þúfa f., Tue (jfr. Thj. VSS. 1891 S. 242). 1ste Led er det samme, som man har som Tilnavn til Landnamsmanden Molda-Gnup, der fortælles at være kommen fra denne Gaard. Det er sandsynlig et gammelt Mandsnavn, jfr. Bd. I S. 311. Moldatun findes ogsaa i Herø Sdm.

37. Slavik. Udt. *slā'víkan.* — Slaauig 1664. Slawig 1723.

1ste Led hænger maaske sammen med Folkespr. Slad n. og Slade m., Skraaning, skraa Flade (Aasen).

38. Ramvik. Udt. *ra'mmvíka.* — Rambuig 1664. Ramwig 1723.

Kan vel komme af Fuglenavnet rafn ligesom det hyppige Ramberg, altsaa opr. Rafnavík (jfr. Ldsbl. 6).

39. Rørnes med Skevik. Udt. *rø̊'nésse. sjē'víka.* — [1]) Røerßnes 1618. Rørnes 1630. Røennes 1643. Rørnis 1664. Rørnæss 1723. [2]) Skiffuig 1618. Schibuig 1626. 1630. 1664. Schibwig 1723 (øde).

Det 1ste Navn kunde forklares af røyrr m., Rør, Siv, eller af røyrr m., Stenrøs. Overgangen til den nuv. Udtaleform er dog noget paafaldende. Skevik formodentlig af opr. Skipavík, af skip n., Fartøi.

40. Tyskøen. Udt. *tý'sskøia.*

41. Ramsvik. Udt. *ra'mmsvíka.* — Rambsuig 1643. Ramßuig 1664. Ramswig 1723 (da Underbrug til GN. 42).

1ste Led er enten Mandsnavnet Rafn eller Plantenavnet Rams, Skovløg.

42. Imstren. Udt. *i'mmstra.* — Indstrem 1626. Imsteren 1630. 1664. 1723.

* Imstr f., maa fra først af have været Navn paa Fjorden, ved hvilken Gaarden ligger (N. Fjordn. S. 66), maaske ogsaa Navn paa den fra Imstervandet kommende Elv, som løber ud ved Gaarden.

43. Fenes. Udt. *fē'nésse.* — Fænæss 1723 (øde).

Af fé n., Fæ, Kvæg. Findes ogsaa paa nogle andre Steder, bl. a. i Værran, hvor det nu er blevet til Fines.

44. Elven. Udt. *æ̈'lva.* — Elffuen 1664. Elven 1723.

Rimeligvis nyere Navn. Ligger ved en Elvs Udløb i Imsterfjorden.

44, 2. Elvesæteren. Udt. *æ̀'lvasétra.*

45. Halsen. Udt. *hă'lsen.* — Halss 1626. Halβen 1664. Halsen 1723.

Af **hals** m. (Indl. S. 53). Jfr. GN. 52. Mellem disse 2 Gaarde, hvoraf den ene ligger ved Imsterfjorden, den anden ved Vingevaagen, er der en lavere Overgang over Halvøen. Dertil maa Navnet have Hensyn.

46. Viken. Kaldes *gô'llbrannsvika.* — Wigenn 1626. Wich 1630. Wichen 1664. 1723.

Dagligtalens Navneform er sms. med Mandsnavnet Gudbrand, som nu paa flere Steder er blevet til Gullbrand (Aasens Navnebog S. 17).

47. Aasøen. Udt. *å'søia.* — Aasøe 1626. Aaβøen 1630. 1664. Aasøen med Øvne 1723.

Navnet maa have sin Grund i den 500 Fod høie, smale Aas, der strækker sig efter Øens Længde. Tæt ved ligger efter Kartet en liden Ø, Aasøkalven. Øvne er GN. 48.

48. Aunet. Udt. *au'ne.*

Se Indl. S. 5 og 42 under **auðn**.

49. Kongsvold. Udt. *kå'ngensvållen.* — Kongsuoll 1626. Kongsuold 1630. 1664. Kongsvold 1723.

Navnet har ligesom mange lignende (f. Ex. Kongsvold paa Dovre og Kongsstuen i Værdalen; jfr. Bd. III S. 63, 251) sin Grund i, at Gaarden har været Kongens eller Statens Eiendom.

50. Sjursviken. Udt. *sjú'lsvika.* — Siffuersuig 1664. Siverswig 1723.

Sms. med Mandsnavnet **Sigurðr**, som nu oftest er gaaet over til Sjur.

51. Vaaberget. Udt. *vå'bærje.* — Waberg 1626. Waaeberg, Woberg 1630. Waaberig 1664. Waaberg 1723.

Gaarden ligger under et Fjeld ved Mundingen af Vingevaagen. 1ste Led er sandsynligst **vágr** m., Vaag; g er isaafald afslidt paa samme Maade, som Vaagbøen i Tingvold (i Uoghum 1386) nu udtales Vaabøen. Under Rykke i Stjørdalen er en Plads Vaaberget ved en liden Vik under en Fjeldknaus.

52. Hals. Udt. *hă'lsen.* — Hals 1630. Halsen 1723.

Se GN. 45.

53. Djupaaen. Udt. *jú'påa,* ofte ogsaa: *jú'pvåa.* — Dybaaen 1664. 1723.

Ved en Elv af samme Navn, som efter Kartet synes at gaa i en dyb Kløft.

54. Vingan. Udt. *vi'ngan.* — Vighe NRJ. II 44? Wing 1559. Wingenn 1590. Winngen 1626. Wingen 1664. 1723.

Det er utvivlsomt samme Navn som Vingan ved Vingfjorden i Osen, se Osen GN. 12. I begge Tilfælde ligger vistnok et Navn paa Fjorden til Grund, og dette maa antages at have været et svagt Hankjønsord **Vingi**. En tredie Fjord af samme Navn har man antagelig i Vingen i Rugsund Sogn i Nordfjord (N. Fjordn. S. 53). Prof. S. Bugge har udtalt den Formodning, at det kunde være opstaaet af ***Vindgi**, som kunde komme af det i Hávm. forekommende Adj. **vindugr**, udsat for Blæst. Gaardnavnet er best. Form i Flt.

55. Kamvik. Udt. *ka'mmvika.* — Kambuig 1626. 1630. Cambuig 1664. Kamwig 1723.

1ste Led er vel kambr m., Kam, rimeligvis her som ellers sigtende til en takket Bjergryg (Indl. S. 59).

56. Halten. Udt. *ha'lten.* — Haßellen 1630. Hasselen 1664. 1723.

Hasl m., Hasseltræ.

57. 58. Leksen. Udt. *læ'kksa.* — Lioxna (Varianter) Fornm. s. IX 467. Lioxa Fornm. s. VIII 356. i Lœxo DN. II 198, 1340. 208, 1342. Lexen NRJ. II 44. Lexenn OE. 26. 1559. 1590. 1626. Lexen 1664. Læxen (før under Storfosen) 1723.

Om det gamle Navns rette Form se O. Rygh i N. Hist. Tidsskr. 3 R. IV S. 305 f., hvorefter Lioxna maa antages at bero paa Misforstaaelse og Ljoxa, Lœxa og Lexa maa være forskjellige Former af samme Navn. Navnet tilhører to nær sammen liggende Øer nordlig i Trondhjemsleden.

FORSVUNDNE NAVNE.

Prestøe 1664.

Humbornæssit, Ødegaard under Selven. Cap. (Jfr. GN. 4, 6).

Weriefjorenn, Werrefiord 1590 (maaske = GN. 25).

Østenbergh (i Vasbygden) 1590.

Berigh (ligesaa) 1590.

GAMMELT BYGDENAVN.

Vastbydhen NRJ. II 43. Watzbygden DN. XII 774, c. 1540—50.

Navnet er bevaret i det i daglig Tale brugte Grændenavn Vasbygden, som omfatter Strøget omkring Storvandet og Lillevandet eller omtr. GN. 5—13.

NEDLAGT KIRKE.

Kong Øystein Magnussøn (1103—1122) byggede en Kirke ved Agdenes (Heimskr. Ungers Udg. S. 671). Hvor længe den bestod, vides ikke. (Jfr. Aarsb. fra For. t. n. Fort. Bev. 1865 S. 5).

10.

ØRLANDETS HERRED.

Herredets og Præstegjeldets Navn: Ørlandet. Udt. *ø̜'rlanne̜*.

Ældre Navneformer: Yrjar (Akk.) Fornm. s. II 49. Landn. 239. Þáttr af Þórst. hv. 35.

af Yrjum Fornm. s. I 170. II 36. VI 283. a Yriom AB. 6. i Yriom AB. 115.

Yrian DN. IX 300, 1453.

Øryon DN. III 608, 1456.

Ørien NRJ. II 43.

Yrgen OE. 26. Yrien DN. IX 754, 1532. Øryen DN. IX 779 f., 1534.

Ørieland 1590. 1630. 1643. 1723.

Øreland 1618.

Yrjar. Samme Navn har man i Ørja i Senjen, i MA. Yrjar; desuden findes samme Stamme i flere Sammensætninger som Langørjan i Rissen, Buviken og Byneset, Hundyrja, nu Hunder i Øier o. fl. Det maa afledes af aurr m., Grus (se Bd. I S. 196, Bd. IV, 1 S. 161. Ldsbl. 10 og 158. Thj. VSS. 1882 S. 49. Indl. S. 42 under aurr). Derimod er det gamle Elvenavn Yrja i Smaalenene, som nu er bevaret i Ørje Bro, afledet af Rødenessjøens Navn Aurr (Bd. I S. 196).

Gaardenes Navne: **59.** [1] **Kraakvaag.** Udt. *krå'kvåg.* — Krákuváðir Bisk. s. I 775. i Kraakovagha (Akk.) DN. VIII 133, 1339. Krogewodh NRJ. II 44. Kraageuod OE. 26. Kraakeuaad OE. App. Kroghewadh DN. IX 628, 1529. Kraakewaadh DN. IX 778, 1534. Kroguog 1618. 1664. Kraagwaagen 1723.

Vaag i sidste Led synes neppe at kunne være det opr., uagtet det har Hjemmel fra 1339. Formerne fra 16de Aarh. tillader at tænke paa vað n., Vadested, Flt. vǫð. Krákuváðir, af váðir, Klæder, hvis dette er den rette Form, kunde maaske betegne «den graa Ø» (S. Bugge). Paa Hjertøen paa Hitteren findes et Kraakevaavand (Kartet).

---

[1] Agdenes og Ørlandet var indtil for faa Aar siden et samlet Herred, Ørlandet. Gaardene har derfor fortløbende Numerrække.

60. Storfosen. Udt. *fŏ'sna.* — Folksn, Folskn, til Folsknar Fornm. s. VIII 41. 70. 159. 367. IX 467 (viet en Kirke der 1236). Folskn Snorra Edda. Fosnen, Fosner k. DN. II 265, 1354 (Paategn. af 1495). Foxenn wog 1559. Stoer Foesens Sædegaard 1723.

Navnet maa afledes af fela, at skjule, og dets opr. Form være Folgsn, Folksn; Betydning altsaa: Skjul, Skjulested. Det maa have Hensyn til en Havn, hvor Skibe kunde ligge i Skjul uden let at opdages af forbifarende. Det passer meget vel paa dette Sted, idet Indløbet til den Vaag paa Hovedøen, ved hvilken Gaarden ligger, er dækket af et Par Øer, hvoraf den største er meget høi. Samme Navn har man ogsaa i Lille-Fosen, ældre Navn paa en af de Øer; paa hvilke Kristiansund ligger, antagelig Kirkelandet, og vel ogsaa i Øen Fosen i Lindaas og en Ø af samme Navn i Avaldsnes og i nogle sammensatte Navne. Thj. VSS. 1891 S. 181 f.

61. Garten. Udt. *gă'rten.* — i Gortum Grettes s. 53. DN. II 208, 1342. i Gortom DN. II 227, 1345. Garta Snorra Edda. Garthe NRJ. II 44. Garte OE. 26. Garthe 1559. Gartt 1590. 1618. Garten 1630. 1664. 1723.

En Ø, som ved Beisundet er adskilt fra Ørlandet. Samme Stamme har man vel i Garte i Surendalen (AB. af Gortom), maaske ogsaa i Gartland i Grong, Garstad (Gartestad 1520 i Nærø) og Gorte (Garte) i Vaale Jb. og i Ramnes.

62. Beian. Udt. *bei'an.*

Jeg formoder, at Navnet hænger sammen med oldn. bægja, fortrænge, trænge tilside, drive ud af Kurs (jfr. bægja skipi or lægi, bægja af leið, Fritzner). Jfr. Folkespr. bægja og Bægje f. (i Nordl. Bægja, Beia f.), Hindring, noget som staar i Veien (Aasen). Navnet kunde da opfattes som et best. Flt. af det nævnte Substantiv eller maaske snarere som opstaaet af et Partic. bægjandi, som nu efter trondhjemsk Sprogbrug vilde udtales paa samme Maade som Navnet. Dette maatte da have sin Grund i, at den lange Halvø, ved hvis Ende Stedet ligger, tvinger alle, som seiler fra Trondhjemsfjorden nordover eller omvendt, til at gjøre en lang Omvei og forandre Kurs. Maaske kunde Navnet egentlig have tilhørt den hele Halvø, som udgjør den sydlige Del af Ørlandet.

63. Bakken. Udt. *ba'kken.* — Bachen (Underbrug til GN. 64) 1723.

64. Grande. Udt. *grănn'.* — i Granda AB. 6. Grande NRJ. II 45. Grande, Grandhe DN. IX 746. 752. 757. 770. 778, 1532—1534. Grande 1559. 1590. Grande, Granne 1626. Grande 1630. 1664. Grande med Bachen 1723.

Grandi, af grandi m., tør, men lav Strækning, som hæver sig op over Vandet, saa at den ikke overskylles (Fritzner), endnu brugt i Folkespr. om en sandig Strækning ved Vand. Navnet findes foruden her paa 5 andre Steder i det Trondhjemske og ogsaa paa 3 Steder paa Østlandet. Jfr. Thj. VSS. 1882 S. 25.

64, 16. Revlan. Udt. *ræ'vlan.*

Vel at aflede af refill m., Folkespr. Revle m., lang Strimmel, især af Tøi. Her i best. Flt. Jfr. Bd. III S. 15.

65. Flatnes. Udt. *flă'tnésse.* — Flatnes 1618. Fladttnis 1664. Fladnæss 1723.

* Flatanes, det flade Nes.

66. Hovde. Udt. *håvd'*. — Hoffde NRJ. II 44. 1559. 1590. 1626. 1630. 1664. Hofde 1723.

* Hǫfði m., høi Landspids eller Odde, Folkespr. Hovde (jfr. Indl. S. 58).

67. Brekstad. Udt. *bræ'kksta*. — Brakestedh NRJ. II 44. Brechstad 1559. Breckstadt 1590. Brigsta, Bregsta 1626. Brechstad 1630. Bregstad 1618. Bræsgsta 1664. Bræchstad 1723.

æ er vel her kun opstaaet ved uren Udtale af a, som endnu er bevaret i Skriftformen fra 1520. Det er maaske det samme Navn som Brakstad paa Inderøen (af Brakastadom AB.) og Brakestad i Ævanger; 1ste Led er maaske et Mandstilnavn, afledet af braka, at brage (Thj. VSS. 1882 S. 33).

68. Ørlandets Præstegaard. — a Væiklini DN. II 208, 1342. a Væiklin DN. II 229, 1346. a Væiklini DN. III 477, 1422. a Weklen DN. III 608, 1456. Wechlem 1559. Wichlems Præstegaard 1723.

Veiklin, en Sammensætning med -vin (Indl. S. 85). Navnet findes ogsaa i Nordre Fron, nu Veikle. Stammen Veikl- kunde formodes at hænge sammen med veikr, veg, svag (Bd. IV, 1 S. 114).

69. Haarberg. Udt. *hå'rbær*. — Horbergh NRJ. II 45. Horberg 1559. Haardberigh 1590. Haarberg 1626. Haarberig 1664. Haarberg 1723.

Det synes rimeligt, at dette maa være det samme Navn som Haarberg i Rissen, tidligere Haarnberg, som maa komme af Haara, et ældre Navn paa den forbiløbende Elv (Thj. VSS. 1882 S. 43). Her i Ørlandet synes det dog lidet sandsynligt, at der nogensinde skulde have været et Vandløb i Nærheden. Et Haarberg findes ogsaa i Flakstad.

70. Vik. Udt. *vík*. — Vigh NRJ. II 45. Viik, Wiick, Viick DN. IX 746. 752. 770, 1532—1533. Wyg 1559. Wiigh 1590. Wig 1626. Wich 1664. Wiig 1723.

70, 15. Revlen. Udt. *ræ'velen*.

Jfr. GN. 64, 16, der Flt., medens det her er Ent.

71. Røine. Udt. *røin'*. — Røne, Røen NRJ. II 45. Røynen 1559. Røenne 1590. Rønne 1626. 1630. 1664. Rønne med Lille Rønne og Raattwold 1723.

* Røyni n., Sted bevoxet med Rognetræer, afledet af * raunn m. eller * raun f., Rogn (Indl. S. 31, Ldsbl. 445). Samme Navn i Hof S. (Bd. III S. 269) og i Faaberg (Bd. IV, 1 S. 215).

71, 16. 18. Guldteigen. Udt. *gu'lltægan*.

Af teigr m., Teig, afdelt, afgrænset Stykke Jord eller Skov. Hører ligesom flere med Guld- sms. til de «rosende» Navne, se Indl. S. 39, jfr. 81.

72. Ryggen. Udt. *rý'jjen*. — Rygg Ødegaard Cap. Røgh 1630. Røegødegaard 1664. Rygen 1723.

Af ryggr m., Ryg. Har som Gaardnavn Hensyn til en langstrakt Forhøining af Jord eller Fjeld. Findes, især i ubest. Form, hyppig som Gaardnavn, navnlig paa Vestlandet og i det Nordenfjeldske.

73. Hoøen. Udt. *hô'øia*.

«Den høie Ø», af Adj. hár, høi. Er nu en Halvø, som ved en Val er forbunden med Fastlandet. Lidt udenfor ligger en Ø, Flatøen.

73, 8. Kjeungen. Udt. *kjê'ôngen*.

Kidunge, m., et lidet Kid (Aasen). Nogle smaa Øer. Samme Bet. har Geitungerne, Navn paa en Øgruppe nordenfor Frøien.

74. Uthaug. Udt. *ú'thau.* — Vdhogh NRJ. II 43. Vtthoff DN. IX 757, 1532. Vthaaughs kirke DN. IX 772, 1533. Vdhug 1559. Vdhough 1590. Wdhoug 1626. Vdhoug 1664. Udhoug 1723.

Er vel at opfatte som «Ytre Haug» i Modsætning til GN. 80 Ophaug, som ligger 3—4 Km. længere inde.

74, 1. Neset. Udt. *né'sse.*

74, 14. Kottet. Udt. *kå'tte.*

Kot n., lidet Hus, Hytte.

75. Utstrand. Udt. *ú'tstrann̥.* — Strand NRJ. II 43. OE. 26. Vtstrandt 1559. 1590. Wdstrannd 1626. Vdstrand 1664. Udstrand 1723.

Er vel tilligemed det flg. GN. Parter af en ældre Gaard Strand.

76. Indstrand. Udt. *i'nn̥strann̥.* — Instradh NRJ. II 44. Indstrand DN. IX 778, 1534. Instrand DN. IX 770. Inndstranndt 1590. Indstrannd 1626. Indstrand 1664. 1723.

76, 14. Rabban. Udt. *ra'bban.*

Af rabbr m., langstrakt Banke (Indl. S. 69). Her i best. Flt.

77. Døsviken. Udt. *dø'ssvika.* — Døsuighenn 1559. 1590. Døβuig 1626. 1630. 1664. Døswig 1723.

1ste Led er utvivlsomt dys f., sammenkastet Stenhob, især om Gravrøser fra hedensk Tid (Indl. S. 48). Jfr. Døsen i Faaberg (Bd. IV, 1 S. 214 og Dysjeland, Dysjaland paa flere Steder paa Vestlandet. Navnet har vel sin Grund i, at der i dette Strøg har været en usædvanlig Mængde Gravhauger (jfr. Nic. N. Fornlevn. S. 565).

78. Berg. Udt. *bærg.* — Bergh NRJ. II 44. Bergh, Berg DN. IX 746. 752. 770. 779, 1532—1534. Beriig 1559. Bergh 1618. Berrig 1626. Berig 1664. Berg 1723.

Ligger under en isoleret Bjergaas (paa Kartet: Lørberen).

79. Hov. Udt. *håv.* — Hoff NRJ. II 44. DN. IX 746. 752. 770. 778, 1532—1534. 1590. 1630. Houg 1626. Hoff 1664. 1723.

Hof n. Navnet skriver sig sandsynligvis fra, at der har staaet et hedensk Tempel paa Stedet. Se Indl. S. 56 f.

80. Ophaug. Udt. *ó'pphau.* — af Upphaugi Fornm. s. I 170. II 36. Ophagh DN. IX 745, 1532. Wphowgh DN. IX 752, 1532. Ophoff NRJ. II 44. Wphogh DN. IX 778, 1534. Uphaaug DN. IX 770, 1533. Ophog 1559. Ophough 1590. Ophoug 1626. 1664. 1723.

Se GN. 74.

80, 2. Grøtan. Udt. *grø'tan.*

Se Aa GN. 10.

81. Røstad. Udt. *rø'ssta.* — Røstodh NRJ. II 47. Rodestadt DN. IX 745, 1532. Rødestadh DN. IX 752, 1532. Riostad DN. IX 770, 1533. Røstadtt DN. IX 778, 1534. Røestad 1559. Røsta 1590. Røesta 1626. Røstad 1630. Roesta 1664. Røedstad 1723.

Det er vel meget tvivlsomt, om den opr. Form her er Ruðstaðr, som Tilfælde er med mange Gaarde med dette Navn i den sydlige Del af Landet (jfr. f. Ex. Bd. I S. 243, 327, 368 o. fl.). Snarere turde det være en Smstn. af rjóðr n., aabent Rum i Skov, Grønning (Indl. S. 71) og staðir paa samme Maade som Røstad i Levanger, der ved 1430 skrives af Riodzstadhom (AB. 20). Formen Riostad fra 1533 støtter ogsaa denne Mening. Nordenfjelds har man desuden Navnet paa 2 Steder paa Strinden og i Leksviken; men der mangler sikre Former fra MA.

81, 14. 22. Skalandet. Udt. *skā'lanne.*

Kunde maaske være samme Navn som Skadeland i Ullensaker, Bd. II S. 314, hvor det antages at komme af skaði m., Skade, hentydende til Jordfald paa Stedet.

82. Østraat. Udt. *ø'sstrådd.* — á Austrátt Fornm. s. VI 283. VII 199. IX 325 etc. DN. I 108, 1309. Austrattar (Gen.) I 115, 1311. Austrat, Gen. Austratz DN. III 608. 609, 1456. Østrat DN. III 830, 1537. Østeroth DN. I 812, 1547. Øestraadth DN. I 815, 1550 etc.

Austrátt. Af austr, øst, og átt = ætt, Himmelegn. Med Hensyn til Betydning maa det sammenlignes med Fællesordet austrætt f., den østlige Himmelegn. Som Gaardnavn maa det betegne den mod Øst liggende Gaard, jfr. Østeren, Austrin i Bærum og Asker (Bd. II S. 133. 160), Vesteren osv. Samme Navn er vel Austraat i Høiland ved Stavanger. Det samme sidste Led har man maaske ogsaa i Gangnat i Tingvold (i MA. Gagnaat).

82, 2. Balsnes. Udt. *bă'llsnéss.* — Balenes NRJ. II 47. Balsnnes 1626. Baldsnes 1618. 1630. 1664. Balsnæss, Plads 1723.

Maaske af Gudenavnet Baldr ligesom Balsnes GN. 61 Fillan (i 1342 Balldrsnes). Jfr. Bd. III S. 56 f.

82, 21. Rydningen. Udt. *rø'nningan.*

82, 23. Valkumyren. Udt. *vă'lkúmýra.*

82, 29. Tinden. Udt. *ti'nnen.*

82, 30. Fuggelbækken. Udt. *fø'ggelbekken.*

FORSVUNDNE NAVNE.

af Grymtadhe, Grymtwn, Ødegaard paa Yrjen. Cap.

Weruigh (ved Brekstad) 1590.

Støren Ødegaard 1590. Ødegaard, Størenn Ødegaard 1626.

Maaske menes der herved en Gaard i Skjørn.

Grundschier 1626.

Mageløs 1664.

NEDLAGTE KIRKER.

Fólsknar k. paa Stor-Fosen, bygget af Kong Haakon Haakonssøn og indviet 1236. Fornm. s. IX 467. Existerede endnu 1354, da den af Kongen blev overdraget til Erkebispen med Forpligtelse til fremdeles at holde en Præst til at besørge Tjenesten ved Kirken. DN. II 265.

Paa Vik (GN. 70) skal have staaet en Kirke, hvoraf Tomten endnu saaes i 1775 (Nic. N. Fornl. 565 efter Schøning).

Paa Kirkeneset under Utstrand (GN. 75) saa Schøning i 1775 Tomten af en stor Bygning, som antoges at have været en Kirke (anf. St.). Det er maaske den samme som den DN. IX 772 (1534) nævnte Uthaugs Kirke, da Uthaug (GN. 74) er Nabogaard til Utstrand. En Part af Uthaug kaldes endnu Kirkebakken.

11.

FRØIEN HERRED.

Herredets og Præstegjeldets Navn: Frøien.
Ældre Navneform: a Frœy DN. II 288, 1359.
Nuværende Udt.: *frøi'a.*

Frøy f. Samme Navn med samme Udt. som denne bæres ogsaa af en Ø i Bremanger i Nordfjord.

SØNDRE FRØIEN SOGN.

Gaardenes Navne: **1. Titran.** Udt. *ti'tran.* — j Titrom DN. V 444, 1433. j Tijtrom AB. 61. Tyttren NRJ. II 57. Tiiterweer OE. 25. Thitterenn 1559. 1626. Titteren 1664. Titterens Fiskewær 1723.

Titrar. Navnet har vistnok oprindelig tilhørt ikke alene den Ø, hvorpaa Gaarden ligger, men ogsaa Gruppen af omliggende Smaaøer.

2. Haavik. Udt. *hå'vika.* — Haauig 1664. Ytter Haawig 1723.

Se Roan GN. 81.

3. Daløen. Udt. *dā'løia.* — I Dardæidum DN. II 288, 1359. Dardeidhe AB. 61. Darde NRJ. II 58. Daløy OE. 23. Dallø 1559. Dalløenn 1590. Dalløe 1626. Dalløen 1630. 1664. Dahløen med Lille Dahløen 1723.

Darðeið eller Darðeiðar. Sidste Led er eið n., Eid; Gaarden ligger paa Frøiens Fastland, som her er noget smalere end længere ude. Lige udenfor ligger (efter Rektangelkartet) Øerne Store og Lille Dola. Ønavnets gamle Form maa have været Dǫrð.

3, 2. Bustviken. Udt. *bū'ssvika.* — Bußuigeu 1664. Bustwig 1723.

I 1ste Led har man vel samme Stamme som i Bustli, Hevne, udt. Buss-. Naar man ikke kjender gamle Former, er flere Forklaringer mulige. Rimeligst er det maaske at antage, at det er opstaaet af Bústaðarvík af bústaðr m., Sted, hvor nogen fører Husholdning (Fritzner). Man kunde ogsaa tænke paa busti, brugt som Mandstilnavn. Om den Bd. I S. 8 (under Busterud) antydede Forklaring af Bust om en Fjeldhøide kan her ikke være Tale.

4. **Fillingsnes.** Udt. *fi'llingsnésse.* — Ffylingenn OE. 24. Findißnes 1664. Fjlingsnæss, Fillingsnæss 1723.

1ste Led, Filling, kunde være Navn paa en ældre Gaard eller maaske snarere paa en Fjord; det maatte i dette Tilfælde være den nuv. Storfjorden, som danner den Halvø, hvorpaa Gaarden ligger. Jfr. Bd. IV, 1 S. 75, hvor det formodes, at det er et ellers ukjendt Ord *fillingr afledet af fjall i Bet. af et lidet Fjeld. Jfr. ogsaa Bd. I S. 185 (under Følingen).

5. **Hallaren.** Udt. *ha'llaren.* — Hellerenn 1590. 1626. 1630. Helleren 1664. 1723.

Af Hallar m., der af Aasen opføres som brugt i Namdalen og Nordland = det alm. Hellar, Grotte, Klippehule, Skjul under en Klippe (oldn. hellir).

5, 2. **Afløisen.** Udt. *a'vvléssa.*

* Aflausa f., noget afløst, fraskilt, en af en anden Gaard udskilt Part, jfr. Bd. II S. 129. Det forekommer oftere som Navn paa Holmer nær Land, saaledes om to Smaaøer ved Sydvestkysten af Hitteren. Denne Gaard ligger paa selve Frøien; men Navnet kunde vel opr. have tilhørt den tæt udenfor liggende lille Ø.

6. **Skarpnes.** Udt. *ska'rpnésse.* — Scharpenes 1630. Scharpnesset 1664. Scharpnæs 1723.

1ste Led er vel snarest Adj. skarp i Bet. stenet, gold, ufrugtbar (Aasen). Jfr. de gamle Navne Skarphaugar og Skarpaból, Bd. II S. 146. 202.

7. **Skarsvaag.** Udt. *skă'rsvåjen.* — Scharswig 1723.

Ligger ved en Vik med samme Navn. Dette kan vel neppe staa i Forbindelse med frg. Gaardnavn.

8. **Flatval.** Udt. *flă'tvăl* (ogsaa hørt: *-valen*). — Af Flatawadlom AB. 61. Fladwer NRJ. II 58. Flatual OE. 22. Flattual 1559. Flattuoldt 1590. Flatuoll 1626. Fladtuold 1630. 1664. Fladvold 1723.

Sidste Led er vaðill m., Bugt med meget grundt Vand, Vik, som tildels er tør ved Lavvande (Indl. S. 84). Adj. flatr sigter vel her til jevn og grund Bund.

8, 2. **Nabeita.** Udt. *nă'beita.*

9. **Skjelvik.** Udt. *sjæ'lvika.* — Schielwig 1723.

Rimeligvis af skel f., Skjæl, Musling. Jfr. Folkespr. Skeljebotn, Grund, som er opfyldt med Muslinger.

9, 1. **Hammerviken.** Udt. *ha'mmarvika.*

Af den flg. Gaards Navn.

10. **Hammeren.** Udt. *ha'mmaren.* — Hammeren 1626. 1630. 1664. 1723.

Hamarr m., Hammer, Berghammer (Indl. S. 53), især en, som stikker ud i Søen.

10, 3. 5. **Kvernhusvolden.** Udt. *kvæ'nnhusvăllen.*

11. Tvervaag. Udt. *tvæ̀'rvåjen.* — Thueruog 1626. 1630. Tueruog 1664. Tvervog 1723.

* Þvervágr, en Vaag, som gaar ind paa tvers, en Sidevaag, som gaar paa tvers ind fra en større. Jfr. þverdalr, þverfjǫrðr (Fritzner).

12. Tunes. Udl. *tú'nésse.* — Thuennes 1626. Thunes 1630. Tunnis 1664. Tuvenæss 1723.

* Þúfunes af þúfa f., Tue, ofte brugt om Fjelde (Indl. S. 83). Midt paa Nesset er der en Fjeldhøide, som vel har havt dette Navn.

13. Valen. Udt. *vā'len.* — Walløen 1630. 1664. Wahlen 1723.

Af vaðill, jfr. GN. 8. Gaarden ligger paa et lavt og smalt Eid mellem et Vand og en Vaag.

14. Espenes. Udt. *æ̀'ssnésse.* — Espenees OE. 25. Espeness 1590. 1630. Espennes 1626. Espnes 1664. Espenæs med Blaavigen 1723.

1ste Led er espi n., et med Aspetræer bevoxet Sted, Aspelund (Indl. S. 31. Thj. VSS. 1891 S. 184).

14, 2. 3. Husviken. Udt. *hū̀'svíka.*

Af hús n. Betegner Stedet som bebygget i Modsætning til nærliggende Steder, hvor intet Hus fandtes (Indl. S. 57).

15. Nordskaget. Udt. *nó̀'lskaje.* — Nørschaget 1723.

Af Skag n., som i nyere Navne findes brugt i samme Betydning som skagi m., en i Søen fremstikkende Odde (Indl. S. 74).

16. Kverven. Udt. *kvæ̀'rva.* — Querffuenn 1630. 1664. Querven 1723.

Maa vel hænge sammen med hvarf n. og hverfi n., i Stedsnavne brugt om Krumninger og Fremspring (Indl. S. 58).

17. Sørskaget. Udt. *sø̀'rskaje.* — Søerschaget 1723.

Jfr. GN. 15.

18. Maasøen. Udt. *må̀'søia.* — Mosøen 1664. Maasøen 1723 (da øde i mange Aar).

Af Fuglenavnet Maase.

SLETTEN SOGN.

Sognets Navn se GN. 37.

Gaardenes Navne: **19. Rabben.** Udt. *ra'bben.* — Sieraben 1630. Siraben 1643. Rabben 1664. 1723 (øde).

Rabbr m., langstrakt Banke (Indl. S. 69).

20. Bækken. Udt. *bæ'kķen.* — Bæchen 1723.

21. Midtsian. Kaldes *i'nņersian.* — Sienn 1626. 1630. Mitsien 1664. Midsien 1723.

Jeg formoder, at dette Navn ligesom GN. 23 ndf. er et opr. Síða af síða f., i Bet. Kant, Rand (= jaðarr) eller Kyst (Fritzner). En Gaard Sidha nævnes i Ovik Sogn i Jemtland, DN. XIV 110, 1480. Paa Island har man paa 2 Steder Síða som Grendenavn. I Norge forekommer det, ialfald i sammensatte Navne, ogsaa ellers, saaledes i Igsi i Hobøl (Bd. I S. 382), i det i en middelaldersk Jordebog nævnte Jarnsidha i Nes R. (Bd. II S. 358), maaske ogsaa i Jønsi i Saude, og mulig i nogle flere. Den bestemte Flertalsform maa som saa ofte være af senere Oprindelse. GN. 19 og 22 synes efter de ældre Skriftformer ogsaa at være Parter af den samme Gaard. Alle disse Gaarde ligger i en Række langs Østkysten af Øen.

22. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myr Sienn 1630. Myersienn 1643. Myrsien 1664. Myren 1723.

23. Yttersian. Udt. *y'ţţersían.* — Sien 1664. Yttersien 1723.

Se GN. 21.

24. Fredagsvik. Udt. *fré'dagsvíķa.* — Fredagβuig 1664. Fredagswigen 1723.

Samme Navn forekommer ogsaa i Tysfjorden. Om Stedsnavne sms. med Ugedags- og Festdagsnavne se Bd. II S. 280.

25. Indtian. Udt. *i'nņtían.* — af Intijom AB. 61. Tie, Tye NRJ. II 58. Inthiee OE. 22. Ingtienn 1559. Indtienn, Indtyde 1590. Indtien 1626. 1630. 1664. 1723.

* Tíar? Er en Ø paa Frøiens Østside ligesom flg. GN. Til Forklaring af Navnets Betydning kan jeg ikke give noget Bidrag.

26. Uttian. Udt. *ú'ttían.* — af Vttijom AB. 61. Vtydher NRJ. II 59. Vtthie OE. 23. Wthein 1559. Vtienn 1590. Wthienn 1626. Udtien 1723.

27. Ervik. Udt. *æ'rvíķa.* — Eruig 1630. 1664. Ervigen 1723.

Se Osen GN. 5 og Bjugn GN. 32. Ligger ved Udløbet af en Elv.

28. Dyrvik. Udt. *dø'rvíķa.* — Dyrwijk AB. 61. Dørwigh NRJ. II 58. Diuruick OE. 23. Diuruigh 1559. Døruigenn 1590. Dyeruich 1626. Dyruig 1630. 1664. Dyrwig 1723.

Hvis Udtalen er rigtigt opgivet, kan Navnet neppe komme af dýr n., Dyr, som nogle Skriftformer fra 16de Aarh. lægger det nær at aflede det af.

28, 2. Madsvaagen. Udt. *ma'ssvaajen.*

Jfr. Jøssund GN. 87.

29. Klauven. Udt. *klau'va.* — Kleffue 1590. Kløffuen 1664. Kløven 1723.

Klauf f., Kløft (Indl. S. 60, jfr. Bd. I S. 73. 134).

30. Neset. Udt. *né'sse.* — Næssett 1664. Næsset 1723.

31. Steinviken. Udt. *stei'nvíķa.* — Stenuig 1664. Steenvig 1723.

Se Nes GN. 7.

32. Oren. Udt. *ó'la.*

Urð f., Ur, Stenur (Indl. S. 83).

33. Hellesviken. Udt. *hæ'llesvika.* — Hellesuig, Hallesuig 1626. Hellesuig 1618. 1630. 1643. 1664.

Se Jøssund GN. 70.

34. Ramsøen. Udt. *ra'mmsøia.* — Ramsøy AB. 61.

Se Osen GN. 16.

35. Breiviken. Udt. *brei'vika.* — Brevig 1723.

36. Berget. Udt. *bæ'rje.* — Berget 1723 (da under Sletten).

37. Sletten. Udt. *slæ'tta.* — Sletten med Berget og Schagen 1723.

* Slétta f., Slette, flad Strækning (Indl. S. 76). Skagen, som i 1723 nævnes som Underbrug, kommer af det skagi m., i Søen udstikkende Odde, som er nævnt under GN. 15.

38. Stølan. Udt. *stø'lan.*

* Stǫðull m. (Flt. Stǫðlar), Melkeplads (Indl. S. 80).

38, 5. Melkstadviken. Udt. *mæ'lkstavika.*

Vistnok et nyere Navn. 1ste Led maa betyde et Sted, hvor Kvæget melkes, har altsaa samme Betydning som Stølan. Navnet forekommer neppe andetsteds; derimod undertiden Melkviken, som vel har samme Bet.

39. Svellingen. Udt. *svæ'llingen.* — Suellinng 1626. Suellingh 1618. 1630. 1664. Svellingen 1723.

Navnet hænger vistnok sammen med svella, at svulme op, og svell n., Issvul (jfr. Svelle i S. Fron, Bd. IV, 1 S. 129). Naar det meget hyppig bruges som Navn paa Øer og Holmer, er det dog vel mindre rimeligt, at det skulde hentyde til Is; Navnet sigter vel snarere til Øernes Form. -ing maa betragtes som Afledningsendelse.

40. Rottingen. Udt. *rå'ttingen.* — Røthing AB. 61. Røttyngh NRJ. II 58. 1559. Røttingenn 1590. Røtinng 1626. Rottingen 1643. Rotting 1664. Røttingen 1723.

Indeholder maaske samme Stamme som det paa flere Steder forekommende Gaardnavn Rottaas, Rottøen i Aure og Rott, Ø ved Stavanger; kunde mulig komme af rjóta, styrte, falde, og sigte til, at Stedet var udsat for Skred. Se Bd. IV, 1 S. 149 f. Det maa dog bemerkes, at denne Ø i Frøien er temmelig flad. Maaske kunde man her ogsaa tænke paa Folkespr. Rott m., Snude, Tryne, Mule (Aasen).

41. Vikan. Udt. *vi'kan.* — Wigen med Schaget 1723.

42. Strømøen. Udt. *strau'møia.* — Straumøy AB. 61. Strøm NRJ. II 58. Strømøi OE. 22. Strumø 1559. Strømoenn 1590. Strømmøe 1626. Strømø 1664. Strømøe 1723.

Øen har utvivlsomt Navn af den ganske smale Strøm, hvorved den skilles fra Hovedøen.

43. Norddalen. Udt. *nô'ldalen.* — i Nordallum NRJ. II 59. Nordahlen 1723.

44. Auka. Udt. *au'ka.*

Dette Navn, som ogsaa findes paa nogle andre Steder, maa vistnok være en Hunkjønsform med samme Bet. som auki m., = aukland af auka, at øge, d. e. ved Rydning tillagt Land (Indl. S. 42).

45. Gurvikdal. Kaldes *sø'rdalen.* — Guruigdallen 1664. Gurvigdahl 1723.

Gurvik kunde vel være opstaaet af Guðriðarvík eller Guðrúnarvík sms. med et af Kvindenavnene Guðriðr eller Guðrún, som i nyere Tid udtales Guri og Guru (Aasen, Navnebog S. 18). Jfr. Gurud i Askim, Gurrød i Vaaler Sm. (Bd. I S 46. 369) og Gurud i Nes R. (Bd. II S. 345).

46. Klubben. Udt. *klú'bben.* — Klubben 1664. Klubben 1723.

Jfr. Folkespr. Klubb m., Klump, Bjergknold (Aasen). Navnet maa sigte til en isoleret Bjergknat, som efter Kartet findes tæt ved Gaarden. Rimeligvis et forholdsvis nyt Navn.

46, 4. Hundvikskaget. Udt. *hô'nnvíkskaje.*

47. Bondenget. Udt. *bô'nnænne.*

Kunde forklares af Mandsnavnet Bonde, som efter Aasen har været brugt i nyere Tid i Nedenes og Nordland (Navnebog S. 11) og endnu bruges i Dovre (Bd. IV, 1 S. 3). Men det kunde vel ogsaa være sms. med Participiet búandi, boende, og betyde et Eng, hvor Folk har fast Bolig, jfr. Bd. II S. 157 (under Bondi).

48. Leirviken. Udt. *lei'rvika.*

49. Sauholmen. Udt. *sau'hålmen.*

50. Sandvik. Udt. *sa'nnvika.* — Sanduig 1626. 1630. 1664. Sandwig 1723.

51. Bremnes. Udt. *bræ'mmnésse.* — Bremniß 1664. Bræmnæs 1723.

1ste Led er brim n, Brænding, Søens Bryden mod Land, i Folkespr. Brim, Bræm. Neset ligger aabent mod Havet; 1/2 Mil ude mod Vest ligger efter Kartet Brimholmen, hvilket Navn indeholder den samme Stamme. Navnet forekommer paa flere Steder, bl. a. som nu forsvundet Gaardnavn i Hvaler, se Bd. I S. 259. Bremsnes i Kvernes er vistnok ogsaa det samme, ligesom Bremsholmen ved Siden af det hyppigere Bremholmen.

52. Vaagøen. Udt. *vå'gøia.* — Wogøe 1626. 1630. Wogøen 1664. Waagøen 1723.

Maa have Navn af de to smale Vaager paa Øens Sydside, hvoraf den ene gaar mere end halvveis ind paa den.

53. Langøen. Udt. *la'ngøia.*

54. Kvernøen. Udt. *kvæ'nnøia.*

Jfr. Osen GN. 31 og Roan GN. 44.

55. Dyrøen. Udt. *dý'røia.* — Diurøi OE. 25. Dyrøen 1664. 1723.

1ste Led er dýr n., Dyr, vildt Dyr. Her maa vel tænkes paa Hjort.

56. Sjønhalsen. Udt. *sjø'nnhælsen.* — Siønehals OE. 25. Schiønhals 1630. Schiønnhalß 1643. Skiønhals 1664. Schønhals 1723.

1ste Led er vel sjón f., Syn, maaske i Betydning: Udsigt. Samme Stamme har man vel i Sjønhaug i Trøgstad, Sjonøen i Lurø og Fjordnavnet Sjona i Nesne (se Bd. I S. 10 og N. Fjordn. S. 63). 2det Led hals m. maa sigte til, at der her er en sterk Indsmalning midt paa den store Kvalø ved Vaager, der gaar ind fra hver sin Side.

57. Dragsnes. Udt. *dra'kksnésse.* — Draxnees OE. 25. Dragnnes 1626. Dragsnes 1630. Draxnis 1664. Draxnæs 1723.

Af d r a g n., i Navne alm. om Steder, hvor man drager Baade over Land (Indl. S. 47. Jfr. Osen GN. 3). Maaske er det smale Sund, som skiller fra Andøen, saa grundt, at man har draget Baade over Neset. At man her mod Sædvane har 1ste Led i Gen., kan dog vække Tvivl om denne Forklaring af Navnet.

58. Kvalver. Udt. *kvä'lvære.* — Qualuer 1626. Qualuehr 1630. Qualluehr 1664. Qualuer 1723.

59. Norddyrøen. Udt. *nô'ldýrøia.*

Se GN. 55.

60. Sæteren. Udt. *sé'tra.*

S e t r n., se Osen No. 1.

61. Hullet. Udt. *hå'le.*

Af h o l n., Hul. Maaske har Navnet her Hensyn til den sterkt indelukkede Fjordarm, ved hvilken Gaarden ligger.

62. Kjønnøen. Udt. *kø'nnøia.*

Vistnok af t j ǫ r n f., Tjern (Indl. S. 81). Navnet forekommer paa flere Steder langs hele Kysten. At Ønavne saa ofte er sms. med Ord, som betegner Vandsamlinger og Kilder, har vel sin Grund i, at det for dem, som færdedes ved Kysten, var af særlig Vigtighed at vide, paa hvilke Steder der fandtes ferskt Vand, hvorfor saadanne Steder let kunde faa sit Navn deraf (Ldsbl. 172).

63. Gaasøen. Udt. *gå'søia.* — Gaaßeveer OE. 24?

64. Sulen. Udt. *sú'la.* — Sulsuer AB. 61. Swel, i Swlen NRJ. II 58. 59. Sulwer OE. 25. Sulen, Sullenn 1559. Sulenn 1626. Sullen 1664. Suulens Fiskevær 1723.

Stammen S u l- forekommer i en Mængde Stedsnavne, usms. paa flere Steder i Ønavne (Sulen i Nordhordland og i Søndmøre, Stor-Sulen og Lille-Sulen i Vikten) og sms. i en hel Del Fjeldnavne, især i Nordland. Den maa vel henføres til oldn. s ú l a f., en Kløft af Træ, og Folkespr. Sul f. og Sula f., Halsaag, Klave, noget kløftet, Skræv (Aasen). I Fjeldnavne maa det vel have Hensyn til Kløfter og Skar. Denne Øgruppe bestaar af flere, noget langstrakte Øer, adskilte ved trange Sund, som tildels forgrener sig. Navnet er her sterkt Hunkjønsord, medens det ialfald paa to af de nævnte Steder, hvor det ogsaa forekommer som Ønavn, er svagt. Formen i AB. maa vel være en Skrivfeil.

65. Mausund. Udt. *mau'sônn* (ogsaa hørt *mau'sën*). — Moswndh NRJ. II 58. Møysundt, Moyesundt 1559. Møysund 1626. Moysund 1630. Maaisund 1643. Moysund 1664. Mausund 1723.

66. Frooerne. Udt. *frô'an.* — Fruen Norske Registr. IX 21 (1648).

Froan med samme Udt. kaldes ogsaa nogle Skjær SØ. for Røst i Lofoten. Navnet forudsætter oldn. *F r o ð a r n i r m. Flt., Øer eller Holmer, ved hvilke Havet staar i Fraade. Beslægtet er oldn. f r o ð a f. og f r a u ð n., Fraade, Skum. Samme Stamme har man i Frøøen, Ø i Herlø Sogn, Nordhordland, af oldn. *F r o ð a; sandsynlig ogsaa i Frognøen, oldn. F r o ð u n g, paa Ringerike, og Froungen, oldn. F r o ð u n g r, paa Østsiden af Tjømø (S. Bugge).

66, 2. Reinsøen (Halten Fyr). Udt. *rei'nsøia. ha'hlen.* — Haslen Norske Registr. anf. St. Dette sidste Navn bruges om hele Været.

FORSVUNDNE NAVNE.

Vagxwer AB. 61.

Er vel = Vaagsvær i SV. for Sulen.

Blaaȝuig 1664.

NEDLAGTE KIRKER.

Sulens Kirke paa Fiskeværet Sulen nævnes i Reformatsen, blev ved Reskript af 18de Juli 1740 flyttet til Sletten paa Frøien. Efter Kraft V 709 skal Kirken her dog først være bygget 1762; efter Kraft V 722 skal Flytningen være foregaaet c. 1755.

Titran Kirke vestligst paa Frøien, nævnes i Reformatsen, skal efter Kraft V 721 ikke have været brugt efter 1760.

12.

HITTEREN HERRED.

Herredets og Præstegjeldets Navn: Hitteren. Udt. *hi'ttra.*

Ældre Navneformer: Hitrar Fornm. s. VI 360.

Hitrar, Hitra Snorra Edda.

i Hiitr DN. II 208, 1342. a Hitr AB. 61. i Hitr AB. 62. i Hiiter AB. 16.

Hitrar skipreida DN. II 288, 1359. Hitra skipreida AB. 60.

Hiitren OE. 24. Hytrenn Cap.

Hitterøen 1630.

I ældre Tid kaldes Præstegjeldet ofte Amundaas Pgd. Prester i Amundaraase DN. V 443, 1433. Amundoss prestageld DN. V 629, 1470. Amundaas AB. 115. 116. OE. 21. Omundtaas 1559 (da nævnt som Gaard). Jfr. GN. 21.

Dette Ønavn findes ogsaa ved Flekkefjord, nu Hidra, i MA. ligesom her dels Flt., dels Ent.; Flt. betegner vel Hovedøen med omliggende Øer.

DOLM SOGN.

Sognets Navn se GN. 20.

[I Reformatsen (1589) nævnes Dolme Hovedkirke. I MA. har Kirken vel ligget paa Amundaas, jfr. DN. V 443.]

Gaardenes Navne: 1. **Kjølsøen.** Udt. *kjø'lsøia.* — Keflisøy AB. 60. Keuelsø NRJ. II 56. Keffuelsøin OE. 23. Keffuilsø 1559. Kieffuilsøenn 1590. Kiølβøe 1626. Kiølβøen 1630. Kiølsøen 1664. 1723.

Keflisøy. 1ste Led maa være kefli n., en liden, rund Stok af Træ. Det er ialfald nu kun en Halvø, og denne har heller ikke en Form, som synes at passe til det nævnte Ord; men dette er derimod Tilfælde med de to Viker, som omtrent adskiller den fra Fastlandet, især den ene, og det er derfor troligt, at Navnet Kefli opr. har tilhørt denne.

2. Gløstad. Udt. *glø'ssta.* — af Gliastadhom AB. 60. Gloestad NRJ. II 56. Gløstad OE. 23. Gløstadt 1559. Gløffstadt, Gløstadt 1590. Glostad 1618. Gloesta 1626. Gløestad 1630. Gløsta 1664. Gløstad 1723.

Hvis AB. gjengiver den gamle Form rigtig, maa det være det samme Navn som Glæstad i Ringsaker og i Vardal og være opr. Gljástaðir, hvori 1ste Led kunde formodes at være et gammelt Elvenavn i sprogligt Sammenhæng med gljá, at skinne, glitre (se Bd III S. 4 f. Personn. i Stedsn. S. 91). Der gaar ogsaa her en Bæk forbi Gaarden.

3. Oreen. Udt. *ó'løia.*

Af urð f., Ur, Stenur (Indl. S. 83).

4. Hammerstaddalen. Kaldes *da'len.*

5. Hammerstad. Udt. *ha'mmersta.* — Er tilligemed frg. GN. sammensat af flg. gamle Gaarde: Hamirstadt 1590. Hamirsta 1626. Hammerstad 1630. 1664. 1723. Ejdsøen 1723. Giølsdahlen 1723.

Gaarde, som nu skrives Hammerstad, findes ogsaa i Nes Rom., i Eidsvold, i Stange og paa 2 Steder i Ø. Toten, paa de fleste Steder udt. Hammasta. Jfr. Bd. II S. 359 og III S. 163, hvor det ansees tvivlsomt, om Navnet paa noget Sted er sms. med det alm. Ord hamarr m., Hammer. Paa nogle Steder kunde 1ste Led mulig være Gen. af et ellers ukjendt Elvenavn Hǫm. Ogsaa her paa Hitteren gaar der en Bæk ikke langt fra Gaarden. Jfr. ogsaa Personn. i Stedsn. S. 115, hvor det nævnes som tænkeligt, at Navnet i flere Tilfælde kunde være sms. med Mandsnavnet Hámundr. Den ældre Gaard Eidsøen ligger paa en Halvø, forbunden med Fastlandet ved et ganske smalt Eid. Gjølsdalen maa afledes af gil n., Bjergkløft, Klipperevne, nu i Folkespr. Gyl, Gjøl.

7. Øverdal. Udt. *ø'verdalen.* — Offuerdall 1626. 1630. 1664. Overdahl 1723.

8. Fausland. Udt. *fau'sklann.* — Foßlandt 1590. 1618. Foslannd 1626. Fußland 1630. Fusland 1664. Fousland 1723.

* Fauskaland, hvori 1ste Led er Gen. Flt. af fauskr m. Dette Ord brugtes og bruges endnu om trøsket, forvitret Træ og er vel ogsaa saaledes at forstaa i dets udstrakte Anvendelse i Stedsnavne. Usms. findes det ofte som Gaardnavn i Flt., sjelden i Ent. (Fauske, Føske, Føsker, Fausk, Føsk); desuden forekommer det oftere som 1ste Led i sms. Navne (Fauskáss, Fauskangr, Fauskaland, Fauskaruð, Fauskavágr). At Fausken, Fauskan ofte findes som Navne paa Skjær, lader formode, at det tildels indgaar i Stedsnavne i anden Mening end den anførte (Bd. II S. 332).

9. Svenes. Udt. *své'nésse.* — Suinnes 1626. 1630. Suines 1643. Suennis 1664. Svenæs 1723.

* Sviðunes? 1ste Led kunde vel være sviða f., et ved Brænding ryddet Sted. Rimeligere er det dog vel her i en Smstn. med -nes at tænke paa et Elvenavn Sviða, hvortil der ogsaa ellers er flere Spor, og som her maa have tilhørt den Bæk, som fra Nesevandet gaar ud nær Gaarden.

9, 2. Haltan. Udt *hå'hlan.*

Af Trænavnet hasl m., her i best. Flt.

10. Aunet. Udt. *au'ne.* — Øune 1664. Øvne 1723.

Auðn n., Ødemark, ubeboet Sted (Indl. S. 42).

11. Barman. Udt. *bärman.* — af Barma AB. 62. Barme NRJ. II 56. Barme OE. 23. Barmen 1559. Bermenn 1590. Berm 1618. Bermann 1626. Barmen 1630. 1664. 1723.

Barmr m., Kant, Brem (Indl. S. 43); forekommer i mange Stedsnavne, baade usms. og sms. (saaledes Strandebarm i Søndhordland), og maa vel opfattes som betegnende en Landstrimmel ved Kysten. Formen i AB. maatte da tages som Akk. Flt., som i denne Jordebog ofte forekommer efter af. Imidlertid kaldes den Fjord, om hvilke Gaardene GN. 1 til 12 ligger, nu efter Kartet Barmfjorden, og det turde vel være muligt, at Navnet opr. har tilhørt den, og at denne og Gaarden efter den har hedt Barmi, hvilket stemmer bedre med de ældre Skriftformer. Barmen forekommer oftere paa Vestlandet som Navn paa Viker.

11, 4. Haraneset. Udt. *ha'ranèsse.*

11, 6. Myren. Udt. *my'ra.*

12. Øien. Udt. *øi'a.* — Øenn 1590. Øienn 1626. Øyen 1630. 1723.

Ligger paa en Ø.

13. Honnes med Vikan og Balevaag. Udt. *hå'nnnésse,* nu kun kjendt som Navn paa et Nes, Gaarden kaldes *vi'kan. ba'lavåjen.* — [1]) Haanes, Haannes 1590. Honnes 1618. Hondnes 1643. Hunnes 1664. Haandnæs 1723. [2]) Balleuog 1664. Ballevog 1723.

Det første Navn er sms. med horn n., som ogsaa alene bruges om skarpt fremstikkende Nes (Indl. S. 57). Det andet Navn er vel sms. med bali m., jevn Forhøining eller Vold ved en Strand (Indl. S. 43).

13, 2. Vassæteren. Udt. *va'ssætra.* — Wadsætter 1723.

14. Vikstrøm. Udt. *vi'kstraum.* — Vogestrøm NRJ. II 56. Wygstrum 1559. Wiigstrøm 1590. Wigstrømb 1626. Wigstrøm 1630. 1664. 1723.

Gaarden ligger ved en liden Vik med trangt Indløb.

14, 2. Kvernhusviken. Udt. *kvæ'nnhúsvika.* — Quernhuusvig 1723.

15. Aunet med Stalsvik og Bruholmen. Kaldes *sta'kkvika.*

Det nu brugelige Navn Stakviken er antagelig sms. med stakkr m., Høstak (Indl. S. 79).

16. Heggaas med Valøen. Udt. *hæ'ggåsen. vä'løia.* — Hæggaasen 1723. Wahløen 1723.

Heggaas er sms. med Trænavnet heggr m., Valøen sandsynlig med vaðill m. (Indl. S. 84); med Hensyn til det «tykke» l i Udtalen kan sammenlignes Nes GN. 8 og Agdenes GN. 7. Det kunde dog ogsaa være sms. med valr m., Falk.

17. Norddolm. Udt. *nô'ldålm.* — Nordallum NRJ. II 59. Nordolmen 1559. Nordolm, Nordolmen 1590. Nordolmb 1626. Nordoll (!) 1664. Nordolm 1723.

Se GN. 20.

17, 2. Morviken. Udt. *må'rrvíka.*

1ste Led er vistnok = mýrr f., Myr, med svækket Vokallyd ligesom i Morvold, Aa GN. 43.

17, 3. Bjørneneset. Udt. *bjø'nnanésse.*

18. Jægtvik. Udt. *jæ'kktvíka.*

18, 2. Moseviken. Udt. *må'såvíka.*

1ste Led er vel mosi m., Mose, opr. maaske ogsaa Myr (Indl. S. 67).

19. Kjerringvaag. Udt. *kjæ'rringvåg* (vel snarere: *kjæ'rvåg*). — af Kellingawage AB. 61. Kierlighewigh NRJ. II 58. Keringvog OE. 23. Kierlinghuogh 1559. Kiellinguogh 1590. Kierlinguog 1626. Kieringuogh 1630. 1664. Kieringwog 1723.

Kerlingarvágr, af kerling f., Kvinde. Maa vel have faaet sit Navn af, at Gaarden paa den Tid, da det kom i Brug, eiedes af en Enke (jfr. Bd. I S. 252. Ldsbl. 67).

19, 3. Tøften. Udt. *tø'fta.*

Af tupt eller topt f., Hustomt (Indl. S. 82).

20. Dolmøen. Udt. *dålm* (Øen sagdes kaldt *då'lmøia*). — af Dolma AB. 61. Af Sundulma AB. 60. Dolme 1559. Dolme Præstegaard 1723.

Dolmi? Navnet tilhører vistnok opr. Øen. Denne Stamme forekommer forøvrigt neppe i andre Navne end i Dolmset, Aa GN. 7, og i Dolmen, udt. Daalmaa (med «tykt» l), en Ø ved Leka, samt i Elvenavnet Dylma i Lærdal.

21. Undaas. Udt. *ő'mdaas.*

Ámundaráss, sms. med Mandsnavnet Ámundr. Denne Gaard er nemlig utvivlsomt den samme som den i Kilder fra 15de Aarh. oftere nævnte Amundaraas eller Amundaas, som da har været Præstegaard (se foran under Herredets Navn). Dette bestyrkes ved, at den ligetil den senere Tid har været Underbrug under Dolm Præstegaard, hvorfor den ogsaa først i den sidste Matrikel er kommet ind som matr. Brug. Den nuv. Udtale svarer ogsaa til denne Oprindelse. Præstegaarden maa altsaa i MA. have ligget paa Sydsiden af Dolmsundet paa selve Hitteren, men senere være bleven flyttet over til Dolmøen paa Nordsiden af Sundet. Lokalkjendte Mænd mener, at Flytningen kan have havt sin Grund i, at den Vaag, som rimeligvis engang har gaaet op til Gaarden, er bleven opgrundet.

22. Meland. Udt. *mé'llann.* — Medeland NRJ. II 56. Melland 1559. Melanndt 1590. Melland 1626. 1664. 1723.

*Meðalland. Navnet synes at antyde, at Gaarden har været den midterste af flere ved Udpartning opstaaede Gaarde (meðal, mellem).

22, 2. Melandsjøen. Udt. *mé'llannsjø'n.*

2det Led er sjór m., Sø, her som saa ofte brugt i Smstn. med en Gaards Navn til at betegne dennes Landingsplads nede ved Søen (Indl. S. 81).

22, 3. Hopen. Udt. *hő'pen.* — af Hope AB. 60. Hope NRJ. II 56. Hoop OE. 23. Hoeb 1559. Hop 1590. Hoppenn 1626. Hoppen 1630. Hopen 1723.

Hópr m., liden, indelukket Bugt (Indl. S. 57, jfr. Osen GN. 11).

22, 4. Hopsjøen. Udt. *hő'psjø'n.* — Hopensøen 1723.

Se GN. 22, 2.

22, 6. 9. Risnes. Udt. *rí'snés.* — Rißniß 1664. Risnæs 1723.

1ste Led er r i s n., Ris, Kratskov (Indl. S. 70).

22, 7. Mortensviken. Udt. *må'rtensvíka.* — Mortensuig 1664. Mortensvig 1723.

22, 10. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myren 1723.

23. Leikvam. Udt. *lei'kvamm.* — Leguanng 1559. Lequam 1590. Leiquam 1618. Lequam 1723.

* L e i k v a n g r, Legvangen, Legvolden, fordi Stedet i Fortiden har været brugt som Samlingsplads til Lege og lignende Forlystelser (se Indl. S. 64 f. under l e i k r). Navnet forekommer ofte, men har nu alm. antaget forskjellige forandrede Former, ofte som her Leikvam (f. Ex. i Østre Gausdal, Bd. IV, 1 S. 195) eller Lekvam, paa et enkelt Sted Lekum (i Eidsberg, Bd. I S. 142) eller Leikanger og Lekang (Ldsbl. 156). Undertiden er den opr. Form ogsaa bevaret uforandret som i Leikvang i S. Odalen (Bd. III S. 178).

23, 2. Svalegras. Udt. *sva'lgrase.*

24. Smaage. Udt. *småg'.* — af Smogo AB. 60. Smoghen NRJ. II 56. Smaage OE. 23. Smoge 1559. Smouge 1590. Smoge 1723.

S m u g a f., Aabning, hvorigjennem man kan smyge, Smuthul, i Folkespr. Smoga f., ogsaa Smog n. i samme Betydning. Af det sidste kommer Smauet i Onsø (Bd. I S. 320). Efter Kartet fører Veien fra Søen op til Gaarden gjennem en smal Lavning mellem to Høider.

25. Smaagesjøen. Udt. *små'gasjø'n.* — Smogesøen 1723.

Om Bet. af sidste Led se GN. 22,2.

25, 2. Ingebriktsvik. Udt. *i'nnbrékksvíka.*

26. Hjertøen. Udt. *jæ'ltøia.* — Hiertøy AB. 60. Hiertrøen, Hiertoen NRJ. II 56. 59. Hiertøin OE. 23. Hierttoenn 1590. Jertoenn 1626. Hiertøen 1630. 1723.

H j a r t ø y eller H j a r t a r ø y?, af h j ǫ r t r m., Hjort. Navnet forekommer oftere, især i Nordland, og er vistnok i Regelen at forklare af h j a r t a n., Hjerte, grundet paa en Sammenligning mellem Øens Form og et Hjerte. Den sidste Forklaring kunde vistnok ogsaa passe her; men Formen Hjertrøen fra 1520 vilde da være en besynderlig Forvanskning. Jfr. forøvrigt om Navne af disse Ordstammer Bd. I S. 63.

27. Langøen. Udt. *la'ngøia.* — Langøen 1630. 1664. 1723.

28. Hestnes. Udt. *hæ'ssnés.* — Hestness NRJ. II 56. Hestenes 1559. 1590. Hestnnes 1626. Hestness 1630. Hestnis 1664. Hæsnæs 1723.

* H e s t a n e s?, ligesom Hestnes i Aure AB. 65 skrives H e s t a n e s; Navnet kan ligesom Hestehagen og Hestvolden forklares af, at Stedet engang har været brugt til Græsgang for Heste. Undertiden kan det vistnok ogsaa forklares af den hyppige Brug af Hesten som Fjeldnavn. Ogsaa her kunde Hestnesfjeldet, som ligger ovenfor Gaarden, mulig opr. have hedt Hesten, og det deraf afledede Gaardnavn opr. have været H e s t n e s.

29. Asmundvaag. Udt. *å'ssmonnvåg.* — af Osmunda vaghe AB. 60. Asmwndwogh NRJ. II 56. Asmunduog OE. 23. Aßmunduogh 1559. 1590. 1630. Asmunduog 1664. Asmundwog 1723.

Á s m u n d a r v á g r af Mandsnavnet Á s m u n d r.

30. Skipnes. Udt. *sji'ppnésse.* — Schibnæs 1723.

Er vel at forklare som et Nes, ved hvilket der er Havn for Skibe; der ligger en Ø tæt udenfor. Jfr. Skiphelle i Frogn, Bd. II S. 74.

31. Hofstad. Udt. *hå'ffsta.* — Hopestad NRJ. II 56. Hobbestad OE. 23. Hopestad 1559. Hopstadt 1590. 1630. 1643. Hopsta 1626. 1664. Hopstad 1723.

Jfr. Roan GN. 46. Her maa det efter de indtil ud i det 18de Aarh. i Hovedsagen overensstemmende ældre Skriftformer vel ansees for sikkert, at Navnet intet har med hof n. at gjøre. Sandsynlig er 1ste Led her et Elvenavn (Hópa?); der gaar en Kvernbæk i Nærheden af Gaarden. Ps gaar regelmæssig i Nutidens Udtale over til fs.

32. Strøm. Udt. *straum.* — af Straume AB. 60. Strøm NRJ. II 56. OE. 23. Strum 1559. Strøm 1590. Strømb 1626. Strom 1723.

Straumr m., Strøm. Gaarden ligger ved en kort Strøm mellem et Vand og Fjorden.

32, 11. Snæringen. Udt. *snæ'rinnen.*

Er maaske opr. Navn paa et lidet Vand, Snæringstjernet. Sneringen forekommer ogsaa som Navn paa en Husmandsplads i Værdalen. Kunde mulig staa i Forbindelse med Folkespr. Snære n., Krat, Ris, Kratskov.

32, 16. Haltviken. Udt. *hå'hlvika.*

Af Trænavnet hasl.

33. Haavik. Udt. *hå'vika.* — Haauigen 1664. Haawig 1723.

Se Roan GN. 81 og Frøien GN. 2.

34. Gryten. Udt. *grý'ta.* — Underbrug til GN. 45 i 1723.

Navnet tilhører vistnok fra først af den forbi Gaarden flydende Elv, nu paa Kartet Grytelven. Af grjót n., Sten (Indl. S. 52).

35. Tømmervik. Udt. *tø'mmervika.* — Tømmeruig 1664. Tømmerwig 1723.

35, 3. Furuviken. Udt. *fu'ruvika.* — Furenuig 1664. Furewig 1723.

36. Helgebostad. Udt. *hæ'llbústa.* — Helgabolstadh AB. 16. Haugabolstad AB. 60. Helbostadh NRJ. II 56. Helgebostadt Cap. Hellebostad 1559. Helbostadt 1590. Helboesta 1626. Helboestad 1630. Helbusta 1664. Helboestad 1723.

Helgibólstaðr, sms. af Adj. heilagr, hellig, og bólstaðr m., Bosted, Gaard (Indl. S. 44). Navnet maa hentyde til, at Stedet engang har staaet i Forbindelse med hedensk Gudsdyrkelse (se Bd. II S. 327). Den anden Form i AB., Haugabolstad, maa betragtes som Skrivfeil. Imod Sædvane har man i den nuv. Udtale ll istedetfor det «tykke» l, som nu er alm. i de af heilagr kommende Navne.

37. 39. Vedøen. Udt. *vé'døia.* — Stoere Wedøen, Lille Wedøen 1723.

Dette navnlig nordenfjelds ofte forekommende Ønavn maa antages at være sms. med viðr m., Skov, Træ (Indl. S. 85), uagtet d nu i Regelen ellers er bortfaldt i Udtalen i denne Stamme.

38. Henriksøen. Kaldes *må'nsøia.* — Henrichsøen 1723.

40. Torsøen. Udt. *tǒ'søia.* — Toβønn 1559. Tousøenn, Touβenn 1590. Thougβøenn 1626. Thorsøen 1630. Thøesøen 1643. Thoeβøen 1664. Toesøen 1723.

1ste Led er vel Mandsnavnet Tor.

41. Burøen. Udt. *bú'røia.* — Buroen 1618. Brøen (!) 1664. Burøen 1723.

Af b ú ð f. Se Osen GN. 18, hvor den nuv. Form dog er lidt forskjellig.

42. Edøen. Udt. *é'døia.* — Edøen 1618. 1723.

1ste Led er æ ð r f., i Folkespr. Æd f., Edderfugl. Samme Navn findes ogsaa i Smølen, Vikten, Leka og Hillesø.

43. Olderøen. Udt. *å'lderøia.* — Ordeø NRJ. II 55. Olderøen 1618. Olderøe 1723.

Af Træнavnet Older (alnus), oldn. ǫ l r.

44. Grefsnes. Udt. *grǽ'ffsnésse.* — Greffsnis 1664. Græfsnæs 1723.

Sandsynlig sms. med Mandsnavnet G r e i p r, som forekommer i mange Stedsnavne, nu udt. Grefs- eller Gres-. Jfr. Ldsbl. 126. Bd. I S. 15. Bd. III S. 69. Personn. i Stedsn. S. 93.

45. Faksvaag. Udt. *fa'ksvåg.* — af Faxawage AB. 60. Faxewogh NRJ. 56. Ffaxeuog OE. 23. Faxeuog 1559. Faxuogh 1590. Faxuog 1626. 1630. 1664. Faxwog med Grøten og Svankillen 1723.

F a x a v á g r, sms. med F a x i, enten brugt som Mandsnavn eller som Tilnavn (jfr. Bd. IV, 1 S. 217. Personn. i Stedsn. S. 68).

45, 2. Berget. Udt. *bǽ'rje.* — Beriget 1664.

45, 3. Hulviken. Udt. *hů'lvika.* — Holuig 1664. Holwig 1723.

45, 4. Dønnesviken. Udt. *dø'nnesvika.*

Maa være sms. med Mandsnavnet Dønnes eller Dines, efter Aasen (Navnebog S. 78) en Forvanskning af Dionysius.

KVENVÆR SOGN.

Sognets Navn: Kvenvær. Udt. *kvæ'nnvǽre.*

Ældre Navneformer: af Kuennawere AB. 61. Qwarneweer NRJ. II 55 (der opført som Gaard med 4 Opsiddere). Querneweer OE. 24. Quernuer 1626.

Kirken nævnes i Reformatsen.

K v e n n a v e r, hvori 1ste Led vel maa antages at være k v e n n a, Gen. Flt. af k o n a f., Kvinde, 2det Led v e r n., Fiskevær (Indl. S. 85).

Gaardenes Navne: **46. Svankilen.** Udt. *svaʼnnkélen.* — Svankillen 1723 (da Underbrug under GN. 45).

Kan sammenlignes med Svanekil i Hvaler, der nu udtales med lukt i i sidste Stavelse, men forøvrigt som her. Dette forklares Bd. I S. 258 f. af svanr m., Svane, og kíll m., smal og lang Bugt. Det maa forøvrigt bemerkes, at der er flere Spor til et Elvenavn af Stammen Svan; Gaarden her ligger ved en Elv, som gaar ud i en Kile af Laugenvandet.

46, 2. Munkdalen. Udt. *môʼnkdalen.*

Navnet hentyder vel, som andre lignende, til, at Gaarden engang har været Klostergods.

47. Vikan. Udt. *viʼkan.* — Vigen 1618. Wichen 1664. 1723.

Se Frøien GN. 41.

47, 2. Baatviken. Udt. *baʼtvika.*

48. Steine. Udt. *steinʼ.* — Steenen, Steene 1723.

Se Osen GN. 27.

49. Helsøen. Udt. *hæʼllsøia.* — Hilʒoe 1630. Helʒoenn 1643. Helsoen 1664. Hælsoen, Helsoen 1723.

Navnet forekommer ogsaa i Bjørnør, ved Namsos og i Brønnø. Det er muligt, at 1ste Led er et af Mandsnavnene Herlaug, Herleiv eller Herleik (jfr. Ldsbl. 366).

50. Gjøssøen. Udt. *jøʼssøia.* — Gedzøo NRJ. II 56. Geiitesoin OE. 24. Getthøø 1559. Gidtzoe 1590. Giedtzøe 1626. 1630. Gierdtzøen 1643. Giedtzoen 1664. Giedtzoen, Gidsøen 1723.

* Geitisøy, af Mandsnavnet Geitir. Jfr. Gjeitstad i Faaberg. Bd. IV, 1 S. 235. Personn. i Stedsn. S. 87.

51. Bratvik. Udt. *braʼttvikan.* — Wichen 1723.

52. Gangstøen. Udt. *gaʼngstøa.* — Gangsted NRJ. II 55. Gangstad OE. 24. Gangestad, Gangstødt 1559. Gangstødt 1590. Ganngstøenn 1590. Ganngstøe 1626. 1630. Gangstoen 1664. 1723.

Sidste Led er stǫð f., Landingsplads for Baade (Indl. S. 80). 1ste Led kan ikke sikkert forklares, naar man ikke kjender Former fra MA. Det kan hænge sammen med ganga, at gaa, eller med gagn, som i Navne kan have forskjellig Betydning. Gjengstø i Hevne og i Halse, som rimeligvis er et beslægtet Navn, kunde tale for den første Forklaring (jfr. Thj. VSS. 1882 S. 30).

53. Skaaren. Udt. *skaʼren.* — Skoren NRJ. II 55. Skaaroin OE. 24. Skorrenn 1559. Skaarenn, Skarnn 1590. Skaaerenn 1626. Scharen 1630. Schoren 1664. Schaaren 1723.

Efter den nuv. Udtale kan Navnet ikke komme af skor f. (Indl. S. 75), og da Øen synes at være temmelig flad, kan heller ingen af dette Ords Betydninger passe her. Man kunde tænke paa at aflede af Folkespr. Skaare m., ung Maase, som i Smstn. Havskaar ogsaa forekommer som sterkt Hankjønsord.

54. Hakbu. Udt. *haʼkkbúan.* — Hagebwde NRJ. II 55. Hakebo OE. 24. Hagebo 1559. 1590. Hackebuodt 1590. Hagebo 1626. 1630. Hacheboe 1643. 1664. Ytter og Inder Hacheboe 1723.

1ste Led er Mandsnavnet Haki, som ofte forekommer i Smstn. med Stedsnavne (jfr. Bd. I S. 148, Bd. II S. 225. 289, Bd. III S. 394. Personn. i Stedsn. S. 111), sidste Led búð f., Bod, ofte om Fiskebod, Rorbod (Indl. S. 46). Hakkebua i Tveid er vistnok samme Navn som dette.

55. Kalven. Udt. *ka'lven.* — Kalffueonn 1559. Kaluenn 1590. Kaluen 1618. Kalffoen 1630. Kalffuen 1626. 1664. Kalven 1723.

Af kalfr m., Kalv, i dette Ords hyppige Brug om en mindre Ø, som ligger nær en større. Den større Ø er i dette Tilfælde Røroen, og paa Rektangelkartet kaldes Øen ogsaa Rørokalven.

56. Røroen. Udt. *rö'røia.* — Reerøin OE. 24. Røroenn 1590. Roroe 1626. 1630. Røroen 1664. Røeroen 1723.

Rimeligvis af reyrr m., Stenrøs, Stendynge.

57. Hærnes. Udt. *hæ'rnés.* — Hernes 1559. Hernnes 1590. 1626. Hernes 1630. Hernis 1664. Hærnæs 1723.

Navnet forekommer paa flere Steder, deriblandt i S. Odalen, hvor det (Bd. III S. 184) forklares af Elvenavnet Hæra, og i Ævanger, hvor det i MA. skreves Hærones og saaledes vel har samme Oprindelse. Her er der ikke noget Vandløb nær Gaarden, men den ligger paa en Halvø ved en dybt indskjærende Fjord, hvori der løber ud et større Vasdrag. Navnets 1ste Led kan derfor godt indeholde et Navn paa denne Elv og maaske ogsaa paa Fjorden. Forøvrigt har dette Gaardnavn vist ikke overalt den samme Oprindelse.

58. Snekvik. Udt. *snæ'kkvika.* — Snekeuigh 1590. Sneeuig 1626. Snechuig 1630. 1664. Snæchwig 1723.

* Snekkjuvík, af snekkja f., en Art mindre Skibe. Navnet forekommer paa flere Steder paa Kysten. Jfr. Navnene Skipvik, Knarvik, Baatvik.

59. Gjelsøen. Udt. *jæ'llsøia.*

Navnets nuv. Form kunde tilstede forskjellige Forklaringer, men naar ingen ældre Former kjendes, vilde ethvert Forsøg paa Forklaring blive ganske usikkert.

59, 2. Kjeøen. Udt. *kjé'øia.*

Af kið n., Kid. Jfr. Kjeungen, Ørlandet GN. 73, 8.

60. Anderskog. Udt. *a'nnerskógan.* — af Andheskogh AB. 61. Anderskoo NRJ. II 54. Anderskog OE. 22. Andersskou 1559. Anderskough 1590. Andrschouff 1626. Anderschough 1630. 1664. Anderschoug 1723.

Hvis Formen i AB. er rigtig, maa r være senere indkommet i Udtalen som saa ofte foran s med efterfølgende Konsonant. 1ste Led indeholder derfor vistnok ikke noget Mandsnavn; snarere kunde man tænke paa et Elvenavn. Gaarden ligger ved Udløbet af en Elv.

61. Lyen. Udt. *lý'a.* — af Lyy AB. 61. By (!) NRJ. II 55. Lyen OE. 23. Lyenn 1559. Lyoenn 1590. 1630. Lyenn 1618. 1626. Lyen 1664. 1723.

En Ø. I Bunden af den mindre Fjord, i hvis Munding den ligger, falder der ud en Elv, som efter Kartet kommer fra Lydalsvandet og gaar igjennem et Dalføre, som kaldes Lydalen. Dette tyder paa, at Elven har hedt Lya, og der er da maaske Forbindelse mellem Øens og Elvens Navn. Elvenavnet Lya kan paavises i Eidsvold (Bd. II S. 384), bruges endnu om en Elv i Aal og har efterladt sig Spor i Gaardnavne i Skiptvet (Bd. I S. 77) og i Sørum (Bd. II S. 252). Det formodes paa de anf. Steder, at det kan være at aflede af Adj. hlýr, varm, mild.

62. Tungen. Udt. *tô'nga.* — Thungen 1630. Tungen 1664. 1723.

Af tunga f., Landtunge. Gaarden ligger ude paa et Nes mellem to Fjordarme.

63. Dalen. Udt. *da'len.* — Dallen 1664. Dahlen 1723.

63, 5. Leirviken. Udt. *lei'rvika.*

64. Forsnes. Udt. *få'rsnės.* — Fiærisnes syndzt a Hitr AB. 61. Forsness NRJ. II 54. Ffuresness OE. 23. Forrisnes 1559. Fursnes 1590. Forsnnes 1626. Forsnes 1630. Forsnis 1664. Faarsnæs, Forssnæss 1723.

Fjærisnes i AB. maa utvivlsomt være denne Gaard, men Overgangen til de senere Former synes vanskelig at forklare. Som det sees, vakler Formerne sterkt i det 16de Aarh. Til Grund for Navnet kan der maaske ligge et gammelt Navn Fjærir paa den nuværende Forsnesvaagen.

65. Morvold. Udt. *må'rrvållan.* — Moruold 1559. Muruoldt 1590. Moruoll 1626. Moruold 1630. Muruoldt, Muruold 1643. Muruold 1664. Murvold 1723.

Jfr. GN. 17,2 og Aa GN. 43.

66. Værøen. Udt. *vė'røia.* — Warøen 1559. Waarøenn 1590. Vrøenn 1618. 1630. 1664 (da ubeboet). Wærøen 1723 (maaske tvivlsomt, om Citaterne for 1723 gjælder denne Ø).

FORSVUNDNE NAVNE.

(Nogle af disse tilhører vel Frøien, andre maaske Fillan).

af Halsauik AB. 60.

af Tunange AB. 60.

Kan maaske hænge sammen med de nuv. Fjeldnavne Tonningen og Lille Tonningen i det vestlige Hitteren.

af Ifio AB. 60.

Efja? Se Indl. S. 48.

Vordøø NRJ. II 59.

Jfr. GN. 66.

Haanngsver OE. 24.

Smaaver OE. 24.

Et Smaavær findes efter Rektangelkartet blandt Frøoerne.

Steinsever OE. 24.

Lyngwer OE. 24.

Lyngvær findes baade nordenfor Hitteren og nordenfor Frøien.

Strengewer OE. 24.

Tienneveer OE. 24.

Maaske = Kjønnøen, Frøien GN. 62. Kjønnø findes ogsaa ved Kvenvær.

Gaaßeveer OE. 24.

Maaske = Gaasøen, Frøien GN. 62.

Slettedal 1626. 1630.

Porsen 1664.

Strøpniß 1664.

Ahren 1664.

Hollmen 1664.

Wogen 1664.

Trettøen 1664.

Trættø findes efter Kartet nær Kvenvær Kirke.

Hestøe 1664.

Hestø findes efter Kartet nord for Frøien.

Enuig 1664. Engvig 1723.

Moeßuigen 1664. Moßwig eller Sven 1723.

Er rimeligvis GN. 18, 2.

Odtzelholm 1664.

Sødebo i Kvenvær OE. 24. Sierbo 1559. Søbuodt 1590. Soeboe 1626. Sioboe 1618. 1630. 1643. Søboe 1664.

Nu Sæbuø (Rektangelkartet) syd for Kvenvær. Udtalen ukjendt.

Aaen, Rydningsplads under Volden GN. 6, 1723.

13.

FILLAN HERRED.

FILLAN SOGN.

Herredets og Sognets Navn se GN. 25.

Sognekirken er flyttet hid i nyere Tid fra Ulvan, ifølge Kraft V 720 ialfald senere end 1650.

Gaardenes Navne: **1. Herøen.** Udt. *hæ̀røia.* — Heroy AB. 61. Høren NRJ. II 57. Herøy OE. 23. Heronn 1559. Heroenn 1590. 1630. Herrøe 1626. Herøen 1664. 1723.

Navnet forekommer 11—12 Gange langs Kysten. 1ste Led maa være herr m., Folkemængde, Hær; men hvilken Betydning man skal lægge i Sammensætninger dermed, kan være tvivlsomt (jfr. N. Hist. Tidsskr. I S. 77).

2. Selvaag. Udt. *sæ̀lvåg.* — af Seluaghom AB. 60. Selwogh NRJ. II 57. Selvog OE. 22. Søluog 1559. Selluogh 1590. Seluog 1626. 1664. Selvog 1723.

Selvágar, af selr m., Sæl.

3. Ulvan. Udt. *ŭ̀lvan.* — af Vlfua kk. bonom AB. 61. Ulffe NRJ. II 57. Vlffuøin OE. 23. Wlffuein 1559. Vluenn 1590. Vlffuenn 1626. 1630. 1664. Ulven 1723.

Ulfar? Navnet er i denne Form vistnok enestaaende. Maaske er det egentlig Navn paa Øen eller Øgruppen, brugt i Flt. ligesom Hitrar. Ved Formen i OE. menes aabenbart Oen. Det sms. Ulvo er et oftere forekommende Ønavn.

3, 4. Melkviken. Udt. *mæ̀lkvika.*

Jfr. Frøien GN. 38, 5.

3, 7. Kjeviken. Udt. *kḛ̄'vīka.*

4. Ingeborgvik. Udt. *i'nnbårrvīka.*

5. Skjærbusdal. Udt. *sjæ'rrbūsdaḷen.*

Synes at forudsætte et ældre Navn Skjærbu. Dette kunde vel være sms. med **s k e r** n., om Klipper, som stikker op af Marken, eller lave, isolerede Fjeldhøider (Indl. S. 75).

6. Lervik. Udt. *lē'rvīka.*

Uagtet den nuv. Udtale kunde det vel være **L e i r v í k**; jfr. Lervik i Aremark, nu udt. Lærvik med kort æ, i MA. **L e i r v í k** (Bd. I S. 185), og Lerberg i Nannestad, nu udt. paa samme Maade, i MA. **L e i r-** (Bd. II S. 404). Jfr. ogsaa GN. 12, 6 og 28 ndf.

6, 2. Bækviken. Udt. *bæ'kkvīka.*

Ved Udløbet af en Bæk.

7. Breivik. Udt. *brei'vīka.* — Breuig 1664.

8. Kastvik. Udt. *ka'ssvīka.*

1ste Led er **k a s t** n., et Sted, hvor man kaster, udsætter Fiskeredskaber (Indl. S. 59). Jfr. Folkespr. Kastevaag, en Vik, som er bekvem for Fiskeri med Not (Aasen).

9. Jobotn med Melkviken. Udt. *jō'båtn.*

9, 2. 3. Botnviken. Udt. *bå'tnvīka.*

10. Nordbotn. Udt. *nō'ḷbåtn.*

GN. 9 og 10 maa være Parter af en ældre Gaard Botn, som har havt Navn af den lille Fjordarm (Indl. S. 45 under **b o t n**).

11. Reksen. Udt. *ræ'kksa.* — Rækæsand DN. V 629, 1470. Regsand NRJ. II 57. Rekesand OE. 23. Regsand 1559. Rexenn 1590. 1618. Ræxen 1723.

* **R e k a s a n d r**? Dette Navn maa forklares i Analogi med **r e k a s t r ǫ n d** f., en Strand, hvor Søen kaster drivende Ting op, af **r e k i** m., Vraggods, som driver i Land fra Søen, og **s a n d r** m., sandig Standbred (Fritzner 3). Navnets nuv. Form maa altsaa betragtes som en sterk Forkortning.

11, 2. Kvitsanden. Udt. *kvī'tsann.*

12. Fjeldvær. Udt. *fji'llvær.* — Fioluer AB. 60. Fielwer NRJ. II 57. Fierdeweer, Ffielsweer OE. 24. Fieluer 1559. Fielduer 1590 (da Fogedgaard). Fieldwær 1723.

F j ǫ l l v e r. 1ste Led indeholder mulig et gammelt Navn paa Fjeldværøen; men det kunde vel ogsaa ligefrem være **f j a l l** n., Fjeld.

12, 5. 7. Einviken. Udt. *ei'nvīka.*

12, 6. Lerviken. Udt. *lē'rvīka.*

Jfr. GN. 6.

13. Sæteren nordre. Udt. *nō'ḷsētra.*

14. 15. Mellemsæteren. Udt. *mæ'llemsētra.*

16. Sæteren søndre. Udt. *sø'rsētra.*

GN. 13—16 maa være i nyere Tid udskiftede Parter af en ældre Gaard Sæter, af **s e t r** n. (Indl. S. 74).

17. **Hegvik.** Udt. *hæ̀ggvika.* — Hægwig 1723.

Se Skjørn GN. 34.

18. **Akset.** Udt. *à'kksèt.* — af Axsætre AB. 61. Agsetter NRJ. II 56. Axseter OE. 22. Agsetter 1559. Agsett 1590. Agset 1626. Axett 1630. Axset 1664. Axet 1723.

Maa baade efter Udtalen og de ældre Former være samme Navn som GN. 58 i Sandstad Sogn. Forøvrigt findes Navnet nok kun i Velfjorden. Man kunde nærmest antage, at 1ste Led er akr m., Ager; men dette synes dog ikke at give nogen ret tilfredsstillende Forklaring.

19. **Fætten.** Udt. *fæ̀tten.* — Fætten 1723.

Af fit f., frodig Græsmark ved Elv eller Sø (Indl. S. 49).

20. **Mastad.** Udt. *mà'ssta.* — af Maskastadhom AB. 60. Moskestad NRJ. II 57. Maskestad OE. 22. Maskestadt 1559. 1590. 1630. Maschesta 1626. Mastad 1664. Madstad 1723 (da øde i mange Aar).

* Maskarstaðir? 1ste Led indeholder sandsynligvis et gammelt Navn paa den Bæk, som kommer fra et Par Smaavande og gaar forbi Gaarden. Jfr. Moskelven i Senjen og Moskenes i Flakstad. Dette Elvenavn maatte da sandsynlig have været Mǫsk.

21. **Ansnes.** Udt. *à'nnsnès.* — Andznes AB. 60. Andzness NRJ. II 56. Ansnees OE. 22. Andtznes 1559. Ansnes 1590. Anntznes 1626. Andtznis 1664. Andsnæs 1723.

1ste Led er rimeligvis et Mandsnavn, Arnfinnr eller Arnþórr (Personn. i Stedsn. S. 9).

21, 10. **Grindfaret.** Udt. *gri'nnfara.*

Vel = Folkespr. Grindgjerde n., en flytbar Indhegning for Kvæget; jfr. grindfara, at gjøde Jorden ved at flytte Indhegningen (Aasen), hvoraf Grindfar n. kunde dannes.

22. **Jevik.** Udt. *jè'vika.* — Diupuik AB. 60. Dywigh NRJ. II 56. Dyffwiick OE. 23. Dyuingh 1559. Dyuigh 1590.

Djúpvík. Dette Navn har nu paa mange Steder i Nutidens Udtale antaget Formen Jevik, ofte urigtigt skr. Gevik, Gjevik. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 169.

23. **Eid.** Udi. *ei.* — af Eidhe AB. 60. Ede NRJ. II 56. Edt 1559. Eidt 1590. 1626. 1664. Eid 1630. Ejdet 1723.

Gaarden ligger paa et smalt Eid mellem store og lille Eidsvaagen, som er udskydende Arme fra Fillfjorden og Barmfjorden.

23, 2. 3. **Eidsvaag.** Udt. *ei'svåjen.* — Eidswog 1723.

Se frg. GN.

24. **Steinklov.** Udt. *stei'nklåvan.* — Stennkleffue 1590. Steenkløff 1618. 1626. Stehn Kleff 1630. Stenkleff 1664. Steenklof 1723.

Sidste Led er klofa f., Folkespr. Klov n., Kløft, Fjeldkløft (= klauf f., Indl. S. 60). Navnet maa betegne en Kløft i en Sten eller en Fjeldhammer og har saaledes omtr. samme Mening som Navnene Steiro, Sterud og Klomstein (Bd. III S. 62, Ldsbl. 5, B. I S. 349).

25. **Fillan.** Udt. *fi'llan.* — af Filla AB. 60. Felle NRJ. II 56. Ffillenn OE. 22. Fylle 1559. Fiilldenn 1590. Fillenn 1618. Fildenn 1626. Fiellenn 1630. Fillen 1664. 1723.

Formen i AB. kan efter Sprogbrugen i denne Jordebog komme af Nom. Filli eller Fillar. Hvis den første Form er den opr., hvilket er sandsynligst, kunde det fra først af have været Navn paa Fjorden (nu Fillfjorden). Paa Grund af det dobbelte l er det neppe beslægtet med den Stamme, som indeholdes i det paa Østlandet flere Gange forekommende Gaardnavn Filtvet, som Bd. I S. 101 og Bd. II S. 9 afledes af et Elvenavn Fylja eller Filja.

26. Vikan. Udt. *vi'kan.* — Wichenn 1626. Wichen 1664. 1723.

Jfr. Frøien GN. 41 og Hitteren GN. 47.

27. Oldervik. Udt. *å'ldervika.* — Olderwig 1723.

Se Hitteren GN. 43.

28. 30. Lervaag. Udt. *lei'rvågan* (ogsaa hørt *læ'r-*). Leerwog 1723.

1ste Led er her utvivlsomt Leir. Det er at merke, at der ogsaa her er Tilbøielighed til en svækket Udtale af Tvelyden. Se GN. 6.

29. Haugen. Udt. *hau'jen.*

31. Skaget. Udt. *skā'je.* — Schaget 1664. 1723.

Af Skag n. = skagi m., fremstikkende Odde af Land (Indl. S. 74).

32. Valen. Udt. *vā'len.* — Walen 1723.

Af vaðill m. (Indl. S. 84). Se Jøssund GN. 73, 7 og 75.

33. Øien. Udt. *øi'a.* — Øyen 1664. 1723.

Gaarden ligger paa en Ø.

34. Kalklov. Udt. *ka'llklåvan.* — Kallfkløffuenn 1643. Kal Kløffuen 1664. Kaldkløf 1723.

Gaarden er saa langt fjernet fra GN. 24, at der ikke kan være Tale om, at de skulde være Parter af samme gamle Gaard. Det maa være væsentlig samme Navn som Kalleklauv i Haus og Kalklauv i Fosnes, som O. R. antager sms. med Adj. kaldr, kold. Dette passer ogsaa til Udtalen her.

34, 2. Gudbrandsneset. Udt. *gô'llbrannsnésse.*

35. Budal. Udt. *bú'dalen.* — Buddallen 1664. Budahl 1723.

1ste Led kunde vel være et Elvenavn ligesom i Budalen i Guldalen. Men Navnet kunde ogsaa betyde en Sæterdal, en Havnegang, af Bu, Kvæg, Buskap.

36. Skræddervik. Udt. *skræ'ddarvika.* — Skrædderwig 1723.

Jfr. Aa GN. 60, 5.

37. Hanekamvik. Kaldes *hæ'nningsvika.* — Hanekamwig 1723.

Gaardnavnet sigter rimeligvis til en smal, 270 Fod høi Fjeldhammer, som efter Kartet ligger tæt ved Gaarden. Hanekammen forekommer oftere som Navn paa Fjelde (se Fritzner under hanakambr).

38. Tranvik. Udt. *trā'nvikan.* — Tranuigh 1559. Tranduigh 1590. Thranduig 1626. 1630. 1664. Tranwig 1723.

1ste Led kunde maaske være Mandsnavnet Þrándr, jfr. Tranum i Trøgstad af opr. Þrondæim (Bd. I S. 22). Sandsynligere er det dog trana f., Trane.

39. Ulvaag. Udt. *ū'lvågan.* — Wlueuog 1559. Vluogh 1590. 1630. Wluog 1626. Wlffuog 1664. Ulfwog 1723.

39, 3. Ulvær. Udt. *ú'lvære.* — Vlfsuer DN. II 288, 1359. Ulfsuer AB. 60. Ulfwern 1723 (da øde).

Ulfsver i de to Kilder fra MA. betegner maaske den hele Gaard. Hvis Udt. er rigtig opgivet, synes 1ste Led her neppe at kunne have noget med Stammen ulfr at gjøre.

SANDSTAD SOGN.

Sognets Navn se GN. 56.

Det blev først udskilt som eget Sogn i 1887.

Gaardenes Navne: **40. Utset.** Udt. *ú'sétt.* — Vdsetter NRJ. II 54. Vtßeter OE. 22. Vdsett 1590. 1618. 1630. Vdset 1664. Udsætt 1723.

Navnet forekommer neppe andetsteds. Ut- maa vel her som ellers betegne «ydre, yderste», jfr. Utgaard o. lign.

41. Utsetøen. Udt. *ú'sétøia.*

42. Draagen. Udt. *drå'jen* (mon ei *-ja*?). — Draagen 1723.

Kan vel udledes af Folkespr. Drog f., et Sted. hvor man drager noget, en Bjergsti, hvor Ved og Tømmer trækkes ned (Aasen).

43. Neset. Udt. *né'sse.* — Næsset 1723.

44. Oldervik. Udt. *å'ldervika.* — Otterwig (!) 1723.

Se GN. 27.

45. Rabben. Udt. *ra'bben.*

Se Frøien GN. 19.

46. Vaagen. Udt. *vå'jen.*

47. Bjørnevaag. Kaldes *lí'an.* — Biørnuogh 1590. Biørneuig(?) 1626. Biørneuogh 1630. 1664. Bjornevog 1723.

48. Børesund. Udt. *bö'resónne.* — Berresund 1643. 1664. Bæresund 1723.

Sms. med den flg. Gaards Navn.

49. Børøen. Udt. *bö'røia.* — Beroe 1618. 1630. Berrøe 1626. Berøen 1664. Bærøen 1723.

I Formerne fra 17de Aarh. saavelsom den nuv. Udtale stemmer det ganske overens med Børøen GN. 42 Roan, som i MA. hed Byrða. Der er omtr. et halvt Snes Øer, hvis Navn nu skrives Berø eller Børø og i Regelen nu udtales Bør-. At aflede denne Øs Navn af ber n., Bær, er neppe muligt paa Grund af Nutidsformen; derimod kan der neppe være noget til Hinder for at antage, at ogsaa denne Ø har hedt Byrða af byrða f., stor Kasse, Binge.

50. Grindvik. Udt. *gri'nŋvika.* — Grinuig 1618. 1626. Grinduigh 1630. Grinduig 1664. Grindvig 1723.

1ste Led er rimeligvis her at opfatte i samme Betydning som i GN. 21, 10.

50, 2. Hestviken. Udt. *hæ'sstvika.*

51. Sæteren. Udt. *sé'tra.* — Zetter 1626. 1630. Setter 1664. Sætter 1723.

52. Vedøen. Udt. *vè'døia.* — Veddey Fornm. s. IX 21. i Veddøyne AB. 60. Vedøen NRJ. II 54. Wedøenn 1590. Vedøen 1618. Wedøe 1626. 1630. Vedøen og Vedøeune 1664. Weedøen 1723.

Jfr. Hitteren GN. 37.

53. Stora. Udt. *stô'ra.*

En Ø. Maaske samme Navn som Stord, nu udt. Storen i Søndhordland.

54. Strand. Udt. *stranŋ.* — Strand NRJ. II 55. 1559. 1626. 1630. 1664. 1723.

Se Osen GN. 14.

54, 4. Badstuviken. Udt. *bă'stùvika.*

54, 6. Skevikdalen. Udt. *sjè'vikdalen.*

Jfr. Agdenes GN. 39.

55. Aunøen. Udt. *au'nøia.*

1ste Led er auðn n., øde, ubeboet Sted (Indl. S. 42).

56. Sandstad. Udt. *sa'nŋsta.* — Saundulfsstaðir Fornm. s. IX 448. 483. Sandelstade DN. V 629, 1470. Sandestad NRJ. II 54. Sandestadt OE. 23. Sandestad 1559. Sandstadt 1590. Sandsta 1626. 1664. Sandstad 1723.

1ste Led er Mandsnavnet Sandulfr eller Sǫndulfr, som man ogsaa har i Sandstad paa Ytterøen og i Søndersrød i Brunlanes (i MA. Sandulfsrud). Se Thj. VSS. 1882 S. 39.

57. Jøssenøen. Udt. *jø'snøia.* — Jøsenø NRJ. II 55. Jußenø 1559. Jøsennøe 1590. Jøsenø 1618. Jøsundøe 1626. Jøeßenøen 1630. Jøssønøen 1664. Jøssenøen, Jostenøen 1723.

* Djúpsundøy eller Djúpsundaøy, hvori 1ste Led er Djúpsund, det dybe Sund; dermed menes Sundet mellem denne Ø og Aunøen, maaske ogsaa Sundet mellem Øen og Hitteren. Thj. VSS. 1891 S. 201.

58. Akset. Udt. *a'kksét.* — Agsetter NRJ. II 56. 1559. Achsett 1590. Agdeset 1626. Agsedt 1630. Axsett 1664. Axet 1723.

Se GN. 18.

59. Havnen. Udt. *ha'mmna.* — Hauffnn 1626. Haffnn 1630. Haffn 1664. Hafnen 1723.

* Hǫfn f., Havn, Skibshavn (Indl. S. 58).

60. Olsvik. Udt. *ô'lsvika.* — Ølsuig 1626. Olßuigh 1618. 1630. Olßuig 1664. Olswig 1723.

61. Balsnes. Udt. *ba'llsnés.* — Balldrsnes DN. II 250, 1342. af Baldaznese AB. 61. Bollisnes 1559. Balsnes 1590. Baltznnes

1626. Balẞnes 1630. Baldtznis 1664. Balsnæs med **Brataa** og Settern.

Baldrsnes. 1ste Led maa være Gudenavnet Baldr, jfr. Ørlandet GN. 82, 2. Formen i AB. maa vel bero paa Feilskrift.

62. Hattevik. Kaldes *au'ne.* — Hatelluigh 1590. Hatteuig 1626. Hattuigh 1630. Hatuig 1643. Hattevig 1723.

*** Hattarvík? 1ste Led er maaske hǫttr m., Hat, brugt om en Fjeldtop. Lige indenfor Gaarden ligger et temmelig høit, isoleret Fjeld. Det kunde ogsaa efter Formen forklares af et Mandsnavn Hǫttr, som forekommer i enkelte Gaardnavne, jfr. Indl. S. 59 og Bd. I S. 301 og Bd. IV, 1 S. 213.**

63. 64. Kvammen nordre og søndre. Udt. *nŏ'lkvammen. sŭ'rkvammen.* — Quamb 1626. Quammen 1630. 1664. Nord Quammen, Synder Quammen 1723.

*** Hvammr m., kort Dal eller Sænkning, omgivet af Høider (Indl. S. 57).**

64, 2. Korshavn. Udt. *kå'rshamna.*

1ste Led er kross m., Kors, som her som i lignende Navne maa have Hensyn til, at der paa Stedet har været opreist et Kors som Sømerke (Indl. S. 62).

FORSVUNDNE NAVNE.

Knarlaug 1664.

Navnet er bevaret i Knarlagsundet mellem Ulvøen og Fjeldværø og efter Opgivende ogsaa i Knarlagje, en Plads paa Ulvøen ved Sundet. Af knǫrr m., en Art Fartøi, og lag n., i Betydningen: Havn (Indl. S. 63).

Endrewig 1723.

Smeedvigen (før under Fillan) 1723.

Paa Rektangelkartet findes et Nes ved Fillfjorden kaldet Smeviknes.

Pladsen (før under Fillan) 1723.

Halsvig (før under Utset) 1723.

NEDLAGT KIRKE.

Ulfa k. (nævnt i Reformatsen, jfr. AB. 61) er vistnok at betragte som svarende til den nuv. Fillan Kirke. Efter Kraft V 720 stod den endnu ved Midten af 17de Aarh.

14.

HEVNE HERRED.

Herredets og Hovedsognets Navn: Hevne. Udt. *hæ̀mmne.*

Ældre Navneformer: or, i Hefni Fornm. s. VIII 164. Landn. 173. Vatnsd. s. Kap. 7.

Hefnarmynni Fornm. s. VIII 367.

Hæmfne, Hempne DN. III 476, 1422. Hempne AB. 61. 62. Hemne DN. IX 779, 1534.

Hymne DN. XI 780, c. 1550.

Hemnøøe 1590.

Hefnis Tinglag 1723.

*** Hefn f., vistnok oprindelig Navn paa Fjorden. Navnet kunde staa i Forbindelse med hǫfn f., Skibshavn, maaske med særligt Hensyn til den i Fjordmundingen beliggende, meget benyttede Havn ved Hevnskjel. Se N. Fjordn. S. 45. Nutidsformen vilde dog være meget paafaldende, hvis der ikke har været en Sideform af det gamle Navn (Hefni eller Hefnir?).**

HEIMS SOGN.

Om Sognets Navn se GN. 31.

Gaardenes Navne: **1. Valslag.** Udt. *vàssła.* — Vallislagh NRJ. II 53. Walslagh 1559. Walſslach 1590. Walslaug 1618. 1626. 1630. Valslaug 1664. Walslau 1723.

1ste Led kunde vel være vaðill m., som ogsaa bruges om Eider og lign., som engang har staaet under Vand (Indl. S. 84). Gaarden ligger paa et ganske lavt, sumpigt Eid mellem Valslagvaagen og Bustlisundet. Sidste Led maa være lag n., snarest i Betydningen: Fiskested (Indl. S. 68).

1, 2. Røsviken. Udt. *rø'ssvika.* — Roswig 1723.

2. Valslagaunet. Udt. *va'sslaaune.* — Valslagoune 1664. Walslaøfne 1723.

3. Sundan. Udt. *sö'nnan.* — af Sundum AB. 61. Swnde NRJ. II 53. Sundt DN. XI 780, c. 1550. Sunde 1664. 1723.

Sundar, Flt. af sund n., et Sund, jfr. Indl. S. 12. Den ligger nær Sundet mellem Hevnskjeløen og Fastlandet.

4. Hevnskjel. Udt *hæ'mmsjæla.* — af Hempne Skel AB. 62. Hynske NRJ. II 54. Hemneskell OE. 21. Hemneskel 1559. Hemskell, Heffnnskeldt 1590. Hefnnschiell 1626. Heffnschier 1630. Heffnschel 1664. Hefnschiel 1723.

Sidste Led maa være det samme, som man har i Solskjel, en O i Edø, i Hognøskjela, en O i Ytre Sulen, og i Skjæla, en Holme NØ. for Ona i Romsdalen. Det er vistnok skel f., Skjæl, Muslingskal, idet Øernes Form er sammenlignet med en saadan.

4, 4. Leikneset. Udt. *lei'knésse.* — [af Leiknesse AB. 62].

Leiknes. Citatet af AB. hører vistnok rigtig hid og ikke til GN. 108, hvortil det under Tvivl er henført af O. R. Navnet er sms. med leikr m., Leg, og maa forstaaes ligesom Léikvangr, Leikvǫllr o. lign. om en Samlingsplads til Lege (Indl. S. 64). Stedets Beliggenhed ved en søgt Havneplads maatte gjøre det skikket dertil.

4, 8. Vorpen. Udt. *vå'rpa.*

Af varpa f., Sted, hvor man sætter Fiskeredskaber (Indl. S. 84).

5. Fugløen. Udt. *fau'gløia.* — Fogleøenn 1559. Fougilløenn 1590. Fugeløe 1618. 1626. Fugelløen 1630. Fugeløen 1664. Fugelløen 1723.

Navnet, som forekommer paa flere Steder ved Kysten, betegner en Ø, hvorpaa Søfugle holder til; jfr. Fuglberg, Fuglver og fuglþúfa, Tue, hvorpaa Fugl har Tilhold eller Rede (Fritzner).

6. Jamtøen. Udt. *ja'mtøia.* — Clauſøe? 1618. Jamptøen 1664. Jamtøe 1723.

Sammensætninger med Jamt- forekommer hyppig nordenfjelds (neppe sydligere end i Søndmøre og det nordligste Østerdalen) og sigter vist altid til, at en Jemte har ryddet Gaarden eller boet der.

7. Rottem. Udt. *rå'ttem.* — Rytte NRJ. II 53. Ryttem OE. 21. af Ruthine Cap. Røtthenn 1559. Røttum 1590. 1618. Rottum 1626. 1630. Rottumb 1664. Rottum 1723.

Sms. med heimr. Det maa være samme Navn som Røttem i Støren og Rottem i Vaage; jfr. Bd. IV, 1 S. 81, hvor det formodes at kunne være dannet af rjóta (hrjóta), styrte, falde, og sigte til Skred eller Fare for Skred paa Stedet.

7, 4. Tynsøen. Udt. *ty'nnsøia.* — Tonesøe 1723.

Er maaske, som Formen af 1723 antyder, sms. med Mandsnavnet Tønnes (efter Aasens Navnebog S. 77 opstaaet af Antonius).

8. Vaagesæter. Skal kaldes *klu'bben.* — Waagesetter 1723 (øde).

Sms. med den flg. Gaards Navn. Brugsnavnet tilhører vel opr. det ovenfor liggende Fjeld, nu Klubbafjeldet. Jfr. Frøien GN. 46.

9. Vaagan. Udt. *vå'gan.* — af Vaghe vid Hegstada AB. 63. Voge OE. 21. Waage 1559. Voge 1590. Wage 1626. Waagøe 1630. Waage 1664. 1723.

Vágr m., se Indl. S. 84. Gaarden ligger ved en liden Bugt af Aastfjorden. Flertalsformen er her som saa ofte (jfr. flg. GN.) opstaaet i senere Tid, maaske som Følge af Gaardens Deling.

9, 2. Vaageviken. Udt. *vå'gavíka.*

9, 3. Vaagevaagen. Udt. *vå'gavåjen.*

10. Lian. Udt. *lí'an.* — Lijd i Aastafyrde AB. 63. Liid OE. 21. Liide 1559. Liidt 1590. Lie 1626. 1664. Lien 1723.

Líð f., Li, se Indl. S. 65.

11. Stolpnes. Udt. *stå'lpnéss.* — Stolpenes 1559. Stølpenes 1590. Stolpennes 1626. Stolpenes 1630. Stolpnis 1664. Stolpnæss 1723.

1ste Led er vist det opr. Navn paa det (1140 Fod) høie, temmelig smale Fjeld ovenfor Gaarden, nu Stolpnesfjeldet. Stolpi maa ligesaavel som stafr kunne være brugt som Navn paa Fjelde. Denne Forklaring støttes ogsaa ved, at den flg. Gaards Navn i 1723 skrives Stolpsetter.

12. Stolpnessæteren. Udt. *stå'lpnéssætra.* — Stolpsetter 1723.

13. Bustlien. Udt. *bu'sslía.* — Bustellii 1559. Bøstlinn 1618. Bustlien 1723.

1ste Led kunde være en Forkortelse af Bústaðar-, Gen. af bústaðr, Sted, hvor Folk bor. Jfr. Bustviken Frøien GN. 3. Man kunde dog ogsaa tænke paa busti som Mandstilnavn.

13, 2. Staalviken. Udt. *stå'lvíka.*

Jfr. GN. 15.

14. Fossdal. Udt. *få'ssdalen.* — Foßdall 1618. Fossdahl 1723.

Ligger ved en Bæk med sterkt Fald. Denne har maaske havt det ikke sjeldne Elvenavn Fossa.

15. Mjønes med Staalet. Udt. *mjø'nés. stå'le.* — Miønes 1559. 1590. Møynes, Mones 1618. Møenes 1626. 1630. Miønnis 1664. Miøness 1723. — Stolenn 1618. Staallfield 1643. Staalfield 1664. Staale 1723 (øde i mange Aar).

1) *Mjónes, af mjór, smal, d. e. det smale Nes. Den østligste af Gaardene, som maa være den ældste, ligger inderst paa et langt, smalt Nes. 2) Staalet er utvivlsomt opr. Navn paa det ovenfor Gaarden liggende høie Fjeld med et skarpt Fremspring mod Fjorden. Staalet bruges ofte som Navn paa Fjelde, saaledes om det nordligste Fremspring af Forbjerget Stad. Deraf kommer ogsaa Navnet Staalviken GN. 13, 2.

16. Aastan. Udt. *å'sstænn.* — i Aastafyrde AB. 63. Aadstad 1559. Aasta, Aastenn 1590. Aasta, Aastumb 1626. Aastum 1630. 1664. Aadstum 1723.

Ástar. Samme Navn forekommer ogsaa paa Gjeitestranden i Børsen GN. 98. Jfr. Tbj. VSS. 1891 S. 233 f., hvor det antages muligt, at Elvenavnet Aasta kan ligge til Grund for Gaardnavnet. Her kan neppe Hovedelven have havt dette Navn, men det maatte have tilhørt den Bæk, som gaar lige forbi Gaarden i meget sterkt Fald.

17. **Seljestad.** Udt. *sé'llista.* — Sillistad 1643. Sillestad 1664. Silestad 1723.

1ste Led er vel Mandsnavnet Seli (Gen. Selja), der ikke sjelden findes paa Østlandet i den senere MA., og hvormed flere Gaardnavne, ogsaa nordenfjelds, synes at være sms. (Personn. i Stedsn. under Seli).

18. **Slørdal.** Udt. *slø'rdalen.* — af Slafradale AB. 62. Slauerdal OE. 22. Slurdall 1618. 1630. 1664. Slurdahl 1723.

1ste Led er utvivlsomt Navnet paa den forbi Gaarden flydende Elv. Jfr. Slustad i Rødenes og Slørstad i Aas, Bd. I S. 167 og Bd. II S. 59, hvor det til Grund liggende Elvenavn antages at have været Slufr eller Slufra, medens det her efter Gaardnavnets ældre Former maa have været Sløfr. Elven gaar ved Gaarden langsomt i Bugter og Loner; jfr. Folkespr. sluren, døsig, doven af Udmattelse (Aasen).

19. **Engvik.** Udt. *æ'ngvika.* — Eguig (!) 1618. Engwig 1723.

Af eng f. (Indl. S. 49), som vistnok her maa tages i Betydning af Engstykke, Slaatteng.

20. **Kvenstad.** Udt. *kvæ'nnsta.* — Quennstad 1618. Quensta 1626. Quenstad 1630. Quendstad 1643. 1664. Qvendstad 1723 (da øde i mange Aar).

Ved Gaarden løber der ud en Elv, som kommer fra Kvernvandet (Kartet). Sandsynligvis er 1ste Led denne Elvs Navn, som kan antages at have været Kvenna; dette kan paavises som Elvenavn i Telemarken, i Aamot og ved Fæmunden.

21. **Fætten med Bottelvik.** Udt. *fæ'tta* (det andet Navn ikke nu brugeligt). — af Fitiom AB. 62. Ffitkem OE. 22. Fythen 1590. Fittenn 1618. 1630. Fetten 1664. Fætten 1723.

Fitjar, af fit f., frodig, lavtliggende Græsmark ved Sø eller Elv (Indl. S. 49). Navnet Bottelvik maa afledes af Mandsnavnet Bótolfr (Personn. i Stedsn. S. 48). Buttelsøen, der nævnes som Ødegaard 1723, staar vel i Forbindelse dermed.

22. **Hegstad.** Udt. *hæ'kksta.* — vid Hegstada AB. 63. Hegstad NRJ. II 53. Hexstad OE. 21. Hegstad 1559. 1590. 1630. Hegsta 1626. 1664. Hægstad 1723.

Heggsstaðir, af Mandsnavnet Heggr og staðir (Indl. S. 76), jfr. Thj. VSS. 1882 S. 32.

23. **Hegstadsæteren.** Udt. *hæ'kkstasætra.* — Sætteren 1723.

24. **Fleksvik.** Kaldes *å'ssfjölvika.* — Flekkerwik AB. 62. Fleckisuig 1559. Flexuigh 1590. Flexuigenn 1626. 1630. Flexuig 1664. Flæswig 1723.

Hvis Formen i AB. er rigtig, tyder den paa Sammensætning med et Navn paa Elven; til et Elvenavn af Stammen Flekk er der enkelte Spor. Men dermed passer ikke de senere Skriftformer. Man kunde ogsaa tænke paa det enkelte Gange som Mandstilnavn forekommende flekkr (K. Rygh S. 15). Brugsnavnet sms. med Fjordens Navn, Aastfjorden.

25. **Kraaknes.** Udt. *krå'knésse.* — Krognes 1630. Krognis 1664. Kraagnæss 1723 (øde i mange Aar).

1ste Led kan her neppe være Elvenavn, men maa rimeligvis være Fuglenavnet kráka.

26. Stokkaunet. Udt. *stå'kkaune.* — Stoch Øvne 1723.

Jfr. det flg. GN.

27. Stokken. Udt. *stå'kken.* — Stockenn 1618. 1626. 1630. Stochen 1664. 1723.

Af stokkr m., se Indl. S. 79. Som Gaardnavn pleier dette Ord ellers ikke at bruges i best. Ent. Det turde derfor være sandsynligt, at Navnet opr. tilhører enten det ovenfor liggende Fjeld (Stokfjeldet), da Stokken findes brugt som Fjeldnavn, eller et Stykke af Hevnefjorden, som her er indsmalnet og paa den østre Side har en omtr. retlinjet Kyst (nu Bjørkøfjorden). Jfr. om Stokken som Navn paa Sund ovfr. S. 12. Ved Stoksund i Søndhordland (opr. Stokken?) ligger ogsaa en Gaard Stokken.

28. Bjørkøen. Udt. *bjø'rkøia.* — Bierchøen 1630. 1664. Birchoen 1723.

Af Trænavnet bjǫrk f., Birk.

29. Bjørkølien. Udt. *bjø'rkøilia.* — Birchølie 1723 (da Rydningsplads under Oddebogen).

Ligger paa Fastlandet skraas overfor GN. 28.

30. Sponland. Udt. *spō'nlanne,* Dat. *-nna.* — Sponland 1723 (da Husmandsplads under Bjørkøen).

1ste Led kunde være spónn m., Spaan, jfr. Spondalen i Aremark, der Bd. I S. 181 forklares som kaldet efter Spaan, falden ved Hugning af Trælast. Her synes det mig dog sandsynligere, at første Led indeholder et opr. Navn paa en af de to Elve, som falder ud ved Gaarden. Hyppigst forekommer Ordet i Navnet Sponviken, hvor spónn vel bør forstaaes i Betydn. Ske (jfr. Ausa, Koksa om Viker). Denne Forklaring kunde vel ogsaa til Nød passe her.

31. Heim. Udt. *heim.* — Heym NRJ. II 55. Heim OE. 21. Hiem 1559. Hein 1590. Heimb 1626. Heim 1630. 1664. Hejm 1723.

* Heimr m., Bosted, Tilholdssted. Usms. findes det foruden her kun paa ét Sted (Sand Ryf.) brugt som Gaardnavn (Indl. S. 53).

31, 3. Hannastein. Udt. *ha'nnastein',* Dat. *-steina.*

Rimeligvis af hani m., Hane; jfr. Haneset i Øre, udt. Hannaset. Navnet tilhører vel det høie, langt fremstikkende Nes, hvorpaa Gaarden ligger. Det kan merkes, at hani ogsaa findes brugt som Mandstilnavn.

32. Heimsjøen. Udt. *hei'msjø'n.* — Hjemsøen 1723.

Af sjór m., Sø, sms. med en Gaards Navn brugt til at betegne dennes Landingsplads ved Søen. Se Indl. S. 81 under sær, jfr. Hitteren GN. 22, 2.

33. Sætervik. Kaldes *tō'revika.*

Rimeligvis yngre Gaard. Brugsnavnet sms. med Mandsnavnet Tore.

34. Otternes. Udt. *å'tternésse.* — Otternnes 1626. Otternes 1630. 1664. Otternæss 1723.

Vel sms. med otr m., Odder, nu i Folkespr. alm. udtalt Otr, Otter med aabent o (Aasen).

35. Stamnes. Udt. *sta'mmnés.* — i Stafnæse DN. III 476, 1422. Stamnes AB. 62. Staffness NRJ. II 55. Stamnes OE. 21. Stannes 1559. Stamnes 1590. 1626. Staffnes 1630. Stamnis 1664. Stamnæs 1723.

* Stafnnes, af stafn m., Stavn, i Stedsnavne om sterkt fremspringende, bratte Høider og om langt udstikkende Odder, og nes n. (Indl. S. 68 og 78). Det er ofte nu vanskeligt at adskille fra Stavnes, som paa enkelte Steder udtales paa samme Maade.

35, 2. Kvervosen. Udt. *kvæ̀rvósen.*

Det kunde ligge nær at formode, at Navnet staar i Forbindelse med Fjordnavnet Røstkvervet, da Stedet ligger nær Mundingen af denne Fjord, omend ikke ved selve Mundingen.

35, 5. Aarføret. Udt. *å̀lføre.*

Sidste Led er maaske det Føre n., Leilighed til at komme frem, fare over f. Ex. et Sund (Aasen), som undertiden findes usms. som Gaardnavn. 1ste Led kunde vel uagtet Udt. være á r, Gen. af á f., en Aa; jfr. Aarlotten, Rissen GN. 12. Men der synes her ikke at være nogen Aa, som kunde give Anledning til Navnet. Forklaringen er derfor meget usikker.

36. Stamnesøen. Udt. *stàmmnesøia.* — Stamnisøen 1664. Stamnæsøe 1723.

En Ø lige udenfor GN. 35.

37. Magerøen. Udt. *mā̀gerøia,* Dat. *-øin.* — Magarøy AB. 61. Magerøin OE. 21. Magerø 1559. Mageroenn 1590. 1630. Mageroe 1626. Maggerøen 1664. 1722.

Navnet findes ogsaa i Ryfylke, i Akerø, ved Vikten og i Finmarken, men har maaske ikke overalt samme Betydning. Her kan man efter den bevarede Form fra MA. ikke tænke paa Adj. magr, maver. Efter Formen kunde 1ste Led være Gen. af mǫgr m., Søn, ung Mand.

38. Snekvik. Udt. *snæ̀rtvíkan.* — Sneckuig 1618. 1643. 1664. Snæchwig 1723.

Snekvik af snekkja f., et Slags Fartøi, jfr. Hitteren GN. 58. Snærtvikan kan ikke være en Udtaleform af det samme, men maa være et andet Navn paa det samme Sted. Det kan vel sammenstilles med en Række Navne, begyndende med Snert- og Snart-, som maa komme af den Stamme, som haves i Folkespr. Snart m., Brand, og maa betegne, at Stederne er ryddede ved Brænding. Se Thj. VSS. 1882 S. 12.

39. Bjørknes. Udt. *bjø̀rknésse.* — Bierchenis 1664. Bierchnæs 1723.

Samme Navn har man i Vinje Sogn, GN. 143, som AB. 64 kaldes Birkianes. Antagelig har den gamle Form ogsaa her været den samme; det er isaafald at aflede af birki n., en Birkelund, et med Birk bevoxet Sted. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 185.

40. Belsvik. Udt. *bæ̀llsvíka.* — Beswigh NRJ. II 55. Bellisuig 1559. Belsuig 1590. 1618. 1626. 1630. Beldtzuig 1664 Belsvig 1723.

Navnet forekommer ogsaa i Bodø, og vi har mulig samme 1ste Led i Belsvaag i Alstahaug og Belsaas i Buviken (i 1299: Belzas). Blandt mulige Forklaringer kunde man gjætte, at den gamle Form var Beltisvík, hvori 1ste Led kunde være et Navn Beltir paa det strax indenfor liggende Belsvikvand (jfr. Belteren, en Sø i Jevnaker), eller man kunde aflede af belti n., Bælte, anvendt om en smal Vik. Ved nogle af disse Navne kunde man ogsaa tænke paa Mandsnavnet Býleistr, som i det 16de og 17de Aarh. forekommer i Formen Bellest (Aasen, Navnebog S. 10, Personn. i Stedsn. S. 37).

41. Bakken. Udt. *ba'kkan.* — Bachen 1723 (da Plads under Stavnes).

42. Stavnes. Udt. *sta'vnésse.* — Staffuenis 1664. Stafnæss 1723.

Af stafr m., Stav, Stok. Maa betegne et langt fremstikkende, smalt Nes, hvilket passer til dette Steds Udseende (Indl. S. 78). Navnet forekommer hyppigt, længere Syd mest i Formen Stavenes. Jfr. GN. 35.

43. Taftøen. Udt. *ta'fftøia.* — Toffto 1618. Tofftøen 1626. 1630. 1643. 1664. Taftøen 1723.

Gaarden ligger nu paa Fastlandet, men lige udenfor er en Ø Taftøen, som Navnet vel opr. har tilhørt. Af topt, tupt f., Hustomt, idet o som oftere foran Konsonantforbindelser er gaaet over til a.

43, 2. Avlesbugen. Udt. *ăvlĕsbŭjen.*

Første Led synes at maatte være beslægtet med Afløisen Frøien, GN. 5, 2. Sidste Led er bugr m., Bøining, Bugt (Indl. S. 46).

43, 3. Taftøsjøen. Udt. *ta'fftøisjø'n.*

Jfr. ovfr. GN. 32.

44. Osmarken. Udt. *ó'smarka.* — Oesmarch 1630. Aasmarch 1618. 1626. 1630. 1643. 1664. Ostmarch, Østmarch 1723.

En Markegaard, som ligger ved en Bæks Udløb i Reinsjøen. Af óss m., Os (Indl. S. 69), og mǫrk f., Skov (Indl. S. 68).

HEVNE SOGN.

Sognets Navn se ovfr. om Herredets Navn.

Kirken kaldes i MA. Soðinar k. efter den Gaard, hvor den stod og endnu staar, nemlig den Part af den gamle Gaard Soðin, som derfor kaldtes Kirkju-Soðin, senere urigtigt skr. Kirkesæter. Se GN. 101. Den var viet til St. Margareta.

Gaardenes Navne: **45. Vaagan.** Udt. *vå'gan,* Dat. *-go.* — Voghe NRJ. II 55. 1590. Voge OE. 21. Wogoe 1626. 1664. Waage 1723.

* Vágr eller * Vágar, se GN. 9.

46. Helland. Udt. *hæ'llann,* Dat. *-lanna.* — Helgelandt 1590. 1618. Hellelannd 1626. 1630. Helleland 1664. 1723.

Et Navn, som forekommer meget hyppig fra Nedenes op til Senjen, men vel har meget forskjellig Oprindelse. Det kan paa de forskjellige Steder komme af hella, flad Klippe, af hellir, Hule, af Personnavnene Helgi og Helga og endelig af Adj. heilagr, hellig (Ldsbl. 432). Efter de ældste

bevarede Skriftformer er den sidste Oprindelse her mest sandsynlig; betyder da en Eiendom, som har staaet i Forbindelse med den hedenske Gudsdyrkelse.

47. **Aa.** Udt. *å.* — [Aar AB. 61]. Aa NRJ. II 53. 55. OE. 22. 1559. Aae 1626. Aa 1664. Aae 1723.

Ár, Flt. af á f., Aa (Indl. S. 41), i Gaardnavne i MA. ofte brugt i Flt.; jfr. Aa GN. 58. Den ligger ved to Elves Sammenløb. Der kan være Tvivl om, hvorledes Citaterne er at fordele mellem denne Gaard og GN. 80; men det synes mig dog sikkert, at det maa være denne Gaard og ikke GN. 80, som menes AB. 61, paa Grund af de Øer, som der siges at høre til Gaarden.

48. **Svanem.** Udt. *svànem* (ogsaa hørt -*emmen*). — Jfr. Swanøy AB. 61. Suanem 1618. 1630. Suannemb 1626. Suanum 1643. Suannum 1664. Svanum 1723.

* Svaneimr. 1ste Led er maaske et Elvenavn af den Stamme, man har i svanr m., Svane, hvortil der ogsaa ellers synes at være Spor. Jfr. den hyppige Brug af alpt og elptr (Svane) som Elvenavn. Navnet maa, hvis denne Mening er rigtig, have tilhørt den Sideelv, som i en Bue falder ud i Hovedelven ved Gaarden. Svanøy i AB. har maaske været Navn paa en af Øerne i Bugten udenfor.

49. **Valaasen.** Udt. *vàlåsen* — Wallaas 1618. 1630. Walaas 1626. Waalaas 1664. Walaasen 1723.

1ste Led er sandsynlig vaðill m., grundt Sted i Vand, lavt Eid (Indl. S. 84). Gaarden ligger ved nogle Vande, mellem hvilke der er smale Eider.

50. **Sengsdal.** Udt. *sæ̀nngsdalen.* — Sengβdall 1590. 1618. Singsdall 1626. 1630. 1664. Singsdahl 1723.

1ste Led kunde mulig være det Mandsnavn Singull eller Singulfr, hvoraf Singsaas i Guldalen, Singsaker i Strinden og Singstad i Rissen antages dannede (Ldsbl. 199. Thj. VSS. 1882 S. 56). Paafaldende er det dog, at man i Udtalen har æ og ikke som i de anførte Navne i eller lukt e.

51. **Sæteren.** Kaldes *jù'psétra.* — Setter 1664. Sætter 1723.

Setr n., se Indl. S. 74.

52. **Røstvold.** Udt. *rø̀ssvål̰len.* — Jfr. Rustøy, af Rustardale, i Rustahuerfue AB. 61 f. [af Velle AB. 62?]. Røβuolld 1618. Røsuoll 1626. Røeβuold 1630. Rustuold 1643. 1664. Røsvold 1723.

1ste Led i dette og flere ovf. nævnte Navne er det gamle Navn paa den Elv, som nu kaldes Røstelven, og hvis gamle Navn maa have været Rust. En Elv Rusta findes ogsaa i Gol.

53. **Aastad.** Udt. *å̀sta.* — Odstadt 1559. Aastad 1630. Aasta 1664. Aastad 1723.

* Oddsstaðir? af Mandsnavnet Oddr, jfr. Aastad i Asker, Bd. II S. 155.

54. **Nes.** Udt. *néss.* — af Nese i Rustahuerfue AB. 62. Ness NRJ. II 55. Nees OE. 21. Nes 1559. Ness 1590. 1626. Næs 1664. Næss 1723.

Nes n., se Indl. S. 68. Den ligger paa et Nes, som dannes af Røstelven og Nesvandet.

55. **Lian.** Udt. *lì'an.* — Lyde 1559. Leidt, Leydt 1590. Lie 1626. 1664. 1723.

* Líð f., Li, se Indl. S. 65. Jfr. GN. 10.

56. Vægan. Udt. *væ̀gan*, Dat. *-gó.* — Wege 1559. Wegum 1590. Wegge 1626. Wegge, Wege 1630. Wegge 1664. Wæge 1723.

* Vegar? af vegr m., Vei; det forekommer maaske ikke ellers usms. som Gaardnavn.

56, 4. Lægda. Udt. *lǽgda.*

Lægð f., lavtliggende Sted, Fordybning i Landskabet.

57. Tverdal. Udt. *tvæ̀`rdalen.* — Thuerdall 1626. 1630. Tuerdall 1664. Tverdahl 1723.

Hyppigt Navn; betegner en Sidedal, som har Retning tvert paa Hoveddalen. Jfr. Elvenavnet Tveraa og Frøien GN. 11.

58. Røstlien. Udt. *rø̀sslia.* — Røstlie 1618. 1630. Rostlj 1626. Rustli 1643. 1664. Rustlie 1723 (nedre, øvre og søndre).

Ogsaa sms. med Elvenavnet Rust.

59. Dalem. Udt. *dà`lem.* — Delline, Dallum 1590. Dallumb 1626. Dallum 1664. 1723.

* Daleimr, af dalr m. og heimr m. Forekommer ogsaa i Dybvaag og i Sparbuen (af Daleime AB. 14).

60. Hageskal. Kaldes *klø̀sstre*, Dat. *klø̀sstra.* — Closter og «Hageschal eller Closter» 1630. Haageschaall 1626. Closter, Closteret 1664. 1665. Hageschal 1723 (da øde i 30 Aar).

Navnet Klostret har vel Hensyn til, at Gaarden engang har været Klostereiendom, jfr. Bd. I S. 125. Om Hageskal kan intet sikkert siges, naar man hverken har Udtale eller ret gamle Skriftformer at støtte sig til.

61. Skogrand. Udt. *skò`rannan*, Dat. *-nó.* — af Skograndom AB. 62. Schogrand, Skougrannd 1618. Schougrand 1723.

Skógrandir, af skógr m., Skov (Indl. S. 75), og rǫnd f., Rand, Kant, «en Gaard, som ligger i Skovbrynet». Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 209.

62. Grøtnes. Udt. *grö̀`tnésse.* — Grøtnes 1664. Grøtnæs med Klochernæs 1723.

Sms. med den flg. Gaards Navn.

63. Grøtan. Udt. *grö̀`tan* — Grøttenn 1559. 1590. 1626. 1630. Grotten 1664. 1723.

Se Aa GN. 10.

64. Alstad. Udt. *æ̀`lsta.* — Aluestad NRJ. II 54. Alffuestadt 1559. 1590. Alstad 1626. 1630. 1664. Aldstad 1723.

* Qlvisstaðir, sms. med Mandsnavnet Qlvir. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 157 f.

65. Berg. Udt. *bæ̀rg.* — Beriig 1559. Berig 1626. Bergh 1630. Berrig 1664. Berg 1723.

Se Ørlandet GN. 78.

66. Bjørklien. Udt. *bjø̀`rklía.* — Bierchlien 1626. 1630. Bierchelij 1664. Birchlien 1723.

Af bjǫrk f., Birk, og líð f., Li (Indl. S. 65).

67. Lernes. Udt. *læ̀rnès.* — Lærness (urigtigt trykt Lorness) NRJ. II 54. Lernes 1559. 1590. 1630. Lednes 1590. Leernnes 1626. Lernnis 1664. Leernæss 1723.

Kan være opr. Leirnes ligesom Lervik i Aure, udt. Lær- med langt æ, Leirwik AB. 64, 65. Jfr. ogsaa Lervik i Aremark (Bd. I S. 185) og Lerberg i Nannestad (Bd. II S. 404) af opr. Leir-, men der nu udt. Lær- med kort æ. Sandsynlig er 1ste Led et Elvenavn Leira om den Elv, som forbi Gaarden gaar ud i Lervaagen. Det var dog ogsaa muligt, at den gamle Form er Lærunes af et Elvenavn Læra.

68. Kjønsvik. Udt. *ky'nnsvika.* — Kønnisuick DN. XI 780, c. 1550. Kiønisuig 1559. Konngsuig, Kiøſuig 1618. Kiørſuig 1630. Kiønsuig 1664. Kiønswig 1723.

1ste Led kunde mulig være det Mandsnavn Kynnungr eller Kinnungr, som forekommer en enkelt Gang i det 14de Aarh. og forøvrigt er bevaret i Navnene Kynningsrød i Berg (Bd. I S. 229) og Kynningsberg i Stange (Bd. III S. 154). Denne Forklaring er dog meget usikker.

68, 5. Fitjan. Udt. *fi'kkan,* Dat. *-kó.* — Fichen. Rydningsplads under Kjønsvik 1723.

Af fit f., se Indl. S. 49. Jfr. GN. 21.

69. Næløen. Udt. *næ'løia.* — Nierdøy AB. 62. Nerøen 1723.

Njarðøy af Gudenavnet Njǫrðr. Samme Navn har man i Nærø i Namdalen, som i 13de og 14de Aarh. skrives Njardøy.

70. Oddan. Udt. *å'ddan.* — Aaddenn 1559. Aadenn 1590. Oddenn 1618. 1630. Øudenn 1643. Odden 1664. 1723.

Jfr. Folkespr. Odd m. og Odde m., Landtunge, Nes.

70, 3. Gjengstøen. Udt. *jæ'ngstøa.*

Navnet findes ogsaa i Halse. Se Hitteren GN. 52 og Thj. VSS. 1882 S. 30.

71. Odbugen. Udt. *å'ddbujen.* — Oddebue 1643. Aadeboe 1664. Oddebog 1723.

Dannet af frg. Gaards Navn. Sidste Led er bugr m., Bøining, Bugt (Indl. S. 46). Gaarden ligger i en Bugt nordenfor Oddan.

72. Snigeldal. Udt. *sni'geldalen.* — Snigerdall 1618. Snigelldall 1664. Snigeldahl 1723.

1ste Led maa vel være snigill m., Snegl. Der synes her ikke at være nogen Bæk.

73. Tanvik. Udt. *ta'nnvikan.* — af Tanwikom AB. 63. Trondwigh (!) NRJ. II 53. Tamviick OE. 21. Tanuig 1559. Tanduigh 1590. Thannduig 1626. Thanduigh 1630. Tanduig 1664. Tandvig 1723.

1ste Led er maaske tǫnn f., Tand, idet Viken efter sin Form er sammenlignet med en saadan. Mulig er det ogsaa et gammelt Navn paa den Elv, som gaar ud i Viken; Tandaa forekommer som Elvenavn i Nordre Odalen (opr. Tǫndr, se Bd. III S. 200) og paa Toten.

74. Hafsmo. Udt. *ha'ssmó.* — af Hafuersmom AB. 63. Hausmo NRJ. II 53. Hafsmo OE. 22. Haffsmo 1559. Hassmou 1590. Haſmoe 1618. 1626. 1630. Haffsmo 1643. Hafsmoe 1664. Hasmoe 1723.

Hafrsmóar, sms. med Mandsnavnet Hafr, som er brugt til Dannelse af mange Gaardnavne. Jfr. Ldsbl. 34, Personn. i Stedsn. S. 110.

75. 76. Klungervik med Grønli. Udt. *klô'ngervíka.* — Klungeruig 1618 1626. 1630. 1664. Ytter Klongervigen, Inder Klongerwig 1723. — Grønnlid 1618. Grønnlj 1626. Grønlien 1630. Grønlin 1664. Grønlie øvre og nedre 1723 (begge øde i lang Tid).

Klungervik af klungr m., Nypetorn.

77. Vilvang. Udt. *vi'llvangan,* Dat. *-gó.* — Wilduang 1618.

1ste Led er sandsynligvis Adj. vildr, behagelig, som er efter Ønske, sidste Led vangr m., græsgroet Slette, Grønning (Indl. S. 84). Paa Grund af det dobbelte l i Nutidsformen kan det ikke antages at være opstaaet ved Dissimilation af Vinvangr saaledes som Velvang i Stjørdalen. Om en Stamme vilja-, som ogsaa mulig kunde komme i Betragtning, og som man har i Vilberg i Fet, Sørum, Ullensaker og Eidsvold, se Bd. II S. 230. Betydningen vilde blive omtrent den samme.

78. Breivik. Udt. *brei'víka.* — af Breidouik AB. 62. Breuig 1626. 1630. 1664. Brewig 1723.

Breiðavík. Gaarden ligger ved en meget bred Vik af Snilfjorden.

79. Krokstad. Udt. *krô'kksta.* — af Oxstadom vel Krokstadom AB. 62. Krogstad NRJ. II 53. Krookstad OE. 22. Krogstad 1559. 1590. 1630. Krogsta 1626. 1664. Krogstad 1723.

Krókssstaðir, sms. med Mandsnavnet Krókr (Personn. i Stedsn. S. 170).

80. Aa med Auset. Udt. *å, au'séten.* — Aar AB. 61 [se GN. 47]. DN. II 223, 1345. Aa NRJ. II 55. OE. 21. DN. IX 779, c. 1534. 1559. Aae 1590. 1626. Aa 1664. Aae 1723. — Øudsettir 1590 (øde). Ødesetter, Øudsetter 1630. Oudsetter 1643. 1664. Ousett 1723 (øde i mange Aar).

Aa er samme Navn som GN. 47 og Aa GN. 58; ogsaa her har vel Flt. sin Grund i, at Gaarden ligger mellem 2 Elve, som her gaar ud i Fjorden. — I Auset er 1ste Led sandsynlig Mandsnavnet Auði eller et andet med Auð- begyndende Mandsnavn (Personn. i Stedsn. S. 24 og Bd. IV, 1 S. 185).

81. Berg. Udt. *bærg.* — Bergh NRJ. II 53. Berg OE. 22. 1559. Bergh 1590. 1630. Berrig 1626. Berig 1664. Berg 1723.

Se GN. 65.

81, 2. Remmen. Udt. *ræ'mmen.*

Hvis Udtalen er rigtig opgivet, maa man aflede Navnet af en sterk Hankjønsform, svarende til rimi m., langstrakt Forhøining, Jordryg, Bjergryg (Indl. S. 70). Aasen opfører ogsaa fra Helgeland Rem m., en høi Banke = Rime.

82. Snillien. Udt. *sni'llía.* — Snildlid 1618. Snidlie (!) 1630. Snildlien 1664. 1723.

Se GN. 83.

82, 2. Stølen. Udt. *stø'len.* — Støllen 1723 (øde i mange Aar).

Af stǫðull m., her vel snarest i Betydning af Sæter (Indl. S. 80).

83. Snildal. Udt. *sni'lldalen.* — Seildal (!) 1590. Snildal 1626. 1630. 1664. Snildahl 1723.

1ste Led i Snillien og Snildal indeholder vist samme Stamme, og det ligger nærmest deri at se et Elvenavn. De ligger imidlertid ikke i samme Dalføre, men den første ved en Sideelv til den nordlige af de i Bunden af

Snilfjorden faldende Elve (Grytdalselven), den anden ved den sydlige af dem (Snildalselven). Det forekommer imidlertid meget hyppig, at to Elve i samme Strøg har samme Navn, og at ialfald den sidste Elv har havt et Navn af denne Stamme, bestyrkes ved Fjordens Navn. Navne af denne Stamme kjendes vist ikke forøvrigt.

84. **Snildalsæteren.** Udt. *sni'lldalsætra.* — Snildalssetter 1626. Snildalzetter 1630. Snildalsetter 1664. Snildahls Sætter 1723.

85. **Vaavaslien.** Udt. *vå'vasslía.* — Wowadslien 1618. Woguaslie 1630. Vouaslj 1643. Wouadslien 1664. Wodwaslie 1723 (øde i mange Aar).

Den har Navn af Vaavandet, ved hvilket den ligger. En Elv, der fra S. gaar ud i dette, heder efter Kartet Vaadaa. Gaarden ligger lige ved Grænsen af Orkedalen, og en anden Gaard af samme Navn hører til dette Herred.

86. **Snildalslien.** Udt. *sni'lldalslía,* Dat. *-lín.* — Snilßdalsli 1626. Snildalßlie 1630. Snildalslij 1664. Snildahlslie 1723.

Ligger i samme Elvedal som NG. 83.

87. **Aunet.** Udt. *au'ne,* Dat. *au'na.* — Ounj 1630. Øune 1664. Øfnet, Øvne 1723.

Af auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

88. **Sandvik.** Udt. *sa'nnvika.* — Sanduig 1618. 1664. Sandwig 1723.

89. **Skorillen.** Udt. *skå'rilla,* Dat. *-ill'n.* — Skaarill 1590. Scharilld, Schorrill 1626. Schorildt, Schaarild 1630. Skorrild 1664. Schaarill, Schorild 1723.

Navnet tilhører sandsynlig opr. den Elv, som ved Gaarden løber ud i Fjorden. Denne kan have hedt Skorilla eller mulig Skorvella, se Bd. IV, 1 S. 133.

90. **Aasen.** Udt. *å'sen,* Dat. *å'sa.* — Aaßen 1618. 1664. Aasen 1723.

* Áss m., Aas (Indl. S. 42).

91. **Vutudal.** Udt. *vů'tůdalen.* — af Vatudal AB. 62. Butudal OE. 21. Wottedal 1559. Wottedal, Wadall 1590. Wottedall 1626. 1630. Wottedal 1664. Wottedall 1723.

1ste Led kunde mulig henføres til Folkespr. Veta, paa Nordmøre Vetu og Vutu, fugtig og græsrig Eng nær Fæhusene (Aasen). Herimod taler dog maaske Vatudal i AB. O. R. opfatter (i Samlingen af Elvenavne) 1ste Led som indeholdende et Elvenavn, hvad Sammensætningen med -dal ogsaa taler for.

92. **Langlien.** Udt. *la'nglía.* — Langelj 1643. Langlien 1664. Langlien, Langlejen 1723 (øde i mange Aar).

* Langalíð, den lange Li.

93. **Kvaalslettet.** Udt. *kvå'lslétte.*

Sidste Led er Slætte n., Slaatteland, Slaatteng (Indl. S. 76). Man kunde formode, at Gaarden engang har været et Eng under Kvaale i Orkedalen; den ligger inde paa Fjeldet, ikke saa langt fra Præstegjeldsgrænsen.

94. Selnes. Udt. *sæ̀lnės.* — Selnes AB. 62. Selness NRJ. II 53. Selnes OE. 21. Sellenes 1559. Sellnes 1590. Selnnes 1626. Selness 1630. Sellnes 1664. Sælnes 1723.

Selnes. 1ste Led er utvivlsomt selr m., Sæl.

95. Volden. Udt. *vå'ḽḽ'n*, Dat. *vå'ḽḽa.* — af Velle AB. 62. Voldh NRJ. II 53. Vol OE. 21. Woldt 1559. 1590. 1630. Wolden 1664. 1723.

Vǫllr m., Vold (Indl. S. 87).

96. Venna. Udt. *væ̀nna*, Dat. *vænn.* — Ven NRJ. II 53. Wenn 1559. Weinne 1590. Weenn, Wenn 1618. Vehnn 1626. 1630. Wennen 1664. 1723.

* Vin f., se Indl. S. 85, jfr. Aa GN. 40. Har i nyere Tid antaget bestemt Form.

96, 2. Vennaunet. Kaldes *væ̀nneinanṇ.*

Sidste Led i Brugsnavnet kommer af Trænavnet einir m., Folkespr. Eine m., Ener.

97. Forren. Udt. *få'rra*, Dat. *få'ren.* — Ffoor NRJ. II 53. Furrenn 1559. Fure 1590. Fornn 1618. 1630. Forrenn 1626. Forren 1664. Foren, Forren 1723.

* For. Navnet forekommer hyppigt, men sjelden som her i best. Form. Det maa udledes af for f., Rende, Fordybning, og har vel oftest fra først af været Elvenavn; ogsaa her tør det antages, at det egentlig tilhører den Bæk, som gaar forbi Gaarden. Jfr. Indl. S. 50, Bd. IV, 1 S. 121 f., Thj. VSS. 1882 S. 9.

98. Berdal. Udt. *bæ̀rdalen.* — Berdall 1559. 1590. 1626. 1630. 1664. Berdahl 1723.

* Berudalr. 1ste Led er ogsaa her utvivlsomt et Elvenavn, Bera. Jfr. Aa GN. 15 og Roan GN. 66. Gaarden ligger ved en liden Elv.

99. Sperillen. Udt. *spḗ̀riḽḽen*, Dat. *-ḽa* [der opgives ogsaa Nom. *spḗ̀riḽḽa* som den alm. Udtale]. — Sporiill 1559. Sporildt 1590. Spørild 1618. 1630. Sporilld 1626. Sporrild 1664. Sporild 1723.

Det sandsynligste er vel, at Navnet nu er Hunkjønsord, Sperilla, og det er da utvivlsomt opr. Navn paa den korte, fra et Par Vande kommende Bæk, ved hvilken Gaarden ligger. Det maa staa i Forbindelse med Folkespr. Speril, Sperel m., Hale, Stjert.

100. Hollen. Udt. *hå'ḽḽa*, Dat. *hå'ḽḽ'n.* — Holl AB. 62. Hold NRJ. II 54. 1559. Hollenn 1590. Hold 1618. Holden 1664 (Børge Rosenkrands's Børns Herresæde). Holdengaard 1723 (Fru Assessor Testmands).

Navnet forekommer ogsaa i Aalen, Trondenes og Stangvik, paa det sidste Sted dog nu som Hankjønsord. Rimeligvis er det opr. Elvenavn og har tilhørt en af de to Elve, som her gaar ud i Fjorden.

100, 11. Brustolen. Udt. *brú̀stólen.*

100, 14. Blomlisletten. Udt. *bló̀mmlíslétta.*

100, 18. Sætersæteren. Udt. *sæ̀tersætra.*

100, 20. Hollaholmen. Udt. *hå̀ḽḽahålmen.*

100, 21. Løvaasgjerdet. Udt. *lau'våsjæle.*

101. Kirksæter. Udt. *kø'rrsé, kø'rrsð.* — Kirkiusodin AB. 62. Kirkesøø NRJ. II 54. Kirkesod OE. 21. Kirckesetther 1559. Kiercke-sett, Korckesett 1590. Kiercheset 1626. Kierchsett 1630. Kierch-setter 1664. Kierchesetter 1723.

Kirkjusoðin. Navnet er blevet sterkt forandret i Skriftformerne fra 16de Aarh. af. Den sidste Del er Soðin, hvormed ogsaa GN. 102 er sms. Dette maa være opr. * Soðvin, en Sammensætning med vin, hvori 1ste Led er Navnet paa Elven, som nu i sit nedre Løb kaldes Søa, i det øvre Søia, og opr. maa have hedet Soð eller Soða. Dette Navn maa afledes af sjóða, at koge, syde, en Stamme, som ligger til Grund for flere Elvenavne (Thj. VSS. 1891 S. 226). At denne Part af det gamle Soðin kaldes Kirkju-, har naturlig sin Grund i, at Kirken allerede i MA. havde sin Plads her.

101, 8. Karlsnes. Udt. *ka'llsnésse.*

101, 17. Kirksæterhagen. Udt. *kø'rrsøhagann.*

101, 22. Løkken. Udt. *ly'kkan*, Dat. *-kó.*

Af lykkja f., Løkke, indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

101, 32. Strengen. Udt. *stræ'nnen*, Dat. *-na.*

Jfr. strengr m., Strimmel, især af det Slags, som dannes ved at sønderskjære eller sønderrive noget efter Længden i flere Dele (Fritzner).

101, 37. Kirksæterøren. Udt. *kø'rrsøra.*

102. Vitsø. Udt. *vé'ssé.* — af Vestra Sodin AB. 62 f. Vestesand NRJ. II 54. Vestersød OE. 21. Vesse DN. IX 779, 1534. Wester Sen DN. XI 780, c. 1550. Westersetther 1559. Wedsett 1590. Wegtzoe, Widtzøe 1618. Wetzoe 1626. Widtzoe 1630. 1664. Widse 1723.

Vestri Soðin, jfr. GN. 101. Denne Gaard ligger paa den vestre Side af Søa.

102, 5. Vitsøøren. Udt. *vé'ssøra*, Dat. *-ren.*

102, 8. Aaneset. Udt. *å'nésse*, Dat. *-sa.*

102, 9. Øian. Kaldes *vé'ssøian.*

102, 16. Stølan. Udt. *stø'lann.*

Se Frøien GN. 38.

103. Ødegaarden. Udt. *øi'galen*, Dat. *-la.* — Oddegaard 1664. Ødegaard 1723.

* Øyðigarðr, hvis den er en gammel Gaard. Jfr. øyðihús, ubeboet Hus.

104. Stranden. Udt. *stra'nna.* — Strand NRJ. II 55. Stranndt 1590. Strand 1626. Strandt 1630. Strand 1664. 1723.

Se Osen GN. 14. Gaarden ligger ved Bredden af det store Rovand.

104, 2. Strandesæteren. Udt. *stra'nnasætra.* — Strandsetter 1626. Strand Zetter 1630. Strandsetter 1664. Strandsætter 1723 (øde i mange Aar).

105. Bjørkan. Udt. *bjø'rkan.* — Berke NRJ. II 54. Biørckøo 1559. Birckenn 1590. Birken 1618. Biercken, Bierkenn 1626. Bierckenn 1630. Bierchen 1664. 1723.

Navnet er en Afledning af Trænavnet bjǫrk f. Den best. Form i Flt. har Navnet sandsynlig først faaet i nyere Tid.

106. Bjørksæteren. Udt. *bjø'rksétra,* Dat. *-séter'n.* — Bierchsetter 1664. Bierchesetter 1723.

Gaarden ligger oppe i Aasen.

107. Mo. Udt. *mó.* — Mo 1559. Mou 1590. Moe 1626. 1664. 1723.

Mór m., Mo (Indl. S. 67).

108. Lenes. Udt. *lé'nés.* — af Leiknese AB. 62 [se GN. 4, 4]. Lenes 1559. Leenæs 1723.

Som under GN. 4, 4 bemerket, er det vist ikke denne Gaard, som menes ved Leiknes i AB.; en saa sterk Afslidning af 1ste Stavelse vilde visselig være uden Exempel i et Navn, som virkelig var sms. med Leik-. Sandsynlig indeholder 1ste Led Navnet paa den Elv, som ved Gaarden falder ud i Rovandet; da denne gaar gjennem et Vand, som efter Kartet heder Leraavandet, ligger det nær at antage, at Elven kan have hedt Leira. * Leirunes kunde vel nu blive til Lenes.

109. Hundnes. Udt. *hô'ŋŋés.* — Hundtznes 1559. Hunnes 1590. Hundnes 1618. 1626. 1630. Hundnis 1664. Hundnæs 1723.

1ste Led er vel hundr m., Hund, mulig gjennem Ordets Anvendelse som Persontilnavn (Thj. VSS. 1891 S. 198).

110. Sinnes. Udt. *si'ŋŋés.* — Swndness NRJ. II 54. Sundnes, Sindnes 1559. Sines 1618. Signes 1630. Sindnes 1643. 1664. 1723.

* Sundnes, af sund n., Sund. Gaarden ligger paa Østsiden af Rovandet ligeoverfor Hundnes, og mellem disse fremstikkende Nes er Vandet ganske smalt; Sund maa saaledes her have den i Navne alm. Betydning af Overfartsted. Det er nu ofte blevet til Synd, Synn eller Sinn (Indl. S. 80).

111. Lian. Udt. *li'an,* Dat. *li'ó.* — Lyde 1559. Lien 1664. Lie 1723.

* Líð f., Li. Den best. Form i Flt. er vel her som ofte af senere Oprindelse. Jfr. GN. 10 og 55.

112. Stolsmo. Udt. *stå'llsmo.* — Stalsmo 1559. Stalsmou 1590. Stodtzmoe, Stoldtzmo 1618. Stoldtzmo 1626. Stolßmoe 1630. Stoldtzmo 1664. Stolsmoe, Staalsmoe 1723.

Navnet findes ogsaa i Halse og i Meldalen med lignende Udtale, dog med rent ll. O. R. formoder paa det sidste Sted, at det kan være * Stǫðulsmór af stǫðull m., Sted, hvor Kvæget samles for at melkes (Indl. S. 80), en Forklaring, som dog vel bliver usikker, da man efter den skulde vente en Nutidsform Støls-. Man kunde maaske ogsaa tænke paa Mandsnavnet Stólfr (jfr. Bd. III S. 23).

113. Gravdal. Udt. *grä'vdalen.* — Graffdall 1626. 1630. 1664. Grafdahl 1723.

1ste Led er grǫf f., Grav, Fordybning (Indl. S. 52), rimeligvis her gjennem Ordets Anvendelse som Elvenavn, jfr. Groven, Roan GN. 51. Gaarden ligger ved en Sideelv til Søa.

114. Eidet. Udt. *ei'e*, Dat. *ei'a.* — af Eidhe AB. 62. Edh NRJ. II 54. Eiid OE. 21. Edt 1559. Eidt 1590. 1630. Eid 1626. Eidt 1664. Ejdet 1723.

E i ð n., Eid (Indl. S. 48).

114, 7. Haugen. Kaldes *ei'shaujen.*

115. Eidslien. Udt. *ei'slia.* — Eydtzly 1664. Ejdslien 1723.

Sms. med Navnet GN. 114.

VINJE SOGN.

Sognets Navn se GN. 118.

Efter Reformatsen var Kirken viet til St. Andreas.

Gaardenes Navne: **116. Bølien.** Udt. *bø'lia.* — Biørlie 1643. Børlij 1667. Biørnlie, Biørlie 1723.

1ste Led kan være b œ r m., Gaard (Indl. S. 47).

117. Sollien. Udt. *sô'lia.* — Sollied 1643. Solien 1667. Søllie, Søøllie 1723.

* S ó l l í ð, en Li, som ligger mod Solen, et overmaade hyppigt Gaardnavn.

118. Vinje. Udt. *vi'nnan*, Dat. *-nô.* — Vin DN. II 105, 1314. DN. V 96, 1336. i Viniu DN. IV 175, 1332. Vinn DN. II 226, 1345. Viniar sokn AB. 63. af Winiom AB. 64. af Winio AB. 65. Vinie NRJ. II 73. Vinio OE. 79. Weni 1559. Wenie 1590. Winnie 1643. Wennie 1667. 1723.

V i n f (Indl. S. 85, jfr. Aa GN. 40). Navnet har opr. været Ent., men allerede ved Slutningen af MA. sees Flt. V i n j a r at have været brugt. Nu har det dertil i Udtalen faaet best. Form.

118, 2. Øren. Udt. *ø'ra*, kaldes ogsaa *vi'nnøra.*

119. Skeiet. Udt. *sjei'e*, Dat. *sjei'a.* — Schie 1667. Schey 1723.

Best. Form af det som Gaardnavn hyppigt brugte s k e i ð n., som i denne Anvendelse rimeligst maa forstaaes i Betydningen: Bane til Kapløb eller Kapridning (Indl. S. 75).

120. Stølen. Udt. *stø'len*, Dat. *stø'la.* — Støffle 1643. Stølen 1667. 1723.

Af s t ǫ ð u l l m. Jfr. Frøien GN. 38 og Indl. S. 80.

121. Sødalen. Udt. *sø'dalen.* — Søiidall 1559. Soudall 1590. Siødall, Søffdall 1643. Sødahl 1667. Sodal 1723.

Ligger ved Elven Søa (S o ð eller S o ð a, se GN. 101), efter hvilken den har Navn.

122. Borstad. Udt. *bó'ista.* — Borsta 1667. Borstad 1723.

Efter Udtalen kunde man antage, at Navnet er det alm. bólstaðr m., Bosted, Gaard, medens de tidligere Skriftformer taler for, at 1ste Led snarere indeholder en Stamme borð (borða eller borði, Kant, Rand, se Indl. S. 43), som ogsaa kunde frembringe den nuv. Udtale. Sandsynligst har vi her et Navn paa den Elv, som ved Gaarden falder ud i Søa; Bora findes som Elvenavn paa et Par Steder, og der er ogsaa Spor til et Elvenavn Borð (Bordadalr DN. VI, 619, nu Bordalen paa Voss).

123. Søilien. Udt. *søi'lia.* — Søwli 1667. Søvlie 1723.

Sms. med Hovedelvens Navn ligesom GN. 121, idet denne dels kaldes Søa, dels Søia, jfr. under GN. 101.

124. Rabban. Udt. *ra'bban,* Dat. *-bó.* — Rabben 1667. 1723.

Af rabbr m., langstrakt Banke (Indl. S. 69). Jfr. Frøien GN. 19.

125. Vaslien. Udt. *va'sslía.* — Vaslie 1643. Waßlien 1667. Waslie 1723.

Ligger ved et Vand, som nu efter Gaarden kaldes Vaslivandet.

126. Flauget. Udt. *flau'je.* — Fløyen 1667. Fløye 1723.

Af Folkespr. Flaug n., ubestigelig Fjeldvæg, Fjeldside, oldn. flug n., brat Fjeldside. En af Gaardene, som sandsynlig er den ældste, ligger i den trange Elvedal mellem Søvandet og Vaslivandet imellem bratte Fjeldsider.

127. Sluppen. Udt. *slu'ppen.* — Sluppen 1667. 1723.

Navnet findes ogsaa i Strinden og i Trøgstad, se Bd. I S. 20, hvor det antages mulig at kunne forklares af sloppr m., en vid Kappe med Ærmer, støttet til, at Ord, som betegner Klædningsstykker, undertiden bruges som Gaardnavne. Her tilhører Navnet maaske opr. den lange Vik af Søvandet, nu Slupsundet, ved hvilken Gaarden ligger.

128. Bjørnslien. Udt. *bjø'nnslía.* — Bjørnlie 1723.

Vistnok et forholdsvis nyt Navn, sms. med Mandsnavnet Bjørn.

129. Ljøsevolden. Udt. *jø'savållen.* — Liußeuold 1643. 1667. Liusvold 1723.

Har Navn efter en Elv Ljøsa eller Ljøsaaen, som gaar ud i Søvandet. Udtalen med kort Vokal synes at tyde paa, at Navnene ikke er rigtig skrevne, men snarere staar i Forbindelse med Folkespr. Gysja f., Dynd, Mudder, i det Trondhjemske Gjøssa eller Jøss (Aasen). Elven gaar efter Kartet for en stor Del gjennem Myrland.

130. Lillehaugen. Udt. *li'hlhaujen.* — Lillehoug 1643. Lille Hougen 1723.

131. Kaarøian med Kaarholten. Udt. *kå'røian,* Dat. *-øió.* — Korøen 1667. Karøe 1723.

1ste Led i dette Navn ligesom i den flg. Gaards kan være Mandsnavnet Kaare. En Bæk forbi Gaarden heder Kaarbækken.

132. Kaarholten. Udt. *kå'rhålten.* — Korholtt 1590. Karholdt 1643. 1667. Kaarholt 1723.

Se frg. GN. Sidste Led er Holt m., Høi, Bakke, stenig og ujevn Forhøining (Aasen). Se Indl. S. 57 under holt.

133. Meholten. Udt. *mé'hålten.* — Medholt 1643. 1667. Meeholt 1723.

1ste Led er det gamle mið-, i Sammensætninger i Betydningen midterst.

134. **Brekkan.** Udt. *bræ̀kkan.* — Breche 1643. Brechen 1667. Brecken 1723.

Af brekka f., Bakke, i best. Flt. (Indl. S. 45).

135. **Fjelnset med Storlien og Spjøtlien.** Udt. *fjæ̀lnsēt, stṓrlía, spjø̀tlía.* — af Fiolnosætre AB. 65. Fjelnsett 1559. Fiellingsettir 1590. Fiellingset 1643. 1667. Fiellingset med Storlie og Spjøtlie 1723.

Fjǫlnusetr, hvori 1ste Led er Navnet paa den Elv, som her falder ud i Vinjefjorden, nu Fjælna (med langt æ og «tykt» l), opr. *Fjalna, af samme Stamme som Fjǫlnir, det gamle Navn paa Vinjefjorden. Se N. Fjordn. S. 44 og Thj. VSS. 1891 S. 176. — Spjøtlien ligger ved Sideelven Spjøta, der har Navn af sit rette Løb (*Spjóta af spjót n.).

136. **Berhalsen.** Udt. *bæ̀rhælsen.* — Biørdehals 1590. Bershals 1643. Berhals 1667. Berhalsen, Berghals 1723.

Sidste Led er hals m., i Betydning af en Høide mellem to Elvedale (Indl. S. 53). 1ste Led er maaske Bera, som kunde være et opr. Navn paa den forbi Gaarden rindende Bæk. Med Hensyn til den lange Vokal i første Stavelse kan sammenlignes Roan GN. 66.

137. **Haukvik.** Udt. *hau̇̀kvíka.* — Heguigenn 1590. Houguigen 1643. Houguig 1667. Houchvig 1723.

Ligger ved en Vik af Vinjefjorden, hvori der falder en liden Elv med et meget brat Løb. Der er Grund til at tro, at denne heder eller har hedet Hauka, et meget hyppigt Elvenavn.

138. **Grønset.** Udt. *grø̀nnsēt.* — af Gronasætre AB. 63. Grønsetter NRJ. II 73. Grønʒett 1559. 1590. 1643. Grønset 1667. 1723.

Grœnasętr, af Adj. grœnn, grøn, og setr n., Bosted (Indl. S. 74).

139. **Opsal.** Udt. *ó'ppsalan*, Dat. *-lō.* — Vpsaell OE. 79. Opsall 1559. Vpsall 1590. Opsall 1643. Opsal 1667. 1723.

Sidste Led er salr m., Sal, stort Værelse, men som i Stedsnavne vel oftest har Betydning af Hus, Gaard. Forekommer ofte i Sammensætningen Uppsalir (Uppsalr), som nu har antaget mange forskjellige Former, f. Ex. Oksæl, Oksøl, Oksvold. Navnet maa betyde: den høitliggende Gaard (Indl. S. 73, Bd. I S. 138, Thj. VSS. 1882 S. 14).

140. **Staurset.** Udt. *stau̇̀rsēten.* — Stewersetter NRJ. II 73. Størsett 1559. 1590. Stoerset, Støffuersett 1643. Støffuerset 1667. Stourset 1723.

Er sandsynlig samme Navn som Staurset i Rissen, som AB. 60 skrives Stufrasætr, og hører isaafald til en Række Navne af en Stamme stufr, som mulig staar i Forbindelse med stúfr m., Stump, i Stedsnavne maaske oftest at forstaa om Stubbe af Træ (Indl. S. 79 f., Thj. VSS. 1882 S. 11 f., Bd. II S. 317).

141. **Hovdeset.** Udt. *hɑ̀ffsēt.* — af Hofdasætre AB. 65. Hoffdesett 1559. Hoffdesettir 1590. Hoffdesetter 1643. Hoffdeset 1667. Hofdeset 1723.

Hǫfðasætr. Er enten dannet af den flg. Gaards Navn eller direkte af samme Stamme som dette.

142. **Hovdan.** Udt. *hɑ̀vdan.* — Hofda (Gen.) AB. 64 s. Hoffde NRJ. II 73. 1559. 1590. 1643. 1667. Hofde 1723.

Hǫfðar, Flt. af hǫfði m., høi og brat Fjeldpynt, fremstikkende Klippe (Indl. S. 58 under hófuð).

143. Bjørknes. Udt. *bjø'rknéssen*, Dat. *-sa.* — af Birkianese AB. 64. Bircknis 1590. Bierchnes 1667. Birchenæs 1723.

Birkjanes, af birki n., Birkelund, med Birk bevoxet Sted (Indl. S. 31. Thj. VSS. 1891 S. 185). Jfr. GN 39.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Hogstadhum AB. 61 (vistnok Feil for Hegst-, jfr. GN. 22).

af Hauge AB. 61. Hogh NRJ. II 54. Haaug OE. 21. Hug 1559 (anført mellem Berdal og Hollen, 2 Gaarde). Hough 1590. 1618 (Gerlof Nettelhorsts Frigaard).

Paa Rektangelkartet findes der S. for Berdal et Fjeld Hogsgaasa, som maaske er afledet af dette Gaardnavn.

Sundlid AB. 62.

af Hofdastadom AB. 62.

Dette Navn kan efter den Plads, det har i Jordebogen, ikke staa i nogen Forbindelse med GN. 141. 142.

af Grytodale i Selnesfyrde AB. 62.

Den øverste Del af den mellem Aa og Krokstad i Snildfjorden udløbende Elv kaldes nu efter Kartet Grytdalselven, hvori denne Gaards Navn er bevaret; maaske er det den samme Gaard som Auset, GN. 80, 6. Gaardnavnet maa igjen komme af Grýta, som maa være det opr. Navn paa Elven. Selnesfjǫrðr, kaldet efter Gaarden Selnes, er den nuv. Snildfjorden, som dog vistnok er et gammelt Navn.

[Af Soðin nævnes AB. 62 foruden GN. 101 og 102 ogsaa Parterne Ytri Soðin og Brúsaluti, det sidste Navn dannet af Mandsnavnet Brúsi og luti m., Lod, Part].

af Skielgstadhom AB. 61.

* Skjalgsstaðir, sms. med Mandsnavnet eller Tilnavnet Skjalgr, jfr. Skjalgsbúðir, Bd. I S. 266.

[af Rustardale AB. 62. Jfr. GN. 52].

Gusisøy AB. 61.

Er Gussø (Rektangelkartet) i Røstkvervet.

Klubben 1664.

Er rimeligvis samme Gaard som GN. 8.

Bergedahl 1667. Bergdal 1723 (i Vinje Sogn).

Palle, Palen 1723 (ligesaa).

Jfr. Kissen GN. 37.

Næssett (før Plads under Valslag) 1723.

NEDLAGTE KIRKER.

Selnes k. paa Selnes i Hevne Sogn paa søndre Side af Snildfjorden. Den nævnes AB. 62 som «nedfalden», var altsaa allerede da nedlagt. Om Kirken ved man endnu at fortælle paa Gaarden, og en Slette nedenfor Gaarden kaldes Kirkevolden (Aarsb. fra For. t. n. Fort. Bev. 1872 S. 29).

Paa Magerøens søndre Side har staaet et Kapel paa et Sted, som kaldes Kapelneset eller Kapelrummet. Schøning IV S. 192. Tomten efter det skal sees endnu.

GAMMELT BYGDENAVN.

Røstkvervet bruges endnu om den Fjord indenfor Magerøen og Røstøen, i hvilken Røstelven gaar ud, men brugtes i MA. ogsaa om Elvedalen ialfald saa langt op som til Nes (GN. 54). Det gamle Navn er Rustarhverfi (Rustahuerfue AB. 62), sms. af Røstelvens gamle Navn Rust og hverfi n., som har været meget brugt til Dannelse af Bygde- og Grændenavne (se S. 29). Af samme Elvenavn er dannet foruden Gaardnavnene GN. 52 og 58 og det forsv. Navn Rustardalr ogsaa Røstø (Rustøy AB. 61), en Ø ude i Fjorden.

15.

RISSEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Rissen. Udt. *rịˋssa*, Dat. *-sån* (Dativformen kun hørt fra Stadsbygden).

Ældre Navneformer: Rissa skipreida AB. 63.

Rytzen NRJ. II 41. Rissenn Cap. Rijssan DN. XII 774, c. 1550. Ressenn 1590. Ridtzen 1630.

Efter Formen i AB. skulde Navnet have været et svagt Hankjønsord R i s s i, som da uden Tvivl opr. maatte have været Navn paa den Bugt af Trondhjemsfjorden, som her gaar ind. Efter den nuværende Udtale er det derimod svagt Hunkjønsord. Mulig er der foregaaet en Overgang under Ordets Brug som Bygdenavn, ligesom naar det gamle B i r g s i nu heder Børsa (se ndf. under Børsen). Denne Overgang kan være lettet ved, at der mulig i Analogi med, hvad der er Tilfældet paa flere andre Steder, ved Siden af et Fjordnavn R i s s i har været et Elvenavn R i s s a.

Reins Kirke i Rissen nævnes i Reformatsen. Den er for kort Tid siden flyttet til Føl.

Gaardenes Navne:[1] 1. **Haarberg.** Udt. *håˋrbærg.* — i Haruberghe DN. II 251, 1349. Horbergh NRJ. II 41. 43. Haarberg DN. XI 627, 1531. 747, 1537. Horberiigh 1559. Haarberg DN. XII 775, c. 1550. 1626. 1630. Haarberig 1664. Haarberg 1723.

*H á r u b e r g, hvori 1ste Led er H á r a f., der maa antages at have været Navn paa den lille Elv (Haarbergselven), som her falder ud i Fjorden, dannet af Adj. h á r r, graa. Jfr. Elvenavnet H æ r a af samme Stamme, Bd. I S. 153.

2. **Brettingen.** Udt. *bræˋttinnen.* — Brettinghen Cap. Over Bretting, nævnt som Vorpe under Haarberg 1723.

*B r e t t i n g r m., afledet af Adj. b r a t t r, brat, med Afledningsendelsen -i n g r. Navnet tilhører vel egentlig det bratte Fjeld, som her danner

---

[1] Om Forklaringen af Navnenes Betydning i dette Herred se Forordene.

Grænsen mellem Rissen og Skjørn. Findes som Gaardnavn ogsaa i Ringebu. Øier, V. Gausdal, Faaberg og N. Aurdal. Se Bd. IV, 1 S. 143.

3. 4. Hassel øvre og nedre. Udt. *ha'ssel.* — I Herzlu Fornm. s. VIII 245 (Læsemaaden usikker). Jfr. i Hærdzluuikum DN. I 115, 1311. i Hærðsluuijkum DN. II 251, 1349. i Herdzlawikom AB. 59. Herdzlawik AB. 60. Hertle NRJ. II 41. Hasleuick DN. XI 627, 1531. Haszeluigen DN. XI 747, 1537 (der Navn paa det hele Bygdelag). Hasslem OE. 25. Øffuer Hasle Cap. Hasle DN. X 792, c. 1550. Hertlenn 1559. Hattlenn 1590. Offuerhasβell, Nederhasβell 1626. Haβelluig og Haβell 1630. Offuer Hassell 1664. Over Hassel 1723. Neder Hassell 1664. 1723.

Herðzla f., maa ogsaa antages opr. at have været Navn paa den her udfaldende Elv (Hasselelven); det maa være afledet af Stammen harð, haard. E er som ofte foran r gaaet over til a; denne Udtale sees at have været brugelig allerede i det 16de Aarh.

5. Staurset. Udt. *stau'rsét* (ogsaa hørt *-séten*). — af Stufrasætre AB. 60. Stoffuesetter NRJ. II 41. Staurβetter OE. 25. Stawresetther DN. XII 774, c. 1550. Stoffuersetther 1559. Støursett 1590. Størsett 1618. Støffuersett 1626. 1630. Størsett 1664. Størsætt 1723.

Se Hevne GN. 140.

5, 7. Ratet. Udt. *rä'te.*

6. Bu. Udt. *bú.* — Bwde NRJ. II 41. Cap. Bude 1559. Boudum 1590. Bude 1626. 1630. Bue 1664. Buue 1723.

Af búð f., Bod (Indl. S. 46). Formodentlig har her staaet Fiskerboder, før der blev Gaard.

7. Nebbe. Udt. *næbb'.* — af øfra Nebbe AB. 59. Nebbe NRJ. II 41. OE. 25. 1559. 1590. 1626. 1630. Næbbe 1723.

I dette Navn har man vel at se den nu brugelige Form Næbb af det gamle nef n., Fuglenæb, hvilken Form nok kan være gammel. Det maa være opr. Dativform Nebbi, der efter sædvanlig trondhjemsk Udtalemaade har mistet Endevokalen (jfr. Fjeldnavnet Nebbesheia). Navnet har vel Hensyn til Gaardens Beliggenhed paa et Nes.

9. Skarbergets Laksevorpe. Udt. *skä'lbærje.* — af Skaroberga Warpe AB. 59. Skarffbergh Cap. Schalberget 1723.

*Skǫrðuberg?, sms. med Adj. skarðr, formindsket, beskadiget, jfr. skarð n., Skar, Indsænkning i et Fjeld. Betydningen er vel: et Bjerg med et Skar.

10. Sørviken. Udt. *sø'rvika.* — Syrwigh NRJ. II 43. Soruigh 1559. 1618. Sørvig 1723.

10, 2. Vikan. Udt. *vîkan.*

10, 3. Fagerdalen. Udt. *fa'gerdalen.*

Jfr. Roan GN. 49.

11. Aarlotdalen. Udt. *å'llåttdalen.*

Sms. med den flg. Gaards Navn.

12. Aarlotten. Udt. *å'llåtten.* — Aarlotten 1723 (da øde).

1ste Led kan være Gen. af á f., Elv. 2det Led er utvivlsomt **lutr** m., Lod, Part (Indl. S. 66). Betydningen er altsaa: Aa-Parten, efter den Bæk, som falder ud her.

13. Langsæter. Udt. *la'ngséter.* — Settre NRJ. II 43. Setther 1559. Sætter 1723. Jfr. GN. 27.

Af Adj. **langr** og **setr** n. (Indl. S. 74).

14. Dørndal. Udt. *dø'nndal.* — Dærendall, Dørendal NRJ. II 42. Dørendall Cap. Dyrndall DN. XI 781, 1550. Dørendall 1559. 1590. Dyrendall 1559. Døerendall 1626. Dyrendall 1643. 1664. Dyrendahl 1723.

* **Dyrnudalr** eller **Dyrnardalr.** 1ste Led er antagelig **Dyrna** eller **Dyrn**, som maa have været Navn paa den Elv, som forbi Gaarden løber ud i Hovedelven. Det kunde staa i Forbindelse med **dyrr** f., Dør, afledet med Endelsen **-na** eller **-n**, som man synes at have i flere Elvenavne (Fjelna, Surna, Mesna o. fl.). Beslægtet dermed er Elvenavnet Døra (se f. Ex. Bd. IV, 1 S. 149).

15. Sund. Udt. *sónn.* — Swnd NRJ. II 42. Siind DN. X 792, c. 1550. Sundt 1559. Sund 1723.

* **Sund** n., Sund. Det Sund, som menes her, er Strømmen mellem Indsøen Botn og Fjorden.

16. Strømmen. Kaldes *krô'a.*

Ligger ogsaa ved den under frg. GN. omtalte Strøm. Kroa kunde komme af Kro f., som bruges i Folkespr. og maa have været brugt i Oldn. i Betydning: Vraa, som Sideform af **krá** f. (jfr. Bd. II S. 2). Denne Betydning synes dog at passe mindre godt her ligesom paa nogle andre Steder i det Trondhjemske, hvor Navnet forekommer. Da Navnet vel er nyere, kan det maaske ogsaa have sin Oprindelse af, at der har været et Gjestgiversted.

17. Aarnset. Udt. *å'rnsét.* — Wrsetther 1559. Arnsett 1618. Arenset 1723.

1ste Led er sandsynlig Mandsnavnet **Arni** (Personn. i Stedsn. S. 12), sidste Led **setr** n. (Indl. S. 74).

18. Baustad. Udt. *bau'sta.* — Bostad NRJ. II 43. Bodestadt DN. X 792, c. 1550. Budestad 1559. Bostadt 1618. Budstad 1723.

Skriftformerne fra 16de Aarh. vækker Formodning om, at det er sms. med Mandsnavnet **Bǫðvarr**, altsaa opr. **Bǫðvarsstaðir** (Personn. i Stedsn. S. 55).

19. Føl. Udt. *føl.* — af Fyrde AB. 63. pa Fførde NRJ. II 42. Før 1559. Føell 1723.

Vi har her det samme Gaardnavn, som er saa almindeligt paa Vestlandet i Formen Førde (udt. Føre), idet Endevokalen her som saa ofte i det Trondhjemske er sløifet. Det er opr. **Firði**, Dat. af **fjǫrðr** m., Fjord; det betegner overalt Gaarde, som ligger ved Enden af en Fjord eller Indsø; denne Gaard ligger ved den øvre Ende af det store Vand Botnen.

19, 5. Følslettet. Udt. *fø'lslætte.*

Sidste Led er Slætte n., en Sideform af **sláttr** m., Slaatteland, Slaatteng (Indl. S. 76). Jfr. Hevne GN. 93.

19, 6. Ludusveet. Udt. *lú'dúsvé*, Dat. *-svéa.*

Sms. af Ludu = **laða** f., Lade (Indl. S. 63), og **svið** n., Sted, som er ryddet ved Brænding (Indl. S. 80).

19, 7. Stubsveet. Udt. *stu'bbsvé.*

1ste Led er stubbr eller stubbi m., Stump, i Gaardnavne vel at opfatte i Betydningen: Træstubbe. Hyppigt i Navne, ogsaa usms. (Stubbe, Stubban). Se Indl. S. 79 f.

20. Gryten. Udt. *grý'ta.* — Grøtten 1723.

Utvivlsomt opr. Elvenavn Grýta, af grjót n., Sten, d. e. hvis Leie er opfyldt af Sten. Navnet maa her have tilhørt den Bæk, som fra V. gaar ud i Hovedelven ved Gaarden.

21. Solem. Udt. *sǿ'lem.* — Solem NRJ. II 42. Sollym DN. X 792, c. 1550. Sollem 1559. Sollum 1590. Sollumb 1626. Sollum 1723.

Se Bjugn GN. 23.

22. Garmo. Udt. *gā'rmō.* — Gardemo NRJ. II 42. Garrmo DN. X 793, c. 1550. Garmo DN. XI 781, c. 1550. 1559. Gaardmou 1590. Gaarmoe 1626. Garmo 1664. Garmoe 1723.

Det tør være tvivlsomt, om 1ste Led er garðr m., Gaard, Gjerde, som antaget Thj. VSS. 1882 S. 46 (den der angivne Udt. er senere berigtiget til den ovenangivne), da denne Oprindelse synes at maatte have medført Udt. med «tykt» l. Snarere kunde vel i dette ligge det nordenfjelds saa hyppige Elvenavn Garaaen. Der gaar en Bæk forbi Gaarden.

23. Foss. Udt. *fåss.* — Foss 1723.

Af fors m., Indl. S. 50.

24. Melhus. Udt. *mæ'llús.* — Melhuss NRJ. II 42. Melhues DN. X 792, c. 1550. Melhuss 1559. 1590. Melhus 1626. Mellhus 1664. Mehlhuus 1723.

Se Osen GN. 26.

25. Rokset. Udt. *rå'kksét.* — Rogsetter, Rosetter NRJ. II 42. Rogdesether Cap. Rugsetther 1559. Rougsett 1590. Rogsett 1626. 1630. 1664. Rochset 1723.

Skriftformen Rogdesether fra omkr. 1540 antyder vel Navnets opr. Form. 1ste Led kunde være Rogda eller Ragda, der kunde være et Elvenavn i Form lignende Vigda, Ygda og Mugda. Det samme Elvenavn kunde ligge i Rogdelien i Froland og i de 2 Gaardnavne Ragde (i Raghde, 14de Aarh.) og Rogde (i Rogdum DN. I 546) i Ullensvang. Elven maatte være den Sideelv, som kommer fra Roksetvandet.

26. Bakkøien. Udt. *ba'kkøia,* Dat. *-øin.* — Backeo DN. X 792, c. 1550. Backoo 1559. Backøen 1618. Bachøen 1723.

Af bakki m., Bakke (Indl. S. 43), og øy f., en flad Strækning langs Vand (Indl. S. 88).

27. Sæter. Udt. *sé'ter.* — Settre NRJ. II 41. 43. Ewersetter NRJ. II 42? Settre Cap. Setther DN. X 792, c. 1550. Setter 1559. 1590. 1664. Zetter 1626. Sætter 1723. Jfr. GN. 13.

28. Ringset. Udt. *ri'ngsét.* — Rønszetther DN. XI 781, c. 1550. Rønnesetther 1559. Ringset 1618. Ringset 1723.

Som det sees af de ældre Former, er ng her ikke oprindeligt, men indkommet i senere Tid for n som ofte foran s. Naar man ikke har ældre Former end fra det 16de Aarh. at holde sig til, kan der intet sikkert siges om Navnets Betydning, da mange Forklaringer er mulige. [Sandsynligst er

det maaske, at 1ste Led er reynis, Gen. af reyni n., Lund, Skov af Rognetræer, jfr. Rønsberg, Selbu GN. 101].

29. Spakmo. Udt. *spă'kmó.* — Spagemo DN. XI 781, c. 1550. 1559. Spagmo 1618. Spangmoe 1626. Spagmøe 1664. Spagmoe 1723.

1ste Led indeholder aabenbart Adj. spakr; dette kunde her enten være et Mandstilnavn (spaki) eller sigte til noget lokalt Forhold (f. Ex. til roligt Løb af Elven).

30. Kimo. Udt. *kĭ'mó.* — af Kidiamoom AB. 63. Keiemo DN. XI 781, c. 1550. Keymo 1559. Kiemo, Kimoe 1618. Kimo 1723.

Kiðjamóar, af kið n., et Kid, og mór m, Mo.

31. Skau. Udt. *skau.* — Skoe NRJ. II 42. Nedre Skoue (Skoffuedáll om Dalføret) DN. X 792, c. 1550. Schoue 1559. Skouge 1618. Schouge 1723.

Man kunde udlede Navnet af en Stamme skauf, hvoraf flere nordenfjeldske Navne er dannede (Skau, Ytterøen GN. 47, Skauan Rennebu GN. 27 og Børseskogn GN. 19 o. fl.). Denne Stamme har man som Fællesord i skauf n., brugt om Rævens haarrige Hale, maaske i det hele med Grundbegreb af noget busket. Her i Rissen kunde dog de ældre Skriftformer bringe til at tænke paa det ældgamle Navn Skǫðin, af en Stamme skað af ukjendt Betydning og vin (Indl. S. 85). Dette Navn forekommer især paa Østlandet, men ogsaa paa flere Steder paa Vestlandet. Om dette Navn og de forskjellige Former (f. Ex. Skøien), som det nu har antaget i Udt., se Bd. I S. 53, Bd. II S. 22 og Bd III S. 21.

32. Grenne. Udt. *gré'nne.* — Grynnyøie DN. X 792, c. 1550. Grynne 1559. Grinnj 1618. Grine 1723.

*Grenin eller *Grǫnin, af grǫn f., Gran, og vin, betyder altsaa: Grangaarden. Navnet forekommer især hyppig paa Østlandet, hvor det nu oftest udtales Grini (Bd. I S. 55, Bd. II S. 134); nordenfjelds findes det foruden her ogsaa i Aasen (af Grenine AB. 29), hvor det nu udtales ligesom her, og i Horg, nu udt. Grinni.

33. Dæli. Udt. *dǽ'li.* — Dalem DN. XI 781, c. 1550. Dollem 1559. Dallem 1618. Dahle 1723.

*Dølin, sms. af dalr m., Dal, og vin, Dalgaarden. Navnet forekommer paa omtr. 40 Steder, hovedsagelig paa Østlandet, kun et Par Gange paa Vestlandet, og nordenfjelds vistnok kun her. Det har nu i Udt. forskjellige Former som Dæli, Deli, Døli o. fl. (Bd. I S. 39, Bd. II S. 1, Bd. III S. 2).

33, 3. Trøen. Kaldes *dǽ'litrøa.*

34. Øverskau. Udt. *ø'verskau.* — Øffreskoye DN. X 792, c. 1550. Øffuerschuo 1559. Offuerschoff 1618. Overschow 1723.

Sms. med Gaardnavnet Skau, se GN. 31.

35. Einbakken. Udt. *ei'nbakken.* — Ennebachen 1723.

Af einir m., Ener, og bakki m. (Indl. S. 43).

36. Aarøien. Udt. *å'røia,* Dat. *å'røin* (tostavelses). — Aarøen 1618. 1723.

Af ár, Gen. af á f., og øy f., her i Betydning af flad Strækning ved Vand (Indl. S. 88). Gaarden ligger paa en Flade ved en Bøining af Skaudalselven.

37. Pallin. Udt. *pa'llinn.* — Palenn 1618 (da øde). Pollum 1664. Pallum 1723.

Af pallr m, Bænk, flad Forhøining; her i best. Flt. I den største Del af det Trondhjemske vilde det i denne Form lyde Pallan.

38. Staurset. Udt. *stau'rséten.* — Størset 1723.

Se GN. 5.

39. Furuset. Udt. *fu'ruséten.* — Furresetter 1618. Fureset 1723.

1ste Led er Trænavnet fura f., Furu.

40. Olsøien. Udt. *ő'lsøia.* — Olafs oy AB. 63. Olufzøi OE. 25. Ouelßø 1559. Oulsønn 1590. Oelßøe 1626. Olsøen 1630. Olsøyen 1723.

Ólafsøy, af Mandsnavnet Ólafr og oy f. i den ved GN. 36 omtalte Betydning.

41. Haugen. Udt. *hau'jen.* — Hug 1559. Houg 1723.

42. Stoan. Udt. *stő'ænn,* Dat. *-åm.* — Stode DN. X 792, c. 1550. Stodem 1559. Stouden 1618. Stoum 1723.

Som den nuv. Udt. viser, er Navnet Flertalsform. Det kan maaske sammenstilles med Bygdenavnet Stod i Indherred, som ligeledes udtales med lukt o, men er n. Ent. (udt. Stoe med enst. Betoning), maaske ogsaa med Stoin i Meldalen, som efter Udt. maa være svagt Hankjønsord Maa vistnok have Sammenhæng med standa, at staa, men uvist hvorledes.

43. Flataunet. Udt. *flă'tauni* (kaldes ogsaa *au'ne*). — Flattengh 1590. Flattøen 1618. Flatoune 1723.

Tillægget Flat- har vel Hensyn til at adskille denne Gaard fra GN. 47, der efter Kartet synes at ligge oppe i en Bakke.

44. Skalmeraas. Udt. *skă'lmeråsen.* — Skellmeraas 1590. Skalmaas 1618. Schalmeaas 1626. Schallmeraas 1630. Schalmeraas 1664. 1723.

Vel af skalm f., i Folkespr. oftest Skolm f., der bruges om noget tvedelt, tvekløftet Som sikkert beslægtede Navne kan anføres Skolmen i Land og Skolmli i Øvre Stjørdalen. Det synes rimeligt, at Navnet er givet Gaarden med Hensyn til dens Beliggenhed ved en gjennem en sterkt nedskaaret Kløft til Hovedelven nedstrømmende Bæk. De to ovenfor nævnte Gaarde har en ganske lignende Beliggenhed ved Udløbet af en Tverelv med dybt indsænket Leie. Meget muligt, at Skalm i alle de nævnte Tilfælde oprindelig er Elvenavn; Skálm findes som Elvenavn paa Island, ligesom man der har Stedsnavnene Skálmardalr, Skálmarfjǫrðr og Skálmarnes (Vigfussons Ordbog) I Saml. af Elvenavne antyder O. R. ogsaa den Forklaring af Navnet Skalm, at det kan betegne en Bæk, der samler sig af to nedover en Fjeldside løbende Bække. Jfr. ogsaa Bd. II S. 131.

45. Skaanøien. Udt. *skă'nøia.* — Skaanøie DN. X 793, c. 1550. Schonnø 1559. Schenne 1590. Skanøe 1618. Schaanøen 1723.

1ste Led Skaan- findes ogsaa i Skaanland i Trondenes (Skanøyiarland DN. VI. 392) og i Skaane i Nykirke Sogn ved Horten (gl. Form af Skanøyre), sandsynlig ogsaa i Skaanland i Bodø og i Stegen samt Skaanvik i Brønnø. Jfr. ogsaa det gamle Navn Skáneyjarfjall paa en Del af Fjeldet mellem Gulelvens og Nidelvens Dalfører (Haakons, Guthorms og Inges S. Kap. 6). Det maa rimeligvis være det samme som skán f., Hinde, Skorpe.

45, 8. Bulibakken. Udt. *bú'libakken.*

1ste Led forekommer oftere som Gaardnavn i Formen Bulien (f. Ex. Meldalen GN. 61). Det kunde være sms. med b ú ð f. i Betydning af Høbod ligesom Buberg i Rygge (Bd. I S. 343) eller med b ú n., Kvæg, Buskab, isaafald sigtende til, at Stedet har været brugt som Havnegang (Indl. S. 46).

45, 9. Indlægget. Udt. *i'nnlæjji.*

Se Bjugn GN. 27, 11.

46. Bratset. Udt. *bra'sséten.* — Brattsett 1618. Brasæt 1723.

1ste Led er enten Mandsnavnet B r a t t r eller Adj. b r a t t r, brat. Den sidste Forklaring er her den sandsynligste, altsaa opr. * B r a t t a s e t r.

47. Aunet. Udt. *au'ne*, Dat. *au'ni.* — Øvne 1723.

A u ð n n., Ødegaard, se Indl. S. 42. Jfr. GN. 43.

48. Ersøien. Udt. *é'rsøia.* — Ericksző DN. XI 781, c. 1550. Eriitzøø 1559. Ersøen 1664. Ertzøen 1723.

* E i r i k s ø y, hvori 1ste Led er Mandsnavnet E i r i k r, nu sammendraget til Ers- ligesom i Ersland i Stadsbygden, Ershus i Soknedalen, Ersaas i Inderøen o. fl. (Se Personn. i Stedsn. S. 62 f.). Sidste Led er ø y f., flad Strækning ved Vand eller Elv (Indl. S. 88).

49. Alset. Udt. *a'llséten.* — Oszeleszetther DN. X 792, c. 1550. Alsetther 1559. Allesett 1618. Alsæt 1723.

1ste Led er sandsynlig Mandsnavnet A t l i, men kunde ogsaa være et med A s l- begyndende Navn, A s l a u g, A s l e i f r eller A s l e i f (se Personn. i Stedsn. S. 20 f.).

50. Finli. Udt. *fi'nnlian.* — Findlien 1723.

Fin- er vel her snarest at opfatte som Folkenavnet ligesom i de flere Stedsnavne med dette Forled nordover Fjeldene op mod Flatanger.

51. Berget. Udt. *bæ'rje.* — Berge 1723 (Rydningsplads).

Opgaverne om Udt. vakler mellem tostavelses og enstavelses Betoning; hvis det første er rigtigt, har man i Navnet en Dativform.

52. Espenes. Udt. *æ'ssnésse.* — Espenes 1723.

1ste Led er e s p i n., en Aspelund. Thj. VSS. 1891 S. 184.

53. Slipren. Udt. *sli'pra*, Dat. *sli'per'n.* — Slipperen 1618. 1723.

Navnet findes foruden her i Mosviken, i Rennebu og i Opdal; paa de to sidste Steder udtales det nu som Flertalsord, i Mosviken ligesom her som sterkt Hunkjønsord i Ent. I Mosviken skrives Navnet AB. 26 af S l i p i r (d. e. S l i p r). Mulig beslægtet med Adj. s l e i p r, glat, slibrig, og Folkespr. Sleip m., glatte Stokke til at drage noget over, jfr. ogsaa det af Aasen fra Søndmøre anførte slipra, glide løs, slippe af Haanden, og slip, slipa i svensk Folkespr. i Betydning af Slæbevei. Skulde Ordets Mening i disse Navne være: Sted, hvor man slipper Tømmer (lader det glide)? Her maatte det da vel være ned gjennem Elven, da Gaarden ligger ved dennes Udløb af Storvandet. [I Rennebu og saavidt vides i Opdal er bevaret Navnet Slipra paa Bække, som gaar forbi Gaardene; mulig kan Navnet ogsaa her opr. tilhøre den fra Storvandet til Skaudalselven gaaende Elv].

54. Kvitlan. Udt. *kvi'hlan.* — Quittlie 1590. Quittlen 1618. Quitlenn 1626. Quitlien 1630. Quidtlen 1664. Qvitlien 1723.

* K v í s l i r, Flt. af k v í s l f., Gren, Forgrening, især om Forgrening af Vandløb (Indl. S. 62 f.). Det er høist sandsynligt, at Gaardens Navn er

taget af det gamle Navn Thorkvislir (AB. 64) paa Stor-Vandet, i hvis Nærhed den ligger; denne Sø har vel faaet Kvisl-Navnet paa Grund af sine mange Bugter og Øer.

54, 2. Hafellen. Udt. *hā'fælla.*

Se Skjørn GN. 70, hvor dog 1ste Stavelse nu skal udtales med kort Vokal.

55. Øverland. Udt. *ø'vlanni.* — Offuerlandt 1618 (da under Stadsbygden). Øffuerlannd 1626. Offuerland 1630. 1664. Overland 1723.

* Øfraland, Øvregaarden (jfr. Bd. II S. 133). Hyppigt forekommende Gaardnavn, i Trondhjems Stift dog foruden her kun i Leksviken.

56. Langørjan. Udt. *la'ngørjan*, Dat. *-jåm.* — Langoe (!) 1626. Langøre 1630. Langorie 1664. 1723.

Navnet findes ogsaa i Buviken og i Byneset, hvor det ligeledes nu er best. Flt., medens det i ældre Form var f. Ent. Sidste Led har man usms. i Yrjar, det gamle Navn paa Ørlandet (jfr. S. 48), og i Ørja, en Ø i Senjen, som vel maa være det Sted, som AB. 101 kaldes i Yriom. Som andet Sammensætningsled findes det ogsaa i Hundyrja, nu Hunder i Øier (Bd. IV, 1 S. 161), i Andørja i Senjen og i Portyrja, nu Porter ved Kragerø, og vistnok ogsaa i Elvenavnet Hundørja paa Dovre. Ordet maa være afledet af aurr m., Grus.

57. Hjalmeraas. Udt. *jä'lmeråsen.* — Hielmeraas 1723.

* Hjalmaráss. Formen viser, at 1ste Led ei kan være Mandsnavnet Hjalmr eller det i Stedsnavne saa alm. hjalmr m, Kornstak, men maa været et Hunkjønsord hjalm. Et saadant har man i Sammensætningen hjalmarvǫlr, Rorpind, maaske ogsaa Skibsror. Det kunde tænkes, at den lange, smale Kile, som fra Storvandet gaar ind til Gaarden, var sammenlignet med et Ror, og at Navnet beroede derpaa. Men der har ogsaa været Elvenavne af Stammen hjalm (Hjelmo, opr. vistnok Hjalma i Eidfjord, og Spor til det samme har man vel i Hjelset i Stjørdalen, Hialmasætr AB. 35). Gaarden kunde da have faaet Navn af den strax nordenfor i Storvandet udfaldende Elv.

58. Groven. Udt. *grå'va*, Dat. *grå'ven.* — Graffuen 1618. Graven 1723.

Se Roan GN. 51.

59. Vorvik. Udt. *vå'rrvika.* — Waaruigh 1559. Waruig 1618. Waarvig 1723.

Der er en Mulighed for, at 1ste Led kan være Vǫrmu-, af det oftere forekommende Elvenavn Varma; jfr. Vormnes i Nes R. ved Vormen, udt. Vaarnes med langt aa (Bd. II S. 345), og Vaarnes i Vardal, tidligere skr. Vormenes, udt. paa samme Maade. Gaarden ligger ikke ved nogen Sø, og vik maa derfor her være brugt i videre Betydning, f. Ex. om Bøining af Elveløb (jfr. Indl. S. 85). Jfr. ogsaa Agdenes GN. 27, 2.

59, 2. Holten. Udt. *hå'lten.*

Af Folkespr. Holt m., Høi, Bakke, stenig og ujevn Forhøining (Indl. S. 57).

60. Ramsøien. Udt. *ra'mmsøia*, Dat. *-øin.* — Ramsyn AB. 63. Ramszøed DN. X 792, c. 1550. Randszø DN. XI 781, c. 1550. Ramsoø 1559. Ramsoen 1630. Ramsøe 1723.

Ramsvin. Formen i AB. viser, at Navnet opr. har været sms. med vin, ikke med øy. Ogsaa andetsteds i det Trondhjemske findes Exempel

paa denne Forandring som i Onsøien Buviken GN. 20 (opr. Oðinsyn) og udentvivl ogsaa i Onsøien Byneset GN. 50. 1ste Led kan være Plantenavnet Rams, Skovløg, eller Fuglenavnet rafn.

61. Aalmoen. Udt. *å'lmó'n.* — Olmo 1559. Almo 1618. Allmo 1630. 1664. Aldmoe 1723.

1ste Led er enten Trænavnet Alm eller vel snarere Elvenavnet Aalma, Ølma (den olme?), som ogsaa træffes andetsteds (Ølma i Grytten, jfr. ogsaa Opdal GN. 32). Navnet maatte isaafald være brugt om den Bæk, som gaar herforbi til Modalens Hovedelv.

62. Fagergaarden. Udt. *fä'ggalen.* — Faghelenn 1559? Faugerdall 1590? Fagergaard 1618. 1630. Fraagaar (!) 1626. Fagaard 1643. Faggergaard 1664. Fagergaard 1723.

Som Formen fra 1643 viser, er Afkortningen i Udt. gammel. Se Indl. S. 39 (om «rosende Navne»).

63. Mo. Udt. *mó.* — Moo NRJ. II 42. Mooffue DN. X 792, c. 1550. Moo 1559. Moe 1618. 1723.

*Mór m., Mo, se Indl. S. 67.

63, 5. Leikarvolden. Udt. *lei'karvållen.*

Falder vel i Betydning sammen med det alm. Leikvǫllr eller Leikvellir, en Samlingsplads til Lege, se Indl. S. 64 f., ligesom Leikarvold nu i Folkespr. bruges ved Siden af Leikvold (Aasen).

64. Aasen indre. Udt. *i å'sa.* — af Ase AB. 63 (udeglemt i Udgaven). Aaßen 1618. Aasen 1723.

Áss m., Aas (Indl. S. 42).

65. Bjørneraas. Udt. *bjý'nnerásen.* — Biørniraas 1590. Biørneraas 1618. 1630. Biørnoraas 1626. Biønneraas 1723.

*Bjarnaráss, vistnok af Mandsnavnet Bjǫrn. Jfr. Stadsbygden GN. 31.

66. Denstad. Udt. *dæ'nnsta.* — Denste NRJ. II 42. Danstadhe Cap. Damstad 1559. Danstadt 1590. Denstad 1626. 1630. Dendstad 1664. Indre og Ytre Dendstad 1723.

*Dansstaðir, af Mandsnavnet Danr (Personn. i Stedsn. S. 57); dette findes af og til i Norge endnu i den senere MA. og bruges fremdeles i Egnen ved Lindesnes. Jfr. Danstorp i Rakkestad, Bd. I S. 102, og Dansrud i Nes R., Bd. II S. 364. Den nuv. Form opstaaet ved uklar Udtale af a.

67. Borgen. Udt *bå'rja,* Dat. *-jen.* — Børgenn 1626. Borgenn 1630. Borgen 1664. 1723.

Af borg f., i Betydning af en befæstet Høide, se Indl. S. 44. En saadan Bygdeborg maa have ligget paa en af Aasene nær Gaarden.

68. Skjetnli. Udt. *sjæ'ttnlía.* — Skindliidt 1559. Schidenlid 1618. Schiedlj 1626. Schitli 1630. Schittenlien 1643. Skimmelij 1664. Schimlien, Schiemlien 1723.

1ste Led er udentvivl Adj. skitinn, skidden. De nyere Skriftformer er saaledes vistnok et af de ikke sjeldne Forsøg paa at pynte paa Navne af en ialfald tilsyneladende mindre tiltalende Betydning.

69. Gomo. Udt. *gó'mó'n,* Dat. *-móa.* — Jfr. Godhamer AB. 63. Gomoe 1618 1723.

1ste Led kan være Adj. góðr, god. Jfr. Godlien i Ringebu Bd. IV, 1 S. 148, se Indl. S. 33 («rosende Navne»). Det staar mulig i Forbindelse med Godhamer i AB.

70. Baarli. Udt. *bå'lía*, Dat. *-li'n*. — Barlidt 1618. Baarlien, Baardlien 1723.

Har sit Navn af den samme «Borg» som GN. 67, altsaa opr. *Borgarlið; r er i Udtalen afslidt ligesom i Skjørn GN. 50 og i Stadsbygden GN. 45.

71. Finsmyr. Udt. *fi'nnsmýra*. — Findsmyr 1618. Findsermyr 1723.

1ste Led er formodentlig Finn som Mandsnavn.

72. Sollien. Udt. *sô'lía* — Sollydh NRJ. II 42. Sollie DN. X 792, c. 1550. Solliidt 1559. Solien 1723.

Af sól f. og lið f. (Indl. S. 65), overordentlig hyppigt Navn over hele Landet. Nordenfjelds oftere som her udt. med »tykt» l.

73. Flyten. Udt. *flý'ta*, Dat. *flý'tån*. — Ffrøtte NRJ. II 42. Fløtthe DN. 792, c. 1550. Friithenn Cap. Fløythe 1559. Fløttenn 1590. 1618. Fløytenn, Flottumb 1626. Fløitenn, Flottum 1630. Fløytthen 1643. Fløyten 1664. 1723.

***Flýta f., efter Formen sandsynlig opr. Elvenavn, der da maa have betegnet Moelvens Vasdrag, som ved Gaarden løber ud i Botnen; Ordet kunde maaske staa i Forbindelse med fljótr, hurtig. Denne Mening støttes ved Pladsnavnene Flytøren, Flytlien, Flytaunet opefter langs Elven.**

74. Lillenaust. Kaldes *spé'len*, Dat. *spé'la*. — Lille Nøst 1723.

Jfr. GN. 81. Dagligtalens Navn maa være Folkespr. Spæl m., kort Dyrehale; smalt Stykke, Strimmel (Aasen og Ross).

75. Sjølien. Udt. *sjø'lía*, Dat. *-li'n*. — Schiølien, Sjolien 1723.

1ste Led er sjór m., Sø; derved sigtes her til Botnen.

75, 3. Asphaug. Kaldes *ba'kken*.

76. Berg. Udt. *bærg*. — af Berge AB. 63. Bergh NRJ. II 42. Berg 1559. Bærg 1723.

Berg n., Berg (Indl. S. 43).

76, 7. Aunet. Kaldes *bæ'rrsaune*.

76, 9. Hafellen. Udt. *hä'fælla*.

Se GN. 54, 2.

76, 11. Lien. Kaldes *bæ'rrslía*.

77. Lefætten. Udt. *læ'ffætta*, Dat. *-ten*. — Lefætten 1723.

Sidste Led er fit f., græsrig Strækning ved Vand (Indl. S. 49). Om første Leds Oprindelse er det vanskeligt at dømme, naar man ikke kjender Skriftformer fra nogenlunde gammel Tid. Det kunde være lið n., Led, eller lið f., Side; men det kunde ogsaa sammenstilles med Lælo i Skogn og Lennes i Værdalen, hvilke Navne det synes rimeligt at forklare af hlé n., Læ, Ly. Jfr. Osen GN. 6.

78. Aasen ytre. Udt. *å'sen*. — Aassen 1723.

Jfr. GN. 64.

79. Fallin. Udt. *fa'llinn*, Dat. *-åm.* — Ffalle NRJ. II 42. Falle DN. X 792, c. 1550. Follde 1559. Folle 1618. Fallum 1723.

Best. Flertalsform ligesom GN. 37. Kommer vel af fall n., Fald, Jordfald, som man finder som sidste Led i mange sms. Navne og usms. f. Ex. i Faller i Fet, Bd. II S. 230, og Fallan i Byneset.

79, 2. Selviken. Udt. *sæ'lvika.*

79, 7. Dalan. Udt. *då'låm.*

Daglignavnet er Dativformen.

80. Fissen. Udt. *fe'ssa*, Dat. *-sån.* — Føze NRJ. II 42. Fiisze DN. X 792, c. 1550. Fiißenn 1559. Fisße 1618. Fissum 1723.

Navnet er svagt Hunkjønsord i Ent. og udentvivl egentlig Elvenavn; det er da samme Navn som Fissa i Skjørn, jfr. Skjørn GN. 62. Navnet maa her have tilhørt den Bæk, som falder ud i Botnen mellem Fissen og Fallin. Elvenavnet i Skjørn skrives AB. 125 dels Fissa, dels Fyssa. Prof. S. Bugge antager, at Fyssa er den ældre Form, opr. *Fyrsa d. e. den fossende.

81. Naust. Udt. *naust.* — af Naustom AB. 63. Nausta (Acc.) AB. 63 s. Nøste NRJ. II 42. Nosthe DN. X 792, c. 1550. Nøste 1559. 1618. Nøst 1723.

Naustar f., Flt. af naust n., Nøst (Indl. S. 68).

82. Kraaknes. Udt. *krå'knés.* — Krogesness NRJ. II 42. Krogenes 1559. Krognæss, Kraagnæss 1723.

1ste Led er vel kráka f., enten som Fuglenavn eller som Kvindenavn. Om Elvenavn kan der ikke være Tale, da der intet andet Vandløb er i Nærheden end Strømmen mellem Botnen og Fjorden.

83. Reinskloster. Udt. *rein.* — a Reini Fornm. s. IX 308. 454. 535. til Reins Fornm. s. VIII 334 f. Hreinsslétta Fornm. s. I 12, jfr. IV 12 osv. Reinj (Dat.) DN. I 137, 1318. Reens Closters Sædegaard (Assessor Ebbe Carstensen) med Scharet, Fagerlie og Hielmen 1723.

Navnet forekommer i samme Form ogsaa i Stadsbygden, i Værdalen, i Egge og i Strandvik Sogn i Søndhordland og desuden paa flere Steder i Flertalsformen Reine. Navnet sees her af den gamle Genitivform at være m. eller n., men maa dog vel hænge sammen med rein f., Rein, Græskant (Indl. S. 70). [I Indherred bruges Ordet nu om en ikke for sterkt heldende Li, i Betydning beslægtet med Lein, og denne Betydning passer til Stedsforholdene baade ved denne Gaard og ved de i Stadsbygden og i Værdalen].

84. Esvik. Udt. *æ'ssvika.* — Espewyckenn DN. X 792, c. 1550. Espeuigh 1559. 1618. Eswigen 1723.

1ste Led er espi n., Aspelund (Indl. S. 31 og Thj. VSS. 1891 S. 184).

85. Sørlotten med Bratli[1]. Udt. *så'lätten.* — Sørlotten 1590. Søerlaaten, Søerlaatten 1723.

Er sandsynlig opr. *Sellátr, af selr m., Sælhund, og látr n., Liggested, altsaa et Sted, hvor Sælen gaar op paa Land og ligger. (Denne Forklaring er Thj. VSS. 1882 S. 54 i Henhold til en mindre rigtig Opgave om Udtalen betegnet som mindre sandsynlig). Navnet forekommer paa flere Ste-

[1] Denne og de flg. Gaarde ligger i Lensvikens Kapelsogn paa den vestre Side af Trondhjemsfjorden.

der: Salater, udt. Saalaater i Ytterøen, Salotten, udt. Saalaatta i Overhallen. Solot, udt. Søløttaa i Nesset, Sellotøen i Helgeland, Selloter i Hassel o. fl. (Thj. VSS. 1882 S. 41 f., og N. Hist. Tidsskr. I S. 78).

86. 87. Tennel øvre og nedre. Udt. *tæ'nnélen*, Dat. *-la*, i Rissen siges *-ælen*). — a Þanyliu DN. XIII 1, c. 1200. Tynnel NRJ. II 41. Tænnelle Cap. Thønnøl 1559. Tønnell 1590. 1618. Thøndell 1626. Thøndell, Thyndøll 1630. Over Tøndel, Neder Tøndel 1723.

*Þanylja eller *Þanyl. Navnet tilhører rimeligvis opr. den her udløbende Elv (Tennelelven). Det er ganske forskjelligt fra Tønnøl i Nes (GN. 11) og Tynnøl i Lesje, med hvilke det tidligere sammenstilledes. Se Thj. VSS. 1891 S. 244.

88. Indergaarden. Udt. *i'nnergalen*. — Indsle (!) NRJ. II 41. Indsteleding 1559. Enstleding 1590. Iendesteleding 1626. Indergaard 1643. 1664. 1723.

Se GN. 102.

89. Selbækken. Udt. *sæ'lbækken*, Dat. *-ka*. — af Skeldbrekko AB. 63. Soelbek NRJ. II 41. Selbech 1559. Selbreckenn 1590. Selbech 1626. Sælbæchen 1723.

Skjaldbrekka?, hvis andet Led er brekka f., Bakke (Indl. S. 45), og 1ste Led vel er skjǫldr m, Skjold. Navnet har nu, som saa ofte i det Trondhjemske, faaet Hankjønsartikelen tilføiet (jfr. Indl. S. 13), og dette har medført, at det er blevet misforstaaet som kommende af Bæk; at r er bortfaldet, maa have sin Grund i, at Konsonantforbindelsen lbr faldt tung i Udtalen.

90. Aasmulen. Udt. *å'smúlinn*, Dat. *-låm*. — Osmulle 1559. Aassmulle 1590. Aaßmule 1626. Aasmullj 1664. Aasmullen 1723.

Sidste Led er múli m., Mule, ogsaa brugt om høie, brede Nes (Indl. S. 68). Gaarden har faaet sit Navn af, at den ligger ud for Enden af den høie Aas, som her springer frem mellem to sammenløbende Elve.

91. Ølstran. Udt. *ø'lstrænn*, Dat. *-stråm*. — Øllstøffuer 1559. Aluestør, Alffuestøer 1590. Alffstør 1618. Alfstøere 1626. Alffstørn, Alffstør 1630. Alffstøenn 1643. Alfstrøm 1664. Olstøren 1723.

Navnet staar mulig i Forbindelse med ilstri n., Istervidje.

92. Singstad. Udt. *si'ngsta*. — Synkestad NRJ. II 41. Sinchestad 1559. Senngstadt 1590. Singstad 1618. 1630. 1643. Singsta 1626. Singstad 1723.

1ste Led er sikkert et Mands- eller Kvindenavn (eller Tilnavn). Man kan tænke paa Kvindenavnet Signý eller paa et Mandsnavn Singull eller Singulfr, hvortil der findes Spor i nogle andre Stedsnavne, Singsaker ved Trondhjem (Singulsakr AB. 32), Singsaas i Guldalen (Singilsaas Cap.) og det nu forsvundne Singulshaugr, som i BK. 55 b nævnes under Manger Kirke (jfr. Ldsbl. 199).

93. Auset. Udt. *au'séten*. — Absetther 1559. Oudsett 1630. Oudsetter 1643. 1664. Ousett 1723.

1ste Led kan være Mandsnavnet Auðr eller et med Auð- sms. Mandsnavn (Personn. i Stedsn. S. 24, jfr. Bd. IV, 1 S. 185). Jfr. Hevne GN. 80.

94. Bjørnstad. Udt. *bjø'nnsta*. — Biornstad 1559. Biørnnstadt 1590. Biørnsta 1626. Biørnstad 1723.

Utvivlsomt opr. Bjarnarstaðir, sms. med Mandsnavnet Bjǫrn (Personn. i Stedsn. S. 44).

95. Øiangen. Udt. *æ'ŋŋen.* — Øyang 1559. Øyenngh 1590. Øyang 1626. 1630. 1664. Øyangen 1723.

Navnet tilhører den Sø, ved hvilken Gaarden ligger (nu Ængsvatne). Ligesom Sideformen Øiungen bruges det om en Mængde Indsøer, som i Lighed med denne udmerker sig ved at have et større Antal Øer og Holmer. -aug er vel i disse Navne at betragte som Afledningsendelse og er ikke det -angr, som findes i mange Fjordnavne.

96. Frostad. Udt. *frå'ssta.* — Froste 1559. Frostenn 1590. 1618. 1626. 1630. 1643. Frosten 1664. Fraasten 1723.

Navnet kan efter de ældre Skriftformer ikke være sms. med -staðir, men maa være det samme Navn som Bygdenavnet Frosta (Frosten) i Indherred (i MA. Frosta f.), som udtales paa samme Maade. Rigtignok skal Navnet her ogsaa hede Frosta i Dat. og ikke, som man efter denne Forklaring skulde vente, Frostaan. Men dette kan vel have sin Grund i, at Navnets Oprindelse er bleven glemt, og at det derfor med Hensyn til Bøining er bleven behandlet som et med -stad sms. Navn.

97. Solem. Udt. *sô'lemmen.* — Sollem 1559. Sollum 1590. 1664. 1723.

Se GN. 21 og Bjugn GN. 23. Hankjønsartikelen er her lagt til i Udt., som saa ofte i trondhjemske Navne (Indl. S. 13).

98. Utnes. Udt. *ú'tnèssen*, Dat. *-sa.* — Wdnnes 1626. Vdtnes 1630. Vdtnis 1664. Udnæs 1723.

Der synes her ikke at være noget Nes. Maaske har Navnet sin Grund i, at Gaarden ligger paa den affaldende Ende af Aasen mellem Utnesvandet og Myrbækkens Dalføre; Ut-, fordi det er den mod Fjorden vendende Ende af Aasen. Ogsaa her er nu Hankjønsartikelen tilføiet.

99. Ulkestad. Udt. *ø̊'lstā'n*, Dat. *-sta.* — Ølchestad 1559. Vlckestadt 1590. 1618. 1630. Wlchesta 1626. 1664. Ulchestad 1723.

Kan være sms. med det gamle Mandsnavn Ulfkell eller det tilsvarende Kvindenavn Ulfkatla, altsaa opr. *Ulfkellsstaðir eller *Ulfkǫtlustaðir.

100. Sterten. Udt. *stæ̀'tta*, Dat. *-tån.* — Sterthe 1559. Sterttenn, Stiertenn 1590. Stertenn 1626. 1630. Sterten 1723.

Sandsynligvis opr. Navn paa den fra Utnesvandet kommende korte Elv, der løber forbi Gaarden. Den samme Stamme synes man at have i Statland i Fosnes, i 1520 og 1559 skr. Stertland; den hænger maaske sammen med stertr m., Stjert, Hale.

101. Landrø. Udt. *la'nndrø.* — Landrett 1559. Landrou, Landrw 1590. Lannderøe 1626. Landerøe 1630. 1723.

Det samme Navn har man vel i Landro i Fjeld i Nordhordland, i MA. skr. Landrodh, og i Landre i Veø. Sidste Led sammenstilles Thj. VSS. 1882 S. 57 med det roða f., som man har i Raade i Smaalenene og nogle flere Navne søndenfjelds. Denne Opfatning har O. R. senere (i haandskrevne Bemerkninger ved de nævnte Gaardnavne i Fjeld og Veø) imidlertid opgivet, idet han antager, at Navnet betyder: opryddet Land, idet sidste Led, hvis sproglige Forklaring forresten er vanskelig, kunde hænge sammen med rjóða (hrjóða), at rydde. Landrø i Lyngdal har vist anden Oprindelse.

101, 9. Bondviken. Udt. *bô'nnvika.* — Bwnde NRJ. II 41?

Samme Navn bæres ogsaa af GN. 102, 5. Det i Jordebogen fra 1520 anførte Bunde maa vist være samme Gaard, saa meget mere som den nævnes

mellem GN. 101 og 102. Maaske ligger der et Elvenavn til Grund, jfr. det flere Steder forekommende Gaardnavn Bondal.

102. Ystland. Udt. *y'sslannen*, Dat. *-na*. — Ysledagh NRJ. II 41. Wdsteleding 1559. Ystledingh 1590. Ystledinng 1626. Ystleding 1630. Neder og Over Ydsland 1723.

103. Melland. Udt. *mæ'llannen*, Dat. *-na*. — Mellingh NRJ. II 41. Mettleding 1559. Midledingh 1590. Medledinng 1626. Medleding 1630. Meland 1618. 1723.

De ældre Skriftformer viser, at disse 2 Navne ikke, som man skulde tro efter deres nuv. Form, er sms. med land, men at det sidste Led er det i Stedsnavne hyppig forekommende leiðangr, hvormed ogsaa det ældre Navn paa GN. 88 har været sms. Af et Brudstk. af en Jordebog fra c. 1200 (DN. XIII 1, jfr. Fornm. s. IX 439) ser man imidlertid, at dette heller ikke har været den ældste Form, men at det opr. Navn har været Leirangr d. e. den lerede Vik; r er her senere ved Dissimilation paa Grund af det følgende r gaaet over til ð. Der har altsaa opr. været en stor Gaard Leirangr eller Leirangrar, som senere er bleven delt i Indre, Midtre og Ytre L. Det nuv. Bygdenavn Lensviken er opstaaet af Leirangrsvík gjennem Formen Leiðangrsvík. Paa samme Maade maa det nuv. Navn Leangen utvivlsomt forklares overalt, hvor det forekommer. Bd. II S. 156. Thj. VSS. 1891 S. 244. N. Hist. Tidsskr. 3 R. B. IV. S. 304 f.

104. Kineb. Udt. *ki'næbben*. — Kiffneb 1618 (under Stadsbygden). Kibnneb 1626. Kibneb 1630. 1643. 1664. Kibnæb 1723.

Navnet skriver sig fra det gamle, fra Nedertydsk laante Ord «Kivenæb», som i Slutningen af Middelalderen brugtes om et Udenverk til Forsterkning af en Fæstningsport. Dets Anvendelse som Stedsnavn maa bero paa en Sammenligning af en Bergpynt eller lign. med et saadant Fæstningsverk; denne Gaard ligger paa et temmelig sterkt fremspringende Nes under et høit Fjeld. Navnet findes ogsaa i Slagen og har været baaret af en nu forsvunden Gaard i Rakkestad. Ogsaa i Finland findes Ordet brugt som Stedsnavn (Bd. I S. 114. Thj. VSS. 1891 S. 245).

106. Selnes. Udt. *sæ'llnésen*. — Selness NRJ. II 41. Sellenes 1559. Selnnes 1590. 1626. Selnes 1630. Sellnis 1664. Sælnæs 1723.

Den i Thj. VSS. 1882 S. 58 formodede Forklaring af selr m., en Sælhund, synes tvivlsom, hvis Udt. er rigtig opgiven. Man kunde formode, at 1ste Led indeholder et gammelt Navn paa Selnesbækken (Selja?).

107. Størdal. Udt. *stø'rrdalen*. — af Storkilodale AB. 63. Stiordall 1559. Størdal 1590. Stoerdall 1626. Størdall 1618. 1630. 1643. 1664. Størdahl 1723.

Stǫrkíludalr, hvori 1ste Led, Stǫrkíla f., maa være Navn paa Elven; af starkíll m., smal Bugt, hvori der voxer Stargræs; se Fritzner Bd. III S. 1108 b (S. Bugge). Det er et Elvenavn af usædvanlig Form og ellers ukjendt.

107, 3. Størdalsøren. Udt. *stø'rrdalsøra*.

107, 4. Størdalsbogen. Udt. *stø'rrdalsbújen*.

Sidste Led er bugr m., Boining.

108. Aaremmen. Udt. *á'ræmmen*, Dat. *-ma*. — Arom NRJ. II 41. Aram, Aarann 1559. Aarum 1590. Aarumb 1626. Aarem 1630. Aaramb 1643. 1664. Aarammen 1723.

* Árhamarr af ár, Gen. af á f., Aa, og hamarr m., betyder altsaa: Hammeren ved Aaen. Den nuv. Form er da fremkommen ved uren Udtale af a og ved Tillæg af Hankjønsartikelen. Samme Navn, nu udt. Aaram, i Øksendalen, i Nesset og i Sandø paa Søndmør. Ogsaa i andre Sammensætninger forkortes hamarr paa liguende Maade, f. Ex. i Haram paa Søndmør af gl. Harhamarr. Ved «Hammeren» maa her tænkes paa det Fjeld ovenfor Gaarden, som nu kaldes Storhammeren.

108, 2. Sanden: Kaldes *å'ræmmsann.*

109. Grønningen. Udt. *grø'nninnen.* — Groningh NRJ. II 41. Grøning 1559. Grønningh 1590. Grøn Eng 1664. Grøning 1723.

Dannet af Adj. grœnn, grøn, med Afledningsendelsen -ing. Navnet forekommer ofte; men sidste Led er i nogle Tilfælde eng f., en Eng, som nu i Udtalen er gaaet over til -ing.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Linge AB. 63.

af Wndzaase AB. 63.

af Smidastadom AB. 63.

af Godhamer AB. 63.

Er maaske samme Gaard som GN. 69.

af Lijdom (i Hasselviken) AB. 63.

af Volungaose (ligesaa) AB. 59. Jfr. Vilungænes DN. I 115.

i Skerswarpo (ligesaa) AB. 59.

i Biærnaskoro, Biærnskoro, ytra og indra (ligesaa) AB. 59 f.

i Kolvorpovarpe AB. 60.

Makreleneess Varp, liggende under Ødegaarden Reitwijck Cap.

Krabenees DN. X 792, c. 1550.

Bwnde NRJ. II 41.

Se GN. 101, 9.

Rudt 1559.

Handberigh 1590.

GAMLE BYGDENAVNE.

Leirangrastrǫnd nævnes DN. XIII 1 som en Egn, hvori Gaarden Þanylja, nu Tennel, laa. Det er sms. af Leirangrar, jfr. GN. 102. 103, og strǫnd f., Strand (Indl. S. 79). Nu bruges Navnet Lensvikstranden om det ydre Strøg langs Fjorden (GN. 104—109).

Herðzluvíkr bruges i MA. som Navn paa den Grænd, som nu kaldes Hasselviken, omfattende GN. 1—12. Det er sms. med Elvenavnet Herðzla, se GN. 3. 4.

16.

STADSBYGDEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Stadsbygden. Udt. *stă'sbyggda.*

Ældre Navneformer: Staðr (sjeldnere Staðir) Fornm. s. I 12. IV 12. VIII 71. 121. a Staði Sturl. s. I 103. a Stade AB. 115. Stadz skipreida AB. 63.

Statzbygdhen NRJ. II 39. Stadzbygd OE. 25. Stadzbygden Cap.

Stadtzbiudenn DN. X 793, c. 1550. Stadzbyen DN. XI 781, c. 1550. Stadtzbye Tinglag 1626.

1ste Led er Genetiv af Staðr, som i MA. ogsaa sees at have været brugt som Navn paa Bygden, men egentlig betegner den i Fjorden fremstikkende Halvø. Det samme Navn har i MA. den bekjendte Halvø paa Grænsen mellem Søndmør og Nordfjord, som nu almindelig skrives Stadt, men i Omegnen (i bestemt Form) kaldes Stadinn. Det maa forklares af staðr m. i Betydningen: Standsning og maa have sin Grund i, at de langt fremstikkende Pynter ofte voldte de Forbiseilende Ophold, fordi de kunde gjøre det nødvendigt at ændre Kurs og vente paa anden Vind. Se Thj. VSS. 1891 S. 227.

Gaardenes Navne: **1. Vikan.** Udt. *vi'kan*, Dat. *-ăm.* — Wyge 1559. Wigum 1590. 1630. Wigen, Wichum 1723.

Flt. af vík f., Vik (Indl. S. 85).

2. 3. Ekset øvre og nedre. Udt. *e'kseten*, Dat. *-ta.* — Egsetter NRJ. II 40. Igsetther 1559. Ydsett 1590. Idsett, Egsett 1618. Egsett, Eegsett 1626. Eigsedt 1630. Eigset 1664. Over Eigset, Neder Eigset 1723.

***Igðusetr, sms. med et gammelt Elvenavn Igða, se Bjugn GN. 19.**

4. Rørvik. Udt. *rø'rvíkja.* — Rørwigh NRJ. II 40. Røeruigh 1559. Røruigh 1590. Røeruig 1626. Røerwig 1723.

1ste Led kunde mulig være reyrr m., Rør (jfr. Bd. II S. 88; men den nuv. Udtale gjør det maaske rimeligere at tænke paa rjóðr, Grønning, Rydning i Skoven (Indl. S. 71). Navnet forekommer med samme Udt. ogsaa i Nærø.

4, 2. Fætten. Udt. *fæ'tta.*

Se Hevne GN. 21.

4, 4. Kvernviken. Udt. *kvæ'nnvika.*

Ligger ved en Kvernbæk.

5. Vemundstad. Udt. *vé'mmónnsta.* — Wemestadt 1559. Wennestadt 1590. Wemundstad Cap. 1630. Wennestad 1626. Wedmundsta 1664. Wemundstad 1723.

*Vémundarstaðir af Mandsnavnet Vémundr, som er meget gammelt og var alm. brugt endnu i 16de Aarh., nu, som det synes, kun kjendt i Nordhordland. Findes i adskillige Gaardnavne. (Jfr. Bd. III S. 50).

6. Trangan. Udt. *trå'ngænn*, Dat. *-gåm.* — Þraunga (Gen.) Fornm. s. VIII 338. af Throngom AB. 63. Tanghe (!) NRJ. II 40. Traanghe Cap. Tronge 1559. Thrannge 1626. Trange 1630. 1664. 1723.

Flt. af þrǫng f., Snevring, trangt Sted, trang Passage. Ordet bruges oftere som Stedsnavn i Ent., mest om Pladse. Den best. Artikel som ofte tilføiet i nyere Tid. Det er vanskeligt at paavise, hvilke lokale Forhold der her har givet Anledning til Navnet.

7. Stykket. Udt. *sty'kke.*

8. Vaalan. Udt. *vå'lænn*, Dat. *-åm.* — af Valom AB. 63. Vorde NRJ. II 40. Waale Cap. Valle DN. X 793, c. 1550. Waar 1559. Warumb 1618. Worum 1723.

Válir, Flt. af váll m., Jord, som er ryddet ved Brænding, et paa Østlandet meget udbredt Navn; nordenfjelds forekommer det neppe andetsteds usms., men oftere som andet Sammensætningsled. Se Indl. S. 84 og Thj. VSS. 1891 S. 234.

9. Haarsaaker. Udt. *hå'ssåker.* — Hassagher NRJ. II 41. Hoßacker 1559. Haassager 1590. Hosßager 1626. Hoesagger 1630. Haarsager 1723.

Det er tvivlsomt, om man tør antage 1ste Led for at være Mandsnavnet Hárekr, da der ikke findes Hjemmel for, at r-Lyden opr. har været her (Personn. i Stedsn. S. 117). Maaske ligger et gammelt Navn paa den forbiflydende Bæk til Grund.

9, 10. Klungerløkken. Udt. *kló'ngerlykka.*

Af klungr m., Nypetorn, og lykkja f., indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66). Jfr. Hevne GN. 75.

9, 13. Reinkinn. Udt. *rei'nkinn.*

1ste Led er Navnet Rein, GN. 11, andet Led kinn f., brat Affald af et Fjeld eller en Aas (Indl. S. 60).

10. Lein. Udt. *lein.* — Leen NRJ. II 40. Lenn 1559. Lienn 1590. 1626. Lehn 1630. Lein 1723.

*Lein, f., Skraaning, Helding (Indl. S. 65). Navnet forekommer nordenfjelds ogsaa i Melhus, paa Frosten, i Skogn, i Værdalen, i Sparbuen og i Leinstranden, paa det sidste Sted i Flt. Findes ogsaa mindre hyppig paa Østlandet og Vestlandet. Det hører vistnok blandt de ældste Gaardnavne.

11. Lillerein. Kaldes *rein*. — Reen NRJ. II 40. Renn 1559. Rein 1590. 1664. Lille Reyn 1723 (da brugt af Præsten).

Gaardens opr. Navn maa være Rein, og Lille- er vel tillagt i senere Tid til Adskillelse fra Rissen GN. 83. Om Navnets Betydning se dette.

11, 3. Reinsjøen. Udt. *rei'nsjø'n*.

Se Hitteren GN. 22, 2.

12. Myr. Udt. *mýr*. — Myre NRJ. II 40. DN. XI 781, c. 1550. 1559. Myrre DN. X 793, c. 1550. Myr 1618. 1723.

Af mýrr f., Myr (Indl. S. 68).

13. Stadsbygdens Præstegaard. — Kaldes *præ'ssgalen*; af nogle opgivet *æ'llshaug*, aabenbart bare efter Skriftformen.

Gaarden er i ældre Matrikler kaldet. Alshaug og Elshaug, hvori et gammelt, senere fortrængt Navn maa være bevaret. Dette kan vel have været Qlvishaugr, sms. med Mandsnavnet Qlvir, altsaa det samme som det gamle Navn paa Skogns Præstegaard (Thj. VSS. 1891 S. 158).

14. 15. Fenstad. Udt. *fæ'nnsta*. — af Finnastadom AB. 63. Fenstad NRJ. II 39. Findnestedt DN. X 793, c. 1550. Fennestadt 1559. Neder Fenstad, Over Fenstad 1723.

Formen i AB. kunde tale for, at Navnet var sms. med Mandsnavnet Finni eller mulig med Kvindenavnet Finna; men den nuv. Udtale, som stemmer med de fleste af de senere Skriftformer, taler imod denne Forklaring, da disse Personnavne som Led i Stedsnavne nu ellers har lukt i. Mulig er 1ste Led Elvenavnet Þin, som er bevaret i Þinaróss i Fornm. s. VIII 338 (Sverres S. Kap. 144), og som sandsynlig er det gamle Navn paa Præstelven. Þ og f vexler ogsaa ellers undertiden i Begyndelsen af Ord. Navnets gamle Form har isaafald været *Þinarstaðir (Bd. II S. 338, N. Hist. Tidsskr. 3 R. Bd. IV S. 264).

15, 1. Røberget. Udt. *rau'bærje*.

Har Navn af Bjergets rødlige Farve.

16. Buan. Udt. *bú'ænn*, Dat. *-åm*. — af Budhom AB. 63. Bwde NRJ. II 39. DN. X 793, c. 1550. 1559. Bue 1723.

Búðir, Flt. af búð f., Bod, Bygning opført til midlertidigt Opholdssted eller til Oplagshus (Indl. S. 46).

17. Tunge. Udt. *tóng'*. — Tonghe NRJ. II 40. Tuenge DN. X 793, c. 1550. Tunge, Tungh 1590. Thungen 1630. Tungen 1626. 1664. 1723.

*Tunga f, Tunge, Landtunge; Gaarden ligger paa en Landtunge, som dannes ved, at en Sideelv med en Bøining gaar ud i Præstelven. Jfr. Hitteren GN. 62.

18. Kasset. Udt. *ka'sset*. — Kattesetter NRJ. II 40. Cap. Kattsetther 1559. Kattsett 1590. 1630. Kadstad (!) 1626. Kasset 1723.

*Kattarsetr af kǫttr m., en Kat; i Stedsnavne maa man vel især tænke paa Vildkatten (Thj. VSS. 1882 S. 18). Her har man dog vel snarest kǫttr brugt som Mandstilnavn, jfr. Bd. II S. 371.

19. Askjem. Udt. *a'ssjem*. — Asken, Aske NRJ. II 40. Askyem DN. X 793, c. 1550. Aschem 1559. Askem 1590. Aschemb 1626. Aschim 1630. 1664. Adschem 1723.

*Askeimr, af Trænavnet askr (Ask), sms. med heimr. Navnet forekommer hyppig paa Østlandet (mest bekjendt Herredsnavnet A. i Smaalenene, Bd. I S. 35), men i det øvrige Land neppe andetsteds end her.

19, 3. Askjemhalten. Udt. *a'ssjemhalten.*

Sidste Led er det samme som Agdenes GN. 56, af hasl m., Hasseltræ.

20. Grønning. Udt. *grø'nning.* — Graningh NRJ. II 39. Grønninge DN. X 793, c. 1550. Grønuich (!) 1559. Grønningh 1590. Grøning 1626. Grøn Eng 1664. Grøning 1723.

Se Rissen GN. 109.

21.-22. Brøskift indre og ytre. Udt. *brø'sjifft.* — af Nædzstaskote som nu heiter Brødraskipte AB. 63. Brøskyffthe NRJ. II 39. Brøderskifte OE. 25. Biørskiffte, Brøerschiiffte 1559. Brørskifft 1590. Broerschifft 1626. Brørschift 1664. Brødschifte (Inder, Ytter) 1723.

Brœðraskipti. Gaarden maa altsaa have faaet Navn af, at den var opstaaet ved en Deling mellem Brødre eller havde været Gjenstand for saadan Deling. Af AB. sees, at Gaarden havde hedet Nedste Skot; det ældste Navn er altsaa Skot. Allerede i MA. har Gaarden været delt i et Nedre og et Øvre Skot (nu GN. 23). Dette Navn kommer af skot n., som i Stedsnavne synes at betegne: Fremspring af Land, især høit Land, og opragende Høide. Her maa Navnet sigte til det fremskydende Høidedrag vestligst i Bygden, ved hvis Ende Gaardene ligger (Indl. S. 75 og Thj. VSS. 1891 S. 166).

23. Øverskot. Udt. *ø'sskåtten,* Dat. *-ta.* — Øffuerschud 1559. Øffuirskott 1590. Offuerschott 1626. Over Schott 1723.

Se frg. GN.

24. Gafset. Udt. *ga'ffséten,* Dat. *-ta.* — Gaeffzetther DN. X 793, c. 1550. Gaffsetther 1559. Gabsett 1626. Gafset 1723.

Et maaske enestaaende Navn, om hvis Betydning det ikke er let at sige noget, naar middelalderske Former ikke kjendes. Man kunde gjætte, at 1ste Led indeholder Navnet paa den Bæk, som rinder forbi Gaarden, jfr. Gaua, (den rygende, dampende?), Elvenavn i Horg. Mindre sandsynligt er det vel at sammenstille det med Gaupset i Øre (Gaupossætr AB.).

25. Hegli. Udt. *hæ'ggllían,* Dat. *-åm.* — Heggelie 1618. 1626. 1630. 1664. Hæglie 1723.

*Hegglið, sms. af Trænavnet heggr m. og lið f., en Li.

26. Blomli. Udt. *blô'mmlía,* Dat. *-lí'n.* — Blomlid 1618. Blomlie 1723.

1ste Led er Folkespr. Blom, Bregne; jfr. Orkedalen GN. 231.

27. Helset. Udt. *hé'ssjéten,* Dat. *-ta.* — Hellesetther 1559. Helesett 1590. Helset 1626. Helsett 1630. Hælsæt, Helset 1723.

Den nuv. Udtale synes at vise tilbage paa en anden ældre Form end den, som kunde udledes af Skriftformerne fra 16de og 17de Aarh.

28. Pukstad. Udt. *pô'kksta.* — Pugstadh NRJ. II 40. Pwkestad Cap. Pugstad 1559. Pungstadt 1590. Pigstad 1626. Puchstad 1723.

Er vel samme Navn som Pukstad i Sandeherred og i Aas, opr. Púkastaðir, som vel er sms. med púki, der i et Par Tilfælde findes brugt som Mandstilnavn i det 14de Aarh. Samme Ord har man vel i Pukerud, som findes paa flere Steder paa Østlandet (Bd. II. S. 60).

29. Solem. Udt. *sô'lemmen*, Dat. *-ma.* – Sollenn 1559. Solum 1590. Solumb 1626. Soellum 1630. Sollum 1723.

Jfr. Bjugn GN. 23 og Rissen GN. 97. Som saa alm. Tilfælde med Gaarde af dette Navn, ligger den afsides og høit oppe i Aasen.

30. Hafsaas. Udt. *ha'ffsåsen*, Dat. *-sa.* — af Hafuersase AB. 63. Haffsaas Cap. Haffsnes (!) 1559. Haffaas 1590. Haffsaas 1626. 1630. Hafsaas 1723.

Hafrsáss. 1ste Led er utvivlsomt Mandsnavnet Hafr. Jfr. Hevne GN. 74. (Personn. i Stedsn. S. 110).

31. Bjørneraas. Udt. *bjy'nneråsen*, Dat. *-sa.* — af Biarnarase AB. 63. Biørneraas DN. X 793, c. 1550. Biorneraas 1559. 1618. Biønneraas 1723.

Bjarnaráss, sms. med Mandsnavnet Bjǫrn (Personn. i Stedsn. S. 44). Disse 2 Gaarde er maaske Parter af en opr. Gaard Áss.

32. Finseraas. Udt. *fi'nsråsen.* — Finndtzaas 1618. Findseraas 1723 (øde i lang Tid).

Sidste Led er vistnok ikke -aas, men som den nuv. Udtale viser, rás f., Løb, Folkespr. Raas f., Løb, Vei, medens 1ste Led her vel snarere er Folkenavnet end Mandsnavnet. Man kunde til Forklaring af Navnet maaske tænke paa de paa saa mange Steder lokaliserede Sagn om Finners Skiløb. Hankjønsartikelen er rimeligvis senere tilføiet.

33. Kirkemyr. Udt. *kje'rkmýran*, Dat. *-råm.* — Kierckenøe 1590? Kierchemyer 1626. Kierckemyr 1630. Kierchemyr 1723.

Gaarden har vel faaet sit Navn af, at den har været Kirkegods.

34. Bælingsli. Udt. *bæ'lingslía*, Dat. *-lí'n.* — Bellingslid 1618. Bellingslie 1723.

Sms. med Navnet GN. 49; har rimeligvis opr. hørt under denne.

35. 36. Vatngaarden ytre og indre. Udt. *va'ttngalen.* — Vandegardh NRJ. II 40. Vatthnegaardt DN. X 793, c. 1550. Wandgaard 1559. Wattengordt 1590. Watenng (!) 1626. Watengaard 1723.

Ligger ved et Vand, som nu kaldes Vatngaardsvandet.

37. Jonsli. Udt. *jô'nslía.* — Joenslie 1723 (da øde i lang Tid).

38. Svebakkan. Udt. *své'bakkænn*, Dat. *-åm.* — Kruchen eller Svebachen 1723.

Sms. med svið n., et ved Brænding ryddet Sted (Indl. S. 80). Det i 1723 nævnte Kruchen er vel samme Navn som Kruken i Leksviken og det flere Steder søndenfjelds forekommende Kruke, hvis Betydning er tvivlsom (Bd. IV, 1 S. 85).

39. Hermstad. Udt. *hæ'rmsta.* — Hernestedh NRJ. II 40. Hermestadt DN. X 793, c. 1550. Hermestad 1559. Horumstadt 1590. Harmstad 1618. Harmbsta 1626. Hermstad 1630. 1723.

1ste Led maa være et Mandsnavn, Hermóðr eller Hermundr (Personn. i Stedsn. S. 129).

40. Hammeren. Udt. *hå'måren.*

41. Bøstingen. Udt. *bø'sstinnen.* — Bøstingstadt 1559. Bostinnge 1590. Bostenng 1626. Borstingen 1630. Bøstingen 1723.

Navnet forekommer neppe ellers. Man kunde formode, at det er afledet af Plantenavnet Boste m., jfr. Bostegras (Aasen), med Afledningsendelsen -ing.

42. 43. Langmo ytre og indre. Udt. *la'ngmô* (ogsaa hort *-mô'n*). — Langemoo NRJ. II 40. Langemo 1559. Langmou 1590. Langemo 1626. Langmoe 1664. 1723.

* Langimór, den lange Mo.

44. Tørstad. Udt. *tø'rrsta.* — Thørestad 1559. Thørstad 1618. Tørstad 1723.

Navnet findes ogsaa i Vang V. Det kunde være sms. med et Mandsnavn, snarest Þorgeirr eller Þorgils, som ved 1620 oftere nordenfjelds forekommer i Formen Tørels.

45. Kaarli. Udt. *kå'lía*, Dat. *-lí'n.* — Korledh NRJ. II 40. Kornnliid 1559. Korlienn 1590. Karlie 1618. Kaarlid 1630. Corlinn 1643. Kaarlien 1723.

Kunde være sms. med Mandsnavnet Kaare. Jfr. Rissen GN. 70. Den temmelig hyppige Forekomst af Navne som Kaardalen og Kaarevik synes dog at antyde, at der har været et Elvenavn, som ogsaa kunde ligge til Grund for dette Navn. Jfr. Hevne GN. 131.

46. Hagamo. Udt. *hå'gåmô'n.* — Hogemou 1590. 1630. Hagemoe 1626. 1723.

1ste Led er hagi m., indhegnet Jordstykke, Havnegang (Indl. S. 52).

47. Skraastad. Udt. *skrå'sta.* — Schrostad 1559. Skraastadt 1590. Skrosta 1626. Schraastad 1723.

Navnet findes ogsaa i Vang Hd. og Oddernes; samme Stamme i 1ste Led har man mulig ogsaa i nogle andre Navne som Skraatorp i Raade, Skraarud i Eidsvold, Skraafjorden i Aafjorden og Skraadalen paa Vestvaagøen i Lofoten. Forklaringen er uvis (Bd. III S. 89, jfr. Bd. I S. 329. Bd. II S. 386).

48. Bjørgan. Udt. *bjø'rgan*, Dat. *-åm.* — Borgenn 1590. Biergum 1618. Biørgumb 1626. Biørgum 1664. 1723.

*Bjargir, Flt. af bjǫrg f., som synes at have været brugt om fremstikkende, noget høie og bratte Berg. Gaarden ligger under en Aasryg, hvoraf den maa have Navnet.

49. Bæling. Udt. *bæ'ling.* — Byrdinghe Cap. Berding DN. X 793, c. 1550. XI 781, c. 1550. Berduig, Beruig (!) 1559. Berning 1618. Belling 1723.

Den opr. Form maa have været *Berðingr, en Afledning af barð n., Kant, Rand; maa betegne en Gaard, som ligger paa en Kant eller en Afsats af en Høide (Indl. S. 43. Thj. VSS. 1891 S. 161).

50. Ersland. Udt. *ē'rslanṇ.* — Erslandh NRJ. II 40. Erislandt DN. X 793, c. 1550. Eriitzland 1559. Ersland 1723.

1ste Led er Mandsnavnet Eirikr; jfr. Rissen GN. 48 (Personn. i Stedsn. S. 63).

51. Kvidal. Udt. *kvi'daḷ.* — Qwiddall NRJ. II 40. Huidal 1559. Quidall 1590. Qvidahl 1723.

1ste Led kan vel med Sandsynlighed antages at være kví f., Indhegning til Samling af Kvæg.

52. Skei. Udt. *sjei.* — Skee NRJ. II 40. Skede DN. X 793, c. 1550. Skede 1559. Schej 1723.

*Skeið n., i Stedsnavne vel snarest i Betydningen: Bane til Kapløb eller Kapridning, eller Grund, som er skikket til saadant Brug (Indl. S. 75).

53. Foss. Udt. *fåss.* — Ffoss NRJ. II 40. Fos 1559. Faass 1590. Fos 1626. Foss 1723.

*Fors m., Foss (Indl. S. 50). Gaarden ligger ved en fra Aasen i V. kommende Sideelv, som her gaar i flere Fosse.

54. Bliksaas. Udt. *bli'kksåsen,* Dat. *-sa.* — Bliichsaas 1559. Blexaas 1590. Blixaas 1626. Blix Aas 1630. Blexaas 1723.

1ste Led er vel bligr, der findes brugt som Tilnavn og vel ogsaa kan tænkes at have været brugt som Mandsnavn (en, som har stirrende Øine, Fritzner), og hvoraf Bliksland i Hobøl, Bliksrud i Høland, Nitedalen og Norderhov o. fl. sandsynlig maa afledes. Bd. I S. 381. Bd. II S. 193. Forskjellig er Blikaas, Tingvold, af blik, n., noget blinkende, lysende.

55. 56. Ingdalen øvre og nedre. Udt. *i'nndalen.* — Ingardalr Fornm. s. VIII 338. Ingedall NRJ. II 39. Ingedal 1559. Engdall, Nerengdall 1590. Ingdall 1618. Ingdall, Offueringdall 1626. Indall 1630. Offuer Ingdall, Nedderingdall 1664. Over Indahl, Neder Indahl 1723.

1ste Led er utvivlsomt det gamle Navn paa den temmelig betydelige Elv, som gaar forbi Gaardene. Efter Fornm. s. skulde den have hedt Ing; men det kunde dog maaske tænkes, at det rette Navn har været Ingr, som synes at have været Navn paa den Elv, som gaar gjennem Ingedal i Skjeberg (Bd. I S. 247). Gaardens opr. Navn altsaa Ingardalr eller Ingrardalr. Denne og de flg. Gaarde ligger paa Vestsiden af Trondhjemsfjorden.

56, 2. Grostad. Udt. *grő'sta.* — Grastad NRJ. II 39. Greuestad, Groffuestad 1559. Grostadt, Groustadt 1590. Grøesta 1626. Grostad 1630. 1723.

1ste Led kunde være Kvindenavnet Gróa (Personn. i Stedsn. S. 98). Det kunde dog ogsaa være et gammelt Navn paa Grostadbækken, som enten kan have været Grǫf (jfr. Roan GN. 51; herfor synes nogle Former fra 16de Aarh. at tale) eller Gró, Gróa (den sterkt voxende, jfr. Thj. VSS. 1891 S. 186 f.).

57. Fjølaas. Udt. *fjø'låsen.* — Fiellaas 1559. Fieldaas 1590. 1626. 1630. 1723 (øde i mange Aar).

1ste Led maa være fjǫl f., Folkespr. Fjøl f., Fjæl, Bræt; Navnet maa betyde en ovenpaa flad Aas, jfr. Fjølhaugen i Meldalen.

57, 7. 9. Tangvik. Udt. *ta'ngvika.*

Maa være sms. med Plantenavnet Tang.

58. Skjelbrei. Udt. *sji'llbreia.* — Schielbredt 1626. Schieldbredt 1630. Schieldbred 1664. Schielbred 1723 (øde i mange Aar).

*Skjaldbreið. Et meget hyppigt forekommende Navn, som maa betyde: bred som et Skjold, et bredt og jevnt Stykke. Det bruges især som Navn paa Indsøer og overføres ofte paa Gaarde, som ligger ved saadanne, og ogsaa paa Elve, som gaar ud af dem. Ogsaa her har Navnet vist opr. tilhørt det nærliggende Vand (Skjelbreivandet). Jfr. Ldsbl. 436.

FORSVUNDNE NAVNE.

Mordalmsdaler AB. 63 (hørende til Vaalan).

Navnet er meget besynderligt, og der maa vistnok foreligge en Skrivfeil.

Borwighen NRJ. II 41.

Prestehuss NRJ. II 40 (en Husmand).

Dollem 1559.

Lørlj 1626.

Maaske Skrivfeil for Sørli. Sørlien er nu en Plads paa Grænsen af Rissen.

Rangliеnn 1559. 1590. 1626. 1630. Randlien 1643.

I Ingdalen er der efter Kartet et Vand ved Navn Rangvandet. Disse Navne kan vel staa i Forbindelse.

Sletten 1626. 1630. 1643.

Wingenn 1618.

Bierkgum 1630.

Maaske = GN. 48.

Fadbordsli 1643. Fadborsly 1664.

Bratlien 1723 (i Ingdalen).

NEDLAGT KIRKE.

Soknakirkia a Stade aa Reine, AB. 115, jfr. Reins Prestdøme AB. 117; heraf synes at fremgaa, at Stadsbygdens Hovedkirke dengang har ligget paa Lille-Rein. Jfr. DN. III, 27. 31 (prestr a Stade). Hvis det er den, som er ment ved ecclesia Sancti Andree de Reini, DN. I 137, skulde den altsaa være viet til St. Andreas.

17.

ORKEDALENS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Orkedalen. Udt. *ø̀rkdalen.*

Ældre Navneformer: i Orkadal (Akk.) Fornm. s. VIII 173. til Orkadals Heimskr., Har. haarf S. Kap. 5 o. fl. St. or Orkadal Harðar s. Kap. 1. Orkadals fulke DN. IV 3, 1277. i Orcadale DN. II 137, 1327. i Orkadale DN. III 165, 1336. i Orkadal DN. V 166, 1349. i Orchadall DN. V 527, 1445. i Orkadal DN. V 555, 1450. DN. III 608, 1456. i Orkadall DN. V 567, 1454. Orkadalen DN. III 654, 1472. i Orkadall AB. 51. 53. 117.

i Orkudall AB. 118. Orkodals fylke DN. II 403, 1391. DN. V 344, 1413. DN. III 456, 1416.

Orkedal NRJ. II 158. OE. 57. Ørkedallsffylke DN. I 734, 1506. Ørchedall Cap. Orckedallen 1559. Ørchedallen 1624. 1631.

Orkadalr, sms. med Hovedelvens Navn, som opr. maa have været **Ork**, og skulde saaledes have lydt **Orkardalr**; men Mellemlyden er tidlig afslidt ligesom i **Veradalr**, **Stjóradalr**, som ogsaa synes at komme af sterkt bøiede Elvenavne, maaske paa Grund af det forudgaaende r (derimod **Gaulardalr**). Nogle Former fra 14de og 15de Aarh. forudsætter, som det sees, en svag Form, **Orka**. Nu heder Elven Orkla, en afledet Navneform, som vel egentlig tilhører dens øverste Løb i Kvikne.

Gaardenes Navne: **1. Nærvik.** Udt. *næ̀rvika.* — Niærdwiik DN. III 7 (14de Aarh.). Nerwig NRJ. II 155 (anført under Børsen). Nerwigh 1667. Nervigen 1723.

* **Njarðarvík**, af Gudenavnet **Njǫrðr**. Samme Navn i Fjelberg, men der udtalt med langt e. Jfr. Næløen, Hevne GN. 69 (Ldsbl. 247).

2. Knutsslettet. Udt. *knù'sslètt.*

Sidste Led er Slætte n., Slaatteng (Indl. S. 76; jfr. Hevne GN. 93).

3. Nærviksmyren. Udt. *næ̀rvìksmýra.*

4. Hov med Drugli og Aarhaug. Udt. *håv.* — [1]) Hoffe NRJ. II 158. Houe 1559. Hough 1590. Hoeff 1624. Houg 1626. Houff 1631. Hof 1664. Hoff 1723. — [2]) Dragliidt, Droliidt, Droulidt 1559. 1590. Drøuelid 1624. Drøueli 1626 (alt da Underbrug til Hov). Drøgli 1664.

Hof n., se Ørlandet GN. 79 og Indl. S. 55 f. — Drauglien findes paa Rektangelkartet i Høiden Ø. for Hov. Udt. ukjendt. Jfr. Meldalen GN. 179.

5. 6. Rømme øvre og nedre. Udt. *rø'mme.* — Reme NRJ. II 158. Røme 1559. Rømenn 1590. Øfre Rømme med Waavaslie og Oxbaasen, Nedre Rømme 1723.

Det ligger nærmest at aflede Navnet af rimi m., langstrakt Forhøining (Indl. S. 70) og da vel her i Dativformen *Rima, da det som Nom. vel vilde have faaet best. Artikel som Jøssund GN. 73. De ældre Skriftformer taler ikke her synderlig for at antage en Sammensætning med -vin som i Aa GN. 27 (O. R.).

7. Rømmesmo. Udt. *rø'mmesmố'n.*

8. Rømmesøien. Udt. *rø'mmesøia.*

Sidste Led er øy f., flad Strækning langs Vand (Indl. S. 88).

9. Lillegaarden. Udt. *li'hlgalen.*

10. Evjen. Udt. *æ'vvjen.* — Efja Fornm. s. VIII 164. Effwe NRJ. II 158. Øffie 1559. Effuie 1590. Effuen 1624. 1631. Øffuien 1664. Efvien 1723.

Efja f., strømløs Bugt i en Elv, Vik med sumpige Bredder (Indl. S. 48); den ligger ved en Bugt af Elven. Nutidsformen maa vel betragtes som Dat.

10, 3. Oksbaasen. Udt. *ô'kksbåsen.* — Oxebaas 1626. Oxsebas 1631. Oxbaaß 1664.

Navnet findes paa flere Steder. Hvilken Betydning man skal lægge i Ordet som Stedsnavn, er usikkert.

11. Rødaas. Udt. *rå'sen.* — Ryðáss Fornm. s. VIII 164. Rottaas 1559. Rødaas 1590. 1624. 1631. Røedaas 1626. Røeaaß 1664. Røeaas 1723.

Her kan 1ste Led vel være ryð n. (ryðr m.), Rust, idet «den rustede Aas» var tænkelig om en Aas, som havde Farve som af Jernrust, medens ellers Ryð- i Navne vel er at udlede af ryðja (Thj. VSS. 1882 S. 26). Efterat ð var faldt bort i Udtalen, er Navnet blevet sammendraget til Raasen (O. R.).

12. Espen. Udt. *æ'sspa*, Dat. *æ'sspen.* — Aspenn 1626. Espen 1664. Espen med Tuften, Toften 1723.

Hvis Udt. er rigtig opgivet, kan Navnet ikke være det alm. espi n., Aspelund, som med Hankjønsartikelen nu vilde være blevet Espen, men maa være et sterkt Hunkjønsord. Det ligger da nær at forklare det som Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden. Elvenavne af denne Stamme findes ogsaa andetsteds, saaledes i Espedalen i N. Fron (Bd. IV, 1 S. 99), hvor det dog er svagt Hunkjønsord. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 184.

13. Klemmetsmo. Udt. *klæ'mmesmố'n*, Dat. *-mốm* (ogsaa opgivet Nom. *-môann*). — Moe 1626. Clemedsmoe 1664. Clemetzmoe 1723.

Sms. med Mandsnavnet Klemet (det latinske Clemens). Personn. i Stedsn. S. 161.

14. Follo. Udt. *få'llô.* — Follo NRJ. II 159. 1559. Follum 1590. Follo 1723.

Udentvivl samme Navn som Værdalen GN. 105 (nu forsvunden), som AB. 17 skrives af Follom, altsaa der Flt. Sidste Led er ló f., hvis Betydning er usikker (Indl. S. 66). Follo maa vel kunne være opstaaet ved Assimilation af Forlo (O. R.).

15. Øien. Udt. *øi'a,* Dat. *øi'en.* — Øie OE. 57. Øyen 1624. Øyenn 1626. Øyen 1664. 1723.

Af øy f., Slette ved Elven (Indl. S. 88).

15, 16. Gjølen. Udt. *jø'len,* Dat. *jø'la.*

Vel af gil n., Kløft, Revne (Indl. S. 51, jfr. Skjørn GN. 38), med tilføiet Hankjønsartikel.

16. Kleivan. Udt. *klei'vann,* Dat. *-óm.* — Kleif AB. 54. Kleffuen 1624. 1664. Kleven 1723.

Kleif f., brat Bergside, ad hvilken der gaar en Vei (Indl. S. 60).

16, 3. Kleivøien. Udt. *klei'vøia.*

17. Aunemo. Udt. *au'nmó'n.* — Mou 1590. 1624. Moe 1626. 1664. Øfnemoe 1723.

Har vel opr. hedt Mo, men har senere faaet Tillægget Aune-, fordi den en Tid kan have været Ødegaard (auðn n., Indl. S. 42).

18. Fandrem. Udt. *fa'nndremmen,* Dat. *-ma.* — Fanrym NRJ. II 159. Ffanerem Cap. Fanrenn 1559. Fanrom 1590. Fandrumb 1624. 1626. Fanderumb 1631. Fandromb 1664. Fandrum 1723.

Udentvivl *Fannarheimr af fǫnn, Sne eller Fonn (O. R.). Paa Grund af Entalsformen i 1ste Led kunde man vel ogsaa formode, at der i dette ligger et Elvenavn og da snarest Forn, som ligger til Grund for Fannestranden, Fanbostad og flere Navne i Romsdalen og Fadnes i Ævanger (N. Fjordn. S. 56). Ogsaa i det nordlige Sverige er Forn- oftere gaaet over til Fann- (Sv. Fornm. Tidskr. IX 309 f.). Dette Navn maatte i Tilfælde have tilhørt Kvamsbækken. Dette Gaardnavn findes kun her.

19. Megaarden. Udt. *mé'galen.* — Medgaard 1624. 1626. Meegaard 1723.

20. Ljaamo. Udt. *jå'mó'n.* — Lemo OE. 58. Liomo 1559. Liamou 1590. Lemou 1624. Lemoe 1626. 1631. Liomoe 1664. Liaamoe 1723.

1ste Led er sandsynlig et Elvenavn Ljá, dannet af lé m., Le, Ljaa, ligesom Ljaaklev i Børsen og Leraanden i Buviken (Thj. VSS. 1891 S. 209). Kvamsbækken og Aassiden danner her en sterk Krumning omkring den Slette, hvorpaa Gaarden ligger. Det var vel ogsaa muligt, at kun denne Del af Elveløbet har baaret dette Navn.

21. Kvam. Udt. *kva'mmen,* Dat. *-ma.* — af Huamme AB. 55. Qwam NRJ. II 159. Quam OE. 58. 1559. 1590. 1624. Quamb 1626. 1664. 1723.

Hvammr m., kort Dal eller Sænkning, omgivet af Høider (Indl. S. 57).

21, 4. Brekken. Udt. *bræ'kka,* Dat. *-kónn.*

22. Tuflaat. Udt. *tú'flåtten,* Dat. *-ta.* — Duflott 1624. Dueflot 1626. Dueflodt 1631. Dueflott 1664. Tueflaat 1723.

Den stadige Skrivemaade med D i 17de Aarh. gjør det sandsynligt, at T skyldes Assimilation, og at 1ste Led er dúfa f., Due, som oftere findes sms. med Ord, som betegner Høider, jfr. Duaasen i S. Odalen (Bd. III S. 179), Duholen i Varteig (Bd. I S. 283) og Duvstein, Melhus (O. R.). Sidste Led er flǫt f., Flade (Indl. S. 50). Gaarden ligger paa en Afsats oppe i Aasen.

23. Sundli. Udt. *sŷ'nnlia.* — af Sundliidom AB. 55. Sonliid 1559. Sundlii 1590. Søndlid 1624. Sonnlj 1626. Sundlid 1631. Sundlie 1723.

1ste Led kunde antages at være et Navn Súrn paa en af de Bække, som falder i Kvamsbækken, idet rn allerede i det 15de Aarh. kunde være assimileret til nn, og dette igjen ved Misforstaaelse kan have ledet til Formen i AB. (O. R.). Uagtet der er omtr. 1 Km. fra Liens Fod til Overfartsstedet over Orkla, kunde 1ste Led dog maaske her forklares af sund n., Overfartssted (Indl. S. 80), da den gamle Hovedvei maa være kommen ned her, og man her fra Lien havde Sundstedet for sig.

24. Løvaasen. Udt. *lau'åsen.* — Løffaas 1624. 1631. Løeffaas 1626. Løfaaß 1664. Løfaas 1723.

Jfr. Aa GN. 67.

25. Spjøtli. Udt. *spjö'tlia.* — Spittlidt 1590. Spytlid 1624. Spiutlj 1626. Spiudliid 1631. Spiøtlj 1664. Spiøtlie 1723 (da Underbrug til Præstegaarden).

Samme Navn som Spjøtli, Hevne GN. 135. Ogsaa her maa det komme af et Navn Spjøta paa den Bæk, som løber her forbi.

26. Gjeitbu. Udt. *jei'tbúann*, Dat. *-óm.* — Gedeboo 1559. Giedboe 1590. 1626. Giedbou 1624. Giedteboe 1631. Giedeboe 1723 (da Underbrug til Gjesvaal).

Sidste Led er vel búð f., som ogsaa kan bruges om Sæterboder (Indl. S. 46), og man kunde tænke sig, at der her (Gaarden ligger omtr. 1000 Fod høit) opr. har været Sæter, hvor man har havt Gjeder. Man kunde ogsaa mulig sætte Navnet i Forbindelse med, at et Fjeld lidt nordenfor kaldes Gjeteryggen, eller tænke paa et Elvenavn Gjeita eller et Navn Geiti paa det nærliggende Vand. Navnet findes ogsaa i Lyngdal og Kvinesdal.

27. Munkli. Udt. *mô'nklia.* — Mokulijd AB. 55? Munkeliidt 1559. 1590. Moncklj 1626. Munckliidt 1631. Munchlj 1664. Munchlie 1723.

Har vel faaet Navnet af, at det engang har været Klostergods.

28. Jamtaas. Udt. *ja'mmtåsen.* — Aas 1626? Jemptaas 1723.

Jfr. Hevne GN. 6.

29. Digeraas. Udt. *di'geråsen*, Dat. *-sa.* — Digeraas 1624. Degeraas 1631. Digeraaß 1626. 1664. Digeraas 1723.

30. Sveeggen. Udt. *svæ'gga*, Dat. *svæ'ggen.* — Suedegen 1624. Suedeggen 1626. Sueeggen 1631. Suegen 1664. Sve-Eggen 1723 (da Underbrug til Præstegaarden, som det synes at have været allerede i 1626).

Af svið n., Rydning ved Brænding, og egg f., Egg (Indl. S. 48. 80).

31. Gjesvaal. Udt. *jé'ssvølen*, Dat. *-la.* — af Geitaswale AB. 55. Getzwold NRJ. II 159. Giswoll OE. 58. Giedtzuold 1559.

Gidtzuoldt 1590. Gisuold 1624. Giesuoll 1626. Gißuold 1664 (Fogedgaard). Gisvold 1723.

Sidste Led er v á l l m., Jord, ryddet ved Brænding (Indl. S. 84), i senere Tid her som ofte forvexlet med -vold. 1ste Led er mulig Mandsnavnet G e i t i r, idet Formen i AB. kan antages for Feilskrift, altsaa opr. * G e i t i s-v á l l (Bd. IV, 1 S. 235. Personn. i Stedsn. S. 87). Jfr. ogsaa Strinden GN. 114 og Hitteren GN. 50.

32. Orkedalens Præstegaard. — a Grytingi Fornm. s. I 35. II 41. DN. I 115, 1311. V 255, 1392. Grytyngar sokn DN. III 7. i Gryting DN. I 710, 1495. i Grytinge AB. 114. — Grøtte Præstegaard 1723.

G r ý t i n g, afledet af g r j ó t n., Sten, ofte forekommende Navn, nu tildels i Formen Grøtting. En Gaard G r j ó t a r, der nævnes paa et Par Steder i Sagaerne, kan ikke have været et andet Navn paa denne Gaard, men maa have været en anden Gaard, som har ligget i Nærheden og senere synes at være bleven udparceleret og maaske for en Del er gaaet ind i Præstegaarden. Se N. Hist. Tidsskr. 3 R. Bd. IV S. 248 f. Her laa Sognekirken i MA. ligesom nu.

33. Skolen. Udt. *skū'len.*

34. Kroen. Udt. *kró'a,* Dat. *kró'en.*

Jfr. Rissen GN. 16.

35. Klokkerenget. Kaldes *skå`gåbærje.*

Jfr. GN. 37.

36. Engan. Udt. *æ̀ngann,* Dat. *-gôm.* — Engen 1723 (da under Ljaamo).

Flt. af e n g f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49).

37. Skagen. Udt. *skå`gånn,* Dat. *-gåm.* — Skaga DN. V 735, 1515. Skoge NRJ. II 159. 1559. Skouffue 1590. Schouge 1664. Schougen 1723.

S k a g i m., fremstikkende Land (Indl. S. 74), nu i best. Flt. og med Tiljevning af Vokalerne (Indl. S. 22).

38. Engbrumoen. Udt. *æ̀nnbrúmó'n.*

39. Engløkken. Udt. *æ̀nnlykkja.*

40. Eggen. Udt. *æ'gga,* Dat. *æ'ggen.* — af Eggio AB. 54. 55. Egge OE. 58. Egen 1624. Eggenn 1626. Eggen 1723.

E g g f., Egg, Jordryg (Indl. S. 48).

41. Blaasmo. Udt. *blå`smó'n* (paa nogle Steder opgivet Udt. *-móann*), Dat. *-móm.* — Blaßmoe 1664. Blaasmoe 1723.

1ste Led maa vel hænge sammen med b l á s a, at blæse, og betegne Stedet som vindigt. Jfr. Blaasberg GN. 241, Blaasvik, forsv. Gaard paa Hitteren, og Blaasvær i Edø (O. R.).

42. Ekli. Udt. *é`kklí.* — af Eiklidi AB. 54. Ykled NRJ. II 159. Egle OE. 58. Eckle 1559. 1590. Eickle 1590. Ecklj 1624. Echlj, Ekle 1626. Eckele 1631. Eckli 1664. Echlie 1723.

E i k l i ð; maa være Ordet e i k l i ð n., Indelukke med Aabning ved en Aabred, hvor en e i k j a (Elvebaad) ligger til Brug ved Overfart. Navnet forekommer ogsaa i Gol, i Strinden, i Værdalen, og maaske er Ekle GN. 9 i Lom

ogsaa det samme (Bd. IV, 1 S. 48). Her er der den Eiendommelighed, at man nu i sidste Stavelse har i, medens man paa de andre Steder har e; maaske er det en Følge af en Sammenblanding med lið f., Li.

43. Steinshaugen. Udt. *stei'nshaugen.*

Har øiensynlig sit Navn af en eiendommelig, isoleret Fjeldkol, som hæver sig paa Sletten mellem Gaarden og Elven (jfr. Indl. S. 79 under steinn).

44. Kleven. Udt. *klei'va.* — Kleffue 1559. Kleffuenn 1590. 1626. 1631. Klefuen 1664. Klefven 1723.

Jfr. GN. 16. Ligger ved Begyndelsen af den Bakke, i hvilken høiere oppe GN. 46 findes.

45. Høstoen. Udt. *hø'stô'n.* — af Hoastadom AB. 53. Høstuenn, Hostadt 1590. Hogsta 1626. Høstona 1723. (Jfr. GN. 114; det tør være tvivlsomt, om ikke Citaterne skal ombyttes).

Det er vanskeligt at faa Rede paa, hvorledes det hænger sammen med dette Navn og det, som GN. 114 bærer. Det er vel rimeligst, at dette er Hoastader og GN. 114 den Gaard, som i 16de og 17de Aarh. kaldes Hodstoll, Hoffuidstoll o. lign. Paafaldende bliver dog Udt. Hø- ligeoverfor det gamle Hoa-. Navnet Hostad findes ogsaa i Bud og i Singsaas.

46. Renskleven. Udt. *rei'nskleiva* (ogsaa hørt: *ræ'nns-*). — Ringxkleif AB. 54. Rinskloff 1559. Rinskleff 1590. Renskleffuen 1624. 1631. Reennkleffuen, Renskleffuen 1626. Reinsklefuen 1664. Reensklef 1723.

Det er vanskeligt at forlige Formen i AB. med den nuv. Udtale. Maaske er den første urigtig, og 1ste Led kunde være reynir m., Rognetræ. En Forvexling af disse to Stammer har man ogsaa i Leinstranden GN. 4 (O. R.).

47. Boksbu. Udt. *bô'kksbûann,* Dat. *-ôm.* — Buxebo 1559. Besboe 1590. Boxebou 1624. Boxeboe 1626. Boxboe 1631. 1664. Boxbue 1723.

Er maaske sms. med bukkr m., Buk, anvendt som Mandstilnavn.

48. Solbu. Udt. *sô'lbû.* — Solbo NRJ. II 159. Sollo (!) 1559. Solboe 1590. Solbou 1624. Søelboe, Soelboe 1626. Solboe 1631. 1664. Solbue 1723.

Ligger nær Udløbet af Elven Sola (tostav. Betoning), som kommer fra Solsjøen og længere oppe gaar forbi Solaas (GN. 63). Begge disse Gaardnavne maa være sms. med Elvenavnet.

50. Haugen. Udt. *hau'gen.* — af Haugi AB. 54. Houg OE. 59. Hoff 1559. Houge 1590. 1626. Hougen 1631. 1664. 1723.

Haugr m., Haug (Indl. S. 53).

51. Øian. Udt. *øi'ann,* Dat. *-ôm.* — af øfra Øy AB. 53? Øienn 1626. Øynumb 1631. Øyen 1664. 1723.

Jfr. GN. 15. Det tør være tvivlsomt, om Citatet af AB. er at henføre til denne Gaard eller til GN. 93.

52. Løften. Udt. *lø'ffta.* — Løfften 1664. Loften 1723.

Vistnok en yngre Gaard; maaske af Folkespr. Løypt f., taget i Betydn. Tømmerrende, Sted, hvor man lader Tømmer løbe, styrte udover (O. R.).

53. Stubban. Udt. *stu'bbanŋ*, Dat. *-bôm*. — Stubben 1631. Stuben 1664. Stubben 1723.

Af stubbr eller stubbi m., i Betydning af Træstubbe (Indl. S. 79 f. under stúfr). Det usms. Stubbe og Stubban forekommer hyppig nordenfjelds, men ellers megen sjelden, som Gaardnavne.

54. Solem. Udt. *sô'lemmen*. — af Soleime AB. 118? Sollim OE. 58. Solim 1559. Sollim 1590. Sollemb 1626. 1664. Sollum 1723.

Sóleimr. Gaarden ligger temmelig langt fra Sola og nærmere Bielven Jøta. Rimeligvis er Navnet derfor som alm. sms. med sól f., Sol. Jfr. GN. 223.

55. 56. Melby. Udt. *mæ'llbý*. — Melby NRJ. II 158. 1559. Melbye 1590. 1624. 1626. 1664. 1723.

* Meðalbýr, den midtre Gaard.

57. Klefsaas. Udt. *klø'ffsåsen*. — af Klippisaase, Klipisaase AB. 54. Klepsaas 1559. Klipsaas, Kleffsaas 1590. Kløffsaas 1624. Kleffaas 1626. Kleffsaas 1631. Klefsaas 1723.

Antages Personn. i Stedsn. S. 161 sandsynlig at være sms. med Mandsnavnet Kleppr; Formen i AB. maa da antages for unøiagtig.

58. 59. Monset. Udt. *må'nnsět*. — af Manasætre AB. 53. Mansetter NRJ. 159. Monβeter OE. 59. Monsetther Cap. 1559. Moennsett 1590. Monset 1624. Monnsett 1626. Monset 1631. Mogenset 1664. Monset 1723.

· Mánasetr, sms. med Mandsnavnet Máni. Jfr. Aa GN. 59.

58, 2. Skjerstad. Udt. *sjæ'rstô'n* (ogsaa hørt: *sjæ'rstanŋ*, Dat. *-tôm*). — af Skærestadom AB. 55. Schiørstad 1624. Schiøersta 1626. Skerstad 1631. Schiørstad 1664. Schierstad 1723.

Ligger ved en Bæks Udløb i Jøta, og 1ste Led er vist et Elvenavn. Dette kan efter Formen i AB. dog ikke være det almindelige Skjerva. Gaardnavnet forekommer ogsaa i Lyngdal, i Salten og i Trondenes (O. R.).

60. Aspjeld. Udt. *å'spjéllen*, Dat. *-lda*. — af Espeholte AB. 53. Aspil 1559. Aspildt, Espildt 1590. Aspell, Asbell 1624. Aspell 1626. Aspield 1631. Aspiol 1664. Asbiel, Asbiell 1723.

Espiholt, af espi n., Aspelund, og holt n., Lund, liden Skov (Indl. S. 31. 57). Navnet har nu faaet tilføiet Artikelen i Hankjøn; i Dativ kommer den til d svækkede t-Lyd atter frem (Thj. VSS. 1891 S. 161).

61. 62. Hongslo. Udt. *hå'ngslô'n*. — af Hognaslo AB. 53. Hungslund 1559. Hangsslou, Hongslou 1590. Hongslo 1624. Hanngsloe 1626. Hungsloe 1631. Hongsloe 1664. 1723.

Hǫgnasló, af Mandsnavnet Hǫgni og det dunkle sló f., som findes som sidste Led i flere trondhjemske Gaardnavne. Se Thj. VSS. 1882 S. 26 og Indl. S. 76.

63. Solaas. Udt. *sô'låsen*, Dat. *-sa*. — Solass NRJ. II 159. Solaas 1559. 1624. Sollaas 1590. 1631. Soelaas 1626. Soelaaβ 1664. Soelaas 1723.

Utvivlsomt sms. med Elvenavnet Sola, jfr. GN. 48.

64. Damli. Udt. *da'mmlía*. — Damlidt 1624. Damblj 1626. Damblie 1631. Damlj 1664. Damblie 1723.

1ste Led maa være dammr m., Dam, Dæmning; den ligger nær Solaas Udløb af Solsjøen. Jfr. Meldalen GN. 4.

65. 66. Grø. Udt. *grø̄.* — Grøtt 1590. Grøde 1624. 1626. Grotte 1631. Grøe 1664. 1723.

Navnet maa vel snarest henføres til Folkespr. Grøde n. eller Grøda f. = Grode m., oldn. gróði m., en græsrig Flek, Grønning (Aasen og Ross). Det samme Navn har man vel i Sammensætningerne Turtegrø, Ramsgrø o. fl. Det er en høitliggende Fjeldgaard.

67. Bratli. Udt. *bra'ttlía.* — Bratliid 1631. Bratlj 1664. Bratlie 1723.

68. Snetoen. Udt. *snø'tón*, Dat. *-tóna.* — Snøttenn, Snøthuenn 1590. Snetoenn 1624. Sneetoern 1626. Snethonne 1631. Snetoen 1664. 1723.

En meget høit liggende Fjeldgaard. Sidste Led maa vel være tó f., liden Grønning, og den nuv. Forms Endelse maa forklares af, at Navnet har faaet Hankjønsartikelen (O. R.).

69. Korsli. Udt. *kå'sslía.* — Korslid 1624. 1626. Karßlid 1631. Korßlj 1664. Korslie 1723.

Hvad Kors- betegner i dette Tilfælde, er vanskeligt at bestemme. Om de forskjellige Betydninger, hvori Ordet kan bruges i Stedsnavne, se Indl. S. 62 under kross.

70. Espaas. Udt. *æ'sspåsen.* — Aspaas, Espaas 1590. Espaas 1624. 1626. Espaaß 1664. Espaas 1723.

1ste Led er espi n., jfr. GN. 60.

71. Lien. Udt. *lí'a.* — Liidt 1590. 1624. Lien 1664. 1723.

Navnet findes ogsaa skrevet Hermelien; i den er indgaaet den gamle Gaard Hermen, se «forsvundne Navne».

72. Ry. Udt. *rý* (ogsaa: *lí'hlrý*). — Rød 1559. 1624. Rødt 1590. Røed 1626. Røe 1664. 1723.

Navnet er vel her, som overalt i dette Dalføre, en Forandring af rjóðr n., aabent Rum i Skov, Grønning. I Meldalen (GN. 6) og Rennebu (GN. 6) skrives rigtignok i AB. Rud; men det synes vanskeligt at forklare, hvorledes dette kunde blive til Ry. Paa det Rye eller Rya, som efter Aasen bruges om gold Fjeldmark, kan her ikke tænkes (O. R., jfr. Indl. S. 71 under rjóðr og ruð).

73. Aunet. Udt. *au'ne.* — Oune 1664. Øfne 1723.

Af auðn n., Ødegaard, ubeboet Sted (Indl. S. 42).

74. Gumdal. Udt. *gó'mmdalen.* — Gomdall 1624. Gombdall 1626. Gumbdall 1631. Gumdal 1664. Gumbdal 1723.

1ste Led er utvivlsomt et gammelt Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden, maaske Gumba. Spor til det samme synes man at have i Gombedalen i Tysvær og Gumbelien i Landvik.

75. Talleraas. Udt. *ta'llleråsen.* — Thelderaas 1624. 1626. Thalderaas 1631. Talleraaß 1664. Talleraas 1723.

Navnet findes ellers kun i Dovre, GN. 54, hvor man har Formen Þallæraas fra 1407; det maa altsaa komme af þǫll f., ungt Furutræ, og have sin Grund i, at et saadant stod paa Stedet, da Navnet blev givet (se Bd. IV, 1 S. 9). Talleraasen, Meldalen GN. 55, 13 er utvivlsomt opkaldt efter denne Gaard.

76. Engan. Udt. *æ'ngann*, Dat. *-góm.*

Jfr. GN. 36.

77. 78. Sjølberg. Udt. *sjø'lbørann*, Dat. *-róm.* — af Solbergom AB. 53? Soelberg NRJ. II 159. Solberg OE. 59. Solberig 1559. 1590. Sølberig 1624. 1631. Søelfberig 1626. Sølberig 1664. Siølberg 1723. (Der kan være Tvivl om Citaternes Fordeling mellem dette og GN. 225).

I AB. findes under Orkedalen anført Gaardnavnene af Solbergom og af Seljoberge. Af begge disse maatte Sjølberg kunne komme ved en Omsætning af j, for det førstes Vedkommende under Forudsætning af, at det opr. havde lydt Sólbjargir, jfr. Sjøflot i Stangvik (Seljaflot AB. 66), Sjølbørskor i Norddalen (Solbiorgaskor AB. 80). Jeg er mest tilbøielig til at tro, at Sjølberg svarer til Solberg og Sølberg til Seljuberg; herfor taler ogsaa Analogien med Meldalen GN. 86. Men sikkert kan Spørgsmaalet neppe afgjøres (O. R.).

79. Bøverli. Udt. *bø'verlíann.* — Beffuerlid 1631. Beffuerli 1664. Beverlie 1723.

Denne og den flg. Gaards Navne viser, at den Elv, som gaar forbi begge og falder ud i Svorka, maa have hedt Bifr eller Bifra, et temmelig udbredt Elvenavn, som nu fordetmeste udtales Bøvra (en Elv af dette Navn findes ogsaa i Naboherredet Hølandet). Det maa forklares af en ældre Form af Dyrenavnet bjórr, Bæver, altsaa: «Bæverelven» (Bd. II S. 113, III S. 28, IV, 1 S. 14).

80. Bøverdal. Udt. *bø'verdalen.* — Beffuerdall 1624. 1626. 1631. 1664. Beverdal 1723.

81. Langkjøs. Udt. *la'ngkøsa*, Dat. *-sen.* — Langkøßen 1664. Langkiøsen 1723.

Sidste Led er kjóss m., en smal Vik (Indl. S. 60). Ordet sees her at være Hunkjønsord, ligesom der i Folkespr. er Spor af et Hunkjønsord af denne Stamme (se Ross). Gaarden ligger ved en lang, smal Vik af Svorksjøen.

82. Spranget. Udt. *spra'nge.* — Sprange 1624. 1626. Sprànngh 1631. Sprange 1664. 1723.

83. Sæteren. Udt. *sé'tra*, Dat. *sé'teren.* — Setter 1559. 1590. 1624. 1626. 1664. 1723.

Af sætr n., Sæter, som alm. nu gaaet over til Hunkjønsord (Indl. S. 74).

84. Haugen. Udt. *hau'en.* — Hougen 1631. 1664. 1723.

85. Svorkmo. Udt. *svå'rkmó'n.* — af Surkomo AB. 53. Suerckemo 1559. Sorttmou 1590. Suertemoe 1626. Suerckemoe 1631. Suorchmoe 1664. Suarchmoe 1723.

Ligger ved Svorkas Udløb i Orkla. Dette Elvenavn forekommer ofte nu i lidt afvigende Former: Svorka, Svarka, Sverka, Sorka.

86. Klingen. Udt. *kli'ngen*, Dat. *-ga.* — Klinge 1590. Klingen 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Af kringla f., Kreds, Ring (Indl. S. 62). Her sigter Navnet vistnok til den afrundede Afslutning af Fjeldet mellem Orkla og Svorka, i hvis Helding Gaarden ligger. Naar Navnet her er Hankjøn, medens det i Stod og i Namsos er Hunkjønsord, maa det forklares af Tilføielse af Hankjønsartikelen.

87. Brekken. Udt. *bræ'kka.* — Brecken 1624. Brechenn 1626. Stobrecke 1631. Brechen 1664. 1723.

Se Bjugn GN. 21.

88. Svinsøien. Udt. *svi'nnsøia.* — Suinsoy AB. 53. Swisø NRJ. II 159. Suinsøø 1559. Suintzøenn 1590. Suinsøen 1624. Suinøen 1626. Suintzaas (!) 1631. Suinßøyen 1664. Svinsøyen 1723.

Uagtet allerede AB. har Suins-, turde det dog være muligt, at 1ste Led er Mandsnavnet Sveinn, som bevisligt i Sammensætninger tildels udtales Svinns-, f. Ex. Svinsland i Botne og Svinstad i Holme (O. R). Jfr. ogsaa Meldalen GN. 176.

89. 90. Valstad. Udt. *va'llstó'n*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó.* — Wallestad 1559. Waldstedt 1590. Walstad 1624. Waldstad 1631. Valstad 1664. Walstad 1723.

Navnet forekommer ogsaa i Skedsmo, i Nes Rom., i S. Odalen, i Lier, i Indre Holmedal, i Kinn, i Stjørdalen og i Værdalen. Hvor man kjender Former fra MA., lyder disse stadig Valla-; man maa derfor antage, at 1ste Led er valla, Gen. Flt. af vǫllr m., Vold, uagtet en Sammensætning af staðir med Ord af saadan Betydning er sjelden (Bd. II S. 273. III S. 177). Naar Navne paa -staðir nu i øvre Orkedalen og Meldalen ende paa -stó'n, er det at forklare af, at Hankjønsartikelen i Ent. er tilføiet efter den i flere trondhjemske Bygder hyppige Brug; i Dat. og Gen. er derimod Flertalsformen bevaret (se Indl. S. 14).

91. 92. Kviknan lille og store. Udt. *li'hlkvikknann*, Dat. *-óm. stó'rkvikknann.* — af Kvikna AB. 118. Kwrkne (!) NRJ. II 159. Quegne 1559. Quickmou 1590. Quegen 1624. Quegenn 1626. Quickne 1631. Lildquichne 1664. Lillequechne 1723. Storquichne 1664. 1723.

Kviknar. Navnet findes som Sognenavn ogsaa i Nordre Østerdalen og i Nordre Fron og synes paa alle 3 Steder at have været Flertalsord (Bd. III S. 426, IV, 1 S. 99). Det synes at maatte afledes af Adj. kvikr, levende, livlig, som her vel maa forstaaes i den Betydning, hvori man har det i Folkespr. Kvikleir, Kviksand; det passer ialfald her, da der ved Gaarden er høie, bratte Sandmæler mod Orkla, hvor Sanden altid har været i Bevægelse. Med Hensyn til Afledningen kan det sammenstilles med Slétnar, Flatnar, af Adj. sléttr, flatr.

93—96. Opøien. Udt. *ó'ppøia.* — Øø NRJ. II 159. Øye 1559. Øyenn 1590. Øienn 1631. Opøyen 1664. 1723.

Jfr. GN. 51.

96, 1. Øiakroen. Udt. *øi'akróa.*

Kroa er her snarest at forklare af Folkespr. Kro = Kraa (Vraa), der hos Ross opgives som brugt i Nordmør (O. R.).

97. Bergem. Udt. *bæ'rjæmmen.* — a Bierghom DN. I 710, 1495. Bergum Cap. Bierge 1590. Bergom 1624. Bergomb 1626. Biergumb 1631. Bergum 1664. 1723.

* Bergheimr, meget hyppigt Gaardnavn, især nordenfjelds: findes ogsaa som Sognenavn, se Bd. II S. 128. Gaarden ligger i en brat Li, meget høit over Elven.

98. Rydningen. Udt. *rø'nninnen.* — Rodning 1624. 1626. Røningh 1631. Ronningen 1664. Rønning 1723.

Af ruðningr m., Rydning (Indl. S. 72).

99. 100. Berbu. Udt. *bǣ'rbú* [ogsaa hørt: *bē'rbú*]. — Berabu, Bærabu DN. V 255, 1392. Berabu AB. 118. Barbo NRJ. II 160. OE. 57. Berbo 1559. Barbou 1590. 1624. Barbue 1626. Berboe 1664. Barboe 1723.

1ste Led er her snarest Elvenavnet Bera, der isaafald maa have tilhørt den lille Bæk, som nu kaldes Berbubækken; altsaa opr. Berubú.

101. 102. Aarlivold. 101 kaldes *vå'llann*, 102 *kli'ngøia*. — Klingøy AB. 53.

Sms. med den flg. Gaards Navn. Klingøien staar vel i Forbindelse med GN. 86.

103. Aarli. Udt. *å'llíann*. — af Arlijdom AB. 53. Amlyd NRJ. II 160. Arliid OE. 57. 1559. Aarliidt 1590. Aarlidt 1624. 1631. Arlid 1626. Arlj 1664. Aarlje 1723.

Árlíðir, hvor 1ste Led maa være Gen. af á f., Gaarden, som ligger i Lien over Aaen d. e. Orkla. Jfr. Aarlien, Kvinesdal, nær en Elv.

104. 105. Tronvold. Udt. *trō'nnvållen*. — Trodewold NRJ. II 160. Trunduoldt 1559. 1590. 1624. Thrunuold 1626. Throenuold 1631. Thrunuold 1664. Tronvold 1723.

* Þróndarvǫllr, af Mandsnavnet Þróndr.

106. 107. Aspøl. Udt. *a'ssbølann*, Dat. *-lóm*. — af Aspolom AB. 53. Aspe NRJ. II 160. Asper OE. 57. Aspoll, Aspol 1559. Aspoldt, Aspuldt 1590. Aspoel 1624. Aspoell 1631. Aspiol 1664. Asboel 1723.

Asphólar, af ǫsp f., Asp, og hóll m., en Høide, især en af rundagtig Form (Indl. S. 56 og Thj. VSS. 1891 S. 162).

108. Holtan. Udt. *hå'ltann*. — Holtar Fornm. s. VIII 379. Hole (!) NRJ. II 160. Holte OE. 57. Holtte 1559. 1590. Holte 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Holtar f., Flt. af holt n., Lund, liden Skov, maaske ogsaa som Folkespr. Holt m. i Betydningen: Bakke, Høi (Indl. S. 57).

109. Moe. Udt. *mō'ë*. — af Mo AB. 55. Moo NRJ. II 160. OE. 58. 1559. Mou 1590. 1624. Moe 1626. 1631. 1664. 1723.

Dativform af mór m. (Indl. S. 67); forekommer i denne Form som Gaardnavn ellers kun i Moi (udt. som Tvelyd), som er et ikke sjeldent Navn i det sydvestlige Norge.

110. Lysingmo. Udt. *lý'singmóann* og *-mō'n*. — Lysingen 1624. Lysingmoe 1626. 1631. 1664. 1723.

Gaarden ligger ved et lidet Vand, som har Afløb til Vorma. Dette har mulig havt Navnet Lysingen, som ogsaa ellers findes som Navn paa Indsøer.

111. Øiasæteren. Udt. *øi'asétra*. — Ysetter 1624. Ydsetter 1626. Øiesetter 1631. Øysetter 1664. Øyesetter 1723.

Har vel opr. været Sæter for en af Gaardene Øien eller Øian i Hoveddalen. Denne Gaard og de flg. til og med GN. 116 ligger ved Hostovandet.

112. Gimsan. Udt. *jø'mmsann*. — Gimbse 1624. Gimbße, Gimbshoffued, Gimslj 1626. Gimßelid, Gimßeholt 1631. Gimsen 1664. Giembse 1723.

* Gimsar? Samme Navn i Melhus og i Ringsaker (Gimse); samme Stamme har man vel ogsaa i Gimsø ved Skien, Gimsan, en Øgruppe i Frøien, Gimsen i Bindalen, Aasnavnet Gimsaas i Hedrum og Gimsedalen, en Fjelddal i Søkkelven. Ordstammens Betydning er ikke oplyst (Bd. III S. 9).

113. Kusæteren. Udt. *kú'sétra.* — Setter? 1664. Kuesetter 1723.

114—116. Hostoen. Udt. *hő'stőn.* — Hostol 1559. Houstoull 1590. Hoffuitstoell, Houtstoel 1624. Hoffuedstoell 1626. Hodstoll 1631. Hoedstøen, Hoedstoen 1664. Hodstoen 1723. (Det er ikke sikkert, om Citaterne er rigtigt fordelte mellem denne Gaard og GN. 45).

Jfr. GN. 45.

116, 3. Hagen. Kaldes *hő'stôhågånn.*

117—121. Lian. Udt. *lí'ann,* Dat. *-óm.* — Liid 1559. Liidt 1590. Lid 1626. Lidenn, Lidom 1631. Liomb 1664. Lium 1723.

Af líð f., Li (Indl. S. 65). Flt. er vel her som saa ofte af senere Oprindelse.

122. Berge. Udt. *bæ̀'rje.* — Berge 1624. 1626. Bergh 1631. Berge 1664. 1723.

Dativform af berg n. (O. R.).

123. Ry. Udt. *rý.* — Rode NRJ. II 160. Rødt 1590. Roed 1626. Røede 1631. Røe 1664. 1723.

Jfr. GN. 72.

124. Tokstad. Udt. *tő'kkstann,* Dat. *-óm.* — Tokostader AB. 51. Tokastader AB. 53. Tochstad OE. 58. Togstadt 1559. 1590. Togstad 1624. 1631. 1664. 1723.

Tókastaðir af Mandsnavnet Tóki eller Tókustaðir af Kvindenavnet Tóka. Navnet findes nordenfjelds ogsaa i Værdalen og desuden paa to Steder i Ringsaker, i Stange og som forsvundet Navn i Ø. Gausdal (Bd. III S. 12. 37. 149. Bd. IV, 1 S. 196).

124, 4. Kloløkken. Udt. *klő'lykka.*

125. Kjelgaarden. Udt. *kjé'llgalen.* — Kriilgaard 1559. Kelsgaardt 1590. Kieldgaardt 1624. Kielgaard 1626. Kieldgaard 1631. 1664. Kielgaard 1723.

Som almindeligt ved Navne sms. med -gaard, er Gaarden vel opr. en Part (af Tokstad eller Vormdal). Navnet forklares Personn. i Stedsn. S. 159 som sms. med Mandsnavnet Ketill. Man skulde vel dog isaafald have ventet en Nutidsform Kjels-, og det er derfor maaske rimeligere at antage, at 1ste Led er kella f., Folkespr. Kjella f., en Kvinde; jfr. de mange med kerling sms. Navne (jfr. anf. St. S. 158). Har vel isaafald faaet Navn af, at en Enke har eiet Gaarden (jfr. Bd. II S. 172).

126. Aunan. Udt. *au'nann.* — Øune 1664. Øfne 1723.

Jfr. GN. 73.

127—130. Vormdal. Udt. *vå'rmdalen.* — or Værmodale DN. III 165, 1336. af Wormodale AB. 54. Vormedal NRJ. II 160. Wermdal 1559. Wernndall 1590. Werumdall 1624. 1626. Weremdall 1631. Werremdal og Lille W. 1664. Wormdal 1723.

Vǫrmudalr? 1ste Led er Navnet paa den forbi Gaarden flydende Elv, som nu heder Vorma, men opr. sandsynlig Varma ligesom den bekjendte Elv paa Romerike (se Bd. II S. 345). Paa andre Steder lyder Elvenavnet nu Verma; saaledes heder en Elv i Grytten og en i Singsaas. Det maa afledes af Adj. varmr, varm.

131. Lien. Udt. *lí'a.* — Lien 1664. 1723.

132—134. Ljøkel. Udt. *jø'kéll.* — Jokeld NRJ. II 160. Jakelle Cap. Lijckiel, Liøkel 1559. Littkleff (!) 1590. Løckell 1624. 1631. Lockiell 1626. Løchiel 1664. Liøchil 1723.

Navnet er vanskeligt at forklare. O R. antager, at sidste Led kunde være kelda f., Kilde; S Bugge formoder, at den opr. Form har været *Hlýjokeldo (senere *Ljókeldu), Dat. af Nom. *Hlýjakelda (senere *Ljákelda), af Adj. hlýr, «af mild, behagelig Varme», som forekommer i mange Elvenavne.

135. Kaarmo. Udt. *kå'rmó.* — af Karamo AB. 54. Kormou 1590. 1624. Karmoe 1626. Kormoe 1664. Kaarmoe 1723.

Káramór, sms. med Mandsnavnet Kári.

136. Bratset. Udt. *bra'ssèten.* — Bratset 1624. Bradset 1626. Braset 1664. Bradset 1723.

Her utvivlsomt Brattasetr af Adj. brattr og ikke sms. med Mandsnavnet Brattr (O. R.). Gaarden ligger i en brat Li. (Rektangelkartet har her urigtigt Bratli).

137—141. By. Udt. *bý.* — af By AB. 54. By NRJ. II 160. OE. 58. Bye 1590. 1626. 1664. 1723.

Býr m., Gaard (Indl. S. 46 f.).

140, 2. Hanbergmoen. Udt. *ha'nnbærmó'n*, Dat. *-móa.*

Jfr. Hanberg, Børsen GN. 13. Kunde mulig være opkaldt efter denne Gaard.

142. 143. Raukleiv. Udt. *rau'kleiva.* — Rødkleff 1631. Røeklefuen 1664. Røeklef 1723.

*Rauðakleif? Gaarden ligger under en brat Klev ved en Bygdevei (Indl. S. 60 under kleif). 1ste Led sigter vel til Farven af et Fjeld eller en Bjergvæg, jfr. Folkespr. Raudgrjot, rødagtig Sten.

144. Lefstad. Udt. *læ'ffstann*, Dat. *-stôm.* — af Leppastadom AB. 55. Lepstad NRJ. II 160. OE. 58. Lypstad 1559. Løffstadt, Leffstadt 1590. Lebsta 1626. Leffstad 1624. 1631. Lefstad 1664. 1723.

Leppastaðir, vel sms. med et Mandsnavn Leppi, som kunde være en oprindelig Kjæleform af et af de med -leifr endende Navne, og som synes at forekomme i endel Gaardnavne. Det maa dog erindres, at Leppa nu findes som Elvenavn paa nogle Steder (Personn. i Stedsn. S. 174). Navnet findes ogsaa i Melhus og Børseskogn, men er der sms. med Mandsnavnet Leifr.

145. Lefstadaunet. Udt. *læ'ffstóaune.* — Lefstad-Øune 1664. Lille Lefstad 1723.

146. 147. Kvaale. Udt. *kvå'le.* — a Hwale DN. I 710, 1495. Qwole NRJ. II 160. Quall 1559. Quolle, Quoll 1590. Qualle 1624. 1631. Quall, Qualle 1626. Qual og Nerqual 1664. Qvaale 1723.

Af hváll m., isoleret Høide, helst en rundagtig (Indl. S. 56 under hóll). Den nuv. Form maa opfattes som Dativ.

148. Kloen. Udt. *klô'a*, Dat. *klô'n*. — Cloen, Cloenn 1624. 1626. 1631. Kloen 1664. 1723.

Af kló f., Klo; findes ofte sms. og usms. i Stedsnavne. Her maa Navnet have Hensyn til, at Gaarden ligger paa en smalt fremspringende Terrasse.

149. 150. Øverkvaal. Udt. *ø'verkvålen* og *ø'verkvåle*. — Offuer Qualle 1626. Øfre Qvaale 1723.

Se GN. 146.

151. Buan. Udt. *bú'ann*, Dat. *-ôm*. — Bude OE. 58. 1590. Budum 1624. 1631. Budenn 1626. Buen 1664. Buum 1723.

Se Stadsbygden GN. 16.

152. Skaalholt. Udt. *skå'låltann*, Dat. *-tôm*. — Skaalholtt 1559. Skalholtt, Skolhollt 1590. Schalholt 1624. Skolholt 1626. 1631. Scholholt 1664. Schaalholt 1723.

Det kan vistnok ikke være en Opkaldelse af det bekjendte islandske Navn, men maa være uafhængigt deraf. Sandsynlig sms. med skáli m., Hal, Stue, jfr. Navne som Lofthus og Svalestuen. I Norge findes Navnet neppe ellers uden om en Sæter i Søkkelven (O. R.). Om holt se Indl. S. 57.

153. Kjelstad. Udt. *kjæ'llstann*, Dat. *-stôm*. — Kieldstad 1624. 1631. Kielsta 1626. Kieldstad 1664. Kielstad 1723.

* Ketilsstaðir, sms. med Mandsnavnet Ketill (Personn. i Stedsn. S. 159).

154. Lillery. Udt. *li'hlrý*. — Rød 1559. Lillerødt 1590. Rued, Lillerøed 1626. Lillerøe 1664. Lille Røe 1723.

Jfr. GN. 72 og 123.

155. Fuglaas. Udt. *fau'glåsen*. — Follaas, Fuldtaass 1590. Fogelaas 1624. 1626. Fugelaas 1631. 1664. 1723.

Sms. med fugl m., «en Aas, hvor der er god Anledning til Fangst af Storfugl». Navnet findes ogsaa paa Hølandet og i Rollag; jfr. det oftere forekommende Fuglli (Bd. I S. 15).

156. Gjøaas. Udt. *jø'åsen*, Dat. *-sa*. — Gødaas 1624. Giodaas 1626. Giøeaas 1631. Giøaaß 1664. Giøaas 1723.

Ligger ved et lidet Vand, Gjøsjøen; begge Navne maa have samme Oprindelse, og denne er vel at søge i et Navn paa Elven, Gjøa, som maaske er dannet af Fuglenavnet gjóðr m., Fiskegjo (O. R.). Gjøaaen skal ogsaa være Navn paa en liden Bielv til Tiaaen i Rindalen.

157. Myren. Udt. *mý'ra*, Dat. *-ren*. — Myren 1624. 1631. Myerren 1626. Myren 1664. 1723.

Jfr. Stadsbygden GN. 12.

158. Vasli. Udt. *va'sslía*. — Watzlijdh AB. 55. Waslid 1624. 1631. Waslj 1626. Vasli 1664. Waslie 1723.

Af vatn n., Vand, og líð f., Li. Ligger ved Vaslivandet, som nu kaldes efter Gaarden.

159. Sletvold. Udt. *slé'ttrållen*, Dat. *-la*. — Sletteuold 1626. Sletuold 1631. 1664 (da øde).

* Sléttivǫllr, den slette, jevne Vold; findes ogsaa i Romedal (Bd. III S. 140), i Opdal, i Børsen og paa et Par Steder paa Vestlandet.

160. Steinli. Udt. *stei'nlía.* — Stenlid 1624. 1631. Steenlj 1626. Stienlj 1664. Steenlie 1723.

161. Bjørklihaugen. Udt. *bjø'rklíhaugen.*

162. Bjørkli. Udt. *bjø'rklía.* — Berckelid 1624. Bierchelj 1626. Biercklidt 1631. Bircklj 1664. Biercklie 1723.

163. Meaas. Udt. *mê'åsen.* — Mellaas 1590. Medaas 1624. 1626. 1631. Meaaß 1664. Meaas 1723.

Ligger under en isoleret Aas af samme Navn; denne maa have Navnet af, at den ligger mellem Svorka og dens Tilløb Bjorbækken (O. R.).

164. 165. Eggen. Udt. *æ'gga,* Dat. *æ'ggen. nô'lægga.* — Egge 1559. Egen 1624. Eggenn 1626. 1631. Eggen 1664. 1723.

Af egg f., Fjeldkam, Jordryg (Indl. S. 48).

166. Løkken. Udt. *ly'kka.* — Løchen 1664. 1723.

* Lykkja f., Løkke, indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

167. Viken. Udt. *vi'ka.* — Wyg 1559. Wiigenn 1590. Wigen 1624. 1626. 1631. 1664. Wiigen 1723.

Ligger indenfor en Vik af Hostovandet.

168. 169. Risan. Udt. *rí'san.* — Riiße 1631. Riße 1664. Riise 1723 (øde).

* Rísar f., Flt. af rís n., Ris, Kratskov (Indl. S. 70).

170. Lomundal. Udt. *lô'mmônndalen.* — Lemmingdall 1624. Lemingdall, Leningdall 1626. Limmingdal, Linningdal 1664. Lemundal 1723.

Kommer af Navnet paa Elven, Lomunda, der gaar til Rindalen.

171. Stuedal. Udt. *stŭ'gŭdalen.* — Stuffuedall 1631. Studal 1664. Stuedal 1723.

Det 1ste Led indeholder vist et opr. Navn paa den Elv, som i samme Dalføre gaar gjennem Stugudalstjern til Søvandet, og ved hvis Udløb GN. 172 ligger. Samme Navn har man i Tydalen ved en Elvs Udløb i Stusjøen.

172. Stueholmen. Udt. *stŭ'gŭhålmen, hå'lmen.* — Stouhollum 1624. Stouholm, Stoffueholmb 1626. Stuffueholm 1631. Stuholem 1664. Stueholm 1723.

Se frg. GN.

173. Knubben. Udt. *knu'bben.* — Klub 1631. Knoben 1664. Knubben 1723.

Knubben er et i det nordenfjeldske alm. Navn paa Fjelde og Holmer, vel af Knub m., Trækubbe; Gaarden ligger under et brat affaldende Fjeld, Knubfjeldet (O. R.).

174. Søvatn. Kaldes *æ'llingsgalen.* — Sauatten 1624. 1631. Søeuattenn 1626. Sauatten 1664. Søevatten 1723.

Ligger ved Søvandet og har ligesom den flg. Gaard Navn efter dette. Den vestlige Del af Vandet hører til Hevne. Om Vandets Navn jfr. Hevne GN. 101, 121 og 123.

175. Søvasli. Udt. *sø'vasslía.* — Søeliidt 1631. Souaßli 1664. Søevaslie 1723.

176. Kroken. Udt. *krô'ken.* — Kroge, Krogenn 1590. Krogenn 1624. 1626. Krogen 1664. Krochen 1723.

Af krókr m., Krumning, Bøining; ligger ved en sterk Bøining af Svorka.

177. Hoset. Udt. *hô'sæten.* — Hoffsetthir, Housettir 1590. Hoset 1624. 1631. Hoeset 1626. 1664. Hougset 1626. Hoeset 1723.

* Hóasetr, af Adj. hór, hár, høi; ligger temmelig høit over (den vestre) Svorka. Navnet findes ogsaa i Rennebu, Børseskogn (Hoasætr AB.), Stjørdalen, Sparbuen, Beitstaden og Skjerstad.

178. Selmo. Udt. *sæ'llmô'n.* — Selmoe 1624. Solmoe (!), Selmoe 1626. Sellemoe 1631. 1664. 1723.

Maaske af sil n., stilleflydende Strækning i Elv eller Bæk (Indl S. 74), men kunde vel ogsaa komme af Trænavnet selja. Den ligger ved Svorka, men temmelig høit over Elven.

179. Eidet. Udt. *ei'e.* — Eyde 1559. Eidt 1590. 1624. Eid 1626. 1664. Eide 1723.

. Af eið n., Eid (Indl. S. 48). Det er vanskeligt at skjønne, hvad der her begrunder Anvendelsen af dette Navn.

180. Svorkdal. Udt. *svå'rkdalen.* — Suerckedall 1590. 1624. 1631. Suerchedall 1626. Suirchdal 1664. Sverckdal 1723.

Ligger ved Svorka, lidt ovenfor dens Udløb i Gangaasvandet, og har Navn efter den.

181. Koksæteren. Udt. *kå'ksætra, sæ'tra.* — Setter 1626. 1664. Setteren 1631.

182. Svorkaas. Udt. *svå'rkåsen.* — Suerckaas 1590. 1624. 1631. Suerchaas 1626. Suirchaaß 1664. Sverchaas 1723.

Ligger i Høiden, noget i Ø. for Svorka, men maa dog have Navn efter denne.

183. Baksæteren. Udt. *ba'kksétra.* — Bagsetter 1664. Bachesetter 1723.

Har vel engang været Sæter under Bak (GN. 195—198).

184. Brandaas. Udt. *bra'nnåsen.* — Brandaas 1624. 1631. Branndaas 1626. Brandeggen 1664. Branaas, Brantaas 1723.

1ste Led er vel brandr m., i Betydning af Brænding, Rydning ved Brænding (Indl. S. 45).

185. Fossan og Myren. Kaldes *li'hlmýra.*

186. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myren eller Halsteensslette 1723.

187. Fosbakken. Udt. *få'ssbakken,* Dat. *-ka.*

188. 189. Fossan. Udt. *få'ssann,* Dat. *-sôm.* — af Midfossom AB. 55. Fossze OE. 58. Fos 1559. Foßem, Foss 1590. Fosum 1624. Fossenn 1626. Fosem 1664. Fossum 1723.

Forsar eller Fossar, Flt. af fors m., Fos (Indl. S. 50). I Nærheden er der Fosse i Elven Sika.

190—192. Eggan. Udt. *æ'ggann,* Dat. *-gôm.* — Egge 1559. Egenn 1590. Eggenn 1624. 1631. Eggumb 1664. Eggen 1723.

* Eggjar, Flt. af egg f., Egg, Jordryg, jfr. GN. 164. Samme Flertalsform har man ogsaa i Rennebu, Singsaas, Børsen og Leinstranden. Søndenfjelds er den tilsvarende Form Egge.

193. Sveli. Udt. *svè'lia*, Dat. *-lien*. — Suelliidt 1590. Suedlid 1624. Suedlj 1626. Sueliidt 1631. Sueli 1664. Svelie 1723.

1ste Led er sviða f. eller svið n., Brænding, Sted ryddet ved Brand (Indl. S. 80).

194. Ødyn. Udt. *ø'dýnn* (enkelte opgav *ø'dýnna*, Dat. *-dýnn*). — af Eidund AB. 55. Ydøn NRJ. II 160. Eidem OE. 58. Øyum, Ouditt, Edenn 1590. Øden 1624. Ødenn 1626. Øddenn, Øddensetter 1631. Øuden 1664. Ødduen 1723.

Eiðund. Man kunde formode, at Navnet opr. har tilhørt den Bæk, som gaar ud i Hovedelven mellem Ødyn og Bak (O. R.). Nu kjendes intet Navn paa Bækken.

195—198. Bak. Udt. *bakk*. — a Bakka DN. V 255, 1398. af Bakka AB. 55. Bake NRJ. II 160. Øffrebacke OE. 58. Backe 1559. 1590. 1624. 1631. Bache og Broebache 1626. Bach 1664. Backe 1723.

Bakki m., Bakke, med sløifet Endevokal efter trondhjemsk Udtalemaade.

198, 2. Rislien. Udt. *rí'slía*.

199. Torshus. Udt. *tő'rshus*.

Navnet er vist af meget ny Oprindelse.

200. 201. Sommervaal. Udt. *så'mmarvølann*, Dat. *-lóm*. — a Sumaruelle DN. V 344, 1413. af Sumarwalom AB. 54. 55. Somarwaala DN. V 527, 1445. Sommarwala DN. V 567, 1454. Swewold (!) NRJ. II 160. Sommeruol OE. 58. Suemmerwoldt DN. X 793, c. 1550. Somreuol 1559. Someruoldt 1590. Sommeruoll 1626. Sommeruold 1664. Sommervold 1723.

Sidste Led er váll m., som i Stedsnavne vistnok er at opfatte i Betydning af Jord, ryddet ved Brænding (Indl. S. 84), her som saa ofte tildels forvexlet med det ganske forskjellige -vold. Betydningen af det hele Navn synes vanskelig at forklare.

200, 6. Gildalen. Udt. *jí'ldalen*.

1ste Led er maaske gil n., Kløft, Revne, skjønt det lukte i i Udtalen isaafald er paafaldende.

202. Solhus. Udt. *sô'lúsann* (ogsaa hørt *sú'lúsann*). — af Salhusom AB. 55. Søløffe (Sølosse?) NRJ. II 160. Solhuss OE. 58. 1559. 1590. 1624. Soelhus 1626. Soelhuuß, Solhuus 1723.

Adskilligt kunde tale for her at antage en opr. Form Sóllausa (jfr. Osen GN. 7), i hvilket Tilfælde Formen i AB. maatte være forskreven; men Beliggenheden under en mod S. O. heldende Li er imod den Forklaring (O. R.). Jeg antager, at Navnet i AB. er at læse Saal-, og at den opr. Form er Sálhúsar, egentl. Sáluhúsar, d. e. Herberge for Reisende. Dette Navn er nu tildels blevet til Salhus; men i Hammer (GN. 77) udtales det Saalhus. Her kan Tiljevning ogsaa have havt Indflydelse paa den første Vokal. Ligger ved en gammel Hovedvei, nær et Overfartssted over Elven, som ofte maatte være ufarbart, og det er derfor ikke paafaldende her at finde dette Navn.

203 Forve. Udt. *få'rvě.* — af Forwen AB. 55. Forff 1590. Forffue 1624. 1631. Forue 1626. Forfue 1664. Forve 1723.

Forvin, altsaa en Sammensætning med vin (Indl. S. 85). Navnet forekommer neppe andetsteds. Det maa vel i Analogi med Navne som Forberg og Forbord forstaaes om en Gaard, som ligger fremskudt foran en høiere Li, hvilket passer til Beliggenheden.

204. Færgestedet. Udt. *fæ'rjstä'n.* — Fergested 1723.

205. Polset. Udt. *på'llséten.* — Poellsett 1624. Poelset 1626. Polsett 1631. Polset 1664. 1723.

Maaske sms. med Mandsnavnet Páll (O. R.).

206. Kraakdal. Udt. *krå'kdalen.* — af Krakadalom AB. 55. Krogdall 1590. 1624. 1626. 1631. Krogdal 1664. 1723.

Her synes der ikke at være noget Vandløb. Maaske sms. med Mandsnavnet Kraki gjennem Tiljevning af Vokalen. Jfr. Personn. i Stedsn. S. 169.

207. Forvedalen. Paastodes kaldet *få'rvěmő'n.*

208. Nyhus. Udt. *ný'húsann.* — Nyehuus 1723 (Klokkergaard).

209. Metli. Udt. *mæ'ttlia.* — Metzlid AB. 55. Meliid 1559. Medliidt, Mittliidt 1590. Medlid 1624. 1626. 1631. Metlj 1664. Metlie 1723.

Maaske er Navnet forskrevet i AB. og den rette Form Miðlíð d. e. Gaarden midt i Lien, jfr. Mellen i Ringsaker (Bd. III S. 31); herfor taler ogsaa Formerne fra 16de og 17de Aarh. Med Hensyn til Udt. kan sammenlignes Midtdalen, udt. Mettdalen, Tolgen GN. 87, 3 (Bd. III S. 418), hvor Udt. dog har lukt e.

210. Volden. Udt. *vå'llen.* — a Velle DN. V 344, 1413. af Velle AB. 54. Vold NRJ. II 161. Voll OE. 58. Woldt 1590. Wold 1723.

Jfr. Hevne GN. 95.

211. 212. 214. Ustan. Udt. *u'sstann,* Dat. *-tóm.* — a Ystum Fornm. s. VIII 164. af Vstum AB. 54. Oste NRJ. II 161. Ostad OE. 58. Wsthæ Cap. Oustum, Ostum 1559. Vgstadt 1590. Ustad 1624. Wdsta 1626. Vdstad 1631. Vstad 1664. Ustad 1723.

Ustar. Skrivemaaden med -stad, som forekommer allerede i OE., er en Misforstaaelse, som er forklarlig af, at Navne med denne Endelse her i Dalen ofte ogsaa i Udt. ender paa -stann. Navnet tilhører vist opr. Elven, som kan have hedt Ust, før den fik sit sms. Navn Ustdørja (jfr. Gunnes, Rennebu GN. 119 og Elvenavnet Gautvella). Samme Gaardnavn findes ogsaa paa Leinstranden, nu skrevet Ust, men udt. ligesom her (jfr. Thj. VSS. 1891 S. 233).

213. Haldogaarden. Udt. *ha'lldôgalen.* — Haldoegaard 1723.

Sms. med Mandsnavnet Haldor, Haldo. Vistnok en i nyere Tid udskilt Part af Ustan.

215. Ustmo. Udt. *u'sstmő'n.*

216. Haugen. Udt. *hau'gen.* — Hougenn 1626. Houge 1631. Hougen 1664. 1723.

217. Kirkaunet. Udt. *ki'rkaune.* — Kirkøen 1624. Kierckoenn 1626. Kierckøyne 1631. Kierchøfne 1723.

Denne Gaard og den flg. maa være Parter af en ældre Gaard Aune. Den maa have sit Navn af, at den har været Kirkegods.

218. Neraunet. Udt. *nė'raune.* — Øune 1664. Øfne 1723.

219. Svelstad. Udt. *svæ'lstann,* Dat. *-stóm.* — i Suælastodum DN. II 137, 1327. af Swelastadom AB. 55. Suersta 1590. Suelstad 1624. 1631. Suelsta 1626. Suelstad 1664. Svelstad 1723.

Et enestaaende Navn; svæla forekommer et Par Gange som Tilnavn; men det er dog vel tvivlsomt, om dette indeholdes i 1ste Led.

220. Tverdal. Udt. *tvæ'rdølann,* Dat. *lóm.* — af Þuerdalom AB. 54. Duerdal 1559. Tuerdall 1559. 1624. 1631. Thuerdall 1626. Tuerdal 1664. Tverdal 1723.

Þverdalir, Flt. af þverdalr m., Sidedal. Jfr. Frøien GN. 11.

221. Haugem. Udt. *hau'gemmen.* — i Haugheimi DN. II 137, 1327. af Haugheime AB. 55. Hoiem 1590. Hougen 1664. 1723.

Haugheimr, sms. af haugr m. og heimr m. (Indl. S. 53); et sjeldent Navn, findes ellers kun i Sandeherred (O. R.).

222. Løkken. Udt. *ly'kka.* — Løckenn 1631. Løchen 1664. 1723 (da Underbrug til GN. 221).

Se GN. 166.

223. 224. Solem. Udt. *sô'lemmen.* — af Soleime i Vstabygd, af Soleime vid Giodanes AB. 54. Solim NRJ. II 161. Solem 1559. Sollim 1590. Solum 1624. Sollumb og Offuersollumb 1626. Solem 1664. Sollum 1723.

Sóleimr, jfr. GN. 54.

225. Sølberg. Udt. *sø'llbærje.* — af Seljoberghe AB. 54? Silleberg NRJ. II 161. Selberg OE. 58. Sellebrech 1559. Solbergh 1590. Søelberrig 1626. Sølberig 1664. Sølberg 1723.

Seljuberg?, af Trænavnet selja f. Om Fordelingen af de ældre Skriftformer mellem denne Gaard og GN. 77 se under dette.

226. Fagerholtet. Kaldes *hå'lte.* — Fagerholt 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Af holt n., Lund, liden Skov (Indl. S. 57).

227. Stordal. Udt. *stô'rdalen.* — Stoerdall 1624. Støerdall 1626. Størdall 1631. Stordal 1664. 1723.

228. 229. Gjønes. Udt. *jø'nėssen,* Dat. *-sa.* — af Giodanes AB. 54. Giødeness NRJ. II 161 (trykt: Grøde-). Gynes 1559. Gionnes 1590. Giønes 1624. Gioennes 1626. Gionnes 1681. Gioneß 1664. Giønes 1723.

Gaarden staar ikke i noget lokalt Forhold til GN. 156, som ligger ved et andet Vasdrag. Denne ligger paa en bred Halvø, som stikker ud i Gagnaasvandet, men Navnet har maaske opr. tilhørt det fra Halvøen udskydende smale Nes, som nu kaldes Gjønesneset. Maaske at forklare af gjóðr m., Fiskeørn; her er intet Vandløb.

230. Kjønli. Udt. *kø'nnlía.* — Kjønnliidt 1590. Kønlid 1624. Kionnlj 1626. Kiønlid 1631. Kiønli 1664. Kiønlie 1723.

1ste Led er tjǫrn f., Tjern (Indl. S. 81). Der ligger et Tjern nær Gaarden.

231. Blomli. Udt. *blô'mmlía.* — Blomlid 1624. 1631. Blomblj 1626. Blomli 1664. Blomlje 1723.

Ligger ligesom GN. 232—235 i Dorodalen, der munder ud i Gagnaasvandet. Udentvivl af Folkespr. Blom m., Bregne (O. R.), jfr. Stadsbygden GN. 26.

232—234. Dørdal. Udt. *dø'rdalen.* — Dørdall 1590. Døerdall 1626. Dørdal 1664. 1723.

Har Navn efter Elven, som nu heder Doro, maaske opr. Dura med lignende Betydning som Døra (se Bd. IV, 1 S. 149) og Dyrna, jfr. Rissen GN. 14.

235. Ødegaarden. Udt. *øi'galen.* — Ødegaard 1624. 1626. 1631. 1723.

Jfr. Hevne GN. 103.

236. Graven. Udt. *grä'va.* — Graven 1723.

Af grǫf f., Sænkning, Fordybning (Indl. S. 52).

237. Sæterbak. Kaldes *ba'kken.* — Zetterbacche 1626. Setterbacke 1631. Setterbach 1664. 1723.

238. Asbjørnslettet. Udt. *a'ssbjønnslétte.* — Asbjørnslett 1624. 1631. Aßbiørnslet 1616. Asbiørslet 1664. Asbiørnslette 1723.

Af Mandsnavnet Asbjørn og Slætte n., se GN. 2.

239. Atvendingen. Kaldes *væ'nningen.* — Atuennding 1626. Atuending 1664. Atvending 1723.

Maa have sit Navn af, at den er den øverste Gaard i Sidedalen Harmodalen; sandsynlig ikke meget gammelt Navn.

240. Vinterdal. Udt. *vi'nterdalen, da'len.* — Vintterdall 1624. Winterdall 1626. 1631. Vinterdàl 1664. Winterdal 1723.

Betegner maaske en Dal, hvorigjennem Folk har sin Færdsel om Vinteren (i dette Tilfælde over til Hevne). Jfr. Vinterstaden og Vinterstø om Steder, hvor man lægger til med Baade om Vinteren (Bd. III S. 231), og det oftere forekommende Vintermyr, som vel betyder en Myr, over hvilken man har Vei om Vinteren.

241. Blaasberg. Kaldes *li'a.* — Blasborig 1624. Blasberrig 1626. Blaasberig 1631. Bloßberrig 1664. Blaasberg 1723.

Jfr. GN. 41.

242. Jamtgaarden. Udt. *ja'mmtgalen.* — Medgaard 1631. Jemtgaard eller Megaard 1723.

Jfr. GN. 28 og Hevne GN. 6. Et Fjeld ovenfor Gaarden kaldes ifølge Kartet Jamtfjeldet.

243. Halsteinli. Udt. *hæ'lsteinlía.* — Halstenlid 1624. 1631. Halstennlid 1626. Halstienli 1664. Halsteenlie 1723.

Sms. med Mandsnavnet Hallstein; vistnok temmelig nyt Navn.

244. Gagnaas. Kaldes *stå'kkann.* — Gangaas 1559. Gaanngaas 1590. Gangneaas 1624. Ganngeraas 1626. Gangaas 1631. Gangaß 1664. Gangaas 1723.

Se GN. 249.

245. Vaavasli. Udt. *vå'vasslía.* — Vouaten 1664. 1723 (Underbrug til GN. 5).

Ligger ved Vaavandet paa Grænsen mod Hevne, hvortil en anden Gaard af samme Navn hører, jfr. Hevne GN. 85.

246. Rømmeslettet. Udt. *rø'mmeslétte.*

Maa engang have været Underbrug under GN. 5.

247. Gjesvaalslettet. Udt. *jé'svølslétte.*

Maa have været Underbrug under GN. 31.

248. Songli. Udt. *så'nglía.* — Sanglj og Sanngßøehr 1626. Sanglid 1631. Sangli 1664. Sanglie 1723.

Har Navn efter Elven Songa, der gaar fra Vaavandet gjennem Songsjøen ud i Gagnaasvandet. Dette Elvenavn, som findes paa mange Steder, betyder sandsynlig: den syngende (se Bd. III S. 195); ofte let at forvexle med et andet Elvenavn Sogna.

248, 2. Øislettet. Udt. *øi'slétte.*

Maa opr. have været Underbrug under en af Gaardene Øian i Hoveddalen.

249. Gagnaas. Udt. *ga'gnåsen.*

Jfr. 244. Navnet maa opr. have tilhørt GN. 249, som ligger yderst paa en høi Halvø, som fra N. stikker ud i Gagnaasvandet. Her har gagn- vel Betydningen: ligeoverfor, nemlig seet fra Svorkdalen af (O. R.).

250. Harangen. Udt. *hă'lannen,* Dat. *-na.* — Harang, Haranngh 1590. Haranger 1624. Herannger 1626. Harang 1631. Haranger 1664. Harrangen 1723.

Ligger ved en lang Kile, som Gagnaasvandet sender ud mod N. Ø., og hvorigjennem det har sit Afløb; her kunde der saaledes være Rimelighed for, at -angr er at tage ikke som Afledningsendelse, men i Betydningen: Vik (O. R., se Indl. S. 42).

251. Snausen. Udt. *snau'sen,* Dat. *snau'sa* (den sidste Form paastodes af nogle at være den eneste brugte). — Snøse NRJ. II 161. Snøßøn 1559. Snøsenn, Snøssenn 1590. Snøesenn 1626. Snøßøn 1631. Snøßen 1664. Snøsen 1723.

Det samme Navn findes ogsaa i Meldalen og i Værdalen. Dets Betydning kan jeg ikke forklare.

252. Kvakland. Udt. *kva'kklanne.* — Quackeland Cap. 1559. Quacklandt 1590. 1624. 1626. 1631. Quackland 1664. Quachland 1723.

1ste Led kunde tænkes at være det samme, som man har i Kvakestad i Trøgstad, i Spydeberg, i Rakkestad, i Askim og i Kraakstad (se Bd. I S. 28, hvor det tænkes muligt, at et Elvenavn Kvaka kunde ligge til Grund). Her synes der dog ikke at være noget Vandløb. Man kunde maaske formode, at den opr. Form var Kvapland af en Stamme, som man har i Folkespr. Kvap eller Kvabb n., blød Jord. Overgang fra pl til kl kan ogsaa ellers paavises, jfr. Thj. VSS. 1891 S. 195.

253. Fossen. Udt. *få'ssen*, Dat. *-sa*. — Foos 1559. Foss 1590. Faas 1626. Faaß 1631. Foß 1664. Faas 1723.

254. Annøl. Udt. *a'nnølen*, Dat. *-la*. — Annøl Cap. Andall 1559. Annuldt, Annoldt 1590. Andall 1624. 1664. Anndall 1626. Annøld 1723.

* Arnhóll (Arnahóll eller Arnarhóll), hvori sidste Led er hóll m., en isoleret, rundagtig Høide (Indl. S. 56), og 1ste Led sandsynlig Fuglenavnet ǫrn m., Ørn. Det samme Navn har man vel i Annolsæteren, Ringebu GN. 94, 4, se Bd. IV, 1 S. 147.

255. Dyndal. Udt. *dy'nndalann*. — Dundal DN. V 555, 1450. Dundall DN. III 654, 1472. Dundal NRJ. II 161. Dwndall Cap. Dundal 1559. Dønndall 1590. 1631. Dondal 1624. Dyndall 1664. Dyndal 1723.

Ligger ved Skjenaldelven, hvis Navn vist er opr. O. R. antager derfor, at 1ste Led kan indeholde et Navn paa en Fos, Dynjandi, Particip. af dynja, at dønne; det samme Ord har man antagelig ogsaa i Dillan i Værdalen, i Dynjan i Eidsberg, i Dønnyn i Surndalen og som 1ste Led i Dønski i Bærum (Bd. I S. 150, II S. 141, Thj. VSS. 1891 S. 205 f.). Den Sideelv, som ovenfor Gaarden kommer ud i Skjenaldelven, og som har et sterkt Fald, kaldes nu Skoro; men det er vel muligt, at dette Navn ikke er opr., og at Navnet Dynjandi egentlig har tilhørt den.

256. Skjenald. Udt. *sjẽ'nallen*, Dat. *-la*. — Skenalt OE. 61. Skennan Cap. Skenoldt 1590. Schienald 1664. 1723.

Med Støtte af Formen Skennan fra c. 1540 tør det antages, at Navnet opr. har været Skínandi, Particip. af skína, at skinne, hvilket egentlig maa have været Elvens Navn. Med Hensyn til Lydforandringen i sidste Stavelse kan sammenlignes Kvennild i Tilder af Hvínandi. Skjenald forekommer ogsaa i Børsen GN. 72. (Thj. VSS. 1891 S. 205).

257. Gjølme. Udt. *jø'lme*. — a Gelmini Fornm. s. VIII 164. IX 92. Gylmen NRJ. II 161. Gølmen 1559. Giølmenn 1590 (da Fogedgaard). Giøllmo 1624. Giølmoe 1626. 1664. Giølmegaard 1723 (Fru Oberstinde Munchgaard).

Uagtet allerede Sverres S. har Gelmin, maatte det dog nok kunne antages dannet ved Omsætning af Gemlin. Paa Grund af Beliggenheden paa Sletten lige under et brat Fjeld kunde det ligge nær at tænke paa en Afledning af gafl m., der bruges om fremstikkende Fjelde; jfr. Gjemle i Skogn, som i et Diplom fra 1336 (DN. V 96) kaldes Geflin, medens Navnet i to andre samtidige Kilder (DN. III 165 og II 226) skrives Gemlen, ligesom Aasen under Gjølming har Exempel paa en sandsynlig lignende Overgang fra vl til lm (O. R.).

258, 2. Flaaskogen. Udt. *flå'skógen*. — af Flataskog AB. 55. Flatiskógr, den flade Skog, Skogen paa Sletten.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Skyrbrekko AB. 53. 54.

Dette har ogsaa været ældre Navn paa Skibrek i Modum og nævnes i MA. som en Gaard i Brunlanes. Forklaringen af 1ste Led usikker (se Bd. III S. 227).

af Solabrekko AB. 54.

af Steinsøy AB. 54.

Er maaske samme Gaard som Steinshaugen GN. 43, hvis Beliggenhed godt passer til Navnet.

af Skadastadom AB. 54.

Jfr. det forsv. i Skadstadum i Kraakstad, maaske sms. med et Mandsnavn Skaði (jfr. Bd. II S. 50).

af Hundal med Hundals Watn AB. 55.

Maa have ligget ved Hundsaaen (Rektangelkartet), opr. Hunn (?), der gaar gjennem de to Hundsvaude og ud i Søvandet.

a Rauðsvelli, Raudsvǫllr Isl. Ann. (Storm) 27. 66. 133. 191. 257 (Jordfald 1254 eller 1255). af Rauðsvelli Bisk. s. I 709? a Raudzvelli DN. V 140, 1345. Rawdzwal DN. III 608, 1456.

Vel sms. med Mandsnavnet Rauðr (jfr. Bd. III S. 205).

Roðar Fornm. s. VIII 380.

af Hermene AB. 53. 124. Hermen NRJ. II 159. OE. 59. Hermo 1559. Hermenn 1590. Hermne, Hermo 1626. Hermoe 1664. Herme 1723 (gaaet ind under Hermelien GN. 71).

af Gislabudhom AB. 53.

Gylpestad DN. V 735, 1515 (ved GN. 37), jfr. Giølpe Kvernstød 1590.

Østegard, Nedegorde (ved Præstegaarden) NRJ. II 159. Østegaardt 1559. Østgaardt 1590.

Maaske Parter af det gamle Grjótar, se GN. 32.

Hoff NRJ. II 159 (nær Opøien?).

Prestøe (nær Vormdal?).

Mickelberg, Møckelberg 1590. 1624. 1626 (paa Østsiden ovenfor Præstegaarden).

Sms. med Adj. mikill, stor.

Grønlid 1624. Grønnlj 1626.

Fagerlid 1624. Fagerlj 1626. Fagerliidt 1631 (paa Nordsiden af Gagnaasvandet?).

Kongsbache 1626. Kongsback 1631. 1664 (nær Gjeitbu?).

Lillemoe 1626.

Øudensetter, Øunesetter 1626.

Espeggen 1626. Aspeggen 1664 (ved Gagnaasvandet?).

Schattedal 1626.

Quadgier 1631 (nær Svorkmo?).

Alfaas 1723 (nu Ølvaasen, gaaet ind under Solbu).

GAMMELT BYGDENAVN.

Vstabygd AB. 54, jfr. GN. 223, af Gaardnavnet Ustar eller af Elvenavnet Ust, maa betegne Ustdørjas Dalføre og falder vel sammen med det nuv. Grændenavn Ustjaaren. Det sidste Led i dette er det gamle jaðarr m., Rand, Kant, som er anvendt til Dannelse af saa mange Stedsnavne. Med samme Dannelse har man nu Grændenavnene Kvaalsjaaren og Tokstadjaaren paa Vestsiden og Monsetjaaren paa Østsiden af Dalen (jfr. GN. 146, 124 og 59).

18.

MELDALENS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Meldalen. Udt. *médalen* (Hovedbetoning paa 2den Stavelse).

Ældre Navneformer: í Meðaldal Fornm. s. I 57. i Mæðaldale DN. III 90, 1310. i Medaldaal DN. III 186, 1342 (Paategn.). i Mæðaldall DN. II 251, 1349. i Medhaldall AB. 51. i Medeldal DN. V 555, 1450. Mædheldalsprestdøme DN. V 527, 1445. i Mædaldall DN. III 654, 1472. i Mædheldal DN. V 702, 1497.

Meldal NRJ. II 161. Meldaell OE. 56. Meldallen DN. X 793, c. 1550. Meldallen 1559. Meylldall DN. XII 775, 1573.

Sognet kaldtes i MA. Grjóta sókn efter Kirkestedet (GN. 76): Griotæ s. i Mædaldale DN. XV 41, 1412. Gryte s. DN. XV 102, 1499?

Meðaldalr, «Midtdalen», efter Distriktets Beliggenhed i den midtre Del af Orklas Dalføre.

Gaardenes Navne: **1. Maagset.** Udt. *må'gsét.* — Mowsetter NRJ. II 161. Maageszeter OE. 57. Mosetther 1559. Møgesetter, Mogsett 1590. Mogsett 1624. 1631. Magset 1626. Maagset 1723.

Den lange Vokal i 1ste Led gjør det tvivlsomt, om man i dette kan antage et Elvenavn. Forøvrigt kunde man tænke paa mágr m., Svigersøn, Svoger, der findes brugt som Mandstilnavn.

2. Moen. Udt. *mő'n*, Dat. *mő'a* (efter andre: Dat. *mő'm*). Mou 1590. 1624. Moe 1626. 1664. 1723.

Af mór m., Mo (Indl. S. 67).

3. Granmoen. Udt. *grā'nmő'n.* — Granmo 1624. Granmoe 1626. Grandmo 1631. Granmoe 1664. Neder og Øver Granmoe (det sidste Underbrug til Kvam) 1723.

4. Damli. Udt. *da'mmlía.* — Damlid 1624. Damblj 1626. Dombliidt 1631. Damli 1664. Damblie 1723.

1ste Led maa være d a m m r m., Dæmning, og Navnet have Hensyn til en Dæmning i den Sideelv, ved hvilken Gaarden ligger. Jfr. Orkedalen GN. 64.

5. Rødslettet. Udt. *rø'sslétte.* — Røeslette 1723.

Af Slætte n.; Slaatteland (Indl. S. 76).

6. Ry. Udt. *rý.* — i Rudi DN. III 90, 1310. af Krukurudi AB. 52. Rødt 1559. 1590. Røed 1626. 1631. Rye 1664. Røe 1723 (Fordelingen af Citaterne mellem dette og GN. 136 er usikker).

Jfr. Orkedalen GN. 72.

7—11. Lo. Udt. *lő.* — i Loe (Paategn.: i Loom) DN. III 186, 1342. Loo NRJ. II 161. Lo OE. 57. Loo 1559. Loug, Loo 1590. Low 1624. Lou 1626. Loe 1664. 1723.

L ó f., oftere forekommende Navn, hvis Betydning er uvis (se Indl. S. 66). Gaarden ligger temmelig høit over Elven, men under den brattere Li.

12. Loslettet. Udt. *lő'slétte.*

13. Kvam. Udt. *kva'mmen*, Dat. *-ma.* — af Hvamme AB. 53. 118. DN. V 702, 1497. Hwam NRJ. II 161. Cap. Quam OE. 57. 1559. DN. XII 775, 1573. Quamb 1624. 1626. 1664. Qvam 1723.

Se Orkedalen GN. 21.

14. 15. Dombu. Udt. *dô'mmbú* (ogsaa: *dô'mmbúen*). — af Dumbu AB. 51. Dumba (Nom.) AB. 124 s. Dombo NRJ. II 162. OE. 57. Dwmbo Cap. Dambo 1559. Dombo, Dambo 1590. Dombou 1624. Damboe 1626. Domboe 1631. 1664. Dombu 1723.

D u m b a. Dette maa være et opr. Navn paa en af de Bække, som gaar forbi Gaarden (som nu kaldes Lusa og Skratla). Elvenavnet Domba (Domma) har man ogsaa i Dovre (Bd. IV, 1 S. 2), i Grue og i Nordre Land, ligesom der findes flere Gaardnavne, der maa være afledede af dette Elvenavn. Dette maa forklares af Adj. d u m b r og maa da betyde: enten den stumme, rolige, eller maaske snarere den, som giver en dump Lyd. Gaardnavnets nuv. Form er udgaaet fra den gamle Dativform D u m b u, men er allerede tidligt blevet misforstaaet, som om det var sms. med b ú n., Gaard (Thj. VSS. 1891 S. 170).

14, 3. Bjørset. Udt. *bjø'rsæte*, *bjø'rsæten.*

Navnet findes paa flere Steder. Tildels er 1ste Led Trænavnet Bjørk (Bjørset i Bolsø) eller Elvenavnet B j a r k a (B. i Leksviken); men det kan ogsaa have anden Oprindelse.

16. Reberg. Udt. *ré'bærje.* — af Reidberge AB. 51. Rødberg 1559. Røttberg, Reberg 1590. Reeberig 1624. 1631. Reeberrig 1626. Reberig 1664. Reeberg 1723.

Navnet findes ogsaa i Rennebu, GN. 9. Det kan ikke staa i nogen Forbindelse med GN. 79. O. R. sammenligner med Hensyn til 1ste Led med i R e i ð i, nu Re i Stange (Bd. III S. 163), R e i ð i n i V. Slidre, R e i ð i n j a r, nu Rennan i Skogn, Reianes i Rennesø og R e i d æ v á l l i Ø. Gausdal (Bd. IV, 1 S. 194) og antager, at man ialfald i enkelte af disse Navne i 1ste Led har h r e i ð r n., Rede.

17. 18. 20. Vold. Udt. *vảḻḻ.* — or Vælli DN. II 81, 1309. af Welle AB. 51. 52. Vold NRJ. II 162. Voll OE. 57. Wold 1559. Woldt 1590. Wolld 1626. Vold 1664. Wold 1723.

19. Nordvold. Udt. *nō̆'lvåḻḻ.* — Noruold 1664. Norvold 1723.

21. Kalstad. Udt. *ka'ḻḻstē̆.* — Kalstj 1590. Kalstad 1624. 1631. Kallsta 1626. Kaldstad 1664. Kalstad 1723.

Udt. viser, at Navnet ikke er sms. med -staðir. O. R. formoder, at den gamle Form har været Kallaðarstǫð, hvori sidste Led er stǫð f. (Indl. S. 80) og 1ste Led en Participform kallaðr, en, som raaber. Dermed sms. Navne findes ofte ved gamle Færgesteder, som Kallestein, Kallarneset, Kallarberget; jfr. Kallestein og Kallelien ligeoverfor hinanden paa hver sin Side af Lysefjorden i Høgsfjord. Denne Gaard ligger temmelig nær Elven, hvor den gamle Vei over Meldalsskogen kommer ned (jfr. Bd. I S. 201; III S. 261. Ldsbl. 182). Samme Betydning har Navne som Roparneset.

21, 5. 6. Vigdlotten. Udt. *vi'gdlåtten.*

1ste Led er Navnet Vigda paa den Bæk, som her kommer ned, sidste Led lutr m., Del, Part (Indl. S. 66).

22. Snuruaas. Udt. *snŭ'rŭåsen.* — Snøeraas 1626. Snøraas 1631. 1664. 1723.

1ste Led kunde være snara f., Snare, saa at Navnet betegnede et til Fuglefangst egnet Sted, jfr. Fuglaas Orkedalen GN. 155. Ordet findes oftere som 1ste Led i Stedsnavne f. Ex. Snurueggen Opdal GN. 318, Snuruli, Sæter paa Østfjeldet i Meldalen, Snurudalsheien paa Fjeldet i Lensviken. Ved enkelte kunde man vel ogsaa tænke paa et Elvenavn Snuru («den, som snor sig»?); men paa dette Sted synes der ikke at være noget Vandløb. GN. 22—66 ligger oppe paa Meldalsskogen.

23. 25. Steigen. Udt. *stei'en*, Dat. *stei'a.* — i Stæigh DN. V 166, 1349. af Steig AB. 52. Steg 1559. Styenn DN. XII 775, 1573. Stegenn 1590. 1624. 1631. Steggenn 1590. 1626. Steegenn 1626. Stegen 1664. 1723.

Steig f. Der findes adskillige Gaarde af dette Navn, hvoraf kan nævnes Steigen i Nordland, Steig i S. Fron og i Biri. Maa være afledet af stíga, at stige, og sigter vel i Regelen, saaledes ogsaa her, til høi Beliggenhed (jfr. Bd. IV, 1 S. 122). Her har Navnet efter den hyppige nordenfjeldske Brug faaet tilføiet Artikelen i Hankjøn.

24. Steigevolden. Udt. *stei'aváḻḻen.*

26. Haugen. Udt *hau'en*, Dat. *hau'a.* — Hog 1559. Hagenn 1590. Hougen 1624. 1626. 1664. 1723.

27. 28. Laushus. Udt. *lau'shus.* — af Lodhenshusom AB. 53. Lodtzhuss 1559. Lodtzhuss, Lødtzhus, Løßhus 1590. Løffshus 1624. 1626. 1631. Løßhuuß 1664. Løfshus 1723.

Loðinshúsar, sms. med Mandsnavnet Loðinn (Personn. i Stedsn. S. 176). Lydovergangen er usædvanlig.

28, 1. Saattan. Udt. *så'ttaṇṇ*, Dat. *-tóm.*

28, 2. Vavold. Udt. *vă'våḻḻaṇṇ.*

1ste Led kunde være vað n., Vadested. Gaarden ligger ved en liden Elv.

29. Fagerli med Løkkens Grube. Udt. *fă'gerlía.* — Fagerlid 1624. 1626. 1631. Fagerlj 1664. Fagerlie 1723. Løchens Grube 1723.

30. Lien. Udt. *li'a.* — Ljd 1626. Liidt 1631. Lien 1664. 1723.

31. Langenget. Udt. *la'ngænnen*, Dat. *-na.* — Langenng 1590. 1624. Langeng 1626. 1664. 1723.

Sidste Led er eng f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49). Ogsaa her er Hankjønsartikelen tilføiet.

32. Jerhus. Udt. *jæ'rúsann*, Dat. *-sóm.* — Jerhus 1590. Jordhuus 1624. 1626. Jerhuus, Jerdhuus 1631. Jorhuuß 1664. Jordhuus 1723.

Vel opr. Jarðhús, en Gaard, som har havt Bygninger af Jordvægge (O. R.).

33. Skjøtskifte med Hamrum. Udt. *sjø'sjiffte.* — Skødtzskiffte 1590. Schydzschiffte 1631. Schydschiffte 1664. Schiudschifte 1723. — Hamremb 1664. Hamrum 1723 (allerede da Underbrug under Skjøtskifte). Udt. ukjendt.

* Skjótskipti, Sted, hvor man skifter Heste; maa have været gammel Skydsstation ved nordre Ende af Meldalsskogen (O. R.).

34. Bustad. Udt. *bú'stón*, Dat. *-stóm.* — Bustad 1559. Bustadt 1590. 1624. Busta 1626. Bustad 1664. 1723.

Efter den nuv. Udtale synes den opr. Form ikke at kunne være Bústaðr, Bosted, men at maatte være en Sammensætning med -staðir. 1ste Led kunde tænkes at være Mandsnavnet Búi; dette er dog meget usikkert og antages ikke i «Personn. i Stedsn.»

35. Gravraak. Udt. *grā'vråke* (andre *-råken*), Dat. *-ka.* — Graffrack 1559. 1631. Graffrock 1590. 1624. Graffroch 1626. 1664. Grafroch 1723.

Navnet findes ogsaa i Melhus GN. 86, hvor den gamle Form er Grafarakr, sms. med grafar, Gen. af grǫf f., en naturlig eller af Mennesker dannet Fordybning (Indl. S. 52), og akr m., Ager, som nu paa mange Steder som sidste Led i Gaardnavne er bleven til -aak (Indl. S. 41). Jfr. Ldsbl. 216.

36. Staveli. Udt. *sta'velía.* — Staffuelid 1631. Staffuerlj 1664. Staverlie 1723.

I 1ste Led ligger der vist et Elvenavn, jfr. det hyppige Elvenavn Stavaaen. Gaarden ligger nær et Tilløb til Svorka, som paa Kartet kaldes Bokbækken.

37. 38. Aamot. Udt. *å'móten*, Dat. *-ta.* — Omod 1559. Amodt 1590. Aamoed 1624. Amoed 1626. 1664. Aamodt 1723.

* Ámót, Aamødet; ligger ved Sammenløbet af Svorka og Trivja.

39. Urvatnet. Udt. *ő'rvattne.* — Oruatten 1624. Øruatten, Aaruattenn 1626. Aaruatten 1631. — Vruaten 1664. Urvatten 1723.

Ligger ved et Vand af samme Navn med en meget brat Fjeldvæg paa Sydsiden. 1ste Led er urð f., Stenur (Indl. S. 83).

40. Løkken. Udt. *ly'kka.* — Lyckenn 1624. Løechenn 1626. Lockenn 1631. Løchen 1664. 1723 (da Underbrug til GN. 24).

Af lykkja f., indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

41. Granaas. Udt. *grā'nåsen.* — Granaas 1631. 1664. 1723 (da Underbrug til GN. 23).

42. 43. Buan. Udt. *bú'anṇ*, Dat. *-óm.* — Budenn DN. XII 775, 1573. Bude 1590. Budum 1624. 1631. Buddenn 1626. Buen 1664. Buum 1723. Lillebudenn 1626. Lille Buum 1723.

* Búðir, Flt. af búð f. (Indl. S. 46). Jfr. Stadsbygden GN. 16. Her ligger det nærmest at tænke paa Fiskeboder, da der er flere smaa Vande omkring Gaardene.

44. Voldmo. Udt. *vå'ḻḻmó'n.* — Wolmoe 1624. 1626. Voldmoe 1631. 1664. Woldmoe 1723.

45. 46. Lillenæve. Udt. *li'hlnæve.* — Neff DN. XII 508, 1529. Lille Neb 1631. Lild Nefue 1664. Lille Nefve 1723. (Stornæve er Holandet GN. 23).

Navnet er Dativformen (nefi) af nef n., Næb, Næse, i Stedsnavne om en fremstikkende Spids overhovedet; i dette Navn vel nærmest at forstaa om en fremstikkende Fjeldpynt, jfr. Folkespr. Bergsnev n., fremstaaende Kant af en Klippe (Thj. VSS. 1891 S. 217 f.).

47. 48. Djupli. Udt. *jú'plía.* — Dyblid 1631. Dybli 1664. Dyblie 1723 (Dybdalsli 1626?).

En maaske enestaaende Sammensætning, som rimeligvis er saa at forklare, at 1ste Led indeholder det opr. Navn paa det lille Vand nær Gaarden (Djuplitjernet), som er omgivet af Fjeldhøider. Djupen findes oftere som Navn paa Indsøer.

49. Sæteren. Udt. *sæ'tra*, Dat. *sæ'ter'n.* — Setter 1631. 1664. 1723.

Jfr. Orkedalen GN. 83.

50. Svartsæteren. Udt. *sva'ltsætra.* — Suartseter 1664. Suartsetter 1723 (øde).

51. Svahyllan. Udt. *svā'hyḻḻanṇ.* — Suahild 1664 Suackild 1723.

Af Folkespr. Svad n., nøgen Klippegrund, Bergflade uden Jord, og Hella f., i det Trondhjemske Hylla, flad Sten.

52. Grutsæteren. Udt. *grú'tsætra.* — Grudsetter 1664. Grutsetter 1723.

Maa opr. have været Sæter under Grut, GN. 106.

53. Fjølhaugen. Udt. *fjø'lhauen.* — Fielhoug 1631. Fieldhoug 1664. 1723.

Jfr. Stadsbygden GN. 57.

54. Haugen. Udt. *hau'en.*

55. Grutsæterhagerne. Kun nogle faa af de gamle Bergarbeiderpladse her er nu beboede; de øvrige er Slaattenge, paa hvis Navne det ikke var muligt at faa Rede.

55, 2. Storhagen. Udt. *stô'rhågån.*

55, 9. Sølbergshagen. Kaldes *sø'llbærje.*

55, 13. Talleraasen. Udt. *ta'ḻḻeråsen.*

Jfr. Orkedalen GN. 75, utvivlsomt opkaldt efter den.

56. Blomli eller Sverkli. Kaldes *blô'mmlía.* — Suerckelid 1624. 1631. Suerckelj 1626. Suirchlj 1664. Suerchlie eller Blomlie 1723.

Det ældre Navn Sverkli synes at indeholde et Elvenavn; Elven, som gaar forbi, heder vistnok Trivja, men en af dennes Bielve heder Svorka. Om Blomli se Stadsbygden GN. 26 og Orkedalen GN. 231.

57. Skubholt. Udt. *skû'bbhålt* (ogsaa hørt *-håļten*). — Schabholt 1624. 1626. Stubholt, Skabholt 1631. Schabbolt 1664. Schubholt 1723.

1ste Led er vel at henføre til Folkespr. Skobb f. eller Skobba f., tør, stenet og ufrugtbar Flæk i Ager og Eng, jfr. Skabb m., en stenet Jordflæk (Ross og Aasen); jfr. Skubberud i Eidsberg, Bd. I S. 159.

58. Stolsmo. Udt. *stå'llsmo.* — Stolsmoe 1624. 1626. 1631. Stoldsmoe 1664. Stolsmoe 1723.

Se Hevne GN. 112.

59. 60. Grønli. Udt. *grø'nnlía.* — Grønlid 1624. Grønli 1626. 1664. Grønlie 1723.

61. Buli. Udt. *bú'lía.* — Bølid 1631.

1ste Led er vel b ú n., i Betydning af Buskab, Kreaturer, og hentyder vel til, at Stedet har været brugt som Sæter eller Havnegang. Jfr. Rissen GN. 45, 8.

62—64. Høidal. Udt *høi'dalen.* — Hødall 1590. Høidall 1624. Høedall, Lille Høedall 1626. Høydall 1631. 1664. Høydal, Lille Høydal 1723.

1ste Led maa være h ø y n., Hø, og betegner vel, at Stedet har været brugt som Slaatteland (Indl. S. 59).

65. Svartbækken. Udt. *svă'ltbækken.* — Suartebech 1624. 1626. Suartbech 1664. 1723.

66. Storsteen. Udt. *stô'rstéen*, Dat. *-sténa.* — Storsteen 1624. Stoersteenn 1626. Storstien 1664. Storsteen 1723.

Sidste Led er vel s t i g r m., Sti, jfr. GN. 189 (O. R.).

67—69. Berg. Udt. *bæ̈rj.* — Berg NRJ. II 162. OE 56. Bergh DN. XII 508, 1529. Beriig 1559. Berig 1590. 1624. Berrig 1626. Berig 1664. Berg 1723.

Gaarden ligger oppe i Berget ovenfor Kalstad.

70. 71. Vold. Udt. *våļļ.* — Jfr. GN. 17 (Citaterne kan ikke fordeles).

70, 2. Gildøien. Udt. *ji'ldøia.* — Jilløn 1590. Giløehnn 1626. Gilden 1631. Gieldøe 1723.

1ste Led kunde mulig være Adj. g i l d r, fortræffelig, behagelig.

72. Bakken. Kaldes *ķø'ņņbakķiņņ.*

73—75. Grefstad. Udt. *græ'ffstón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó.* — af Greipstadom AB. 52. Greffstad NRJ. II 162. Grepstad OE. 56. 1559. Grebstadt 1590. Greffstad 1624. 1631. Greebsta 1626. Greffstad 1664. Grefstad 1723.

Greipsstaðir, sms. med Mandsnavnet **Greipr**, som var temmelig almindeligt i MA. (Personn. i Stedsn. S. 93). Om Navnets nuv. Endelse se Orkedalen GN. 89.

76. Meldalens Præstegaard. — a Griotom DN. III 90, 1310. Grotte 1723.

Grjótar, Flt. af **grjót** n., se Indl. S. 52, jfr. Orkedalen GN. 32.

77. 78. Hollstad. Udt. *hå'llstón*, Dat. *-stóm.* — af Hollastadom AB. 52. Holstad 1559. Holdstad, Holdsta 1590. Holdstad 1624. Hoelsta 1626. Holstad 1664. 1723.

Hvis Formen i AB. er fuldt rigtig, synes Navnet vanskeligt at forklare; da der imidlertid i det 15de Aarh. ofte er Vaklen i Brugen af Mellemvokalerne, og navnlig a undertiden indtræder istedetfor andre, kunde man gjætte, at den rette Form har været **Hǫllustaðir**, sms. med det sjeldne Kvindenavn **Halla**; jfr. Bd. I S. 295.

79. 81—83. Re. Udt. *ré* og *rén*, Gen. *rés.* — i Ree AB. 52. af Ree AB. 118. Ree (Nom.) DN. V 527, 1445. OE. 56. Roe (!) NRJ. II 162. Ree 1559. 1590. 1624. Ree og Lille Ree 1624. Ree 1631. 1664. 1723.

Navnet forekommer med den samme middelalderske Form i Ramnes, Stjørdalen, Skogn, Værdalen og Stod, paa de to sidste Steder som Navn paa nu forsvundne Gaarde. Maaske har man det samme Navn ogsaa i Re i Time og paa Voss. Derimod er Re i Stange og Breim af anden Opr., idet det første i MA. skrives af **Reide** (se Bd. III S. 163) og det andet af **Rer**. Betydningen ukjendt.

79, 3. Rydningen. Kaldes *ré'srønninnen.*

80. Brekken. Udt. *bræ'kka*, Dat. *-kunn.* — Brechen 1664. 1723.

Se Bjugn GN. 21.

80, 2. Smidalen og Messa. Udt. *smi'dalen*, Dat. *-lóm. mæ'ssa.*

Skoveiendomme oppe paa Fjeldet. Messa er Navn paa en Sideelv til Orkla.

84. 85. Ofstad. Udt. *å'ffstón*, Dat. *-stóm.* — af Awalzstadom AB. 52. Owstad NRJ. II 162. Øffuerstad OE. 56. Osted, Oustum 1559. Aastadt, Alffsta 1590. Opstad 1624. Opsta 1626. Offstad 1631. 1664. Ofstad 1723.

Ávaldsstaðir, sms. med Mandsnavnet **Ávaldr**, som var alm. i MA., især søndenfjelds; jfr. Bd. IV, 1 S. 157 og Personn. i Stedsn. S. 26.

86. 87. Solberg. Udt. *sø'llbærje* (ogsaa hørt *sæ'll-*). — af Seljuberge AB. 52. Selleberg 1559. Solberg 1590. Solberig 1624. Soelberrig 1626. Solberig 1631. Solberig 1664. Solberg, Schiølberg 1723.

Seljuberg, sms. med Trænavnet **selja** f. Jfr. Orkedalen GN. 77 og 225.

88. 89. Lund. Udt. *lónn.* — af Lunde AB. 52. Lwnde NRJ. II 162. Lund OE. 56. Lundt, Lunde 1590. Lunnd 1626. Lunde 1624. 1631. 1664. 1723.

Lundr m, Lund, liden Skov (Indl. S. 66).

90—92. Rikstad. Udt. *rí'kkstón.* — Rigstad NRJ. II 163. Rychstadt DN. XII 508, 1529. Røgstad 1559. Ryckestedt, Ryckstedt DN. XII 775, 1573. Rigstad 1590. 1626. Røgsta 1626. Rigstad 1624. 1631. 1664. Regstad 1723.

Kan mulig være Rikulfsstaðir af Mandsnavnet Rikulfr eller Ríkulfr, som ikke var sjeldent i Norge i MA.; samme Oprindelse har man i Rekstad i Manger, i Rekustad i Tune og mulig ogsaa i Rekstad i Børseskognen og i Gran. Det er dog paafaldende, at Udt. af i her er opgivet at være lukt (O. R.; jfr. Bd. I S. 300. III S. 158).

90, 1. Lundesæteren. Udt. *lô'ndasætra.* — Lundseter 1664. Lundesetter 1723.

93. 94. Stokkan. Udt. *stá'kkann,* Dat. *-óm,* Gen. *stákk.* — Stoke NRJ. II 163. Stocke DN. XII 775, 1573. Stocke 1590. 1624. 1631. Stoeche 1626. Stoche 1664. 1723.

* Stokkar, Flt. af stokkr m., Stok, afhuggen Træstamme; i hvilken Betydning Ordet skal forstaaes i dets Anvendelse i Stedsnavne, bliver i de enkelte Tilfælde oftest tvivlsomt (Indl. S. 79). Navnet er i denne Form særdeles hyppigt i de trondhjemske Bygder, medens man paa Østlandet har de tilsvarende Former Stokker og Stokke og i Nordland Stokka.

96. Fitjan. Udt. *fi'kkjann,* Dat. *-kóm,* Gen. *fikj'.* — Fittie NRJ. II 163. paa Fytiom DN. XII 508, 1529. Fitthie Cap. Fiist 1559. Fycke DN. XII 775, 1573. Fitte 1590. Ficke 1624. 1631. Fieche 1626. Fiche 1723.

* Fitjar, Flt. af fit f., frodig Græsmark især ved Elv eller Sø (Indl. S. 49, jfr. Hevne GN. 21). Gaarden ligger merkeligt nok temmelig høit oppe i Bakken; Sletten ved Elven, hvor Rikstadgaardene nu ligger, kan dog maaske engang have hørt til Fitjan (O. R.).

96—98. Hol. Udt. *hôl.* — af Hole AB. 52. Hole NRJ. II 153. Hool OE. 56. Huoll 1559. 1590. Hoell 1590. 1624. 1626. 1631. Hoel 1664. Hoell 1723.

Hóll m., en isoleret Høide, især en rundagtig (Indl. S. 56); har samme Betydning som hváll, jfr. Orkedalen GN. 146.

99—102. Stene. Udt. *stén',* Gen. *sténs.* — Steen DN. V 555. 1450. Stein (Nom.) DN. III 654, 1472. Stene NRJ. II 163. Stein OE. 56. Steyne Cap. Stenne 1559. 1590. Steene 1624. 1631. Steenne 1626. Stehene 1664. Steene 1723.

Af steinn m., se Indl. S. 79. Hvad der ligger til Grund for Ordets Anvendelse i dette Tilfælde, bliver som ofte tvivlsomt. Den nuv. Form maa opfattes som Dativ.

103—105. Foss. Udt. *fáss.* — af Forse AB. 52. Foss NRJ. II 163. Ffoss OE. 56. Fos 1559. Foss 1590. Faas 1624. Faaß 1626. Foß 1664. Nordgaard Faas 1723.

Fors m., Fos (Indl. S. 50); den har sit Navn af Fossefaldene i den forbi Gaarden flydende Sideelv, som ogsaa heder Føssa (tostav. Betoning, paa Kartet: Fossbækken).

106—109. Grut. Udt. *grút.* — af Grut AB. 52. Grudh NRJ. II 163. Gruth OE. 56. Grutt Cap. Grudt 1559. 1590. Grudtt 1559. Grudt 1624. 1626. Grud 1631. 1664. Grudt 1723.

Er formodentlig at aflede af Grut n., som i Folkespr. nu kun bruges i Betydningen «Grums», men i svenske Dialekter ogsaa bruges om Grus. Af

samme Stamme er vel ogsaa Grude i Klep og mulig ogsaa det nu forsvundne Gruzrud i Berg Sm. (Bd. I S. 282). Kort ovenfor Gaarden falder en Sideelv Gryta ud i Orkla ved Pladsen Grytflaat; disse Navne maa vistnok være dannede af samme Stamme.

109, 3. Grytlien. Udt. *grý'tlía.*

En Skovstrækning. Dannet af Elvenavnet Gryta.

110—113. Jerpstad. Udt. *jæ̀rstón*, Dat. *-stóm.* — af Jerpastadom AB. 53. i Jørppestadum DN. XV 102, 1499. Jerpestad NRJ. II 163. OE. 56. Jerppestad DN. X 793, c. 1550. Jerpstad 1559. Jerpestedt DN. XII 775, 1573. Jerpstadt 1590. Jerpestad, Jerpstad 1626. Jerstad 1664. Jerpstad 1723.

*Jarpastaðir, hvori 1ste Led sandsynlig er et Mandsnavn Jarpi, der kjendes fra Sverige og kan antages ogsaa i Norge at have været brugt ved Siden af det almindelige Jarpr (Personn. i Stedsn. S. 147). Der er intet Vandløb ved Gaarden. Denne og de flg. Gaarde ligger paa venstre Side af Orkla.

114. Baagaavold. Udt. *bå'gåvål̤l̤en*, Gen. *-vål̤l̤s.* — af Bagawelli AB. 52. Burgeuoldt, Bogeuoldt 1590. Bageuold 1624. Buggeuoll 1626. Buggeuold 1631. Bogeuold 1664. Baagevold og Baagevoldsetter 1723.

Bagavǫllr. 1ste Led kunde mulig indeholde samme Stamme, som man har i Bagahús og i Bygdenavnet Bagabú i Sparbuen (O. R.). Det kan ogsaa erindres, at bagi paa et Par Steder findes brugt som Mandstilnavn (AB. 9. DN. VI 63).

115. 116. Aa. Udt. *å'n*, Dat. *åm*, Gen. *å.* — af Aam AB. 52. Aa NRJ. II 163. OE. 56. pa Aaum DN. XII 775, 1573. Aae 1590. 1631. Aahe 1626. Aae 1664. 1723.

Ár, Fl. af á f., Aa. Flertallet maa ogsaa her have Hensyn til, at Gaarden ligger mellem 2 Elve (Orkla og Reisa). Jfr. Aa GN. 58 og Hevne GN. 47 og 80.

117. Baagaavoldsæteren. Udt. *bå'gåvål̤l̤sætra.*

117, 5. Drugubakken. Udt. *drů'gůbak̤k̤inn.*

Er ligesom den flg. Gaards Navn sms. med Elvenavnet Drugu (en Sideelv til Reisa), af opr. *Draga, jfr. GN. 178.

118. Drugudal. Udt. *drů'gůdalen.* — Druedall 1626. 1631. Drugedal 1664. Drugedahl 1723.

118, 2. Jøldalen. Udt. *jø̀'ldalen.*

Sms. med Elvenavnet Jøla (tost. Bet., en Sideelv til Reisa).

119. Svartaadalen. Udt. *sva'ltådalen.*

Ligger ved Svartaaen, der gaar til Folla i Surendalen.

120. Langvatnet. Udt. *la'ngvatne.*

Ligger ved et Vand af samme Navn, som har Afløb til Rindalen.

121. 122. Valaaskaret. Udt. *vá'låskaren*, Dat. *-ra.* — Wedeschaar 1624. Wedeschar 1626. 1631. Vederschar 1664. Wederschar 1723.

Er ligesom de nærmest frg. en Fjeldgaard. Den gamle Form kunde være *Viðarskarð, af viðr m., Skov. Ved Tiljevning af Vokalerne og ved Overgang af ð til l (jfr. Folkespr. Valbein = Vadbein) kunde den nuv. Form opstaa deraf (S. Bugge).

123. Stoin. Udt. *stô'inn*, Dat. *stô'am.* — Stoffuehamb, Stohamb 1631. Stoma 1664. Staana 1723.

Efter Udt. maa Navnet være svagt Hankjønsord; Formen Stohamb i 17de Aarh. synes at være en Misforstaaelse af Dativformen. Det staar maaske i Forbindelse med Stoan, Rissen GN. 42, og med Bygdenavnet Stod i Indherred. En Bæk forbi Gaarden heder Stobækken. O. R., jfr. Thj. VSS. 1882 S. 47. En Fjeldgaard. Den gamle Form kunde mulig være *Stóðhamarr, som blev til Stoam, som senere blev misforstaaet som Dativ, saa at man dertil dannede Nom. Stoinn (S. Bugge).

124. Sæteren. Udt. *sæ'tra*, kaldes ogsaa *ré'sdalssætra* efter Elven Reisa, udt. *ré'sa.* — Setter 1624. 1631. Zetter 1626. Setter 1664. 1723.

125. Grytbakken. Udt. *grý'tbakkinn.* — Grydebacke 1624. Grydeback 1626. Grydback 1631. Grytbachen 1664. Grydbach 1723.

1ste Led kunde antages at være et Elvenavn; men efter Kartet synes her ikke at være nogen anden Elv end Reisa.

126—129. Resel. Udt. *ré'sællann*, Dat. *-lóm.* — af Reishiellom AB. 52. Reishiella AB. 124 s. Risild NRJ. II 163. Rissill OE. 56. Reßel 1559. Ryssell, Rydtssill DN. XII 775 f., 1573. Resell, Resshellde, Resshuldt 1590. Risell 1624. Rißell, Resell 1626. Resßell 1631. Redtzel 1664. Retzell 1723.

Reishjallar, af Elvenavnet Reisa og hjallr m., en flad Afsats i en Li, en Terrasse (Indl. S. 55). Gaarden ligger noget høit ved Reisa nær dens Udløb i Orkla.

130. Øian. Udt. *øi'ann*, kaldes ogsaa *ø'verøiann.* — Øye 1559. Øyenn 1590. 1624. 1631. Øienn 1626. Øyen 1664. 1723.

Af øy f., se Indl. S. 88. Den ligger paa en Flade ved Orkla.

131—135. Snoen. Udt. *snô'a*, Dat. *snôn*, Gen. *snôns.* — af Snioene AB. 52. i Snione AB. 124 s. Sneen NRJ. II 163. Snøen OE. 56. Snøenn 1559. 1590. Sneen 1624. Sneenn 1626. Sneue 1631. Sneen 1664. 1723.

Snjóin?, af snjór m., Sne, og vin f. Det maa være samme Navn som Sneen, Støren GN. 53 (udt. Snøan d. e. Snøa med tilføiet Hankjønsartikel). I noget anden Form har man Navnet i Sneve i Opdal (udt. Snøve), i Snøva (af Snioene AB.) i Sundalen og i Sneve i Egge (af Snævene AB.), det sidste vel udgaaende fra Formen snær i Stammeordet. Her i Meldalen er den nuv. Udtaleform dog vanskelig at forklare (O. R.). Med Hensyn til, at j er faldet bort, kunde man vel sammenligne Nupan i Leinstranden, af *Njúpa. Forbi Gaarden gaar en Bæk Snoa (udt. med Tostavelsesbetoning; maaske en sekundær Dannelse).

136. Ry. Udt. *rý.* — Jfr. de ved GN. 6 anførte ældre Navneformer.

Jfr. Orkedalen GN. 72.

137. 138. Kjærstad. Udt. *kjæ'rstôn*, Dat. *-stôm.* — Kjarkastaðir (var.: Kjarrastaðir) Fornm. s. VIII 174. Kirkestad NRJ. II 163. OE. 56. Kerckestaa 1559. Karstadt, Kiøsta 1590. Kiersta 1626. Kierstad 1631. 1664. 1723.

Af de flere Skrivemaader af Navnet i Haandskrifterne af Sverres Saga er vistnok Kjarkastaðir, som ogsaa støttes af Formerne fra det 16de Aarh., den rette. Navnet kunde tænkes dannet af et Mandstilnavn kjarki af kjarkr m., Mod. Se N. Hist. Tidsskr. 3 R. Bd. IV S. 250.

139—141. Hilstad. Udt. *hi'llstón*, Dat. *-stóm*. — af Hildulfstadom AB. 53. Hyllestad NRJ. II 164. Hillestad OE. 56. Hyllestad 1559. Haldstadt, Hieldsta 1590. Hildstad 1624. Hielsta 1626. Hilstad 1631. Hildstad 1664. Hilstad 1723.

Hildulfsstaðir, af Mandsnavnet Hildulfr (Personn. i Stedsn. S. 131).

139, 3. Aagjerdet. Udt. *ó'jæle*, ogsaa kaldet *ó'bakkinn*.

Har vistnok Navn efter Bækken Oa.

142. 143. Muan. Udt. *mú'ann*, Dat. *mú'óm*, men oftere *maum* (i 1 Stavelse), *mau'garann*. — Madum, Modum 1590. Mødum 1624. 1631. Mødumb 1626. Møema 1664. Moum 1723.

Den gamle Form kunde være *Mǫðum af mǫð f., Gen. mǫðvar = eng. meadow, tydsk Matte, «Eng», som ogsaa ellers findes i norske Stedsnavne. Af *Mǫðum kan baade Maum og Muom være opstaaet (S. Bugge).

144—148. Systad. Udt. *sý'stón*, Dat. *-stóm*. — i Syestadum DN. II 251, 1349. af Syastadom AB. 52. Syrstad NRJ. II 162. Systad OE. 56. Sygestadt, Sygiistad 1559. Syrstadt, Sirstadt 1590. Systad 1624. 1631. Siursta, Syersta 1626. Systad 1664. Syrstad 1665. 1723.

Sýustaðir?, sms. med Elvenavnet Sya, som ialfald efter den nuv. Udtale er svagt Hunkjønsord.

149. Systadvold. Udt. *sý'stóvållann*.

150. Voldøian. Udt. *vå'lløiann*. — Waløen 1624. Waløehnn 1626. Walløen 1631. Øyen 1664. 1723.

Sidste Led er øy f., flad Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

150, 3. Stylen. Udt. *stý'len*, Dat. *-la*.

Maaske af stǫðull m. (Indl. S. 80).

151. Holan. Udt. *hôlann*, Dat. *-lóm*. — i Holum DN. XV 41, 1412. af Holom AB. 52. Hollum 1590. Holum 1723.

Hólar, Flt. af hóll m., isoleret Høide, helst en rundagtig (Indl. S. 56).

152. 153. Hove. Udt. *hå've*. — af Hofue AB. 51. vid Hof AB. 52. Hoff NRJ. II 162. OE. 57. Houff 1590. Hoeff 1624. Houg 1626. Hoff 1631. Hoffue 1664. Haave 1723.

Hof n., se Ørlandet GN. 79. Nutidsformen er at opfatte som Dativ.

154. Mosbronn. Udt. *må'ssbrónn*, Dat. *-brónna*. — fra Mossabrone AB. 52. Mosbrwn AB. 124 s. Mosbroo NRJ. II 162. Mosbrun OE. 57. Mysβbrynn DN. XII 508, 1529. Mossβebruen DN. X 793, c. 1550. Mosbrun 1559. Mossbrønn DN. XII 776, 1573. Mosebrynn 1590. Møsbrønd 1624. Møβbrønn 1626. Moβbrønn 1631. Moβbrynd 1664. Mosbrynd 1723.

Formerne i AB. og den nuv. Udtale kan alene forenes paa den Maade, at sidste Led opfattes som **brunnr** m., Kilde (O. R.). 1ste Led er maaske **mosi** m, Myr; jfr. Mosserød i Aremark, Bd. I S. 183. Den Elv, som gaar forbi Gaarden, heder nu Skjerva.

155. Nederfoss. Kaldes *fa'ssen.* — Ffosse Cap. Foss 1590. Foes 1624. Faas 1626. Nerfoß 1664. Nederfaas 1723.

Jfr. GN. 103—105, som ligger høiere oppe i Dalen.

155, 3. Fossjyngerne. Udt *få'ssjøngann.*

Et Slaatteng oppe ved Rindalsgrændsen. Af Folkespr. Gjenger, Flt. af Gong f., Græsgang (Aasen), jfr. Gjengja f., et Stykke Eng i en Skov eller i Kanten af en Sump (Ross). Et andet Slaatteng heder Mosbronnjøngan.

156. Halsgjerd. Udt. *ha'ssjæren*, Dat. *-ra.* — Jfr. af Halsom AB. 52. Halsgier 1590. 1624. 1626. 1631. Halßgier 1664. Halsierd 1723.

Efter AB. skulde den opr. Form være **Halsar**, Flt. af **hals** m., der her vel maatte forstaaes om en lavere Høide, som springer frem fra en høiere (Indl. S. 53). At det er den samme Gaard, bestyrkes ved Tilføielsen i Jordebogen: «liger thet vpi bakkan fra Mossabrone». Det nuv. Navn maa være en Sms., hvori sidste Led vel snarest er **jaðarr** m., Kant, Rand, som her i Dalen mest bruges som Grændenavn (Indl. S. 59).

157. Solem. Udt. *sô'lemmen*, Dat. *-ma.* — Sollum 1590. Solum 1624. Sollumb 1626. Sollem 1631. Solemb 1664. Sollum 1723.

Se Bjugn GN. 23.

158. 159. Løkken. Udt. *ly'kka.* — Løckenn 1590. 1624. 1631. Lyckenn 1626. Løchen 1664. Løcken 1723.

Se GN. 40.

160. Haukli. Udt. *hau'klia.* — Hougkelidt 1631. Houcklj 1664. Houchlie 1723.

Ligger ved Elven Hauka, hvorefter den har Navn.

161. Snausen. Udt. *snau'sinn*, Dat. *-sam.* — Snoßen 1664. Snøesen 1723.

Se Orkedalen GN. 251, hvor det imidlertid er sterkt Hankjønsord, medens det her er svagt. En Fjeldgaard.

162. Lilleholtan. Udt. *li'hlhåltann.* — Holtte 1631. Holte 1626. 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 108. Storholtan hører til Rindalen.

163. Garberg. Udt. *gå'rbærjen*, Dat. *-ja.* — Gaardbergh 1590. Garberig 1624. 1626. 1631. Gaarberig 1664. Garberg 1723.

Gar- som 1ste Led i Navne er maaske ofte at forklare af **garðr** m., Indhegning, Gaard, i de Egne, hvor **rð**, som her i Meldalen, nu udtales som r. Ligesaa ofte turde det dog være at henføre til Elvenavnstammen Gar- (Garaa), som mulig har en anden Oprindelse. Gaardnavnet forekommer ogsaa i Selbu, der nu udt. med kort Vokal.

164. Myrhaugen. Udt. *mæ'rhauen.* — Myhrhogh 1624. Myerhoug, Moerhoug 1626. Myrhoug 1631. 1664. 1723.

1ste Led er **mýrr** f., Myr, som i Sammensætninger ofte har svækket Vokallyd (se Indl. S. 68, jfr. Aa GN. 43, Hitteren GN. 17, 2 og 65).

165. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myer 1590. Myrenn 1624. 1626. 1631. Myren 1664. Myhrn 1723 (da Underbrug til Løkken).

166. Lien. Udt. *lí'a.* — Lidt 1624. 1631. Lid 1626. Lin 1664. Lien 1723.

167. Skjervøian. Udt. *sjæ̈'rvøiann*, Dat. *-ôm.* — Øyenn 1590? Skerffoenn 1631. Skierføye 1664. Schierføyen 1723.

Ligger paa en Slette ved Elven Skjerva (Aasskjerva til Adskillelse fra Mosbronnskjerva), efter hvilken den har Navn.

168. Agholt. Udt. *ā'ghåļten*, Dat. *-ta.* — Nagholtt(!) 1631. Agholt 1664. 1723.

1ste Led kunde maaske sættes i Forbindelse med det hos Ross netop fra disse Egne anf. Verbum **aga**, vrimle, mylre; men Ideforbindelsen vil dog være vanskelig at angive (O. R.).

169—171. Storaas. Udt. *stô'råsen.* — af Ase AB. 51. Aass (øde) AB. 124 s. DN. V 527, 1445. Aass NRJ. II 161. OE. 57. 1590. 1624. Aas 1626. Aaß 1664. Aas 1723.

Á s s m., Aas (Indl. S. 42).

172. Lilleaas. Udt. *li'hlåsen.* — Lilleaas 1626. Lille Aas 1631. Lilaas 1723.

173. 174. Espaas. Udt. *æ'sspåsen.* — Espaas 1590. 1624. Eßaas(!), Aspaas 1626. Aspaas 1631. Espaaß 1664. Espaas 1723.

1ste Led maa være e s p i n., Aspelund (Indl. S. 31). Et Elvenavn kan man her ikke tænke paa, da den forbi Gaarden løbende Bæk heder Spjøtaa, som vel er et opr. Navn (jfr. Hevne GN. 135, Orkedalen GN. 25).

175. Halset. Udt. *hă'lsæten.* — Helsetther 1590. Haldset 1624. 1631. Holset, Hellesetter 1626. Haldset 1664. Haldset, Halset 1723.

Kunde mulig være opr. *H e l g a s e t r, sms. med Mandsnavnet H e l g i (Personn. i Stedsn. S. 126); men Udt. med a er dog isaafald usædvanlig. Efter den nuv. Form var det ogsaa muligt at antage en Sms. med Mandsnavnet H ǫ r ð r; men derimod taler de ældre Skriftformer.

176. 177. Svinsaas. Udt. *svi'nņsåsen.* — Swinsaass AB. 124 s. Suingsaas, Suinsaass 1590. Suinsaas 1624. Suinaas 1626. Suindtzaas 1631. Suinsaaß 1664. Svinsaas 1723.

Se Orkedalen GN. 88.

178. Draagset. Udt. *drå'gsæten.* — Dragsetter 1559. 1590. Drousett 1590. Dragsett 1624. 1626. 1631. Drogset 1664. Dragset 1723.

*D r ǫ g u s e t r?, af Navnet paa den lille Elv, som ved Gaarden gaar ud i Orkla, nu Drugu, opr. vel D r a g a. Med samme Elvenavn er ogsaa GN. 179 sms.; at det der har en anden Form, kommer vel af, at Gaardnavnet er yngre. Jfr. GN. 118.

178, 3. Granen. Udt. *gra'ninņ*, Dat. *-nôm.*

179. Drugli. Udt. *drú'lía.* — Dragliid, Draulidt 1590. Draglidt 1624. Dragelj 1626. Drugelid 1631. Drugelj 1664. Druglie 1723.

Se GN. 178.

180. Blokkan. Udt. *blå'kkånn*, Dat. *-kom*. — Bleckenn 1590. 1624. Bleckemb, Blachenn 1626. Blecke, Blockomb 1631. Blochim 1664. Blochum, Blochen 1723.

*Blikar f., Flt. af blik n., noget, som blinker, som er hvidt, lyst (Indl. S. 44). Findes ofte som Gaardnavn f. Ex. i Øier (nu Bleka, se Bd. IV, 1 S. 172), i Halse, Børsen og Strinden (nu Blekkan) og i Høilandet, hvor det nu ligesom her ved Vokalassimilation er bleven til Blokkan.

180, 4. Eggen. Kaldes *blå'kkåegga*.

181. Sugustad. Udt. *sŭ'gustón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó*. — af Sigustadom AB. 52]. Sigrestadom, Sygrestatt Cap. Sygiistad 1559. Sigstadt 1590. Søuestad 1624. Søffuesta, Seggesta 1626. Søgestad 1631. Sogestad 1664. Sougustad 1723.

Navnet forklares Thj. VSS. 1891 S. 224 ligesom Saagaastad i Rennebu og i Beitstaden som sandsynlig sms. med Mandsnavnet Sigarr. Sigustader i AB., som utvivlsomt maa være denne Gaard, gjør dog denne Forklaring mindre rimelig her, ligesom Vokalassimilationen synes at tale imod den. Der er Spor til et Elvenavn af Stammen Sig; en Bæk, som gaar nær Gaarden, heder nu Segla, maaske et afledet Navn (med lukt e og tykt l; Rektangelkartet er her ikke nøiagtigt).

182. Langset. Udt. *la'ngsæten*. — Langsetter 1559. 1590. Langset 1723.

Jfr. Rissen GN. 13.

183. Helli. Udt. *hĭ'llía*. — Helleliidt, Helgeliidt 1590. Hellid 1624. 1631. Helli 1626. 1664. Heelje 1723.

Ligger paa en flad Terrasse oppe i en Li; 1ste Led kunde mulig henføres til hjallr m., høitliggende Afsats, Indl. S. 56.

184. 185. Mjøen. Udt. *mjø'a*, Dat. *mjø'en*. — Møm (!) 1559. Møenn 1590. Miønn 1624. Miøenn 1626. 1631. Miønn 1664. Opgaard og Nedergaard Miøen 1723.

Navnet findes ogsaa i Opdal, hvor det ligeledes nu er sterkt Hunkjønsord, og hvor man fra 15de Aarh. har Formen af Miode (AB. 49). Endvidere turde kanske høre hid Mjør i Gran (Miøde 16de Aarh.) og det tabte Miodrud i Stokke (O. R.). Synes at maatte være en Afledning af Adj. mjór, smal.

186. Haukaas. Udt. *hau'kåsen*. — Hogaas 1624. 1626. Huckaas 1631. Houchaa3 1664. Houchaas 1723.

1ste Led er vel her snarest Fuglenavnet haukr m., Høg.

187. 188. Laksøian. Udt. *la'kksøiann* eller *øiann*. — Laxøenn 1624. 1626. 1631. Laxøyen 1664. 1723.

Ligger ved en liden Elv, som har Afløb til Hostovandet og Vorma i Orkedalen. Her kan ikke være Tale om Opgang af Lax; 1ste Led er maaske lag n., Fiskested (O. R., se Indl. S. 63).

189. Gjeitsteen. Udt. *gjé'tstéen*, Dat. *-sténa*. — Gjetsten 1631. Giedstien 1664. Giedsteen 1723.

*Geitastigr, Gjedestien. Findes i Formen Gisti i Gjerdrum og i Vaaler Sol. (Bd. II S. 301 og III S. 300); ligeledes i Hole. Gaarden ligger i en brat Li ovenfor GN. 187. I Dativformen har man et Exempel paa «forstenet» Artikel, jfr. Thj. VSS. 1891 S. 167 f.

190. 191. Haldoslettet. Kaldes *slå'tta*, Dat. *-tunn*. — Halderslet, Haldorslet 1631. Haldoeslet 1664. Haldoeslette 1723 (Underbrug til Kalstad og Groeggen).

1ste Led er Mandsnavnet Halldórr, i senere Tid Haldor eller Haldo. Sidste Led Slætte n., Slaatteng, medens Daglignavnet er slátta f. (Indl. S. 76).

192. Trætvik. Kaldes *gå'ren*. — Trettuigh 1624. Thretuig 1626. 1631. Thretuigen 1664. Tretvig 1723.

Af þræta f., Trætte. De mange med dette Ord sammensatte Navne maa sigte til, at der engang har været Tvist om Eiendommen. Se Indl. S. 33, Bd. III S. 8 og Fritzner under þræta.

193. Morken. Udt. *må'rkœnna*. — Muerkøn 1624. Morckøien 1631. Morchin 1664. Morchen 1723.

Som Udt. og tildels de ældre Skriftformer antyder, er den opr. Form vistnok *Mýrtjǫrn af mýrr f., Myr, og tjǫrn f., Tjern (Indl. S. 68 og 81); Gaarden ligger ved en større Myr med et Tjern. Om Svækkelsen af den 1ste Vokal jfr. GN. 164.

194. Svinsaaslien. Udt. *svi'nnsåslía*.

En Fjeldgaard, som rimeligvis har været Underbrug under GN. 176. 177.

195. Høgglien. Udt. *hø'gglía*. — Hagelid 1624. Hoggeli 1626. Høgelid, Høggelid, Høyggelid 1631. Høgli 1664. Høylie 1723.

Vel af hǫgg n., Hugst, Skovhugst (O. R.). Jfr. Høggaasen, Søknedalen GN. 16.

195. Baardshaugslettet. Kaldes *bå'lshauen* (før beboet).

196. Stupelvik. Udt. *stú'pelvíka*. — Stopeluig 1624. 1631. Stoppeluig 1626. 1664. Stupelvig 1723 (da Underbrug til Orkedalen GN. 83).

Ligger paa Grændsen mod Rindalen og Orkedalen i Lien ovenfor Lomunda. Vel af Folkespr. Stopul m., i det Trondhjemske tildels udt. Stupul, enten i Betydning af opstablet Hob, Stabel, eller af tør Træstamme, høi Stub (Ross). O. R. Baade ved dette Navn og ved GN. 192 maa Vik forstaaes om en Bøining af et Høidedrag (jfr. Indl. S. 95).

197. Kuli. Udt. *kú'lía*. — Kuulidt, Koelid 1631. Kuli 1664. Kulje 1723 (da Underbrug til GN. 200).

198. Blakstadli. Udt. *bla'kkstalía*. — Blacklid 1631. Blachlj 1664. Blachlje 1723.

199. Blakstad. Udt. *bla'kksta*. — Blacksta 1624. 1626. 1631. Blachstad 1664. 1723.

Dette over næsten det hele Land hyppig forekommende Navn maa forklares som sms. med et ellers ikke meget brugt Mandsnavn Blakkr (eller Blakki). Se Bd. I S. 290. Personn. i Stedsn. S. 44 f.

200. Ringen. Udt. *ri'nnen*, Dat. *-na*. — Rong 1590. Ringe 1631. Ringen 1664. 1723.

Af ringr m., Ring, Kreds; maa, naar det anvendes som Gaardnavn, sigte til noget kredsformet, afrundet; her vel til det temmelig runde Ringevand, ved hvilket Gaarden ligger (Indl. S. 70. Bd. II S. 415).

201. Vaulen. Udt. *vau'len*, Dat. *-la*. — Vødall 1624. Wøedall 1626. Wedull, Vødell 1631. Veduel 1664. Vedvel, Weduell 1723.

Af **vaðill** m. (Sideform **vǫðull**), grundt Sted i Vand eller lavt Eid. Gaarden ligger ved den ganske korte, gjennem lavt Land gaaende Elv fra Ringevandet til Hostovandet. Vaulen er ogsaa Navn paa en gjennem myret Land forbi Garberg (GN. 163) gaaende Bæk (O. R., jfr. Indl. S. 84). Denne Udtaleform er ikke sjelden i Stedsnavne af **vaðill**, især meget hyppig i Stavanger Amt. Jfr. Rennebu GN. 158, 4.

202. Stranden. Udt. *stra'nda*, Dat. *-strä'n*. — Fagerstrand 1631. Strand 1664. Strand, Stranden 1723.

Ligger ved Bredden af Ringevandet.

203. Sandvik. Udt. *sa'nnvika*. — Sanguig 1624. Sanduig 1626. 1631. Sanduigen 1664. Sandvig 1723.

204. 205. Groeggen. Udt. *grô'ægga*, Dat. *-gen*. — Graegen 1624. Graaegge 1626. Graeggen 1631. 1664. Graaeggen 1723.

1ste Led indeholder maaske et Navn paa den Bæk, som her gaar ned til Ringevandet; **Gró** eller **Gróa** er et ofte forekommende Elvenavn. Se Thj. VSS. 1891 S. 186 f., jfr. Stadsbygden GN. 56, 2.

206. Bjørkhaugen. Udt. *bjø'rkhauen* og *bjæ'rk-*. — Birchhoug 1664. Bjerckhoug 1723 (Underbrug til Svinsøien i Orkedalen).

FORSVUNDNE NAVNE.

af Skylastadom AB. 51.

Navnet maa være det samme som Skjulstad i Skjeberg, S. Odalen og Elverum, Skjulestad i Østre Moland og Skylstad i Hjørundfjord. 1ste Led hænger maaske sammen med **skjól** n., Skjul, Ly (Bd. I S. 248. III S. 189).

Odenson Cap.

Vel samme Navn som Onsøien Buviken GN. 20, **Odinsyn** AB., se dette.

Grannlij 1590. Granlid 1624. 1626.

Ødenn 1624. 1626.

Sommerdall 1624. 1626. 1631.

Blackhuus 1624. 1626.

Jfr. GN. 198. 199.

Schorumb 1626. Skorenn 1631.

Foßetter 1631.

Har maaske været et Underbrug under GN. 103.

Nyehuus 1626. 1631.

Eggenn 1626.

Kunde maaske være GN. 180, 4.

Rißholmb 1626.

Dragmoe 1626. 1631.

Kunde formodes at være sms. med det Elvenavn Draga, som er nævnt under GN. 178. 179, og at have ligget i Nærheden af disse Gaarde.

Frøset 1626. Frøsett 1631.

Greffsett 1631.

Vel opr. Greipssetr, sms. med Mandsnavnet Greipr (Personn. i Stedsn. S. 93).

NEDLAGTE KIRKER.

OE. 59 nævnes et «Loes capel», som efter Pladsen, hvor det nævnes, sandsynlig har ligget paa Lo i Meldalen.

Grutsæter Kapel, i sin Tid bygget for Arbeidere ved Løkkens Kobberverk, blev efter Schøning indviet 1699, efterat det allerede i længere Tid havde været i Brug. Nedlagt ved Reskript af 8. Aug. 1806.

19.

RENNEBU HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Rennebu. Udt. *rœ̀nnbú.*

Ældre Navneformer: Rennabú Fornm. s. VIII 37. 333. i Rænnabui DN. II 36, 1297. i Rænnabue DN. II 220, 1344. i Rænnabu DN. II 226, 1345. i Rennabo DN. V 429, 1432. i Rennabu DN. V 567, 1454.

i Rennobui DN. III 476, 1422.

i Rennebwi DN. V 429, 1432. i Renneboo AB. 49. Rennebw NRJ. II 164. Rennebo OE. 54. Cap. Renndeboe 1624. Renneboe 1631.

Navnet er rimeligvis fra Begyndelsen af Bygdenavn ligesom Sparabú, Bagabú, Ringabú o. fl. Betydningen af 1ste Led er ukjendt. Der har været et Elvenavn Renna; men om et saadant kan neppe her være. Spørgsmaal. — Bygden blev i 1862 udskilt som eget Præstegjeld, medens den tidligere havde været et Annexsogn under Meldalen.

Gaardenes Navne: **1. Jorli.** Udt. *jǿ̀rlía.* — Gerdeliid AB. 52. Giorliidt, Gierlij 1590. Giørlid 1624. Gøerlj 1626. Jordliid 1631. Jorli 1664. Jordlie 1723.

Overgang fra Gerði til Jore, som man kunde synes at have i dette Navn, forekommer ellers ikke i denne Bygd (jfr. Indl. S. 51). Lige nedenfor Gaarden løber en Elv Jora (sterkt Hunkjønsord) ud i Orkla, og der maa utvivlsomt være Forbindelse mellem Elvenavnet og Gaardnavnet. Elvenavnet kunde maaske opr. have været Gjǫrð, af gjǫrð f., Baand, Belte, Rem, som nu alm. er blevet til Gjoor, og Gaardnavnet, afledet deraf, Gjarðarlíð, Gjerðarlíð.

1, 2. Lien. Udt. *lí'a.* — Lidenn 1626. Liidt 1631. Linn 1664. Lien 1723 (øde).

2. 3. Gorset. Udt. *gǿ̀lset.* — af Gardasætre AB. 53. Gorsetther 1559. Gaardsett 1590. Gaarsett 1624. Garsett 1626. 1631. Garset 1664. Gaardset, Gaarset 1723.

Synes at være det samme Navn som Opdal GN. 291, hvor det maa staa i Forbindelse med Elvenavnet Garaaen. Denne Gaard ligger ved Sideelvene Jora og Igda (eller Egda), og det synes tvivlsomt, om Gaardnavnet kan hænge sammen med det første. Efter Formen kunde 1ste Led maaske være Mandsnavnet Garði (jfr. Personn. i Stedsn. S. 79).

4. Garsvold. Udt. *gā'rsvåll.* — Gordtzuold 1590. Gaarsuold 1624. Garsuoll 1626. Gaardtzuold 1631. Gaardβuold 1664. Gaardsvold 1723.

1ste Led er vel garðr m., maaske i Betydn. af Gjerde (Indl. S. 51); det synes ikke at kunne staa i Forbindelse med det frg. Gaardnavn.

5. Tverdal. Udt. *tvæ̈'rdæt.* — af Duerdalom AB. 51. Dwerdall NRJ. II 164. Duerdall OE. 55. Duerdal Cap. Tuerdall 1559. 1590. 1624. 1631. Thuerdall 1626. Tverdal 1723.

*Dvergdalir eller *Dvergadalir, af dvergadalr m., en Dal, hvori Dverge har Tilhold. Navnet forekommer paa flere Steder f. Ex. i Sogndal i Sogn (i 14de Aarh. Dvergadalr), undertiden i Formen Dvergsdal (Jølster). Det første d er her, fordi ogsaa anden Stavelse begynder med en blød Konsonant, ved Dissimilation forandret til t, ligesom Dverberg i Vesteraalen nu udtales Tværrberg. Jfr. ogsaa Dvergsten i Gran, i MA. Dvergasteinn (Ldsbl. 397). Det kan merkes, at en Elv, som gaar forbi Gaarden, heder Vargaaen. Da Dverg nu paa mange Steder udtales Værg (se Aasen og Ross), er det muligt, at Elvenavnet kan hænge sammen med Gaardnavnet og ved en Misforstaaelse har faaet sin nuv. Form.

6. Ry. Udt. *rȳ.* — af Rudi AB. 51. Rødt 1590. Røed 1624. 1626. Rødt 1631. Rye 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 72, Meldalen GN. 6 og 136.

7. Mærk. Udt. *mæ̈rk̦.* — af Mæreke AB. 50. Merke NRJ. II 164. OE. 55. Mercke 1559. Merck 1624. March 1626. Mercke 1631. 1723.

Formen i AB. viser, at man i dette Navn ikke kan have Ordet merki n., Grændsemerke; derimod taler ogsaa Beliggenheden. Man kunde gjætte, at dette enestaaende Navn er en Sms. med et ellers ikke som Fællesord forekommende ræki n., afledet af rák n., Driftevei og Havnegang, hvori 1ste Led var mera, Gen. Flt. af merr f, Hoppe, altsaa *Meraræki, «Havnegang for Heste».

8. Hamran. Udt. *ha'mmrann̦.* — Hembre 1631. Hamremb 1664. Hamrum 1723.

Af hamarr m., Hammer (Indl. S. 53); nu best. Flt. Gaarden ligger høit oppe i den bratte Fjeldli ovenfor Mærk.

9. Reberg. Udt. *rē'bærj*, Gen. *-bæ̈rs.* — Redbergh NRJ. II 164. Cap. Redberii 1559. Røbergh 1590. Reeberigh 1624. Redberrig 1626. Reeberig 1631. Reberig 1664. Reeberg 1723.

Se Meldalen GN. 16. Siden 1863 Præstegaard.

10—12. Herrem. Udt. *hæ'rrem.* — af Heidreime AB. 50. Heyrym NRJ. II 164. Hegrim OE. 55. Hegrem Cap. Hierrem 1559. Hegrenn 1590. Herum 1624. Herumb 1626. Heromb 1631. Heirumb 1664. Herrem 1723.

Heiðareimr, af heiðr f., Hei (Indl. S. 53), og heimr m.; altsaa samme Navn som Hedrum ved Larvik, som i de ældste Kilder findes skrevet Heiðareimr. Navnet findes ogsaa i Bamle og mulig ogsaa i Sande i Ry-

fylke (Hereim). O. R. Formerne fra 16de Aarh. med g maa vel bero paa Misforstaaelse, som om det var sms. med Fuglenavnet h e g r i.

13—15. Horstad. Udt. *hå'rrsta.* — af Horundzstadhom AB. 50. a Horundzstodhum DN. V 429, 1432. Harestad NRJ. II 164. Horstad OE. 55. 1559. Hørstadt, Horstadt 1590. Horstad 1624. 1631. Hoersta 1626. Horstad 1723.

1ste Led er Horunda, udt. Hurrunna, Navn paa den Elv, som nær Gaarden gaar ud i Orkla, altsaa opr. vel *H ǫ r u n d a r s t a ð i r. Jfr. Hornset Ytre Rendalen GN. 19 (Bd. III S. 367).

13, 3. Ilbogen. Udt. *i'lbóginn.*

Sæterbrug oppe i Fjeldet ved en Bøining af Elven Igla (udt. Ila med «tykt» l og enstavelses Betoning); sidste Led er b u g r m., Bøining (Indl. S. 46).

14, 1. Kroen. Udt. *krô'a.*

Se Orkedalen GN. 96, 1.

15, 3. Herdalsæteren. Kaldes *hê'rdælen.*

16—20. 23—26. 28—30. Vold. Udt. *våll.* — i Velli DN. II 36, 1297. i Velle DN. II 226, 1345. i Velli AB. 50. Vold NRJ. II 165. Volld OE. 55. Wold 1559. Woldt 1590. Wolld 1626. Vold 1664. Wold 1723.

V ǫ l l r m., Vold, græsbevoxet Slette (Indl. S. 87).

17, 1. Støvre. Udt. *stæ'vre.*

Maa komme af en Stamme s t u f r-, som maaske er beslægtet med s t ú f r m., Stump, Stubbe (Indl. S. 79). Heraf er mange Stedsnavne, især nordenfjelds, dannede, hvoraf flere har en lignende Nutidsform. Saaledes Støvran i Soknedalen (udt. Stævran), Stevren i Sparbuen (udt. Stævra), Stavrem i Verran (udt. Stævrem), Stavran paa Inderøen, Støvra paa Snaasen og Støver i Bodø; jfr. ogsaa Staurset i Hevne og i Rissen (S. 98. 106). Søndenfjelds har man Støvre i Ullensaker og Støveren i Norderhov og i Sigdal (Thj. VSS. 1882 S. 10 f. og Bd. II S. 317).

17, 5. Hovengan. Udt. *hå'vængann.*

1ste Led kunde mulig være h o f n., i Betydn. indhegnet Plads om og med de til en Husholdning hørende Huse (Fritzner) Dette er dog usikkert.

18, 4. Kjellan. Udt. *kæ'llann,* Dat. *-laam.*

Flt. af h j a l l r m., en flad Afsats i en Li, nu i Orkladalen og Guldalen udt. Kjæll (Indl. S. 55).

21. 22. Bakken. Udt. *ba'kkinn,* Dat. *-kam.* — Bochum 1664. Bache 1723.

27. Skauan. Udt. *skau'ann.* — Skogum 1559. Skouffue 1590. Schage 1624. Schouge 1626. Skouge 1631. Schouge 1723.

Er sandsynlig at aflede af s k a u f n., Kvast, Dusk, især om Rævens buskede Hale; det bliver dog usikkert, i hvilken Betydning Ordet skal forstaaes i Stedsnavne. Samme Navn findes i Børseskogn (GN. 19), hvor den gamle Form sees at have været S k a u f a r (Thj. VSS. 1882 S. 21, 43 og 47).

31—34. Stavnan. Udt. *sta'mmnann,* Dat. *-nåm.* — Staffne NRJ. II 165. 1559. 1590. Staffuenn 1590. Staffne 1624. Staffuenne 1626. Stambne 1631. Stafne 1664. 1723.

Af s t a f n m., Stavn, i Navne brugt om sterkt fremspringende Høider og langt fremstikkende Odder (Indl. S. 78); her maa Navnet sigte til den

Høide, som nedenfor Gaarden springer frem ved en sterk Bøining af Dalen. Navnet findes usms. ogsaa i S. Fron og i Strinden; hyppigere forekommer denne Stamme i sms. Navne (jfr. Hevne GN. 35). Flertalsformen maa her som saa ofte være af senere Oprindelse.

31, 2. Brekken. Udt. *bræ̀kka*, Dat. *-kænn*.

Se Bjugn GN. 21.

34, 1. Teigen. Udt. *tei`ann*, Dat. *-tei`åm*.

Af teigr m., Teig, afgrændset Stykke (Indl. S. 81).

35—38. Uv. Udt. *úv*. — i Vfue AB. 50. W NRJ. II 165. Wff OE. 55. Vffue Cap. Wu 1559. Vff 1590. 1624. 1631. Wffue 1626. Vff 1664. Uff 1723.

Navnet findes foruden her kun i Opdal (GN. 128); den samme Stamme har man dog maaske ogsaa i Uvaas i Børseskogn. Det kunde tænkes at staa i Forbindelse med úfr m., Bergugle (overført: Strid, Uvenskab); men det vilde dog være usædvanligt, at et saadant Ord umiddelbart anvendtes som Gaardnavn. I nærmere Forbindelse turde det maaske staa med Elvenavnet Uva (tostav. Beton.), som forekommer i Meldalen; dette kunde maaske komme af Fuglenavnet.

39. Saagaastad. Udt. *så`gåstann*, Dat. *-ståm*. — af Sighastadhom AB. 50. Sygiista, Segersted 1559. Sagstedt 1590. Sogstad 1624. Søergsta (!) 1626. Søgestad 1631. Sogestad 1664. Saugestad 1723.

Rimeligvis Sigarsstadir, sms. med Mandsnavnet Sigarr (Thj. VSS. 1891 S. 224 f.). Jfr. Meldalen GN. 181.

40. Refshus. Udt. *rø`ffsús*. — Roffuehus OE. 28. Reffzhuuss Cap. Reffshus 1590. 1624. 1626. Reffshuuß 1664. Refshuus 1723.

*Refshúsar, vistnok sms. med Mandsnavnet Refr (Personn. i Stedsn. S. 201); sidste Led er Flt. af hús n. (Indl. S. 57). Denne og den flg. Gaard og det nu forsvundne Eirikshúsar, som vistnok ogsaa har ligget her, er vistnok Dele af en ældre, udpartet Gaard.

41. Larshus. Udt. *la`rsús*, Dat. *-såm*. — af Lafrænzhusom AB. 50. Laffrenshus OE. 55. Lauritzhus 1590. Lauershuus 1624. Laurishus 1626. Laurshuus 1631. Larshuuß 1664. Larshuus 1723.

Lafranzhúsar, sms. med Lafranz, den middelalderske norske Form af det latinske Laurentius, hvoraf senere Lars, Lasse, Lorents og Laurits er opstaaede (Aasen, Navnebog S. 82).

42—44. Meslo. Udt. *mæ̀`sló*. — Melslo NRJ. II 165. Meslo 1559. Meslou, Midslou 1590. Mesløgh 1624. Meßlou 1626. Meßlough 1631. Meßloe 1664. Mesloe 1723.

O. R. antager, at den ældste bevarede Form Melslo er den oprindelige, sms. af melr m., Mæl (hvorved her maatte tænkes paa Elvemælen ved Orkla), og det dunkle sló, som er omtalt under Orkedalen GN. 61. Hvis man lægger mere Vægt paa de senere Skriftformers omtrentlige Samstemmighed i 1ste Led, turde der ogsaa være Grund til at tænke paa det fra Meldalen kjendte Elvenavn Mæssa, idet sidste Led kunde være ló. Den Bæk, som gaar nær Gaarden, heder dog rigtignok nu Bysta.

45—47. Skjerve. Udt. *sjæ̀`rve*. — af Skerfuom AB. 50. Skerwe NRJ. II 165. Skerffuen OE. 55. Skeruenn Cap. Skerffuenn 1559. Skierffuenn 1590. Scherffue 1624. Schierffue 1626. Schierve 1723.

Skerfar: findes paa flere Steder som Gaardnavn, saaledes i Løiten og i Romedal og tidligere ogsaa i Lom og i Ø. Gausdal. Synes at maatte være Flt. af et Hunkjønsord skerf, dannet af Skarv n., nogen Fjeldgrund (Bd. III S. 132). Paa andre Steder er Skjerve opstaaet af opr. Skerfvin, en Sms. af samme Stamme med vin. Her kan neppe et Elvenavn ligge til Grund, da de to nærmeste Bække nu heder Bysta og Røra.

48. 49. **Hol.** Udt. *hôl.* — af Hole AB. 50. Hole NRJ. II 165 f. Hool OE. 55. Hoel 1559. Hoell 1590 Hoel 1723.

Hóll m., isoleret Høide, helst en afrundet (Indl. S. 56).

50. 51. **Kjønnan.** Udt. *kø'nnann*, Dat. *-nåm.* — Tierne NRJ. II 166. Koine 1559. Kionne 1590. Konum 1624. Kionnumb 1626. Kienumb 1631. Kynnumb 1664. Kionum, Kiønnum 1723.

*Tjarnir, Flt. af tjǫrn f., Tjern (Indl. S. 81). Formerne fra 17de Aarh. er Dativformer.

52—54. **Flaa.** Udt. *flå.* — Fla sokn DN. V 429, 1432. af Flam AB. 50. a Flam DN. XII 180, 1446. Fflo NRJ. II 166. Flaa OE. 55. Fflam Cap. Flaa 1559. 1590. 1624. Flaae 1626. 1723.

Flár, Flt. af flá f., en liden Afsats, Flade i en Fjeldside. Gaardene ligger paa en smal Terrasse under Lien, høiere end GN. 31—51. Her stod i MA. Sognekirken.

55. **Sørflaa.** Udt. *sø'rflå.* — Sørflaae med Ulvebogen 1723.

56. **Sliper.** Udt. *slí'prann*, Dat. *-råm*, Gen. *slí'pers.* — Sliper 1624. 1631. Slipper 1626. 1631. Sliper 1723.

Se Rissen GN. 53. Her staar Gaardnavnet utvivlsomt i Forbindelse med Navnet Slipra (svagt Hunkjønsord) paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden. Gaarden ligger høit, og Bækken har sterkt Fald.

57. **Eggan.** Udt. *æ'jjann.* — af Eggiom AB 50. Egge OE. 54. Eggom 1559. Egge 1590. Egen 1624. Eggenn 1626. 1631. Eggen 1723.

Eggjar, Flt. af egg f., Ryg, Kam af Fjeld eller Jordhøide (Indl. S. 48).

58—60. **Kosberg.** Udt. *kô'ssbær.* — af Kodzberge AB. 50. Kosberiig 1559. Kosberig 1590. 1624. Koeßberg 1626. Koßberig 1664. Kaasberg 1723.

Kóðsberg. Findes med samme middelalderske Form og nuv. Udt. ogsaa i Singsaas, ligesom der AB. 8 anføres en gammel Gaard Kodzberg i Inderøen ved Siden af Kodh, nu Koen. Af samme Stamme maa ogsaa Kodaberg, AB. 15, nu Kaaberg i Sparbuen være, og beslægtede Navne har man maaske ogsaa i Kai, opr. Kað, i Frogn og i Vang Hdm. m. fl. Betydningen er usikker (Thj. VSS. 1882 S. 27. Bd. II S. 81. III S. 84).

59, 2. **Tovlien.** Udt. *tô'vlía.*

61. **Ry.** Udt. *rý.* — Rodt 1590. Roed 1624. 1631. Rye 1664. 1723.

Se GN. 6 og Orkedalen GN. 72

62. 63. **Birkaaker.** Udt. *bæ'rkåk.* — af Berkakre AB. 50. a Berkirakre DN. XII 180, 1446. Berkager NRJ. II 166. Bierkager OE. 54. Birckagir 1559. 1590. Berckager 1624. Berchager 1626. Bierckagger 1631. Birchagger 1664. Bierchager 1723.

1ste Led er birki n., et med Birk bevoxet Sted (Indl. S. 31, Thj. VSS. 1891 S. 183). Formen i AB. viser, at Udt. Berk- allerede var brugelig da. Samme Navn er Opdal GN. 89.

64. Birkaakerhagen. Udt. *bæ'rkåkshågånn*.

65. Buvasli. Kaldes *li'a*. — Wadtzliid 1631. Lien 1723.

Denne og de flg. Gaarde indtil GN. 81 ligger paa Rennebuskogen eller Soknedalsskogen, d. e. Aasen mellem Rennebu og Soknedalen. Gaarden ligger nær Buvandet, som har Navn efter GN. 68.

66. 67. Aunet. Udt. *ø'ne*. — Øune 1664. Øfne 1723.

Af auðn n., Ødemark, Ødegaard (Indl. S. 42).

68—70. Buan. Udt. *bú'ann*, Dat. *-åm*. — Buder a Soknadalsskoge AB. 51. Budall OE. 55? Budum 1559. Bude 1590. 1624. Budde og Lillebudde 1626. Budumb 1631. Buuem 1664. Buum 1723.

Búðir, Flt. af búð f., i Betydn. af Fiskebod (Indl. S. 46). Her stod efter AB. en sálustofa d. e. Herberge for Reisende, og der hørte til et Ørretvand, Budasior (nu Buvandet).

70, 4. Illøkken. Udt. *i'llykkja*.

Sms. af Elvenavnet Igla (se GN. 13, 3) og lykkja f., Løkke, indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

71. Storvold. Udt. *stô'rvållann*. — Storuold 1664. Størvold 1723 (Underbrug til Vangsgraven, GN. 116).

72. Ilbroen. Udt. *i'lbrúa*. — Ilbroen 1723 (Underbrug til GN. 70).

Ligger, hvor baade den gamle Vei til Kvikne og Veien mellem Soknedalen og Rennebu gaar over Igla.

73. Halland. Udt. *ha'llann*. — Haalandt 1559. Halandt 1590. Haaland 1624. Haeland 1626. Haland 1631. Halland 1664. 1723.

Maaske opr. Hallaland, hvori 1ste Led er Adj. hallr, heldende. (O. R.). Gaarden ligger i en Li.

74. Rydningen. Udt. *rø'nninginn*. — Rødning 1590. 1624. 1626. Røning 1631. Rønningen 1664. Rønning 1723.

Af ruðningr m., Rydning (Indl. S. 72).

75. Træthaug. Kaldes *mæ'rke*. — Mercke 1590. Trethaug 1723.

Gaarden ligger lige ved Grændseu mod Soknedalen. Deraf forklares baade Brugsnavnet Mærket, af merki n., Grændseskjel, og Gaardnavnet Træthaug, der hører til de ikke faa Navne, som er sms. med þræta f., Trætte, Tvist, her vistnok sigtende til Tvist om Bygdegrændsen. Jfr. Meldalen GN. 192. Paa den anden Side af Grændsen ligger ogsaa en Gaard Mærket, Soknedalen GN. 21.

76. Bjørkaas. Udt. *bjø'rkåsen*. — Bierckaas 1631. Birchaaß 1664. Bierchenaas, Bierckaas 1723 (henført til Soknedalen).

77. Gravaksel. Udt. *grä'vakkslann*. — Greffaxsell 1631. Grafaxel 1664. 1723.

Sidste Led er Folkespr. Aksl f., rundagtig Udkant paa et Fjeld; dette passer til Beliggenheden. 1ste Led hentyder maaske til det dybe Leie, hvori den forbiflydende Bæk gaar (grǫf f., Indl. S. 52).

78. Storslettet. Udt. *stô'rslætte.* — Storslet 1664. Stoerslette 1723 (Underbrug til GN. 84 og 85).

Sms. med Slætte n., Slaatteland (Indl. S. 76).

79. Husa. Udt. *hú'sa.* — Huuße 1664. Huuse 1723 (Underbrug til GN. 115).

Vel best. Flt. af hús n., Hus. Rimeligvis nyere Navn.

80. 81. Røaas. Udt. *rø'åsen.* — Rød Aas 1624. 1631. Rodaas 1626. Røaaß 1664. Roeaas 1723.

Er maaske samme Navn som Orkedalen GN. 11.

82—85. Skamfer. Udt *ska'mmfør.* — Skaumfarar (Nom.) DN. XII 180, 1446. Skamffaare NRJ. II 166. Skamfar OE. 54. Skomfar 1559. 1590. Schamfehr 1624. Schamfar, Schambfar 1626. Skamfer 1631. Schamfer 1664. 1723.

1ste Led er Elvenavnet Skauma; sidste Led synes ikke at kunne være fǫr f. i nogen kjendt Betydning af dette Ord. Det kunde maaske være far n., Overfartssted (jfr. sundfar n., Færgested), idet Intetkjønsordet her som saa ofte i Stedsnavne i Flt. kunde være gaaet over til Hunkjøn (O. R.).

83, 3. Undalsløkken. Udt. *u'nndalslykka.*

85, 3. Røstin og Raaket. Udt *rø'stinn*, Dat. *-tåm.* *rå'ke*, Dat. *rå'ka.*

86. 87. Skamfersæteren. Udt. *ska'mmførsætra.* — Schamfersetter 1664. 1723.

88. 89. Toset. Udt. *tô'sæt.* — Toßett 1590. Thosett 1624. Thoeßett 1631. Toset 1664. 1723.

Er maaske sms. med et gammelt Navn paa en Bæk (nu Tosetbækken), der kunde have været Tófa eller Tóf. Dette Elvenavn har man i Todalen i Stangvik og sandsynlig ogsaa i Berg Sml. (Bd. I S. 220). Det samme Elvenavn ligger vel ogsaa til Grund for det hyppige Gaardnavn Todalen.

90. Lien. Udt. *li'a.* — Liden 1624. Liidt 1631. Linn 1664. Lien 1723.

91—99. Gisnaas. Udt. *ji'ssnåsen*, kaldes ogsaa *å'sen*; 94 kaldes *å'shauinn.* — Gnisaas, Gnisaassenn 1590. Gisennaas 1624. Gißennaas 1626. Gießenaas 1631. Gißenaaß 1664. Gissenaas 1723.

Er sms. med Gisna (enstavelses Betoning), Navn paa den forbi Gaardene gaaende Elv, som falder ud i Byna, der gaar til Orkla. O. R. antager det muligt, at Elvens opr. Navn har været *Geisn af Stammen geis, jfr. geisa, at fare frem med sterk Fart. Disse og de flg. Gaarde ligger paa Vestsiden af Dalen.

100. Dalen. Udt. *da'len.* — Dallen 1664. 1723.

101. Gisnøian. Udt. *ji'ssnøiann.*

Sidste Led er øy f., flad Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

102. Stølen. Udt. *stø'len.* — Stoell 1631. Stølen 1664. Støllen 1723.

Af stǫðull m., her i Betydn. af Sæter (Indl. S. 80).

103. Slettet. Udt. *slæ'tte*, Dat. *-ta.* — Slete 1664. Slette 1723.

Af Slætte n., Slaatteng (Indl. S. 76).

104. Langklop. Kaldes *klå'ppinn*. Dat. *-påm*. — Langkloppe 1631. Lang Klop 1664. Langklop 1723.

Af kløpp f., i Betydn. af et Lag Stokke eller Kavler, lagte til Bro over en Myr (jfr. Indl. S. 61). Østenfor Gaarden gaar den gamle Hovedvei over en længere Myr.

105. Heverli. Kaldes *li'inn*, Dat. *li'åm*. — Hefuerli 1664. Heverli 1723.

Kommer af Hevra (aabent e og enstavelses Betoning), Navn paa en Sideelv til Orkla.

106. 107. Sundset. Udt. *sy'nnsæt* (andensteds i Bygden *sø'nnsæt*). — af Sundzsætre AB. 51. Swndsetter NRJ. II 166. Sundsett 1590. Søndsett 1624. Sønnset 1626. Syndsett 1631. Syndset 1664. Sundset 1723.

1ste Led kan ikke være sund n., Overfartssted, da det her paa en længere Strækning er umuligt at komme over Orkla. Man kunde mulig tænke paa en Sms. med et Personnavn, f. Ex. Sunnulfr eller Sunnifa (O. R.).

106, 4. Vaskjeldhaugen. Udt. *va'ssjelhauinn* eller *va'ssel-*.

108. 109. Havdal. Udt. *hæ'vdølann*, Dat. *-låm*, Gen. *-døls*. — af Hafuersdalom AB. 51. Haffdall 1559. 1590. Habdall 1624. 1631. Habdall, Haffdall 1626. Hafdal 1664. 1723.

Efter Formen i AB. maatte man antage, at Navnet var sms. med Mandsnavnet Hafr; men det falder efter de øvrige ældre Skriftformer og Nutidsformen vanskeligt at tro, at den kan være rigtig (Navnet er heller ikke opført blandt saadanne Sammensætninger Personn. i Stedsn. S. 110). — dølan er en ikke sjelden Nutidsform i Flt. af dalr.

110—112. Bratset. Udt. *bræ'ssæt*. — af Brattasætre AB. 50. 51. Brattsetther 1559. Brattsett 1590. Bradsett 1624. Braßet, Bradset 1626. Braßett 1631. Braßet 1664. Bradset 1723.

Brattasetr, sms. med Adj. brattr. Der gaar en ualmindelig brat Li fra Gaarden ned til Orkla.

113. Ytterhus. Udt. *æ'ttrúsann*. — Yttirhus 1559. 1590. Ytterhuus 1624. 1626. 1631. Etterhuuß 1664. Ytterhuus 1723.

Vistnok en udskilt Part af Bratset.

114. Hammersæteren. Udt. *ha'mmersætra*. — Setter 1624. 1631. Hammer 1723.

115. Vangseng. Udt. *va'ngsænnann*. — Wangsengh 1624. Wangßeng 1626. 1631. Vangßeng 1664. Wangseng 1723.

Er utvivlsomt tilligemed den flg. Gaard Parter af en ældre samlet Gaard Vang, der har ligget paa Sletten nede ved Orkla. Wang nævnes endnu som Gaard i 1624, men maa siden helt være gaaet ind under Vangseng. Af vangr m., græsgroet Slette, Grønning (Indl. S. 84).

116. Vangsgraven. Kaldes *grø'va*, Dat. *grø'vinne*.

Sidste Led er grøf f., Grav. Derved sigtes her til den Dalsænkning, hvorigjennem den gamle Hovedvei gik opover til Opdalsskogen.

117. Sæter. Kaldes *nê'rsætra*. — Setter 1624. 1626. 1664. 1723 (da Underbrug til GN. 48 og 119).

118. Grøtan. Udt. *grö'tanŋ.* — af Griotom AB. 50. Gryothe Cap. Grøtte 1624. 1626. 1631.

Se Aa GN. 10.

119—124. Gunnes. Udt. *gu'ŋŋes.* — af Gautnese AB. 50. Gudness NRJ. II 165. Gotness OE. 55. Guttenes 1559. Godenes, Gonnes 1590. Gudenes 1624. Guedenes 1626. Giøttenes, Gottenes, Gudenes 1631. Gundnis 1664. Gudnes 1723.

Ligger ved Udløbet i Orkla af Elven Gautvella. Formen Gautnes i AB. forudsætter, at Elven opr. har havt et usms. Navn Gaut eller Gauta; til et saadant Elvenavn findes der adskillige Spor (O. R.). Jfr. Bd. III S. 75.

121, 2. Mælen. Kaldes *gu'ŋŋesmæłanŋ.*

124, 6. Leverdalsæteren. Udt. ukjendt.

Af Levra, en Elv, som oppe i Fjeldet gaar ud i Grana.

125—128. Hol. Udt. *höł.* — Hoell 1559. 1590. 1624. 1626. Hoel 1664. Hoell 1723.

Se GN. 48.

125, 3. Rabben. Udt. *ræ'bbanŋ.*

Se Frøien GN. 19.

128, 2. Tvingen. Udt. *tvi'nginŋ*, Dat. *-ga.*

Er vel at sammenstille med þvengr m., en Rem, Folkespr. Tveng m., en Strimmel.

129—131. Laanke. Udt. *lånk'.* — af Lonko AB. 50. Lonke OE. 55. Lwnke Cap. Luncke 1559. 1590. Loncke 1624. 1631. Lancke 1626. Lunche 1723.

Lanka f., Gen. Lǫnku. Findes ellers om Gaardnavn i Øier, i Nedre Stjørdalen og i Sparbuen (paa det sidste Sted nu Flertalsord, Laankan, men i MA. Ental). Er vel dannet af Adj. langr, lang, med Afledningsendelsen -ka, som ellers findes i flere Elvenavne. Derfor behøver ikke alle saaledes dannede Navne at være Elvenavne; Lanka kunde saaledes godt betyde: lang (flad eller ialfald ensartet) Strækning (Bd. IV, 1 S. 167. Thj. VSS. 1891 S. 207). Der gaar en liden Bæk forbi Gaarden.

130, 3. Pellen. Udt. *pæ'l'n*, Dat. *pæ'lla.*

Jfr. Folkespr. Pall m., en jevn Forhøining paa Jorden, Terrasse, flad Høi (Aasen). Jfr. Rissen GN. 37. Vokalen er nu i Udt. svækket, ligesom i GN. 125, 3.

132—135. Rokones. Udt. *rö'kônes.* — i Rækonese DN. II 220, 1344. Rigeness NRJ. II 165. Rekanees Cap. Reckenes 1559. Rognes 1590. Rogenes 1624. Rogennes 1626. Rockenes 1631. Rochniß 1664. Rochenes 1723.

Rekunes, sms. med Navnet paa den forbiflydende Bæk, som opr. maa have hedt Reka, men nu ved Vokaltiljevning kaldes Ruku, maaske: «den drivende» d. e. «den, som driver, fører meget med sig». Se Thj. VSS. 1891 S. 222. Samme Elvenavn synes at ligge til Grund for flere Gaardnavne, som Rekdal, Rekland og Reknes.

136. Rokogjerdet. Udt. *rö'kôjære.*

Sms. med det samme Elvenavn. Sidste Led er gerði n., indgjerdet Jordstykke.

137. Ramsan. Udt. *ra'mmsaṇṇ*, Dat. *-såm*. — i Ramsæimi DN. II 220, 1344. af Ramseime AB. 50. Ramsett 1559. Ramsøenn 1590. Rambsemb 1624. Rembßemb 1626. Rambson 1631. Ramsem 1664. Ramsum 1723.

Ramseimr, altsaa en Sms. med heimr m. (Indl. S. 53), medens det nu har faaet Form af et usms. Navn i best. Flt. Den samme Overgang har man f. Ex. i Nossan og Vestran i Skogn (af Nosseime, af Vestreime AB. 21. 23). Det første Led kunde være Rams m., Skovløg, Bjørneløg, hvoraf mange tildels gamle Stedsnavne maa forklares (se Bd. II S. 384. III S. 235).

138. Lien. Udt. *lí'a*. — Liidt 1590. Lidt 1624. 1631. Lid 1626. Lien 1723.

139. Nesjan. Udt. *næ̀sjaṇṇ*, Dat. *-sjåm*. — Nesum 1590. Nesen 1624. Neßenn 1626. Neßøenn 1631. Nesio 1664. Nessiøe, Nessøe 1723.

*Nesjar f., Flt. af nes n., Nes. Samme Navn forekommer ogsaa i Levanger GN. 60, 2, ligesom den ubest. Form Nesja findes som Gaardnavn paa adskillige Steder (Thj. VSS. 1891 S. 216).

140. Haugen. Udt. *hau'iṇṇ*, Dat. *hau'a*. — Houge 1590. Haagen 1624. Haegenn 1626. Hough 1631. Hougen 1664. 1723.

141—143. Risan. Udt. *rí'saṇṇ*. — af Risom AB. 50. Rysom 1559. Riiße 1590. Rise 1624. Riße 1626. 1664. Riisse 1723.

Rísar f., Flt. af rís n., Ris, Kratskov (Indl. S. 70). Hyppigt forekommende Navn, tildels ogsaa i den ubest. Flertalsform Rise. I dette Amt findes det saaledes ogsaa i Opdal, Soknedalen og Børsen.

144. Rogogjerdet. Udt. *rỏ'gỏjære*. — Roudgerdt 1559. Ragienn(!) 1590. Raagier 1624. Rogier 1626. Ragier 1631. Rogier 1664. Raagierd, Rogierd 1723.

Af Bækkenavnet Rogo. Dette kunde være opr. *Riga eller *Rega, af et Verbum riga, rega, svaie til forskjellige Sider, ogsaa: gaa langsomt (S. Bugge).

145. Lund. Udt. *lúṇṇ*. — af Lunde AB. 50. Lwnde NRJ. II 164. Lund 1559. 1590. 1624. Lunde 1631. 1664. 1723.

Lundr m., Lund, liden Skov.

146—149. Aas. Udt. *ås*. — af Aase AB. 49. Aass DN. V 567, 1454. NRJ. II 164. Aas OE. 55. 1559. Aasse, Aassenn 1590. Aas 1624. 1631. Aas, Aße 1626. Aas 1723.

Áss m., Aas (Indl. S. 42).

147, 4. Kjellan. Udt. *kjæ̀llaṇṇ*.

Se GN. 18, 4.

148, 3. Hagen. Kaldes *å'shågåṇṇ*.

150. Myran. Udt. *mý'raṇṇ*, Dat. *-råm*. — Myhrn 1723.

151. Hoset. Udt. *hỏ'sæt*. — Hosetther 1559. Hoeset 1626. 1723.

Se Orkedalen GN. 177.

152. Meaas. Udt. *mé'åsen*, Dat. *-sa*. — Medaas 1624. 1626. 1631. Meaas 1723.

Se Orkedalen GN. 163. Her har Navnet vel sin Grund i, at Gaarden ligger paa en Aas, som springer frem mellem Granas Dal og en Bækkedal.

153. Seli. Udt. *sæ̀lia.* — Søelidt 1631. Seelje, Selje 1723.

Har ligesom den flg. Gaard Navn efter Elven Sea (tostavelses Betoning og lukt e), som gaar ud i Grana; sidste Led l i ð f, Li. Naar Gaardnavnet er opgivet at udtales med æ, er der maaske Grund til at tro, at denne Opgave er paavirket af den i den ældre Matrikel brugte Skriftform.

154. 155. Seaas. Udt. *sè̀åsen* — Søraas 1624. Søeaas 1626. Soaaß 1664. Soeaas 1723.

Se frg. GN.

156—159. 161. 162. Grindal. Udt. *grì̀nndæl.* — i Grindale DN. III 476, 1422. DN. V 429, 1432. AB. 49. Gryndall NRJ. II 164. Grindall OE. 55. Gryndal Cap. Grindall 1559. 1590. Grinndall 1626. Grindal 1664. 1723.

1ste Led synes at maatte hænge sammen med Navnet paa den her udmundende betydelige Elv, Grana (enst. Betoning; Kartets Grøna). Men Vokalen i den middelalderske Form og i Nutidsformen er vanskelig at forklare efter denne Oprindelse.

158, 4. Vaulen. Udt. *vø̀lann.*

Se Meldalen GN. 201.

160. Aunan. Udt. *ø̀nann*, Dat. *-nåm.* — Øfne 1723.

163. Reitan. Udt. *rè̀tann*, Dat. *-tåm.* — af Selreitom AB. 49? Rette 1590. Reeten 1624. Rettenn 1626. Reiten 1664. 1723.

Af r e i t r m., afgrændset Flade, dyrket Jordflek (Indl. S. 70); her i best. Flt. Meget hyppigt Navn nordenfjelds.

164. Moen. Kaldes *rè̀tmó'n.* — Mou 1626. Moe 1631. 1723.

165. Bruholt. Udt. *brù̀håltann.* — af Bruholtom AB. 49. Bruholtt OE. 55. Broholtt 1559. 1590. Broholt 1624. 1631. Broeholt 1626. Broholt 1664. Broeholt 1723.

B r ú h o l t a r, hvori 1ste Led er b r ú f., Bro. Lige nedenfor Gaarden gaar Veien over en liden Elv, Stavaaen. Her har der vel allerede i gammel Tid været Bro.

166. Reitaas. Udt. *rè̀tås.* — Rettaas 1559. 1590. Reetaas 1624. Retaas 1626. Reitaaß 1664. Reitaas 1723.

167. Ramlo. Udt. *rà̀mmlóen.* — af Ramplo AB. 53. Ramblo OE 56. Ramloenn 1559. Rambou, Ramlou 1590. Ramblou 1624. Rambloug 1626. Ramloe 1664. Rambloe 1723.

Maa være samme Navn som Ramlo, Holtaalen GN. 35 (i MA. R a m n a l o, R a f n a l o, R a m l o); der har man Elvenavnet Remna, som dog vel er sekundær Dannelse, her er der intet andet Vandløb end Stavaaen. Gaardnavnet kommer vel paa begge Steder direkte af Fuglenavnet r a f n (O. R.). Et Fjeld nær Gaarden heder efter Kartet Ramberg, som ogsaa maa være sms. med r a f n.

168. Svartaadalen. Udt. ikke opgivet.

Se Meldalen GN. 119.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Erikshusom AB. 49.

Se GN. 40.

Osberg OE. 54.

Skulde det være Ulsberg (Austberg), udt. Ussb—, Kvikne GN. 116, liggende paa Grændsen af Rennebu? Jfr. Bd. III S. 435, hvor det antages muligt, at denne Gaard kan have hørt under Uv i Rennebu (paa det anf. Sted staar ved Trykfeil: Ulv), altsaa opr. Uvsberg.

Kaalberg OE. 55.

Preshus (nævnes mellem Uv og Saagaastad) 1559.

Vlsetter (under Uv) 1626.

Vel Skrivfeil for Vffsetter (d. e. Uvseter).

Bahuus 1624. 1626

Wigh 1624. 1626.

Hammer 1624. 1626.

Quernberg 1624. 1626. 1631.

Nyehuus 1624. 1626. 1631.

Wang 1624. 1626 (gaaet ind under Vangseng).

Se GN. 115.

Wangsøe 1626.

Har vistnok ligget nær Vang.

NEDLAGTE KIRKER.

Flá k. i Rennabúi DN. V 429, den opr. Sognekirke, har ligget paa Flaa, GN. 52. Viet til St. Peter (N. Fornl. S. 578 efter Schøning, der I 160 siger, at der i Kirken før havde ligget et Expl. af Missale Norvegicum, hvori stod skrevet, at det Anno 1523 var kjøbt til St. Petri Kirke i Rennebu for 15 Mk.). Maaske er Flytningen til Kirkens nuv. Plads nær Horstad foregaaet 1668, da Sognet efter Dietrichson fik ny Kirke.

OE. 59 nævnes foruden Sognekirken i Rennebu ogsaa Vols K. Dette maa være det til St. Michael viede Kapel paa Vold i Rennebu (GN. 23—29), som Kraft omtaler V 544, formodentlig efter Schøning I 160, der siger, at St. Michael K. har staaet enten paa Vold eller paa Hol.

20.

OPDAL HERRED.

Herredets og Præstegjeldets Navn: Opdal. Udt. *ŏ̀ppdal.*

Ældre Navneformer: i Uppdal Heimskr., Ol. d. hell. S. Kap. 36. Fornm. s. IX 528. X 154. i Uppdale DN. III 90, 1310. i Vppdale DN. V 96, 1336. III 173, 1338. i Vpdale DN. II 137, 1327. i Wpdale DN. V 238, 1383. i Wpdal DN. XI 154, 1444. i Vpdall AB. 48.

Opdal NRJ. II 166. Vpdael OE. 54.

Bygden kaldes i Fortiden ogsaa Vangs Præstegjeld (DN. III 742, 503) efter Præstegaarden (se GN. 271).

U p p d a l r, den høit liggende Dal, som Gaardnavn ofte: en Gaard høit oppe i Dalen; et over det hele Land udbredt Navn.

Hovedkirken stod i MA. som nu paa Præstegaarden Vang og var efter Kraft V 507 viet til St. Jetmund. I 1774 blev der bygget en Kapelkirke paa Lønset (GN. 166), hvor den endnu staar.

Gaardenes Navne: **1. Storlien.** Udt. *stṓrlía.* — Storlie 1723.

2. Fagerhaugsæteren. Udt. *fắgerhausætra.*

Maa opr. have været Sæter under GN. 316.

3. Raanaasæteren. Udt. *rắnåsætra.*

Opr. Sæter under GN. 270.

4. Bjørnsvaslien. Udt. *bjø̀nnvasslía.*

Ligger ved Bjørnsvandet, hvorfra Byna løber ud.

5. Bjørndalsæteren. Udt. *bjø̀nndalssætra.*

Ligger ved Tinnia, der gaar til Bjørnsvandet. 1ste Led kan saaledes her vel ikke være Elvenavn.

6. Sjurskjønmoen. Kaldes *mṓn.*

7. Kjønpladsen. Udt. *kjø̀nnplassen.*

8. Morken. Udt. *må'rka.*

Af m ǫ r k f., Skov (Indl. S. 68). Bruges ogsaa som Grændenavn, omfattende endel af de flg. Gaarde.

9. Flaten. Udt. *fla'tinn*, Dat. *-tåm.*

10. Kaasen. Udt. *kå'sa*, Dat. *kå'sen.*

Af k ǫ s f., Dynge, særlig af fældede Træer, bestemt til at brændes, deraf om et ved Brænding ryddet Jordstykke (Indl. S. 63).

11. Hegkaasen. Skal kaldes *må'rka.*

12. Vikaasen. Skal ogsaa kaldes *må'rka.*

1ste Led er vel Folkespr. Vidja f., ogsaa Vija, Vie, Vidjepil.

13. Gorsetsæteren. Udt. *gô'rsætsætra.*

Opr. Sæter under Gorset GN. 291—296.

14. Støleggen. Kaldes *fau'lægga* (ogsaa *må'rka*).

Gaardnavnet har maaske sin Grund i, at Stedet opr. kan have været Sæter under Stølen GN. 298. Daglignavnet Fugleggen maa vel opfattes paa lignende Maade som Fuglaas (se Orkedalen GN. 155), Fuglø (se Hevne GN. 5) og flere Sms. med Fugl-.

17. Øien. Udt. *øi'a.*

18. 19. Brenna. Udt. *bræ'nnann*, Dat. *-nåm.*

Af b r e n n a f., Brænding, Jord, ryddet ved Brænding. Her i best. Flt.

20. Sollien. Udt. *sô'lia.*

25. Tangen. Udt. *tå'ngåm.*

Udtaleformen maa opfattes som Dativ.

29. Aalmsæteren eller Langkaasen. Skal kaldes *la'ngkåsa.*

Alle de frg. Gaarde med Undtagelse af GN. 1 er Nyrydningspladse, som først er blevne skyldsatte for mindre end 100 Aar siden.

30. Vasleggen. Udt. *va'sslæjja*, Dat. *-jånn.* — Wasleggen 1723.

Kunde sammenlignes med Folkespr. Vaslega f., Leie i Vand (Aasen); maaske er sidste Led dog snarere en Sideform i Hunkjøn af Lægje n., lavt Sted. Betegner vel et lavt og sumpigt Sted, hvilket passer til Stedforholdene.

31. 32. Aalmen. Udt. *ø'lma*, Dat. *ø'lminn.* — Olmen 1723.

Er Navnet paa den forbi Gaarden løbende Elv, som er gaaet over til Gaardnavn. Om dette Navn se Rissen GN. 61.

33—37. Mjøen. Udt. *mjø'a*, Dat. *mjø'en.* — af Miode AB. 49. i Mioud DN. XV 123, 1516. Møed OE. 54. Møenn 1590. Miøenn 1631. Normiøn 1664. Mioen 1723.

Se Meldalen GN. 184. Der gaar en Bæk forbi Gaarden, nu kaldet Mjøabækken.

38. 39. Hevle. Udt. *hæ'vle.* — i Høfflene DN. III 742, 1503. Heffle NRJ. II 167. Høeffle 1626. Høffle 1631. Heffle 1664. Hefle 1723.

Navnet har Udseende af at være en Sms. med v i n, hvorfor ogsaa den ældste bevarede Skriftform taler. 1ste Led kan være det samme Ord som Folkespr. Hevel m., langstrakt Forhøining paa et lavere Jordsmon (Ross),

som man ogsaa har i Høvillaasen, Klæbu GN. 32 (O. R.). Jfr. ogsaa Hevelnesodden paa Storøen i Salsvandet i Fosnes, hvori Hevel- vistnok indeholder det opr. Navn paa den 130 M. høie Ø.

40. Gisinger. Udt. *jê'singrann*, Dat. *-åm.* — af Gieskingom AB. 49? Gisingen 1723 (fra gammel Tid beneficeret til Drivstuen).

Formen i AB. kan vel ikke være helt rigtig, hvis denne Gaard menes. Endelsens Form er paafaldende og leder Tanken hen paa en Sms. Maaske opr. et Navn paa den forbi Gaarden løbende Bæk (O. R.). Jfr. med Hensyn til den nuv. Endelse GN. 69.

41. Hagen. Udt. *hå'gånn* (ogsaa kaldet *lô'sshågånn* efter den flg. Gaard). — Hagge 1631. Hage 1723.

42—48. Lo. Udt. *lô.* — Ló (Acc.) Fornm. s. X 154. a Loe DN. II 52, 1300. af Loe AB. 49. Loo NRJ. II 167. Lo OE. 54. Loo 1590. Loe 1626. 1664. 1723.

Jfr. Meldalen GN. 7.

44, 1. Smedgaarden. Udt. *smé'garen*, Dat. *-ra.*

45, 4. Kløftsæteren. Kaldes *klø'ffte.*

45, 6. Traabakken. Udt. *trå'bakkinn*, Dat. *-kam.*

Betyder vel «lang, anstrængende Bakke», jfr. Drøbak (D r j ú g b a k k i). Bd. II S. 73.

49—55. Rise. Udt. *rî'sann*, Dat. *-såm.* — Risse NRJ. II 167. Risße OE. 54. Riisse 1590. Rißе 1626. Riisse 1723.

*R í s a r f., Flt. af r í s n., Ris, Kratskov (Indl. S. 70).

52, 2. Gjerdet. Kaldes *rî'sjære*, Dat. *-ra.*

53, 2. Brustølen. Udt. *brû'stølen.*

Ligger oppe i Vinstras Dal, opr. Sæter. I Nærheden er der nu en Bro over Elven.

56—58. Engan. Udt. *æ'nnjann*, Dat. *-jåm.* — Ennge 1626. Enge 1631. Enggen 1664. Enge 1723.

*E n g j a r, Flt. af e n g f., Eng (Indl. S. 49).

56, 4. Isbrekken. Udt. *î'sbrækka*, Dat. *-kånn.*

Her er intet Vandløb. 1ste Led maa være í s s m., Is.

59. Volden. Udt. *vå'llen*, Dat. *vå'lla.* — Wold 1723.

60. Drivstuen. Udt. *drî'sstô.* — Drifstuen 1723.

Den bekjendte Fjeldstue paa Veien over Dovre. 1ste Led er Elvens Navn Driva.

62. Kongsvold. Kaldes undertiden endnu *høle*; i Regelen bruges Skriftformen. — Kongsvold eller Hullet 1723.

Skal efter Kraft V 553 have faaet Navnet Kongsvold i 1704, medens den tidligere kaldtes Hullet.

64. Sæteren. Udt. *sæ'tra*, Dat. *sæ'teren.* — i Sætrom DN. III 90, 1310. Sætrær DN. V 238, 1383. af Sætrom AB. 48. Setter 1590. 1626. 1664. 1723 (der kan være Spørgsmaal, om ikke navnlig de ældste af Citaterne tilhører GN. 77. 78 eller 275—278).

65. Halsen. Udt. *hä'lsen*, Dat. *-sa.*

GN. 65—67 ligger i Sidedalen Aamotsdalen.

66. Aamotsdalen. Udt. *å'mmsdalen*, paa andre Steder i Bygden: *å'mussdalen.* — Amundsdall, Amundsdalen 1723.

Udtaleformerne kunde betragtes som Forkortelser af Aamotsdal og Formen fra 1723 som et urigtigt Forklaringsforsøg. Navnet findes ogsaa som Sognenavn i Telemarken, udt. Ommersdal, men er der afledet af et Gaardnavn Aamot, «Aamødet». Et saadant findes ikke her, og at denne Gaard opr. kunde have hedet Aamot, lader sig vanskelig formode, da den ligger omtr. 3 Km. fra Elvens Sammenløb med Driva. Navnet bliver derfor tvivlsomt.

67. Stølen. Udt. *stø'len*, Dat. *-la.* — Støell 1626. Stoell 1631. Støllen 1664. Stølen 1723.

Se Hevne GN. 120.

68. Vammervold. Kaldes *vå'llann.*

Tidligere sandsynlig Sæter under GN. 69—70.

69. 70. Vammer. Udt. *va'mmrann.* — Wamboe 1626. Vambre 1664. Wammer 1723.

* Vambar, Flt. af vǫmb f., Vom, brugt som Navn paa Fosse; jfr. Vammafossen i Glommen, hvoraf Gaardnavnene Vammeli i Askim og Vammenes i Skiptvet er dannede. Nær Gaarden er en Foss i Driva, som nu kaldes Magalaupet (se Bd. I 45. 48). Den best. Artikel i Flertal synes at være føiet til den opr. Flertalsform i senere Tid, maaske efter en Deling af Gaarden, idet man ikke længere opfattede Formen som Flt.; ellers skulde man have ventet, at Gaarden nu var kaldet Vamman. Det samme gjælder maaske ogsaa GN. 40.

71. Skreen. Udt. *skré'a.* — Schrødde 1626. Skrøde 1631. Schren 1664. Schreen, Schren 1723.

Navnet tilhører vel opr. den forbi Gaarden løbende Bæk, som i sterkt Fald kommer ned fra Tronnfjeldet, nu Skreabækken. Elvenavnet synes her at have været et sterkt Ord, *Skrið, ligesom Skree, Navn paa to Bække i Lesje. Ved Siden deraf har der ogsaa været en svag Form *Skriða, jfr. GN. 173, 2.

72. Gottem. Udt. *gø'ttem.* — Gottum, Gøttum 1723.

Et enestaaende Navn. Sidste Led er heimr, 1ste Led staar maaske i Forbindelse med gått f., Folkespr. Gaatt f., Falsen i Dørkarmen. Denne Forkl. synes at kunne passe til Situationen, idet Driva her gjør to omtrent retvinklede Bøininger med kort Mellemrum. Samme Stamme har man vel i Gotaas i Skogn, hvor en lignende Forklaring synes tilstedelig efter Naturforholdene

73. 74. Skorem. Udt. *skō'rem*, Gen. *-ress.* — af Skogareime AB. 49. Skowerim DN. XV 123, 1516. Skollemb 1631. Skorrem 1664. Schorum 1723.

Efter Skrivemaaden i AB. skulde den opr. Form være Skógarheimr, af skógr m., Skov, og heimr (jfr. Skógeimr, Skogum i Asker, Bd. II S. 153). Men Navnet er mulig der feilskrevet, da det neppe lader sig forene med de senere Skriftformer eller Nutidsformen, da g ikke vel vilde have kunnet falde bort. Gaarden ligger ved Udløbet af Tronna, som her i en dyb Rende kommer ned fra Tronnfjeldet. Hvis Elvenavnet ikke er opr., men afledet af Fjeldets, hvilket vel er muligt, kunde der maaske i 1ste Led af Gaardnavnet ligge et ældre Navn paa Elven.

75. 76. Fossem. Udt. *få'ssem*, Gen. *-sess.* — af Forseime AB. 49. Ffossim OE. 49. Foßem 1590. Fossum 1723.

Forseimr, sms. af fors m., Fos, og heimr (Indl. S. 53); ligger nær den sterkt fossende Tronna.

77. 78. Sætran. Udt. *sæ̀trann*, Dat. *-råm.* — Setter 1664. Sætrum, Setterum 1723 (jfr. GN. 64).

78, 1. Ryphussæteren. Kaldes *rý`phúsann.*

79. Forbregd. Udt. *få`rrbrægdann*, Dat. *-dåm.* — Forbrødt 1590. Forbret 1626. Farbreidt 1631. Forbred 1664. Forbreid 1723.

Navnet findes ogsaa i Nordre Fron og i Værdalen. Det maa være et Hunkjønsord, afledet af Adj. forbrekkr, heldende, gaaende nedover Bakke; sigter altsaa til Beliggenhed i sterkt skraanende Terrain. Gaarden her ligger oppe i en temmelig brat Li og under et endnu brattere Fjeld; lignende Beliggenhed har Gaarden i Værdalen (Bd. IV, 1 S. 112. Thj. VSS. 1891 S. 179).

80—83. Ørstad. Udt. *ø`rste*, Dat. *-tøm.* — [Owrestad DN. XV 123, 1516]. Ewerstad NRJ. II 167. Ørstad 1664. 1723.

1ste Led er sandsynlig et Mandsnavn eller Mandstilnavn; men det var dog ogsaa muligt, at det kunde være et gammelt Navn paa den Bæk, som i Nærheden gaar ud i Driva.

83, 1. Tandan. Udt. *ta`ndann*, Dat. *-dåm.*

Maa være samme Navn som Tande i Ringsaker, i Lesje og i Øier; den middelalderske Form har været Tandar. Betydningen ukjendt; staar maaske i Forbindelse med tǫnn f., Tand. Bd. III S. 26. IV, 1 S. 24. 174.

84—86. Hol. Udt. *hól.* — af Holom AB. 49. i Hole DN. III 742, 1503. Hole NRJ. II 167. Hoole OE. 54. Hoell 1626. 1631. Hoel 1664. Hoell 1723.

Se Meldalen GN. 96.

87. 88. 90—95. Sneve. Udt. *schnø`ve.* — Snedhen NRJ. II 167. Snøen OE. 54. Snøenn 1590. Sneffue, Sneedenn 1626. Sneve, Snede 1631. Snefue 1664. Sneve 1723.

Se Meldalen GN. 131.

89. Birkaaker. Udt. *bæ̀`rkåk.* — Birchagger 1664. Bierchager 1723.

Samme Navn som Rennebu GN. 62.

96—98. Mælem. Udt. *mæ̀`lem.* — Milhem NRJ. II 167. Melumb 1664. Mellum 1723.

* Meðalheimr d. e. Mellemgaarden; har maaske sit Navn af, at den ligger mellem de sandsynlig endnu ældre Gaarde, Sneve og Bø.

99—101. Bø. Udt. *bö.* — Bø NRJ. II 167. Bøe 1723.

Af bœr m., Gaard. I de trondhjemske Amter findes dette Ord som Gaardnavn ellers kun i Formen By (jfr. Aa GN. 30, Orkedalen GN. 137), medens man i Nordmør, hvormed Opdal i det hele viser meget Slægtskab i Navneforholdene, og i det øvrige af Romsdals Amt har Bø.

99, 2. Rydningen. Udt. *bø`arénningann.*

102. Barstad. Udt. Gen. *bā`rsta*, Dat. *-stam* [Nom. opgivet: *bā`rstānn*]. — Barstad 1723.

Sms. med Mandsnavnet Bǫrkr, altsaa opr. * Barkarstaðir (Personn. i Stedsn. S. 56). Det turde dog være tvivlsomt, om Navnet er ret gammelt, og om ikke Gaarden er en udskilt Part af Bø.

103. Mælem. Kaldes *ví'ka.*

104. Viken. Udt. *ví'ka.* — Vik AB. 48. Viick OE. 54. Wigh 1590. 1631. Wig 1626. Vigen 1664. Wigen 1723.

Vík f., Vik, Bugt, ofte om Bøininger af Elveløb (Indl. S. 85). Elven og Dalen gjør her en temmelig sterk Bøining.

105. Halviken. Kaldes *næ'rvíka.* — Haldvigen 1723.

Dagligna vnet Nærviken betyder Nedre Viken. Gaardnavnet maa være sms. med Adj. hallr, heldende.

106. Nordviken. Udt. *nő'rvíka.*

107. 108. Bjørkaas. Udt. *bjø'rkåsen.* — Bierchaas 1626. Bierckaas 1631. Birchaaß 1664. Bierchaas 1723.

109. 110. Lien. Udt. *li'a.* — Liidt 1590. Lien 1723.

111. Bjørgen. Udt. *bjő'rja,* Dat. *bjø'rjinn.* — Biørgen 1723.

Af bjǫrg f. (Indl. S. 43). Ogsaa her passer den Betydning, som synes at være den almindelige, hvor Ordet forekommer som Stedsnavn: en fremstikkende, lavere Høide under en høiere, hvor Fjeldet ved en Bøining danner et Fremspring.

112. 113. Bøasæteren. Udt. *bø'asætra.* — Bøaaesetter, Bøeasetter 1723.

Maa opr. have været Sæter under GN. 99—101.

114. Mælemsæteren. Udt. *mæ'lessætra.*

Jfr. GN. 96.

115. 117. Ørstadsæteren. Udt. *ø'rstesætra.*

Jfr. GN. 80.

118. Holsæteren. Udt. *hő'lsætra.*

Jfr. GN. 84—86.

119. 120. Nysæteren. Udt. *ný'sætra.* — Nyesetter 1626. 1631. 1723.

120, 2. Trøan. Udt. *trø'inn,* Dat. *trø'åm.*

Af Folkespr. Trøe, Trøda f., (oldn. trǫð f.), Fold, indhegnet Havnegang. Her i best. Flt.

121. Moen. Udt. *mő'n* eller *mó'ann.*

125. Morken. Udt. *må'rka,* Dat. *må'rkinn.*

126. Svartøien. Udt. *sva'rtøia.* — Svartøen 1626. 1631. Øye 1664. Øyen 1723.

Ligger nede ved Driva ligeoverfor Øien GN. 172.

127. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myer 1626. Myre 1631. Myren 1723.

128. Uv. Udt. *ú'vinn,* Dat. *ú'va.* — Wff 1664. Uf 1723.

Jfr. Rennebu GN. 35. Her er Navnet sterkt Hankjønsord i best. Form. Det tør dog være, at dette kun er en Følge af den i det Trondhjemske saa hyppige Tilføielse af Artikelen i Hankjøn (se Indl. S. 13). Der gaar en Bæk forbi Gaarden, nu kaldet Sprikbækken, som maaske ikke er gammelt Navn.

129. 130. Ishol. Udt. *i'sōl'n*, Dat. *i'sōla*. — Ishoell 1723.

Navnet har maaske ikke noget med iss m., Is, at gjøre, men kunde være opr. Yzthóll, «Ytre Hol», i Modsætning til GN. 84—86 og 169—171; paa samme Maade er Island paa Frosta (udt. med lukt, langt i) uden Tvivl opr. *Yztland.

131. Øverhaugen. Udt. *ø'verhauinn*.

132. Blokhus. Udt. *blå'kkúsen*, Dat. *-sa*. — Blockhuus 1631. Blochuuß 1664. Blockhuus 1723.

Navnet findes ogsaa i Gran (Part af Østre Egge) og i Fjelberg. Det skriver sig maaske fra fhv. Soldater, som har kjendt Blokhuse fra sin Tjenestetid (O. R.).

133. Strandsæteren. Kaldes *væ'gginn*, Dat. *væ'gga*. — Strandsetter 1664. 1723.

Daglignavnet har maaske Hensyn til en Fjeldvæg i Nærheden.

134. Stranden. Udt. *stra'nda*, Dat. *strānn*. — Strand 1664. Stranden 1723.

Se Osen GN. 14. Gaarden ligger ved Driva.

135. Jamtsæteren. Udt. *ja'mmsætra*. — Jemptsetter 1723.

Jfr. Orkedalen GN. 28.

136. Utem. Udt. *ú'tem*. — Vdtem 1631. Uttem 1723.

*Útheimr? Navnet maa være gammelt. Gaarden var vel dengang, da Navnet gaves, endnu den yderste paa denne Side (Sydsiden) af Dalen (O. R.). Navnet findes ogsaa i Kvernes, hvor det vel har sin Forklaring i, at Gaarden er en af de yderste paa Averøen.

137. Tilset. Udt. *ti'llsæten*. — Stubben eller Tilset 1723.

O. R. antager, at Navnet kanske er kommet hid ved Opkaldelse, siden Stubben i 1723 anføres som et tidligere brugeligt Navn. Tilset forekommer ogsaa i Volden, Øksnes og Støren (GN. 13).

138. Bækken. Udt. *bæ'kkinn*, Dat. *bæ'kka*. — Becken eller Breen 1723.

139. Hulberget. Kaldes *hø'le*. — Holberget 1723.

Daglignavnet, Hullet, sigter maaske til den dybe Snevring, hvori Driva her gaar. Dette er den nederste Gaard paa Sydsiden af Driva.

140. 141. Liabøen. Udt. *li'abø'n*. — Liobøe 1664. Liabøe 1723.

*Líðarbœr?, d. e. Gaarden i Lien (jfr. Indl. S. 47 og 65). «Lien» er maaske det samme som Sundaleliden, der synes at nævnes som et Grændenavn DN. II 715 (se «Forsvundne Navne» nedenfor). En af de øverste Gaarde i Sundalen heder Lihjell. Denne er den nederste Gaard paa høire Side af Driva, nær Sundalsgrændsen.

142. Slipersæter. Kaldes *sæ'tra*. — Sklippersetter 1631. Slippe Setter 1664. Slipersetter 1723.

Jfr. GN. 147.

143. Nyhus. Udt. *ný'húsann*. — Nyehus 1626. Nyehuus 1631. 1723.

Et meget hyppigt Navn; maa vel sigte til, at Gaarden engang er bleven udskilt som en Part af en af Nabogaardene.

144. Klethammer. Udt. *klæ'tthamrann*, Dat. *-hâmrâm.* — Kletthamir 1590. Klethammer 1626. 1631. 1664. 1723.

Navnet findes neppe andetsteds; maa vel betyde: Bjerghammer, der stikker frem som en Fjeldknat.

145. Imang. Udt. *i'manginn*, Dat. *-ga.* — Emangen 1664. Emang 1723.

Sidste Led er mulig -angr med Betydning af Snevring; Gaarden ligger nær et af de snevreste Partier af Drivdalen. 1ste Led haves i flere Stedsnavne; i endel af disse synes det at være et Elvenavn, som kan forklares af ím n., Støv. Mulig er dette Tilfælde ogsaa her, da Gaarden ligger mellem to Bække (O. R.). Et Elvenavn Ím eller Íma kan ogsaa formodes i Imeland i Aamli og i Imenes i Landvig og maaske i Imset i Løiten (Bd. III S. 108).

146. Stekren. Udt. *stē'kra*, Dat *-stē'ker'n.* — Steigen 1723.

Et enestaaende Navn. O. R. formoder, at sidste Led er ekra f., dyrket Eng. 1ste Led kunde være beslægtet med Navnet Steig, af stiga (jfr. Meldalen GN. 23); Gaarden ligger høit over Elven og i en brat Li. Imod denne Forklaring kan det dog tale, at Navnet nu er et sterkt Hunkjønsord. S. Bugge formoder, at det henviser til et oldn. *Steikr f., som kan have betegnet «et steilt Sted, til hvilket man maa stige op Trin for Trin».

147—149. Sliper. Udt. *slí'prann*, Dat. *-râm.* — Slippe 1626. Slipper 1664. Sliper 1723.

Se Rissen GN. 53, Rennebu GN. 56. Ogsaa her skal en Bæk nær Gaarden kaldes Slipra.

150. Detli. Udt. *dǣ'hllia*, Dat. *-lín.* — Detliesetter 1631. Detlie 1723.

Gaarden ligger midt i en usædvanlig brat Li og har vel sit Navn deraf, idet det maa sættes i Forbindelse med detta, at falde tungt. Af Navne af samme Stamme kjendes neppe andre end Detfos (Detfosvandene) nordenfor Snaasenvandet; det betegner vel en Fos, som styrter lodret ned. For det sidste turde dog maaske et Elvenavn ligge til Grund, medens der ved Detli ikke er noget Vandløb af nogen Betydning.

151. Horvli. Udt. *hø'rvlía.* — Harffuelid 1626. Heffuerli 1664. Harflien 1723.

1ste Led kommer vel af hverfa, forsvinde, komme ud af Syne. Gaarden ligger paa den høie Tange, der stikker skarpt frem mellem Drivas og Vindølas Dalfører; kommer man her fra den ene Dal til den anden, er ved Omdreiningen den første snart ud af Syne (O. R.).

153. Løkkesæteren. Udt. *lø'kksætra.* — Løcksetter 1631. Lochsetter 1664. Lychsetter 1723.

Har vel opr. været Sæter under GN. 165. Denne og de flg. Gaarde indtil GN. 160 ligger i Storlidalen, det øverste af Vindølas Dalføre.

154—156. Storli. Udt. *stô'rlía.* — Storli 1664. Stoerlie 1723.

157. 158. Vasli. Kaldes *bā'rsgaren* og *ā'nngaren.* — Waslie 1723.

Daglignavnene, som maaske ikke er gamle, er sms. med Mandsnavnene Baard og Arne.

159. Haugen. Udt. *hau'inn.* — Hogge 1626. Hougenn 1590. Hougen 1723.

160. Stenboeng. Kaldes *da'len.* — Stienboe 1664. Steenboeeng 1723.

1ste Led er steinbúð f, en af Sten bygget Fisker- eller Sæterbod.

161. Stølan. Udt *stø'lann.* — Stølen 1723.

Af stǫðull m., Melkeplads, Sæter (Indl. S. 80).

162—164. Vindal. Udt. *vi'nndalen.* — Windall 1590. 1631. Windal 1626. Windallen 1723.

1ste Led er Elvens Navn, der opr. maa have været Vinda, et Elvenavn, som endnu findes i Ø. Slidre og i Singsaas og desuden er bevaret i flere Gaardnavne, navnlig Vindal. Det hænger vistnok sammen med vinda, at sno, og betegner vel «den bugtede». Nu har Elven det afledede Navn Vindøla, som ogsaa bruges om en Elv i Surendalen, hvis Kilder ikke er langt fjernede fra dennes.

164, 2. Slipersæteren. Udt. *sli'persætra.* — Slipersetter 1723.

165. Løkken. Udt. *ly'kka.* — Lyckenn 1626. Lochen 1664. 1723.

Se Meldalen GN. 40.

166. Lønset. Udt. *lø'nnsæten.* — Lødingsetter 1590. 1626. Lunsetter 1664. Lønset, Loenset 1723.

*Loðinssetr, sms. med Mandsnavnet Loðinn (Personn. i Stedsn. S. 176).

167. Gravaunet. Udt. *gra'vunna,* Dat. *-vunn* [rettere: *gra'vunn,* Dat. *-vunna,* Gen. *-vunns*]. — i Grafuom AB. 48? Grawe Ødegaard i Sundaleliden DN. II 715, 1492? Graffuindt 1590. [Graffwunde 1595]. Graffuenn 1626. Grauenn 1631. Graffuen 1664. Graven 1723.

Den først angivne Udt. maa være urigtigt opgiven; den anden er samstemmig bekræftet af Mænd paa Stedet og i Omegnen. Navnet er altsaa nu Hankjønsord; men dette er mulig kun en Følge af den i det Trondhjemske saa hyppige Sædvane at lægge Artikelen i Hankjøn til Gaardnavne. Den opr. Form kan derfor alligevel, som af O. R. formodet, være *Grafund. Dette har Udseende af et Elvenavn; men der findes her ikke nogen anden Elv end Driva. Hvorvidt de to fra MA. anførte Citater hører hid, er tvivlsomt.

168. Ratet. Udt. *rā'te.* — Raatte 1631. Ratte 1664. 1723.

Findes oftere som Navn paa Gaarde og Pladse i Romsdals og S. Trondhjems Amter. Kunde maaske komme af Folkespr. Rat n., Rate m., Skrab, Skrammel (oldn. hrati m.). Her er det efter Udt. maaske Dativ (O. R.).

169. 170. Nerholen. Udt. *næ'rhōl'n.* — Nerhoell 1626. Nerholl 1664. Nederhoell 1723.

Ligger nedenfor GN. 171, nærmere Elven.

171. Holen. Udt. *hō'ln.* — af Hole AB. 49 s. Hoell 1626. Holl 1664. Hoell 1723.

Se GN. 84.

172. Øien. Udt. *øi'a,* Dat. *øi'inn.* — Øyen 1723.

Ligger paa en Flade ved Driva ligeoverfor GN. 126.

173—176. Bø. Udt. *bō,* Dat. *bō'a.* — Lillebøe 1626? Boe 1723.

Jfr. GN. 99.

173, 2. Skruen. Udt. *skrô'ô*, Dat. *skrû'unn*.

Maa være opstaaet af skriða f., Skred (Indl. S. 76) ved Ligedannelse af Vokalerne (Indl. S. 22). Mulig kunde det være et opr. Navn paa Bækken, nu Furunesbækken, forsaavidt denne ikke snarere har hedt Fura.

177. Furunes med Skinset. Udt. *fú'rünes*. — [1]) Fornnes 1626. 1631. Furneß 1664. Furunes 1723. [2]) Schiennset 1626. Schinset, Schienset 1723.

1ste Led kan enten ligefrem være Trænavnet fura f. eller et enslydende Navn paa den Bæk, som gaar forbi. Gaarden ligger nu oppe i Lien, men der er dog her en Bøining af Dalen, som gjør, at Stedet i Afstand kan faa Udseende af et Nes. I Skinset kunde 1ste Led hænge sammen med skína, at skinne (jfr. Skjennum i Nannestad, Bd. II S. 405), eller det kunde være opr. Skinnarasetr af skinnari m., en Garver. Da Udt. og gamle Former ikke kjendes, kan intet sikkert afgjøres derom.

178. Eggen. Udt. *æ'gga*, Dat. *æ'gginn*. — Eggenn 1631. Eggen 1626. 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 40.

179. Munkvold. Udt. *mô'nkvållann*, Dat. *-lâm*. — Monckelid 1626. Munckuold 1631. 1664. Munckvold 1723.

Maa have sit Navn af, at Gaarden har tilhørt et Kloster.

180. Breenstølen. Kaldes *stø'len*.

181—183. Breen. Udt. *brê'e*. — Bredenn 1590. Bredde 1626. 1631. Bren 1664. Breen 1723.

* Breiðin, af Adj. breiðr og vin (Indl. S. 85). Navnet findes i noget forskjellige Nutidsformer ogsaa i Nes Rom., Nannestad, Brandval, Tolgen, Vaage, S. Aurdal, Norderhov, Aal og Snaasen (Bd. II S. 340. III S. 236. IV, 1 S. 88).

184. Hornet. Udt. *hå'nne*. — Hornn 1626. Horenn 1631. Horne 1664. 1723.

Har sit Navn af det høie Fjeld Lillehornet, under hvilket Gaarden ligger. Den ligger i Sideelven Festas Dal.

186. Hustoft. Udt. *hú'støffte*. — Huußtoft 1664. Huustoft 1723.

Sidste Led er topt eller tupt f., Hustomt (Indl. S. 82). Navnet er meget hyppigt paa Vestlandet; nordenfjelds findes det foruden her i Soknedalen og i Stegen.

187—193. Aalbu. Udt. *ǿ'lbú*. — af Olabue AB. 48. Albo NRJ. II 166. Aalbj OE. 54. Albo 1590. 1631. Albou 1626. Olboe 1664. Aalbue, Aalboe 1723.

· Ólabú, sms. af Mandsnavnet Óli (Personn. i Stedsn. S. 190) og bú n., Gaard (Indl. S. 46).

188, 3. Gjelan. Udt. *jè'lann*, Dat. *-lâm*.

Af Folkespr. Gjeil f., indhegnet Kreaturvei.

193, 7. Madsenget. Udt. *ma'ssænge*.

194—196. Tørve. Udt. *tø'rve*. — i Thyrwene DN. XI 154, 1444. Torffue 1664. Torve 1723.

Den sandsynligste Forklaring af Navnet er vel, at det er sms. af Adj. þurr, tør, og vin. Gaardens Jordvei er meget grundlændt, idet Fjeldet stikker op overalt. Jfr. Torven, Klæbu GN. 20.

196, 4. Gregosen. Udt. *grē'gōsen.*

En Fjeldgaard. 1ste Led synes at maatte indeholde et Elvenavn.

197. Toftaaker. Udt. *tø'fftåkrann*, Dat. *-kråm.* — Toftagger 1664. Toftager 1723.

1ste Led er topt f., Hustomt (Indl. S. 82). Skal efter Schøning V 79 være en Part af Torve («Øvre Torve» efter Dokumenter af 1633 og 1634).

198—201. Klette. Udt. *klæ'ttann*, Dat. *-tåm.* — af Kletta AB. 48. Klette 1590. 1626. 1631. Klett 1664. Klette 1723.

Klettar, Flt. af klettr m., Fjeldknat, meget almindeligt i Stedsnavne, baade usms. og sms. Jfr. GN. 144.

202—204. 210—212. Dørrem. Udt. *dø'rrem.* — af Dodreime AB. 48. Dudhrem Cap. Dørumb 1664. Dørrum 1723.

Efter AB., støttet af Formen fra 16de Aarh., opr. Doðreimr, en Sms. med heimr. 1ste Led har man ogsaa i Dørum i Vang Hd. (Dodhreym 1472), i Dorraas paa Namdalseidet (i Døderasom AB. 87), vel ogsaa i Døreim i Fjelberg (se Bd. III S. 98). S. Bugge formoder, at disse Navne er at forklare af et Plantenavn *doðra; jfr. «norsk» Daadre, neslia paniculata, Lindotter, camelina foetida, svensk dodra, dansk Dodder eller Dudder (se Jenssen-Tusch, Nordiske Plantenavne).

206. 207. Bakke. Udt. *ba'kkann*, Dat. *-kåm.* — Bache Cap. Bach 1664. Bache 1723.

208. 209. Dørremsgaarden. Udt. *dø'rresgåren.*

213—216. Hindset. Udt. *hi'nnsæt.* — Hindset 1664. 1723.

1ste Led er sandsynlig Elvenavnet Hind, der forekommer paa et Par Steder i Gudbrandsdalen og forøvrigt er bevaret i flere dermed sms. Gaardnavne. Det er vel det samme som Dyrenavnet hind f. Navnet maatte isaafald være baaret af den fra Skarvandet kommende Elv, som nu kaldes Dørremsaaen.

217. Kletgjerdet. Udt. *klæ'ttjære.*

218. Dørremsløkken. Skal nu kaldes *hi'nnsætlykka.* — Lochen 1664. 1723.

219. Haugen. Udt. *hau'inn.* — Hougenn 1590. Hougen 1664. Hougen med Steensem 1723.

220. Rolsjord. Udt. *rō'lsjōr.* — Roldtzgierde 1590. Roelß-ioerd 1626. Rollßiord 1631. Raaldsiord 1664. Rolfsiord 1723.

1ste Led maa efter den nuv. Udt. være Mandsnavnet Rólfr (O. R.); sidste Led er gerði n., indhegnet Jordstykke, som ofte nu har antaget den Form som her (Indl. S. 51).

221. Vekve. Kaldes *væ'kkvésætra.*

Se GN. 246.

222. Kvalsjord. Kaldes *væ'hlsténnsem.* — Lille Stennsemb 1626.

Se GN. 231.

223. 224. Stensem. Udt. *stē'nnsem.* — Stennsonn 1590. Stennsemb 1626. Steenßemb 1631. Stiensemb 1664. Steensum 1723.

*Steinsheimr. Da heimr ikke synes at sammensættes med Personnavne, er vel 1ste Led Appellativet steinn m. (O. R., jfr. Indl. S. 79).

225. Haugset. Udt. *hau'sæt.* — Hougsett 1590. Hoffset 1626. Hogsett 1631. Høgset 1664. Hougset 1723.

Efter Udt. kan 1ste Led ikke være Mandsnavnet Haukr, men maa rimeligvis være haugr m., Haug.

226. 227. Setsaaker. Udt. *sæ'ssåkrann,* Dat. *-kråm.* — Sedtzagger 1664. Setzager 1723.

O. R. formoder, at Navnet er at forklare af, at Gaarden engang har hørt under Sæter GN. 275. En anden Mulighed er, at den tilligemed flere Gaarde i Nabolaget er Levninger af en anden, forsvunden Gaard Sæter. Se under «Forsvundne Navne» nedenfor.

226, 2. Skuglien. Udt. *sku'gglía.*

En Sæter oppe i Granas Dalføre; ligger under en høi og brat, mod Nordvest vendende Li.

228. 229. Engelsjord. Udt. *æ'ngelsjór.* — Engelßiord 1664. Engelsiord 1723.

Utvivlsomt sms. med Mandsnavnet Ingjaldr, som nu i Sms. i Regelen er gaaet over til Engels- (Personn. i Stedsn. S. 144). Om sidste Led se GN. 220.

230. Hogseng. Udt. *hø'kksænne.* — Hogseng 1723.

Kan være Haukseng, sms. af Mandsnavnet Haukr og eng f., Eng, eller Haugseng, sms. med haugr m. Personn. i Stedsn. S. 118 følges den første Forklaring.

231. 232. Kvalsjord. Udt. *kvä'lsjór.* — Qualßiord 1664. Qualsiord 1723.

Kunde formodes at være sms. med et Mandsnavn Hvalr, som ikke ellers forekommer som saadant, men som synes at kunne sluttes af en Række Gaardnavne, som ellers er vanskelige at forklare, navnlig Hvalstad og Kvalstad i Asker, Ringsaker, Kinn og Overhallen (Bd. II S. 154. III S. 20. Personn. i Stedsn. S. 138).

233—244. Vognill. Udt. *vå'ngnillann,* Dat. *-låm.* — vid Vagnello AB. 48. Vognild NRJ. II 166. Wagnildt 1590. Wannil 1626. Vangnell 1631. Wangnild 1723.

Navnet er vistnok et opr. Elvenavn, Vagnella eller Vagnilla, som da maa have tilhørt den Elv, som nu kaldes Vekveaaen. Den Maade, hvorpaa det nævnes i AB. (af ytra Sætre við Vagnello), tyder ogsaa paa, at det der er at opfatte som Elvenavn. Navnet forekommer ellers kun i Soknedalen (GN. 25), der nu udt. som Hunkjønsord i Ent., Vangnilla. Det er maaske en Afledning af et Elvenavn af Stammen vagn, som O. R. antager er bevaret i Vagnaberg, nu Vangberg, paa Frosten og Vagnvíkar, nu Vanvik, i Leksviken. Det kan maaske opr. have været Vagnvella (jfr. Gautvella i Rennebu ved Siden af Gauta, Langvella og Kaldvella i Opdal), eller det kan sammenlignes med Minilla i Rennebu og Stavilla i Soknedalen, Nognilla og Sevilla i Singsaas.

245. Tyve. Udt. *tý've.* — Tyve 1723.

*Þýfin?, som vel maa opfattes som en Sms. med vin, hvori 1ste Led er et þúfr m., som ikke findes brugt i det gamle Sprog, men er bevaret i Folkespr. Tuv m., Top, Knude, en noget spids Forhøining paa en Flade (Aasen). Samme Navn findes i Loen i Nordfjord, hvor det nu udtales Tyva. Derhos er en Mængde usms. Stedsnavne dannede af det samme Ord Tuv (Thj. VSS. 1891 S. 231 ff.).

246—249. 251. Vekve. Udt. *vækkvé.* — Veqwam NRJ. II 166. Wecquem Cap. Vechued 1664. Wechveed 1723.

Efter Formerne fra 16de Aarh. skulde det synes at være samme Navn som Vekvam i Sparbuen, der nu udt. Vækkvæmman. Det bliver dog uforstaaeligt, hvorledes m her kunde falde bort. Det er derfor sandsynligt, at disse Skrivemaader er en Misforstaaelse, og at det er det samme Navn som Vekke i Lom, opr. Vekkin, og altsaa en Sms. med vin (O. R., jfr. Bd. IV, 1 S. 56). 1ste Led, som ogsaa findes i det gamle Bygdenavn Vekkeimr i Ringebu, afleder S. Bugge af Adj. vøkr, vandrig (se Bd. IV, 1 S. 241).

252. 253. Størvaal. Udt. Dat. *størrvølåm*, Gen. *-vøls* (Nom. kjendtes ikke). — Størvold 1664. 1723.

Sidste Led er váll m., som vel maa opfattes om Jord, som er ryddet ved Brænding. 1ste Led er maaske det samme, som man har i Styrvold i Lardal, udt. Styrrvæll, i MA. Styriuellir, hvilket vel maa være beslægtet med styrr m., Støi, Tumult (Kamp?). Efter Formen kunde det vel ogsaa være stǫrr f, Siv, Starrgræs; men denne Forklaring passer vel neppe til Stedsforholdene.

254. Vorhaugen. Udt. *vǒ'rhauinn.* — Arhoug 1626? Aarhoug 1631.

Efter Udt. med lukt o kunde 1ste Led snarest være varða f., Varde (Indl. S. 84). Hvis Formerne fra 17de Aarh. sigter til denne Gaard, maa de bero paa Misforstaaelse.

255—258. Grøte. Udt. *grö'tann*, Dat. *-tåm.* — af Griotom AB. 48. Grøde NRJ. II 167. Grøte OE. 54. Grøttenn 1590. Grotte 1626. 1631. 1723.

Grjótar, se Aa GN. 10.

259—261. Skarsem. Udt. *skä'rsem.* — Skarsim NRJ. II 167. Scharsemb 1626. Skarsemb 1631. Scharsem 1664. 1723.

Navnet er en Sms. med heimr, men om Betydningen af det 1ste Led kan der vanskelig siges noget sikkert. Man kunde tænke paa Adj. skartr, overdaadig, pralende, der brugtes som Mandstilnavn ligesom den best. Form skarti, som man vel har i Skartastaðir, nu Skarstad i Bindalen og i Lødingen; jfr. Skarstad i S. Fron, Bd. IV, 1 S. 131. Men derimod taler, at heimr ikke pleier at forbindes med Betegnelser for Personer. Man kunde ogsaa tænke paa skart n., Pragt, eller skarf n., nøgen Klippe, stenig Grund. Det første har man vel i Skartum i Sigdal og i Flesberg; her turde Forklaringen af skarf være rimeligere, jfr. GN. 223.

262. Løkken. Udt. *ly'kka* (ogsaa *hå'kårs-l.*). — Løcbenn 1626. Løckenn 1631. Løchen 1664. 1723.

Jfr. GN. 218.

263—265. Golvaaker. Udt. *gø'lvåkrann*, Dat. *-råm.* — i Golfakre DN. II 137, 1327. i Golfakrom DN. III 173, 1338. af Golfakrom AB. 49. Guleager NRJ. II 167. Gulffaker OE. 54. Guldacker 1590. 1631. Gulager 1626. Gulfagger 1664. 1723.

Gólfakrar eller Gólfakr. Betydningen er vel: en Ager saa flad som et Stuegulv (gólf n). Ellers ikke fundet Gulv i Stedsnavne uden halvappellativisk om Udslaatter i den øvre Del af Glommendalen (O. R.).

266—269. Haakaar. Udt. *hå'kårann*, Dat. *-råm*, Gen. *-rs.* — Hakar 1401 (efter Schøning V 80). Hagher NRJ. II 167. Haker OE. 54. Hacher 1664. Haacher 1723.

Den tidligere (Munthes) Forklaring H á a k r, den høie Ager, afvises som umulig baade efter den ældste Form og Nutidsformen af O. R., som ellers erklærer ikke at kunne forklare dette eiendommelige Navn. Man kunde gjætte, at sidste Led var det i flere Gaardnavne i Lom og Skiaaker forekommende a r f r m., Arv, arvet Eiendom, Gaard, som ogsaa findes i svenske Stedsnavne paa Gotland og i Dalarne (se Bd. IV, 1 S. 36). Ved Afslidning af f og Ligedannelse af Vokalerne kunde deraf regelret opstaa Haakaar. 1ste Led kunde være Mandsnavnet H a k i eller h a k i m., Hage, Krog, med Hentydningen til en Eiendommelighed ved Gaardens Form. Det eneste Navn, jeg har fundet i dette Amt, hvor man ellers kunde formode en Sms. med a r f r, er Kallar, Selbu GN. 92, som ikke findes nævnt før i 16de Aarh. Den eneste Betænkelighed mod denne Forklaring er, at man ikke skulde vente, at f var afslidt saa tidligt som i 1401, medens man i de gudbrandsdalske Navne først finder det bortfaldt efter 1500. Dette kunde dog komme af lokale Dialektforhold. S. Bugge antager, at Haakaarann kunde være opstaaet af * H a k a r, Nom. Flt. af h a k i m., Hage, Krog, med den best. Artikel tillagt ligesom i GN. 40 og 69. Ellers kan dog H a k i og H a k a r neppe paavises brugt usms. som Gaardnavn.

270. Raanan. Udt. *rå'nånn*, Dat. *-nåm*. — Ronum 1590. Ranumb 1626. Rannomb 1631. Rannumb 1664. Rannum 1723.

Vel af r a n i m., Tryne paa Dyr, en fremstikkende Spids (O. R.).

270, 2. Raanaasæteren i Langvelldalen. Kaldes *la'ngvælldalen*.

Ved Elven Langvella, der gaar til Byna.

271. Opdals Præstegaard (opr. Vang). — a Vangi Fornm. s. IX 528. Bisk. s. II 129. Wang sokn DN. V 238, 1383. Vangz prestegel DN. III 742, 1503. Wang 1723.

V a n g r m., Vang, græsgroet Slette.

271, 3. Stenan. Udt. *stê'nann*.

Af s t e i n n m. Tvelyden ei bruges ikke i Opdal ligesom i den største Del af Orkladalen.

272. 273. Skjørstad. Udt. *sjø'rrstø*, Dat. *-støm*. — i Skiorastad DN. III 173, 1338. af Skiorastadom AB. 48. Skyrstad NRJ. II 167. i Skøresstadom DN. XI 763, 1544. Schiørstad 1664. 1723.

1ste Led er utvivlsomt et ældre Navn paa Elven Skjørdøla, som gaar forbi Gaarden ned til Driva. Dette synes at maatte have været S k j ó r, som vel maa være det samme som Fuglenavnet s k j ó r f. Der kan maaske ikke paavises andre Exempler paa, at dette Ord er anvendt som Elvenavn; men da andre Fuglenavne som i g ð a, k r á k a, u g l a o. fl. saa ofte findes brugte som Elvenavne, kan der intet være iveien for at antage, at ogsaa dette har været anvendt som saadant.

272, 2. Røtveien. Udt. *rø'tveiinn*, Dat. *-veia*.

Samme Navn har ogsaa GN. 274, 2 og 276, 2. Disse Smaagaarde skal først være ryddede i Begyndelsen af dette Aarh., efter Anlægget af en ny Hovedvei (som nu igjen er nedlagt), og har antagelig Navn af denne. Efter Bygdens Dialekt kunde det nemlig betyde «den rodelagte Vei» (Rot, Flt. Rot, en Rode). Rodeinddelingen var dengang ny.

274. Haugen. Udt. *hau'inn*. — Hougen 1723.

275—278. Sæter. Udt. *sæ'ter*. — Jfr. GN. 64. Settre NRJ. II 167. Zetter 1626. Setter 1664. 1723.

279—281. Aune. Udt. *au'nann*, Dat. *-nåm* (ogsaa *au'na* hørtes). — Øune 1664. Øfne 1723.

Auðn n., øde Sted, Ødegaard (Indl. S. 42).

282. 283. Bjørndal. Udt. *bjø'nndalen*, Dat. *-la.* — i Bionadale DN. V 96, 1336. af Bionadale AB. 49. Bjørndal 1723.

Efter Formen fra 14de og 15de Aarh. kan Navnet intet have at gjøre med Ordet Bjørn. Heller ikke kan 1ste Led staa i Forbindelse med Gaardnavnene Bjoner i Hobøl, Bjone i Gran og Bjune i Ramnes, da disse kommer af en gammel Form Bjugnar (se Bd. I S. 388). Mulig kan man have samme Stamme i Fjeldnavnet Bjonaasen i Soknedalen. Om dens Betydning kan jeg ingen Oplysning give. Det er fristende at se en Forbindelse mellem den og Byna (tostav. Beton.), en Elv, der gaar til Orkla; rigtignok tager denne sin Begyndelse ½ Mil østenfor denne Gaard; men de kan dog siges at høre til samme Dalstrøg.

283, 1. Gryting. Udt. *grý'tinginn*, Dat. *-ga.*

Se Orkedalen GN. 32.

284—289. Bjørke. Udt. *bjø'rkann*, Dat. *-kåm*, Gen. *bjørk.* — af Biærko AB. 49. Berke NRJ. II 167. Biercke 1590. Bierckenn 1626. Biørcke 1631. Bierche 1664. 1723.

Bjarka f., afledet af Trænavnet bjǫrk f. I Regelen er det vel opr. Elvenavn, og saa kan vel ogsaa være Tilfælde her, skjønt der nu neppe er noget Vandløb af Betydning ved Gaarden (jfr. Indl. S. 44. Bd. II S. 77. 138).

287, 1. Sletvolden. Udt. *slé'ttvållen*, Dat. *-la.*

Se Orkedalen GN. 159.

290. Volden. Udt. *vå'llen*, Dat. *-la.* — Wold 1723.

291. 293—296. Gorset. Udt. *gǿ'rsæt.* — af Gardasætre AB. 49. Gerdeszeter OE. 54. Gardzett 1590. Garset 1626. Garʒett 1631. Gaarset 1723.

Er maaske samme Navn som Rennebu GN. 2, der i det 15de Aarh. skrives paa samme Maade. Da en Elv, som gaar forbi Gaarden, heder Garaa'a (udt. med langt a), kan der her ikke være Tvivl om, at 1ste Led indeholder Elvenavnet. Den opr. Form maa da have været Gǫrðusetr eller Garðarsetr af et Elvenavn Garða eller Gǫrð, som i hvert Fald maa hænge sammen med Stammen garð og vel betegne «den indhegnende eller omgrændsende».

292. Buen. Udt. *bú'a*, Dat. *bú'en.* — Buum 1723.

Af búð f., Bod (Indl. S. 46).

297. Tunnerløkken. [Skal udtales *tỳ'nnøllykka*].

Det siges, at Stedet skal bære Navn af, at det er ryddet af en Mand fra Tønset, idet Tynnøl i Opdal skal bruges om en Tønseting. Dette maa vel i Tilfælde forklares som opstaaet ved Assimilation af Tynndøl (af Elvenavnet Tonna, jfr. Udt. Tynnset, Bd. III S. 397).

298. 299. Stølen. Udt. *stø'len.* — Stoell 1626. Støllen 1723.

Se GN. 67 og Hevne GN. 120.

300. 301. Halset. Udt. *ha'llsæt.* — Haldtzett 1590. Haldʒet 1626. Haldset 1664. 1723.

Vel opr. *Hallasetr, sms. med Adj. hallr, heldende. Gaarden ligger paa en Afsats i en Li.

302. 303. Rydningen. Udt. *rênninginn.* — Rønningen 1664. 1723.

Af ruðningr m., Rydning (Indl. S. 72).

304. Nerlien. Udt. *næ'rlía.* — Lid 1626. Liidt 1631. Nederlie 1723.

305. Øverlien. Udt. *ø'verlía.* — Lien 1723.

307. Midskogen. Udt. *mêsskóginn,* Dat. *-ga.* — Medschoe 1626. Medschou 1631. Midschoug 1723 (Underbrug til Mjøen og Sneve GN. 92).

Maa have sit Navn af, at den ligger nogenlunde midtveis paa Opdalskogen, mellem Opdal og Rennebu.

311. Stavaaen. Udt. *stā'våa.* — Stafaae 1723.

Har Navn efter den Elv, som gaar forbi. Dette temmelig hyppige Elvenavn maa afledes af stafr m., Stav, Stok (Indl. S. 78) og maa betegne en Elv, som paa en længere Strækning har et ret Løb, jfr. Spjøta.

312. Gorsetløkken. Kaldes *stā'vålykka.*

315. Daanaalien. Udt. *då'nålía* — Donnelie 1723.

Der gaar en Bæk forbi Gaarden, og der er al Sandsynlighed for, at 1ste Led hænger sammen med et opr. Navn paa denne. Dette maatte hænge sammen med dynr m., Døn, Folkespr. Dyn, Dun. Der er flere Spor til Elvenavne af Stammen dyn. Jfr. Thj. VSS. 1891 S. 205 f. Her har Bækkenavnet sikkert været *Duna, d. e. den dønnende (S. Bugge).

316. Fagerhaugen. Udt. *fa'gerhauinn.* — Fagerhoug 1626. 1631. Fagerhougen 1723.

Jfr. Rissen GN. 62, Meldalen GN. 29.

317. Stuen. Udt. *stő'gő,* Dat. *stú'gunn.* — Stuen 1723.

Af stofa f., Stue. Maaske opr. en sálustofa d. e. Herberge for Reisende (O. R.).

317, 4. Asphaugen. Udt. *å'ssphauinn.*

317, 6. Kaasløkken. Udt. *kå'slykka.*

Jfr. GN. 10.

317, 7. Blæsterhaugen. Udt. *blæ'ssterhauinn.*

Er maaske at sammenstille med Blæstren Dovre GN. 14 og Blæsterviken Oier GN. 78, om hvilke Navne det Bd. IV, 1 S. 3 og 169 formodes, at de kommer af et ellers ikke kjendt blæstra f., af blástr m., Blæsen, og sigter til, at der har væ'et dreven «Blæsning» af Myrjern paa Stedet.

318. Snurueggen. Udt. *snú'rüegga,* Dat. *-ginn.* — Snoereggen 1626. Snoreggen 1664. Snoreggen og Stubben 1723.

Jfr. Meldalen GN. 22. Ligger ved en Bæk, som dog nu kaldes efter Gaarden.

318, 4. Stubban. Udt. *stu'bbann.*

Af stubbr m., vel nærmest Stubbe af Træ (Indl. S. 80).

319. Myren. Udt. *mý'ra.* — Myren 1664. Myhrn 1723.

320. Nermyren. Udt. *næ'rmýra.*

321. Holden. Udt. *hå'lda*, Dat. *hå'llen*. — Holle OE. 54? Holden 1723.

Maaske af h o l l f., Skraaning (Indl. S. 28). Man kunde ogsaa sammenligne Hevne GN. 100. Her synes der dog ikke at være noget Vandløb.

322. Pøiten. Udt. *pø'ta*. — Pøiten og Holden 1723.

Staar vel i Forbindelse med Pøyta f., Søle, Mudderpøl (Aasen og Ross), skjønt det her er et stærkt Hunkjønsord.

324. Gisnlien. Udt. *ji'ssnlía*.

Af Elvenavnet Gisna, se Rennebu GN. 91.

326. Baklien. Udt. *bă'klía*. — Baglie 1723.

Bakli, en Li, som vender fra Solen.

328. Gregosen eller Vognillslettet. Kaldes *grê'gôsen*. — Wagnildsetter 1723.

Se GN. 196, 4.

333. Belgmagerøien. Udt. *bæ'ljmakarøia*.

334. Minnildalen. Udt. *mi'jjilldalen*.

Ligger ved Minnilla (Bielv til Grana). I Rennebu ogsaa hørt Elvens Navn udtales, som det her er skrevet.

335. Melien. Udt. *mæ'lía*.

D. e. «Midtlien».

336. Tinnisæteren. Udt. *ti'nnisætra*.

Af Tinnia, Bielv til Byna.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Eidhamo AB. 48.

af Eidhrmom AB. 49 (i Munchs Udg. urigtigt trykt: Eidhrinom).

Disse to Former maa vist betegne den samme Gaard, og den sidste er sandsynlig Feilskrift for E i d h z m o m. Ifølge Meddelelse af en lokalkjendt Mand er der ligeoverfor Sæteren GN. 64 i Drivdalen et Sted, som nu kaldes Esvalen, hvor der tidligere skal have ligget en Gaard, som er gaaet ud ved Elvebrud. Det er tænkeligt, at Eidsmo kan have ligget her.

af Rimanom AB. 48.

af Setnom AB. 49.

Maa være det samme Navn S e t n a r (ogsaa skr. S j a t n a r, S j e t n a r), som ogsaa findes i Børsen og i Tilder (nu Sjetnan) og paa et Par Steder søndenfjelds. Det maa have Sammenhæng med s i t j a, at sidde, og betyder maaske simpelthen: Sæde, Sted, hvor man sidder (d. e. bor), ligebetydende med s e t r (Bd. I S. 13).

af Fjetlijdh AB. 49.

Da det i Jordebogen siges, at der laa s a l o s t u f u o f r e l s e til Gaarden, har den sandsynlig ligget enten op mod Dovrefjeld eller paa Grændsen mod Sundalen.

[af ytra Sætre vid Vagnello AB. 48].

Den her betegnede Gaard er utvivlsomt forskjellig fra «af Sætrom» og «af næzsta Sætrom» paa samme Sted. Af Gaardene Sæter og Sæteren er GN. 275—278 den, som ligger Vognill nærmest; men ogsaa den er saa langt fjernet derfra, at det vilde være urimeligt at betegne dens Beliggenhed derefter (som bemerket under GN. 285 maa Vagnello her vistnok betegne Elven og ikke Gaarden). Da vi nu nær Vognillelven har Gaardene Rolsjord, Engelsjord og Kvalsjord, hvis Navne tyder paa, at de er Parter af en ældre Gaard, og i samme Kreds derhos Setsaaker, hvis Navn kunde antages at komme af Sæter, er det meget sandsynligt, at den i AB. betegnede Gaard har ligget her og er bleven udpartet, hvorved Navnet er forsvundet.

Annestad OE. 54.

Rimeligvis *Arnastaðir, sms. med Mandsnavnet Arni. Skal være gaaet ind under Mjøen, men Navnet endnu bevaret i Formen Aansta'n.

i Bregda næst Kirkeengen DN. XI 763, 1544.

Nævnes i Brevet sammen med Skjørstad GN. 272 og maa have ligget nær denne Gaard og Kirken. Navnet forekommer neppe ellers.

Lødenng 1590. Lønng 1626.

*Lǫðueng, af laða f., Hølade. Skal være gaaet ind under Klette og senere igjen udskilt, og GN. 217, Kletgjerdet, der i daglig Tale ogsaa skal kaldes Løngjerdet (udt. med langt ø), skal være en Del deraf.

Sneuold 1626.

Sneefast 1626.

Biugning 1626.

Skal være gaaet ind under Vognill.

Slettemoe 1626.

Wettenn 1626.

Maaske Skrivfeil for Wtteim d. e. Utem GN. 136.

Bierckelj 1626.

Dall 1626.

Er vel = Stenboeng GN. 160, som nu i daglig Tale kaldes Dalen.

Sellyche 1626.

Ronnesetter 1626.

Er vel Raanaasæteren GN. 270, 2.

Gißuold 1626.

Backhus 1626.

Gordhus 1626.

Berrig 1626.

Grafftaas 1626.

NEDLAGTE KIRKER.

Paa Lo lod Kong Haakon Haakonssøn blandt andre Bygninger opføre et Kapel (Fornm. s. X 154). Schøning V 93 nævner, at Traditionen havde holdt sig, at der her havde staaet en Kirke.

Paa Aalbu skal der ifølge Kraft V 547, Bings Beskr. S. 2, Schøning V 93 have staaet en Kirke, som dog ikke nævnes i Reformatsen, hvori der siges, at der kun er én Kirke i Opdal. Den maa altsaa være nedlagt før Slutningen af det 16de Aarh. Hovedkirkens Vaabenhus skal hidrøre fra denne Kirke.

GAMMELT BYGDENAVN.

Sundalelien (i Sundalelydhenne) nævnes DN. II 715, 1492 paa en saadan Maade, at det maa betegne en Grænd. Den maa søges nederst i Opdal paa Grændsen mod Sundalen. Men da Beliggenheden af den Grawe Ødegaard, som siges at ligge i denne Grænd, vistnok er usikker, giver Stedet ingen Veiledning til at dømme om dens Udstrækning.

21.

RØROS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Røros. Udt. *rø̀rōs*. Se forøvrigt GN. 35.

Røros Hovedkirke er først bygget 1650. Tidligere sognede det hele Distrikt til Aalens Kirke. Brekkens og Elgaaens Kapelkirker er opførte i nyere Tid (efter Resolutioner af 1873 og 1870).

Gaardenes Navne: **1. Saksryen.** Kaldes *rý'a*, Dat. *rý'en*.

Ryen maa være af ganske anden Opr. end det i Orklas Dalføre oftere forekommende Ry, og er vistnok samme Navn som Ryen i Lille Elvedalen, Tolgen og Kvikne. Det maa være det Ry f. (ogsaa Rye m.), som anføres af Aasen med Betydning: Goldmark, stenig og nøgen Strækning paa en Bjergryg eller Fjeldside (se Bd. III S. 386). 1ste Led er sandsynlig Mandsnavnet Sakse; kaldet saa til Adskillelse fra GN. 48 og 94.

2. Saksryen. Kaldes *trǿ'a*.

Daglignavnet er Trø f., Indhegning for Kvæget, oldn. t r ǫ ð f. (Indl. S. 82).

3. Tyvold. Udt. *tý'vållen*, Dat. *-la*, sagdes ogsaa kaldet *ì'vervållen*).

Samme Navn findes i Tolgen GN. 157; Betydningen uvis. Om at søge Elvenavnet Tya i 1ste Led synes her ikke at kunne være Tale, da der kun er ubetydelige Bække i Nærheden (jfr. Bd. III S. 425).

4. Myran. Udt. *mý'rann*, Dat. *-róm*.

Af m ý r r f., Myr (Indl. S. 68).

5. Trøen. Udt. *trǿ'a*.

7. Falkberget. Udt. *fa'lkbærje*.

8. Ruglsjøen. Udt. *rau'esjøen*.

Har Navn efter et lidet Vand, hvoraf Rugla (udt. med enst. Beton.), Bielv til Gula, gaar ud. Det samme Elvenavn har man utvivlsomt i Gaardnavnet Rauestad i S. Odalen (i Rughlastadhom RB.), hvor man har den samme Lydovergang i Nutidsformen (Bd. III S. 184). Jfr. GN. 10. Navnet kan vel sættes i Forbindelse med Folkespr. Rugl n., Vaklen, og det af Ross fra Romsdalen anførte rugla, gaa mageligt og vuggende, vugge afsted. Elven har i sit øvre Løb lidet Fald og gaar i mange Bugter.

9. Sandkjønnan. Udt. *sa'nnkønnann.*

Sidste Led er tjǫrn f., Tjern.

9, 2. Sandkjønnan. Kaldes *hä'rbårj.*

Ligger ved et lidet Vand, som kaldes Harsjøen. Daglignavnet er rimeligvis af nyere Oprindelse.

10. Rugldalen. Udt. *rau'edalen.* — Rueldallen, Rugeldallen 1723.

Se GN. 8. Denne Gaard ligesom GN. 13 ligger ved en Elv, der gaar sydover til Glommen, og som vistnok ogsaa kaldes Rugla. Det er i det hele hyppig Tilfælde, at Elve, som udspringer i det samme Strøg og gaar til forskjellige Kanter, har samme Navn.

10, 1. Bergan. Udt. *bæ'rjan.*

11. Tavlen. Udt. *tä'vla*, Dat. *tä'vlen.*

Vistnok et nyere Navn efter en i Nærheden anbragt Tavle.

12. Moen. Udt. *mő'n.*

13. Ruglbakken. Kaldes *gau'kbakken.*

Se GN. 8 og 10.

14. Lillevolden. Udt. *li'hlvållen.*

15. Koian. Udt. *kå'jann.* — Køyenvolden 1723.

Koia f., Hytte, lidet Hus (Aasen fra Østerd. og Guld.) = det alm. Kota.

16. Grubben. Udt. *grü'bba.*

17. 18. Jensvold. Udt. *jæ'nnsvållen*; 18 kaldes *å'lmåsvållen.* — Almaasvolden (da under Kurraasen) 1723.

1ste Led i Almaasvolden er maaske Almaas GN. 14 i Aalen.

19. Kurraasen. Udt. *kø'rråsen.* — Kuraaß 1665. Kueraaßen 1723.

Det samme 1ste Led synes man ogsaa at have i Kurdøl i Sannikedal, udt. Kørrdøla, hvor det vistnok er Elvenavn, maaske ogsaa i Kurstad, udt. Kurrst- i Lardal. Man kunde sætte det i Forbindelse med Folkespr. kurr, stille, rolig, eller Kurra f., et Pleielbaand. Her er ingen anden Elv end Glommen, som nedenfor Gaarden gaar i store Slyngninger.

20. 21. Kroken. Udt. *krö'ken*, Dat. *-ka.* — Krockensvolden 1723.

Gaarden har Navn af den skarpe Bøining, som Glommen her gjør.

22. Brennmoen. Kaldes *slé'ttmő'n*; sagdes ogsaa tildels kaldet *ki'rkbakken.*

1ste Led er Folkespr. Brenna f., afbrændt Stykke Land.

23. Pustbakken. Kaldes *slé'ttmő'n.*

24. Ormhaugen. Udt. *å'rmhauen.*

25. 26. Bakken. Udt. *ba'kken.* — Backen 1723.

27. Varvolden. Udt. *vä'lvållann.*

1ste Led kunde maaske være Varde m., Merke af opstablede Stene. Den ligger ved Aarvsjøen ved Veien mellem Kongens Grube og Muggruben.

28. Grønhaugen. Udt. *grø'nnhauann.*

29. Lergrubbakken. Udt. *lè'rgrúbakken.*

Gru- i Udtaleformen er opstaaet af gruv-, af Gruva f., en Grube.

30. Lillestuvolden. Kaldes: *upp mæ å'rven* (efter Elven Aarva, udt. *å'rva*).

Samme Elvenavn har man i Orva i Aalen, Bielv til Rugla, i Orva, Bielv til Hola i Tolgen (Bd. III S. 417, jfr. Elvenavnet Orvilla smst. S. 411), og i Rendalen om en Elv, der udspringer fra samme Vandskille og gaar til Sølna, maaske ogsaa i Gaardnavnet Orvedal i Vik i Sogn. Navnet kunde mulig sættes i Forbindelse med o r f n., Skaft paa en Ljaa.

31. Lillehammer. Kaldes *hå'mmåren.*

Et Fjeld ovenfor Gaarden heder paa Kartet Hammeren.

32. Eggen. Udt. *æ'gga.*

33. Kverneng. Udt. *kvê'rninganṇ.* — Quern Eng 1665. Qvernengen 1723.

34. Lilletrøen. Kaldes *ka'lvhăgăn.*

35. Rørosgaard. Kaldes *út på gå'la* (Grænden kaldes *på gå'lóm*). — Røraas OE. 160. Røraaß 1631. 1665. Røraaß Gaard med Froen og Sund 1723.

Ligger ved Sideelven Røas Udløb i Glommen og har Navn deraf. Elvenavnet Røa findes ogsaa i Aamot (en Sideelv til Rena), i Tryssil og i Bolsø og bruges ogsaa om en Elv, der sydligst i Røros Præstegjeld kommer fra Søen Rogen og gaar gjennem Roasten. Det har nu Tostavelsestone; men Sms. Røros viser, at det opr. maa have været et stærkt Hunkjønsord. En Veiledning til at bestemme Navnets gamle Form har man maaske i Gaardnavnet Røen i Nedre Stjørdalen, udt. Røå, som utvivlsomt ogsaa er opr. Elvenavn. Dette skrives AB. 39: a f R ø y d r e n e, der maa være en Sms. af v i n og Elvenavnet, som altsaa maa have været R ø y ð r. Dette et vel det samme som r ø y ð r f., Rør eller Røi (en Ferskvandsfisk). Maaske er Elvenavnet Røia, som man har i Ringebu og i Tydalen, og hvortil der vel er Spor i Gaardnavnene Røines i Kvinesdal og Røiland i Fjotland, maaske ogsaa i Røiraas i Søgne og i Finsland, ligeledes det samme. Efter dette skulde Gaardnavnet opr. have lydt R ø y ð a r ó s s. Det andet Elvenavn Røa i dette Herred hænger maaske sammen med Sønavnene Rogen og Roasten og maa isaafald have anden Oprindelse.

36. Flaten. Udt. *fla'ta.*

37. 38. Sundet. Udt. *sú'nne*, Dat. *sú'nna.*

Af s u n d n. (Indl. S. 80). Gaarden ligger ved den nuv. Veibro over Glommen, hvor der vel tidligere har været et Færgested.

39. Præstvolden. Udt. *præ'sstvållen.*

40. Nyrydningen. Kaldes *sú'nne.*

41. Trøen. Kaldes *prô'ssttrøa.*

43. Raaen. Kaldes *óppí rå'en.*

Af r á f., Vraa, i Gaardnavne brugt om Steder, som ligger tilbagetrukkent og afsides (Indl. S. 69).

44. Kaasen. Udt. *kå'sa.*

Se Opdal GN. 10.

45. Sundbakken. Udt. *sú'nnbakken.*

46. Engan. Udt. *æ'ngann.*

Se Orkedalen GN. 36.

47. Aasen. Udt. *å'sen.* — Aaß 1665. Henrik Aasens (Hitteraasens) Vold 1723.

48. 49. Ryen. Udt. *rý'a.* — Ryensvold (store og lille) 1723.

Se GN. 1.

50. Sevatdalen. Udt. *sé'vătdalen.*

Sevat forekommer i det 16de og 17de Aarh. ofte som Mandsnavn; er vel det samme som Sævat, der efter Aasens Navnebog S. 39 ogsaa er brugt i nyere Tid i Sogn og Hallingdal (af S i g v a t r = S i g h v a t r).

51. Paalsdalen. Kaldes *tø'rresdalen.* — Pofvelsdal 1723; jfr. Tøres Sifuersens Vold 1723.

52. Paalsdalen. Kaldes *sé'tra.*

53. Graadalen. Udt. *grå'dalen.*

54. Korssjøen. Udt. *kå'lssjøen.*

Ligger ved en Sø af samme Navn sydligst i Præstegjeldet. Den har maaske sit Navn af, at der henimod dens ene Ende skyder ud Viker til begge Sider.

55. Kvipsdalen. Udt. *kvi'ssdalen* (i nærmeste Omegn kaldet *ý'ssterdalen* d. e. Øster-). — Qvispvolden, Qviptsvolden 1723.

56. Dalen. Kaldes *mø'llmannsdalen.*

Daglignavnet er sms. med et Familienavn.

56, 3. Skjevdalen. Udt. *sjē'vdalen.*

Ligger under et Fjeld, som efter Kartet heder Skjevhøgda.

57. Paaskevolden. Kaldes *på'ska,* Dat. *på'sken.* — Paaskevolden 1723.

58. Pintsevolden. Kaldes *pí'nnstí,* Dat. *pí'nnstía* (d. e. Pintsetid). — Pinstevolden 1723.

59. Bersvensaasen. Kaldes *bæ̀'rrsvænnsåsvållen.* — Bergsvendaasen, Bersvensaas 1723.

60. 61. Gullikstad. Udt. *gø'lliksta.* — Gulichsta 1665. Gullikstad (store og lille) 1723.

Gaarden ligger nede ved Glommen. Hvis man tør antage, at Navnet er gammelt, vilde det være opr. G u ð l e i k s s t a ð i r, sms. med Mandsnavnet G u ð l e i k r, som i senere Tid er bleven til Gullek, Gullik. Det opføres dog ikke i Personn. i Stedsn. S. 100 blandt Sammensætninger med G u ð l e i k r.

62. Vintervolden. Udt. *vi'ntervållen.* — Vintervolden 1723.

63. Viken. Udt. *vi'ka* (som Grændenavn).

Ligger ved en Bugt af Aursunden.

64. Haugvolden. Udt. *hau'vållen.*

65. Flekviken. Kaldes *vi'ka.* — Fleckvigen anført 1723 som Plads for flere Volde.

67. 68. Sandneset. Udt. *sa'nnæsse.* — Sandneßet anført 1723 som Sted for flere Volde.

Ligger ved et lavt Nes, som skyder ud paa Sydsiden af Aursunden.

69. Bækkosen. Udt. *bæ'kkósen.* — Beckosvolden 1723.

Ligger ved en Bæks Udløb i Aursunden.

70. Sakrisvolden. Udt. *să'krisvållen.*

Sms. med Mandsnavnet Sakarias.

72. Engesvolden. Udt. *æ'ngesvållen.*

74. Gjeltsjøslaatten. Udt. *jæ'hlsjøslåtten.*

75. Kokvolden. Udt. *kå'kkvållen.*

Sms. med et Familienavn; en Adam Koch nævnes som Stiger ved Verket omkr. 1700.

76. Haugen. Udt. *hau'en.*

77. Brynildsvolden. Udt. *brў'nillsvållen.*

Sms. med det endnu mangesteds brugte Kvindenavn Brynild (Brynhild).

78. Røgbuvolden. Udt. *rø'gbúvållen.* — Røgbuen 1723.

79. Ingebrigtsvolden. Kaldes *mă'rtavållen.*

80. Sundet. Udt. *sú'nne.*

Ligger ved Glommen, nær dens Udløb i Aursunden.

81. Stenvolden. Udt. *stē'nvållen.*

82. Lien. Udt. *li'a.*

83. 84. Nordbrekken. Udt. *nó'lbrækka.*

Ligger nordlig i Brekkebygden ved Østenden af Aursunden. Af brekka f., Bakke (Indl. S. 45).

85. Bakken. Udt. *ba'kken.*

86. Ingebriktsgaarden. Udt. *æ'mmbrékktsgålen.*

87. Saksgaarden. Udt. *sa'kksgålen.*

1ste Led maa være Mandsnavnet Saxi, som ogsaa har været i Brug i senere Tid, og hvormed mange Stedsnavne er sammensatte, som Saksegaard i Tune, i Høland og i Haram, Saksebøl i Spydeberg og i Hobøl, Sakserud i Stange og i Hof Sol., Saksvik i Strinden o. fl. Jfr. ogsaa GN. 1.

89. Nilsgaardbrekken. Kaldes *ni'llsgålen.*

90. Haugen. Udt. *hau'en.*

90, 4. Hyddkroken. Sagdes kaldet *mé hý'llinga.*

Gaardnavnet er sms. med Elvenavnet Hydda (tostav. Beton.), idet Gaarden ligger ved en Bøining af Elven. Daglignavnet er dannet af Hyllingen,

Navnet paa et Vand, hvori Elven gaar ud. Sønavnet er dannet af Elvenavnet (egentlig Hydlingen). Dette Elvenavn findes neppe paa andre Steder.

91. Henningsgaarden. Udt. *hæ'nningsgålen.*

Sms. med Mandsnavnet Henning, som er indkommet fra Tydskland. Jfr. Henningsmoen i Tolgen.

92. 93. Skotgaarden. Udt. *skå'ttgålen.*

Hvilket Ord man her har i 1ste Led, er tvivlsomt. Man kunde formode, at det er Folkespr. Skot n., i Betydning af Skur, Tørringshus. At tænke paa det gamle Mandsnavn S k o p t i, synes lidet rimeligt.

94. Ryen. Udt. *rý'a.*

Se GN. 1 og 48.

95. Voldalen. Udt. *vå'lldalen.*

Der er Grund til at tro, at Navnet er en Forvanskning af Vauldalen, som det skrives paa Rektangelkartet, og at den opgivne Udt. er paavirket af Skriftformen. Gaarden ligger ved Elven Vaula (Kartet; Udt. ukjendt), som vel er det samme Navn som Vaulen i Meldalen. Se Meldalen GN. 201.

96. Elven. Udt. *æ'lva* eller *mé æ'lven.*

Ligger ved den samme Elv.

97. Elvslaatterne. Kaldes *a'llergått.*

Daglignavnet («aldrig godt») hører til de «nedsættende Navne» (se Indl. S. 40).

99—101. Borgosen. Udt. *bå'rjósen.* — Borgoβen, Borgaaβen 1723.

Har Navn af, at den ligger ved Udløbet af Elven Borga (udt. Baarja med tostav. Beton.) i Aursunden. Elvenavnet Borga findes ogsaa i Lesje (der udt. med enstav. Beton.), og det samme Navn har man uden Tvivl ogsaa i Børjaaen i Vinger og Eidskogen, der gaar gjennem Søerne Storbørja og Slabørja, og hvoraf Gaardnavnene Børgen i Vinger og Børgerud i Eidskogen er dannede (Bd. III S. 209 og 222). I Nannestad findes en Bæk Svartbørja.

102. Sjøvolden. Udt. *sjø'vållen.*

Ligger ved Aursunden.

103. Tamneset. Udt. *ta'mmnæsse.* — Tamneβvolden 1723.

Gaarden ligger yderst paa en i Aursunden langt fremspringende Tange. O. R. formoder, at det er en Forvanskning for Tangneset.

104. Klokkervolden. Udt. *klå'kkarvållen.*

105. 106. Torpet. Udt. *tå'rpe.*

Maa her tages i samme Betydning, hvori det undertiden forekommer i Østerdalen og almindelig i Svensk: en Husmandsplads (jfr. Indl. S. 82 under þ o r p).

107. Svarthullet. Udt. *sva'rthøle*; sagdes almindeligere kaldet *æ'llénsvållen.* — Svarthollet 1723.

108. Strømmelien. Udt. *strø'mmelía.*

109. Svenslien. Udt. *svæ'nnslía.*

110. Tollevslien. Udt. *tø'llølvlía.*

Tølløv er en af de i nyere Tid brugelige Former af det gamle Mandsnavn Þ o r l e i f r.

111. Pantslaatten. Udt. *pa'ntslåtten.* — Pantsletvolden 1723.

112. Djupsjølien. Udt. *jú'psjølía.* — Dybsiolien 1723.

Ligger ved Djupsjøen i Hitteraaens Vasdrag. Strax ovenfor i samme Vasdrag er der en liden Sø, Grundsjøen.

113. Erlien. Udt. *æ̀llía.* — Erlien nævnt 1723 som Sted for mange Volde.

Erlien betyder vistnok her ligesom i Nordre Østerdalen Elvelien, Lien ved Elven, og Skriftformen er altsaa ikke rigtig (se Bd. III S. 388).

114—116. Kjurudalen. Udt. *kú'rúdalen.*

Har Navn efter Elven Kjuru, der gaar mod N. til Harsjøen, som har Afløb til Hesja i Aalen. En anden Elv af samme Navn gaar fra det samme Vandskille mod S. til Hanksjøen og Vangrøfta i Tolgen; den sidstes Navn skal i Tolgen udtales Kjyrua. Samme Navn har man vel i Tjura i Grue, i 1457 kaldet Þiura-Aaen (DN. III 612) og i 1400 Þiura (DN. XIV 18), se Bd. III S. 253.

117. Tverrøkjønnan. Kaldes *kø'nnanṇ.*

Har Navn efter Tverrøa, en Sideelv til Røa (se GN. 35).

121. Ridalsslaatten. Dalen kaldes *rí'dalen.*

Har Navn efter Ria (enstav. Beton.), Kildeelv til Glommen, som kommer fra Riasten og gaar gjennem Risjøen. Samme Elvenavn ligger vel ogsaa til Grund for Navnet Ridalen i Aal og vel ogsaa for Gaardnavnet Rian i Børsen og i Leksviken. Den opr. Form maa vel have været Ríð (Hríð forekommer i Sn. Edda blandt Elvenavne). I Brandval synes der dog at have været en svag Form af samme Navn, Ríða (se Bd. III S. 240).

123. Stormolingdalsslaatten. Kaldes *stô'rmôlingdalen.* — Mollingdalen, Møglingdalen 1723.

Har Navn af Elven Stormolinga, som gaar mod S. til Aursunden. Lillemolinga er en Bielv til den.

127. Sjursvolden. Udt. *sjú'rsvåḷḷen.*

128. Lillemolingdalen. Udt. *li'hlmôlingdalen.*

Se GN. 123.

132. Røros Gods.

132, 1. Bredalsvolden. Udt. *bré'dalsvåḷḷen.*

1ste Led er utvivlsomt et Familienavn.

132, 4. Bjørkvolden. Udt. *bjø'rkvåḷḷen.*

132, 5—6. Strømmevolden. Udt. *strø'mmevåḷḷen.*

132, 9. Torstenvolden. Udt. *tå'sstenvåḷḷen.*

132, 11. Metlingvolden. Udt. *mæ'hlingvåḷḷen.*

132, 12. Sollivolden. Kaldes *sô'lía.*

132, 13. Valdølsvolden. Udt. *va'ḷḷdølsvåḷḷen.*

132, 18. Haftorsvolden. Udt. *ha'fftôlsvåḷḷen.*

132, 19. Jonolsavolden. Udt. *jô'nôlsavåḷḷen.*

D. e. Jon Olsens Vold.

132, 20. Volvolden. Udt. *vō̕lvål̲l̲en.*

132, 21. Perivolden. Udt. *pǣ̕rivål̲l̲en.*

132, 29. Kirkhusvolden. Udt. *k̲i̕rkhúsvål̲l̲en.*

Har rimeligvis engang hørt under Kirkhus i Aalen.

132, 30. Sølfestvolden. Udt. *sø̕llfæsstvål̲l̲en.*

Sms. med Mandsnavnet Sølfest (Sylfest), som er opstaaet af Helgennavnet Sylvester.

132, 31. Pellevolden. Udt. *pæ̕l̲l̲evål̲l̲en.*

Af Pelle, en svensk Kjæleform af Peter eller Per. Dermed sms. Stedsnavne findes ogsaa i Grændsetrakterne af Hedemarkens Amt (Bd. III S. 228. 238).

132, 35. Hesjedalsvolden. Udt. *hæ̕ssjedalsvål̲l̲en.*

Efter en Elv Hesja, udt. Hæsаja (enstav. Beton.).

132, 39. Persvolden. Kaldes *pē̕rpérsavål̲l̲en.*

Daglignavnet betyder: Per Persens Vold.

132, 40. Kolbentvolden. Udt. *kå̕lbǣntvål̲l̲en.*

Kolbent er en Forvanskning af det gamle Mandsnavn Kolbein, som efter Aasen (Navnebog S. 27) ogsaa bruges ved Mandal.

132, 43. Florvolden. Udt. *flō̕rvål̲l̲en.*

Af Familienavnet Floer ligesom Florgaarden og Florpladsen i Tolgen (Bd. III S. 414 f.). Dette Navn bares af et Par Hytteskrivere ved Verket i 17de og 18de Aarh.

132, 45. Kjelsvolden. Udt. *k̲æ̕llsvål̲l̲en.*

Af Mandsnavnet Kjell, som er opstaaet af det gamle K e t i l l.

132, 49. Aalbygvolden. Udt. *å̕lbýggvål̲l̲en.*

Aalbyg vil vel sige en Mand fra Aalen.

132, 55. Mølmannsløkken. Udt. *mø̕llmann̲slyk̲k̲a.*

Efter et Familienavn.

132, 62. Guldølsvolden. Udt. *gō̕ldølsvål̲l̲en.*

Efter en Guldøl, en Mand nede fra Guldalen.

132, 65. Løvolden. Udt. *lø̕vål̲l̲en.*

Lø er en Form af Folkespr. Løda, oldn. l a ð a f., Lade, her: Hølade.

132, 77. Sjaafram. Udt. *sjå̕fram.*

Dette hører til «Imperativnavnene», se Indl. S. 19.

132, 78. Haaneset. Udt. *hǻnæsse.*

Har Navn efter Elven Haa'a (enstav. Beton.); ligger paa et Nes ved dennes Udløb i Glommen. Se GN. 132, 141.

132, 90. Paalvolden. Kaldes *la̕rspålsavål̲l̲en.*

«Lars Paalsens Vold».

132, 98. Evavolden. Udt. *ē̕vavål̲l̲en.* — Efvevolden 1723.

132, 108. Kjelsbergvolden. Udt. *k̲ē̕lsbǣrvål̲l̲en.*

Vel af et Familienavn; en Kjelsberg var Hytteskriver ved 1825.

132, 116. Tamnesvolden. Udt. *ta'mmnæsvållen.*

Se GN. 103.

132, 117. Nordfjordvolden. Udt. *nô'lfjôlvållen.*

Formodentlig efter en Nordfjording, som har boet der.

132, 120. Abrahamsvolden. Udt. *a'bramsvållen.*

132, 130. Djupdalsvolden. Udt. *jû'pdalsvållen.*

132, 140. Haasjømyrene. Udt. *hå'sjømýrann.*

Har Navn efter Haasjøen i Haa'as Vasdrag.

132, 141. Gjetmyrene og Haamyrene. Udt. *jê'tmýrann, hå'mýrann.*

Det første Navn er vel sms. med Navnet Gjeta paa en Elv, der kommer fra Gjetsjøen. Det andet kommer enten af Elvenavnet Haa'a eller af en af de mange Haaer, som findes her paa Fjeldet. Haa m. betegner her ligesom i Nordre Østerdalen og i Øvre Guldalen «en stille, gjerne trug- eller poseformet Udvidelse af et Vandløb; ogsaa: en Sidebeholder til en Indsø» (Ross). I samme Betydning bruges hå m. i Herjedalen (Sv. Fornm. Tidskr. IX S. 308). Elvenavnet Haa'a kommer utvivlsomt af det samme Ord, idet denne Elv udmerker sig ved, at den udvider sig til en Række smale Indsøer.

132, 143. Langen. Udt. *la'ngen.*

Efter en temmelig langstrakt og smal Indsø af samme Navn, som har Afløb til Fæmundsjøen.

132, 145. Nordviken. Udt. *nô'lvíka.*

Ligger ved den nordligste Bugt af Fæmunden.

132, 146. Øien. Udt. *øi'a.*

Ligger ved den østre Bred af Indsøen Feragen. Øy maa her som saa ofte forstaaes om en lav Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

132, 148. Svartviken. Udt. *sva'rtvíka.*

132, 150. Røragen. Udt. *røragen* (udtales med Hovedtone paa anden Stavelse). — Roragen 1723.

Ligger nær en Sø af samme Navn, som har Afløb til Feragen.

132, 151. Stensaasen. Udt. *stê'nsåsen.*

132, 152. Riskletvolden. Udt. *rî'sklættvållen.*

Har Navn efter et Fjeld Riskletten.

132, 153. Botnvolden. Udt. *bå'ttnvållen.*

Ligger ved Botnen, en lang, poseformet Forgrening af Aursunden mod SØ.

132, 155. Valset. Udt. *vá'lset.*

Ligger ved Aursunden. 1ste er vel v a ð i l l m., Grunding, grundt Sund (Indl. S. 84). Strax udenfor Gaarden ligger nogle Holmer.

132, 158. Lauaasen. Udt. *lau'åsen.*

Kan være det samme som Lauvaasen. Det maa dog mærkes, at efter Ross skal man ved Røros have Udtaleformen Laue for Løda f., Lade; det kunde derfor ogsaa være dette Ord, man har i 1ste Led.

132, 159. Koian. Udt. *kå'jann.*

Se GN. 15.

132, 166. Salvevolden. Udt. *sa'lvevållen.*

Af Mandsnavnet Salve, det gamle S ǫ l v i.

132, 172. Harsjøen. Udt. *ha'rssjøen.*

Ligger nær en Sø af samme Navn, som har Afløb til Hitteraaen.

132, 174. Gjeitberget. Udt. *jē'tbærje.*

Ligger i Nærheden af et Fjeld af samme Navn, som vel igjen er sms. med Elvenavnet Gjeta, jfr. GN. 132, 141.

132, 175. Røsten. Udt. *rø'ssta.*

132, 184. Røhammervolden. Udt. *rau'håmmårvållen.*

132, 189. Billahaugen. Udt. *bi'llahauen.*

132, 190. Baklivolden. Udt. *bā'klivållen.*

Ligger i en mod N. heldende Fjeldli.

132, 194. Kommandantvolden. Udt. *kō'mdantvållen.* — 1723 nævnes Peder Commendant og Jon C.

132, 201. Kvaksvolden. Udt. *kva'kksvållen.* — Carl, Anders og Morten Qvax nævnes 1723.

132, 207. Agalausvolden. Udt. *a'galausvållen.* — Agerløsvolden 1723.

Dannet af Folkespr. agalaus, agelaus, ustyrlig, vild. Formen fra 1723 er et uheldigt Forsøg paa Etymologi.

132, 214. Tellebondvolden. Udt. *tē'llebonnvållen.*

Maa have sit Navn af, at den har været eiet af en indflyttet Telemarking. Jfr. Tellebondgaarden i Tolgen, Bd. III S. 414.

132, 218. Stikkelaasvolden. Kaldes *sti'kjlldalsvållen.*

Se GN. 132, 231.

132, 222. Fastevolden. Udt. *fa'sstevållen.* — Faste Buntmachers Sæter norden Øresund 1723.

Øresund i Matr. af 1723 vil sige Aursunden.

132, 226. Raalauslien. Udt. *rå'lauslía.* — Ole Raatløȝ nævnes 1723.

Sms. med et Persontilnavn «raadløs».

132, 231. Stikkeldalen. Udt. *sti'kjlldalen.*

Har Navn efter Søen Stikkelen, udt. Stikjillen, i Hitteraaens Vasdrag. Dette Navn staar mulig i Forbindelse med Elvenavnet Stikla i Trøgstad og i Aremark, som Bd. I S. 22 forklares af s t i k l a, at hoppe. Nærmest er det dog vel at henføre til s t i k i l l m., i Folkespr. Stikel, Stikjel m., Pig, Spids af et Horn. Søen bestaar væsentlig af 3 smale Viker, som gaar til forskjellige Kanter; deraf maaske Navnet. Samme Ord har man vel ogsaa i Stikkelviken paa Vestsiden af Røsvandet og i Stikkeløen i Ytre Vikten. Med Sønavnet er ogsaa sms. Stikkelaasvolden GN. 132, 218.

132, 237. Skaakaasen. Udt. *schkå'kåsen.*

Har Navn efter et Fjeld Skaakaas, som ligger ovenfor Gaarden. Navnet maa vel afledes af Skaak f., Skagle, og rimeligvis hentyde til en langstrakt Form, ligesom naar Skaaka meget hyppig bruges om Navn paa Skjær og Holmer. Se ogsaa Bd. II S. 11.

132, 243. Valsetvolden. Udt. *vä'lsetvållen.* — Voldsetvolden (eiet af Jørgen Voldset) 1723.

Maa have Navn efter GN. 132, 155.

132, 249. Raavolden. Udt. *rå'vållen.*

Har vel Navn efter GN. 132, 258, som ogsaa skal kaldes Raaen; et Fjeld ovenfor heder efter Kartet Raatangen. Det er at henføre til Raa i Betydning af Vraa, afsides Sted (jfr. Indl. S. 69 under rá).

132, 251. Finfloan. Udt. *fi'nnflôann.*

Ligger i lavt, myret Land ved en Bugt af Søen Rien, som kaldes Finfloviken. Sidste Led kommer af flói m., der bruges om oversvømmet Land, Folkespr. Floe m. (jfr. Flo f. og n.), Vandpyt, Sumpflade med smaa Kjær eller Pytter (Ross; Bd. III S. 288).

132, 258. Sødalen. Udt. *sø'dalen.*

Ligger ved Elven Store Søa, som gaar fra N. ud i Aursunden. Parallelt med den gaar Lille Søa. Dette Elvenavn er vel det samme som Søa i Hevne (se S. 94) og Sya i Aalen og maa forklares af sjóða, koge, bruse. Store Søas og Syas Kilder ligger ganske nær hinanden, og man har saaledes ogsaa her et Exempel paa det hyppige Tilfælde, at Elve, som udspringer i det samme Strøg og løber til modsatte Kanter, har samme Navn.

132, 263. Jamtvolden. Udt. *ja'mtvållen.* — Jemtvolden 1723.

132, 274. Sulus. Udt. *sú'lûs.*

Ved den nordlige Bred af Aursunden. Da det ligger aabent mod S., kan det ikke være opstaaet af Sóllausa, hvilket ellers efter Formen var muligt (jfr. Thj. VSS. 1891 S. 180). Det kunde derimod komme af et gammelt Sáluhús d. e. Herberge (jfr. Orkedalen GN. 202); det var vel muligt, at der i gammel Tid kan have gaaet en Færdselsvei langs den nordlige Bred af Aursunden fra Aalen til Brekkebygden og videre til Herjedalen.

132, 275. Nøstervolden. Udt. *nau'stervållen.*

132, 279. Hjulmagervolden. Udt. *jú'lmākarvållen.*

132, 280. Finlandsaasen. Udt. *fi'nnlannsåsen.* — Findlandsaaßen 1723.

Har vel faaet Navn efter Finland Aalen GN. 35.

132, 293. Rylauenget. Udt. *rý'lauænge.*

Af Gaardnavnet Ryen, GN. 1, 48 eller 94, og Laue, d. e. Lade, Høbod, jfr. GN. 132, 158.

132, 299. Bukvolden. Udt. *bô'kkvållen.*

132, 303. Bukhaugen. Udt. *bô'kkhauen.*

132, 306. Qvintusvolden. Sagdes kaldet *tý'sskhagan.*

Har Navn efter Gruben Christiani Quinti, som i daglig Tale nok er bleven kaldet Qvintus. Et Fjeld i Nærheden heder efter Kartet Kvintushøgda.

133. Stormohagerne. Kaldes *stô'rmô'n.*

Under dette Navn sammenfattes en stor Mængde Græshager paa Vestsiden af Røros By.

134. Kvitsandhagerne. Kaldes *kvi'tsānn.*

Ogsaa en Mængde Græshager. Har Navn efter store Strækninger af graahvid Flyvesand.

135. Kirkegaardshagerne.

136. Smaahagerne.

137. Østerhagerne. Udt. *au'stihagann.*

137, 180. Østerhage i Svorenraaen. Kaldes *svô'renråa.*

Efter en Geschworner ved Bergverket?

138. Djupdalshagerne. Udt. *jû'pdalshagann.*

138, 83. Djupdalshage ved Gjøsviken. Kaldes *jø'ssvika.*

1ste Led er Folkespr. Jøss = Gysja f., Dynd, Mudder.

139. Nypladshagerne.

140. Feragshagerne. Udt. *fæ'råkshagann.*

Efter Søen Feragen, udt. Færagen med Hovedtonen paa 2den Stavelse ligesom Røragen (GN. 132, 150). Samme Endelse har man ogsaa i et 3die Sønavn i Røros, nemlig Bolagen, udt. Baalagen med «tykt» l, som gjennemstrømmes af Borga (jfr. GN. 99) og vel indeholder samme Stamme som dette Navn. Borga kommer fra en Sø i Herjedalen, hvis Navn paa Karterne ogsaa skrives Bolagen, og et Stykke nordenfor denne har man Søen Malmagen, som har Afløb til Ljusna.

141. Storvartshagerne. Kaldes *grû'vhagann.*

Har Navn efter Storvarts Grube. GN. 135—141 er ligeledes Samlinger af Græshager.

142. Hyddkroken. Udt. *hy'ddkrôken.*

Ligger tæt ved Rigsgrændsen ved en Bøining af Elven Hydda. Forskjellig fra GN. 90, 4.

FORSVUNDNE NAVNE.

1631 nævnes under Aalen foruden Røros Gaard ogsaa Gaarden Aaßboe, som vistnok maa søges inden det nuv. Røros Herred.

22.

AALEN HERRED.

Herredets Navn: Aalen. Udt. *å'la*, Dat. *å'len.*
i Ál Landn. 187? Aall sokn DN. IX 179, 1381.
Ollen DN. XI 263, 1522. Olen NRJ. II 179.

Man kunde antage, at man i dette Navn har det alm. á l l m., dyb Rende i et Vandløb, Stribe, hvilket da her maatte være gaaét over til Hunkjønsord i Nutidsformen. Dette Ord har især været brugt i Bygdenavne, saaledes Aal i Hallingdal, Aalen i Faaberg og Vesteraalen i Nordland (se Indl. S. 41 og Bd. IV, 1 S. 239). Eller man kunde aflede det af á l, ó l f., som vistnok er beslægtet med det første Ord, og som nu bruges om en Rem af Læder (Indl. anf. St.).

Gaardenes Navne: **1. Storlien.** Udt. *stô'rlía.* — Storliidt 1631. Storlj 1665. Storlie 1723.

1, 2. Kleven. Udt. *klé'va.*

2. Sollien. Kaldes *sjú'lsann*, Dat. *-søm.*

Det besynderlige Daglignavn antager jeg er best. Flt. af Personnavnet Sjurdsen, der nu i Aalen vil lyde Sjulsa (med «tykt» l). Ganske analogt er Daglignavnet paa en Part af Hollen (GN. 75 f.), der ikke er anført i Matr., som opgives at være Henriksan. Med Hensyn til Flertalsformen kan ogsaa sammenlignes Skulan, GN. 80, og Frankan, Bjønnan, Lille Elvedalen (Bd. III S. 383). Undertiden kan saadanne Navne ogsaa udgaa fra Genitivformen af et Mandsnavn (Bd. III S. 377).

3. Smedmoen. Udt. *smé'mô'n.*

4. Kolbotn. Udt. *kø'lbåttne*, Dat. *-na.*

Maa betegne et Sted, hvor man har brugt at anlægge Kulmiler. Navnet findes ogsaa i Lille Elvedalen (Bd. III S. 389).

5. Hesjestøen. Udt. *hæ'ssjestøa.*

Sidste Led er s t ǫ ð f. i Betydningen: Sted, hvor noget staar; Hesjestø, et Sted, hvor Hesjer har staaet eller pleier at staa, i Folkespr. Hesjestod f. = Hesjestad m. (Ross).

6. Bukfætten. Udt. *bŏ̀kkfætta.*

Sidste Led maa være det alm. fit f., frodig, især lavtliggende Græsmark ved Sø eller Elv. Hvilken Forestilling der ligger i Tilføielsen af det 1ste Led, er det ikke muligt at afgjøre.

7. 8. Stenslien. Udt. *stḕnnslía.*

1ste Led maa være GN. 10.

9. Østenget. Udt. *ỳsstænge.*

10. 11. Stene. Udt. *stḕne.* — Stene NRJ. II 179. Stenne 1559. Steene 1665. 1723.

Af steinn m., her maaske sigtende til en Fjeldknaus (Indl. S. 79). Den nuv. Form er Dativ.

12. Grytbakke. Udt. *grỳtbakk.* — Grydebake NRJ. II 179. Grøttbacke, Grønnebacke (!) 1559. Grydback 1665. Grytback 1723.

Har Navn efter den lille Elv Gryta (tostav. Beton.), som gaar forbi Gaarden. Elvenavnet er afledet af grjót n., Sten, og hentyder til en Mængde Sten i Elveleiet. Jfr. Meldalen GN. 125.

13. Testad. Udt. *tḗstann.*

Hvis dette er en Sms. med staðir og ikke snarere et usms. Navn i best. Flt., kunde man tænke paa, at 1ste Led indeholdt Mandsnavnet Teitr. Sms. med staðir forekommer ellers hverken i Aalen eller i Holtaalen. Mod at antage det for et usms. Navn taler dog, at Dativ efter Meddelelse til mig skal lyde Testa, ikke Testøm.

13, 3. Testadraaen. Kaldes *rā̀a.*

Af ra f., Vraa, Afkrog (Indl. S. 69).

14—17. Almaas. Udt. *ø̀lmås*, nu kun Grændenavn; 14 kaldes *nŏ̀lgalen*, 15 *stŏ̀rstū*, Dat. *-stūn*, 16 *làrsstū*, 17 *nḕssgalen.* — i Almose NRJ. II 179. i Almosa DN. XI 263, 1522. Almws OE. 65. Almos 1559. Almaas 1626. Allemaass 1631. Almaas 1665. 1723.

Vel opr. *Almásar ligesom Singsaas GN. 23, som i det 16de og 17de viser omtr. de samme Skriftformer som dette; sms. med Trænavnet almr m. Daglignavnet for GN. 17 er at forklare som «Nedstgaarden», den nederste Gaard (Thj. VSS. 1891 S. 215).

16, 4. Hesjevolden. Udt. *hæ̀ssjevållen.*

Har Navn efter Elven Hesja, udt. Hæssja med enstav. Beton., der kommer fra Harsjøen og gaar gjennem Hesdalen ud i Gula. Der findes Spor til det samme Elvenavn i mange sammensatte Stedsnavne som Hesjedal i Bruvik og i Vik (Sogn), Hesjevaag i Daviken, Hesjebækken i Værdalen og Hesjevik i Ibbestad. Navnet Harsjøen skal efter Meddelelse udtales Hæsssjøen (en anden end den under GN. 132, 172 omtalte Sø).

18. Haugen. Kaldes *rø̀nningen.* — Houven 1665. Hougen eller Ronningen 1723.

19. 20. Loberg. Udt. *lø̀bør.* — Lober NRJ. II 179. Løberg 1559. Løberig 1665. Løeberg 1723.

Er vistnok opr. *Lǫðuberg, sms. med laða f., Lade, som forekommer som 1ste Led i saa mangfoldige Gaardnavne (Indl. S. 63). I sidste Led er ved Tiljevning af Vokalerne ø kommet ind i Udtaleformen istedetfor e ligesom i Holtaalen GN. 10 og Melhus GN. 88.

21. 22. Kirkhus. Udt. *kø'rkús.* — Kirkehuss NRJ. II 179. Kirckehus 1559. Kierckhuus 1631. Kirckhuus 1665. Kierkhuus 1723.

Har sit Navn af, at Sognets Kirke ligger der. Det er maaske opr. Parter af Hov.

21, 2. Moen. Udt. *mố'n.*

23. Ven. Udt. *væ'nna*, Dat. *va'n.* — Wehnne 1626. Wenn 1631. Venn 1665. Wenn 1723.

Vin f., Havnegang (Indl. S. 85, Ldsbl. 194); har nu i Udt. faaet best. Form. Samme Nutidsform har Navnet i Hølandet og i Børseskogn. Dette Navn ligesom Hov er Bevis for, at Bygden har været beboet i en meget gammel Tid.

24. Krokan. Udt. *krồ'kann*, Dat. *-køm.*

Har formodentlig sit Navn af en Bøining af Elven.

25—27. Hov. Udt. *håv* (Dativen *håví* sagdes nu at være ifærd med at gaa af Brug). — Hoff NRJ. II 179. OE. 65. 1559. 1590. 1626. Houff 1631. Hoff 1665. 1723.

Se Ørlandet GN. 79.

26, 2. Skandsen. Udt. *ska'nnsen.*

Maa have Navn af en Skandse, som har været anlagt her. Den egentlige «Aalens Skandse» skal dog ifølge Kraft V S. 525 have ligget noget længere oppe, omtrent ved Skordal.

28. 29. Gjerde. Udt. *jå'tann*, Dat. *-løm.* — Gerde NRJ. II 179. Gierde 1559. 1590. 1626. 1631. Gerre 1665. Giere 1723 (til den ene Part hørte Halfgierdsvolden).

Af gerði n., indgjerdet Jordstykke (Indl. S. 51); det udtales mangesteds nordenfjelds og saaledes ogsaa her Jale (med «tykt» l). Vokalen aa hører vel opr. hjemme i Dat. Flt. ved Indflydelse fra u (o) i Endelsen; i GN. 88 kan den være fremkaldt ved det følgende v (S. Bugge).

28, 3. Vasgjerdet. Udt. *va'ssjale.*

Se frg. GN.

30—33. Jensaas. Udt. *jø'nsås.* — Jensass NRJ. II 179. Jensos DN. XI 774, 1549. Jensass 1559. Jenßaas 1665. Jensaas 1723.

Jfr. Bd. IV, 1 S. 121.

30, 2. Søosen. Udt. *sø'ósen.*

Har Navn af Elven Sya (tostav. Beton.), der maa være samme Navn som Sea i Hevne og Røros (jfr. Hevne GN. 101 og Røros GN. 132, 258), og ligger ved dennes Udløb i Gula. Efter Rektangelkartet er det Navn paa en hel Grænd. Paa Kartet kaldes Elven Sya, og dette skal efter paalidelig Meddelelse være Bygdeudtalen, medens Søosen udtales med bestemt ø. Maaske er den sidste Udtale en Følge af Paavirkning af Rørosmaal, og den opr. Bygdeudtale Syosen.

34. Lillegjerdet. Udt. *li'hljale.* — Lilgierre 1665. Lillegiere 1723.

Se GN. 23.

35. Finland. Udt. *fi'llann.* — Fyndland NRJ. II 179. Ffindland OE. 160. Fyland, Finland 1559. Findland 1665. 1723.

1ste Led er sandsynlig Folkenavnet Finn (Lap); hvis det skulde have været Personnavnet, maatte det have hedet Fins-, og der er heller neppe

Exempler paa Sms. af Personnavne med -land i disse Strøg. Man kunde ogsaa tænke paa et Elvenavn Finna; der gaar en liden Bæk forbi Gaarden. Udtaleformen maa være opstaaet ved Assimilation af nl. Jfr. Røros GN. 132, 280.

35, 3. Støvne. Udt. *stø'mmne*, Dat. *-na*.

Se GN. 52.

36. Djupdalen. Udt. *jü'pdalen*. — Dypdall NRJ. II 179. Dybdall 1559. 1665. 1723.

Ligger ved Elven Store Rena, som her gaar temmelig dybt.

37. 38. Grønli. Udt. *grø̈'nlí*. — Grøne NRJ. II 179. Grønliidt 1559. Grønlj 1665. Grønlie 1723.

40. Rennolen. Udt. *ræ'nnólen*, Dat. *-la*.

Af Ole m., («tykt» l), der af Hjemmelsmændene for Udtalen forklaredes at betyde «stenbunden Mark, Stenhob», vel en Dannelse af u r ð f. (O. R.). 1ste Led kan mulig være Elvenavnet Rena; vistnok udtales dette nu med lukt e, men det er egentlig Reina, og Tvelyden kan være bleven forkortet i Sammenhængen.

40 Smaalihaugan. Udt. *små'líhaugann*.

41—52. Graftaas. Udt. *gra'fftås*. — Grafftoss NRJ. II 179. Graftaas OE. 65. Grottraas, Grøttaas 1559. Graftaas DN. XII 777, c. 1570. Grafftaas 1590. 1626. 1631. 1665. Graftaas 1723.

Navnet bruges nu kun som Grændenavne, og de enkelte Gaarde har i daglig Brug særskilte Navne. Graftaas har ogsaa været et nu forsvundet Gaardnavn i Opdal og findes endnu i Meraker. 1ste Led maa vel komme af g r ǫ f t r m., Gravning; Navnet sigter maaske til en gammel Grubedrift. Man kunde vel ogsaa tænke paa et Elvenavn af denne Stamme, beslægtet med Elvenavnet Grefta i Storelvedalen.

41, 2. Staksenget. Udt. *sta'kksænge*.

Kommer vistnok af Stakk m., Høstak (se Indl. S. 79 under s t a k k r); det er ikke sandsynligt, at det her skulde være opstaaet ved Lydforandring af Stafseng (jfr. Bd. III S. 109).

41, 3. Lillelauenget. Udt. *li'hllauænge*.

Lauenget kommer af Laue, en Dialektform af Løda f., oldn. l a ð a f., Hølade (se Ross under Løda, Indl. S. 63). Jfr. Røros GN. 132, 293.

41, 4. Kalvhagen. Udt. *kæ'lvhågånn*.

42. Graftaas. Kaldes *høgen*. — Hougenn 1631. Houffuen 1665. Hougen 1723.

43. Graftaas. Kaldes *bjö'rgalen*.

Der er flere mulige Forklaringer af det første Led i Navnet Bjørgaarden. Man kunde tænke paa det meget almindelige Elvenavn Bjøra, paa Dyrenavnet b j ó r r m., Bæver, eller paa b j á r, gen. af b œ r m., Gaard. Noget sikkert kan neppe siges om Navnets Oprindelse.

44. Graftaas. Kaldes *sa'kksgalen*.

Brugsnavnet er sms. med Mandsnavnet Sakse.

44, 3. Tuftan. Udt. *tø'fftann*, Dat. *-tøm*.

Af t u p t eller t o p t f., Hustomt (Indl. S. 82).

44, 6. Skarpteigen. Udt. *ska'rpteigen.*

Vel af Adj. skarp, brugt om mager, ufrugtbar Jord, jfr. f. Ex. Skarphaugen i Tønset, Bd. III S. 405.

45. Graftaas. Kaldes *ó'nnsgalen.*

Brugsnavnet skrives i Matr. Unsgaarden; maaske samme Navn som Onsgaard i Nes Hall. Kunde være sms. med Mandsnavnet A u ð u n n (jfr. Personn. i Stedsn. S. 25).

45, 3. Bjørgen. Udt. *bjø'rja*, Dat. *-jen.*

Af b j ǫ r g f., et fremstikkende, noget høit og brat Bjerg (Indl. S. 43).

45, 4. Killingdalen. Udt. *kjè'llingdalen.*

46. Graftaas. Kaldes *pó'len*, Dat. *pó'la.*

Daglignavnet er enestaaende og formodentlig af ny Oprindelse.

47. Graftaas. Kaldes *bå'lshøgen.*

Se det flg. Navn.

47, 3. Borgstuen. Udt. *bå'lstů.* — Boerstue 1631. Borrestue 1665. Borestue, Borrestue 1723.

Det sandsynligste er vel, at 1ste Led ikke er b o r g f., (Indl. S. 44), som Matrikelens Skrivemaade synes at forudsætte, men et af Mandsnavnene Baard eller Borgar (jfr. Bd. IV, 1 S. 203). Mod at forklare dette Navn af Folkespr. Borgstova, Dagligstue, Tjenerstue, taler, at det 1ste Led maa være det samme som i de to andre Brugsnumre, Borgshaugen og Borgstrøen. Sidste Led er s t o f a f., der her som paa mange Steder bruges i Navne paa Parter af en Gaard.

47, 4. Borgstrøen. Udt. *bå'lstrøa.*

48. Graftaas. Kaldes *bø'nstů.*

1ste Led i Daglignavnet er maaske Mandsnavnet Bjørn. Dyrenavnet Bjørn udtales ialfald i Selbu, som næsten er en Nabobygd til Aalen, Bønn.

49. Graftaas. Kaldes *mè'galen.*

«Midtgaarden».

50. Graftaas. Kaldes *sů'nnann* (ældre og lidet brugt Udt. *só'ndlann*, Dat. *só'ndøm*; den nyere Udt. skal være indtrængt Rorosmaal).

«Sundene», af s u n d n., Sund, Overfartssted (Indl. S. 80).

50, 2. Grøfsa. Udt. *grø'ffsa*, Dat. *grø'ffsen.*

Hænger vel sammen med Folkespr. Grofs f., en Klippehule, Grav, Hulning med bratte Sider (Aasen) og endnu mere med det af Ross fra Nordre Østerdalen opførte Grufsa f., en liden Fordybning. Jfr. Grefsli i Trøgstad, Bd. I S. 15, Grofse i Vannelven. Jfr. ogsaa Singsaas GN. 23, 26.

51. Graftaas. Kaldes *sjů'lsgalen.* — Siuffuersgaard 1665. Sifuersgaard 1723.

Daglignavnet er sms. med Mandsnavnet Sjur eller Sjurd, det gamle S i g u r ð r.

51, 2. Olbortteigen. Udt. *ó'lbølteigen.*

Maaske sms. med Mandsnavnet Albert, som i flere trondhjemske Bygder nu udtales Olbert (med lukt O og «tykt» l).

52. Graftaas. Kaldes *stø'mmne*, Dat. *-na.* — Stouffue (!) 1665. Stofne 1723.

Jfr. GN. 35, 3. Navnet sees af Udt. at være Intetkjønsord. Det synes derfor ikke ligefrem at kunne komme af det i Navne saa hyppige s t u f n, s t o f n m., Træstubbe, som nu i Udt. ofte er blevet til Stømn-. Det maatte ialfald udgaa fra et deraf afledet Ord. Man kunde ogsaa mulig tænke paa et af s t a f n m. (Indl. S. 78) afledet Intetkjønsord, jfr. Folkespr. Stemne n., en Del af Fartøiet nærmest Stavnen (Aasen).

53. Nyrydningen. Udt. *ny̆'rønningen.*

54. Fossvolden. Udt. *få'ssvållann.*

55. 56. Reitan. Udt. *rē'tann.* — Retom NRJ. II 179. Rette 1559. Reitte 1631. Reitenn 1665. Reiten 1723.

Af r e i t r m., afgrændset Flade, Rude (Indl. S. 70). Forekommer ofte nordenfjelds i denne Form (best. Flt.). Jfr. Rennebu GN. 163.

55, 7. Broen. Udt. *brú'a,* kaldes ogsaa *brú'jale.*

57. 58. Engan. Udt. *æ'ngann,* Dat. *-gøm.* — Enngj 1590. Enge 1626. 1631. 1665. 1723.

Se Opdal GN. 56.

59. Skordal. Udt. *skø̄'dalen.* — Skordaal 1559. Skordal DN. XII 777, c. 1570. Skordall 1665. Skaardal, Schaardahlen 1723.

Ligger nær Elven Skurus Udløb i Gula, og Navnets 1ste Led maa utvivlsomt indeholde dette Elvenavn, skjønt Gaarden snarere maa siges at ligge i Ruglas Dalføre. Elvenavnets opr. Form maa have været S k o r a, at sammenstille med Folkespr. Skora f., Skaar, Indsnit, som nu i det Nordenfjeldske ved Tiljevning af Vokalerne dels er blevet til Skoro, dels til Skuru; som Elvenavn maa det betegne: trang Fordybning, Kløft; det ser ogsaa efter Kartet ud til, at denne Elv i det midtre af sit Løb gaar gjennem en meget trang Kløft. Det samme Elvenavn har man i Formen Skoro i Orkedalen (S. 146) og rimeligvis ogsaa i Kraakstad (Bd. II S. 46), ligesom det synes bevaret i flere Gaardnavne f. Ex. i det nu forsvundne S k o r o d a l i Aker (Bd. II S. 123), maaske ogsaa i Skurdalen i Meraker.

60. Raaen. Udt. *rå'en,* Dat. *rå'å.*

Efter Udt. synes det tvivlsomt, om man her har det alm. r á f., Vraa (Indl. S. 69).

61. 62. Vongroven. Udt. *vō'nngrøva,* Dat. *-ven.*

Sidste Led er g r ǫ f f., Grav, naturlig eller kunstig Fordybning: om 1ste Led kan jeg ikke give nogen sikker Oplysning.

63. Vongrovsvolden. Udt. *vō'nngrøvsvållann.*

64—66. Nesvold. Udt. *næ'svållen.* — Nestvold, Næswold 1723.

Nes- er vist ogsaa her opstaaet af Nest- d. e. Nederste- ligesom i GN. 17 (Thj. VSS. 1891 S. 215). Dette Navn maa vel her have Hensyn til, at Gaarden ligger nede ved Rugla.

67. Hølvolden. Udt. *hø'lvållen.*

1ste Led maa være Folkespr. Hol n., Hul, mangesteds nu udt. Høl, jfr. Opdal GN. 62.

69. Hollbakken. Udt. *hå'llbakken.*

Se GN. 72.

72. 73. 75—78. Hollen. Udt. *hå'lla,* Dat. *hå'llen.*

Se Hevne GN. 100. Foruden Orva gaar ogsaa 2 Bække nær Gaardene.

73, 5. Orvtrøen. Udt. *å'rvtrøa.*

Af Elvenavnet Orva, se Røros GN. 30.

74. Stentrøvolden. Udt. *stė'nntrøvållen.*

Formodentlig opr. Sæter under GN. 94.

79. Kaasen. Udt. *kå'sa.*

Se Opdal GN. 10.

80. Lien. Skal kaldes *skū'lann.*

Daglignavnet skal Gaarden have efter en Skolelærer; Skule m., en Lærer (Aasen). Om Flertalsformen se GN. 2.

81. Ellingvolden. Kaldes *gau'kvållen.*

82. Østerlien. Udt. *ỷ'ssterlía.* — Liidt 1590. Liid 1626. Lienn 1631. 1665. 1723.

83. Lien. Udt. *lī'a.*

83, 2. Sjursvolden. Udt. *sjū'lsvållen.*

Af Mandsnavnet Sjur eller Sjurd, det gamle S i g u r ð r.

84. Unsholtet. Udt. *å'nnshåltann*; efter en anden Opgave skal det alm. kaldes *hå'lte.* — Holtte 1631. Holte 1665. Holte, Onsholte 1723.

Jfr. GN. 45, hvor Udt. dog er forskjellig.

85. Melien. Udt. *mė'lía.*

Maa her betegne: den midterste af Gaarden Lien.

86. Lien. Kaldes *jō'lslía.*

87. Storvolden. Udt. *stō'rvållen.*

88. Gjerdevolden. Udt. *jä'lvållen.*

Jfr. GN. 28.

89. Granmora. Udt. *grā'nmōra.*

Sidste Led er det af Aasen og Ross fra Østerdalen opførte Mor f., liden Skov, Skovland, Skovsnar; Granmor altsaa: en liden Granskov. Forekommer i mange Stedsnavne i Østerdalen, Mora i Tryssil og Aamot, Fjeldmora i Elverum o. fl. (jfr. Bd. III S. 311).

90. Tømmersætervolden. Udt. *tø'mmersætervållen.*

Ligger nær den frg. Gaard; ogsaa dette Navn maa sigte til, at der har været Skov.

92. Langland. Udt. *la'nglande*, Dat. *-da.* — Langland 1631. Langeland, Langland 1723.

Meget hyppigt Navn paa Vestlandet, forekommer sjeldnere paa Østlandet og nordenfjelds forunden her kun i Flaa, opr. L a n g a l a n d; maa vel sigte til langstrakt Jordvei (Bd. II S. 322, III S. 211).

93. Lunderenget. Udt. *lō'nndrænge.*

Er vel samme Navn som Lundring i Nærø, i 16de og 17de Aarhundrede skr. Lundering og Lundringh, vistnok opr. *L u n d a r e n g (O. R.), af l u n d r m., Lund, liden Skov, altsaa et Eng, hvorpaa der er et lidet Skovholt (jfr. Indl. S. 66).

94. Stentrøen. Udt. *stéʼnntrøa.*

En Indhegning med Gjerde af Sten.

94, 3. Saksvolden. Udt. *saʼkksvållen.*

Kunde være sms. med Mandsnavnet Sakse, jfr. Røros GN. 87. Ved saadanne Sammensætninger som denne kunde der dog ogsaa være Anledning til at tænke paa Plantenavnet Sakse m., ogsaa Vallsaks n., Benbræk, en Græsart (Aasen og Ross).

94, 5. Søosen. Udt. *søʼósen.*

Se GN. 30, 2.

95. Tronsvold. Kaldes *vållen.*

95, 3. Voldvolden. Udt, *vållvållen.*

96. 97. Eggen. Udt. *æʼgga.* — Eggenn 1626. 1631.

Se Orkedalen GN. 40.

98. Træet. Udt. *tréʼe*, Dat. *tréʼa.*

Maa vel være det samme som Træe eller Træ n, som oftere forekommer i Stedsnavne, og som er beslægtet med t r ǫ ð f., indhegnet Havnegang eller Ager, som er udlagt til Græsmark (Indl. S. 82). Hvis dette er rigtigt, har man altsaa i denne Bygd to Nutidsformer, som er udgaaet af den samme Stamme, idet ogsaa Trø f. ofte forekommer som Navn.

99. Ventræet. Udt. *væʼnntrée*, Dat. *tréa.*

Ligger ikke langt fra Ven (GN. 23). Se forøvrigt frg. GN.

101—104. 107. 108. Moan. Udt. *móʼann*, Dat. *-øm.*

105. Testadhaugen. Udt. *téʼstahøgen.*

Ligger ligeoverfor Testad, GN. 13, paa den anden Side af Elven.

106. Bakaasen. Udt. *båʼkåsen.*

Ligger i en mod N. vendende Aasli; har samme Betydning som Baklien, se Opdal GN. 326.

109. Myren. Udt. *mýʼra.* — Myren 1631. 1665. 1723.

110. Bendosen. Udt. *bæʼnnósen* eller *bæʼndósen* (Elven *bæʼnna* eller *bæʼnda*). — Benndaas 1590. Beenaas 1631. Bendtaas 1665. Bentaas, Bendaas 1723.

Har Navn af, at den ligger nær Elven Bendas Udløb i Gula. Den ældste Udt. af Elvenavnet er vistnok den med hørligt d. Det maa afledes af b a n d n., et Baand; seet fra den anden Side af Dalen kan Elveleiet godt sammenlignes med et Baand, som i lange Bugter gaar paa skraa ned gjennem Lien. Elvenavnet findes ogsaa i Vestre Gausdal, og der findes Antydninger til det i andre Navne som i Bendøl, Elv i Fyresdal, Benberg, Leinstranden GN. 30 o. fl. Maaske er Navnet ikke i alle Tilfælde at forklare paa samme Maade (se Bd. IV, 1 S. 206).

112. Skaakaasen. Udt. *skåʼkåsen.*

Navnet tilhører vel ogsaa her ligesom ved Røros GN. 132, 237 egentlig den ovenfor liggende Aas.

113. Meismyren. Udt. *méʼsmýra.*

Det er muligt, at 1ste Led indeholder Ordet Meis m., Vidjekurv, Klov kurv, hvoraf flere Stedsnavne synes at være dannede (jfr. Bd. I S. 333); men hvilken Betydning man skal lægge i saaledes dannede Navne, bliver i de fleste Tilfælde usikkert.

114. Klokkervolden. Udt. *klå'kkarvållen.*

115. Rotan. Udt. *rô'tann.*

Er vel best. Flt. af Rot f., en Trærod. Forekommer ofte i Stedsnavne nordenfjelds, mest i best. Ent., Rota, især om Smaagaarde og Pladse.

116. Lervolden. Udt. *lé'rvållen.*

117. Hammervolden. Udt. *ha'mmervållen.* — Volden, Hammervold 1723.

118. Aasvolden. Skal kaldes *pú'tten.*

Daglignavnet Putten kommer af Folkespr. Putt m, en Pyt, en Vandhule, oldn. pyttr m. Forekommer ikke sjelden som Stedsnavn og har vel som saadant i Regelen Hensyn til et i Nærheden liggende Tjern (jfr. Bd. III S. 42 og 72).

119. Dragmyrhaugen. Udt. *drā'gmýrhøgen.*

120. Øverhaugen. Udt. *ø'verhøgen.*

121. Eidet. Udt. *é'e*, Dat. *é'a.* — Eidt 1723.

Af eið n., som her som saa ofte maa forstaaes om et Sted ved et Vasdrag, hvor man maa tage Veien over Land, fordi Elven er ufarbar paa Grund af Fosse eller Stryk.

122. Berget. Udt. *bæ'rje.*

123. Bakken. Udt. *ba'kken*, Dat. *ba'kka.*

124. Morken. Udt *må'rka.* — Morcken 1665. 1723.

124, 2. Halgutu. Udt. *ha'llgútů.*

Navnet findes ogsaa i Støren og som Pladsnavn i Horg. Sidste Led er det gamle gata f., Vei, især en smal med Gjerde paa begge Sider. Jfr. Folkespr. Hallgota, Hallgutu, dybtraadt Gangsti opad en Bakke (Ross).

124, 5. Finsaadalen. Udt. *fi'nnsådalen.*

Har Navn efter Elven Finnsaaen, som gaar til Hesja.

124, 11. Grantrøen. Udt. *grā'ntrøa.*

125. Aspaas. Udt. *å'spale*, Dat. *-la.* — Aspaas 1665. 1723.

Udt. viser, at den i Matriklerne brugte Skriftform er urigtig. Af Udt. fremgaar, at sidste Led er Intetkjønsord; det er utvivlsomt Ordet barð n., Rand, Kant, og Gaardnavnets opr. Form er Ássbarð d. e. Aaskanten. Navnet synes at passe til Gaardens Beliggenhed paa Kanten af en meget brat Li ned til Hesja (Thj. VSS. 1891 S. 160. Ldsbl. 195).

126. Vaarhus. Udt. *vå'rhús.* — Vorhus DN. XII 777, c. 1570. Vahrhuuß 1665. Vordhuus 1723.

Dette Navn forekommer neppe andensteds, og Forklaringen er usikker. Man kunde maaske sammenligne Folkespr. Vaarfjos n., et Fæhus paa Veien til Udmarkerne, og Vaarhage m., Græsgang for den første Sommertid.

128—130. Hegset. Udt. *hæ'ggsét* (gamle Folk sagdes at udtale *hei'sét*). — Hegßet, Hexset 1665. Hegsett 1723.

1ste Led er vel snarest Trænavnet heggr m.; det maa dog bemerkes, at der findes et deraf afledet Elvenavn Hegga, som vel undertiden kan ligge til Grund for Gaardnavne som dette.

130, 4. Gruben. Udt. *grø'bba.*

130, 5. Skarpenget. Udt. *ska'rpænge.*

132. Engesvolden. Kaides *li'avållen.*

133—135. Engesvolden. Udt. *æ'ngesvållen.*

136. 137. Gjersvolden. Udt. *jæ'rrsvållen.* — Gerȝuold 1631. 1665. Er det i ældre Kilder som Underbrug til Hov eller Gjerde opgivne Hallgiersvold, jfr. GN. 28.

Er rimeligvis en Sms. med GN. 28, før dette havde antaget sin nuv. Udtaleform. Gaarden ligger langt oppe i Hesjedalen og har vel opr. været Sæter.

138. Jordvoldlien. Udt. *jå'lvållia.*

Udt viser, at Skriftformen maa være urigtig, idet man i 1ste Led maa have Ordet Gjerde; jfr. GN. 88.

139. Trøen. Udt. *trø'a.*

139, 10. Slottet. Udt. *slå'tte,* Dat. *slå'tta.*

Af Slaatt n., Slaatteng (Indl. S. 76 under s l á t t r).

142. Kjerringvolden. Udt. *kæ'rringvållen.*

142, 5. Haugen. Udt. *hø'gen.*

143. Bækken. Udt. *bæ'kken.*

144. Borren. Udt. *bø'rren,* Dat. *bø'rra.*

Navnet sees at være sterkt Hankjønsord og kan derfor ikke have noget med b o r g f. at gjøre. Om Betydningen lader sig intet sikkert sige. Det er en Fjeldgaard.

145. Grønaasen. Udt. *grø'nnåsen.*

146. Grøtaadalen. Udt. *grø'tådalen.*

Har Navn efter Elven Grøtaaen, der gaar til Hesja. Elvenavnet har samme Betydning som Gryta, se GN. 12.

147. Muggrubehagerne. Gruben kaldes *mu'gghøle.*

148. Foldalens og Guldalens Sætervolde. Udt. *få'lldalen, gø'ldalen* (Elven *gø'la*).

Ligger oppe i Fjeldet i Ø. for Bygden ved det øverste af Gulelven og ved dennes Tilløb Folla. Det sidste Elvenavns opr. Form maa være F o l d (dette opføres blandt Elvenavne i Snorre-Edda), skjønt det nu paa enkelte Steder udtales med Tostavelsestone. Det forekommer temmelig hyppig; foruden i sammensatte Navne har vi det søndenfjelds i Østerdalen (Foldalen) og Valdres, nordenfjelds foruden her i Surendalen, Støren, Malvik og Værran (jfr. Bd. III S. 385). Gulelvens gamle Form er G a u l, hvoraf G a u l a r d a l r om Dalføret (G a u l d œ l i r om Indbyggerne). Gaula (med Enstavelsestone) heder ogsaa Hovedelven i Indre Holmedal i Søndfjord. Navnet hænger vel sammen med g a u l a, hyle, tude, og g a u l n., Hylen, jfr. Folkespr. gaula, at brøle.

149. Drøidalen. Udt. *drøi'dalen.*

Ligger ved det øverste Løb af Drøia (Tostavelsestone), der gaar til Holtaalen. Dette Elvenavn findes ogsaa i Selbu; jfr. Holtaalen GN. 41.

150. Skarvbækken. Udt. *skæ'rrbækken.*

Kaldes saa efter en Bæk, der kommer fra Fjeldet Stor-Skarven og har Navn af dette.

152. 153. Søosen. Udt. *sø'ósen.*

Se GN. 30, 2.

157. Riasten. Udt. *rí'asten.*

Har Navn efter Søen Riasten, der har Afløb til Rien og videre til Glommen, se Røros GN. 121.

158. Rygglien. Udt. *ry'gglía.*

160. Finsaaslaatten. Udt. *fi'nnsåslåtten.*

Se GN. 124, 5.

161. Smaavollan. Udt. *små'vållann.*

162. Grytbakfætten. Udt. *grý'tbakkfætta.*

Har vel opr. været Sæter eller Underbrug under GN. 12. Sidste Led er det almindelige fit f., Græsmark ved Sø eller Elv.

163. Nyvolden. Udt. *ný'vållen.*

167. Meiaaen. Udt. *mei'åann.*

Har Navn efter en Bæk oppe i Fjeldet, der falder i Fora paa Grændsen af Holtaalen. I dette Navn har man sandsynlig den i Elvenavne oftere forekommende Stamme Meig af miga, jfr. Migaren og Migande som Bækkenavne. Det maa bemerkes, at man her ellers ikke har Tvelyden ei; her kan den være bevirket af g.

FORSVUNDNE NAVNE.

Ganaas 1559 (4 Gaarde; feilskrevet?).

Renne 1559.

Hænger maaske sammen med GN. 39.

Queroenn 1626.

Gißuoll 1626.

Bruaas 1626.

Wold 1626. Volden 1723.

Kunde maaske være den samme som GN. 95.

Schiegsta 1626.

Hage 1626.

Rødning 1626.

Solte 1626.

Hetteraas 1626.

Navnet hænger mulig sammen med Hitteraaen og Hittersjøerne ved Røros, og Gaarden kan maaske have ligget der.

23.

HOLTAALEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Holtaalen. Udt. *hå̆ltdalen.*

Ældre Navneformer i Holdtdale DN. II 226, 1345.

i Holtaale AB. 48. i Halt Aall DN. XII 221, 1489. i Haltoollen DN. XI 264, 1523. i Holtaalenn DN. I 791, 1535. i Holtallen DN. XI 775, 1549. i Holtollen, Holteoollen, Holtaalen DN. XII 777, 1573. i Hotloll (!) NRJ. II 180. Haaltaalen, Holtaals Kirke OE. 66. 68.

Navneformen Holtaalen sees at være indkommet allerede tidlig i det 15de Aarh. i Skriftformen, rimeligvis under Paavirkning af Nabobygden Aalens Navn. At den ikke kan være den rigtige, bevises baade ved den ældste kjendte Skriftform af 1345 og ved den nuv. Udtale. Deraf fremgaar, at det sidste Led er -dal. Man synes neppe at kunne undgaa at antage, at 1ste Led indeholder Navnet paa den betydelige Sideelv, som midt i Sognet falder ud i Gula, hvilket alm. skrives Holta. Det er dog besynderligt, at hele Bygden skal have faaet Navn efter denne Sidedal, som kun har en ringe Del af Befolkningen og dertil sandsynlig først forholdsvis sent er bleven ryddet. Dertil kommer, at Elvenavnet udtales Haalda eller Hølda (med enstav. Tone og «tykt» l), hvilket ogsaa gjør det vanskeligt at forklare Bygdenavnet deraf (se Ldsbl. 196. Thj. VSS. 1882 S. 28). Det kan dog bemerkes, at et Elvenavn i Singsaas, som ogsaa alm. skrives Holta, har jeg i Singsaas hørt udtale Hølta, Hœltænn og Øltænn, i Holtaalen derimod Ølda (alt med «tykt» l).

Sognets Kirke laa i MA. ligesom nu paa S t e i n n, nu Stene, som tillige var Præstegaarden.

Gaardenes Navne: **1. Langletet.** Udt. *la'nglète.*

Sidste Led er Folkespr. Leite n., af l i t a, at se, som efter Aasen bl. a. betyder «et Strøg, hvor Elven eller Dalen gaar i ret Linje, saa at man kan se noget langt fremad, altsaa Mellemrummet fra en Krumning til en anden». Elven gaar netop her paa et længere Strøg i ret Linje. Ei udtales ogsaa her som i omtrent hele Guldalen som e. Navnet har utvivlsomt bestemt Form,

skjønt det ikke kan høres i Udtalen. Navnet forekommer ogsaa i Øvre Rendalen og i det sms. Langletenget i Lille Elvedalen (Ldsbl. 197; Bd. III S. 369. 379).

2. **Haugen.** Udt. *hø'gen*, Dat. *hø'ga.*

3. **Olderfætten.** Kaldes *fæ'tta.* — Aalderfætten 1723.

Sidste Led er det saa hyppige fit f. (Indl. S. 49), 1ste Led Trænavnet Older, oldn. ǫlr.

4. **Fættrøen.** Kaldes *smê'ôla.*

Daglignavnet er vel kommet af Navnet paa en Eier, «Ole Smed».

5. **Brenna.** Udt. *bræ'nna*, Dat. *brænn.* — Brende 1665. 1723.

Af brenna f., Brænding, Jord ryddet ved Brænding (Indl. S. 45).

6. **Gilsetstøen.** Kaldes *stø'a.*

Sidste Led er stǫð f., Landingsplads for Baade (Indl. S. 80).

7. **Gilset.** Udt. *ji'llsæt* (Elvenavnet udt. *ji'hla*). — af Geislasætre AB. 48. Gillæsætther DN. XII 221, 1489. Gilsetter NRJ. II 180. Gildßeter OE. 66. Gylsetther 1559. Gyllesetter DN. XII 777, 1573. Gildßett 1590. Gildset 1626. Gilsett 1631. Gildßet 1665. Gildset 1723.

Geislusetr?, sms. med Elvens Navn, som altsaa har været Geisla. Dette Elvenavn findes ogsaa paa andre Steder; saaledes er Gislerud i Skedsmo (i MA. Geislu- og Geisla-) og Gisledalen i Ullensaker sms. med Navnet paa den samme Bæk, som maa have været Geisla. Af samme Oprindelse maa ogsaa Gjeitle i Ævanger, Gisleberg i Gran, Gitlevaag og Gitlestein i S. Undal være. Andre lignende Navne kan være sms. med Mandsnavnet Gisli eller ligefrem med geisli m., Straale. Elvenavnet forklares vel naturligst af geisli m. i dets oprindelige Betydning, «Stav», altsaa at sammenstille med Stavaa, Stokkaa, Stangaa, hvilke Navne vel har Hensyn til, at Elvene danner en lige Linje i den Del af Løbet, hvorefter Navnet er taget. Det var dog ogsaa muligt at tænke paa geisli i Betydning af en Straale, «den i Solen glitrende Elv», jfr. Navnet Glitra (Bd. II S. 265. 309. Ldsbl. 198. Personn. i Stedsn. S. 89 f.). Der er her to Elve af samme Navn, hvoraf dog den ene er ganske liden. Da den større har et temmelig ret Løb og gaar i en dyb Kløft lige mod N., er den første af de ovf. givne Forklaringer her den rimeligste.

8. **Gilsetmoen.** Kaldes *mô'n.*

9. **Grønset.** Udt. *grø'nnsæt.* — Grønesetter NRJ. II 180. Grønsetther DN. I 791, 1535. Gronstad (!) 1559. Gronsetter DN. XII 777, c. 1550. Grønßet 1665. Gronset 1723.

Se Hevne GN. 138.

10. 11. **Flatberg.** Udt. *flø'ttbør.* — af Flatabergi AB. 48. Fletteberg NRJ. II 180. Fflaateberg OE. 66. Flathebergh DN. XI 264, 1523. Flattberiig 1559. Fladberigh 1590. Fladberrig 1626. Flatberrig 1631. 1665. Flatberg 1723.

Flataberg, hvori 1ste Led er Adj. flatr, flad, maa betegne et ovenpaa fladt Berg. Den nuv. Udtaleform er fremkommen ved en Tiljevning af Vokalerne, jfr. Aalen GN. 19.

12—14. **Gaare.** Udt. *gå'lann*, Dat. *-løm.* — Gardhe NRJ. II 180. Garde 1559. Gaare 1665. 1723.

Af garðr m., indhegnet Jord, Gaard (Indl. S. 51).

15. Sommervold. Kaldes *ø'ne*, Dat. *ø'na.* — Sommeruol 1626. Sommeruold 1631. 1665. Sommervold 1723.

Navnet findes ogsaa i Soknedalen. Det betegner vel ligesom det hyppigere Sommersæter, Sommerset en Sæter, et Underbrug, hvor man holder til om Sommeren. Gaarden ligger et Stykke oppe i Holtas Sidedal. Daglignavnet er auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

16. 17. Yset. Udt. *ý'sæt.* — Jesetter NRJ. II 180. Øießeter OE. 66. Osted (!) 1559. Ydsetter 1590. Ydsett 1626. Ydßett 1631. Ydset 1665. Ydsett 1723.

Navnet findes kun her. Gaarden ligger ved Holtas Udløb i Gula.

16, 2. Lilleenget. Udt. *li'hlænge.*

18. Holtaalens Præstegaard. — Steene Præstegaard 1723.

Gaardens gamle Navn maa have været Steinn; Formen fra 1723 maa betragtes som Dativ.

19. Botn. Udt. *båttn*, Dat. *bå'ttna.* — Bottenn 1665. Baatten 1723.

Af botn m., her maaske at forstaa om en Indsænkning. Gaarden ligger ved en liden Bækkedal.

20. Heksem. Udt. *hæ'kksöm.* — af Hexene AB. 48 s. Hoxe NRJ. II 180. Hexem OE. 66. Hegsenn 1559. Hexßemb 1665. Hexem 1723.

Den Stamme, som man har i 1ste Led, gjenfindes ogsaa i Heksum i V. Toten, men kan neppe sikkert paavises ellers (jfr. Bd. II S. 258). Sidste Led maa efter Nutidsformen og de senere Skriftformer være heimr, medens Formen i AB. tyder paa en Sms. med vin. Paa Overgang mellem disse Sammensætningsled har man ogsaa ellers Exempler. Den opr. Form er vel *Heggsvin, sms. med Trænavnet heggr (S. Bugge).

21—23. Bjørgan. Udt. *bjö'rjann*, Dat. *-jøm.* — i Biorghum DN. II 226, 1345. af Biarger (urigtigt trykt Suarger) AB. 48. Bierghen Bierwe NRJ. II 180. Berg OE. 66. Biørgie DN. I 791, 1535. Berg 1559. Biørgum 1590. Biørgumb 1626. Biørge 1631. Biørgen 1665. 1723.

Se Stadsbygden GN. 48, jfr. Opdal GN. 111.

24. Bjørgtrøen. Kaldes *trø'a.*

25. Lian. Udt. *li'ann*, Dat. *li'øm.*

Se Hevne GN. 10. GN. 25—32 ligger i Holtas Dalføre.

26. 27. Nordaunet. Udt. *nö'løne.* — Nordøune 1665. Nordøfne 1723.

Disse Gaarde tilligemed GN. 28 og sandsynlig ogsaa GN. 29 maa være Parter af en ældre samlet Gaard Aune, af auðn n., Ødegaard, ubeboet Gaard (Indl. S. 42).

28. Midtaunet. Kaldes *a'nnersøne.* — Medøune 1665. Midøfne 1723.

Daglignavnet er sms. med Mandsnavnet Anders.

29. Tronsaunet. Udt. *trö'nnsøne.* — Tranßøune 1665. Trondsøfne 1723.

Sms. med Mandsnavnet Trond.

31. Bruøien. Udt. *brŭ'øia.*

32. Nysetvolden. Kaldes *ja'mtvållen.*

33. Grøt. Udt. *grøt.* — af Griota AB. 48. Grodh NRJ. II 180. Grotte OE. 66. 1590. 1631. Grytte 1626. Grøtte 1665. 1723.

Af grjót n., Sten (Indl. S. 52). Nutidsformen maa vel snarest betragtes som Dat. med afkuttet Endevokal. Oftest har man Navne af denne Stamme i best. Flt., Grøtan (nordenfjelds i Rindalen, Aafjorden, Ørlandet, Hevne, Rennebu, Opdal, Hølandet, Sparbuen og Stod).

34. Megaarden. Udt. *mé'gålen.* — Midgaard 1590. 1631. Megaard 1665. 1723.

35. 37. Ramlo. Udt. *ra'mmló* (Elven *ræ'mmna*); dette Navn bruges dog nu nærmest om GN. 37, medens GN. 35 kaldes *ra'mmnann*, Dat. *-nøm.* — i Ramnaloe DN. II 226, 1345. af Rafnaloe AB. 48. af Ramlo AB. 48 s. Raffno (!) NRJ. II 180. Ramlo OE. 66. Randmoo (!) 1559. Ramlo 1590. Rambloe 1626. Ramblouff 1665. Rambloe 1723.

Samme Navn som Rennebu GN. 167. Her har man Elvenavnet Remna, som tydelig staar i Forbindelse med Gaardnavnet, ligesom med Daglignavnet Ramnan. Det er dog maaske sandsynligt, at Elvenavnet her er en sekundær Dannelse, og at Gaardnavnet er direkte sms. med Fuglenavnet rafn m.

36. Ramlosveet. Kaldes *svë'e*, Dat. *svë'a.*

37, 2. Skjethaugen. Udt. *sjë'tthøgen.*

38. Haugen. Udt. *hø'gen.*

39. Rathagen. Udt. *ră'thăgånn*, Dat. *-hăgå.*

Uagtet 1ste Vokal her er kort, kan man dog maaske anse 1ste Led som den samme Stamme, som man har i Ratet, Opdal GN. 168 (se dette) og Melhus GN. 112.

41. Drøivolden. Udt. *drøi'vållen* (Elven *drøi'a*).

Ligger ved Drøia, en Sideelv til Gula. Samme Navn har en liden Elv, som gaar ud i Rotla i Selbu. Det hænger maaske sammen med Adj. drœgr, Folkespr. drøg, duelig til at drage, dragende, og er da vel i Betydning beslægtet med Elvenavnet Draga (Drugu).

41, 2. Nytrøen. Kaldes *drøi'vållshøgen.*

42. Moen. Udt. *mó'n.* — Moo 1559?

43. Eggen. Udt. *æ'gga.* — Egge 1590. Egenn 1626. Eggenn 1631. Egen 1665. Eggen 1723.

Se Orkedalen GN. 40.

44. Tamlaget. Udt. *ta'mmlage*, Dat. *-laga.* — Tamlaff OE. 66. Tamloug 1559. Tamlog 1590. Thamblaug 1626. Thamlaugh 1631. Tamblaug 1665. Tamlag 1723.

Det synes rimeligt, at man i sidste Led har det lag n., som forekommer i mange Stedsnavne, især som andet Led, i forskjellige Betydninger, bl. a. om et Fiskested, et Sted, hvor man udlægger Fiskeredskaber (Indl. S. 63). Gaarden ligger ved Gula, men noget i Høiden. 1ste Led kunde mulig være det gamle þǫmb, som forekommer som Ønavn (Tomma), og som mulig ogsaa ligger til Grund for Gaardnavnet Temmen i Stange. Ordet bruges i det gamle Sprog om en Buestreng, men kunde mulig have været brugt i videre

Betydning om noget sterkt udspændt (se Bd. III S. 166). Paa Island findes Þambá som Elvenavn.

45. Bukrydningen. Udt. *bô'kkrønningen.*

46. Aasen. Udt. *å'sen*, Dat. *å'sa.* — Øfreaaß og Nederaas 1665. Ofwer og Nederaas 1723.

Ligger nederst i Hesjas Dal. De flg. Gaarde ligger paa venstre Side af Gula.

47. Ramlorydningen. Kaldes *rø'nningann.*

Se GN. 35.

47, 1. Harmoen. Udt. *hă'lmô'n.*

Betyder vel en tør og stenig Mo, jfr. Folkespr. Hardbakke.

48. Lillebakken. Kaldes *ba'kken.* Dat. *-ka.*

49. Grøtfætten. Kaldes *fæ'ttann*, Dat. *-tøm.*

1ste Led er GN. 33; om sidste Led se GN. 3.

50. Lilleslettet. Udt. *li'hlslætte.*

Af Slætte n., Slaatteng (Indl. S. 76 under slåttr).

51. Løvaasen. Udt. *lå'våsen.*

52. Evenaasen. Kaldes *sø'rensåsen.*

53. 54. Evenmoen. Udt. *ø'vinnmô'n.*

Disse Gaarde synes at maatte have Navn efter Elven Øvinda, der gaar fra S. ud i Gula. Da jeg ogsaa har hørt Elven kaldet Øvindsaa'a, Øvindsa, tør Forholdet mellem Navnene dog maaske være tvivlsomt; det kunde vel være tænkeligt, at Elvenavnet er yngre, og at Gaardnavnene er sms. med Mandsnavnet Øyvindr, Even. Efter Kartet er Evenaaen Navn ogsaa paa en Bielv til Holta; vel samme Navn.

55. Lesethaugen. Udt. *lé'séthøgen.*

56. 57. Leset. Udt. *lé'séten* (Elven *lé'a*).

Har Navn efter Elven Lea, en større Bielv til Gula. Dette Elvenavn forekommer neppe ellers.

58. Flatbergsengan. Udt. *flø'ttbørsængann.*

Ligger ligeoverfor GN. 10 paa den anden Side af Gula.

58, 3. Flatbergsvollan. Udt. *flø'ttbørsvållann.*

Ligger oppe i Ledalen (Leas Dalføre), opr. vel Sæter under Flatberg.

59. Haugen og Kløftvolden. Udt. *hø'gen. klø'fftvållen.*

60. Kvernmoen. Udt. *kvæ'nnmô'n.*

Ligger ved en Kvernbæk.

61. 62. Gilsetstøen. Kaldes *bæ'rjan.*

Jfr. GN. 6.

63. Bolingmoen. Udt. *bô'lingmô'n* (Elven *bô'linga* eller *bô'lunga*).

Har Navn efter Bolinga eller Bolunga, en Sideelv til Gula. Dette Elvenavn forekommer nok ikke ellers; men man har maaske Spor til det i Gaardnavnet i Bollonggaøy eller Bolungharøyri paa Hadeland (DN. III 90, 1310 og V 92, 1335), vel det nuv. Balangrud i Jevnaker, og i Bolungaholt, nu

Bonnegolt, i Hedrum. Maaske kunde man ogsaa sammenligne Gaardnavnet Bulung, udt. Bolong, i Sparbuen og i Faaberg, Bolongen i Vaage (Bd. IV, 1 S. 89) og Bolungneset i Vestnes. De ovf. anførte Navne i Jevnaker og i Hedrum sættes af Fritzner i Forbindelse med bolungr m., ung Stud (?).

64. Meaavolden og Ledalsvolden. Udt. *mei'åvållen. lé'dals-vållen.*

Det første Navn er sms. med det under Aalen GN. 167 omtalte Elvenavn Meiaaen. Det andet Sted ligger ved Elven Lea.

65. Skjellaavolden. Udt. *sjæ'llåvållann* (ogsaa kaldet *rå'å*, Dat. *rå'ånn*).

Har Navn efter Skjellaaen, der gaar til Holta. Elvenavnet kunde komme af Plantenavnet *skella, nu Skjella, Skjellegras (Bd. IV, 1 S. 218), eller det kunde sættes i Forbindelse med Folkespr. Skjella f., skarp, kold Landvind, som sætter ned fra Dalstrøgene.

FORSVUNDNE NAVNE.

Midrudh AB. 48.

Man kunde gjætte, at det er samme Gaard som GN. 28.

Austelydh NRJ. II 180. Østeliidh DN. I 791, 1535 (i Aalen?).

Kirkehuss NRJ. II 180. Kyrkehus DN. XII 777, c. 1550.

Dette kan ikke være Kirkhus i Aalen, da denne Gaard nævnes NRJ. II 179.

Almaas 1590.

Maaske Almaas i Aalen eller mulig Almaas i Singsaas, der ligger tæt ved Holtaalens Grændse, eller en Part af den sidste.

Indsetter 1590.

Høgsetther 1559. Heggeset DN. XII 777, c. 1550.

Kan maaske være = Hegset i Aalen, GN. 128.

24.

SINGSAAS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Singsaas. Udt. *sĕ̄ngsås.*

Navnet tilhører opr. den Gaard, paa hvis Grund Sognets Kirke tidligere stod, se GN. 17.

Gaardenes Navne: **1. Reppe.** Udt. *ræ̀ppe.* — Reppenn 1626. Reppe 1631. 1664. 1723.

Navnet findes ogsaa i Strinden (a Ræppini 1297, af Reppene AB.), i Stjørdalen (a Reppene AB.) og i Værdalen. Af de citerede Steder sees, at det er en Sms. med vin; i Stjørdalen, hvor saadanne Sammensætninger nu regelmæssig ender paa -a (jfr. Indl. S. 87), udtales Navnet nu Ræppa. Den oprindelige Form saaledes *Reppin. 1ste Led kunde være Elvenavnet Reppa, som endnu er bevaret som saadant i Sundalen, og hvortil der er Spor i Reppedalen i Haus og i Gaardnavnet Reppa i Bindalen; det kan komme af Adj. rapp, hurtig, som antagelig er gammelt, opr. hrappr (S. Bugge). Der gaar her en liden Elv ud i Gula strax ovenfor Gaarden. Repp- forekommer forøvrigt i mange Navne, saaledes i Repp i Lom; Repp og Reppen heder ellers enkelte Gaarde hist og her i Landet, det sidste i Fosnes og nogle andre Steder i Namdalen udt. Reppa. Rimeligvis er de ikke alle at forklare paa samme Maade; i enkelte Tilfælde kan man vel tænke paa hreppr m., en Grænd, en liden Bygd (jfr. Bd. IV, 1 S. 61 f.).

2. Huset. Udt. *hú̀se*, Dat. *hú̀sa.* — Huuß 1664. Huus 1723.

3. Aasen. Udt. *å̀sen*, Dat. *å̀sa.* — Aas 1723.

4. Eggan. Udt. *æ̀ggænn*, Dat. *-gøm.* — Egge 1559. Eggom DN. XII 770, c. 1570. Egen 1665. Eggen 1723.

***Eggjar, se Rennebu GN. 57.**

5. Rødsløkken. Udt. *rø̀sslykkja.* — Rotzlyche 1626. Rødtzløche 1631. Røsløchen 1665. Rosløcken 1723.

Sms. af den flg. Gaards Navn og lykkja f., Løkke, indgjerdet Jordstykke (Indl. S. 66).

5, 2. Bangan. Udt. *ba'ngann*, Dat. *-gøm.*

Af Bang m., som ikke findes opført hos Aasen og Ross, men som endnu kjendes i Opdal, Rennebu og Soknedalen i Betydning af en Forhøining, en lavere Terrasse. Heraf flere Gaardnavne. Jfr. Soknedalen GN. 9, 3. Hid hører ogsaa utvivlsomt Bangen i Tønset (GN. 50, 6, Bd. III S. 399).

6. Rød. Udt. *rø'e*, Dat. *rø.* — Rødt DN. XII 777, c. 1570. Røed 1626. Røedt 1631. Røe 1665. 1723.

En meget almindelig Nutidsform af det gamle ruð n., Rydning, ryddet Sted. Udtaleformen er best. n., og Dativformen maa ansees som en Sammendragning af Røa.

7. Kot. Udt. *kått.* — Kaatt 1665. Kaat, Kaatt 1723.

Af kot n., Hytte, lidet Hus; forekommer ofte i Stedsnavne, baade usms. og sms. Ofte i Flt., som Kottan Melhus GN. 24, Kaater i Vaaler Sml. (Bd. I S. 362), Kaade i Mosterø og i Fister; desuden har der været Gaarde af dette Navn i Strinden og paa Ytterøen. Sms. har man det f. Ex. i Kotenget i Bjugn (se S. 34) og i Tønset (Bd. III S. 404) og Kotmoen i Tolgen (Bd. III S. 413).

8. Telsnes. Udt. *tæ'lsnæs.* — Telsness NRJ. II 171. Telsnes DN. XI 775, 1549. Tolsnes, Talsnes 1559. Talßnes 1665. Talsnæs 1723.

Navnet findes med samme Udtale ogsaa i Værdalen. Udt. viser, at det ikke indeholder samme Stamme som Tellesaas i Id (Bd. I S. 211 afledet af þelli n., ungt Furutræ), og heller ikke kan det sammenstilles med Telnes i Tønset og i Tolgen (af Elvenavn Tela, Bd. III S. 400. 409). Det kunde være opstaaet af Talsnes ved uren Udt. af a, hvilket ogsaa flere af de ældre Skriftformer tyder paa. S. Bugge antager, at 1ste Led kunde være et *telgr (nu Telg, Talg), Bregne.

9. Refset. Kaldes alm. *ø'ne*, Dat. *ø'na*, men ogsaa opgivet udt. *rø'ffsæt.* — Ræfsett 1723.

1ste Led kunde være Mandsnavnet Refr (Personn. i Stedsn. S. 201); men det var ogsaa tænkeligt, at det er et gammelt Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden, jfr. Støren GN. 31.

10. Molan. Udt. *mø'lann*, Dat. *-løm.* — Melhem NRJ. II 171. Mæle Cap. Mølenn, Mølem 1559. Mallumb 1665. Mallum 1723.

Best. Flt. af melr m., Mæl, som i Stedsnavne nu undertiden udtales Møl (Indl. S. 67). Der er store Lermæler nedenfor Gaarden. Har tidligere urigtigt været skr. Malum.

11. Osøien. Udt. *ó'søia.* — af Oosøy AB. 46. Oesøø NRJ. II 171. Aasønn, Osønn 1559. Oßøehnn 1626. Asøye 1631. Aasøyen 1665. Osøyen 1723.

1ste Led er óss m., Os, som her maa have Hensyn til, at Fora og Herjaaen et kort Stykke ovenfor falder ud i Gula; ved den førstes Udløb ligger efter Kartet Pladsen Oset (se Indl. S. 69). Sidste Led er øy f., i Betydning af en lav Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

12. Fjeset. Udt. *fjé'sæt*, Dat. *-sæten.* — af Fesætre AB. 46. Fesetter NRJ. II 170. Fesett 1559. Fæsitt 1590. Fisett 1626. Fesset 1665. Fæsett, Feesett 1723.

Fésetr, af fé n., Fæ, Gods, og setr n. (Indl. S. 74). Samme Form af 1ste Led har man nu ogsaa i Fjeset i Inderøen og i Sparbuen og i Fjebu i Søndeled (Thj. VSS. 1882 S. 12).

13. Vilmansøien. Kaldes *øi'a*. — Øen NRJ. II 170. Øyenn 1559. 1631. Øyen 1723.

Har sit Navn efter en i den sidste Halvdel af det 17de Aarh. indflyttet Svenske, som boede her (se Thj. VSS. i det 19de Aarh. I S. 312).

14. Kirkvold. Udt. *kø'rkvåll*. — Kirkewoldh NRJ. II 170. Kirckerudt (!) 1559. Kyrkevoldt DN. XII 777, c. 1570. Kirckewold 1665. Kierckvold 1723.

Gaarden har antagelig engang været Kirkegods og deraf faaet sit Navn. Den ligger nær Kirkens gamle Plads.

15. Digre. Udt. *di'jer*. — Dygrenn 1559. Dygre DN. XII 777, c. 1570. Degre 1631. Digre 1665. 1723.

Uagtet den paafaldende Udtaleform kunde det utvivlsomt ligesom Digre i Strinden (GN. 125) være en Sms. med vin, altsaa opr. *Digrin. 1ste Led er Adj. digr, tyk, i Stedsnavne vel nærmest: stor (Fritzner), som findes i flere Stedsnavne som Degrum i Enebak (Bd. II S. 213), i det især paa Vestlandet meget hyppige Digernes eller Digranes, i Devold i Grytten, Devol i V. Toten og maaske ogsaa i Devegge i Nes Hall.

15, 7. Blomøien. Udt. *blo'mmøia*.

Jfr. Orkedalen GN. 231.

16. Høggaas. Udt. *hø'ggås*. — Haanckaas OE. 65 ? Hogaas 1559. Hugsaas 1590. Hogaas 1626. Houg Aas 1631. Hugaas 1665. 1723.

Af hǫgg n., i Betydning af Hugst, Tømmerhugst; jfr. Hoggaasen i Romedal (Bd. III S. 143) og Høgglien Meldalen GN. 195.

17. Singsaas. Udt. *sé'ngsås*. — Ssynoss DN. XI 221, 1489. Signisass, Siniass NRJ. II 170. Singsaas OE. 68. Singesaker (!) OE. 65. 159. Singillsaas Cap. Singsaas 1559. 1590. 1631. Suingsaas (!) 1626. Singsaaß 1665. Singsaas 1723.

Formen Singillsaas i Jordebogen fra ca. 1540 viser vel hen til Navnets rette Oprindelse, at det nemlig er sms. med et Mandsnavn Singull eller Singulfr, som man ogsaa har i Singsaker ved Trondhjem (af Singulsakre AB. 32), i det i MA. nævnte, men nu forsvundne Singulshaugr i Manger og mulig ogsaa i Singstad i Rissen (S. 112). Se Ldsbl. 199, Thj. VSS. 1882 S. 56. Her stod Sognekirken, indtil den i nyere Tid blev flyttet til Forset.

18. Hindbjørgen. Udt. *hi'nnbjørja* (Elvenavnet udt. *hæ'nda*). — Henndeberrig 1626. Hindberg 1631. 1665. Hindbiørg 1723.

1ste Led maa være Henda, Navn paa en Elv, som omtr. ligeoverfor Gaarden falder ud i Gula. Paa den anden Side, ved Elvens Udløb, ligger Hendøien (GN. 34). Sidste Led er bjǫrg f., fremskydende Bjerg (Indl. S. 43). Elvenavnet synes at maatte afledes af hǫnd f., Haand, Arm, og maa have sin Grund i en Anskuelse af de Bøininger, Elven gjør; jfr. ogsaa det af Aasen fra Orkedalen anførte Henda f., Haandfuld, Knippe. Dette Elvenavn kan neppe sikkert paavises andetsteds, medens der er flere Spor til et Elvenavn Handa, der vel maa have samme Oprindelse, som i Handeland i Kvinesdal, Handadalen ved Nærøfjorden, Handal i Lavik, Handaa i Nesne o. fl.

19. Hindsværk. Udt. *hi'nnsværk*. — Heenswerk NRJ. II 170. Hedensuerck OE. 65. Hindtzuerck 1559. 1590. 1631. Hinntzuerck 1626. Hindsuerck 1665. Hindsverck 1723.

Gaarden ligger nær Hindbjørgen og ligeoverfor Udløbet af Henda. Man kunde derfor fristes til at sætte Navnet i Forbindelse med disse; det vil dog

være ligesaa vanskeligt sprogligt at forklare en saadan Forbindelse som at forklare Randsværk, Navn paa nogle Sætre i Vaage, af Navnet paa den forbiflydende Elv, Rinda (se Bd. IV, 1 S. 82). Det synes derfor rimeligt, med Støtte af de ældste Skriftformer, at antage som opr. Form Heðinsverk af Mandsnavnet Heðinn (Personn. i Stedsn. S. 121). Sidste Led er verk n., Gjerning, Arbeide, og maa vel, hvis 1ste Led er et Mandsnavn, forstaaes om en af ham opryddet Gaard (jfr. Bd. IV, 1 anf. St.).

20. Morken. Kaldes *hô'linn*, Dat. *hô'la.* — Mørch 1665. Morcken 1723.

Som Betoningen viser, har man i Daglignavnet ikke det alm. höll m., men Sideformen Hole m., som efter Aasen og Ross bruges søndenfjelds om en langagtig Forhøining, en Jordryg mellem dybe Hulninger eller Bækkeløb (Indl. S. 56).

21. Reiten. Udt. *ré'ten*, Dat. *ré'ta.* — af Reitom AB. 47. Rettum 1590. Reiten 1665. 1723.

Reitar. Se Aalen GN. 55. Som det sees, er Navnet fra 17de Aarh. gaaet over til Entalsord.

21, 3. Reitstøen. Udt. *ré'tstøa.*

Jfr. Gilsetstøen Holtaalen GN. 6.

22. Brenna. Udt. *bræ'nna*, Dat. *brænn.* — Brende 1631. Brennde 1665. Brende 1723.

Jfr. Holtaalen GN. 5, hvor det imidlertid som alm. er et svagt Hunkjønsord, medens det her, som Betoningen viser, er sterkt; se om denne Vexling Indl. S. 45.

23. Almaas. Udt. *ø'lmås.* — af Almasom AB. 46. Almosa NRJ. II 170. Almus OE. 65. Almus 1559. Almaas 1590. Allemaas 1626. 1631. Almbaas 1665. Almaas 1723.

Almásar. Jfr. Aalen GN. 14.

23, 2. Gjerdet. Udt. *ja'le.*

23, 3. Storøien. Kaldes *ø'lmåsøia.*

23, 18. Paalslettet. Udt. *på'lslætte.*

23, 26. Brennbakken. Kaldes *grø'ffse*, Dat. *grø'ffsa.*

Daglignavnet maa vel være beslægtet med Grøfsa Aalen GN. 50, 2, som imidlertid er svagt Hunkjønsord, medens dette er sterkt Intetkjønsord. Det staar maaske nærmere det af Ross (fra Hallingdal) opførte Gryfse n., ujevnt, stenet og hullet Stykke Land med mange opstikkende jordfaste Stene.

24. Krokan. Udt. *krô'kænn*, Dat. *-køm.*

Ligger ved en stor Bøining af Gula; deraf Navnet.

25. Djupdalsbakken. Kaldes *vé're*, Dat. *vé'ra.*

Daglignavnet er Folkespr. Vær n., Opholdssted, Tilholdssted, oldn. ver n., Vær. At Vokalen er gaaet over til lukt e, er i Overensstemmelse med stedlige Udtaleforhold.

26. Langaasen. Udt. *la'ngåsen.*

26, 2. Bolungmoløkken. Udt. *bô'lóngmólykkja.*

Har Navn efter den samme Elv Bolinga eller Bolunga som Holtaalen GN. 63 eller er kanske snarere sms. med dette Gaardnavn.

27. Dragaashaugen. Kaldes *sê'rím.*

Daglignavnet skal Stedet have faaet efter Folk, som har boet der. En Aasstrækning, som ligger mellem denne Gaard og GN. 30, heder efter Kartet Dragaasen. Denne og de flg. Gaarde ligger paa venstre Side af Gula.

28. Lilleeidet. Kaldes *hăggstre*, Dat. *-stra.*

Daglignavnet er Folkespr. Hogster m., Hugst, Sted, hvor Skoven fældes, oldn. h ǫ g s t r, men er her som Stedsnavn gaaet over til Intetkjønsord. Jfr. Høggaasen Soknedalen GN. 16 og Høgglien Meldalen GN. 195.

29. Almaasbroen. Udt. *ø̀lmåsbrúa.*

Sms. med Navnet Almaas, GN. 23.

30. Dragaasøien. Udt. *drăgåsøia.*

31. Høiaasen. Udt. *høìåsen.*

Efter den opgivne Udt. maa 1ste Led være h ø y n., Hø, og Navnet maa betegne, at Stedet har været Slaatteland; jfr. Meldalen GN. 62 (Indl. S. 59).

32. Skjurosen. Udt. *sjŭ̀losen* (Elvenavnet udt. *sjŭ̀la*).

Ligger ved Elven Skjulas Udløb i Gula. Hvis Udt. er rigtigt opgivet, kan det ikke være det samme som det Elvenavn Skjor af Fuglenavnet Skjor (ogsaa Skjur), som er formodet ved Opdal GN. 272. Et Elvenavn Skjula eller Skjul kan neppe paavises ellers. S. Bugge antager, at Elven opr. har hedet * S k y r ð, af s k e r a, jfr. glsvensk s k y r þ, det at skjære. Deraf maaske S k y r f u i n, se S. 234. Efter Kartet gaar Elven oppe i Fjeldet gjennem et Vand Skjulungen.

33. Raaen. Udt. *rå̀a.*

Se Aalen GN. 13, 3.

34. Hendøien. Udt. *hæ̀ndøia.*

Ligger ved Udløbet af Elven Henda, jfr. GN. 18. Sidste Led er ø y f., flad Strækning ved Vand eller Elv (Indl. S. 88).

35. Kolmoen. Kaldes *næ̀svållen.*

Vel af k o l n., Kul, efter tidligere dreven Kulbrænding.

36. Basmoen. Udt. *bằsmó'n.*

Vel et nyere Navn; findes ogsaa i Rødenes (Bd. I S. 173), men er der en Sms. med Gaardnavnet Ba.

37. Tildran. Udt. *tì'lldrann*, Dat. *-drøm.*

Dette Navn eller ialfald dermed beslægtede Navne findes paa flere Steder: Tilder i Klæbu (T i l d r a r 1225), Tildren i Stjørdalen, udt. Tillra, Tildren i Aasen, udt. Tillra (af T i e l d r o m AB.) og rimeligvis ogsaa Tjeldrum i Værdalen, udt. Kjællraam. Derhos har der været en Gaard T i l d r a r i Støren (a f T i l l r a AB. 47, som vistnok maa sigte til Gaarden i Støren og ikke til denne i Singsaas); det sidste har man ogsaa i det endnu bevarede Elvenavn Tillra (tostav. Beton.) i Støren og i det gamle T i l d r a d a l s B i o r g AB. 45, som indeholder en Sms. med Elvenavnet. Sandsynlig ligger der i Regelen et Elvenavn til Grund for disse Gaardnavne; men om dettes Oprindelse og Betydning kan jeg intet oplyse. Udenfor disse trondhjemske Bygder kan der neppe paavises noget sikkert Exempel paa dette Navn. Det var vel tænkeligt, at Navnet her kunde være fremkommet ved Opkaldelse.

38. Tildermo. Kaldes *ø̀vermælen.*

39. Aunmoen. Udt. *ø̀nmó'n.*

1ste Led er a u ð n n., Ødegaard, Underbrug (Indl. S. 42).

40. Aungrinden. Udt. *ø̀ngrinda.*

Sidste Led er **grind** f., Grind; i saadanne Forbindelser vel at forstaa om et Sted, som ligger i Nærheden af et Grindeled (Indl. S. 52).

41. Aunbakken. Udt. *ø'nbakkinn*.

42. Tilderaas. Kaldes *å'sann*, Dat. *-søm*.

43. Aunøien. Kaldes *nė'rmælen*.

44. Engan. Udt. *æ'ngænn*, Dat. *-gøm*. — Inghen NRJ. II 170. Enge OE. 65. 1559. 1590. 1626. 1631. 1665. 1723.

Se Opdal GN. 56.

45. Hermo. Udt. *hæ'rmô* (Elven *hæ'rjåa*). — af Heriamo AB. 47. Hellimo NRJ. II 170. Herimo OE. 65. Hermoo, Hierremo 1559. Heremou 1590. Hiermo 1626. Hermoe 1631. 1664. 1723.

Sms. med Elvenavnet, som opr. har været **Her** eller **Herja**. Til dette findes der ogsaa ellers Spor i endel sammensatte Stedsnavne, hvor det dog ofte er vanskeligt at skille fra det hyppigere Elvenavn **Hæra**.

46. Sagpladsen. Kaldes *sa'ga*.

47. Mørset. Udt. *mø'rrsét*. — af Marasætre AB. 47. Morβettir 1590. Moersett 1626. Morsett 1631. 1665. 1723.

Marasetr, hvori 1ste Led sandsynlig er Gen. Flt. af **marr** m., Hest. Vokalovergangen i de nyere Former og den nuv. Form er dog paafaldende. Denne og de følgende Gaarde indtil GN. 56 ligger i Foras Sidedal.

48. Ravnaas. Udt. *ra'mmnåsen*. — Ramaas DN. XII 777, c. 1570. Rafnaas 1665. 1723.

Sms. med Fuglenavnet **rafn** m., Ravn.

49. Kosberg. Udt. *kô'ssbær*. — af Kodzberge AB. 46. Kaasberig 1590. Koeβberrig 1626. Koβberg 1631. Korβberrig 1665. Kaasberg 1723.

Se Rennebu GN. 58.

50. Fløttan. Udt. *flø'ttænn*, Dat. *-tøm*. — af Flatom AB. 47. Søflod 1559. Fløtum 1590. Fløttumb 1626. 1665. Fløttum 1723.

Flatir, Flt. af **flǫt** f., Flade, flad Strækning (Indl. S. 50). Samme Navn er Fløttum i Soknedalen og i Nes Hdm. (Bd. III S. 60).

51. Sandrød. Udt. *sa'nnrȫ'n*, Dat. *-røa*. — Sandrødt 1590. Sandrøed 1626. Sanderøe 1631. Sanderoe 1665. Sandrøe 1723.

En Sms. med **ruð** n., Rydning (Indl. S. 71); har nu faaet Hankjønsartikelen tillagt. 1ste Led hentyder til sandig Jordbund.

52. Løvrød. Udt. *lø'vrȫ'n* (ogsaa hørt *lau'vrȫ'n*). — Løffritt, Laubrødt 1590. Løffuerøed 1626. Løffrodt 1631. Løffre 1665. Løfrøe 1723.

Ogsaa en Sms. med **ruð** n. 1ste Led kunde være **lauf** n., Løv; men en Sms. af **ruð** dermed vilde dog være mindre sædvanlig. Man kunde ogsaa tænke paa Mandsnavnet **Leifi** ligesom ved Løverød i Aremark (Bd. I S. 182).

53. Odden. Udt. *o'ddinn*. — Odde 1665. 1723.

Navnet maa have Hensyn til, at Gaarden ligger paa en Aas, som stikker spidst frem mellem Foras og dens Bielv Nyaaens Dale.

54. Langrød. Udt. *la'ngrȫ'n*. — af Langarudi AB. 47. Lannge roed 1626. Langoe(!) 1631. Langeroe 1665. Langrøe 1723.

Langaruð, af ruð n. og Adj. langr, lang, som her ligesom ellers i Navne maa hentyde til langstrakt Jordvei.

55. Høen. Udt. *hø'a*, Dat. *hø'en*. — Høy aaudn OE. 159? Hødt 1590. Hiøenn 1626. Høyen 1631. Høen 1665. 1723.

Navnet forekommer ogsaa i Værdalen og i Sparbuen; dets Betydning er tvivlsom (Thj. VSS. 1882 S. 23).

56. Kvernrød. Udt. *kvæ'nnrø'n*. — af Quernarudhi AB. 46. Qwarnerwth NRJ. II 170. Quernerud OE. 65. Quernnrødt 1559. 1590. 1626. Quernøe (!) 1631. Quernerø 1665. Qvernrøe 1723.

1ste Led indeholder sandsynlig et Navn paa den større Bæk, som her falder ud i Fora. Til et Elvenavn Kverna er der flere Spor.

57. Forset. Udt. *fö'lséten*. — i Furusætre AB. 47. Fordesetter NRJ. II 170. Forsett 1559. 1590. 1631. Forsetter 1626. Foerset 1665. Forsett 1723.

1ste Led maa utvivlsomt indeholde Navnet paa den store Bielv, som her løber ud i Gula, Fora, udt. Fola med lukt o, «tykt» l og enstav. Betoning; fra Tolgen er opgivet Udt. Fora. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Formen i AB. er feilagtig, og at Skrivemaaden Fordesetter fra ca. 1520 giver Anvisning paa den opr. Form. Elvenavnets gamle Form maa have været Forð eller Fǫrð; det samme eller ialfald et beslægtet Elvenavn har der ogsaa været paa Inderøen, bevaret i Gaardnavnene Folen, udt. Fola som Elvenavnet her, men med tostav. Betoning (af Fordho AB.), og Falbu (af Fardabu AB., Fordebo c. 1520), som begge ligger ved samme Vandløb; der synes det gamle Navn at have været svagt Hunkjønsord (Thj. VSS. 1882 S. 13). Paa denne Gaard staar nu Sognets Kirke.

58. Hostad. Udt. *hŏ'stān*, Dat. *-stā*.

Er vel en Sms. af Adj. hár, høi, og staðir (Indl. S. 77); jfr. Orkedalen GN. 45.

59. Vinsnes. Udt. *vi'nnsnes*. — i Vinsznese DN. V 166, 1349. af Vindznese AB. 46. Vyndzness NRJ. II 171. Vinsnees OE. 65. Windtznes 1559. 1590. Vindznes DN. XII 777, c. 1570. Weitznnes (!) 1626. Vinsnees 1631. Vindsnes 1665. Vindsnæs 1723.

Gaarden ligger ved Udløbet i Gulelven af en Bæk, som kommer fra Vindtjernet, og som er opgivet at kaldes Vinda (tostav. Beton.). Der synes nødvendig at maatte være en Forbindelse mellem disse Navne; men den sproglige Forklaring deraf er meget vanskelig. At 1ste Led skulde indeholde et Navn af Hankjøn paa det lille Vand eller Tjernet, er ikke rimeligt. Da det er sikkert, at Bækkenavne undertiden er Hankjønsord, kunde man tænke sig, at denne Bæk opr. har havt et saadant, og at Navnet Vinda senere er dannet i Overensstemmelse med de flere andre Bækkenavne af Hunkjønsform; men dette er heller ikke særdeles sandsynligt. Gaardnavnet Vinsnes findes ogsaa i Norddalen, Ørskog, Godø Sdm. og Stegen, ligeledes i Fet, hvor det dog er opstaaet af Vindilsnes (Bd. II S. 236). Om Elvenavnet Vinda jfr. Opdal GN. 162.

60. Øian. Udt. *øi'ænn*. — af Øyo vidher Skyrfuin AB. 46? Øyenn 1590. 1631. Øienn 1626. Øyen 1665. 1723.

Af øy f., lav Strækning ved Vand; Gaarden ligger ved Hovedelven.

61. Grytdal. Udt. *grý'tdalen* (Elvenavnet *grý'ta*). — Grydall 1616. 1631. 1665. 1723.

Gaarden har Navn efter den lille Elv Gryta, ved hvilken den ligger; en Plads ved dens Udløb i Gulelven heder Grytbakken.

62. Øverli. Kaldes *li'a.* — Offuerlj 1626. Offuerlidt 1631. Øffuerli 1665. Owerlje 1723.

Ligger høit oppe paa Aasen mellem Gulas og Buas Dalfører.

63. Hetling. Udt. *hæ̀hling.* — Hetlinng 1626. Hetlinngh 1631. Hetling 1665. 1723.

Forklares vel rimeligst af h e s l i n., et med Hassel bevoxet Sted, og e n g f., Eng, som i Sms. ofte bliver til -ing (Indl. S. 49).

64. Trøien. Udt. *trő'jen.*

1ste Led kunde være Folkespr. Tro f., Rende, Vandrende af Træ.

65. Bogen. Udt. *bó'ven,* Dat. *bó'va.* — Boie OE. 65. Bogenn, Boen 1559. Boenn 1590. Bøenne 1626. Boyenn 1631. 1665. Bogen 1723.

Af b u g r m., Bøining. Udtales nu i Stedsnavne i Regelen som her med lukt o (Indl. S. 46); jfr. Aa GN. 26. Navnet har Hensyn til en Bøining, som Gulelven her gjør.

66. Bakaasen. Udt. *bă'kåsen.*

Samme Navn som Aalen GN. 106. Saavidt det kan sees af Kartet, ligger den oppe i en mod NØ. heldende Aasli.

67. Kjellen. Udt. *kæ'llen,* Dat. *kæ'lla.* — Kieldenn 1626. Kiellen 1631. Hiellen 1665. Hielden 1723.

* H j a l l r m., en Terrasse, en flad Afsats i en Li eller en Fjeldside (Indl. S. 55. Om Udt. se Rennebu GN. 30). Efter Gaardens nuv. Beliggenhed kan det synes uforstaaeligt, at den har faaet dette Navn, da den kun ligger ubetydeligt høiere end den flade Dalbund (jfr. Ldsbl. 200). Men efter en paa Gaarden endnu bevaret Tradition skal den tidligere have ligget paa en meget høiere liggende Flade oppe i Fjeldlien. Der er der en Slaatteng, som endnu kaldes Stor-Kjellen.

68. Nordløkken. Udt. *nŏ'llykka.* — Lyechenn 1626. Locken 1631. Løchen 1665. Løcken 1723.

Af l y k k j a f., Løkke, indhegnet Jordstykke. Sørløkken hører til Budalen (GN. 1).

69. Buset. Udt *bŭ'séten.* — Busett 1559. Busettir, Busett 1590. Busetter 1626. Busett 1631. Bueset 1665. Buesett 1723.

Ligger i Buas Dalføre, og 1ste Led maa indeholde denne Elvs Navn.

69, 4. Svenstuen. Udt. *svæ'nnstů.*

1ste Led er Mandsnavnet S v e i n n, sidste Led s t o f a f., Stue, her som saa ofte brugt om en Part af en Gaard.

69, 9. Gjerdet. Udt. *ja'te.*

69, 10. Løkken. Kaldes *bŭ'sétlykka.*

70. Sætereng. Udt. *sæ'tring.* — Settereng 1590. Setteruig (!) 1626. Setter 1631. Settereng 1665. 1723.

Af s e t r n. og e n g f. (Indl. S. 74 og 49). Denne Sms. forekommer neppe andensteds; maa vel betegne et Eng, en Vold, som engang har været brugt til Sæter.

71. Rydningen. Udt. *rø'nning.* — Rødning 1626. Røingh (!) 1631. Rønning 1665. 1723.

Af r u ð n i n g r m., Rydning, ryddet Land (Indl. S. 72).

71, 3. Grinden. Udt. *gri'nda.*

Navnet er vel at forstaa i samme Betydning som i GN. 40.

72—102. Om disse Udslaatters og Sætres Navne erholdtes ingen paalidelig Oplysning med Hensyn til Udtalen. De allerfleste af Navnene er Sammensætninger af Gaardnavne i Bygden med -volden.

FORSVUNDNE NAVNE.

Af Øyo vidher Skyrfuin, af Buøiom, af Brunøiom AB. 46.

Den første af disse Gaarde er mulig Øian, GN. 60; men det er ikke sikkert, om disse Gaarde er at søge i Singsaas og ikke snarere i Støren eller i Soknedalen. Skyrfuin synes at maatte være et Gaardnavn sms. med vin. 1ste Led kunde maaske indeholde det under GN. 32 nævnte Elvenavn *Skyrð, altsaa opr. *Skyrðvin.

Af Nyhusa AB. 47.

Er sandsynlig Nyhus i Soknedalen.

Af Klet AB. 47.

Boelsem NRJ. II 171.

Dregemoe 1626.

Quermoe 1665.

Formodentlig Feilskrift for Quernmoe.

25.

BUDALENS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Budalen. Udt. *bú'dalen.* — Opr. Gaardnavn, se GN. 7 og 8.

Budalens Annexkirke er fra nyere Tid; den nævnes ikke i Reformatsen. Vel først oprettet ved Reskript af 26de Marts 1753.

Gaardenes Navne: 1. **Sørløkken.** Udt. *sø'lykḳa.* — Løcken 1631. 1665. 1723.

Se Singsaas GN. 68.

1, 4. **Løkkemoen.** Udt. *ly'ḳmő'n.*

2. **Bakken.** Udt. *ba'kkinŋ.* — Backen 1723.

3. **Bjørklien.** Kaldes *lí'a.* — Bierchelj 1626. Bierckli 1665. Biercklie 1723.

1ste Led er her vistnok ligefrem Trænavnet **b j ǫ r k** f.

4. **Krigsvold.** Udt. *krí'ssvåḷḷ.* — Stritzuold 1626. Stridtzuold 1631. Krigẞuold 1665. Krigswold 1723.

Navnet er sandsynlig ikke meget gammelt, og der synes at have været nogen Vaklen i Stedets Benævnelse, idet dog begge Navne maa have samme Betydning. Man kunde antage, at de enten har Hensyn til en Kamp, som har staaet paa Stedet, eller (maaske spøgende) til en Strid om Eiendomsretten ligesom de med **þ r æ t a** sammensatte (jfr. Rennebu GN. 75).

5. **Storlien.** Udt. *stő'rlía.* — Stoerrelj 1626. Storlidt 1631. Storlj 1665. Storlie 1723.

5, 2. **Skarpmovolden.** Kaldes *ska'rpmő'n.*

Adj. skarp maa her som sædvanlig hentyde til tør, mager Jordbund.

6. **Brandeggen.** Udt. *bræ'nnægga*, Dat. *-gen.* — Brandeggen 1626. 1631. 1665. Brandeng, Brandeggen 1723.

1ste Led, brandr m., Brand, Brænding, sigter vel her som ofte til Brænding, som er anvendt til Rydning af Jorden (Indl. S. 45).

7. **Budalen lille.** Kaldes *é'lesgålen.* — Bodal (Ødegaard) DN. XI 221, 1489. Lille Buedall 1626. Budall 1631. 1665. Buedal 1723.

8. 9. **Budalen store.** Udt. *bú'dalen.* — Buedall 1626.

Har Navn efter Elven Bua (udt. med enstav. Beton.), ved hvilken Gaarden ligger. Dette Elvenavn kan, saavidt vides, ikke sikkert paavises andensteds, men kan mulig ligge i enkelte af de mange med Bu- sms. Stedsnavne. Daglignavnet Elesgaarden er vel sms. med Mandsnavnet Ellef, Ellev, det gamle Eilífr.

10. **Tomoen.** Udt. *tő'mő'n*, Dat. *-móa.*

1ste Led er mulig det af Aasen fra Guldalen opførte Tov n., etslags tætvoxende Græs (omtr. som Smele og Ryskje).

11. **Bjørkaasen.** Udt. *bjø'rkåsen.* — Bierckenaas 1723.

12. **Vold.** Kaldes *kÿ'nnåsen.* — Wold 1631. 1665. Vold eller Kjønaas 1723.

Daglignavnet er sms. med tjǫrn f., Tjern. Navnet tilhører vel egentlig en Aas nær Gaarden, paa hvis øverste Flade der ligger et Tjern.

13. 14. **Moen søndre og nordre.** Kaldes *sø'galen* og *nő'ļgalen.* — Moe 1631. Mou 1665. Moe 1723.

15. **Vold.** Udt. *vå'llen.* — Vold 1723.

16. **Enodden.** Kaldes *ø'ddinn.* — Enaad 1624. Eennaad 1626. Einodt 1631. 1665. Einodt, Einoudden 1723.

Ligger paa det spidse Nes eller den Odde, som dannes ved Sammenløbet af Bua og Ena, og Navnet er sms. med det sidste Elvenavn; dette findes ogsaa i Aamot, ligesom her udt. som svagt Hunkjønsord, og synes ogsaa bevaret i endel Gaardnavne som Einen i Askvold. Det har vel opr. lydt Eina og er at forklare af Trænavnet einir m., Ener (Indl. S. 48. Bd. III S. 351).

17. **Mælen.** Udt. *mæ'len.*

18. **Enkroken.** Kaldes *krő'ken.*

Ligger ved en sterk Bøining af Ena og har sit Navn deraf.

19. **Enmoen.** Udt. *é'nmő'n.*

Ligger ogsaa ved Ena.

20. **Ropphaugen.** Udt. *rå'pphauen*, Dat. *-haua.*

1ste Led maa være Ropp m. = Ramp m., raaddent Træ, gammel, raadden Træstamme (Aasen). Samme Ord har man maaske ogsaa i Roppe i Ulstein, udt. Roppanne med aabent o, maaske ogsaa i Elvenavnet Roppa i V. Gausdal (udt. med aabent o og tostav. Beton.); derimod har Roppestad i Borge Sml., Nøtterø og Hedrum anden Oprindelse (se Bd. I S. 277).

21. **Bonesvolden.** Udt. *bő'nésvållen.*

Sms. med Gaardnavnet Bones, Støren GN. 28.

22. Endalen. Kaldes *jé'lann*.

Gaardnavnet sms. med Elvenavnet Ena, Daglignavnet vistnok best. Flt. af Folkespr. Geil eller Gjeil f., en Vei med Gjerde paa begge Sider.

23. Sætermoen. Udt. *sæ'termő'n.*

24. Hyttehaugen. Udt. *hø'tthauen.*

Denne og den flg. Gaard har sine Navne af en Smeltehytte, tilhørende Budalens Kobberverk, som dreves en kort Tid i Slutningen af det 17de og Begyndelsen af det 18de Aarh. (Kraft V S. 503).

25. Hyttepladsen. Kaldes *né'rhøtta.*

26. Solemsvolden. Kaldes *mø'rrægga.* — Sollemswold 1665. Sollumswold (eller Munkeggen) 1723.

Det første Navn betegner Gaarden som forhenværende Sæter under Solem, Støren GN. 69. Daglignavnet betyder Maureggen af Maur, Myre, der paa flere Steder nu udtales Mør (se Aasen).

27. 28. Enli. Udt. *i'nnlían.* — Eennlj 1626. Eenlidt 1631. Enlj 1665. Eenlie 1723.

Udtaleformen maa vel opfattes som opstaaet ved en Lydforandring af Enlian, sms. med Elvenavnet Ena.

28, 1. Bjørbækken. Udt. *bý'rbækken.* — Biørβbacke 1665. Biorset, Biorspeck 1723.

Saa kaldet efter en Bæk af samme Navn, som gaar ud i Ena. Det er dannet af bjórr m., Bæver, ligesom Elvenavnene Bjora, Bjøra, Bjoraaen eller Bjøraaen.

29. Brubakken. Udt. *brú'bakkinn*, Dat. *-ka.* — Broebacke 1626. Broback 1631. Brubachen 1665. Brubacken 1723.

30. Hestflaat. Udt. *hæ'sstfløttann*, Dat. *-tøm.* — Hesteflot 1626. Hestflode 1631. Hestflodt 1665. Hesteflod 1723.

Sidste Led er det samme flǫt f., Flade, som man har i Navnet Fløttan i Singsaas (GN. 50). Tillægget Hest- betegner vel som i mange Sammensætninger med dette Ord, at Stedet engang har været Havnegang for Heste.

31. Dyrvold. Udt. *dý'rvållann*, Dat. *-løm.* — Dyruold 1665. Dyrwold 1723.

1ste Led kan være Mandsnavnet Dyre, som findes i adskillige sms. Stedsnavne.

32. Sværdal. Udt. *svæ'rdalinn*, Dat. *-la* (1ste Vokal nærmede sig til a). — Suerdall 1590. 1631. Suendall (!) 1626. Sverdal 1665. Swerdal 1723.

Ligger ved en Bæk, som falder ud i Bua; det er sandsynligt, at 1ste Led indeholder et gammelt Navn paa denne. Svardal, som vel er dette Navns opr. Form, findes som Gaardnavn ogsaa i Gulen og i Kinn. Det sammenstilles af O. R. i Samlingen af Elvenavne og i en haandskreven Bemærkning ved Navnet i Kinn med Elvenavnet Svarva, som bruges om en Bielv til Vulu i Lom, om en Elv, der falder ud i Gjende, og (i Formen Svarvaaen) om en Elv i Gravik Sogn i Leka; det kan desuden formodes at ligge til Grund for endel andre Gaardnavne (jfr. Thj. VSS. 1882 S. 23). Det kan maaske sættes i Forbindelse med Folkespr. svarva, at gaa i Ring, svinge rundt. Denne Bæk gaar i en stor Bue.

33. Storrødsæteren. Kaldes *stô`rrøsvål̰l̰en.* — Storrødsetter 1631. Storøesetter 1665. Stoerrøesetter 1723.

34. Storrød. Udt. *stô`rrø'n*, Dat. *-røa.* — Rødtt 1559. Storrødt 1631. Storoe 1664. Storrøe 1723.

Af Adj. stórr, stor, og ruð n., Rydning (Indl. S. 71). Gaarden ligger paa Grændsen af Støren, og en anden Part af den hører til dette Herred (Støren GN. 71).

26.

STØREN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Støren. Kaldes alm. *stø̀rres-byggda.*

Ældre Navneformer: a Staurene AB. 47. a Staurine AB. 114. Stewren NRJ. II 169. Staawren OE. 64. DN. IX 777, 1534. Støren DN. V 821, 1540. Stwffren Cap. Støffring 1590. Støffren 1624. 1664.

S t a u r i n, en Sms. af s t a u r r m. og v i n. Det har utvivlsomt opr. været Gaardnavn og tilhørt den nuv. Præstegaard. Det findes ogsaa i Stryn i Nordfjord, der i Formen Stauri. Staur forekommer ofte i Stedsnavne ligesom de omtrent ligebetydende Stok, Stav og Stang, uden at Betydningen i de enkelte Tilfælde altid er let at bestemme (Ldsbl. 201). Ofte betegner disse Ord øiensynligt noget ret og skarpt fremstikkende, og i dette Tilfælde er det ikke urimeligt, at Staur sigter til den sterkt fremstikkende Spids af Nesset mellem Gulelven og Sokna, paa hvilken Gaarden ligger.

Kirken maa have hedet S t a u r i n a r k i r k j a (jfr. p r e s t r i n n a S t a u r e n e AB. 47) og maa i MA. have ligget paa samme Sted som nu.

Gaardenes Navne: **1. 2. Vold.** Udt. *vȧll.* — Vold NRJ. II 169. 1559. Woldt 1590. Wolld 1626. Vold 1664. 1723.

3. Frøset. Udt. *frø̀sæd* (d udt. temmelig haardt). — Ffrøsetter NRJ. II 169. Ffrøgesetter Cap. Frøsetther 1559. Frøſzett 1590. 1624. 1631. Frøeset 1624. Frøset 1664. Frøsett 1723.

Navnet findes ogsaa i Meldalen (nu forsv., se S. 164), Soknedalen, Byneset, Strinden og Sparbuen; alene af det sidste kjender man en middelaldersk Form: a f F r ø y a s æ t r e, AB. 14, hvilket vel maa forstaaes som F r ø y j u s æ t r, sms. med Gudindenavnet F r ø y j a. Samme Navn er Frøiset i Masfjorden, Indviken og Veø. I de fleste Tilfælde kan man vel antage, at 1ste Led i Navnet er Gudenavnet F r ø y r eller Gudindenavnet F r ø y j a ligesom i andre med Frø- sms. Gaardnavne som Frøland og Frøberg; men det maa dog bemærkes, at der ogsaa har været et Elvenavn af Stammen F r ø y-

(jfr. Flaa GN. 4), hvoraf flere af dem kan være dannede (jfr. Bd. III S. 80). Her synes der ikke at være noget Vandløb, og efter Beliggenheden er det ogsaa naturligt at antage det sms. med Gude- eller Gudindenavnet, altsaa *Frøyssetr eller *Frøyjusetr, snarest det sidste.

4—7. **Folstad.** Udt. *få'llstø.* — af Folstadhom AB. 46. af Folstadhum AB. 117. Foldestade NRJ. II 169. Folestad Cap. Folstad 1559. Faldstadt 1590. Foldstad 1624. Folsta, Felsta 1626. Folstad 1631. Foldstad 1664. Folstad 1723.

1ste Led er Folla (tostav. Beton.), Navn paa en Bæk, som falder ud nær Gaarden. Om dette Navn jfr. Aalen GN. 170.

8. **Lillebjørgen.** Udt. *li'hlbjørja.* — Lille Berigh 1624. Lille Berrig 1626. Lille Biørgen 1631. 1664.

9. 10. **Bjørgen.** Udt. *bjø'rja*, Dat. *-jen.* — i Biorgom, af Biorg AB. 46. Biørg Cap. Berig 1590. Biørgum, Berigh 1624. Biørgumb, Berrig 1626. Biørgen 1723.

Se Opdal GN. 111. Den ene Part af denne Gaard, sandsynlig den øverste, er det vel, som menes med Tildradalsbiorg AB. 45 (se under «Forsv. Navne»), medens 2 andre betegnes ved af nørdrag. i biorgom og nædzsta biorg AB. 46.

11. **Løkken.** Udt. *ly'kka*, Dat. *-kunn.* — Lyckenn 1624. 1626. Løcken 1631. Løchen 1664. Løcken 1723.

Af lykkja f., Løkke, indhegnet Jordstykke.

12. **Rydningen.** Udt. *rø'nningen*, Dat. *-ga.* — Rødning 1624. Røedning 1626. Rønning 1664. 1723.

Se Singsaas GN. 71.

13. **Tilset.** Udt. *ti'llsæd.* — af Tislasætre AB. 46. Tislesetter NRJ. II 169. Tisleþeter OE. 64. Tiilsetther 1559. Tildsett 1590. 1624. Thilset 1626. 1631. Tildset 1664. Tillesett 1723.

Der falder her med liden indbyrdes Afstand 3 Bække ud i Gula, som nu (fra neden af) kaldes Tillra, Tyssa (begge med tostav. Beton.) og Tilsetbækken. Med det første Elvenavn, hvoraf det gamle Tildradalr (se «Forsv. Navne»), kommer, har Navnet Tilset intet at gjøre, som noksom fremgaar af de ældre Navneformer. Tyssa kunde maaske formodes opstaaet af et opr. Tisla, men det er dog lidet sandsynligt, især da Tyssa, opr. *Þyssa (se Roan GN. 80) er et ofte forekommende Elvenavn. Sandsynligst er det, at 1ste Led i Tilset indeholder et ældre Navn paa Tilsetbækken, ved hvilken Gaarden ligger. Af Navneformen i AB. kunde man slutte, at dette maa have været Tisl eller Tisla. Hvis man kan antage, at T allerede ved 1430 kunde være indtraadt istedetfor Þ, kunde det være det samme som det bekjendte Elvenavn i Tyldalen i Østerdalen, opr. *Þysl (Bd. III S. 393). Af Navne, som kunde antages at indeholde samme Stamme, kan foruden Tilset i Opdal (som dog maaske er Opkaldelsesnavn, se S. 184), i Volden og i Øksnes nævnes Tislevold i Fitje, Tislobakken i Gran, Tislebæk og Tislegaard i Sandsvær og Tislauan Melhus GN. 8. Enkelte af disse kan dog godt ligesom Tisler i Hvaler (se Bd. I S. 264) have anden Oprindelse.

14. 15. **Grytdal.** Kaldes *hô'linn*, Dat. *-lam.* — af Grytodale AB. 46. Grøttedall, Grydall 1590. Gryedall 1626. Grydall 1631. 1664. Grydal 1723.

Grýtudalr, sms. med Navnet paa den forbi Gaarden gaaende, fra Gryttjern kommende Bæk, som endnu kaldes Gryta. Om dette meget almin-

delige Elvenavn se Aalen GN. 12. Daglignavnet er best. Form af Folkespr. Hole m., en langagtig Forhøining, en Jordryg mellem Bækkeløb, en Sideform til h ó l l m. (Indl. S. 56).

16—19. Røttem. Udt. *rø'ttøm.* — Rytte NRJ. II 169. Ruthom Cap. Røthenn, Røtom 1559. Røttum 1631. 1664. Ryttum 1723.

Kan vel antages at være samme Navn som Rottem i Hevne og i Vaage (se S. 82 og Bd. IV, 1 S. 81).

20—24. Rognes. Udt. *rå'ngnės* (Elvenavnet udt. *rå'gga*). — af Roggones AB. 47. Rogness NRJ. II 169. Roggenes OE. 64. Rogenes 1559. Rognes 1590. Rogenes 1624. Rogennes 1626. Rognnes 1631. Rognes 1664. 1723.

R o g g u n e s. Ligger ved Elven Roggas Udløb i Gula og har Navn efter den. Dette Elvenavn kan neppe med Sikkerhed paavises andensteds, da det vel ikke kan være det samme som Rogo i Rennebu (se S. 175). Maaske har man det dog i R o g g o t i n d a r s k o g h e r i Værran, som nævnes AB. 6 (nu Rauetinden med Rauetindelven).

25. Godøien. Udt. *gô'øia.* — Øyum 1590. Gudøenn 1626. 1631. Goedøyenn 1664. 1723.

1ste Led er vel Adj. g ó ð r, og Navnet maa regnes blandt de «rosende» Navne, se Indl. S. 39.

26. 27. Røsbjørgen. Udt. *rø'ssbjørja.* — Roßberigh 1631. Rossbiørgen 1664. Rosbiørgen 1723. No. 27 kaldes 1723 Lille Bjørgen.

Da Gaarden ikke ligger langt fra Rød i Singsaas, kunde man antage, at Navnet var sms. med denne Gaards Navn ligesom Rødsløkken, Singsaas GN. 5. Herfor taler ogsaa den nuv. Udtaleform, medens Skriftformerne fra 17de og 18de Aarh. synes at tale derimod. En mulig Forklaring er det ogsaa, at 1ste Led er r o s s n., Hest, som i Stedsnavne nu tildels er gaaet over til Røss-.

26, 4. Lilleøien. Udt. *li'hløia.*

26, 7. Toppen. Udt. *tå'ppen.*

Af t o p p r m., Top; ikke sjeldent nyere Navn paa høitliggende Steder, især paa Østlandet. Et ældre Navn er Flertalsformen Topper i Vestby (Bd. I S. 133, II S. 14).

27, 2. Hammeren. Udt. *hå'måren.*

27, 7. Sagøien. Udt. *så'vøia.*

28—30. Bones. Udt. *bô'nės.* — [á Búnesi Ol. Tr. S., Heimskr. 53.] i Bunese AB. 47. Bweness NRJ. II 170. Buenes OE. 64. Bunes 1559. 1590. Buennes 1626. Bonnes, Buneß 1631. Boennes 1664. Bonnes 1723.

Gaarden ligger nær Buas Udløb i Gula, og Navnet maa være sms. med det første Elvenavn. Overgangen af u til o, der synes at være indtraadt i det 17de Aarh., er vistnok bevirket ved Indflydelse af n (S. Bugge). Gaarden var allerede i 15de Aarh. delt mellem flere Opsiddere.

31. 32. Refset. Udt. *rø'ffsæ̅d.* — Røwesetter NRJ. II 169. Refsetther 1559. Refset 1664. 1723.

Den Bæk, som gaar forbi Gaarden, heder nu Røva (tostav. Betoning), opr. vel Reva, og Gaardens Navn er utvivlsomt sms. med dette og ikke med

Mandsnavnet **Refr**; dette bestyrkes ogsaa ved Formen fra 1520. En Elv Ræva, der gaar gjennem Ræysjøen, findes ogsaa i Røros; vel at aflede af Dyrenavnet **refr** m., Ræv.

33—36. Aunan. Udt. *u'nnann*, Dat. *-nøm*. — Øunumb 1664. Øfne 1723.

Best. Flt. af **auðn** n., ubeboet Sted, Ødegaard (Indl. S. 42). Den usædvanlige Udtaleform er især paafaldende ved Siden af GN. 37, hvor man har den i Guldalen alm. Udt. af Ordet.

37. Aunøien. Udt. *ø'nøia*. — Øyum 1590. Øyumb 1631 ? (jfr. GN. 25).

38—41. Rogstad. Udt. *rô'kkstø*. — af Rugstadom AB. 45 (nedre og øvre). Rogstad NRJ. II 169. Rugstad OE. 64. Rogstade Cap. Rockestad 1559. Røgstadt, Rocksta 1590. Rogstad 1624. 1631. Ragsta 1626. Rogstad 1664. 1723.

Navnet forekommer, udt. dels med lukt, dels med aabent o, paa adskillige Steder, men har, som navnlig fremgaar af de bevarede middelalderske Former, aabenbart ikke samme Oprindelse overalt. Paa enkelte Steder kunde man antage det opstaaet ved lydlig Endring af **Rolfsstaðir**, af Mandsnavnet **Rolfr** (se Bd. III S. 90 f.). Her er det rimeligst at antage, at 1ste Led indeholder et Elvenavn; Gaarden ligger mellem to Bække, hvoraf den ene er temmelig stor. Et Elvenavn Rugaaen forekommer i Vennesla (Udt. ukjendt) og Rugga i Bud; Rukka findes i Hallingdal og i Telemarken.

41, 2. Ramstad. Udt. *ra'mmstø*.

Se GN. 65.

42. Mosanden. Kaldes *sânn'*, Dat. *sa'nda*. — Kaldes i 1 Expl. af 1723 Støresmoe.

43. Mo. Udt *mô*. — Moo NRJ. II 169. Cap. Mo 1559. Mou 1590. Moe 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

44. Skaalvold. Udt. *skå'lvållen*. — Scholuold 1624. 1626. Skoruold 1631. Skoruold, Skoluold 1664. Schaarwold og Nyegaard 1723 (da Kapellangaard, Nygaard særskilt 1664).

* **Skálavǫllr**?, af **skáli** m., Stue, Vaaningshus, og **vǫllr** m., Vold. Samme Navn findes i Stegen, jfr. Skaalholt Orkedalen GN. 152, Skaalenget V. Gausdal (Bd. IV, 1 S. 206) o. fl. I saadanne Stedsnavne maa man vel gaa ud fra Brugen af **skáli** om et langt fra Gaarden liggende, til midlertidig Brug bestemt Vaaningshus (jfr. Indl. S. 74).

45. Størens Præstegaard.

Opr. ***Staurin**, se under Herredsnavnet.

46. 47. Soknes. Udt. *sô'kknes*. — Sogness NRJ. II 170. Sognes OE. 64. 1559. 1590. 1631. Sochennes 1626. Socknes 1624. 1664. Sognes, Sochnes 1723.

Ligger nær Soknas Sammenløb med Gula, og Navnet er sms. med den første Elvs Navn; om dette se udf. under Herredsnavnet Soknedalen.

46, 2. Storløkken. Udt. *stô'rlykkja*.

48. Sokneslunden. Kaldes *lúnn'*, Dat. *lú'nda*.

49. Myklengen. Kaldes *lî'øia*. — Mockeleng 1624. Møckelenng 1626 (da under Soknes).

Af Adj. **mikill**, stor, og **eng** f., Eng; betegner det samme som Storeng i Tønset og Kvikne.

50. Øien nedre. Kaldes *né'røiann*. — Øie 1559. Øyenn 1590. 1624. Øienn 1626. Øyen 1664. Nederøyen 1723.

Af **øy** f., her som saa alm. om flad Strækning ved Vand (Indl. S. 88).

51. Øien øvre. Kaldes *ø'verøiann*. — Øwerøyen 1723.

52. Skjærlien. Udt. *sjæ'lia*, Dat. *-lien*. — Skeliid 1559. Skerliidt 1590. Schielid 1624. Schiellj, Skiedlj 1626. Skeelidt 1631. Skellinn 1631. Schierli 1664. Scherlien, Skierlie 1723.

Synes ikke at kunne komme af Elvenavn, da der neppe er noget Vandløb i Nærheden. 1ste Led kunde mulig være **sker** n., i Betydning af en bar Klippe, som stikker op af en Jordmark, jfr. Skjærmoen i Elverum (Indl. S. 75, Bd. III S. 316).

53. Sneen. Udt. *snø'an*, Dat. *snø'a*. — Sneen NRJ. II 170. Snøenn OE. 64. Snøuen 1559. Snøenn 1590. Sneenn 1624. 1626. 1631. Sneen 1664. 1723.

***Snjóin**, af **snjór** m., Sne, og **vin**, se Meldalen GN. 131. Udtaleformen her maa forklares saaledes, at **Snjóin** er blevet til Snøa, idet **-vin**, som Tilfældet er i mange Dele af Landet, nu er blevet til -a, hvorpaa Artikelen i Hankjøn er tilføiet som saa alm. i de søndre Egne af Trondhjems Stift.

53, 6. Stuenget. Udt. *stú'ænge*.

53, 11. Skjeftlien. Udt. *sjæ'fflia*.

Navnet findes ogsaa i Kvikne, se Bd. III S. 434, hvor det er forklaret af Plantenavnet Skjefte n., Skavgræs. Jfr. Skjeftskogen i N. Fron (Bd. IV, 1 S. 104).

53, 12. Saataabakken. Kaldes *sä'ttånn*.

1ste Led er Folkespr. Saataa = Sete m., en liden Flade i en Klippe eller paa en Bjergtop (Aasen). Daglignavnet er den best. Form af samme Ord.

54. 55. Gaustad. 54 kaldes *vá'llen*, 55 *bræ'kksétra*. — Gusta 1626. Gustad 1631. 1664. Goustad 1723.

Ligger oppe i Fjeldet ved det øvre Løb af Gaua, der gaar ud i Gulelven i Horg, og Navnet er sms. med Elvens Navn. Dette, som udtales Gøa (d. e. Gaua) med tostav. Beton., kan maaske sættes i Forbindelse med Folkespr. Gauv m., en Strøm af drivende Støv eller Skum, og Gauva f., omtr. samme Betydning; det kunde saaledes betyde den skummende eller dampende. Jfr. Stadsbygden GN. 24. Daglignavnet Breksæteren antyder, at Gaarden engang har været Sæter under Brekken i Soknedalen.

56—59. Haukdal. Udt. *hø'kkdalen* (Elvenavnet udt. *hø'ka*). — af Haukadale AB. 46. Hogedall NRJ. II 170. Hogdall 1559. Hugdal 1590. 1624. Hugdall 1626. 1631. 1664. Hugdal 1723.

* **Haukudalr**, af Elven Hauka, som strax nedenfor Gaarden gaar ud i Sokna. Dette Elvenavn forekommer overmaade hyppig.

60. Halgutu. Udt. *ha'llgútú*. — Hallegod 1559. Haldgutt 1590. Halgutten 1624. 1626. Halguten 1631. Halgut 1664. 1723.

Se Aalen GN. 124, 2.

61. Amdal. Udt. *a'mmdal*. — Andall 1590. Amdall 1624. 1626. Anndall 1631. Amdal 1664. Amdall 1723.

Maa være opr. *Almdalr, sms. med Trænavnet almr m. Den saa almindelige Overgang af Alm- til Am- netop i denne Sms. maa forklares som en Dissimilation, foranlediget ved det følgende l.

62. Hongrød. Udt. *hå'ngrø'n*, Dat. *-røa.* — Honerød 1559. Hangr 1590 (med et Forkortelsestegn ved g). Hangerød 1624. Hougerøe 1626. Hungerød 1631. Hungerøe 1664. Hungrøe, Hongrøe 1723.

* Hǫgnaruð, sms. med Mandsnavnet Hǫgni (Personn. i Stedsn. S. 139). Om sidste Led se Singsaas GN. 51.

62, 2. Kroen. Udt. *krŏ'a.*

Se Rissen GN. 16. Her maa det tages i den første Betydning.

63. Moan. Udt. *mô'ann*, Dat. *mô'øm* (Nogle paastod, at Dativen var den eneste brugte Form). — Moo NRJ. II 170. Mo 1559. Moum 1624. 1631. Moe 1626. Moum 1664. 1723.

64. Tømmeraasen. Udt. *tø'mmeråsen.* — Tomiraas 1590. Themmeraas 1624. Temmeraas 1626. Thømmeraas 1631. Tømmeraas 1664. 1723.

En Markegaard ved Ramstadsjøen, maaske den samme, som ca. 1530 kaldes Varmaas (se Soknedalen under «Forsvundne Navne»).

65. 66. Ramstad. Udt. *ra'mmstø.* — Ramstadt 1559. 1590. Rambstad 1624. 1631. Rambsta 1626. Ramstad 1664. 1723.

Uden Tvivl opr. *Rafnsstaðir, sms. med Mandsnavnet Rafn, et meget hyppigt Gaardnavn.

67. Bonesvolden. Udt. *bŏ'nésvållen.* — Boneʒuold 1631. Bonnesuold 1664. Bonneswold 1723.

Se Budalen GN. 21.

68. Haugen. Udt. *hau'en*, Dat. *hau'a.* — Hoff 1559. Houge 1590. Hoien 1631. Houen 1664. Hougen 1723.

69. 70. Solem. Udt. *sô'lømmen*, Dat. *-ma.* — af Soleim AB. 117? Solem 1559. Sollumb 1664. Sollem 1723.

Se Bjugn GN. 23.

71. Storrød. Udt. *stô'rrø'n*, Dat. *-røa.* — Rødtt 1559. Storrødt 1631. Storøe 1664. Storrøe 1723.

Se Budalen GN. 34.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Hoaase AB. 46.

Ramsgerdhe syndzt i Bunes AB. 47.

Det her nævnte Bunes er GN. 28, som allerede i det 15de Aarh. sees at være delt i flere Parter, hvoraf det her nævnte Ramsgerdhe altsaa har været den sydligste. Det maa være opr. *Rafnsgerði, af Mandsnavnet

R a f n og g e r ð i n., indgjerdet Jordstykke, der oftere bruges til at betegne udpartede Dele af en Gaard (jfr. f. Ex. Opdal GN. 220, 228 og 231) og da oftest er sms. med Personnavne.

af Dolom vpe a morkom AB. 46.

Herved sigtes mulig til Gaarde i Budalen, særlig til GN. 7 og 8. Disse Gaarde er de eneste, som nævnes saa tidlig som i Slutningen af MA. Forøvrigt har vel Dalen da været uden synderlig fast Bebyggelse og væsentlig Skovland, hvorfor den passende kunde kaldes «M a r k i r» d. e. Skovstrækninger.

af Swinslijd AB. 46.

Kan mulig have ligget i Soknedalen.

af Tillra AB. 47. Thildere 1624. Thilder 1631. Tiller 1664. Jfr. af Tildradals biorg AB. 45. af Tildradale AB. 117.

Se Singsaas GN. 37; om Elvenavnet se ogsaa GN. 13.

Presthuss NRJ. II 170.

Schielbordal 1624. 1626. Skilbredall 1631.

Herved menes utvivlsomt Skjelbreddalen i Horg, hvis øvre Del hører til Støren, se Horg GN. 78. Den ældste Form af Navnet maa være en Forvanskning.

Backegaard 1559.

Jalundall 1559.

Kan ikke nu identificeres. Hvis man kunde stole paa, at denne Skriftform var en korrekt Gjengivelse af et Navn, vilde den være af Interesse, fordi Navnet synes at indeholde et ellers ikke kjendt Elvenavn paa -u n d. Det kunde imidlertid ogsaa være en Forvanskning for Jalmdal eller Jalmedal og kunde da indeholde Elvenavnet H j a l m eller H j a l m a.

Lerbergh 1590.

Slette 1631.

27.

SOKNEDALENS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Soknedalen. Udt. *sṓ'kndælen*.

Ældre Navneformer: Sóknadalr Fornm. s. VIII 37. 171. IX 317. i Soknadall AB. 58. DN. V 431, 1432.

Soknedael DN. I 757, 1516. Sognedall OE. 67. 159.

Sognedal NRJ. II 168.

* **Sóknardalr**, sms. med Navnet paa den Elv, der gaar gjennem Dalen og ved Støren Kirke forener sig med Gula. Den heder nu Sokna, udt. med lukt o og enstav. Betoning; det gamle Navn har været **Sókn**, hvilket maa hænge sammen med **sœkja**, at søge, og vel rettest er at forklare: «den, som stevner, stormer frem». Navnet bæres af flere Elve, saaledes af en Bielv til Gula i Horg, ogsaa kaldet «Lundasokna», af Sokna paa Ringerike, som falder ud i Tyrifjorden, og af den Elv, som gaar gjennem Sogndal i Stavanger Amt, medens Sogndal i Sogn derimod synes at have anden Oprindelse. Samme Navn er ogsaa Sokni, et Tilløb til Lærdalselven i Lærdal. Sokn er ogsaa Navn paa en Ø strax nordenfor Stavanger; hvorledes Navnet er at opfatte her, er vanskeligt at sige (Ldsbl. 202). Vasdraget antager først Navnet Sokna efter Sammenløbet af Igla og Stavilla et Par Km. ovenfor Kirken.

Hofs kirkja OE. 68 = Soknedalens Annexkirke, laa paa Hov (GN. 63), indtil den for ikke længe siden blev flyttet til Nabogaarden Ershus.

Gaardenes Navne: **1. Estenstad.** Udt. *é'sstesta.* — Østhenstad NRJ. II 169. Østenstad OE. 67. 159. Østenstad 1559. Østnnstadt 1590. Estenstad 1624. 1631. 1664. 1723.

* **Øysteinsstaðir**, sms. med Mandsnavnet **Øysteinn**.

1, 3. Smelbakken. Udt. *smæ'llbakkinn*.

2. Aspeggen. Udt. *æ'sspægga.* — Aspech, Aspeg 1590. Asphogh 1624. Asphoug, Espegenn 1626. Aspegell (!) 1631. Aspegen 1664. Espeggen 1723.

Af **ǫsp** f., Aspetræ, eller mulig snarere af **espi** n., Aspelund, og **egg** f. (Indl. S. 48).

3. Solem. Udt. *sôˈlĕmen*, Dat. *-ma.* — Solem OE. 59. 1559. Sollim 1590. Solum 1624. Sollumb 1626. Sollem 1631. Sollumb 1664. Sollum 1723.

Se Bjugn GN. 23. Samme Navn har ogsaa GN. 67 paa en anden Kant af Bygden.

4. Ljøseggen. Udt. *jøˈsægga.* — Lyseggen 1723.

Vel sms. med Adj. ljóss, lys, «den lyse Egg», maaske her at opfatte om den mod Solen aabne.

5. Svean. Udt. *svøˈann*, Dat. *-øm.* — Suede 1590. Sueen 1624. 1626. Sueumb 1664. Sweum 1723.

Af sviða f., afsvedet Jordstykke, ryddet ved Brænding (Indl. S. 80), nu best. Flt.

6. Berdal. Udt. *bĕˈdalen.* — i Berudale Fornm. s. IX 317. Bisk. s. II 130. i Berodale DN. III 2, 1220. i Bæradall DN. V 431, 1432. i Bærodall AB. 58. Berdall NRJ. II 169. Bordall DN. XI 774, 1549. Berdall 1559. Børdall 1590. Bordal 1624. 1626. Boedall 1631. Bordal 1664. Bordall 1723.

Berudalr, sms. med Navnet paa den Tverelv til Sokna, som gaar forbi Gaarden, nu Buru (Kartet: Boraaen), opr. *Bera. Om dette meget hyppige Elvenavn, som ogsaa findes i Støren med samme Nutidsform, jfr. Roan GN. 66.

7. Brekken. Udt. *brӕˈkka*, Dat. *-kunn.* — Breke NRJ. II 168. Brecke OE. 67. Brecke 1559. 1590. 1624. Breche, Brechenn 1626. Brecke 1631. 1664. 1723.

* Brekka f., Bakke (Indl. S. 45).

8. Gynneld. Udt. *jøˈnnøll.* — Jenild NRJ. II 168. Jenald OE. 67. Jenil 1559. Jenildt, Jemeldt 1590. Jønel 1624. Jønnil 1626. Jøngnel, Jønild 1631. Giønild 1664. Gynild 1723.

Ligger ved en Elv Jønnølda (med hørligt d; Kartet: Gynella) og maa have Navn efter den. O. R. antager, at Elvenavnet mulig opr. kan have været Gínandi, Partic. af gína, gabe, sigtende til den dybe Kløft, hvorigjennem den gaar, jfr. Skjenald Orkedalen GN. 256 og Kvenild Tilder GN. 47. En Betænkelighed ved denne Forklaring er, at Jordebøgerne allerede fra Begyndelsen af 16de Aarh. har J-, ikke Gj-, og at denne Forklaring forudsætter en meget sterk Forkortning af første Vokal (Thj. VSS. 1891 S. 207).

8, 3. Kaasen. Udt. *kåˈsinn*, Dat. *-søm.*

Se Opdal GN. 10. Udtaleformen her er best. Flt.

9. Berg. Udt. *bærj.* — Berg OE. 67. Berg 1559. Berig 1590. 1624. Berrig 1626. 1664. Berg 1723.

9, 3. Bangan. Udt. *baˈngann.*

Jfr. Singsaas GN. 5, 2.

9, 5. Gjerdet. Kaldes *bӕˈrrsjære.*

10. Nyhus. Kaldes *ŭˈnne*, Dat. *ŭˈnna.* — Nyehuss 1590. Nyehuus 1723.

* Nýhús eller * Nýhúsar, Nyhusene, et meget udbredt Gaardnavn. Daglignavnet er auðn n. (Indl. S. 42), som i dette Herred nu har denne usædvanlige Udtaleform, jfr. GN. 26.

11. Fossem. Udt. *fø'ssøm.* — af Forseime AB. 64. Fossim NRJ. II 168. Ffossemm OE. 67. 159. Fosom 1559. Fosenn, Fossenn 1590. Fosum 1624. Forsumb 1626. Fossem 1631. Faaßumb 1664. Fossum 1723.

Forseimr, af fors m., Fos, og heimr m. Navnet har sin Grund i, at Igla her gaar i en Række af Fosse.

11, 1. Flaatten. Udt. *flø'tten.*

Af flǫtr m. = flǫt f., Flade, Slette (se Indl. S. 50).

12. Bjørgen. Udt. *bjø'rja.* — Børge 1590. Biørge 1624. Boerge 1626. Bierigh, Biørigh 1631. Biørgen 1664. 1723.

Se Opdal GN. 111.

13. Drageset. Udt. *drå'våséten.* — Dragsett 1590. 1624. Dragset 1626. 1664. 1723.

Udtaleformen tyder paa, at 1ste Led ikke er drag n., hvilket i Tilfælde maatte have hentydet til, at Færdselen her gik oppe i Høiden paa Grund af Fossene i Igla (jfr. Indl. S. 47), men et Elvenavn af samme Stamme ligesom i Draagset Meldalen GN. 178, altsaa vel opr. Drǫgusetr, hvori anden Vokal nu ved Assimilation er bleven lig den første. Der gaar en Bæk nær Gaarden.

14. Bjerke. Kaldes *li'a.* — Biørcke 1631. Bierchen 1664. Biercken 1723.

*** Bjarka f.?, dannet af Trænavnet bjǫrk f. (se Indl. S. 44). Her er det maaske opr. Bækkenavn.**

15. Aakerlien. Udt. *å'kerlía.* — Agerlid 1624. Aggerlj 1626. Aackerliid 1631. Acherli 1664. Haackerlie, Aackerlie 1723.

1ste Led er akr m., Ager. Navnet findes ogsaa i Kvikne, GN. 31, 63.

16. Guldvaag. Kaldes *ly'kkja.* — Gulagger 1624. Guldager 1626. Guldtacker 1631. Gulduog 1664. Guldvog 1723.

De ældste Skriftformer maa her ansees for de rigtige og den i Matrikelen af 1664 indkomne Form for fremkommet ved Skrivfeil eller Misforstaaelse. Guldaaker maa vel betyde: den ypperlige Ager (Thj. VSS. 1891 S. 188).

17. Haugen. Udt. *hau'en.* — Hough 1590. 1624. Houg 1626. Hougen 1631. Hofuen 1664. Hougen 1723.

18. Løklien. Udt. *lö'klía.* — Løckelid 1631. Løchli 1664. Løcklin, Liøcklie 1723.

1ste Led er laukr m., Løg, hvorved vel maa sigtes til vildtvoxende Løgarter (Indl. S. 64).

19. Vollan. Udt. *vå'llann,* Dat. *-løm.* — Woldum 1624. 1631. Woldumb 1626. Vollumb 1664. Vollum 1723.

*** Vellir, Flt. af vǫllr m., Vold, Græsslette; her i best. Form.**

20. Garlien. Udt. *gå'lia.* — Gaarliidt 1590. Garlid 1624. Garlj 1626. Gaaelidt, Garlinn 1631. Gaarli 1664. Garlie 1723.

Maa være sms. med Navnet paa den Elv, som strax ovenfor Gaarden falder ud i Igla, nu kaldet Garaa'a. Garlien findes ogsaa i Kvikne, hvor der ogsaa er en Elv Garaaen (Bd. III S. 432), Garli i N. Aurdal, udt. Gali (Gardlid 1348). Se ogsaa Opdal GN. 291 og Rissen GN. 20; om Elvenavnet jfr. Bd. III S. 342.

21. Mærket. Udt. *mæ'rkje.* — Morchen 1664? Mercke 1723.

Ligger ved Grændsen mod Rennebu. Se Rennebu GN. 75.

22. Lian. Udt. *li'inn*, Dat. *li'øm.* — Liidt 1590. Liomb 1664. Lium 1723 (da øde, Underbrug til Hov).

Best. Flt. af líð f., Li (Indl. S. 65).

23. Bjørnli. Kaldes *rå'a.* — Biornli 1664. Biørnlie 1723.

Daglignavnet er det i Stedsnavne saa hyppige rá f., Vraa, afsidesliggende Sted (Indl. S. 69). Gaarden ligger oppe i en Sidedal. Bjørnli er vel sms. med Dyrenavnet bjǫrn m. (jfr. Bd. II S. 340).

24. Aas. Kaldes *klå'kkarhauen.* — Aas 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Gaarden maa have været Klokkergaard eller have tilhørt en Klokker.

25. Vagnill. Udt. *va'ngnilla*, Dat. *-len* (andre: Dat. *-lunn*). — Vognild NRJ. II 168. Wagnil 1559. Wognild 1590. Wamill (!) 1624. Wannil 1626. Vangneell 1631. Vagnild 1664. 1723.

Se Opdal GN. 233. Her er det ogsaa utvivlsomt opr. Elvenavn. Den Bæk, som nær Gaarden gaar ud i Stavilla, kjendes der nok ikke længere noget Navn paa. Men en Bæk, som udspringer nær dennes Kilder oppe paa Aasen og gaar fra Vagnillvandet mod Vest til Igla, kaldes Vagnillbækken, og da det saa ofte er Tilfælde, at Vandløb, som udspringer nær hinanden og gaar til modsatte Kanter, har samme Navn, tør det vel temmelig sikkert sluttes, at begge disse Bække har hedet Vagnilla.

26. Vagnillsaunet. Kaldes *ü'nne.* — Øffuenn 1590. Øffne 1631. Øune 1664. Øfne 1723.

Se GN. 10.

27. Aarhaugen. Udt. *å'rhauen.* — Orhouff 1590. Aarhogh 1624. 1631. Aarhoug 1626. 1664. 1723.

1ste Led er vel ár, Gen. af á f., Aa; ved Aaen maa her forstaaes Stavilla. Jfr. Orkedalen GN. 103.

28. Øfsthus. Udt. *æ'ffstús.* — Østhus 1590. 1624. 1626. 1631. Østhuus 1664. 1723.

* Øfstahús d. e. den øverste Gaard (Ldsbl. 203). Den er ikke den øverste Gaard i Dalen; men Navnet maa forstaaes saaledes, at den er den øverste af flere Parter af en Gaard. Det er muligt, at GN. 26—28 er Parter af en ældre Gaard, eller at de alle er udskilte Dele af Vagnill.

29. Gilset. Kaldes *vå'llen.* — Gildsett 1624. Gilsett 1626. 1631. Gildset 1664. 1723.

Maa vist være samme Navn som Holtaalen GN. 7, og det kan antages, at der ogsaa her ligger et Elvenavn til Grund. Der gaar en Bæk i et ualmindelig ret Løb forbi Gaarden ned til Stavilla; men der kjendtes ikke nu noget Navn paa den i Omegnen.

30. Inset. Kaldes *nö'rlykkja*, skal ogsaa kaldes *i'nnsétlykkja.* — Indsett 1631. Indset 1664. 1723.

Navnet findes ogsaa i Kvikne, hvor det er dannet af Elvenavnet Inna, og i Elverum, hvor Forklaringen er tvivlsom (Bd. III S. 309. 433). Her er der intet andet Vandløb forbi Gaarden end Stavilla, men ligeoverfor falder der en Bæk ud, som nu ikke har andet Navn end Kvernbækken. Nogen sikker Forklaring af Navnet kan ikke gives.

31. Øfsthusløkken. Kaldes *sø'lykka*. — Esthuus Løchen 1664. Østhuusløcken 1723.

Sms. med GN. 28. Daglignavnet er at forstaa som Sørløkken.

32. Haugen. Kaldes *sjḗ'tnhauen*. Houg 1626. Hofuen 1664. Hougen 1723.

Daglignavnet er antagelig sms. med Folkespr. skiten, oldn. skitinn, skidden, nu mangesteds udt. skjeten, og betegner snarest sølet, sumpig Jord; jfr. Skitleinar, nu Skjetlein paa Leinstranden.

33. Fossen. Udt. *fø'ssen*. — Fosenn 1590. Faaß 1624. Faas 1626 1664. 1723.

* Fors m., Fos; ligger ved Stavilla og har vel Navn af en Fos i denne.

34. Stensaasen. Udt. *stḗ'nsåsen*. — Steensaas 1624. 1626. 1631. 1664. 1723 (da øde og Underbrug til søndre Solberg).

Kan være sms. med Mandsnavnet Steinn.

35. Grønset. Udt. *grø'nnsæten*. — Grønset 1624. Grønnset 1626. Grønset 1664. Grosett, Grønset 1723.

Se Hevne GN. 138.

36. Sommervolden. Udt. *så'mmårvållen*, Dat. *-la*. — Sommeruol 1626. Sommeruold 1624. 1631. 1664. Sommerwold 1723.

Betegner vel en Sommersæter.

37. Fagerbækken. Udt. *fa'verbækken*. — Fagerbeck 1664. 1723.

Der gaar en liden Bæk i Nærheden; der er ogsaa ellers Spor til et Elvenavn af Stammen fagr-.

38. Moen. Udt. *mṓ'n*, Dat. *-mṓ'a*. — Mou 1624. 1626. Moe 1631. 1664. 1723.

39. Holmen. Udt. *hø'lmen*. — Hollumb 1626. Hollemb 1631. Houlumb 1664. Holm 1723.

Af holmi m, i Stedsnavne vel oftest i Betydning af en Jordflæk paa en Klippe, et Stykke uslaaet Eng (Indl. S. 56).

40. Kjønnan. Udt. *kʏ'nnann*, Dat. *-nøm*. — Kønnumb 1624. Kiønum 1626. Kionne 1631. Kiønum 1664. 1723.

Se Rennebu GN. 50.

41. Eggen. Udt. *æ'gga*. — Eggenn 1626. Eggen 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 40.

42. Fløttum. Udt. *flú'ttøm* (som sjeldnere brugt Nom. opgaves *flú'ttunn*). — Fløttum 1590. 1624. Fløttenn, Fløttumb 1626. Flottom, Flottenn 1631. Flottumb 1664. Fløttum 1723.

Maa være samme Navn som Fløttan Singsaas GN. 50 eller ialfald af en nær beslægtet Stamme. Formen Fluttunn er best. Form af flata f., en Sideform til fløt f., Flade, flad Strækning (Indl. S. 50).

42, 6. Grinden. Kaldes *flú'ttúgrinda*.

Jfr. Singsaas GN. 40.

43. Reitan. Udt. *rê'tanṇ*, Dat. *-tøm*. — Rette 1590. Reitten 1624. Reitenn 1626. Reiten 1664. 1723.

Se Aalen GN. 55. Det er denne Gaard, som paa Rektangelkartet er kaldet Bellen, et Navn, som ikke nu kjendes i Bygden.

44. Lilleholte. Kaldes *hô'linṇ*, Dat. *-lam*. — Hoelle 1664. Hoell 1723.

Om Daglignavnet, der ogsaa sees at have været Gaardens ældre Navn, se Støren GN. 14.

45. Tørnes. Udt. *tæ'nnésen*, Dat. *-sa*. — Thornes 1624. Thornnes 1626. Thoennes 1631. Tornes 1664.

1ste Led kunde formodes at være Adj. þurr, tør; men nogen sikker Forklaring af Navnet kan vanskelig gives.

46. Holtan. Udt. *hå'ltanṇ*, Dat. *-tøm*. — Holtte 1590. 1624. Holte 1626. Holdte 1664. Holte 1723.

Af holt n., Lund, liden Skov, eller vel snarere af Folkespr. Holt m., Høi, Bakke, stenig og ujevn Forhøining (Indl. S. 57).

47. Rød med Eggen. Udt. *rø̂'n*, Dat. *rø'a*. *æ'gga*. — [1]) Rød 1559. Rødt 1590. 1624. Røed 1626. Røe 1664. 1723. [2]) Egen 1624. Eggenn 1631. Eggen 1664. 1723 (da Underbrug til Aasen).

Rød, Rø er den i det Nordenfjeldske almindelige Nutidsform af opr. Ruð n., Rydning, ryddet Sted (Indl. S. 71 f.).

48. Løkken. Udt. *ly'kḳa*, Dat. *ly'kḳunṇ*. — Lyckenn 1624. Loechenn 1626. Løckenn 1631. 1664. Løcken 1723.

Af lykkja f., indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

49. Aasen. Udt. *å'sen*. — Aas 1624. 1631. 1664. 1723.

49, 2. Løkken. Kaldes *å'slykḳa*.

50. Børset. Udt. *bø'rrsæten*. — Borsetter NRJ. II 168. Borsett, Borsetther 1590. Borset 1624. 1626. 1664. 1723.

1ste Led kunde antages at være Mandsnavnet Borgarr eller et med Borg- sms. Personnavn; med Hensyn til Nutidsformen kunde da sammenlignes Børstad i S. Odalen af opr. Borgarsstaðir (Bd. III S. 178). En afgjørende Indvending mod denne Forklaring kan det neppe være, at Børset i Flaa (GN. 11) nu udtales Bølset med «tykt» l. Børset i Øksendalen og Rindalen, som udtales ligesom Navnet her, kommer af opr. Birkisetr, af birki n., Birkelund; men denne Forklaring maa her ansees for udelukket, naar Skriftformerne ligefra ca. 1520 af har Bor-. Det er videre muligt, at Navnet kunde indeholde det bekjendte Elvenavn Bera; der gaar en Bæk paa hver Side af Gaarden, paa hvilke der nu ikke kjendes noget gammelt Navn.

51. Bjørkset. 51, 1 kaldes *ô'ppgaren*, 51, 2 *nê'garen*, medens 51, 4 nok kaldes *bjø'rksæten*. — Biorcksetther 1559. Bircksett 1590. Berckśett 1624. Berchset, Bierchset 1626. Bierckset 1631. Bierchset 1664. Bierckset 1723.

1ste Led er Trænavnet bjǫrk f. eller mulig det deraf afledede Elvenavn Bjarka.

52. Hagen. Udt. *hå'vanṇ*, Dat. *-vam*. — af Haga AB. 46. Hage OE. 159. Huoge, Hage 1590. Hage 1624. 1631. Hagge 1626. 1664. Hage 1723.

Af **hagi** m., Havnegang, opr. indhegnet Jordstykke overhovedet (Indl. S. 52). Udtaleformen er best. Flt.

53. Sundlien. Udt. *sy'nnlía.* — Sunliid OE. 67. Sonliid 1559. Sundliid 1590. Sundlid 1624. 1631. Sundli 1626. 1664. Sundlie 1723.

1ste Led er her sandsynlig **suðr**, altsaa opr. **Sunnlíð**, den sydlige Li, enten med Hensyn til, at Gaarden ligger i en mod S. heldende Li, eller snarere med Hensyn til Gaardene GN. 71—73, som ligger længere mod Nord. At GN. 73 nu i Udtalen heder Sørlia, kan ikke være iveien for denne Forklaring, da dette Navn vist er af meget yngre Opr. At forklare Navnet som sms. med **sund** n. (Indl. S. 80), hvilket formelt var muligt, synes udelukket ved Gaardens Beliggenhed. Den Bæk, som gaar nedenfor Gaarden, heder Glisja, rimeligvis et gammelt Navn.

54. 56. Solberg. Udt. *sø'lbør'n.* — Soelberg NRJ. II 168. Solberg OE. 67. Solberii 1559. Solberg 1590. Solberrig 1624. 1631. Soelberrig 1626. Solberig 1664. Solberg 1723.

* **Sólberg** eller ***Sólbergar**, et over det hele Land meget hyppigt Gaardnavn. Det maa her efter Beliggenheden betyde et solbeskinnet Bjerg, medens det paa andre Steder, ligesom det beslægtede Navn Solbjørg, Solbjør, synes brugt om et Sted, som ligger paa eller under en Høide i Vest for det Standpunkt, fra hvilket Navnet maa tænkes givet, — altsaa en Høide, bag hvilken man derfra ser Solen gaar ned (Bd. I S. 11, II S. 31, III S. 15. IV, 1 S. 108). Overgangen af ó til ø i 1ste Stavelse forekommer ogsaa ellers i dette Navn, saaledes f. Ex. i Solberg i Sparbuen, udt. Sølberan. Jfr. ogsaa Orkedalen GN. 77.

54, 1. Veltet. Udt. *væ'lte.*

Maa være af samme Stamme som Folkespr. Velta f., der oftere bruges som Stedsnavn, usms. og sms., i Betydning af Sted, hvor Tømmer væltes nd over en Skraaning, eller hvor det væltes af Læsset og lægges op (se Bd. III S. 30).

55. Frøset. Udt. *frø'sæten.* — Ffrøesetter NRJ. II 168. Ffrosetther 1559. Frosett 1590. 1624. 1631. Froesett, Frøeset 1626. Frøeset 1664. Frøset 1723.

Se Støren GN. 3. Ogsaa her er 1ste Led vistnok Gudenavnet **Frøyr** eller Gudindenavnet **Frøyja**, altsaa opr. **Frøyssetr** eller **Frøyjusetr**.

57. Haagaasen. Udt. *hå'våsen.* — Hagaas 1624. Hugaas 1631. 1664. 1723.

1ste Led er mulig Gaardnavnet Hagen, GN. 65, 3.

58. Skain. Udt. *skæ'nna*, Dat. *skænn.* — Skodenn 1559. Skadenn 1590. Schaden 1624. Scheedenn 1626. Skioenn 1631. Schaimb 1664. Schaim 1723.

De ældste Skriftformer viser, at vi her har det gamle, vidt udbredte Navn **Skǫðin**, en Sms. med **vin**. Der findes omtr. 30 Gaarde med dette Navn, hvoraf de allerfleste søndenfjelds; paa Vestlandet forekommer Navnet nogle faa Gange, nordenfjelds neppe uden her, hvis ikke Skau i Rissen er det samme Navn (se Rissen GN. 31). Nu skrives Navnet forskjelligt paa de forskjellige Steder, søndenfjelds oftest Skøien, og Udtaleformerne er endnu mere afvigende. Som Udt. viser, er Navnet her Hunkjønsord ligesom det usms. Ven i Aalen og Børseskogn. Navnets Betydning er ikke sikkert forklaret (Ldsbl. 204).

58, 2. Kolmoen. Udt. *kö'lmő'n.*

Jfr. Singsaas GN. 35.

59. Aasenhus. Udt. *å'snúsen.* — Asmwndehuss DN. I 757, 1516. Esthenhuss NRJ. II 169? Asmwndehwss OE. 67. 159. Asmundtzhus 1559. Osmundhus 1590. Asmunhuus, Aasenhuus 1624. Asmunhus, Aßenhus 1626. Aßenehus 1631. Assenhuus 1664. Aasenhuus, Aasenhuusen 1723.

Sms. med Mandsnavnet Ásmundr (Personn. i Stedsn. S. 19. Ldsbl. 205. Thj. VSS. 1891 S. 154). Nutidsformen er saaledes et Exempel paa en ualmindelig sterk Sammentrækning, og det vilde være umuligt af den at slutte sig til Navnets Oprindelse, hvis ikke de ældre Skriftformer gav Veiledning. I Udtaleformen er Hankjønsartikelen tilføiet som saa ofte. Sandsynlig er denne og de 3 følgende Gaarde Parter af en gammel Gaard, hvis Navn er glemt, eller de er udskilte som Parter af nærliggende gamle Gaarde (som Skain og Hov).

59, 5. Flaknan. Udt. *fla'kknaɳɳ.*

Navnet findes ellers kun i Selbu. Dets Betydning er tvivlsom, se Selbu GN. 109.

60. Anshus. Udt. *a'ɳɳsúsen.* — Andfyndzhus NRJ. II 168. Anffinshus OE. 67. Cap. Anshus 1559. Andtzhus 1590. Anshus 1624. 1626. Anshuus 1664. 1723.

Sms. med Mandsnavnet Arnfinnr (Personn. i Stedsn. S. 9. Ldsbl. 205. Thj. VSS. 1891 S. 154).

60, 4. Haugen. Kaldes *a'ɳɳsúshauen.*

61. Haanshus. Udt. *hå'nnsúsen.* — Hamshuss NRJ. II 168. Hamshuss 1590. Hannshuus 1624. Hannßhus 1626. Hønshuus 1631. Hanshuus 1664. 1723.

Sandsynlig sms. med Mandsnavnet Hánefr, der findes brugt i Norge i MA. (Personn. i Stedsn. S. 115. Ldsbl. 205. Thj. VSS. 1891 S. 154).

62. Ershus. Udt. *é'rsúsen.* — Erikxhwss AB. 46. Erikzhuss NRJ. II 168. Ericksshus OE. 67. 1559. 1590. Ershuus 1624. Erßhus 1626. Erdshuus 1664. Ertzhuus 1723.

Sms. med Mandsnavnet Eirikr (Personn. i Stedsn. S. 63. Ldsbl. 205. Thj. VSS. 1891 S. 154).

63. Hov. Udt. *hø'ven*, paa andet Sted i Bygden *hå'ven.* — Hoff NRJ. II 168. Hoff OE. 159. Hoff 1559. Houff 1590. 1626. Hoeff 1624. Hof 1664. Hoff 1723.

Se Ørlandet GN. 79.

64. Præsthus. Udt. *præ'sstúsen.* — Presthuss NRJ. II 168. Presthuss 1559. 1590. Presthus 1626. Presthuus 1664. 1723.

Har enten sit Navn af, at Soknedalen i den katholske Tid har havt egen Præst, som har boet her (efter Reformatsen skulde Størens Kald betjenes af 2 Præster), eller af, at Gaarden har været Præstegods.

65. Støvran. Udt. *stæ'vraɳɳ*, Dat. *-røm.* — Stoure 1559. Støffne 1590. Støffre 1624. 1631. Støeffre med Rodning 1626. Støfuer med Støfuer Løchen 1664. Støwer 1723.

* Stufrar. Se Rennebu GN. 17, 1.

65, 3. Hagen. Kaldes *stæ'verhåvåɳɳ.*

66. Holtbrauten. Udt. *hå'ltbrøta*, Dat. *-ten.* — Hasilbrott 1590. Haselbrødt 1624. Haßelbrød 1626. Haselbrut 1664. Haselbrot 1723.

Sidste Led er **braut f**, her vel i Betydning af Bakke, Skrænt (Indl. S. 45), nu i best Form. 1ste Led maa efter de ældre Skriftformer være Trænavnet **hasl m.**, skjønt Udt. Haalt- istedenfor Halt- er usædvanlig. En lignende Sms. har vi i Rognbrøt Horg GN. 3, der er sms. med **røyni n.**, Lund af Rognetræer.

67. Solem. Udt. *sô'lemen.* — Sollim 1590. Sollemb 1631. Sollumb 1664. Sollum 1723.

Se GN. 3.

68. Kjøtrød. Udt. *kø'ttrö'n*, Dat. *-røa.* — Kietterød 1559. Kierckerødt 1590. Kottero 1624. Kottermoe (!) 1626. Køtterød 1631. Kiøtterøe 1664. Kiøterøe 1723.

Formen Kietterød fra 1559 antyder vel snarest den opr. Form; denne kunde antages at være ***Ketturuð**, sms. med **ketta f.**, Hunkat, der vel kunde være brugt som Persontilnavn ligesaa vel som **ketlingr**, Katunge (K. Rygh S. 35). Det samme Ord har man i **Kættuþorp** i Borre, nu Kjettetorp, maaske ogsaa i Kitterød i Id, Kietterudt 1593 (Bd. I S 210) og mulig i det forsvundne **Kittoruð** i Ullensaker, Ketterudt 1578 (Bd. II S. 332). Det tør dog ogsaa være muligt, at der ligger et Elvenavn i flere af disse og lignende Sammensætninger. Ved Kjetteland i Masfjorden formoder saaledes O. R., at 1ste Led er et Elvenavn **Ketta**, «Katelven», ligesom ved Kjetnes i Skjerstad og maaske ogsaa ved Tjetland i Gjesdal. Maaske kunde ogsaa Elvenavnet Kjøtaaen i Eikesdalen høre hid. Ogsaa forbi denne Gaard gaar der en Bæk, som i sterkt Fald løber ned til Sokna; jeg har ikke kunnet opspørge andet Navn paa den end «Storbækken».

69. Hustøft. Udt. *hû'støfften*, Dat. *-ta.* — Hustoff 1559. Hustorp 1590. Hustofft 1624. 1631. Hustoft 1626. 1664. Huustoft 1723.

Se Opdal GN. 186.

70. Haukaas. Kaldes *sæ'tra*, Dat. *sæ'trøm.* — Hogaas 1624. Hougaas, Hogaas 1626. Hogaas, Huckaas 1631. Hugaas 1664. Hugaas, Houckaas 1723.

Har Navn efter Elven Hauka; den ligger ligeoverfor Haukdal i Støren. I Udtaleformen er der den Eiendommelighed, at man har Dat. Flt. til Nom. Ent.; jfr. GN. 80.

71. Lien nordre. Kaldes *nô'rlia.* — Liidt 1559. 1590. Lidt 1624. Lid 1626. Lien 1664. 1723.

71, 2. Midtlien. Udt. *mi'ttlia.*

Jfr. GN. 73.

72. Støverløkken. Udt. *stæ'verlykkja.* — Stowerlocken, Stawerlocken 1723.

Sms. med GN. 65.

73. Lien søndre. Kaldes *sø'lia.*

74. Halset. Kaldes *hå'ltbrøssætra.* — Haldsett 1631. Haldset 1664. Halset 1723 (Underbrug under Haanshus).

*Hallasetr, vel sms. med Adj. hallr, heldende, jfr. Opdal GN. 300. Gaarden ligger øverst i en brat Li. Daglignavnet antyder, at Gaarden en Tid maa have ligget under GN. 66.

75. Stenbroen. Udt. *stê'nnbrúa.* — Stenbroo NRJ. II 169. Stenbroenn 1559. Stennbrou 1590. Stenbroe 1624. 1631. Steennboe (!) 1626. Stenbroen 1664. Steenbroe, Steenbroen 1723.

* Steinbrú f., Bro af Sten; Gaarden ligger ved Hauka, og der er ogsaa nu her Bro over Elven. Samme Navn findes i Modum, Høiland, Skjold og Suldal.

76. Hagen. Udt. *hå'vånn.* — Hage 1559. Hougenn 1590? Hage 1626. Houge 1631. Hagge 1664. Hage 1723.

Jfr. GN. 52, som ligger i Stavillas, medens denne ligger i Haukas Dalføre.

77. Hogseggen. Udt. *hø'kksægga.* — Hussegenn 1590. Hoseggen 1624. Hosegenn 1626. Huβeggen 1631. Hoxegen 1664. Hoxeggen 1723.

1ste Led kan være haugr m., en Haug, eller Mandsnavnet Haukr; den sidste Forklaring er vel den sandsynligste. Jfr. Opdal GN. 230.

78. Økdal. Udt. *ø'kdælen.* — Øgdall 1590. 1624. 1626. 1631. Øgdal 1664. Øgdall 1723.

1ste Led er vel eykr m., Folkespr. Øyk m, Hingst eller Hoppe, ogsaa om Hest ialmindelighed; Øyk udtales her Øk. Jfr. Hestdalen i Flatanger og i Alstahaug. Da der forbi Gaarden gaar en Bæk til Hauka, kunde man formode, at der laa et Elvenavn i 1ste Led; men der kan neppe ellers paavises et saadant af en lignende Stamme.

79. Lilleøkdal. Kaldes *ba'kkann.* — Lille Øgdall 1664. 1723.

80. Sæteren. Udt. *sæ'tra*, Dat. *sæ'trøm.* — Setter 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Jfr. GN. 70.

81. Vollan. Udt. *vå'llann.* — Woldum 1624. Voldomb 1631. Vollumb 1664. Vollum 1723.

Se GN. 19.

82. Lyset. Kaldes *a'mmdalsvållen.* — Lyset, Liuβet 1664. Lysett 1723.

Da Navnet nu ei bruges, og man heller ikke har synderlig gamle Skriftformer at støtte sig til, kan intet sikkert siges til dets Forklaring; det maa antagelig være en Sms. med setr. Daglignavnet betegner Gaarden som forhenværende Sæter for Amdal, GN. 61 i Støren.

83. Vedløs. Kaldes *æ'ndinn*, Dat. *-dam* (et Fjeld *vé'løse*). — Vedløes 1664. Vedløs eller Qvernvold 1723.

Navnet maa være sms. med viðr m., Skov; det maa sammenstilles med en Række «nedsættende Navne», som til sidste Led har en Afledning af Adj. lauss, løs, som Brøløs, Husløs, Mjølløs osv. (Indl. S. 39 f.). Gaarden har vel faaet Navnet efter det nærliggende Fjeld. Daglignavnet er vel endi m., Ende, og maa have Hensyn til, at Gaarden er den øverste i Haukdalen paa Sydsiden af Elven. Paa Rektangelkartet kaldes den Kvernvold.

84. Flataasen. Udt. *flå'tåsen.* — Flattaas 1631. Fladtaas 1664. Flataas 1723 (Underbrug til Hov).

«Den flade Aas», i Betydning beslægtet med Flatberg, jfr. Holtaalen GN. 10.

85. Midtlien. Kaldes *rå'a.* — Medtli 1664. Metlie 1723.

Om Daglignavnet se GN. 28. Den ligger langt fjernet fra GN. 71, 2.

86. Hegvolden. Udt. *hæ'ggvållen.* — Hegeuold 1624. Heggeuoll 1626. Heggeuold 1631. Hegeuold 1664. Hegvold 1723.

87. Sundlisæteren. Kaldes *rå'a.*

Sms. med Gaardnavnet Sundlien, GN. 53.

88. Skainsæteren. Kaldes *rå'hauen.*

Sms. med Gaardnavnet Skain, GN. 58.

89. Rise. Kaldes *pla'ssen.*

Se Opdal GN. 49.

90. Bjørkaasen. Udt. *bjø'rkåsen.* — Berckaas 1624. 1626. Bierckenaas 1631. 1664. 1723.

91. Sundset. Udt. *sy'nnsæten.* — Sandsett 1624. Sundset 1626. Syndsett 1631. Sundsett 1664. Sundset 1723.

Jfr. Rennebu GN. 106. Her kan der heller ikke vel være Tale om Afledning af s u n d n., Overfartssted. Jfr. ogsaa GN. 53.

92. Gorset. Udt. *gǿ'rsæten.* — Gaarsett 1624. Garset 1626. Garsett 1631. Gaarset 1664. 1723.

Jfr. Rennebu GN. 2 og Opdal GN. 291, hvor 1ste Vokal efter Opgivende udtales lang, medens den her skal være kort. Ogsaa her gaar der en Bæk forbi Gaarden ned til Hauka; men paa den skal nu ikke kjendes andet Navn end Gorsetbækken.

FORSVUNDNE NAVNE.

Varmaas OE. 159.

Navnet hænger uden Tvivl sammen med Værma (tostav. Beton.), opr. vel V a r m a, som er Navn paa den korte Elv, der gaar fra Ramstadvandet til Hauka. Det er ikke usandsynligt, at det er den samme Gaard som Tømmeraasen Støren GN. 64, der ligger nær ved Grændsen af Soknedalen, og som først nævnes med dette Navn i 1590. Om Elvenavnet se Orkedalen GN. 127.

Hungeruoldt, Honngeruoldt 1590.

Dette er vel en af de Gaarde, som nu kaldes Volden eller Vollan eller har et med -volden sms. Navn, uden at det kan afgjøres hvilken. Det maa regnes blandt «nedsættende Navne» ligesom Hungerholt og Svelterud (Indl. S. 40). Det er ikke rimeligt, at det skulde være en Forvanskning af Hongrød i Støren, da denne Gaard ogsaa nævnes i 1590.

Geliidt 1590.

Wang 1590. 1626. 1631.

Paa Rektangelkartet er afsat en Plads Vangen mellem Ljøseggen og Svean, som mulig kunde være en Levning af denne Gaard.

Skarphoell 1590. 1624. 1626. 1631.

Skarphol forekommer ellers kun som Gaardnavn i Lesje, opr. S k a r p i h ó l l, Skarphaugen, af Adj. s k a r p r, sigtende til skarp, mager Jordbund (Bd. IV, 1 S. 21). Der skal nu findes en Slaattevold nær Grønset (GN. 35), som kaldes Skarpvolden eller Skarplykkja, som tidligere skal have været beboet. Der er saa meget mere Grund til at tro, at det gamle Skarphol kan have ligget her, som der lige i Nærheden har været en Holssæter d. e. Sæter under Lilleholte, GN. 44. Tillægget Skarp- kunde Stedet da have faaet i Sammenligning med denne Gaard.

Fladberigh 1624. Fladberg 1626.

Flatberg kunde maaske være et ældre Navn paa Flataasen (GN. 84).

Krogen 1624. 1626. Krogumb 1626.

Kroken skal nu være Navn paa en Sæter under Løkken (GN. 48), som maaske tidligere kan have været eget Brug og isaafald kunde være denne Gaard.

Wold 1624. 1626.

Munckeuold 1624. 1631. Mønchuoll 1626.

Om begge disse Navne gjelder det ogsaa, at de kan svare til et endnu bevaret Navn Volden eller til et, som er sms. med dette Ord, medens det selvfølgelig ogsaa er muligt, at disse Gaarde senere er gaaet ind. Munkvold findes ogsaa som Gaardnavn i Opdal og Strinden; det maa sigte til, at Gaarden har været Klostergods (se Opdal GN. 179).

Skomagereggen 1624.

Øye 1626.

Lilleøe 1626.

Søebersetter, Selbersetter 1626.

Det er maaske muligt, at det 1ste Led her kunde være en Forvanskning for Solberg (GN. 54); jfr. de ældre Skriftformer af dette Navn.

28.

HORG HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Horg, se GN. 23. Kaldes nu mest *hø'rrísǫkna.*

Gaardenes Navne: **1. Høgsæte.** Udt. *hø'kksæte.* — Høgsett, Høiβett 1590. Høgsett 1624. 1631. Høigset, Høyset 1626. Høgsett, Høysett 1664. Høysæde, Høysedtt 1723.

Sidste Led er vel Folkespr. Sæte n., Sæde (oldn. sæti n.), men ogsaa Opholdssted, altsaa i Betydning beslægtet med setr; det findes ogsaa ellers i Stedsnavne. 1ste Led kan være Trænavnet heggr m., idet det aabne e saa ofte i Udt. gaar over til ø; saaledes er Hægsætr (1395) i Gjerpen nu bleven til Høkkset, og samme Nutidsform har det samme Navn i Førde (i MA. Hegsætr).

2. Eggen. Udt. *æ'gga.* — Egenn 1590. 1624. Eggenn 1626. 1631. Eggen 1664. 1723.

*Egg f., Ryg, Kam af Fjeld eller Jordhøide (Indl. S. 48).

3. 4. Rognbrøt. Udt. *rå'ngnbrøta*, Dat. *-ten.* — af Rønabrot AB. 45. Romerøtte, Rønebrot 1559. Rangbudt, Rangbrødt 1590. Rambrøed 1624. Rambrøt 1626. Rambrødt 1631. Rambrut, Rambrøt 1664. 1723.

*Røynabraut. Uagtet Formen i AB. maa sidste Led ansees for at være braut f., Bakke, Skrænt (saaledes ogsaa opfattet af O. R. i en Bemærkning ved Braud i Klep). 1ste Led synes efter den ældste Skriftform at maatte være røyni n, Rognelund, medens senere Trænavnet raun f., Rogn, synes at være trængt ind i Stedet. Jfr. Soknedalen GN. 66.

5. Rognbrøtsflaatten. Udt. *rå'ngnbrøssflåtta.*

Sidste Led er flǫt f., Flade, flad Strækning.

6. Helgemo. Udt. *hæ'ljamó.* — af Hyliarmo AB. 45. Hillemo OE. 64. Hyliarmo Cap. Hellemo 1559. Helgemou 1590. Hellemoe 1624. 1626. Hiellemo 1631. Hiellemoe 1664. Helgemoe 1723.

Hyljarmór. 1ste Led er sandsynlig et Elvenavn *Hyl f., en sterk Sideform til Hylja, nu Hølja, en Elv i Elverum og Tryssil, som man vistnok ogsaa har i Gaard- og Herredsnavnet Høle (Hyliu i Dat. 1297) i Ryfylke, dannet af hylr m., Høl, dybt og stille Sted i et Vandløb (Bd. III S. 326). Den samme Form som her synes ogsaa at være bevaret i Gaardnavnet Hyljeraas, udt. Hyljaraas, i Ævanger. Overgang af y til æ eller aabent e kan ogsaa ellers paavises (f. Ex. Ættrusan af Ytterhus, Rennebu GN. 113). Der gaar en Bæk forbi Gaarden ud i Gula.

7. Einan. Udt. *ḗnaṇṇ*, Dat. *-nôm.* — Enni NRJ. II 172. Ene 1559. Egnum, Enum 1590. Einumb 1624. 1631. Ennumb 1626. Eignumb 1664. Einumb 1723.

Navnet maa afledes af Trænavnet einir m. eller maaske snarere af eini n., et med Ener bevoxet Sted. I denne Form, best. Flt., findes Navnet ogsaa i Aure og i Børsen.

8—10. Løre. Udt. *lø̀re.* — af Lødrene AB. 45. Lerom (Dat.) NRJ. II 172. Lørenn OE. 63. 159. Lerenn 1559. Løffrenn, Loffrenn 1590. Lørren 1624. Løerenn 1626. Løren 1631. Lørenn 1664. Lørren 1723 (afbrændt af Fienden og øde).

Uagtet Ligheden i Nutidsformerne maa dette Navn være ganske forskjelligt fra Løren i Aker, Sørum og Høland i Akershus Amt; thi disses gamle Form er Løyrin, en Sms. af leirr m., Ler, og vin (Bd. II S. 111), medens Navnet her vistnok ogsaa maa være en Sms. med vin, men som den ældste Skriftform viser, med en ganske anden Ordstamme i 1ste Led (Ldsbl. 324). Det synes at kunne være samme Navn som Leire i Hjørungfjord (i Ledrene 1325), og et ialfald beslægtet Navn har vi vel i Læren i Gran (i Ledri, i Ledrino c. 1400). Det eneste kjendte Ord, man her kan tænke paa, er leðr n., Skind, der vel kunde bruges i et Stedsnavn ligesom húð (jfr. Bd. I S. 35), grundet paa en Sammenligning af Jordveien med et udbredt Skind.

11. 12. Kjelstad. Udt. *kjæ̀ḷḷstänn*, Dat. *-stôm.* — Hielstad NRJ. II 172. OE. 63. Hielstaadt 1559. Hieldstadt 1590. Hildstad 1624. Hielsta 1626. Hielstad 1631. 1664. Kielstad 1723.

1ste Led er hjallr m., Afsats, Terrasse, med den her i Dalene sædvanlige haarde Udt. af Hj (Thj. VSS. 1891 S. 202, Indl. S. 55).

13—16. Lunde. Udt. *lúṇṇ'.* — af Lundum Fornm. s. I 209. af Lunde AB. 45. Lwnde NRJ. II 172. Lunde OE. 63. Lwnde 1559. 1590. Lunde 1624. 1631. Lunnde 1626. 1664. 1723.

Lundar eller Lundr, Lund, liden Skov (Indl. S. 66), med afkuttet Endevokal i Udtalen.

14, 2. Sagløkken. Udt. *sä̀lykkja.*

17. Lundeaasen. Udt. *lṹndåsen.*

18. Lunderydningen. Udt. *lṹndarønningen.*

19. Smaaøian. Udt. *smø̀naṇṇ*, Dat. *smồnôm.* — Smaaøienn 1631. 1664. Smaaøyen 1723.

Som det er bemærket i en Anmærkning i den nye Matr., er den nuv. Skrivemaade kanske urigtig, og der burde rettere skrives Smaaaunan. Derved bliver den nuv. Udtaleform forklarlig, idet Aunan (Flt. af auðn n., Indl. S. 42) her udtales Ønan. Dette bestyrkes ogsaa ved, at Gaarden ligger et Stykke ovenfor Samdal, som nu i Dagligtale kaldes Aunan. At Dativ nu har lukt o i 1ste Stavelse, maa vel være en Følge af Vokalassimilation.

20. Samdal. Kaldes *ø'nann*, Dat. *ø'nóm*. — Sandal 1590. Sambdal 1624. Samdall 1626. Sandal 1631. Sambdall 1664. Samdal 1723.

Har Navn efter den betydelige Bielv Sama, der kommer fra Samsjøen paa Grændsen af Singsaas; dette Navn bruges ellers ikke nu, da Elven kaldes Sokna (eller Lundasokna efter GN. 13; om dette Navn se under Soknedalen). Elvenavnet Sama findes nok ikke ellers usms., men kan paavises i Sammensætningen Samdøla, der falder i Imssjøen i Ringebu, maaske ogsaa i Gaardnavnet Samland i Jondal, skjønt dette i et Par Kilder fra MA. skrives Samnaland, medens det paa meget flere Steder heder Samland. Samdal i Fane skrives i 1328: i Samnadale (DN. VIII 103 f.) og indeholder derfor vel en anden Stamme.

21. Lundemo. Udt. *lú'ndamó'n*. — Moo NRJ. II 172. Mou 1559. 1590. 1624. Moe 1626. 1631. 1664. 1723.

21, 3. Lundeløkken. Udt. *lu'ndalykka*.

22. Horgøien. Kaldes *øi'a*, Dat. *øi'en*. — Øiie 1559. Øyenn 1590. Øyen 1624. Øie, Øienn 1626. Øyen 1631. 1664. 1723.

Sms. med den flg. Gaards Navn; sidste Led er øy f., flad Strækning ved Elv eller Vand (Indl. S. 88).

23. Horg. Udt. *hørj*. — Hariæ NRJ. II 172. Harie, Hørrie 1559. Horiig 1590. Haerrig 1626. Hørrig 1664. Horrig 1723.

Af hǫrgr m., som dels bruges om en Hob af sammenlagte Stene, især en saadan, som tjente til Offersted, dels om Offersteder af anden Indretning, hvis Beskaffenhed vanskelig kan bestemmes (se Fritzner). I Folkesproget bruges Horg f. nu paa Vestlandet ogsaa om Fjeldtoppe og forekommer der i en Mængde sms. Fjeldnavne. I hvilken Betydning Ordet skal tages, naar det anvendes i Stedsnavne, er i de enkelte Tilfælde vanskeligt at afgjøre. Usms. findes Ordet neppe andensteds end her som Gaardnavn. Derimod har vi det i Sammensætninger, saaledes i Horgen, opr. Hǫrgin, en Sms. med vin, i Tune, i Frogn, i Nes Rom. (paa 2 Steder), i Vaage, i Gran, i Nedre Eker og i Sem. Med heimr findes det sms. i Horgjem i Grytten, hvor man sikkert kan gaa ud fra Betydningen Fjeld, her sigtende til Romsdalshornet (Ldsbl. 206, jfr. Bd. I S. 299).

23, 2. Hagen. Kaldes *hø'rrihågånn*.

24. Horgmoen. Udt. *hø'rrimó'n*.

25—28. Lynge. Grænden GN. 25—28 kaldes *slå'tte* eller *slå'ssgrænna*. — Lionghe NRJ. II 172. Lynge OE. 159. Lynge 1559. Lønnge, Liønge, Lønngh 1590. Lønge 1624. Lunge 1626. Lynge 1631. Lønge 1664. Lynge, Lønge, Løngen 1723.

*Lyngjar? f., Flt. af lyng n., Lyng. Lyng forekommer i Ent. som Gaardnavn i Værdalen og i Inderøen, i Flt. (MA. Lyngjar) i Ulstein, desuden findes det i adskillige sms. Navne. Som Gaardnavn maa det vel forstaaes om en Strækning bevoxet med Lyng. Grændenavnet Slaattet, som vel opr. er Gaardnavn, kan her neppe som ofte forklares i Betydning af Slaatteng; snarere maa man her tænke paa den Indl. S. 76 nævnte Forklaring af en gammel «Bygdeborg», som har ligget i Nærheden.

25, 2. Monsstuen. Udt. *må'ngstugu*.

26, 3. Bakken. Kaldes *slå'ssbakkinn*.

27, 1. Bækkeraakeren. Udt. *bæ'kkeråker'n*.
1ste Led kunde mulig være Bekre m., oldn. bekri, Væder.

27, 2. Vassaasen. Udt. *va'ssåsen.*

28, 3. Ringvedaasen. Udt. *ri'ngvíåsen.*

Er efter Kartet ogsaa Navn paa en Aas, og Gaarden har vel Navn efter denne. 1ste Led er uden Tvivl Ringvid m.; en slyngende Buskvæxt, Gjedeblad (Aasen). Jfr. Strinden GN. 2.

29. Midlynge. Udt. *mø'llingaṇṇ.* — Mølingh 1559. Medlønge 1664. Midlyngen, Midlønge 1723.

30. Østlynge. Udt. *ø'sslingaṇṇ.* — Ystlønge 1624. Ystlynnge 1626. Østlønge 1664. Østlingen, Øslingen 1723.

Gaarden ligger længst mod Vest af Lyngegaardene, men nede ved Elven, medens GN. 29 og især 28 ligger mere i Høiden. Dette peger paa, at 1ste Led er at opfatte som opstaaet af Yzt- d. e. Yderst-, og at Skrivemaaden Øst- derfor er urigtig.

31. By. Udt. *bý.* — By NRJ. II 173. By 1559. Bye 1590. 1626. 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 137.

32. Røskaft. Udt. *rø̀'skafft.* — Rogeskaffth NRJ. II 173. Rogeskafft 1559. Reckeschafft 1590. Rogschaff 1664. Rogschaft, Roeskaft 1723.

*Rekuskapt. Ordet betyder ligefrem: Spadeskaft, Skovlskaft, af reka f., endnu brugt i Bygdemaalene, i det Trondhjemske i Formen Roko, Ruku. Stedforholdene og Sammensætningen med -skapt synes at udelukke en anden nærliggende Forklaring, at vi i Navnets første Led kunde have det paa adskillige Steder paavislige Elvenavn Reka (jfr. Rennebu GN. 132). Navnet er vel snarest givet med Hensyn til en nærliggende Høide. Rockeskafftet, nævnt i 1634 som en Ødegaard i Mörsil Sogn i Jemtland (Jemtl. Fornm. Tidskr. I S. 86), er vel samme Navn. Det norske Gaardnavn, hvormed det nærmest kan sammenstilles, er Navarskaftet i Tjøtta (nu kaldet Øijorden), der ligger i Nærheden af Fjeldet Navaren. Skaftet er forøvrigt et ret almindeligt Fjeldnavn især nordenfjelds, helst brugt om lavere Fjelde, som skyder ud fra en større Fjeldmasse (Vigelskaftet ved Storvigelen i Røros, Bringskaftet ved Bringen paa Grændsen mellem Selbu og Holtaalen, Fongskaftet ved Fongen mellem Selbu, Tydalen og Meraker, Vinterskaftet NØ. for Budalens Kirke, Skjækerfjeldskaftet nordligst i Skjækerfjeldene sydøstligst i Snaasen). Se Thj. VSS. 1891 S. 222.

32, 3. Brauten. Kaldes *rø̀'skafftbrøta.*

Med Hensyn til sidste Led jfr. GN. 3 og Soknedalen GN. 66.

33. Bredlien. Udt. *brè'lia.* — Bredliidt 1590. Brelid 1624. Brelj 1626. 1664. Brelie 1723 (i det ene Expl. kaldet Ratte).

*Breiðalíð, den brede Li.

34—36. Foss. Udt. *fåss.* — af Forse AB. 45. Ffoss NRJ. II 171. Ffos, Ffossze Sokn OE. 64. Foße 1559. Faass, Fas 1590. Faas 1624. 1626. 1664. 1723.

Fors m., Fos. Gaarden ligger ved Gulfossen, det bekjendte Stryg i Gula. Navnet, som utvivlsomt er ældre end c. 1430, da det først nævnes, er vel af Betydning med Hensyn til de Meninger, som er blevne udtalte, om at Gula først i den senere Del af MA. skulde have taget Løb gjennem den Rende, som nu kaldes Gulfossen. GN. 35 kaldes ogsaa Lian, 36 Søgaren d. e. Sørgaarden.

34, 2. Bakken. Kaldes *få'ssbakkiṇṇ.*

34, 3. Indlægget. Udt. *i'nnlægge.*

Se Bjugn GN. 27, 11.

34, 4. Hagelekken. Udt. *hå'gålykka.*

37. Vollan. Udt. *vå'llann*, Dat. *-lôm.* — Wolle 1559. Woldum 1590. 1624. Woldumb 1626. Volde 1631. Wollumb 1664. Vollenn, Vollum 1723.

Se Soknedalen GN. 19.

38. 39. Gyllan. Udt. *jý'llann*, Dat. *-lôm* (Elvenavnet udt. *jý'lla*). — af Giellom AB. 45. Gelde NRJ. II 171. Gielde OE. 64. Giølle, Gøllenn 1559. Gyllie, Giølle 1590. Gylle 1624. 1631. Gylle, Giølle 1626. Gylle 1664. Gylle, Gyllan 1723.

Gaardnavnet maa komme af Gylla, Navn paa en liden Elv, som forbi Gaarden gaar til Gula; den kommer fra Gyltjernet. Dette Elvenavn kan neppe paavises ellers, om det ikke skulde ligge i Gaardnavnet Gylland i Bakke og i Sogndal Stav. Gylder i Vaaler hører neppe hid, da det i MA. skrives med l d (se Bd. I S. 362). Overgangen fra Formen G i e l l a r til de nuv. Navne paa Gaarden og Elven er vanskelig at forklare.

38, 2. Kaasan. Udt. *kå'sann.*

Se Opdal GN. 10.

39, 2. Grandalslekken. Udt. *grå'ndalslykka.*

39, 6. Bakkan. Udt. *ba'kkann.*

39, 7. Sagen. Udt. *sa'ga.*

40. Hagen. Udt. *hå'gånn.* — Haffue OE. 64. 1559. Hage 1590. 1624. Hagge 1626. Hage 1631. Hagge 1664. Hage 1723.

* H a g i m., indhegnet Jordstykke (Indl. S. 52).

40, 5. Midtsveet. Udt. *mé'ttsvée.*

Sidste Led er s v i ð n., = s v i ð a f., Sted ryddet ved Brænding (Indl. S. 80).

40, 6. Rydningen. Udt. *rø'nningen.*

Af r u ð n i n g r m., Rydning (Indl. S. 72).

41. Krokstadsanden. Kaldes *sa'nnan*, Dat. *sa'ndôm.*

42. Stagebroen. Kaldes *brú'ann.*

Navnet er vel at forklare af Folkespr. Stake m., Stage, Stolpe, Pæl, altsaa: en Pælebro.

43. Krokstadlekken. Udt. *krå'kkstólykka.*

44. Krokstadbakken. Udt. *krå'kkstóbakkinn.*

45—47. Krokstad. Udt. *krå'kkstånn*, Dat. *-stóa* eller *-stóm.* — Krogstad NRJ. II 171. OE. 158. Krockstad OE. 64. Krogsetther (!) 1559. Krogstadt 1590. Krogsta 1626. Krogstad 1664. 1723.

* K r ó k s s t a ð i r, sms. med det i MA. ikke sjeldne Mandsnavn K r ó k r, hvoraf mange Stedsnavne er dannede. Vokalen i 1ste Stavelse er i disse Navne dels lukt, dels som her aaben, og i sidste Tilfælde er det da ofte vanskeligt at skille Sammensætninger med dette Mandsnavn fra Navne sms. med Kraaka (Kvindenavnet, Elvenavnet eller Fuglenavnet k r á k a, anvendt som

Persontilnavn). Her kan der efter Skriftformerne ikke være Tvivl om Oprindelsen (Ldsbl. 207, Personn. i Stedsn. S. 170).

45, 2. Sandholt. Udt. *sa'nnhåltann.* — Sandholt 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Sidste Led er Holt m., Høi, Bakke, stenig og ujevn Forhøining (Indl. S. 57). Efter Rektangelkartet ligger Gaarden ved Sandaaen, Bielv til Gaua, og 1ste Led maa da indeholde Elvenavnet. Samme Gaardnavn findes ogsaa paa Eker.

47, 1. Ørene. Udt. *ø'rann.*

Af eyrr f., Øre, Banke af Grus og Sand, oplagt af Vand, særlig af Elve (Indl. S. 88).

47, 7. Bjørken. Udt. *bjø'rka,* Dat. *-kunn.*

Maa opfattes som opr. Elvenavn, gammel Form vel Bjarka, jfr. Torsbjørka, Elvenavn i Meraker (Indl. S. 44 under bjǫrk). Der sees her at være en Bæk, som kommer fra Bjørkvandet.

47, 14. Aunet. Udt. *ø'ne.*

Af auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

48. Skjærvold. Udt. *sjæ'rvållen.* — Schieruold 1664. Schiervold 1723.

1ste Led indeholder vel et gammelt Navn paa den nær Gaarden gaaende Bæk. Dette kunde være det bekjendte Skjerva, eller et andet Elvenavn, som man synes at have i Gaardnavne som Skjerdal og Skjerset (Skjerdal i Aurland, i MA. Skirdal).

48, 2. Kvernmoen. Udt. *kvæ'nnamő'n.*

49—51. Hovin. Udt. *hø'vvin.* — i Hofyn DN. V 166, 1349. Hoffe NRJ. II 171. Hoffue OE. 63. Howein Cap. Hoff, Hoffuim 1559. Hoffuenn 1590. 1624. 1631. Hofuin 1664. Hofvien, Hovien 1723.

Hofvin, sms. af hof n. med vin; maa antages at betyde: Tempeljord, Eiendom, som tilhører et Tempel, i enkelte Tilfælde maaske en Gaard, hvorpaa der staar et Tempel. Navnet forekommer paa 22—23 Steder, aldeles overveiende søndenfjelds, især i den østlige Del, slet ikke paa Vestlandet og nordenfjelds foruden her kun i Sundalen. Se Indl. S. 56, jfr. Bd. I S. 67.

49, 1. Ekren. Udt. *æ'kkra.*

Af ekra f., oppløiet, dyrket Eng.

49, 3. Finset. Udt. *fi'nnsæten.*

Sms. med Mandsnavnet Finnr (Personn. i Stedsn. S. 70).

49, 7. Flaatten. Udt. *flå'tta.*

Af flǫt f., Flade, flad Strækning (Indl. S. 50).

51, 3. Gjerdet. Udt. *jæ're.*

51, 6. Teigen. Udt. *tei'en.*

Af teigr m., Teig, afdelt, afgrændset Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

51, 11. Indlægget. Udt. *i'nnlægge.*

Se GN. 34, 3 og Bjugn GN. 27, 11.

52. Rydningen. Udt. *rø'nningann*. — Røningh 1631. Rønning 1664. 1723.

53. Brandsaasen. Udt. *bra'nnsåsen*. — Brandaas 1631. Brandsaas 1664. Brantaas 1723 (da øde).

1ste Led er her sandsynlig brandr m., i Betydning af Brænding, maaske hentydende til en Skovbrand. Navnet bruges ogsaa om en Aas ovenfor Gaarden og tilhører vel egentlig denne (jfr. Indl. S. 45).

54. Birkli. Kaldes *bô'le*, Dat. *bô'le*. — Birckeli (da under Løvaas) 1664. Biercklie 1723.

Daglignavnet er Ordet Bol n., Opholdssted, Bosted.

55. Skuggen. Udt. *sku'ggen*, Dat. *sku'gga*.

Det synes ikke at give nogen ret tilfredsstillende Mening at henføre dette Navn til Folkespr. Skugg m., glat og blank Is, Is paa Mark, som fryser efter Tø (Aasen og Ross). Maaske kunde man, uagtet det nu skal udtales som Enstavelsesord, forklare det af skuggi m., Skygge, idet Betoningen mulig kunde være forandret under Brugen som Stedsnavn. Det vilde da have samme Betydning som Baklien, Bakaasen o. fl., betegnende Beliggenhed paa Skyggesiden (Indl. S. 76); Gaarden ligger i en mod NØ. vendende Li. Bruges ofte som Stedsnavn, især om Husmandspladse (jfr. Bd. IV, 1 S. 180). Denne og de flg. Gaarde indtil GN. 63 ligger ved Skolda, der gaar til Svorksjøen og Orkedalen og ved dennes Bielv Lysinga.

56. Espaasen. Udt. *æ'sspåsen*. — Espaas, Aspaas 1631. Aspaas 1664. Espaas 1723 (øde).

Se Meldalen GN. 173.

57. Reitan. Udt. *rê'tann*, Dat. *-tôm*. — Reitten 1624. Reitenn 1626. Reetten 1631. Reiten 1664. 1723 (øde).

Se Rennebu GN. 163.

58. Løvaasen. Udt. *lø'våsen*. — Løffaas 1590. 1624. Loeffaas 1626. Leffaas 1631. Løfaas 1664. 1723.

Maa vel forklares af lauf n., Løv, skjønt Udt. er usædvanlig.

59. Skotterød. Udt. *skå'tårø'n*. — Schatterød 1624. 1626. Skotterød 1631. Schotterøe 1664. Skotterøe 1723.

Den nuv. Udtaleform kunde vel forklares af et opr. *Skoptaruð, sms. med det i Stedsnavne hyppige Mandsnavn Skopti. Men snarere henviser den dog til et opr. Skataruð, sms. med det i MA. forekommende Mandsnavn Skati (jfr. Aa GN. 8), hvoraf den nuv. Form paa regelret Maade vilde være fremkommen ved Tiljevning af Vokalerne. Den sidste Forklaring støttes ogsaa ved Skriftformen fra 1624 og 1626.

60. Bukleven. Udt. *bu'kléra*. Buekleff 1631. Buchløf 1664. Bueklef 1723.

Sidste Led er kleif f., brat Bjergside, ad hvilken der gaar en Vei (Indl. S. 60); 1ste Led kan være Búðar-, Gen. af búð f., Bod, men er maaske snarere bú n., i Betydning af Buskab, Kreaturer (Indl. S. 46).

61. Lian. Udt. *li'ôm* eller *kvæ'nnaliôm*. — Lidom 1631. Liomb 1664. Liumb 1723.

*Líðir, Flt. af líð f., Li (Indl. S. 65). Udtaleformen er Dativ ligesom de ældre Skriftformer.

62. Esphaugen. Udt. *æ'ssphauen*, Dat. *-haua*. — Asphogh 1624. 1631. Asphoug 1626. 1664. Esphoug 1723.

1ste Led er espi n., Aspelund, ligesom i GN. 56.

63. Moan. Udt. *mô'ann*, Dat. *mô'ôm*. — Mioumb, Moumb 1631. Moenn 1664. Moumb 1723.

*Móar, Flt. af mór m., Mo, Sandslette (Indl. S. 67).

64—66. Sørtømme. Udt. *sø'tømme*. — i Tœmene DN. III 161, 1334 (Paategning: um Tœmen). Tomme NRJ. II 171. Tømenn OE. 63. Tømene Cap. Thømen 1559. Tømme, Tømenn 1590. Tømme 1624. 1631. Sørtømme 1626. Sørtøme 1664. Sørtømme 1723.

Tœmin, en Sms. med vin. 1ste Led kan jeg ikke sikkert paavise i noget andet Stedsnavn. O. R. har i en Bemærkning ved Tomset, Strinden GN. 86, sammenstillet dette Navn med Tœmin og med Tommaaen, en Elv, som falder i Møsvandet i Telemarken, og tænker sig, at man i disse 3 Navne har det samme Elvenavn, som da kunde betyde en Elv, som var tilbøielig til at blive tom, tørre ud (af Adj. tómr), eller ogsaa en, som gav sig god Tid (af tóm n, god Tid, Ro og Mag), en sagteløbende. Tømmegaardene ligger temmelig høit oppe i en Li; der gaar en liden Bæk ned forbi Sørtømme; paa denne kunde kun den første af de formodede Betydninger passe. Skulde Elvenavnet have havt den anden Betydning, maa det have tilhørt det nedre Løb af Gaua efter Sammenløbet med Kolo og Sandaaen, hvor den gaar langs under Lieu gjennem fladt Land. Fordoblingen af m i den nyere Form har Analogi i Glømmen i Øier af Gløymin eller Glœmin og i mange andre Tilfælde.

67. 68. Midttømme. Udt. *mø'tømme*. — Medtømme 1626. Medtøme 1664. Mettomme 1723.

69. Nordtømme. Udt. *nô'rtømme*. — Nortomme 1626. Nordtomme 1664. 1723.

69, 4. Nergjerdet. Udt. *nè'jære*.

69, 10. Kalvhagen. Udt. *kæ'lhågånn*.

70. Grinni. Udt. *gri'nni*. — Grynne NRJ. II 172. Grym soghen smst 171. Grinie Sogn OE. 63. Grynie Sogn DN. V 821, 1540. Grini 1559. Grinie, Grinne 1590. Grinnie 1624. Grinni 1626. Grinde 1631. Grini 1664. Grinde 1723.

*Grenin eller *Grønin, en Smstn. af Trænavnet grǫn f., Gran, med vin, se Rissen GN. 32.

71. 72. Evjen. Udt. *ø'vjenn* (paastodes at være eneste Form). — Offueøn NRJ. II 172. Effie OE. 159. Effuie 1559. 1590. Effuen 1624. 1631. Effuenn 1626. Efuien 1664. Ewien og Nordewien 1723.

*Efja, se Orkedalen GN. 10.

73. Valdan. Udt. *væ'ldann*, Dat. *-døm*. — af Voldu AB. 45. Vold NRJ. II 172. Valder OE. 64. Woldt 1559. Woldum 1590. Woldumb 1626. Valdum 1631. 1664. Valdum, Voldum 1723.

Navnet sees i senere Tider at være opfattet, som om det kom af vǫllr m., Vold; men baade den ældste Skriftform og den nuv. Udt. viser, at det ikke har noget med denne Stamme at gjøre. Den første tyder paa en Nom. Valda, som kunde tænkes at være det oprindelige Navn paa en Bæk nær Gaarden. Udtaleformen passer dog heller ikke dertil. Jeg kan ikke ellers paavise noget Navn, som synes mig beslægtet.

73, 2. Øien. Kaldes *væ'ldøiann*.

74—77. Leberg. Udt. *lè'bærj.* — af Leifuaberge AB. 45. Lebergh NRJ. II 172. Leberg OE. 63. DN. V 821, 1540. Leberg 1559. Løgberg, Læbergh, Leberg 1590. Leeberigh 1624. Leeberrig 1626. Leberg, Løberig 1631. Løberrig 1664. Løeberg 1723.

Leifaberg, hvori 1ste Led maa være Mandsnavnet Leifi, som enten er en Sideform af Leifr eller en Kjæleform af et med -leifr sms. Mandsnavn (Personn. i Stedsn. S. 173).

74, 1. Flaatten. Udt. *flå'tta.*

Se GN. 49, 7.

76, 1. Skaret. Udt. *ska'le.*

Af skarð n., Skar, Indsænkning.

78. Bjørndalens, Kjerstads og Skjelbreddalens Almenninger. Udt. ukjendt.

Skjelbreddalen er en Fjelddal i Ø. for Bygden, som har Navn efter Skjelbredelven, som kommer fra Skjelbredvandet og gaar ud i Sama. Jfr. Støren under «Forsvundne Navne». Om Navnet se Stadsbygden GN. 58.

FORSVUNDNE NAVNE.

Renes OE. 159.

Kunde tænkes at hænge sammen med Navnet Rebækken, en Bæk, der falder ud i Gula, men rigtignok i det nederste af sit Løb tilhører Støren.

Krogaas, Kragaas 1626.

NEDLAGTE KIRKER.

Foss Kirke paa Foss GN. 34, nævnes i Reformatsen (Sognet ogsaa OE. 64), nedlagt omkring 1670 (Kraft V 517. Aarsb. f. For. t. n. Fort. Bev. 1886 S. 151).

Grinni Kirke (*Greninar kirkja) paa Grinni GN. 70, nævnes ogsaa i Reformatsen (Sognet ogsaa NRJ. II 171, OE. 63 og DN. V 821), nedlagt samtidig med Foss Kirke. Istedetfor disse byggedes ved 1670 en ny Kirke paa Horg for de to nu sammenslaaede Sogne. Den blev for nogle faa Aar siden nedreven og en ny bygget paa samme Gaard.

29.

HØLANDETS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Hølandet. Udt. *hø̀llånna*, Dat. *hø̀llånda*.

Ældre Navneformer: a Høylandhom AB. 43. a Høylandom, Høylondum AB. 117.

Høland NRJ. II 176. Høyland OE. 62. Holand OE. 68. Hiolandhenn Cap. Hølanndt 1590. Høelannd 1624. 1626. Høilannd 1631.

Høylandir f., Flt. af høyland n., «Høland», dannet af høy n., Hø. Navnet findes som Bygdenavn ogsaa paa Romerike og i Namdalen og i Entalsform som meget almindeligt Gaardnavn i Strækningen fra Mandalsdalen til Nordhordland. Navnet kan opfattes paa to, forøvrigt ikke meget forskjellige Maader: Land, der er særlig skikket til Høavl, godt Græsland, og: Land, benyttet til Høavl, Slaatteland. At en Bygd har dette Navn, berettiger ikke til at slutte, at den først i sen Tid er bleven fast bebygget. I denne Bygd er der, ligesom i de to andre, navnlig den paa Romerike, mange Gaardnavne, som rækker langt op i den hedenske Tid. I Udtaleformen her maa aa-Lyden i 2den Stavelse udgaa fra den omlydte Vokal i den gamle Form, og aa-Lyden i 1ste Stavelse være indkommet ved Vokalassimilation, bevirket af den følgende Stavelses Vokal. Endelsen -a i Nom. er sandsynlig at opfatte som bestemt Intetkjønsform i Flt. Dativformen er paafaldende; ellers er den her ligesom i Nabobygderne i Flt. -om med lukt Vokal. (Bd. II S. 182. Thj. VSS. 1891 S. 199).

Hølandets Annexkirke paa Krokstad (GN. 12) er bygget noget efter 1650 istedenfor de to ældre, nedlagte Kirker paa Grøtan og Kolbrandstad.

Gaardenes Navne: **1. Grøtan.** Udt. *grø̀tann*, Dat. *-tôm*. — Grøttom NRJ. II 176. Grøte Kirke OE. 68. Griøthe Cap. Grøtte 1559. Grønndt (!) 1590. Grøtte 1624. 1626. Grøtten 1631. Grøtte 1664. 1723.

***Grjótar f., Flt. af grjót n., Sten, se Indl. S. 52.**

2. 3. Skjegstad. Udt. *sjæ'kkstón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó*. — af Skeggiastadom AB. 43. Skegestad NRJ. II 176. Skeggestad OE. 63. Skegstadt 1559. Skogstadt, Skougsta (!) 1590. Schiegstad 1624. Schienngsta (!) 1626. Skiestad 1631. Schiegsta 1664. Skeigstad, Skiegstad 1723.

Skeggjastaðir, sms. med Mandsnavnet Skeggi, som var meget almindeligt i Fortiden. Et meget hyppigt Gaardnavn.

3, 1. Haugen. Kaldes *skjæ'kkstóhauen*.

4. Ven. Udt. *væ'nna*. — af Win AB. 44. Ven NRJ. II 176. Vinie OE. 63. Wenn 1559. 1590. 1624. 1626. Venn 1664. 1723.

Se Aalen GN. 23.

5. Berg. Udt. *bærj*. — af Berghe AB. 43. af Berghi AB. 117. Bergh NRJ. II 176. Berg OE. 62. Bierg 1559. Berig 1590. Berrig 1626. 1664. Berg 1723.

Berg n., Berg (Indl. S. 43).

6. Gaustad. Udt. *gau'stón*, Dat. *stóm*, Gen. *-stó*. — af Godhigstadom AB. 43. Godestad NRJ. II 176. Gaautestad OE. 62. Goustadt 1559. Gudstadt 1590. Gustad 1624. Gudsta 1626. Gustad 1664. Goustad 1723.

Antages i Personn. i Stedsn. S. 101 at være sms. med det enkelte Gange forekommende Mandsnavn Guðrekr (Guðrikr) ligesom Gaustad Byneset GN. 85.

7. Stenset. Udt. *stè'nnsæten*, Dat. *-ta*. — af Steinsætre AB. 43. Steensett 1624. Steennset 1626. Steenset 1664. Steensett 1723.

Steinssetr. 1ste Led kan være Mandsnavnet Steinn, men det kunde ogsaa være steinn m., med Hensyn til den høie Fjeldhammer ovenfor Gaarden (Indl. S. 79).

8. Sundset. Udt. *sy'nnsæten*, Dat. *-ta*. — af Sundzsætre AB. 43. Sundsetther 1559. Sundstadt (!), Sundsett 1590. Sønndset 1624. Sundset 1626. Syndset 1631. Sundset 1664. 1723.

1ste Led kan her efter Stedforholdene ikke være sund n., i nogen af de Betydninger, som dette Ord har (se Indl. S. 80). Ldsbl. 208 antages det muligt, at det kunde være en allerede i det 15de Aarh. forkortet Sms. med et Personnavn Sunnulv eller Sunniva (jfr. Rennebu GN. 106). Sandsynligere er det dog maaske, at det, ligesom antaget ved Soknedalen GN. 53, er sunn- = suðr, den sydlige, d. e. Sørset i Modsætning til GN. 7, som ligger i NØ. for denne.

9. Almaas. Udt. *æ'lmåsen*. — af Almasom AB. 117. Elmoss Cap. Almaas 1624. 1626. Almbaas 1664. Almaas 1723.

Almásar, sms. med almr m., Alm. Jfr. Aalen GN. 14.

10. Gaasland. Udt. *gå'slann*. — Gaaselandt 1559. Gaaslandt 1590. Gaaseland 1624. Gaaßelannd 1626. Gaßeland 1631. Gaasland 1664. 1723.

*Gásaland, vel sms. med Mandsnavnet Gási, som findes brugt enkelte Gange i Norge i MA. (ogsaa i Sverige og Danmark), se Personn. i Stedsn. S. 81. Dette Gaardnavn forekommer ogsaa i S. Undal, Kvinesdal. Helleland, Bremnes og Bø Vest.

11. Langaas. Udt. *la'ngåsen*, Dat. *-sa.* — Langaas 1559. 1590. 1624. 1626. 1664. 1723.

Navnet tilhører vistnok egentlig en langstrakt Aas ovenfor Gaarden.

12. 13. Krokstad. Udt. *krô'kkstôn*, Dat. *stôm*, Gen. *-stô.* — Kraagestaadt 1559. Krogstadt 1590. Krogsta 1626. Krogstad 1664. Kraagstad 1723.

Króksstaðir, sms. med Mandsnavnet Krókr, jfr. Horg GN. 45.

12, 3. Slettet. Udt. *slæ'tte.*

Hvis Udt. er rigtig opgivet, maa man her have et sterkt Intetkjønsord Slætt = det alm. Slætte n., Slaatteng (Indl. S. 76).

14. Jønland. Udt. *jø'nnlande.* — Jernlundt 1590. Jøenland 1624. 1626. Jynland, Jøndland 1631. Jønland 1664. 1723.

1ste Led kan formodes at være Mandsnavnet Jǫrundr; den nuv. Form er da opstaaet af Jǫrundarland ligesom Jønvik paa Ytterøen af Jǫrundarvík (Personn. i Stedsn. S. 151. Ldsbl. 209).

15. Reinaas. Udt. *rē'nåsen.* — Rennaas 1624. Reennaas 1626. Reenaas 1631. Reinaas 1664. 1723.

Ligger under en Aas, der efter Kartet har samme Navn, som da rimeligvis egentlig tilhører denne. Navnet findes ogsaa i Strinden, i Aasen og i Trondenes. 1ste Led kan vistnok hverken være Dyrenavnet reinn m., Ren, eller det Indl. S. 70 omtalte rein f.; rimeligere er det, at det indeholder et Elvenavn. I en Bemærkning ved Navnet i Strinden formoder O. R., at det kan være et Elvenavn Røyna, afledet af raun f., Rogn. Denne Stamme er nu i Stedsnavne hyppig gaaet over til Rein-; jfr. Reinbjør Overhallen GN. 9, som enten maa afledes af det samme Elvenavn eller af røyni n., Rognelund. Her maatte man ogsaa kunne tænke paa Elvenavnet Rein eller Reina (jfr. Bd. III S. 363). Gaarden og Aasen ligger mellem Lysinga og en mindre Elv, som falder ud i denne.

16. Lien. Udt. *lí'a.* — Liidt, Linn 1631. Lienn 1664. Lien 1723.

* Líð f., Li (Indl. S. 65).

17. Hammeraas. Kaldes *sô'llía.* — Solidt, Sollij 1626.

Et Underbrug under GN. 19.

18. Grønlien. Udt. *grø'nnlía*, Dat. *-líen.* — Grønlid 1624. Grønnlj 1626. Grøndliid 1631. Grønlij 1664. Grønlie 1723.

19. Hammeraas. Udt *hå'mmåråsen.* — af Hamarsaase AB. 44. Hamiraas 1590. Hammer Aas 1624. Hamraas 1626. Hammeraas 1664. 1723.

Ligger ved en isoleret Aas med en temmelig spids Top; Navnet har vel fra først af tilhørt Aasen.

20. Rød. Udt. *rø'n*, Dat. *rø'a.* — Rødt 1590. Røed 1624. 1626. Røe 1664. 1723.

Af ruð n., Rydning, eller af rjóðr n., aabent Rum, Grønning i Skov, hvilke nu begge paa denne Kant af Landet er blevne til Rø. Her med tilføiet best. Artikel i Hankjøn.

21. Bjørkjennaas. Udt. *bjø'rkinnåsen.* — af Biortiærnaraase AB. 44. Birckenn (!) Cap. Birckaas 1559. 1590. Berkenaas 1624.

Bierchennaas 1626. Bierckenaas 1631. Bierchenaas 1664. Bierckenaas 1723.

Bjórtjarnaráss af Bjórtjǫrn, Bjortjernet, som maa have været Navn paa det lille Vand nær Gaarden (Kartets Lillemovandet); det kan være umiddelbart dannet af bjórr m., Bæver, men det er ogsaa muligt, at den lille Elv, som gaar igjennem Vandet og til Svorksjøen, kan have havt det ofte forekommende Navn Bjora, «Bæverelven», og at Vandet har faaet sit Navn af dette. Det kan mærkes, at en anden Elv paa Hølandet, som gaar til Gaustadvandet, har det beslægtede Navn Bøvra (tostav. Beton.), og at det samme Navn (eller Bævra) ogsaa maa have været brugt om endnu en Elv i Nærheden, som gaar til Svorka og Orkedalen (se Orkedalen GN. 79).

22. **Fuglaas lille.** Udt. *fau'låsen.* — Fuglaas 1559. Fullaas 1590. Fogelaas 1624. 1626. Lille Fugelaas 1664. 1723.

Se Orkedalen GN. 155.

23. **Stornæve.** Udt. *stô'rnæve.'* — Neeff OE. 158. Neff, Neße (!) 1559. Neff 1590. 1624. 1626. Neeb 1631. Næff 1664. Newe 1723.

Lillenæve er Meldalen GN. 45; se dette.

24. **Fuglaas store.** — Fugelaas 1664. Stoer Fugelaas 1723.

Se GN. 22.

25. **Fosslien.** Udt. *få'sslía.* — Foßlid 1624. 1626. Fosli 1664. Faaslie 1723.

Ligger ved Elven Skolda.

26. **Gaasbakken.** Udt. *gå'sbakkinn*, Dat. *-ka* (ogsaa hørt *-barkinn*). — Gaasbacke 1590. Gaaseback 1624. Gaaßebache 1626. Gaasebreck 1631. Gaasbach 1664. Gaasbachen 1723.

Maa være sms. med Mandsnavnet Gási ligesom GN. 10 (Personn. i Stedsn. S. 81); der er intet lokalt Forhold mellem disse to Gaarde. Hvis Udtaleformen -barkin var rigtig, maatte Navnet være sms. med barki m., Barke, Luftrør. Denne Form har imidlertid ingen Støtte i de bevarede Skriftformer, og Navnet vilde være meget usædvanligt; jeg kjender ialfald ikke ellers Exempler paa Stedsnavne med -barke i sidste Led.

27. **Trotland.** Udt *trå'ttlann.* — Troteland NRJ. II 176. Trotteland OE. 158. 1559. Trottlandt 1590. Throtteland 1624. Thrøtlannd 1626. Trottland 1631. Trotland 1664. Traatland 1723.

Det eneste mig bekjendte Stedsnavn, hvormed dette kunde sammenstilles, er det i det 16de Aarh. nævnte, men senere forsvundne Trottestadt i Solør; men dette er mulig feilskreven (Bd. III S. 291). Et Fjeld i Nærheden af Gaarden skal hede Trotstenen, og efter den har vel igjen et lidet Vand faaet Navnet Stensvandet. Man kunde gjette, at det staar i Forbindelse med þrot n., Mangel, jfr. þrotamaðr, en Person, som lider Mangel paa det fornødne, hvorefter *Þrotaland vel kunde betyde fattig eller utilstrækkelig Jordvei.

28. **Reksaas.** Udt. *ræ'kksåsen.* — Roxaas 1590. Rixaas 1624. 1631. Rigaas 1626. Rexaas 1664. 1723.

Dette Navn forekommer neppe andensteds i Landet. Der kunde opstilles forskjellige Formodninger om dets Oprindelse. Efter Formen kunde det være opr. Refsáss af Mandsnavnet Refr, da f ofte gaar over til k foran s. Man kunde ogsaa ved 1ste Led tænke paa Folkespr. Rekstr m. og Rekst f.,

Gangsti, Kreaturvei, Græsgang, eller Navnet kunde være sms. med et gammelt Navn paa det lille Vand, ved hvilket Gaarden ligger. Men alt er kun usikre Gjetninger.

29. Sørlien. Udt. *sjø'lia*? — Lidt 1624. Lid 1626. Søelidt 1631. Sørli 1664. Sørlie, Skiølie 1723.

Ligger i en Li, der gaar op fra Svorksjøen, og længere nede ligger efter Kartet en Plads Sjømoen. Man har derfor vist her det almindelige Navn Sjøli, svarende til et gammelt Sjóvarlíð, af sjór m., Sø. Sørli vilde her heller ikke kunne give nogen Mening, da den anden Gaard Lien, GN. 16, og ligesaa GN. 25 ligger sydligere.

30. Jonslien. Udt. *jó'nslía*. — Joensli 1664. Jonslie 1723 (da Underbrug til Sundet).

Formodentlig ikke meget gammel Gaard. Sms. med Mandsnavnet Jon.

31. Sundet. Udt. *sy'nne*. — Sunnd 1624. Sunnde, Sunnd 1626. Sunde 1631. Sund 1664. 1723.

*Sund n., Sund (Indl. S. 80); ligger ved et smalt Sund mellem Svorksjøen og dens mod V. udskydende Arm Langkjøsen.

32. Kjøsen. Udt. *kjø'sa*, Dat. *-sen*. — Kirsenn(!) 1590. Kiøsenn 1624. Kiøßumb 1626. Køßenn 1631. Kiøßen 1664. Kiøsen 1723.

Sml. Langkjøs Orkedalen GN. 81, som har Navn efter den mod V. udskydende Arm af Svorksjøen. Denne Gaard maa derimod have Navnet efter en mindre dyb, mod N. udskydende Bugt; Gaarden ligger dog et godt Stykke op fra denne, nær en Bæk, som gaar ud i Bugten. Som det sees, er ogsaa dette Navn nu Hunkjønsord (se S. 133 under Langkjøs).

33. Konstad. Udt. *kå'nnstón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó*. — Konestedh NRJ. II 176. Konstadt 1559. Kornnstadt 1590. Konstad 1624. 1631. Korsta 1626. Kandstad 1664. Kaanstad, Konstad 1723.

*Kornastaðir, sms. med det i flere Stedsnavne bevarede Mandsnavn Korni (Personn. i Stedsn. S. 168).

34. Blokkan. Udt. *blå'kkann*, Dat. *-kóm*. — Bleiikor OE. 158. Bleckum 1559. Bleckenn, Bleckumb 1590. Bleckenn 1624. Blekenn 1626. Bleckenn, Bleckumb 1631. Bloche 1664. Blockum 1723.

*Blikar, se Meldalen GN. 180.

35. Estenstad. Udt. *æ'sstestón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó*. — Østhenstad NRJ. II 176. Østennstadt 1559. Estenstad 1624. Estennsta 1626. Estenstad 1664. 1723.

Se Soknedalen GN. 1.

36—38. Kolbrandstad. Udt. *kø'lbrannstón*, Dat. *-stóm*, Gen. *-stó*. — af Kolbrandzstadom AB. 44. Kulbrandstadh NNJ. II 176. Colbrandzstad OE. 63. Kaalbenstadh 1559. Kolbranndstadt 1590. Kolbrandstad 1624. 1631. Kolbennsta 1626. Colbrandstad 1664. Colbrandsta 1723.

Kolbrandsstaðir, sms. med Mandsnavnet Kolbrandr, som forekommer paa Island, men formodentlig har været sjeldent i Norge, da dette er det eneste Stedsnavn, som med Rimelighed kan forklares deraf (Ldsbl. 210. Personn. i Stedsn. S. 164).

39. Lufald. Udt. *lú'falle.* — Løffald 1624. Løefalld 1626. Løffald 1631. Ludefald 1664. 1723.

* Hlutfall?, Lodkastning, vel sigtende til, at Gaarden engang ved Skifte er tilfalden en Mand ved Lodkastning, eller til noget lignende Forhold (Thj. VSS. 1882 S. 22). Løfald i Rindalen (nu udt. med kort ø i 1ste Stavelse) kunde mulig være af samme Oprindelse, men det kunde maaske ogsaa være opr. Lǫðufall, hvori 1ste Led er Gen. af laða f., Lade, Hølade. Tvivlsomme er vel ogsaa Løfald i Kvinnherred og i Indre Holmedal.

40. 41. Restad. Udt. *rē'stôn*, Dat. *-stôm*, Gen. *-stô.* — Restadh NRJ. II 176. Reeidestad OE. 62. Resta 1559. Regstadt 1590. Ristad 1624. Rista og Lille Rigsta 1626. Rigstad 1631. Regstad 1664. 1723.

* Reiðarsstaðir, sms. med Mandsnavnet Reiðarr. Gaardnavnet findes meget hyppigt, i Egne af Landet, hvor Tvelyd bruges, nu i Regelen skrevet Reistad. I de senere Aarhundreder har det været skrevet Rigstad og Regstad, idet g og k hyppig i Skriftformen trænger ind foran s med en følgende Konsonant (Ldsbl. 211. Personn. i Stedsn. S. 202).

42. Aasen. Udt. *å'sen*, Dat. *å'sa.* — Aass 1664.

43. Klepstad. Udt. *klǽ'ffstôn*, Dat. *-stôm*, Gen. *-stô.* — af Klepstadhom AB. 44. Klepestadh NRJ. II 176. Kleppstad OE. 62. Klepstadt, Kleffsta 1590. Kleffstad 1624. 1631. Kleffsta 1626. Klegstad 1664. Klefstad 1723.

Kleppsstaðir, sms. med Mandsnavnet Kleppr, som findes brugt tidlig paa Island, men i Norge nu alene kjendes fra Stedsnavne. Gaardnavnet findes paa flere Steder, nordenfjelds foruden her ogsaa i Byneset, Inderøen, Borge Lof. og Gimsø, nu ofte skr. Klefstad, Klevstad eller Kløvstad (Thj. VSS. 1882 S. 32. Personn. i Stedsn. S. 161. Jfr. ogsaa Bd. IV. 1 S. 113).

44. 45. Eid. Udt. *ei.* — af Eidhe AB. 44. Edh NRJ. II 176. Eiide OE. 62. Eide, Eydtt 1559. Eidt 1590. 1624. 1631. Eid 1626. 1664. Eidt 1723.

Eið n., Eid (Indl. S. 48); ligger paa Eidet mellem Gaustadvandet og Aanøien og ved den korte Elv, som forbinder disse Vande. Udt. viser en Afvigelse fra den i Guldalen alm. Regel, at ei udtales som e, maaske fordi man her er nær Nordgrændsen for denne Udtalebrug.

44, 2. Haugen. Kaldes *ē'shauen.*

46. Myren. Udt. *mȳ'ra.* — Myr 1590. Myren, Myhr 1626. Myren 1624. 1631. 1664. 1723.

* Mýrr f., Myr (Indl. S. 68).

47. Stranden. Udt. *strá'nda*, Dat. *strānn.* — Strandt 1559. 1590. Strand 1624. 1626. 1664. Stranden, Strand 1723.

* Strǫnd f., Strand (Indl. S. 79).

48. Bjørset. Udt. *bjö'rsæten*, Dat. *-ta.* — Bulsetther 1559. Bøuillsett 1590. Biørsett 1624. 1631. 1664. Biøersett 1626. Børsett 1723.

Se Meldalen GN. 14, 3. Det er ikke urimeligt, at Gaarden her kan have Navn af den lille Elv, som her gaar ud i Aanøien. Isaafald kunde denne snarest formodes at have hedet Bjora.

49. Solem. Udt. *sô'lemmen*, Dat. *-ma.* — af Soleim AB. 44. Sølum 1624. Sollumb 1626. Sollem 1631. Sollumb 1664. Sollom, Sollum 1723.

Sóleimr, se Bjugn GN. 23.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Høuidh AB. 44.

Er maaske samme Gaard som Hove Børseskognen GN. 22, nær Grændsen af Hølandet.

af Brunalandhe AB. 44.

Nævnes i Jordebogen mellem Soleim og Brunem d. e. Branem i Melhus og har formodentlig ligget nær den sidste Gaard; Navnene er utvivlsomt ogsaa beslægtede. Se Melhus GN. 74.

Rotaass OE. 63. Rettaas 1590. Rottaas 1631.

Paa Rektangelkartet findes en Aas ved Navn Rotaas nær Restad og Klepstad; Gaarden har uden Tvivl ligget under denne. Navnet findes ogsaa i Ringebu, Tingvold og tidligere i Bø Ndl., se Frøien GN. 40 og Hevne GN. 7; jfr. Bd. IV, 1 S. 149.

Ødsett 1590. Øyesetter 1626.

Espaas 1624. Eβaas 1626.

Vistnok samme Gaard som Horg GN. 56, som ligger nær Grændsen af Hølandet.

Setter 1624. 1626. 1631.

Grandlid 1624. Grannlj 1626.

Mou 1624. Moe 1626. 1631.

Bjerckelj 1631.

Vel samme Gaard som Horg GN. 54, nær Grændsen af Hølandet.

Løcken 1631.

NEDLAGTE KIRKER.

*Grjóta kirkja paa Grøtan (GN. 1) nævnes i OE. og i Reformatsen. Brændte efter Kraft V 514 ved Lynild 1655, hvorefter en ny Kirke blev bygget paa Krokstad istedetfor den og den følgende.

*Kolbrandsstaða kirkja paa Kolbrandstad (GN. 36) nævnes i OE. og i Reformatsen (paa første Sted som Kapel). Nedlagt, som det synes, ved 1673 (Schøning V 27).

FLAA HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Flaa. Udt. *flå.*
Ældre Navneformer: Fla sokn AB. 45. Fflaa S. OE. 63.
Navnet er opr. Gaardnavn, se GN. 1 og 2.

Gaardenes Navne: **1. Midflaa.** Udt *mé'fflåann*, Dat. *-flåóm.* — af Flam AB. 44. 45. Ffloo NRJ. II 173. Flaa 1559. 1590. 1624. Flaae 1626. 1664. 1723.

Flår, se Rennebu GN. 52. Nordre Flaa hører til Melhus Herred (GN. 75 og 76).

2. Kirkflaa. Udt. *kø'rkflåann.* — af Kirkiu Flam AB. 45. Kirkeflaa OE. 63. Kircheflaa 1664. Kierckeflaae 1723.

Maa have sit Navn af, at Kirken engang har staaet her. Hvis det forholder sig rigtig, hvad der meddeles om Kirkens ældre Pladse (se under «Nedlagte Kirker»), maa dog Navnet i AB. tilhøre en anden Part af Gaarden og kan først senere være gaaet over paa denne.

2, 21. Flaavolden. Udt. *flå'vållen.*

3. Reitan. Udt. *ré'tann*, Dat. *-tóm.* — Rette 1559. Rottenn 1590. Reittenn 1624. Reitenn 1626. Reiten 1664. Reidten 1723.

Se Rennebu GN. 163.

4. Fremo. Udt. *fré'móann*, Dat. *-móóm.* — af Froyamoo AB. 45. Ffroemo NRJ. II 173. Friimo OE. 63. Ffreimo OE. 158. Fremou 1590. 1624. Fremoe 1626. 1664. 1723.

1ste Led maa indeholde Navnet paa en Bæk, som gaar ud i Kaldvella, nu kaldet Frøa. Dette Elvenavn kan neppe paavises andensteds (se ogsaa Bd. III S. 80).

5. Mo. Udt. *mó.* — Moe 1664. Moe (øde) 1723.

6. Bjørgen. Udt. *bjø'rja.* — Biorgen 1664. 1723.

Se Opdal GN. 111.

7. Bøland. Udt. *bø'lanŋ*, Dat. uforandret. — Bollandh NRJ. II 173. Bolandh Cap. Barlandt, Boland 1559. Buland 1590. 1624. 1631. Buelannd 1626. Boelland 1664. Bolland 1723.

Sidste Led er utvivlsomt **l a n d** n. (Indl. S. 63). Om 1ste Led kan man kun have Formodninger. Rimeligst turde det maaske være at tænke paa **b o r ð** n., Kant, Rand, eller et deraf afledet **b o r ð i** m., eller paa **b o r ð a** f., Baand, Strimmel. Begge Forklaringer synes at kunne passe til Gaardens Beliggenhed langs Kanten af en Dalskraaning.

7, 1. Haugen. Kaldes *bø'lanŋshauen.*

7, 2. Indistuen. Skal kaldes *inŋ.*

7, 4. Blukkum. Udt. ukjendt.

Se Meldalen GN. 180, Hølandet GN. 34.

7, 5. Hoven. Udt. *hå'ven.*

8. Langland. Udt. *la'nglanŋ.* — Langeland NRJ. II 173. Lagnem (!), Langland 1559. Langlanndt 1590. 1624. Lanngelannd 1626. Langeland 1631. Langland 1664. Langeland 1723.

Se Aalen GN. 92.

8, 3. Skurløkken. Udt. *skú'llykka.*

9. Bybot. Udt. *bý'bôta*, Dat. *-ten.* — Bybodtt 1559. Bubodt 1590. Byeboed 1624. Byebod 1626. Byebaadt 1631. Bybaat 1664. Bybaadt 1723.

*B œ j a r b ó t ?, af **b œ j a r**, Gen. af **b œ r** m., Gaard, og **b ó t** f., Forbedring. Betydningen kunde da være omtrent den samme som i det oftere forekommende **A u k l a n d**, Øgningsland, ved Rydning tillagt Land (Indl. S. 42). Jfr. **b œ j a r b ó t** f., hvad der tjener til Nytte for en Gaard, Bygd eller Kjøbstad (Fritzner). Navnet forekommer neppe andensteds som Gaardnavn.

10. Valderaas. Udt. *va'lleråsen*, Dat. *-sa.* — Wallirsaas, Waliraas 1590. Valderaas 1624. 1626. 1631. 1664. Valteraas, Valderaas 1723.

1ste Led har Udseende af at kunne være Bækkenavn; jeg kan ellers intet sige om Betydningen.

11. Børset. Udt. *bö'lsæt.* — af Borgsætre AB. 45. Bordttȝetthir 1559. Borsett med Amodt 1590. Borsett 1624. 1631. Borset 1626. Borsett 1664. Børsett, Borsett 1723.

1ste Led maa være **b o r g** f., i Betydning af Bygdeborg eller Høide, som er skikket til Anlæg af en saadan Borg (Indl. S. 44). Der er en isoleret Fjeldkol nær Gaarden.

12. Aune. Udt. *au'ne* (andre: *ø'nanŋ*). — Oune 1664. Øfne 1723.

Af **a u ð n** n., Ødegaard (Indl. S. 42). Udtaleformen Aune maa opfattes som Dat. Ent.

13. Dal. Udt. *dāl.* — Dale Cap. Dall 1559. 1590. 1624. 1626. 1664. Dahll 1723.

13, 3. Sveibakken. Udt. *svei'bakkanŋ.*

Har Navn efter en Bæk Sveia (tostav. Beton.), opr. vel *Sveigja. jfr. Adj. sveigr, bøielig, og sveigja, at bøie, Folkespr. Sveigja f. og Sveig m., en tynd, bøielig Kvist.

14. **Engan.** Udt. *æ̀ngann*, Dat. *-góm*. — Ennge 1624. 1626. 1631. Enge 1664. 1723.

Best. Flt. af eng f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49).

15. **Teigen.** Udt *tei'en*, Dat. *tei'a*. — Theigen 1631. Tein 1664. Tejen 1723.

Af teigr m., Teig, afdelt Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

16. **Haltbrekken.** Udt. *ha'ltbrækka*, Dat. *-kunn*. — af Haslabrekko, Haslabrekko skipr. AB. 45. Haslebreke NRJ. II 173. Halbreck, Halsbrecke 1559. Hasilbreck, Hassilbreck 1590. Halsbreck 1624. 1631. Halßbreche 1626. Haltbrechen 1664. Halt Brecken 1723.

Haslabrekka, sms. af hasla, Gen. Flt. af Trænavnet hasl m.. og brekka f., Bakke (Indl. S. 45); falder i Betydning omtr. sammen med Holtbrauten, se Singsaas GN. 66. Findes som Gaardnavn ogsaa i V. Slidre og som Navn paa et Veistykke i Buviken.

17. **Lersbakken.** Kaldes *ba'kkann*. — Backe 1590. 1624. Baecke 1626.

18. **Ler.** Udt. *lér*. — Lere NRJ. II 173. Lere 1559. Lernne. Lerenn 1590. Lerrenn 1624. Leerrenn 1624. Leer 1631. 1664. 1723.

Er Ordet leirr m., Ler, leret Jordsmon (Indl. S. 65), der her er brugt uforandret som Gaardnavn; findes paa samme Maade i Nes Rom. og i Krodsherred (Bd. II S. 345) og med best. Artikel i Leinstranden (GN. 63. 65).

18, 1. **Fremgaarden.** Udt. *fræ̀mmgalen*.

18, 2. **Bakken.** Udt. *ba'kkinn*.

18, 4. **Løkken.** Udt. *ly'kka*, Dat. *-kunn*.

19. **Graabakken.** Udt. *grå'bakkinn*. — Borten eller Graabacken 1723.

19, 3. **Øien.** Kaldes *grå'bakksøia*.

20. **Bortn.** Udt. *bå'rt'n*. — or Borkni DN. II 36, 1297. Borkeøn NRJ. II 173. Bortne OE. 63. Borthingh, Borthenn 1559. Borttne 1590. Borttn 1624. Bortenn 1626. 1631. Borttenn 1664. Bortten 1723.

Borkn (opr. *Burkn?). Forbi Gaarden gaar der en liden Elv ud i Gulelven, som nu kaldes Bortna; Elvenavnet udtales nok nu med tostav. Beton., men dette beror maaske som oftere paa en senere indtraadt Forandring. Elvenavnet har vel opr. været Enstavelsesord, og det er muligt, at Navnet først har tilhørt Elven og senere er gaaet over paa Gaarden. Forholdet kan dog ogsaa være omvendt. Ordet maa være det samme som det i flere Bygdemaal endnu brugelige Burkn (ogsaa Burkne) m., Bregne, som vist er et gammelt Ord. Samme Stamme har man ogsaa i Bortnen, Navn paa en Gaard og en Fjord i Rugsunds Sogn i Daviken, hvor det vel opr. er et Fjordnavn *Burkni; dog kan vel ogsaa den Elv, som falder ud i Bunden af Fjorden, have hedt *Burkn. Ligeledes i Bortne i Selje, som i det 16de Aarh. skrives Borkne, og i Bortnem i Ytre Holmedal, i MA. skr. Burknhæim. At kn

efter r er gaaet over til tn, er en almindelig Lydovergang (Thj. VSS. 1882, S. 33, Ldsbl. 213, N. Fjordn. S. 53).

21. Nyhus. Udt. *ný'hús.* — [af Nyhusom AB. 43?]. Nyhuss NRJ. II 173. Nyhuss 1559. Nøyhuus 1590. Nyhus 1624. 1626. Nyhuus 1664. Nyehuus 1723.

Nýhúsar, «Nyhusene», se Soknedalen GN. 10. Det er sandsynligt, at den i AB. opførte Gaard er den samme som denne, se Melhus under «Forsvundne Navne».

FORSVUNDNE NAVNE.

af Aase j Fla sokn AB. 45.

Kan mulig være GN. 4, 2.

af Geitasætre AB. 45.

af Watzlijd AB. 45.

af Kuiastadom AB. 45.

Maa være samme Navn som Kvistad i Hjørundfjord og paa Inderøen, i MA. Kvistaðir. 1ste Led indeholder maaske et afslidt Mandsnavn eller Tilnavn (Thj. VSS. 1882, S. 5. Personn. i Stedsn. S. 171). De 3 sidste Gaarde kan ogsaa have ligget i Horg.

af Hauge AB. 45.

Kan, hvis den har ligget i Flaa, mulig have været GN. 7, 1; men efter den Forbindelse, hvori den nævnes i Jordebogen, kan den ogsaa have ligget i Horg.

NEDLAGTE KIRKER.

Sognets Kirke stod oprindelig paa en Slette nordenfor Nyhusklevene under Gaarden Midflaa. Denne Kirke blev imidlertid for over 300 Aar siden ødelagt ved Elvebrud, og en ny blev bygget paa Øvre Flaa, hvorfra den igjen efter Bevilgning af 12 Juli 1791 blev flyttet til sit nuværende Sted paa Ler (Kraft V 512). Efter en Besigtigelse af 1665 var den gamle Kirke en Stavkirke (Aarsb. f. For. t. n. Fort. Bev. 1886 S. 151).

31.

MELHUS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Melhus. Udt. *mǽ'lús.* Navnet er opr. Gaardnavn, se GN. 91.

Gaardenes Navne: **1. Øie.** Udt. *øi.* — af Øyio AB. 42. Øe NRJ. II 175. Øgie OE. 71. Øie, Øyie 1559. Øye 1590. 1624. Øie, Øienn 1626. Øye 1664. 1723.

Øy f. (Indl. S. 88). Gaarden ligger paa den lave Slette af opskyllet Land ved Gulas Udløb i Gulosen.

1, 15. Finset. Udt. *fi'nnsæten,* Dat. *-ta.* — af Finnasætre AB. 42.

Finnasetr, sandsynlig sms. med Mandsnavnet Finni (Personn. i Stedsn. S. 69).

2. Reitan. Udt. *ré'tann,* Dat. *-tâm.* — Reytan Cap. Rettum 1559. Rette 1590. Reitenn 1624. 1626. Rettenn 1631. Reiten 1664. 1723.

Se Rennebu GN. 163, Flaa GN. 3.

3. Duvsten. Udt. *dú'vstén,* Dat. *-sténa.* — af Dufuosteine AB. 42. Dybsteenn 1590. Dustenn 1624. Duesteenn 1626. Duffstenn 1631. Duesteen 1664. 1723.

Dúfusteinn, hvori 1ste Led maa være Fuglenavnet dúfa f., i Stedsnavne vel at forstaa om Vildduen. Se Orkedalen GN. 22.

4. Øiaas Sørgaarden. Udt. *øi'âs.* — Øaass NRJ. II 175. Øyaas 1559. Øyeaas, Øyaas 1590. Øyaas 1624. 1631. Øieaas 1626. Øyaas 1664. 1723.

1ste Led er utvivlsomt Navnet Øie, GN. 1.

5. Øiaas Megaarden. — Øyaas Medgaard 1664. Meegaard Øyaas 1723.

6. Øiaas Megaarden og Nordgaarden. — Øyaas Nordgaard 1664. Nordgaard Øiaas 1723.

7. Færgestedet. Udt. *fæ̂'rstā'n.* — Fergestad 1664. Fergestedet 1723.

Jfr. Orkedalen GN. 204.

8. Tislauan. Udt. *ti'sslauann,* Dat. *-åm.* — Tisle NRJ. II 175. Tislagh, Tyslag 1559. Tisle, Tisløff 1590. Tisløff 1624. Thisløff 1626. Thißloff 1631. Tisløf 1664. 1723.

S. Bugge antager, at Navnet kan være opr. * Týslǫg, sms. med Gudenavnet Týr. Jfr. Njarðarlǫg i Tysnes og Frøyslǫg, nu Frøitlog i Sogndal Stav. Dette lǫg f. maa være opstaaet af lǫg n. Flt. og betegne et Sted, som er viet til Guden, er underlagt ham.

9. Bleke. Udt. *blê'ke.* — til Blekene AB. 43. Bleghen NRJ. II 175. Bleckenne Cap. Blecke, Blegenn 1559. Bleckenn 1590. 1624. Blecke 1626. Bleche 1664. Blecke 1723.

Maa efter de ældste Skriftformer være en Sms. med vin. Disse viser ogsaa, at Navnet neppe kan være det samme som det Bleikin, som man har i Faaberg og Gran (Bd. IV, 1 S. 229). Snarere kunde man formode, at 1ste Led indeholder det blik n., noget blinkende, lysende (Indl. S. 44), som man har i Gaardnavnet Blikar, som findes paa mange Steder, her nordenfjelds i Meldalen, Hølandet, Børsen og Strinden, se S. 162.

10. Varmbu. Udt. *va'rmbúinn,* Dat. *-búm.* — Waneboe (!) 1590. Verumbou 1624. Werumboe 1626. Weremboe 1631. Vermboe 1664. 1723.

Ligger ved en Bæk, som maa have havt det hyppig forekommende Navn Varma, og maa have Navn efter den. Om Elvenavnet se Orkedalen GN. 127, jfr. Soknedalen under «Forsvundne Navne». Sidste Led er bú n., Gaard, beboet Jordbrug (Indl. S. 46). Den nuv. Form er best. Flt.

11. Rydningen. Udt. *rø'nningen.* — Rødning 1626. Røningh 1631. Røning 1664. Rønning 1723.

Af ruðningr m., Rydning (Indl. S. 72).

12. Tuftan. Udt. *tu'fftann,* Dat. *-tåm.* — Toftum 1559. Tofftenn 1590. Thoffte 1624. 1626. 1631. Toffte 1664. Tofte 1723.

* Tuptir, Flt. af tupt (ogsaa topt) f., Hustomt (Indl. S. 82).

13. Grøset. Udt. *grø̂'sæten,* Dat. *-ta.* — Grøtszeter OE. 158. Grødsetther 1559. Grødsett 1590. 1624. Grøedsett 1626. Grøsett 1631. Grøesett 1664. Grøsett 1723.

* Grjótsetr, sms. med grjót n., Sten. Navnet findes ogsaa i Grue (Bd. III S. 250), Rindalen, Byneset og Øksnes (Griotzsætr AB.).

14. Eggen. Udt. *æ̂'jja,* Dat. *æ̂'jjen.* — Egenn 1590. Eggenn 1626. 1631. Eggen 1723.

* Egg f., Egg, Jordryg (Indl. S. 48).

15. 16. Kraakmoen. Udt. *krå'kmô'n,* Dat. *-môm.* — af Krakomoo AB. 43. Krogemo 1559. Krogmou 1590. Kragmo 1624. Krogmoe, Kragemoe 1626. Krogmoe 1664. Krogmoe, Kraagmoe 1723.

Krákumór. 1ste Led kunde mulig være Fuglenavnet kráka, anvendt som Persontilnavn; som saadant findes Ordet brugt 4—5 Gange i MA. Mindre rimeligt er det vel at aflede Gaardnavnet direkte af Fuglenavnet. Paa Elvenavnet Kraaka kan der her ikke tænkes, da der neppe er noget Vandløb i Nærheden.

17. **Dalan.** Udt. *dȧ'lȧnn*, Dat. *-lȧm*. — Dalem (Ødegaard) Cap. Dall, Dallenn 1631. Dallumb 1664. Dallum 1723.

* Dalir, Flt. af dalr m., Dal (Indl. S. 47), her med best. Artikel.

18. **Hegdal.** Udt. *hæ'ggdalen*, Dat. *-la*. — Hegdall 1559. 1590. 1624. 1626. 1631. 1664. 1723.

Et meget hyppigt Gaardnavn, som undertiden maa afledes af et Elvenavn Hegga, opr. *Heggja (jfr. Bd. II S. 161), men her vel er sms. med Trænavnet heggr.

19. 20. **Lefstad.** Udt. *læ'ffstann*, Dat. *-stȧm*, Gen. *-sta*. — af Leifstadom AB. 43. Leiffuestad OE. 158. Leffstad 1559. Løffstadt, Lebsta 1590. Leffstad 1624. 1631. Lebsta 1626. Lefstad 1664. 1723.

Leifsstaðir, sms. med Mandsnavnet Leifr (Personn. i Stedsn. S. 173).

21. **Kvam.** Udt. *kva'mmen*, Dat. *-ma*. — af Hvamme AB. 43. Quam 1559. 1590. Quamb 1624. 1626. 1664. Quam 1723.

Hvammr, se Orkedalen GN. 21.

22. **Aunet.** Udt. *au'ne*, Dat. *au'ne*. — Offne 1631. Øunne 1664. Øfne 1723.

Af auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

23. **Løkken.** Udt. *ly'kka*. — Løckenn 1590. Lyckenn 1624. 1626. Løcken 1631. Løchen 1664. Løcken 1723.

* Lykkja f., Løkke, indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

24. **Kottan.** Udt. *kȧ'tȧnn*, Dat. *-tȧm*. — Kattym NRJ. II 175. Lille Katem Cap. Kattenn 1559. Katim 1590. Katten 1624. Kattenn 1626. Kattem 1631. Kaatumb 1664. Kattum 1723.

Efter Nutidsformen skulde man formode, at den opr. Form er Kotar f., Flt. af kot n., Hytte (jfr. Singsaas GN. 7); men de ældre Skriftformer volder Usikkerhed, ikke saa meget fordi de har Vokalen a i 1ste Stavelse, da den hyppige Overgang af o til a nok kunde være indtraadt i 16de Aarh., som fordi de fleste tyder paa en Sms. med heimr. Det turde vel dog være muligt, at Skriftformerne kunde være paavirkede af Leinstranden GN. 46, som ogsaa efter Nutidsformen er en Sms. med heimr, og som i 16de og 17de Aarh. for det meste skrives nøiagtigt som dette Navn. I Forbindelse dermed staar Spørgsmaalet om, hvilken Gaard der menes med af Kotom AB. 42. Efter Rækken af de opregnede Gaarde skulde det være Kattem i Leinstranden; men det er lidet tænkeligt, at denne i 15de Aarh. skulde have hedet Kotar. Hvis der ikke er en Feilskrift i Jordebogen, ligger det nærmest at antage, at det er Gaarden i Melhus, som menes. O. R. forklarer, Bd. I S. 362, Navnet her som opr. Kotar, samme Navn som Kaater i Vaaler Sml., Kaata i V. Slidre og Kaade i Fister og Mosterø.

25. **Rakbjørgen.** Udt. *ra'pbjøra*. — Rackeberg Cap. Rackebierg 1559. Reckeberg 1590. Rackeberig 1624. Raeckeberg 1626. Rackebiørn 1631. Rackebiør 1664. Rackebiørgen 1731.

1ste Led kunde man maaske sætte i Forbindelse med Adj. rakr, lige, ben, eller snarere med rakkr, lige opstaaende, Folkespr. rak, rakk, rank, lige, ret. Samme Ord har man vel i Rakkefjeld i Fyresdal. Det kunde maaske ogsaa være rakki m., Hund, se Bd. I S. 93 om Navnet Rakkestad, eller man kunde tænke paa melrakki d. e. Hvidræv; altsaa opr. *Rakkabjǫrg. Sidste Led er bjǫrg f. (Indl. S. 43).

26. Oldereien. Udt. *ø'lderøia.* — Allerøen 1624. 1626. Olderoen 1631. 1664. Olderøyen 1723.

1ste Led er Træuavnet ǫlr m., Or, Older, sidste Led ey f., i Betydning af lav Strækning ved Vand (Indl. S. 88). Gaarden ligger paa en Slette ved Søen Aanøien.

26, 4. Sagberget. Udt. *sa'gbærje.*

Ligger ved Vigdas Udløb af Aanøien nær nogle Fosse, hvor der vel længe, ligesom nu, har været Sagbrug.

27—29. Vold. Udt. *va'llann.* — af Velle AB. 43. Vold NRJ. II 175. Vol OE. 62. Woldt 1559. 1590. 1624. Wold 1626. Vold 1664. 1723.

Vǫllr m., Vold, græsbevoxet Slette (Indl. S. 87), i Udtaleformen gaaet over til best. Flt.

29, 2. Vollarydningen. Udt. *va'llarønningann.*

29, 3. Vollahagen. Udt. *va'llahagånn.*

30—32. 35. 36. Gimsan. Udt. *jø'mmsann,* Dat. *-sam.* — a Gimsar Morkinsk. 30. af Gimsum Heimskr. (Unger) 157. 183. 208. 725 etc. af Gimsom AB. 43. [Gimsa skipr. AB. 42]. Gymse NRJ. II 175. Gimßenn OE. 62. Gymsen, Gymße Cap. Gimßen 1559. Gimse 1590 (blandt Gaardene nævnes G. Præstegaard) 1624. 1631. Giembße 1626. Gimbse 1664. Neder Giemse, Over Giembse 1723.

Gimsar, se Orkedalen GN. 112 og Bd. III S. 9.

33. Gimseteigen. Udt. *jø'mmsteien.* — Giembseteigen 1723.

Sidste Led er teigr m., afdelt, afgrændset Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

34. Bønsenget. Udt. *bø'nnsænne.*

1ste Led er antagelig Mandsnavnet Bjørn ligesom i Bønstuen, Aalen GN. 48.

37. Baggøien. Udt. *ba'ggøia.* — Bagoenn 1590. 1624. 1631. Bagoen 1626. 1664. Bagøyen 1723.

1ste Led maa være et Mandsnavn eller Mandstilnavn Baggi; som Tilnavn findes det meget hyppigt brugt og betegner vel som saadant en tyk, undersætsig Person, af baggi m., Bylt, Sæk (Bd. I S. 148. III S. 355. Personn. i Stedsn. S. 27).

38. 39. Romol. Udt. *rô'môlann,* Dat. *-lâm,* Gen. *-ls.* — af Rimul Fornm. s. I 209. a Rimul Njáls s. (Gisl.) I 526. Romwle NRJ. II 175. Raamule, Romor 1559. Ramulle 1590 (da Fogedgaard ligesom 1626 og 1664). Romull 1631. Rommel 1626. 1664. Romuld 1723.

Rimull. Dette Navn findes ikke andensteds. Det er sandsynlig en Afledning af den Stamme, man har i rimi m, en langstrakt Forhøining, Jordryg (Indl. S. 71), som forekommer i saa mange Stedsnavne. Dette kunde her give en passende Betydning, da Gaarden ligger paa en langstrakt Terrasse. Udtaleformen er opstaaet ved Tiljevning af Vokalerne.

40—42. Tranmæl. Udt. *tra'nnmæl.* — Trandmell NRJ. II 174. Trandmell 1590. Thrandmeell 1624. Thrandmell 1626. Trandmell 1664. Trandmell, Tranmell 1723.

Sidste Led maa være melr m., Mæl, Sandbakke eller Lerbakke ved en Elv (Indl. S. 67). 1ste Led kunde være Mandsnavnet Þrándr, som nu i Stedsnavne ofte er gaaet over til Trann-; jfr. Bd. II S. 387. Der er her neppe andet Vandløb end Gula.

40, 2. Purkmyren. Udt. *pô'rkmýra.*

Stedsnavne sms. med Purka findes oftere, navnlig nordenfjelds. Tildels er disse vel udgaaede fra den hyppige Anvendelse af Ordet som Navn paa Fjelde, men oftere maaske fra dets Brug som Persontilnavn; paa den sidste Maade maa det rimeligvis ogsaa forklares her.

40, 3. Sørgjerdet. Udt. *sö'jæle.*

43—45. Holem. Udt. *hø'løm.* — af Holeime AB. 43. Holym NRJ. II 175. Holem OE. 62. Holum 1559. Hollum. Holmen, Holm, Holim 1590. Hollum 1624. Hollumb 1626. Hollemb 1664. Hollum 1723.

Efter Udt. kan den opr. Form ikke være Hóleimr, en Sms. med hóll m. (Indl. S. 56) og heimr. Men 1ste Led maa være hol n., Hul, Fordybning, eller Adj. holr, hul, indhulet, sigtende til en Forsænkning i Terrainet. Samme Navn findes ogsaa i Nittedalen og i Ullensaker, se Bd. II S. 285.

43, 4. Grøneggen. Udt. *grø'næjjinn*, Dat. *-jâm.*

Daglignavnet er best. Flt.

44, 2. Løkken. Kaldes *hø'lømslykka.*

46. 47. Sjetnan. Udt. *sjé'ttnann*, Dat. *-nâm*, Gen. *sjéttn.* — af Setnom AB. 43. Settne NRJ. II 174. Setne OE. 62. Settne 1559. 1590. 1624. Sieltne, Settne 1626. Settenn, Siettnne 1631. Siettne 1664. Sielne 1723.

Setnar; findes som Gaardnavn ogsaa i V. Toten, i Børsen og i Tilder (i MA. skr. Setnar og Siætnar). Sms. findes det i Setnaþveit, nu Sentvet i Trøgstad. Navnet maa være af den Stamme, vi har i sitja, at sidde, og betyder maaske simpelthen: Sæde, Sted, hvor man er bosiddende, ligebetydende med setr. Mulig kunde dog Navnet ogsaa betegne Gaarde, som ligger paa en Afsats, jfr. Folkespr. Sete m., liden Flade i en Klippe (Aasen); denne Betydning har man vist i det paa flere Steder forekommende Gaardnavn Setberg (jfr. Bd. I S. 13). Den sidste Betydning passer efter Beliggenheden paa Gaarden her i Melhus og ogsaa paa den i Børsen.

48. Mo. Udt. *mó.* — Moo NRJ. II 174. Moo 1559. Mou 1590. Moe 1723.

48, 2. Mostien. Udt. *mó'stíen.*

48, 3. Buan. Udt. *bû'ann*, Dat. *-âm.*

49—51. 53. Kregnes. Udt. *kræ'ngnés.* — af Kreggianese AB. 43. Krageness NRJ. II 174. Kreggenes OE. 62. Kregenes 1559. Krognes, Kregness 1590. Kregeness 1626. Kregnes 1664. 1723.

1ste Led indeholder vel sandsynlig et Elvenavn (saa ogsaa antaget af O. R. i Samlingen af Elvenavne), som da kunde have været *Kreggja eller *Kregg. Noget lignende Elvenavn kan neppe paavises andensteds. Man kunde mulig sætte det i Forbindelse med Kragg m., lidet og kroget Træ, jfr. Kraggskog, Skov af Smaatræer (Aasen og Ross), hvoraf det kunde være dannet, ligesom saa mange Elvenavne er dannede af Trænavne. Der gaar Bekke paa begge Sider af Gaarden, hvoraf den ene nu heder Skjerva.

52. Kregnesrydningen. Kaldes *rø'nninnann.* — Rødning 1626.

Se GN. 11.

52, 2. Flaatten. Udt. *flå'tta.*

Af flǫt f., Flade, flad Strækning (Indl. S. 50).

54. Storrydningen. Udt. *stô'rrønninnen.* — Roningh 1590. Rodning 1626. Røning 1664. Neder Rønning 1723.

Jfr. GN. 59.

55. Rofstad. Udt. *rå'ffstôn* (*-stann?*), Dat. *-ståm.* — Rogestad NRJ. II 174. Raffstad OE. 58. Rubstadt, Raapstad 1559. Rebstadt 1590. Raffstad 1624. Raffsta 1626. Rogstad 1631. Rofstad 1664. 1723.

* Rolfsstaðir?, sms. med Mandsnavnet Rolfr (Personn. i Stedsn. S. 208). At Navnet et Par Gange i de ældre Kilder skrives med g, maa forklares af den meget almindelige Tilbøielighed til at indskyde g og k foran s med en følgende Konsonant, tildels med Fortrængelse af en anden Konsonant.

56. 57. Stensaas. Udt. *stê'nnsåsen.* — Stenzass NRJ. II 174. Steinsaas Cap. Stennsaas 1559. 1590. 1624. Steensaas 1626. Stensaas 1664. Steensaas 1723.

Jfr. Soknedalen GN. 34. Gaarden her ligger paa en temmelig høi Flade under en Fjeldkol; til denne sidste sigter vel her Ordet Stein (jfr. Indl. S. 79).

58. Eggen. Udt. *æ'jja.* — Eggen 1626. 1631. 1664. 1723.

Se GN. 14.

59. Lillerydningen. Udt. *li'hlrønninnen.* — Røningh 1590. Roedning 1626. Røning 1631. Rønning 1664. Lille Rønningen 1723.

Jfr. GN. 54.

60. Forsetløkken. Udt. *få'rrsætlykka.*

Se GN. 62.

61. Haugen. Udt. *hau'jen.* — Hoienn 1631. Houen 1664. Hougen 1723.

62—64. Forset. Udt. *få'rrsæten.* — a Furusætre AB. 43. Fyrisetter NRJ. II 173. Ffureszeter DN. IX 777, 1534. OE. 62. Furrusetther 1559. Forsett 1590. 1631. Foersett 1626. Forset 1664. Forsett 1723.

Furusetr. 1ste Led er uden Tvivl det samme som i Fornes, GN. 67, og maa være det oftere forekommende Elvenavn Fura, af fura f., Furu. Lidt søndenfor Gaarden gaar en Bæk, som falder ud i Gula lidt ovenfor Fornes. Samme Opr. har vel ogsaa Forset i Øre, udt. med kort, lukt o (Furusætre AB.), ved en Elv, medens Forset i Singsaas (GN. 57) er sms. med et ganske andet Elvenavn.

65. Klep. Udt. *klæpp.* — Klepe NRJ. II 173. Kleppe 1559. 1590. 1624. 1626. Klep 1664. 1723.

* Kleppr m., Klump, Fjeldknat.

66. Kaasen. Udt. *kå'sa.* — Kosuindt 1590. Kasenn 1624. Koeßenn 1626. Kaaßenn 1631. Kaasen 1664. 1723.

Se Opdal GN. 10.

67. Fornes. Udt. *få'rrnæssen.* — Furunes 1559. Fornes 1590. 1624. 1626. 1664. 1723.

Se GN. 62.

68. Eidsmo. Udt. *æ'smô'n*, Dat. *-môm.* — Edsmou 1624. Edβmou 1626. Eitzmoe 1631. Edsmoe 1664. Eidtsmoe 1723.

Sms. af eið n. (Indl. S. 48) og mór m., Mo. Det Eid, som Navnet sigter til, maa være Overgangen fra Gulas Dal til Indsøen Benna.

69. Hogseggen. Udt. *hå'kksæjja.* — Haugxeggh AB. 43. Houβeg 1559. Husegen 1590. Hosegen 1624. Hoβeggen 1626. Hogseggen 1631. Hoxeggen 1664. 1723.

Den bevarede middelalderske Form kunde vel opfattes baade som Haugsegg, sms. med haugr m., Haug, og som Hauksegg, sms. enten med Mandsnavnet Haukr eller med Fuglenavnet haukr. Jfr. Soknedalen GN. 77.

70. 71. Losen. Udt. *lô'sa*, Dat. *lô'sen.* — af Lose AB. 43. Store Loos OE. 62. Loβen 1559. Loβenn, Loudtzenn 1590. Loβenn 1624. Laβenn, Loeβenn 1626. Losβenn 1631. Loeβen 1664. Lossen 1723.

Efter den fra flere Hold opgivne Udt. er Navnet nu Hunkjønsord; efter den ældste Skriftform er det derimod Hankjønsord, og kun under denne Forudsætning synes det ogsaa muligt at finde en rimelig Forklaring af Navnet. Gaarden ligger ved Udløbet i Gula af den fra Indsøen Benna kommende Elv Loa (enstav. Beton.), og det synes klart, at der maa være en Forbindelse mellem de to Navne, saaledes at Los er opstaaet af Lóóss, opr. Lóaróss, Loas Os. Hvis dette er rigtigt, maatte man antage en Overgang i Kjønnet i senere Tid, saa at en ældre Dat. er gaaet over til Nom. Gaardnavnet findes ikke andensteds; Loa har man maaske ogsaa i det sms. Fjeldloa, en Elv, som falder i Finola, der løber ud i Søen Mesnen i Ringsaker.

72. Stokkan. Udt. *stå'kkann*, Dat. *-kâm.* — af Stockom AB. 44. a Stokkom DN. I 710, 1495. Stocke 1559. 1590. 1624. 1626. Stoche 1664. Stocke 1723.

Stokkar, Flt. af stokkr m., Stok. Navnet er i noget forskjellige Former, Stokker, Stokke, Stokkan og Stokka, meget udbredt. I de fleste Tilfælde, saaledes ogsaa her, bliver det usikkert, hvorledes man skal opfatte Betydningen af Ordet, anvendt som Stedsnavn (se Indl. S. 79).

73. Hermanstad. Udt. *hæ'rmannstann*, Dat. *-ståm*, Gen. *-sta.* — Hærmodzstader DN. II 77, 1308. af Hermodzstadom AB. 44. Hermwndstad Cap. Hermestedt 1559. Hermindstadt 1590. Hermandstad 1624. 1631. Hermandsta 1626. Hermandstad 1664. Hermanstad 1723.

Som det sees, har Navnets opr. Form været Hermóðsstaðir, sms. med det i MA. ikke sjeldne Mandsnavn Hermóðr, medens de senere Former ligefra c. 1540 af ligesom den nuv. Udtaleform viser hen til et opr. *Hermundarstaðir, sms. med Mandsnavnet Hermundr. Man kan vanskelig tro, at de to Skriftformer fra 1308 og c. 1430 beror paa en Misforstaaelse eller Forvexling, især da der ellers ikke findes Gaardnavne sms. med Hermóðr. Man maa derfor antage, at Navnet Hermundarstaðir har fortrængt det ældre Hermóðsstaðir, formodentlig fordi det første indeholdt et mere kjendt Mandsnavn (Ldsbl. 214. Personn. i Stedsn. S. 129). Til denne sjeldne Vexling af Navne kunde det ogsaa tænkes at have bidraget, at mulig senere Eiere af Gaarden har baaret Navnet Hermund. Overgang af u til a foran n er meget almindelig i Stedsnavne.

74. Branem. Udt. *brā'nemmen*, Dat. *-ma.* — af Bruneme AB. 44. Brøneg (!) 1559. Branum 1590. 1624. Branumb, Broumb (!) 1626. Branem 1631. Branumb 1664. Branum 1723.

Brúneimr, en Sms. af heimr med brún f., Kant, Rand, Skrænt (Indl. S. 46. Ldsbl. 215); u er her gaaet over til a ligesom i det frg. Navn. Gaarden ligger paa en smal Kystrand ved Nordsiden af Benna. Her har vel ogsaa det AB. 44 opførte Brúnaland ligget (se Hølandet, «Forsvundne Navne»), formodentlig senere gaaet ind under Branem. I dette Navn maa vi have det samme Ord brún i Gen. Flt. Efter Formen kunde det ligge nær at antage, at begge Navne var sms. med det i MA. forekommende Mandsnavn Brúni; men herimod taler, at der neppe kan paavises noget sikkert Exempel paa, at heimr sammensættes med et Personnavn (jfr. Indl. S. 54).

75. 76. Flaa nordre. Udt. *nô'rflåann.* — af nædzsto Flam AB. 44. Nørdre Flaa OE. 63. Nøstflaae 1723.

De andre Flaagaarde hører til Flaa Herred, se Flaa GN. 1. Her gaar Rækken af Gaarde over paa østre Side af Gula.

77—79. Kvaal. Kaldes *ø'verkvål*, *nē'rkvål.* — a Hvale DN. XIII 1, c. 1200. af Huale (øfra, nædra) AB. 44. a Hwale DN. I 710, 1495. Qwale NRJ. II 174. Quaal OE. 62. 158. Kuol, Quole 1559. Quall 1590. Qualle 1624. 1626. 1631. Øffrequall, Nederquall 1664. Øver Qvaall, Neder Quaall 1723.

Hváll m., en isoleret Høide (Indl. S. 56).

80. Øien. Udt. *øi'a*, Dat. *øi'en.* — Qualsøe 1590. Øyen 1624. 1631. 1664. 1723.

Af øy f., flad Strækning ved Elv eller Vand (Indl. S. 88).

81—85. Skjerdingstad. Udt. *sjæ'lingstann*, Dat. *-ståm*, Gen. *-sta.* — af Skerdingsstediu Fornm. s. I 209. II 41. or Skærðingsstæiðiu DN. II 17, 1277 (senere Paategn.: Skerdingstad). af Skerdhingstadom AB. 44. Skerdingstade (Akk.) DN. V 629, 1470. Skerdinghstedh NRJ. II 174. Skerdingstadz Capel OE. 68. Skeringstadt 1559. Skieringstadt 1590. Skeringstad 1624. 1631. Scheringsta 1626. Schierringsta 1664. Schieringstad 1723.

I dette Navn har man et Exempel paa Ombytning af et Sammensætningsled, idet det opr. Skerðingssteðja allerede i MA. er bleven ombyttet med Skerðingsstaðir; at -steðja er saa sjeldent i Stedsnavne, har vel bidraget til, at man har ombyttet det med det velkjendte staðir. Steðja forekommer neppe ellers som sidste Sammensætningsled, derimod bruges det usms. som Stedsnavn, saaledes i Stedje i Sogndal (a Stediu), i Steien i Indre Holmedal (i Stediu) o. fl. Det maa være det samme Stedja f., som Ross opfører fra Telemarken i Betydn.: vandret Flade med lodret Begrændsning, Engflade ved Aa, jfr. Stede, Steie m., Græsflade langs et Vanddrag, høi Elvebakke (Aasen). Denne Betydning passer paa Stedsforholdene, idet Gaarden ligger paa en Flade nær en meget brat, gammel Elvemæl. Skjerdingstad findes ogsaa i Bø Ndl.; ellers forekommer neppe dette 1ste Led i sms. Navne. Derimod bruges Skjerdingen hyppig som Navn paa Fjelde, undertiden ogsaa paa Skjær; det maa da vel henføres til skerðing f., Folkespr. Skjerding m., Grydeskjerding, og maa vel hentyde til Indskjæringer eller smaa Kløfter. Hvorledes det skal forklares i de to sammensatte Navne, kan jeg ikke afgjøre.

82, 1. Skjerdingstadløkken. Udt. *sjæ'lingstalykkja.*

86. Gravraak. Udt. *grā'vråk.* — i Graffuarakre, Grafuarakre AB. 23. 45. Graffaager, Groserok (!) NRJ. II 174. 175. Graffraack

1559. Graffrock 1590. 1624. 1631. Graffroch 1631. Grafroch 1664. Grafraag 1723.

Grafarakr, hvori sidste Led er akr m., Ager, som nu saa hyppig i Stedsnavne er bleven til -aak; 1ste Led er grǫf f., Grav, brugt baade om naturlige og gravede Fordybninger i Jordsmonet (Indl. S. 52. Ldsbl. 216, maaske her hentydende til Fordybninger i Bakkekanten udenfor Gaarden.

87. **Hofstad.** Udt. *hå'ffstón*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stó.* — Hoffstadt 1590. 1624. 1631. Hoffsta 1626. Hofstad 1664. 1723.

Se Roan GN. 46, Hitteren GN. 31.

88. 89. **Søberg.** Udt. *sø'bør.* — Sødebergh NRJ. II 174. Sawdebergh Cap. Sødbergh 1559. Søberg 1590. 1624. 1631. Søeberg 1626. Søberrig 1664. Øfre Søeberg, Nedre Søeberg 1723.

Naar man ikke kjender middelalderske Former, kan man tænke sig flere Forklaringer af Navnet. Den nuv. Form kunde være opstaaet af *Suðrberg, Sørberg; men da der ikke findes nogen anden Gaard Berg i Herredet, er denne Forklaring lidet rimelig. Derimod kunde man i 1ste Led søge Elvenavnet *Soð, som man har i Hevne, Røros og Aalen (jfr. Hevne GN. 101), og hvoraf man i Hevne har Gaardnavnet Sødal: der gaar en Bæk forbi Gaarden, som om Sommeren oftest er tør, men til sine Tider kan strømme meget stridt. Man kunde ogsaa tænke paa et opr. *Sviðuberg (jfr. Sviðulandir, nu Sauland i Telemarken), hvoraf Søberg kunde opstaa ligesom Søby i Aremark af Swidabør (Bd. I S. 190), sms. med sviða f., Afsvidning, Brænding, Rydning. Man kunde ogsaa sammenstille det med de flere med Søyð- sms. Navne, som ogsaa forudsætter et Elvenavn.

90. **Melhus Præstegaard.** — Meelhuus Præstegaard 1723.

Vist opr. Part af GN. 91 f.

91. 92. **Melhus.** Udt. *mæ'lús.* — af Meðalhúsum Heimskr. (Unger) 94. 96. 183. til Meðalhúsa smst. 166. at Meðalhúsum Fornm. s. VIII 90. IX 439. í Meðalhúsum smst. IX 484 osv. a Medalhusum DN. III 30, 1291. a Mædalhusum DN. II 220, 1344. i Medalhusum i Odenssall DN. II 226, 1345. Medelhws DN. I 710, 1495. Melhuss NRJ. II 174. Melhus OE. 62. Meelhus OE. 68. Meelhwss DN. IX 777, 1534. Melhuus DN. II 844, 1540. Melhuss 1559. 1590. Melhus 1626. Melhuus 1664. 1723.

Meðalhúsar, Mellemgaarden, Midtgaarden, se Osen GN. 26, Rissen GN. 24. Navne som dette maa hentyde til en Udpartning af en ældre Gaard: denne kan i dette Tilfælde tænkes at have bestaaet af GN. 90—93. Og hvis der paa det ovenfor citerede Sted, DN. II 226, menes denne Gaard, hvilket vel er sandsynligt, synes der ogsaa den gamle Gaards Navn at være bevaret, nemlig Óðinssalr, hvilket i 1345 endnu synes brugt som Grændenavn. Muligt kunde det dog være, at dette Navn er et oprindeligt Grændenavn af mere omfattende Betydning. Dette Navn findes i Fagrskinna S. 12 brugt om en Del af Smaalenenes Amt og staar vel i Forbindelse med Navnet Onsø (se Bd. I S. 310). Desuden har man vel samme Navn i Onsala i Halland og i Odensala i Brunflo Sogn i Jemteland. Det er dannet af Gudenavnet Óðinn og salr m., som i Gaardnavne vel maa tages i Betydning af Opholdssted, Gaard (Indl. S. 73).

93. **Lodgaarden.** Udt. *lå'ddgalen* (Elvenavnet udt. *lå'dda*). — Lødback 1590? Neder Melhuus eller Lodgaard 1723.

Som sædvanligt betegner her Sms. med -gaard en Part af en ældre Gaard. 1ste Led er det endnu bevarede Navn paa den lille Elv, Lodda, som gaar til Gula. Lodda anføres blandt Elvenavne i Sn. Edda, men kan nu neppe paavises andensteds i Landet.

94. Lenen. Udt. *lé'na*, Dat. *lén.* — Lenne 1590. Leinn 1624. Lienn 1626. Leenne 1631. Leennen 1664. Lehn 1723.

*Lein, se Stadsbygden GN. 10. Her maa Navnet have Hensyn til, at Dalsiden her er lavere, og Opgangen til Fjeldet mindre brat end nedenfor og ovenfor i Dalen. Gaarden selv ligger nu nede paa Sletten.

95. Meeggen. Kaldes *mæ̀'lúsæjja.* — Egenn 1624. Eggenn, Nereggenn, Lereggenn 1626. Eggen 1664. Mee Eggen 1723.

Denne Gaard og den flg. maa være Parter af en ældre Gaard *Egg. Navnet har Hensyn til den smale, skarpe Udløber af Fjeldet paa Østsiden, som her gaar lige frem til Gulelven. Der synes ogsaa at have været en tredie Part, Nereggen, som vel senere er gaaet ind under Meeggen.

96. Høgeggen. Udt. *hø̀'gæjja.* — Høiegen 1624. Høeiegen 1626. Høeggen 1631. Høiegen 1664. Høy Eggen 1723.

97. Østerdalsvolden. Kaldes *ø̀'ssterdaten.*

Gaarden ligger en 500 Fod høit over Dalbunden; har maaske engang været en Sætervold.

98. Rydningen. Udt. *rø̀'nninnen.* — Røning 1590. Rødning 1624. 1626. Rønning 1664. Rønningen 1723.

Se GN. 11.

99. 100. Løvset. Udt. *lau'rsæten*, Dat. *-ta.* — Løffzsetter DN. II 844, 1540. Løffsett 1590. 1624. 1631. Løefsett 1626. Løfset 1664. 1723.

*Laufsetr; ligesom andre med lauf n., Løv, sms. Navne maa det sigte til rigelig Løvskov. Stedet nævnes i 1540 som en Ødemark og Almenning, hvoraf endel da af Kronen blev bortbygslet til Oprydning.

101. 102. Havdøl. Udt. *ha'vdølann*, Dat. *-lâm.* — Haffdall NRJ. II 173. DN. II 844, 1540. Haffdall 1559. 1590. Haffdahl 1667. Hafdal 1723.

O. R. antager, at den opr. Form er *Afdalir, de afsidesliggende Dale, Afdalene, hvilket Navn passer til Gaardens tilbagetrukne Beliggenhed, idet vi altsaa her skulde have et Exempel paa det «Halvemaal», som egentlig hører hjemme i Dele af Nordfjord og Søndmør, men som ogsaa sporadisk ytrer sig andensteds, idet H sættes til foran Vokaler, hvor det ikke hører hjemme, og udelades, hvor det skulde staa. Saaledes udtales Afdal i Aasen nu Hafftølan, medens det i ældre Kilder skrives uden H. -dølan er en ikke sjelden Nutidsform af det gamle -dalir, der vel maa være udgaaet fra Dativformen. — Gaardene GN. 101—106 hørte tidligere til Klæbu Thinglag.

103. Lysklet. Udt. *lý'sklætten*, Dat. *-ta.* — Lysklette Cap. Liuseklett 1559. 1590. Lysklett 1624. 1626. Lius Klett 1667. Liusklet, Lysklæt 1723.

Navnet findes ogsaa i Klæbu, hvor der ligesom her gaar en Bæk forbi Gaarden. Der kunde derfor være god Grund til at tro, at 1ste Led indeholder det meget udbredte Elvenavn Lysa. At forklare Navnet som betegnende et Sted, der ligger aabent for Solen (jfr. Ljøseggen Soknedalen GN. 4), kan passe ved Gaarden i Klæbu, men ikke ved denne i Melhus, da den ligger nordenfor det høie Vasfjeldet.

104. Rødde. Udt. *rø̀'dde.* — Rudimo NRJ. II 178 (?). Rudtt 1559. Rødt 1590. Roe 1667. Roede 1723.

Navnet maa opfattes som Dativ, R u ð i, af r u ð n., Rydning (Indl. S. 71). Man har her et Exempel paa den ikke sjeldne Lydforandring, at ð under Forhold, hvor det ellers pleier at falde bort, i det Sted i Udtalen fordobles til dd (O. R.). Rudimo i NRJ. maa vel bero paa en Misforstaaelse af best. Dat. R u ð i n u.

105. 106. Stokkan. Udt. *stå'kkann*, Dat. *-kåm*. — Stokkar AB. 120. Stoke NRJ. II 178. Stocke OE. 61. 160. Cap. Stocke 1559. 1590. 1631. Stoche 1626. 1667. 1723.

Se GN. 72.

105, 4. Løkken. Kaldes *stå'kklykka*.

107. Kvammen. Udt. *kva'mmen*, Dat. *-ma*. — Quamb 1664. Qvamb 1723.

Se GN. 21 og Orkedalen GN. 21. Her har Navnet nu faaet tilføiet best. Artikel i Hankjøn, jfr. Fillan GN. 63.

108. Volden. Udt. *va'llen*, Dat. *vå'lla*. — Vold 1664. 1723.

109. Lerli. Udt. *lé'lia* — Lerliidt 1590. 1624. Leerlj 1626. Lerlij 1664. Lerlie 1723.

110. Haugen. Udt. *hau'jen*. — af Haughenom AB. 44? Høyen 1664. Hougen 1723.

111. Skotvold. Udt. *skå'ttvållann*. — Schattenold 1624. Schatteuoll 1626. Skottuold 1631. Schotuold 1664. Schaatwold 1723.

Betydningen er usikker ligesom i mange med Skot sms. Navne; man kunde bl. a. mulig henføre 1ste Led til Folkespr. Skot n., Skur.

112. Ratet. Udt. *rå'te*, Dat. *rå'te*. — Radte 1590. Ratte 1624. 1626. Raade, Ratte 1631. Ratte 1664. 1723.

Se Opdal GN. 161.

113. 114. Jagtøien. Udt *ja'kktøia* — Jegtøenn 1590. 1624. Jechtoenn 1626. Jagtoien 1631. Jegtøen 1664. Jagtøyen 1723.

Gaarden ligger ved Gula nogle Km. ovenfor dens Munding i Gulosen. Der frembyder sig neppe nogen anden Forklaring af Navnet end at udlede det af Jagt, Jægt, et enmastet Fartøi, som vistnok er et nyere, indført Ord, men dog vel kunde være i Brug i det 16de Aarh. Jfr. Navne som Jægtvik (Hitteren GN. 18), Jægtstrand, Jægtneset.

115. Brubakken. Udt. *brú'bakkinn*, Dat. *-ka*. — Brobacke 1590. 1624. Broebache 1626. Brubachen 1664. Bruback 1723.

Ligger ved en liden Sideelv til Gula, og Navnet maa have Hensyn til en Bro over denne.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Harixstadom AB. 42.

* H á r e k s s t a ð i r, sms. med Mandsnavnet H á r e k r (Personn. i Stedsn. S. 117). Da Gaarden i Jordebogen opføres mellem Øie og Finset, er det vel troligt, at den har ligget nær disse, altsaa i Nærheden af Gulosen.

af Nyhusom AB. 43.

Er utvivlsomt samme Gaard som Nyhus i Flaa, der ligger nær Grændsen af Melhus. Se Flaa GN. 21.

af Stafue AB. 43.

Synes efter Pladsen i Jordebogen at maatte have ligget paa Vestsiden af Elven i den øvre Del af Bygden. Om Navnet se Leinstranden GN. 53.

af Wigleikstadom AB. 44.

Efter en Bemærkning i Jordebogen var Gaarden allerede før c. 1430 gaaet ud ved Jordfald eller Elvebrud («er vt løpit»); den havde udgjort 2 Brug. Efter den havde et Skibrede Navn, Vighleikstadha skipreidha, AB. 44, der har indbefattet den øvre Del af Melhus Sogn paa Østsiden af Elven. Vigleikssta∂ir er sms. med Mandsnavnet Vigleikr, som ogsaa har været i Brug i forskjellige Former i nyere Tid (Aasens Navnebog S. 45).

af Vikastadom AB. 44.

Ogsaa gaaet ud før c. 1430. Navnet er vistnok enestaaende; thi Vikestad i Vikten og i Bindalen, der kunde synes at være det samme, er opstaaet af opr. Víkingssta∂ir (Thj. VSS. 1891 S. 237). Maaske Víkarssta∂ir af Mandsnavnet Víkarr (S. Bugge).

af Gandzstadom AB. 45.

Denne Navneform kunde formodes at være en Sammendragning af *Gandasta∂ir, som er det middelalderske Navn paa en Gaard i Borre, nu Gannestad, og indeholder isaafald en Stamme Gand-, som findes i adskillige Navne: Ganerød i Id (Gandærud 1344), Gan i Fet (Gand 1446), Gandrud i Nes Hall., Gjende, Sønavn i Jotunfjeldene, Gǫnd, nu Gand, Bygd søndenfor Stavanger, hvor det vel opr. er Fjordnavn (N. Fjordn. S. 38), Gandvík, nu Gangvik i Hiterdal og ligeledes det gamle Navn paa Hvidehavet. Paa nogle Steder kan der være Grund til at gjette, at Stammen fra først af har været anvendt til at danne Elvenavn, hvoraf igjen et Gaardnavn er opstaaet (Bd. I S. 212. II S. 235). Som Elvenavn kunde Ordet maaske sættes i Forbindelse med gandr m., Kjep, Stage, hentydende til et ret Løb, jfr. Geisla, Stavaa, Spjøta. Hvis Gandssta∂ir er den opr. Form, kunde det være sms. med gandr, brugt som Mandstilnavn (se K. Rygh S. 18).

Onsaas OE. 158.

Ved Grændsen af Buviken og nær Onsøien i dette Herred skal der være en Plads Onsaas, opr. vel Onsøiaas. Det er maaske Levning af den gamle Gaard.

Haldsett 1626.

Følgende Kvernstoer anføres 1626:

Løebeck (i Lodda?, jfr. GN. 93).

Løedenng.

Killinng.

NEDLAGTE KIRKER.

Skerdingstadz Capel nævnes OE. 68. Det maa temmelig kort Tid efter være blevet nedlagt, da det ikke omtales i Reformatsen.

Paa Vasfjeldet skal efter Sagnet have været en «St. Evens» Kilde, ved hvilken der før Reformationen skal have staaet et Kapel, hvori Melhuspræsten nogle Gange om Aaret holdt Messe for de Syge, som søgte Kilden. Nogle Levninger af dette Kapel skal have været bevarede paa Præstegaarden indtil 1718, da de skal være opbrændte af Svenskerne (Kraft V 780, vel efter Schøning V 6).

GAMMELT BYGDENAVN.

Óðinssalr, nævnt 1345 (DN. II 226) paa en saadan Maade, at det synes at være brugt som Grændenavn. Det maa isaafald have omfattet Strøget omkring Melhus Kirke. Der kan dog være Grund til at tro, at det er et oprindeligt Gaardnavn (se GN. 91).

32.

BØRSESKOGNEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Børseskognen. Kaldes *skå'ngna*, Dat. *skångn*.

Ældre Navneformer: í Skaun Fornm. s. VIII 333. i Skaun ut DN. II 18, 1277. II 41, 1299. II 411, 1394. IV 175, 1332 (Paategn.). vtt i Skaunn DN. II 227, 1345. Skaun DN. V 96, 1336. II 205, 1342. V 432, 1432. AB. 56. Skawn AB. 117. 120. Skawn i Orkadallsfylke DN. II 403, 1391. I 710, 1495.

Skoen NRJ. II 157. Skognen OE. 69. Skogn OE. 72. Ytre Skaugn Cap. Ittherre Skoghenn DN. X 793, c. 1550. Schougenn 1624. 1626.

Skaun f. findes i MA. brugt som Navn paa syv forskjellige Bygder, nemlig Rakkestad i Smaalenene, Sørum Sogn paa Romerike, Stange paa Hedemarken, Sandeherred, Børseskognen, Skogn Herred ved Levanger og Kvams Sogn i Stod. Søndenfjelds lader Navnet til allerede for temmelig længe siden overalt at være gaaet af Brug. I de 3 nordenfjeldske Bygder er det derimod bevaret til Nutiden i Formen Skångna, med samme Lydovergang, som man f. Ex. har i Trænavnet Rogn for raun. Navnet forklares af et gammelt Adj., svarende til det gotiske skauns, skjøn; de Bygder, som har baaret det, er ogsaa alle aabne og tæt bebyggede (Bd. I S. 130). Børseskognen betegnedes undertiden ved Udtrykket út í Skaun, eller som Ytre Skaun til Adskillelse fra Skaun ved Levanger, hvorom man sagde inn í Skaun. Det tredie Skaun, i Stod, sees et Par Gange at være kaldet Øvre Skaun (N. Hist. Tidsskr. 3 R. Bd. IV S. 261).

***Vinjar kirkja, nævnes OE. 71, en Stenkirke i gotisk Stil (N. Fornl. S. 575); var ifølge den af Schøning meddelte Klokkeindskrift viet til St. Olaf. Børseskognen var Annexsogn til Orkedalen indtil 1814, da det henlagdes til Børsen.**

Gaardenes Navne: **1. Djupdalen.** Udt. *jú'pdalen*. — i Diupadall AB. 56. Dybedal 1559. Dybdall 1667. Dybdal 1723 (da øde i mange Aar).

Gaarden ligger temmelig høit, nær en Bæk, som fra Djupsjøen gaar til Sæterbækken. Derefter kunde man formode, at Bækken har hedet Djupa, og at Gaarden har faaet Navn efter den. Elvenavnet Djupa forekommer ogsaa ellers, saaledes om en Elv i Øier, der kommer fra en Sø Djupen (O. R.).

2. Naustsæteren. Udt. *nau'stsætra.* — Nodsetter 1667. 1723 (øde).

Har antagelig opr. været Sæter for Naustan i Børsen (O. R.).

3. Endsæteren. Udt. *ĕ'nsætra.* — Inndsetter 1624. 1626. Ensetter 1631. 1667. Endsetter 1723 (øde).

Navnet burde vistnok rettere skrives Ensæteren. Gaarden har vel engang været Sæter under Einan (ogsaa udt. Enan) i Børsen og maa have Navn efter denne Gaard.

4. Sætran. Udt. *sæ'trann*, Dat. *-råm.* — Setter NRJ. II 157. Setter 1559. 1626. 1631. 1667. 1723 (øde).

5. Vottelien. Udt. *vå'tålía.* — Wacteliid 1624. Wertelj 1626. Wettelie, Wattelie 1631. Wettelie 1667. Wottelien 1723 (øde).

Ligger under et Fjeld, som paa Kartet kaldes Børsvottan, hvilket vel er en mindre heldig Skrivemaade for Borsvaataan, af viti m., Varde (Indl. S. 87). Deraf maa ogsaa Gaarden have Navn, opr. *Vitalíð, hvis Navnet er saa gammelt (O. R.).

6. Skaset. Udt. *skă'sæt.* — af Skadasætre AB. 58 (to Gange). Skoffsetther 1559. Schagßett 1667. Schagset 1723.

O. R. antager uagtet Navnets Form i AB., at det kan have været opr. *Skagasetr, sms. med skagi m., fremstikkende Odde af Land (Indl. S. 74), her med Hensyn til, at Gaarden ligger paa et Fremspring af Fjeldet Børsviten. Omtr. den samme Betydning vilde vi dog ogsaa faa, om vi tænker os den opr. Form *Skatasetr, jfr. Aa GN. 17. Det maa dog mærkes, at Navnet her udtales med lang Vokal, Skaset i Aa derimod med kort.

7. Storset. Udt. *stó'rsæt.* — Storsetther 1559. Storsett 1667. Storset 1723.

8. Uvaas. Udt. *ú'våsen.* — af Wlfaase AB. 56. Waßenn 1559. Waas 1667. Ufaas 1723.

Det er neppe troligt, at Formen i AB. kan være rigtig, da Ulv- vel i enkelte Dele af Landet kunde gaa over til Uv-, men dette neppe vilde kunne ske i det Nordenfjeldske (jfr. Aasen under Ulv). Gaarden maa have Navn efter en isoleret liden, langstrakt og temmelig høi Aas, ved hvis Fod den ligger. Om Navnets 1ste Led staar i Forbindelse med den Stamme, man har i Uv i Rennebu og Opdal, er uvist. Rimeligst turde det være at antage, at det er úfr m., Bjergugle, jfr. Navne som Haukaas, Ravneberg o. lign.

9. Sim. Udt. *sí'men*, Dat. *sí'ma.* — i Seæimi DN. V 96, 1336. i Siæimi DN. II 227, 1345. af Sieime AB. 56. Simen 1559. Simb 1667. Siim 1723.

Síeimr, en i det Nordenfjeldske og i Nordre Gudbrandsdalen brugt Sideform af det meget udbredte Gaardnavn Sæeimr, sms. af sær m., Sø (Indl. S. 81), og heimr, «Søgaarden»; Søen er her Laugen, ved hvilken Gaarden ligger. Nordenfjelds findes Navnet ogsaa i Eid i Romsdalen, i Strinden, i Ekne Sogn i Skogn, 2 Gange i Værdalen, i Sparbuen, i Stod, paa Snaasen og i Grong, overalt undtagen her og i Strinden nu i Udtalen sammendraget til Sjem. Her er Hankjønsartikelen bleven tilføiet efter den i dette Amt saa almindelige Skik (Bd. IV,1 S. 23. Thj. VSS. 1891 S. 228).

10. Eidsmo. Udt. *é'smó'n.* — Essmo 1559. Eismoe 1667. 1723.

1ste Led er rimeligvis det samme, som man har i Eidslien GN. 20. O. R. forklarer det sidste som sms. med Eidsa, som skal være Navn paa en Bæk, der i Nærheden af Gaarden gaar ud i Malmsjøen. Det er da troligt, at en Bæk, som gaar forbi Eidsmo ned til Laugen, og som kommer fra det samme Vandskille, har havt det samme Navn, og at dette er bevaret i Eidsmo, da det saa ofte er Tilfælde, at to Vasdrag, som kommer fra det samme Strøg og løber til forskjellige Kanter, har samme Navn. Eidsa har sandsynlig ogsaa været Navn paa en Bæk i Klæbu, og der findes ogsaa ellers Spor af det i Gaardnavne, som i Eidsaa i Vannelven paa et Eide ved en Bæk og i Eisset og Eiseflot i Volden, den sidste liggende ved en liden Elv, hvor Veien fra Eid Nordfj. kommer ned til Volden. Det maa vel afledes af eið n.; men det tør være muligt, at der ogsaa har været et Elvenavn Eisa af eisa, at fare voldsomt frem, af hvilket man har Participium som Elvenavn i Eisand i Borgund Lærd., og som let kunde forvexles med Eidsa.

11. Bjørgan. Udt. *bjø'rgann*, Dat. *-gåm.* — af Biorgom AB. 56. a Bierghom DN. I 710, 1495. Berghe OE. 70. Byrgenn 1559. Bjøryen 1667. Biorgum 1723.

Se Stadsbygden GN. 48.

12. Huseby. Kaldes *skå'ra*, Dat. *skå'ren.*

Daglignavnet er skor f., i Stedsnavne brugt i forskjellige Betydninger, dels om en Flade ved Foden af et Fjeld, dels om et Skar eller en Hulning, f. Ex. et Bækkeløb mellem Bakker (Indl. S. 75).

13. Huseby. Kaldes *hú'ssbýlykka*, Dat. *-kånn.*

13, 2. Kattem. Udt. *ka'ttemmen.*

Dette Navn findes ogsaa i Rindalen og i Leinstranden, men paa ingen af Stederne kjendes den middelalderske Form. Det synes mig at være en mulig Forklaring af dette Navn, at det kommer af opr. Koteimr, af kot n., Hytte, lidet Hus, og heimr; o kan undertiden i Stedsnavne gaa over til a (jfr. Skattebøl af Skotabœle i Rakkestad, Bd. I S. 120), hvor ogsaa Overgangen allerede sees indtraadt i 16de Aarh., fra hvilken Tid man først har en Skriftform af Navnet i Leinstranden.

14. Huseby. Udt. *hú'ssbý.* — a Husaby DN. II 41, c. 1299. Husabyar sokn DN. II 403, 1391. af Husaby AB. 56. Husby NRJ. II 157. Huseby OE. 69. Huseby 1559. Huusbye 1667. 1723.

Húsabýr, se Skjørn GN. 60.

14, 3. Husebykleven. Udt. *hú'ssbýkleva.*

15. Huseby. Kaldes *æ'jja.*

Daglignavnet er Eggen, af egg f. (Indl. S. 48).

15, 3. Reinen. Udt. *ré'na*, Dat. *-nånn.*

Daglignavnet er Reina f., som efter Aasen nu paa enkelte Kanter af Landet bruges om en smal Forhøining, en lang Vold af Jord eller Grus (Indl. S. 70).

16. Huseby. Kaldes *ba'kkann*, Dat. *-kåm.*

16, 3. Gjerdet. Udt. *jæ'le.*

17. 18. Rekstad. Udt. *ræ'kkstån.* — Rekstad NRJ. II 157. Regstadt 1559. 1624. Rigsta 1626. Regstad 1667. Regstad, Rechstad 1723.

Navnet kan ligesom Rekstad i Stange og i Gran være opstaaet af *Refsstaðir, sms. med Mandsnavnet Refr, idet fs kan være gaaet over til ks. Derimod kommer Rekstad i Manger af Rikulfsstaðir, sms. med Mandsnavnet Rikulfr, da det i det 14de Aarh. skrives Rikolfsstadr. Denne Oprindelse er det ogsaa muligt at antage for Navnet her og i Stange og i Gran. Jfr. Rekustad i Tune, sandsynlig opr. Rikulfsstaðir (Bd. III S. 158. I S. 300). Endelig kunde det ogsaa være opr. *Rekustaðir, sms. med Elvenavnet Reka, jfr. Rennebu GN. 132; der gaar en Bæk forbi Gaarden.

18, 3. **Aasen.** Kaldes *ræ̀kkståsen.*

Daglignavnet betyder: Rekstadaasen.

19. **Skauan.** Udt. *skau̍ann.* — af Skaufuom AB. 56. Skowe NRJ. II 157. Skoghe OE. 70. Skaughe Cap. Skogenn 1559. Schouge 1667. 1723.

Se Rennebu GN. 27.

20. **Eidsli.** Udt. *ẽ̀slía.* — Eszliide DN. X 793, c. 1550. Eslj 1667. Eyslie, Eislie 1723.

Se GN. 10.

21. **Hoset.** Udt. *hồ̀sæ̀t* (og *-sæ̀ten*). — af Hoasætre AB. 56. Hoegsett 1624. Hougsett 1626. Houffsett 1631. Hoffsett 1667. Hofset 1723.

Hóasetr, sms. med Adj. hór (hár), høi; jfr. Orkedalen GN. 177.

22. **Hove.** Udt. *hø̀véen.* — [af Høuidh AB. 44?]. Huve 1559. Houge 1624. 1626. 1631. Hoffued 1667. Høfvig 1723.

Der er vist al Grund til at tro, at Høuidh, som opføres i AB. blandt Gaarde i Hølandet, er denne Gaard, som ligger ved Aanøien ikke langt fra Grændsen af Hølandet; dette bestyrkes ogsaa noget ved Formen fra 1667, som mulig kan støtte sig til en ældre Skriftform. Isaafald er Skrivemaaden i Matr. ikke rigtig, og O. R.'s Formodning, at Navnet kan være opr. *Hofi, Dat. af hof, eller *Hofvin, mister da ogsaa sin Støtte. I Høuidh maa sidste Led være viðr m., Skov; men 1ste Led kan jeg ikke forklare.

22, 3. **Solaas.** Udt. *sồ̀låsen.* — Solaas (store og lille) 1667. 1723 (da øde).

23. **Konstad.** Udt. *kå̀nnstån,* Dat. *-ståm,* Gen. *-sta.* — Konstad 1667. 1723.

*Kornastaðir, sms. med Mandsnavnet Korni (Personn. i Stedsn. S. 168, jfr. Hølandet GN. 33).

24. **Gangaunet.** Udt. *gà̀ngøia,* Dat. *-øin.* — af Gagneið AB. 56. Gangøffn 1667. Gangøfne 1723.

Gagneið, hvori sidste Led maa være eið n., Eid; Gaarden ligger paa Eidet mellem Malmsjøen og Aanøien. Navnet maa vel forklares i Analogi med gagnleið og gagnvegr, Benvei, altsaa: et Eid, hvorover man kan tage en Benvei mellem Søerne (istedetfor at følge Elveløbet). Det sidste Led er blevet ombyttet, idet auðn er trængt ind i de senere Skriftformer og, som det synes, øy f. i den nuv. Udtaleform.

25—27. **Solstad.** Udt. *sồ̀lstån,* Dat. *-ståm,* Gen. *-sta*; 27 kaldes *ồppígaten.* — af Solastadom AB. 56. a Syolestade DN. I 710, 1495. Soelstad NRJ. II 157. Solstad OE. 70. Solstadt 1559. 1624. Soelsta 1626. Soldstad 1667. Soelstad, Solstad 1723.

Sólastaðir, sms. med det enkelte Gange i MA. forekommende Mandsnavn Sóli, som synes at ligge til Grund for flere Gaardnavne. Solstad findes foruden her ogsaa i Asker, i Lier og i Bindalen; desuden nævnes en nu forsvunden Gaard Soolstadir i Stjørdalen i AB. 36. 37 (Bd. II S. 155, jfr. I S. 193).

28. Dalen. Udt. *da'len.* — Dall 1559. 1624. 1626. 1667. Dal, Dahl 1723.

28, 2. Brennløkken. Udt. *bræ'nnlykka.*

1ste Led maa være brenna f., Brænding, Rydning af Jord ved Brænding (Indl. S. 45).

29. 30. Aunan. Udt. *au'nann.* — Øune 1624. Oune 1667. Øfne 1723.

Best. Flt. af auðn n., Ødegaard, Underbrug (Indl. S. 42).

29, 2. Aunberget. Udt. *au'nbærje.*

30, 2. Hagaløkken. Udt. *hå'gålykka.*

31—34. Krokstad. Udt. *krô'kkstån*, Dat. *-stâm*, Gen. *-sta.* — or Krokstadum DN. II 41, c. 1299. i Krokstadum DN. II 403, 1391. i Krokstodum DN. II 411, 1394. Krokstade DN. I 710, 1495. Krogstad NRJ. 158. Krogstad 1559. Krockstad 1624. Krogsta 1626. Krogstad 1667. 1723.

Króksstaðir, sms. med Mandsnavnet Krókr; jfr. Hevne GN. 79, Horg GN. 45 og Hølandet GN. 12 (Personn. i Stedsn. S. 170).

35. 36. Ven. Udt. *væ'nna*, Dat. *vænn.* — Win AB. 56. Ven NRJ. II 158. Ven Kirke OE. 72. Wenn 1559. 1624. Venn 1626. Wehn, Wen 1667. Wenn 1723.

Vin, se Aalen GN. 23, Hølandet GN. 4.

37. 38. Syrstad. Udt. *sý'rstån*, Dat. *-stâm*, Gen. *-sta.* — af Syrastadom AB. 56. af Syrostadhum AB. 117. Siøstad NRJ. II 158. Syrstad OE. 69. Siustadt 1559. Siurstad 1624. Siursta 1626. Syersta 1631. Syrdstad, Syrstad 1667. Syrstad 1723.

Navnet findes ellers kun i Vaale Jb. O. R. tænker sig muligt, at 1ste Led kunde indeholde et Elvenavn *Sýra, som ogsaa kunde synes at ligge i Navnet Syrdal, der forekommer nogle Gange paa Agder, og i Syre i Skudenes. Der gaar en Bæk forbi Gaarden. Et Elvenavn Sýra maatte afledes af Adj. súrr; man kan sammenligne Elvenavnet Søta, som findes i Rendalen og desuden synes at ligge i endel Gaardnavne.

39. Skjellan. Udt. *sjæ'llann*, Dat. *-lâm.* — Skelen 1559. Schiellum 1667. 1723.

Navnet kan efter Stedforholdene og Udt. ikke komme af skil n., Veiskille, Grændse; det maatte da nu være udt. med lukt e og «tykt» l. O. R. antager, at det kan være en Flertalsform af skjǫldr m., et Skjold, som ofte bruges i Gaardnavne. Saaledes har man det i Ent. i Skjold i Ryfylke, i Fane, i Etne, i Ølen og i Manger, i ubest. Flt. i Skjolde i Tysnes og i Dativform i Skjelde i Flatanger og mulig i Skille i Skogn. Det findes oftere som Fjeldnavn. Anvendelsen af Ordet som Stedsnavn maa vel bero paa en Sammenligning af et Sted med et Skjold, f. Ex. med Hensyn til en bred Flade. Om endnu en anden mulig Forklaring se ndf. under «Forsvundne Navne».

40. Kuvaas. Udt. *kú'våsen.* — af Kuase AB. 56. Kuaas Cap. Kuoβen 1559. Kuaas 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Det er paafaldende, at der intet Spor er til f eller v i de ældre Skriftformer ligefra 15de Aarh. af; men der er dog vel overveiende Grund til at tro, at Navnet er opr. *Kúfáss, det samme som Kuaas paa Nesodden, vel af Folkespr. Kuv m., rund Top eller Forhøining, Pukkel, som maa være gammelt Ord (jfr. oldn. kúfóttr, rundt ophøiet, konvex); se Bd. II S. 90.

40, 2. Kuvaashaugen. Udt. *kú'våshaujen.*

41. Rød. Udt. *rö'n,* Dat. *rø'a.* — af Rudhi AB. 56. Rudt 1559. Roed 1667. 1723.

Ruð n., Rydning, ryddet Sted (Indl. S. 71). I Udtaleformen er Hankjønsartikelen tilføiet.

41, 8. Rødslien. Udt. *rø'sslía.*

42. Mælan med Stakkenget. Udt. *mæ'lann,* Dat. *-lâm. sta'kkænne.* — Mellum 1667. 1723.

*Melar, Flt. af melr m., Mæl, Elvemæl; Gaarden ligger nær Elven Mora. — Stakkenget er sms. med det i mange Stedsnavne forekommende stakkr m., i Betydning af Høstak (Indl. S. 79); paa andre Steder Stakksenget.

43. Kuvaassæteren. Udt. *kú'våssætra.* — Kuaasetter 1667. Kuaasetter, Kuvaasetter 1739.

43, 2. Morløkken. Udt. *mó'rlykka* (Elvenavnet udt. *mó'ra*).

Sms. med Elvenavnet Mora. Dette er maaske ogsaa bevaret i Mordøla i Lærdal, i Mordal i Akerø og i Morland i Fjeld (ialfald det sidste udt. med lukt o), og samme Stamme har man vel i det svenske Indsønavn Moren (i Kalmar Län).

44. 45. Mellingsæteren. Udt. *mé'llingsætra.* — Mellingsetter 1667. 1723.

46. Mellingan. Udt. *mé'llingann.* — af Mælingom AB. 56. Melling 1667. Mellingen 1723.

Mælingar i AB. synes noget mistænkeligt, sammenholdt med den nuv. Udt., som ikke synes at kunne være opkommen deraf. Denne vilde bedre stemme med et opr. Miðlingar, som er den ældre Form for Gaardnavnet Meling, som er hyppigt i Stavanger Amt og Hordeland; Miðlingr, d. e. Mellemgaarden (O. R). Jfr. miðlingr m., om et Sted, som ligger i Midten (Fritzner).

47. 48. Melby. Udt. *mæ'llbý.* — af Mædalby AB. 56. Melby NRJ. II 158. OE. 70. Melbye 1667. 1723.

*Meðalbýr, Mellemgaarden, et Gaardnavn, som findes paa mange Steder. Her maa en gammel Gaard være gaaet ind, hvoraf Melby og Nordland, maaske ogsaa Mellingan maa være Parter (O. R.).

49. Nordland. Udt. *opp i Nó'rlande.* — af Nordlandom AB. 56. Nordland Cap. Norlandt 1559. Nordland 1624. 1626. 1631. Norland 1667. Nordland 1723.

Norðlandir, Nordgaarden, kaldet saa i Forhold til det søndenfor liggende Melby.

50. Kraakset. Udt. *krå'kksæten.* — Roegsett (!) 1626. Krogsett 1667. Krogset 1723.

Den forbi Gaarden gaaende Bæk kan mulig have hedet Kráka, og Gaarden være kaldet efter den. Navnet kunde dog ogsaa være sms. med Fuglenavnet kráka, brugt som Persontilnavn.

51. 52. Lefstad. Udt. *læ'ffstån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-sta.* — af Leifstadom AB. 56. Leffsted, Leffestedh NRJ. II 158. Lenestad (!) OE. 70. Løuestadt, Løffstadt 1559. Lebstad 1667. Lefstad 1723.

Leifsstaðir, sms. med Mandsnavnet Leifr, jfr. Melhus GN. 19 (Personn. i Stedsn. S. 173).

53. Moen. Udt. *mó'n.* — af Moe AB. 56. Moo NRJ. II 158. Mo OE. 70. Maa 1559. Moe 1667. 1723.

Mór m., Mo (Indl. S. 67).

53, 2. Torgerløkken. Udt. *tø'rrgerlykka.*

Sms. med Mandsnavnet Torger, det gamle Þorgeirr.

54. Svorkland. Udt. *sô'rtlanne*, Dat. *-lande.* — af Serklande AB. 56. Suerckelandt 1559. Suercklandt 1590. 1631. Svartland 1626. Suerchland 1667. Sverchland 1723.

Serkland i AB. synes efter alle de øvrige ældre Skriftformer at maatte være Feilskrift for Suerkland. 1ste Led er vist et Elvenavn, som ogsaa findes andensteds; saaledes er Sverka Navn paa en af Hovedelvene paa Namdalseidet, jfr. ogsaa Sverkholt i Lardal og Sverken, Sø i Romedal; det er vel beslægtet med Svorka (se Orkedalen GN. 85). Navnet maa have tilhørt den Bæk, som gaar ud i den fra Foksjøen kommende Elv (O. R.).

55. 56. By. Udt. *bý'ān*, Dat. *bý'a.* — af By AB. 56. By NRJ. II 158. OE. 69. 70. By 1559. Bye 1667. 1723.

Býr m., Gaard (se Indl. S. 47 under bœr). Udtaleformen er paafaldende.

57. Otterstad. Udt. *ó'terstā'n*, Dat. *-sta'a*, Gen. *-sta.* — Ottersta 1667. Otterstad 1723.

Maa være sms. med Mandsnavnet Óttarr; men Udt. med enkelt t er paafaldende. Endelsen er ogsaa usædvanlig, idet Navne paa staðir her nu pleier at ende paa -staan; den maa opfattes som Ent. med best. Artikel.

58. Mjølhus. Udt. *mjö'lhúsann*, Dat. *-såm.* — Mjødhus (!) 1559. Mølhus 1624. 1626. Mellhus 1631. Melhus 1667. Miølhuus 1723.

Navnet findes ogsaa i Ekersund og i Hjelmeland, paa hvilke Steder det i MA. skrives Mjolhus, i Froland, i S. Undal og i Skudenes. Fritzner forklarer det, med Henvisning til Gaardnavnet i Ekersund, om et «Hus, hvori er indlagt, bevares Mel». Forklaringen synes dog ikke tilfredsstillende fra Betydningens Side, især da Gaarden ligger temmelig høit og noget afsides.

59. Jystad. Udt. *jý'sstån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-sta.* — Gyestad NRJ. II 158. Geffwestadher, Gywstad Cap. Gystadt 1559. 1624. 1631. Ysta 1667. Jyestad, Jystad 1723.

Formodentlig det samme Navn som Gystad i Ullensaker, som Bd. II S. 320 forklares enten at være sms. med Kvindenavnet Gyða eller et Elvenavn Gya. Her er vel den første Forklaring den sandsynligste.

60. Røaas. Udt. *rå'sen.* — Røeaas 1667. Røaas 1723 (øde).

Se Orkedal GN. 11, jfr. Rennebu GN. 80.

61. 62. Fokset. Udt. *få'kksæten.* — af Foxsætre AB. 56. Faxe NRJ. II 158. Ffoxeter OE. 69. Fogsetther 1559. Foegsett 1631. Fugsett 1667. Fogset 1723.

1ste Led maa være Navnet paa den fra Foksjøen kommende Elv, som gaar forbi Gaarden, og som vel har hedet Foksa. Saa heder ogsaa endnu en Elv paa Dovre, hvorefter Fokstuen har Navn; samme Elvenavn ligger mulig ogsaa i Gaardnavnene Fyksen i Ø. Gausdal og Foksdal i Haus. Det stammer maaske fra et gammelt Ord fox, Ræv (Bd. IV, 1 S. 2. 193, jfr. II S. 261).

63. Lien. Udt. *lí'a.* — Lien 1667. 1723.

64. Morken. Udt. *må'rka.* — af Mork AB. 56. Morchen 1667. Morchen, Morcken 1723.

Mǫrk f., Skov (Indl. S. 68).

65. Lefstadløkken. Kaldes *sæ'msåslykka.*

66. Lisbetsæteren. Udt. *li'ssbetsætra.*

67. Byasæteren. Udt. *bý'asætra.* — Byasetter 1667. Byeaasetter 1723.

Maa engang have været Sæter under GN. 55.

68. Hafsmoen. Udt. *há'ssmő'n.* — Haffsmoe 1667. Hafsmoe 1723 (Ødegaard).

Er vel ligesom den følgende Gaards Navn sms. med Mandsnavnet Hafr (Personn. i Stedsn. S. 110). Jfr. Hevne GN. 74.

69. Hafsbu. Udt. *há'ssbúann.* — Haffsboe 1667. Hafsboe 1723.

Sidste Led er vel best. Flt. af búð f., Bod (Indl. S. 46).

70. Grønli. Udt. *grø'nnlía.*

71. Haukli. Udt. *hau'klia.* — Huchlj 1667. Huchlien, Huchlie 1723.

1ste Led er vistnok et Elvenavn Hauka; nedenfor Gaarden løber nemlig en Bæk, som gaar gjennem to Tjern, som efter Kartet kaldes Haukatjernene.

FORSVUNDNE NAVNE.

or Viðum DN. II 18, 1277. Widhar AB. 120.

Navnet er vistnok bevaret i Vaadanløkken og Vaadantjernet (Rektangelkartet) vestenfor Malmsjøen, og den gamle Gaard maa have ligget der. Viðar (Viðir) er Flt. af viðr m., Skov (Indl. S. 85). Samme Navn har man Strinden GN. 108, skr. Vaadan, udt. Vaaddan eller Vaaddaan. Nutidsformerne maa forklares som fremkomne ved Vokaltiljevning.

i Liðargerði DN. IV 175, 1332. i Lidagerde DN. V 96, 1336. i Lidargerdi DN. II 227, 1345. af Lidargerdi AB. 56.

Navnet er sms. af liðar, Gen. af lið f., Li, og gerði n., indgjerdet Jordstykke. Man kunde formode, at det staar i Forbindelse med Navnet Lien, GN. 63. Det smst., DN. IV 175, opførte i Solheimi er Feil for Sieimi.

or Ase DN. II 18, 1277. af Ase AB. 56.

Er det almindelige Gaardnavn Aas; hvor denne Gaard kan have ligget, og om den mulig kunde være den samme som GN. 22, 3, lader sig ikke afgjøre.

or Skilduirkiostodhum DN. V 432, 1432. af Skiellwu . . . stadom AB. 57.

1ste Led synes at være Gen. af et Ord skildvirkja, som ikke findes i den oldn. Literatur, men som mulig kunde være brugt i Betydning af Forarbeidelse af Skjolde. Bedre vilde det passe i en Sms. med -staðir, om man tænker sig den opr. Form *Skjaldvirkjastaðir, sms. med *skjaldvirki m., en Skjoldmager, dannet i Lighed med einvirki, illvirki og spellvirki. Mulig kunde man da tænke sig, at dette Navn i daglig Tale var bleven forkortet saaledes, at det var blevet til det nuv. Skjellan (d. e. Skjoldene) GN. 39.

[af Rimplinga By AB. 56].

Er vel en tredie Part af By (GN. 55. 56), hvoraf der smst. opføres to andre Parter, den øvre og den nedre Gaard. Jeg kjender intet andet Ord, som 1ste Led mulig kunde sættes i Forbindelse med, end rympill, der forekommer som Tilnavn om en i Sverres Saga ofte omtalt Birkebein (Þórolfr r.), hvoraf Rymplingar kunde være et Afstamningsnavn.

Swellingh Cap. Snelung (!) 1559.

Switningom Cap.

*Sviðningar vilde være et regelmæssig dannet Gaardnavn, af sviðningr m., nu forekommende i Formerne Svenning, Svinning (Indl. S. 81).

i Dalszunde DN. X 793, 1550.

Krekum 1559. Krockum 1624. Krochem 1626. Krockum 1631.

Flt. af krókr m., Krog, Krumning (Indl. S. 62).

Groesta 1626.

NEDLAGT KIRKE.

Husabyar kirkiusokn nævnes DN. II 403, 1391. Paa Huseby har man indtil senere Tid kunnet se Grundvolde af en Bygning, som ved Udgravning i 1848 viste sig at være Grundmure af en

liden Kirke, som kunde sees at have brændt (N. Fornl. S. 576). Ifølge Kraft V 637 skal der ogsaa have været et Sagn om, at en Kirke har staaet her. I det anførte Sted af DN. siges Gaarden Krokstad, som ligger søndenfor den i S. for Huseby liggende Ven Kirke, at høre til Huseby Sogn. Det tør derfor være tvivlsomt, om Kirkerne paa Huseby og paa Ven har existeret eller været i Brug samtidig. Men hvis den sidste er kommet i Stedet for den første, maa Flytningen være foregaaet allerede i den katholske Tid.

33.

BØRSEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Børsen. Udt. *bø`rsa* (eneste Form).

Ældre Navneformer: i Birgsa DN. II 212, 1343. III 7, 14de Aarh. AB. 58. 118.

i Byrsa AB. 120. Byrsa DN. V 538, 1447.

i Byrsane DN. I 758, 1516. Bursen NRJ. II 155. Børszenn OE. 71. Byrssen Cap. Boßenn 1559. Bøersen 1626. Børsen 1667.

Navnets opr. Form maa have været **B i r g s i**; der er Grund til at tro, at det opr. har været Fjordnavn, betegnende den Vik af Trondhjemsfjorden, som gaar ind til Børsøren (N. Fjordn. S. 45). S. Bugge opfatter -**s i** som Suffix og forklarer Navnet af et førhistorisk ***B e r g i s a** af **b e r g**, **b j a r g**, Bjerg, ligesom han antager, at **R i s s i**, den gamle Form for Rissen, er udgaaet fra et ***R i s i s a** af **r i s**, Høideryg (jfr. S. 101).

Sognets Kirke stod paa Viggen (GN. 45 ff.) indtil 1857, da den blev flyttet til Børsøren. Børsen var Annexsogn under Byneset indtil 1814, da det blev Hovedsogn i det af dette Sogn og det fra Orkedalens Præstegjeld udskilte Børseskognen dannede nye Børsens Præstegjeld.

Gaardenes Navne: **1. Olstad.** Udt. *ô`lsta'n*, Dat. *-ståm*. — Alsted NRJ. II 156. Ostadt 1559. Olstadt 1590. Alsted 1624. Oelsta 1626. Ollstad 1631. Ollsta 1667. Olstad med Olstaøfne 1723.

Sms. med et af de gamle Mandsnavne **Ó l a f r** eller **Ó l i** (Personn. i Stedsn. S. 189).

2. Klokkerviken. Udt. *klå`kkarvíka*, Dat. *-ken*. — Klocheruig 1624. 1626. 1631. 1667. Klochervig 1723.

Maa have Navn af, at den har været beboet eller eiet af en Klokker.

3—5. Mestad. Udt. *mḗ`stă'n*, Dat. *-ståm*; GN. 5 sagdes ogsaa kaldet *trø´a*. — M(i)dsta NRJ. II 156. Mistadt, Mystadt 1559. Mid-

stadt 1590. Meistad, Mestad 1624. Meesta 1626. Meistad 1631. Meista 1667. Meistad 1723.

Ligger ved en Bæk, som paa Detailkartet kaldes Meia (udtales nok med ei og tostav. Beton.), og maa have Navn efter den. Antagelig det samme Elvenavn (Meiaaen) findes i Rendalen og i Aalen, se Aalen GN. 167.

3, 4. Nordgjerdet. Kaldes *jæ`le.*

6. Mestadteigen. Udt. *mḗ`ståteien.*

Sidste Led er teigr m., Teig, afdelt Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

7. Naustan. Udt. *nau`stanṇ*, Dat. *-ståm.* — af Naustom AB. 58. Nøsth NRJ. II 156. Naawste OE. 72. Nøst 1559. Nøstum 1667. 1723.

Naustar f., Flt. af naust n., Nøst (Indl. S. 68). Maa have sit Navn af, at Folk længere oppe i Børsen og i Skognen har havt sine Skibsnøste her.

7, 1. Rise. Udt. *rí`se* (?). — af Risom AB. 58.

Rísar, se Opdal GN. 49.

8. Einan. Udt. opgivet baade *ei`nanṇ* og *é`nanṇ.* — a Æinu (trykt Æniu) DN. IV 222, 1342. af Einom AB. 58. Enne NRJ. II 156. Eiine OE. 72. Enenn 1559. Einum 1667. 1723.

Einar, se Horg GN. 7. Udt. af ei vakler her i Bygden mellem ei og lukt e.

9. 10. Krangsaas. Udt. *kra`ngsåsen*; 10, 1 skal kaldes *ný`lænṇe,* 10, 2 *flå`tta.* — af Krangsase AB. 58. Kransos (trykt: Kranfos) NRJ. II 156. Kranxaas OE. 71. Kranxaas 1559. Kranngsaas 1624. 1626. 1631. Krangßaas 1667. Krangsaas 1723.

Krangsáss. O. R. gjetter, at det er en lydlig Forandring for Krampsáss af Kramp n., som efter Aasen og Ross paa Vestlandet bruges om Krat, forkrøblede Træer, jfr. Kramperud i Øier (Bd. IV, 1 S. 167). En Stamme krang har man ellers i Krange paa Nesodden og i Krangøy, tabt Gaardnavn i Lærdal; Betydningen af denne Stamme er tvivlsom (jfr. Bd. II S. 89).

11. 12. Kjærem. Udt. *kǽ`remmen.* — af Kæreime AB. 58. Kæreim AB. 120. Kerym NRJ. II 156. Kerem OE. 71. Kerm 1559. Kierumb 1667. Kierum 1723.

Maaske opr. *Kjarreimr, af kjarr n., Krat (Indl. S. 60), og heimr; kjarr er nu i Navne regelmæssig gaaet over til kjær, og der er ogsaa ellers Exempler paa, at denne Overgang er foregaaet allerede i Slutningen af MA.

12, 2. Hagen. Udt. *hå`gånṇ.*

12, 3. Lødensenget. Udt. *lø`nnsænṇe.*

Maa være sms. med Mandsnavnet Loðinn, som efter Aasen (Navnebog S. 28) har været i Brug ogsaa i nyere Tid, netop i det Trondhjemske. I 1520 findes det brugt i Melhus og paa Gjeitestranden i Formerne Lødhen og Lodhen (NRJ. II 155. 175).

12, 4. Haftorsenget. Udt. *ha`fftólsænṇe.*

Sms. med Mandsnavnet Hafþórr, som efter Aasen (Navnebog S. 20) har været i Brug i nyere Tid ved Trondhjem.

13. Hanberg. Udt. *ha'nnbærg.* — Hanabergh DN. III 7, 14de Aarh. af Hanaberg AB. 58. Hanebergh NRJ. II 156. Haneberg OE. 71. Haneberiig 1559. Hanberigh 1667. Handberg 1723.

Hanaberg, hvori 1ste Led maa være hani m., Hane. Men ligesom i de fleste af de mange dermed dannede Navne er det vanskeligt at paavise Betydningen. I Hanestad, der forekommer flere Steder paa Østlandet, maa vel Hane opfattes som Mandsnavn eller Mandstilnavn (Bd. II S. 326). I andre Tilfælde maa man gaa ud fra Ordets Brug som Fjeldnavn, saaledes vel i Hane i Bruvik, hvor der i Nærheden er et Fjeld Hanenipen, og vel ogsaa i Navnet her og i Haneberg i Sogndal Dal. Anvendelsen af Ordet i Fjeldnavne maa bero paa en Anskuelse af Fjeldets Form. Ogsaa her er der en fremtrædende Fjeldkol nær Gaarden. Den nuv. Udt. (istedetfor, som man skulde have ventet, Haanaaberg) maa forklares af, at Bevidstheden om Navnets Oprindelse gik tabt, efterat Mellemvokalen var faldt bort.

13, 6. Hummellien. Udt. *hô'mmellía.*

I 1ste Led kunde maaske ligge det hyppige Elvenavn Humla, som her maatte have tilhørt en Bæk, som gaar ned til Børselven.

14. Vollan. Udt. *vå'llann,* Dat. *-låm.* — Wollum 1667. 1723.

14, 1. Nordløkken. Udt. *nô'llykka,* ogsaa kaldet *mý'ra.*

15. 16. Myrin. Udt. *mø'rrinn* (eneste Form). — Myrar DN. III 7, 14de Aarh. af Myre AB. 56. 57. Myre AB. 120. Myre NRJ. II 156. OE. 69. Cap. Myrenn 1559. Myrren 1667. Myren, Myhren 1723.

Mýrar, Flt. af mýrr f., Myr, her som ofte i Navne af dette Ord med svækket Vokallyd (Indl. S. 68). Den best. Artikel i Flt. har her samme Form som i Rissen GN. 37 og 79. GN. 15—27 hørte i MA. til Skaun d. e. Børseskognen.

17. Eggan søndre. Udt. *sø'ræjjann,* Dat. *-jåm.* — i Eggju, Eggjum Fornm. s. VIII 333. i Æiggium DN. II 42, 1299. Æggiar DN. III 7, 14de Aarh. i Eggio DN. V 96, 1336. i Eggiu DN. II 205, 1342. Eghe NRJ. II 156. Egge OE. 72. Egen 1559. Egge 1624. 1626. Eggen 1667. 1723.

Eggjar, Flt. af egg f., Egg, Jordryg (Indl. S. 48); ved Siden deraf sees dog allerede i MA. Entalsformen Egg at være brugt.

18. 19. Mellemeggan. 18 kaldes *fra'mmígalen,* 19 *nô'lígalen.*

18, 1. Tangen. Udt. *ta'ngen.*

19, 2. Eggløkken. Udt. *æ'gglykka.*

19, 3. Oldervolden. Udt. *ø'ldervållann.*

Af Trænavnet Older.

20. Eggan nordre. Udt. *nô'læjjann.*

21. Espaas. Udt. *æ'sspåsen,* Dat. *-sa.* — Espaas 1590. 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Se Orkedalen GN. 70.

22. Beset. Udt. *bê'sæten.* — Bensetther NRJ. II 156. Bygsetther 1559. Besett 1590. 1624. Begsett, Beesett 1626. Beset 1631. Beeset, Beset 1723.

Bygsetther i 1559 maa vist bero paa en Forvexling med Buviken GN. 35. I den ældste Skriftform Ben- ligger maaske en Antydning om Navnets Oprindelse; med Tilslutning dertil forklarer O. R. Navnet som sms. med Mandsnavnet Beini, altsaa opr. Beinasetr (Personn. i Stedsn. S. 32).

22, 2. Besetløkken. Udt. *bḗ'sætlykkja.*

22, 3. Besetgjerdet. Udt. *bḗ'sætjæle.*

23—25. Øverrian. Udt. *ø'verriann*, Dat. *-åm*, 25 kaldes *ó'ppstu'n.* — Riidhar DN. III 7, 14de Aarh. Rihen NRJ. II 156. Nydum (?), Rydom 1559. Riide 1590. Rye 1624. 1626. Riumb 1631. Ofrie 1667. Øfrien, Øverrien 1723.

Ríðar; Navnet findes ogsaa paa Leksvikstranden, hvor Skriftformer fra 16de Aarh. antyder den samme gamle Form. Det staar maaske i Forbindelse med Elvenavnet * Ríð, se Røros GN. 121.

24, 2. Kaasen. Udt. *kå'sa.*

Se Opdal GN. 10.

25, 3. Riløkken. Udt. *rí'lykkja.*

26. Nerrian. Udt. *né'rríann.* — Nerri 1667. Nerrien, Nedre Rien 1723.

26, 8. Nordvollan. Udt. *nó'lvållann.*

26, 9. Ribakken. Udt. *rí'bakken.*

26, 10. Rihagen. Udt. *rí'hågånn.*

27. Riaunet. Udt. *rí'aune.* — Rieoffuenn 1624. Rioffn, Nerie Øunn 1626. Rieoffn 1667. Rigøvne 1723.

Sidste Led er auðn n., Ødegaard (Indl. S. 42).

28. Daløien. Udt. *dā'løia.* — Dalle 1624. Dalle, Dallioe 1626. Dalloen 1631. Dalloe 1667. Dalløe, Daløen 1723.

Sidste Led er øy f. i Betydning af lavt, frodigt Land ved Vand eller Elv (Indl. S. 88). Gaarden ligger ved Børselven.

29. Blekkan. Udt. *blæ'kkann*, Dat. *-kåm.* — Bleckenn 1559. Blekum 1624. Bleckenn 1631. Blechen 1667. 1723.

* Blikar, se Meldalen GN. 160. Til de der nævnte Steder, hvor Navnet forekommer, kan ogsaa føies Halse, hvor det har samme Nutidsform som her og paa Strinden.

30—33. Ljaakle. Udt. *jå'klĕ.* — Liakleif AB. 118. Leklym, Loklym NRJ. II 155. 156. Laakleff Cap. Jokleff 1559. Liakleff 1590. Liekleff 1624. Lekleff, Liekleff 1626. Jockli, Jockleff, Liokleff 1631. Liaakle 1667. Liachle 1723.

* Ljákleif, hvori sidste Led er kleif f., Klev (Indl. S. 60), som i Nutidsformen er afslidt. 1ste Led forklares af O. R. i Thj. VSS. 1891 S. 209 af lé m., en Ljaa, snarest gjennem et deraf dannet Elvenavn * Ljá, ligesom Ljaamo i Orkedalen (se S. 127) og Leraanden i Buviken. For det sidste Navns Vedkommende har han senere opgivet Udledningen af et Elvenavn (se Buviken GN. 21), og ogsaa her kan der imod denne indvendes, at den Elv, som gaar forbi Gaarden, skal kaldes Ulva. Derfor turde det være sandsynligere, at det er noget ved Klevens eller Dalsidens Form, som har givet Anledning til Sammenligning med en Ljaa.

31, 2. Kleven. Udt. *klei'va.*

34. Rosvold. Udt. *rå'ssvållen.* — Rytzwold NRJ. II 155. Rosual OE. 72. Rysuoldt 1559. Rolswold 1667. Rosvold 1723.

Det synes lidet rimeligt, at dette skulde kunne være det Rásvellir, hvor Erkebiskop Øysteins Slægt hørte hjemme; dette maa vistnok heller være Rosvold i Værdalen, for hvilket man har Formen af Rasuallum i AB. og i alle senere Skriftformer Ros- eller Ross-. Heller ikke synes Navnet at kunne staa i Forbindelse med Rosmo, GN. 42. Der kan vistnok være megen Grund til at tro, at den Gaard Rauðsvǫllr eller Rauðsvellir i Orkadal, hvis Huse ifølge de islandske Annaler sank ved Jordskred i 1255, netop er denne Gaard og ikke en forsvunden Gaard i Orkedalen (se Orkedalen under «Forsvundne Navne»). Børsen hørte til Orkedalens Fylke. Af Rauðs-maatte nok den nuv. Form kunne være opstaaet (jfr. Raastad Inderøen og Rosset Grong, der begge antages opstaaede af Rauðs- og nu begge udt. Raass-, se Personn. i Stedsn. S. 199), og deraf vilde de forvanskede Skriftformer fra 1520 og 1559 lettere kunne forklares. Gaarden var ogsaa omkring 1800 udsat for et Jordskred «formedelst den Mængde Qvikleer i Bunden» (Thj. VSS. i det 19de Aarh. I S. 309. Jfr. ogsaa A. Helland, Norges Land og Folk, S. Thjems Amt S. 37, hvor Forf. gaar ud fra, at Rauðsvǫllr er denne Gaard).

35. Fossan. Udt. *få'ssanṇ*, Dat. *-såm.* — Fosse NRJ. II 155. Foss 1590. Fosemb 1624. Foβemb 1626. Foeβem 1631. Fosum 1667. Fossum 1723.

* Forsar, Flt. af fors m., Fos (Indl. S. 50). Forbi Gaarden gaar en Bæk, som har sterkt Fald.

36. Hammer. Udt. *ha'mmer.* — Hammer NRJ. II 155. Hammer 1559. 1624. 1626. 1667. 1723.

* Hamarr m., Hammer, Berghammer (Indl. S. 53).

37. Jyssan. Udt. *jy̆'ssanṇ*, Dat. *-såm.* — Jøse NRJ. II 155. Juβim 1559. Jøsenn 1590. Jøβeng 1624. Jøesenng 1626. Jøβum, Jøβeng 1631. Jøeβum, Jøβ Engh 1667. Jøssum 1723.

Efter de samstemmige Vidnesbyrd i Skriftformerne ligefra 1520 maa J her vel være opr. og ikke opstaaet af G. Jeg kan ikke give noget Bidrag til Navnets Forklaring. Gaarden ligger høit oppe i en Li.

38. 39. Ofstad. Udt. *å'ffstă'n*, Dat. *-ståm.* — Østade NRJ. II 155. Ostedt 1559. Aagestad 1624. Aagesta 1626. Ogstad, Offstad 1631. Offsta 1667. Ofstad 1723.

Navnet forekommer ogsaa i Meldalen, hvor det er opstaaet af Ávaldsstaðir (se S. 155), i Vikten og som Navn paa en forsvunden Gaard i Øier, hvor det allerede i 1333 har Formen Ofstaðir. Maaske indeholder dog 1ste Led overalt et forkortet Personnavn (jfr. Bd. IV, 1 S. 157).

39, 2. Ske. Udt. *sjé.*

Dette er det samme som det meget almindelige Gaardnavn Skei af skeið n. (Indl. S. 75).

40. Æli. Udt. *æ̂'le.* — i Ælene DN. II 212, 1343. af Ælene AB. 118. Elene DN. I 758, 1516. Elland NRJ. II 155. Elling 1559. Ellin 1590. Ellinng, Ellenn 1626. Ellje 1631. Ellj 1667. Ellie 1723.

Ælin, en Sms. med vin og sikkert samme Navn som Ælin i Tune; 1ste Led kan være ál f., Rem, eller áll m., Stribe, som findes i mange sammensatte Stedsnavne f. Ex. Aalberg. Hvilke stedlige Eiendommeligheder der har givet Anledning til saadanne Navne, kan i de enkelte Tilfælde være vanskeligt at afgjøre (se Bd. I S. 298, jfr. S. 28; jfr. ogsaa Indl. S. 41).

41. Herstad. Udt. *hæ̀rstă'n*, Dat. *-ståm*, Gen. *-sta.* — Herstadt 1590. 1624. 1631. Hersta 1626. 1667. Herstad 1723.

1ste Led kan være Mandsnavnet Herjulfr, mulig ogsaa Mandsnavnet Hergils eller Kvindenavnet Herdís (Personn. i Stedsn. S. 128). Om et Elvenavn kan her ikke være Tale.

42. Rosmo. Udt. *rå̀ssmṓ'n*, Dat. *-mṓm.* — Rosmo NRJ. II 155. Røsmaa 1559. Rossmou 1590. Rosmoe 1624. Roßmoe 1626. Rosmoe 1631. 1667. 1723.

* Rossamór?, sms. med Gen. Flt. af ross n., Hest (O. R.).

43. Lunden. Udt. *lṓnn̥'*, Dat. *lṓ'nn̥a.* — Lunde 1624. 1626. 1631. 1667. Lund 1723.

* Lundr m., Lund, liden Skov. Udtaleformen har faaet den best. Artikel tillagt.

44. Stykkerne. Udt. *stý'kkann̥*, Dat. *-kåm.*

Vistnok et temmelig nyt Navn. Gaarden er vel en Part af Viggen.

45—50. Viggen. Udt. *vì'jja*, Dat. *-jen.* — or Viggium Fornm. s. V 61. Ol. d. hell. S. (1853) S. 208. vid Viggiu Fornm. s. I 209. til Viggiar Fornm. s. VII 6 (var. Viggiu). Morkinsk. 133. Fagrsk. 152. or Viggium (var. Viggiu) Landn. 278. a Uigg DN. III 112, 1319. Vighen NRJ. II 155. Wigen 1667. Wigen og Overvigen 1723.

Vigg eller Viggjar, idet der i de ældre Kilder er Vaklen mellem Ent. og Flt. Det første maa dog være det opr. og er egentlig Navn paa Elven, nu udt. ligesom Gaardens Navn. Dette Elvenavn findes ogsaa i V. Gausdal og i Gran, der rigtignok udt. med tostav. Betoning, og kan spores i flere Gaardnavne som i Viggenes i Urskog, se Bd. II S. 173.

47. Viggen Ommundsgaard. Kaldes *ò'mmełsgalen.*

47, 3. Sanden. Udt. *sānn̥'.*

48, 3. Teigen. Udt. *tei'en.*

Af teigr m., afgrændset Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

49, 2. Dalene. Kaldes *óppí då̀'låm.*

49, 4. Torstensgaard. Udt. *tå'stensgalen.*

50. Viggen Opstuen. 50, 1 kaldes *óppí jæ̀'le*, 50, 2 *ò'ppstű'n.*

51. Engan. Udt. *æ̀'nn̥ann̥.* — Ennge 1624. Enngenn, Ennge 1626. Engen 1667. 1723.

Best. Flt. af eng f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49).

52. Høgset. Udt. *hø̀'kksöt.* — Høgsetter NRJ. II 155. Høgsetter 1559. Høegsett 1624. 1626. 1631. Høgsett 1667. Høgset 1723.

Da Navnet uden Tvivl maa være temmelig gammelt, kan man neppe sætte 1ste Led i Forbindelse med Folkespr. Adj. høg, høi, skjøndt det vilde give en til Gaardens Beliggenhed passende Betydning. Da man i Slemdal, Gjerpen og Skjerstad har et Gaardnavn, som nu udtales Hø̀kkset, men hvis middelalderske Form er Hegssætr eller Hægsætr, er det rimeligt, at Navnet ogsaa her er opr. * Heggssetr, sms. enten med Mandsnavnet Heggr eller med heggr m., en Hæg. Jfr. ogsaa Horg GN. 1.

52, 3. Løkken. Kaldes *hø̀'kksötlykka.*

52, 5. Rishaugen. Udt. *rī'shaujen.*

53. Gagnaas. Udt. *ga'ngnåsen.* — Gangen Aaes 1631. Gangaaß 1667. Gangaas 1723.

Jfr. Orkedalen GN. 249, hvor Navnet er forklaret: den ligeoverfor liggende Aas; den samme Betydning er det vel rimeligst at lægge i Navnet her. Gaarden ligger paa Sydsiden af en isoleret Aas nærmere Søen, ligeoverfor de indre Aasrækker.

54. Sæteren. Udt. *sæ'tra.* — Setter 1624. 1626. 1667. 1723 (da øde).

Af sætr n., Sæter (Indl. S. 74 under setr).

54, 2. Flaatten. Udt. *flå'tta.*

Af flǫt f., Flade, flad Strækning (Indl. S. 50).

55. Høgaas. Udt. *hø'gåsen.* — Høiaas Sætervold 1626. Høegaas 1631.

Sandsynlig et temmelig nyt Navn; 1ste Led er Folkespr. Adj. høg, høi.

56. Rosmosæter. Kaldes *sjæ'rvanṇ.* — Roßmoesetter 1626. 1631. Rosmoesett 1626. Rasmoe Setter 1667. Rosmoesetter 1723.

Maa engang have været Sæter under GN. 42. Daglignavnet er vel at aflede af Folkespr. Skjerv n., nøgen Klippe.

57. Vægten. Udt. *væ'kkta,* Dat. *-ten.* — Wegten 1723 (øde).

Navnet findes ellers kun i Asker. Synes at være det velkjendte Ord Vægt (Veieredskab); men det skjønnes ikke, i hvilken Mening dette Ord kan være bleven brugt som Gaardnavn; sikkert ikke af meget gammel Oprindelse (Bd. II S. 154).

58. Drætte. Udt. *dræ'tte.* — Drette 1723 (øde).

Maa vel være et gammelt drætti n., afledet af dráttr, Dragning. Det ligger nær at sammenstille det med det i Norderhov og Gjerpen forekommende Navn Vadrættet (et Sted, som er bekvemt til at fiske med Vod); men det bliver tvivlsomt, da Stedet ligger saa langt oppe ved den lille Elv Viggja (O. R.). Jfr. det af Ross anførte Drætte n., Sted, hvor et Vod bekvemt drages op af Søen.

59. Hølbækken. Udt. *hø'lbækḳen.* — Holbech 1624. 1626. 1631. Holbechen 1667. Holbechen, Hollbechen 1723.

Sandsynlig opr. Bækkenavn, skjønt der efter Kartet ikke synes at være nogen Bæk ved Gaarden. 1ste Led er Hyl eller Høl m., oldn. hylr, dyb Hulning i en Elv eller Bæk.

60. 61. Seljan. Udt. *sé'lljanṇ,* Dat. *-jåm.* — Selie 1624. Sellj 1626. Sellje 1631. Sellj 1667. Sillien 1723.

Vel Flt. af Trænavnet selja, som ogsaa ellers findes anvendt som Gaardnavn i Flt.

62. 63. Aarlien. Udt. *å'rlía.* — Aarlid 1624. 1631. Aarley, Aarli 1626. Aarlj 1667. Aarlie, Aarlien 1723.

Jfr. Orkedalen GN. 103.

64. Østhus. Udt. *ø'ssthúsen,* Dat. *-såm.* — Østhuss NRJ. II 155. Osthus 1559. Østhuss 1590. Esthuus 1624. 1626. 1631. Østhuus 1667. 1723.

Vel opr. *Efsthús, Ovsthus af efstr, øverst; Gaarden ligger meget høit. Jfr. Soknedalen GN. 28 (Thj. VSS. 1891 S. 215).

65. Aasen. Udt. *å'sen*, Dat. *å'sa*. — Aas 1624. 1626. 1631. 1667. Aas, Aass 1723.

66. Andaas. Udt. *a'ṇṇåsen*. — Anndaas 1624. 1626. 1631. Anaas 1667. Andaas 1723.

Ligger lavere end GN. 65 i Heldingen af den samme Aas. Maaske opr. *Arnaráss af Fuglenavnet ǫrn, hvilket da opr. maatte være Aasens Navn; dette forudsætter da, at GN. 65 var senere ryddet (O. R.). Det kunde mulig ogsaa forklares som Andaas i Lighed med andnes, et fremstikkende Nes.

67. Sjetnan. Udt. *sjé'ttnaṇṇ*, Dat. *-nåm*. — Settne NRJ. II 155. Settning 1559. Settne 1590. Siettne 1631. Sietne 1667. 1723.

Se Melhus GN. 46.

67, 2. Sjetnløkken. Udt. *sjé'ttnlykka*.

68. Hestvold. Udt. *hæ'sstvållaṇṇ* eller *-vållen*. — Hestuold 1624. 1631. Hestuold, Hesuolld 1626. Hestwold 1667. Hestvold 1723.

Det synes tvivlsomt, om det AB. 55 nævnte Hestawoll er denne Gaard, da det efter den Forbindelse, hvori det nævnes, synes snarere at maatte betegne et Sted paa den anden Side af Fjorden, paa Gjeitestranden. Betydningen falder vel sammen med GN. 70.

69. Helbækken. Udt. *hæ'llbækken*. — Helbeck 1631. Helbech 1667. Helbechen 1723.

1ste Led synes efter Udt. snarest at maatte være hella f., Helle, flad Klippegrund (O. R., Indl. S. 55).

70. Hesthagen. Udt. *hæ'ssthågåṇṇ*. — Hesthagen, Hestehagen 1723 (da Underbrug til Viggen).

71. Storsandan. Udt. *stô'rsaṇṇaṇṇ*. — Sandar NRJ. II 155. Sande 1559. Sannde 1626. Sande 1667. 1723.

* Sandar, Flt. af sandr m., Sand (Indl. S. 73); jfr. GN. 74.

72. Skjenald. Udt. *sjé'nallen*. — Skenoldt 1559. Schenal 1667. Schinnald 1723.

Se Orkedalen GN. 256. Der falder ud en større Bæk lidt nordøstlig for Gaarden.

73. Haugan. Udt. *hau'aṇṇ*, Dat. *-åm*. — Huoge 1559. Houge 1667. Hougum 1723.

74. Lillesandan. Udt. *li'hlsaṇṇaṇṇ*. — Sannes 1626. Sandnes 1631. 1667. Lille Sande 1723.

Se GN. 71.

75. Tungen. Udt. *tô'nga*, Dat. *-gen*. — Tunga Fornm. s. VIII 164. i Tungu DN. III 7, 14de Aarh. (under Orkedalen). af Tungo AB. 55. Twnge NRJ. II. 155. OE. 72. Tunge 1559. Tungenn 1590. 1631. Thungenn 1626. Tungen 1667. 1723.

Tunga f., Landtunge, Landspids; Gaarden ligger et Stykke oppe i Landet paa Affaldet af en temmelig smalt udløbende Aas. Hermed begynder Rækken af Gaarde paa Gjeitestranden paa Vestsiden af Orkedalsfjorden.

76. Meland. Udt. *mḕlanṇ.* — Medeland NRJ. II 155. Moulandt 1590. Meland 1624. 1631. Mellannd 1626. Meiland 1667. 1723.

* M e ð a l l a n d, Mellemgaarden; formodentlig er den, ligesom nogle af de følgende Gaarde, Part af den gamle Gaard Tunga. Det er vistnok den i Bygden almindelige Udt. af ei som e, der har ledet til den Mening, at samme Forhold forelaa her, hvorfor man i senere Tider har skrevet Meiland (O. R.).

77. Reitan. Udt. *rei`tanṇ*, Dat. *-tåm.* — Rettenn 1590. 1624. Reitenn 1626. Reittenn 1631. Reitten 1667. Reiten 1723.

Se Rennebu GN. 163.

78. Reitlien. Udt. *rei`tlía.* — Rettlid 1624. Retlid 1626. Reittlje 1631. Reitlj 1667. Reitlie 1723.

79. Roven. Udt. *rô'ven*, Dat. *rô've.* — Roffue 1624. Raufnn 1626. Rowe 1667. Roven 1723.

Forholdet med Nom. og Dat. af den opgivne Udtaleform er ikke klart. Det synes dog efter den ikke sandsynligt, at vi her har det søndenfjelds, især i Smaalenene, oftere som Stedsnavn forekommende r ó f a f., Dyrehale (Bd. I S. 20, Indl. S. 71). Man kunde maaske snarere tænke paa at udlede Navnet af h r ó f n., Skur, med tilføiet Artikel i Hankjøn. Det maa imidlertid mærkes, at det R ó a b e r g, som nævnes i Sverres S. (Unger) S. 168, Fornm. s. VIII S. 380, som det Sted, hvor Baglerne lagde til Land paa sit Streiftog til Orkedal, utvivlsomt maa være at søge her, og i dette Navn maa der ligge en Antydning om Gaardnavnets opr. Form. Derimod er det uden Tvivl urigtigt, naar Munch (D. n. F. H. IV S. 354) mener, at det paa samme Sted i Sagaen nævnte R o ð a r er det nuv. Roven (jfr. Orkedalen under «Forsvundne Navne»).

80. Rokollen. Udt. *rô`kåḷḷ'n*, Dat. *-kåḷḷa.* — Roullenn 1590. Roekuld 1667. Rochuld 1723 (øde).

Navnet tilhører egentlig en Fjeldkol, indenfor hvilken Gaarden ligger; 1ste Led maa indeholde den frg. Gaards Navn (O. R.).

81. Halvardsæteren. Udt. *ha`ḷḷvarsætra.* — Hallworsetter 1667. Halvorsetter 1723 (øde).

82. Grytdal. Udt. *grý`tdalen.* — Grydahl 1667. Grødal 1723 (øde).

Ligger vestligst i Sognet ved en Elv, som gaar til Hevne, og som maa have hedet G r ý t a. Jfr. S. 99. Naar det der er formodet, at den AB. 62 nævnte G r y t o d a l i S e l n e s f y r d e er en af Gaardene Auset i Hevne, er det vel neppe rigtigt; snarere er det denne Gaard. Den er ogsaa nu Ødegaard.

83. Bjørndal. Udt. *bjø`ṇṇdalen*, Dat. *-la.* — Biørndal 1559. 1590. Biørndahl 1667. Biørndal 1723.

Af Dyrenavnet Bjørn, enten umiddelbart eller gjennem et Navn paa Elven; Bjørnaaen forekommer flere Steder som Elvenavn. Ligger ved Fjeldkjøsvandet.

84. Vaslien. Kaldes *brø`lía* (ogsaa *va`sslía* skal være brugt). — Vaslj 1667. Waslie eller Brølie 1723 (øde).

Ligger ved Fjeldkjøsvandet. Brølien antager O. R. mulig kunde være opstaaet af B r e i ð l í ð, den brede Li, en Forklaring, som kan støttes ved Brøholt i Røken og i Stokke af B r e i ð h o l t eller B r e i ð a h o l t (Bd. I S. 379) jfr. Brøset Strinden GN. 14. Formelt kunde det ogsaa komme af

* Brœðralíð, jfr. Brøskift Stadsbygden GN. 21; men dette vil give en mindre naturlig Betydning.

85. Fjeldkjøsen. Udt. *fjæ'ḻḻkjøsa.* — Fielkiøs AB. 33. Fialkiøsowatn AB. 55. Felkisten (!) 1559. Fieldkiøs 1667. 1723 (øde).

Sidste Led i Navnet er kjóss m., en smal Vik (Indl. S. 60). Gaarden ligger ved den nordøstlige Vik af Fjeldkjøsvandet, som væsentlig bestaar af 3 smale Bugter, saa at det danner en treoddet Stjerne. Navnet kunde derfor vel egentlig have tilhørt Søen; men efter den bevarede gamle Form Fjalkiosovatn er det sandsynligere, at Navnet opr. tilhører den fra Vandet udløbende Elv (Begyndelsen til Ingdalselven, se Stadsbygden GN. 55), og at Gaarden og Vandet har faaet Navn efter den. Jfr. ogsaa Orkedalen GN. 81 og Hølandet GN. 32.

86. Fjellien. Udt. *fjê'llía.* — Fieldlie 1631. Fieldlj 1667. Fieldlie 1723 (øde).

87. Steinlien. Udt. *stei'nlía.* — Steenlj 1667. Steenlie 1723.

88. Kvernmo. Kaldes *mő'n.* — Quermoe 1667. Qvernmoe 1723.

Ligger ved en Bæk, og i Nærheden er der nu et Kvernbrug.

89. Husdalen. Udt. *hú'sdalen.* — Husdall 1559. Vβdall 1624. Huusdahl 1667. Huusdal 1723.

1ste Led, hús n., Hus, betegner vel her som ofte Stedet som bebygget i Modsætning til andre nærliggende Underbrug eller Slaatter, hvor der ikke var Huse (Indl. S. 57).

89, 3. Smaahaugen. Udt. *små'hågåṇṇ*, Dat. *-gåm.* — Smaahauge 1667. Smaahoug, Smaahougenn 1723.

90. Sæteren. Udt. *sæ'tra*, Dat. *sæ'teren.* — Setther 1559. 1631. Setter 1667. 1723.

Se GN. 54.

91. Aasen. Udt. *å'sen*, Dat. *å'sa.* — Aass 1590. Aas 1667. Setteraas eller Aas øde 1723.

92. Haakolaasen. Udt. *hå'kålåsen.* — Haakelsaas 1559. Hokilsaas 1590. Huchelaas 1626. 1667. Hockellaas 1631. Hukelaas, Huchelaas 1723.

1ste Led er antagelig hǫkull = ǫkull, en Sideform til ǫkla n., Ankel, jfr. Folkespr. Høkul. Dette Ord bruges i de forskjellige Former, usms. eller sms., som Navn paa Fjelde eller paa Gaarde, der ligger paa lavere Fremspring af Fjelde og Aase, som har kunnet sammenlignes med en Ankel (Thj. VSS. 1891 S. 219).

93. Furen. Udt. *fú'ren*, Dat. *-ra.* — Furemb 1626. Furrenn 1631. Furen 1667. Furren, Furen 1723.

Der gaar en Bæk nær Gaarden, som vel kunde have havt det hyppige Navn Fura. Hvis Gaardnavnet skulde være opstaaet heraf, maatte man tænke sig, at det efter den i dette Amt hyppige Skik havde faaet Hankjønsartikelen tillagt. Forklaringen synes dog i dette Tilfælde mindre tilfredsstillende. Navnet forekommer neppe andensteds i denne Form.

94. Almlien. Udt. *æ'lmlía.* — Elmelien 1559. Almlj 1667. Almlie, Almlien 1723.

1ste Led er Trænavnet almr m., Alm.

95. Sletvold. Kaldes *vå'llen*, Dat. *vå'lla*. — Sletuoll 1626. Sledtuoldt 1631. Slettwold 1667. Sletvold 1723.

Se Orkedalen GN. 159.

96. 98. 99. Aastan. Udt. *å'stænn*, Dat. *-tåm*, 98 og 99 kaldes tilsammen *nô'låstænn*, 98 særskilt *ô'ppigalen*, 99 *né'galen*. — a Astum Fornm. s. VIII 164. a Aastum Flatøb. II 593. af Aastom DN. III 7, 14de Aarh. Aastar AB. 55. Astar AB. 33. Aasted NRJ. II 155. Ostadt 1559. Oste, Aastadt 1590. Offstad 1667. Ofstad 1723.

Ástar, se Hevne GN. 16, som er samme Navn. Der gaar nogle Bække ned ved Gaardene.

97. Isdal. Udt. *i'sdalen*. — Isdall 1590. 1631. Ißdall 1626. Isdahl 1664. Isdal, Isdallen 1723.

100. 101. Haugnes. Udt. *hä'ngnésen*. — af Haughanes DN. III 7, 14de Aarh. Høgeness NRJ. II 155. Hogenes 1559. Hognes 1590. Hanngenes 1624. 1626. Hoenngnes 1631. Hognes 1667. Hongnes 1723.

Hauganes, hvori 1ste Led er Gen. Flt. af haugr m., Haug, Forhøining; Gaarden ligger oppe paa et høit, fremspringende Nes. Udtaleformen er opstaaet ved en Svækkelse af Tvelyden og ved den almindelige Overgang af gn til ngn.

102. Klomstein. Udt. *klå'mstein'*, Dat. *-na*. — Klumpestenn 1559. Klomstienn 1590. Klompsten 1624. Klombsteenn 1626. Klomsten 1667. Klumsteen 1723.

*Klofnisteinn, den kløvede Sten; det kan forstaaes enten om en jordfast Sten med en Sprække eller Kløft, eller om en Aas, et Fjeld, hvori der er Kløft eller Skar. Samme Navn har man i Rygge og i Aas (hvor man har den middelalderske Form i Klofnasteini), i Biri, paa Eker og i Sande i Jarlsberg. Samme Betydning har vel ogsaa Navnet Kløvningsten i Skjeberg (Bd. I S. 349. II S. 51. Thj. VSS. 1891 S. 204).

103. Halsen. Udt. *hæ'lsen*, Dat. *-sa*. — Hals 1590 (øde). 1624. 1626. 1631. Halsen 1667. 1723.

Af hals m., Hals. Her maa Navnet have Hensyn til, at Gaarden ligger paa en lavere Ryg mellem den høie Fjeldli og en lavere Høide nær Søen.

104. Kjøren. Udt. *kø'ra*, Dat. *-runn*.

O. R. formoder, at det kommer af et Elvenavn *Tjara; der gaar en Bæk forbi Gaarden.

105. 106. Gjeiten. Udt. *jei'ta*, Dat. *jei'ten*. — Gedhen NRJ. II 155. Gedenn 1559. Gede 1624. Giedenn 1626. Giettenn 1631. Gietten 1667. Gietten, Gieten 1723.

Maa være Ordet geit f., Gjed, gjennem dettes Anvendelse enten som Fjeldnavn eller som Elvenavn. Det Nes, hvormed Fjeldet springer ud i Fjorden, heder nu Gjeitneset; men dette kan ogsaa have faaet sit Navn af Gaarden. Sandsynligst er det vel, at Navnet opr. har tilhørt den Bæk, som gaar ud mellem Gaardene. Efter Gaardnavnet har igjen hele Bygden paa Vestsiden af Orkedalsfjorden faaet Navnet Gjeitestranden.

107. Hammerfjeld. Kaldes *au'ne*, Dat. *au'ne*. — Hammerfield 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Gaarden ligger under en høi, isoleret Fjeldhammer.

108. **Bjørnbet.** Udt. *bjø'nnbætten*, Dat. *-ta.* — Biørnebed 1559. Biørnbedt 1590. Biørennbett 1624. 1631. Biørnnbet 1626. Biørnbedt 1667. Biørnbet 1723.

Enestaaende som Gaardnavn; men efter Rektangelkartet er Bjørnbettet ogsaa Navn paa et Fjeld inderst paa Frosten. O. R. formoder, at sidste Led er b i t n., Beite, Græsgang, i hvilken Betydning Ordet forekommer i Lovene (se NgL. V 100). Navnet skulde altsaa betyde: Bjørnebeite, hvilket vel maatte forstaaes om et Sted, hvor Bjørnen yndede at holde til. I Udtaleformen har Nom. Hankjønsartikelen tilføiet, medens Dativ har beholdt Intetkjønsformen, jfr. GN. 79.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Soleime AB. 58 (nær Einan?).

Oplannd 1626.

Werre 1626.

Jfr. Være Strinden GN. 26, som ogsaa i 1626 skrives Werre. Det kunde derfor maaske være samme Navn som dette.

Thorp 1626.

Jfr. Malvik GN. 11.

NEDLAGT KIRKE.

*Viggjar kirkja paa Viggen, GN. 45 ff., var tidligere Sognets Kirke og fra 1814 til 1857 Hovedkirke i Børsens Præstegjeld. Den blev nedlagt, efterat en ny Kirke var bygget paa Børsøren.

34.

BUVIKEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Buviken. Udt. *bú'vika*, Dat. *-ken*.
Ældre Navneformer: i Boduiik DN. II 213, 1343 (Paategn.). i Bodhwiik DN. III 7, 14de Aarh. i Bodhuik DN. V 432, 1432. AB. 57. Boduik, Bodhwik AB. 118. Bodwik DN. V 538, 1447. Boduigen NRJ. II 157. Boduiken OE. 71. Boduick OE. 72. Buduiken, Bodwiken Cap. Budwigen 1626.

Boðvík; at dette er Navnets ældre Form, bevises samstemmig af Kilderne. Men hvorledes den nuv. Form Buviken har kunnet opstaa deraf, er vanskeligt at forklare, saa at man fristes til at antage, at Nutidsformen er fremkommen ved en Omtydning eller et Forsøg paa at forklare Navnet. Det 1ste Led i det gamle Navn kan maaske henføres til boði m., Grundbrud, Vandets Bryden over skjult Grund i Søen. Der er nu lange Grundinger udover Bugten, og der kan være Grund til at antage, at det har været saa ogsaa i ældre Tid, da Opgrundingen foraarsages af den lidt østenfor udmundende Gula. Navnets ældste Form kan da have været *Boðavík, opr. Navn paa den brede Fjordarm og senere ogsaa paa Bygden, eller man kunde antage, at Viken opr. har hedet *Boði.

Huseby Kirke i Boduick nævnes allerede OE. 72. Der maa derfor være nogen Feil i Krafts Beretning V 634, at Kirken før stod paa Saltnes og efter at være ødelagt ved Jordfald i 1702 blev flyttet til Huseby. Den nuv. Kirke blev bygget 1819.

Gaardenes Navne: **1. Ølsholm.** Udt. *ø̂'lsømmen*, Dat. *-ma*. — af Olwisholma AB. 118. Erikzholm NRJ. II 157. Ølsholm 1590. 1624. Øelßholm 1626. Øelsholm 1667. Ølsholm 1723.

Ǫlvisholmi, sms. af Mandsnavnet Ǫlvir og holmi m. (Indl. S. 56). Det sidste l er i Udtaleformen udtrængt som Følge af Dissimilation (O. R.).

2—4. Hammer. Udt *ha'mmer*, 4 kaldes *bæ'rrshauen*. — af Hambre AB. 57. Hamre NRJ. II 157. Hamer 1559. Hammer 1624. 1626. 1667. 1723.

Hamarr m., Hammer, brat Klippe (Indl. S. 53). Den paafaldende Betoning har man ogsaa i Børsen GN. 36, og den gjenfindes ogsaa i andre Bygder i det samme Navn.

2, 2. Hammerstranden. Udt. *ha'mmerstranna.*

2, 3. Sandbrauten. Udt. *sa'nnbrauta.*

Sidste Led er braut f., Bakke (Indl. S. 45).

3, 2. Hammer søndre. Kaldes *ó'terhauen.*

5. 6. Saltnes. Udt. *sa'ltnés* (ogsaa: *né'galen* og *ó'ppigalen*). — af Saltnesi, Saltnessveinar Fornm. s. VII 324. VIII 34. 76. Fagrsk. 186. or Salltnese DN. II 41, c. 1299. i Salltnese DN. II 212. 226, 1343. 1345. af Saltnese AB. 57. Salness NRJ. II 157. Saltnes OE. 71. Saltnes 1559. Saltnnes 1626. Saltnes 1667. 1723.

Saltnes. Navnet findes ogsaa i Onsø, ved Mandal, i Lindaas, i Skjørn, i Kvænangen og i Saltdalen; paa det sidste Sted er det sms. med Elvens Navn. Her heder Elven Vigda, som utvivlsomt er et gammelt Navn. Der frembyder sig vel derfor ikke anden Forklaring af Navnet, end at det sigter til en i gammel Tid her dreven Saltkogning (jfr. S. 37. Bd. I S. 322 .

5, 3. Buvikøren. Udt. *bú'víkøra.*

7. Saltnestrøen. Udt. *sa'ltnéstrøa.*

8. Saltnes nordre. Kaldes *sa'ltnéssann'* eller *né'rsann'.*

9. Saltnes nedre. Kaldes *ø'versann'.*

10. 11. Huseby. Udt. *hú'sbý* (11, 1 kaldes *ní'stúu*, 11, 2 *kå'rsgalen*). — i Husabœ DN. III 7, 14de Aarh. af Husaby AB. 57. DN. V 432, 1432. Husby NRJ. II 157. Husseby OE. 71. Huseby Kirke OE. 72. Huβeby 1559. Huuβbye 1626. Husbye 1667. Huusbye 1723.

Se Børseskognen GN. 12.

12. Kvernberg. Udt. *kvæ'nnbærje.* — af Qwernberge AB. 57. Quernberg 1559. Quernberig 1667. Qvernberg 1723.

Kvernberg n., Bjerg, hvoraf der udbrydes Kvernstene.

13. Løvaas. Udt. *lau'åsen.* — Løfaas 1667. 1723.

14. Præsthus. Udt. *præ'sstús.* — Prestehuss NRJ. II 157. Presthus 1559. 1624. 1626. Presthuus 1667. Præsthuus 1723.

Maaske gammel Præstegaard, se Soknedalen GN. 64.

14, 2. Pundslien. Udt. *pô'nnslía.*

Navne med samme Forled har man vel ogsaa i Pundsnes i Hjelmeland, Pundsteigen i Vikør og Pundsvik i Ofoten. De maa vel afledes af pund n., enten med Hensyn til Gaardenes Landskyld eller Størrelsen af Udsæden (jfr. Fritzner under pund).

15—17. Valset. Udt. *væ'lsæt* (17 kaldes ogsaa *hau'ann*). — Valesetter NRJ. II 157. Hualsetther, Walsetther 1559. Walsettir 1590. Walsett 1624. Waldsett 1626. Wallset 1631. Waldsett 1667. Waldset 1723.

Antagelig sms. med Mandsnavnet Vali (O. R.).

16, 2. Groven. Udt. *grå'va.*

Af g r ǫ f f., Grav, naturlig eller kunstig Fordybning (Indl. S. 52).

18. Engan. Udt. *æ'n̄nan̄n̄*, Dat. *-n̄åm.* — Ennge 1626. 1631. Engi 1667. Engen 1723.

Flt. af e n g f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49).

19. Langørjan. Udt. *la'ngørjan̄n̄.* — af Langyrio AB. 57. Langøre NRJ. II 157. Langørie OE. 71. Laneriig (!), Langørie 1559. Langøre 1667. Langørien 1723.

Se Rissen GN. 56.

20. Onsøien. Udt. *ó'nnsøia*, Dat. *-øien.* — af Odinsyn AB. 57. Odhensøy AB. 120. Attenzø NRJ. II 157. Onsøi OE. 71. Enßøø 1559. Onsøe 1667. Onsoyen 1723.

Ó ð i n s y n, sms. af Gudenavnet Ó ð i n n og v i n; senere er det 2det Sammensætningsled bleven fortrængt af ø y, og som det sees, er dette allerede foregaaet i det 15de Aarh. Det sidste Navn har man ogsaa i Byneset (GN. 50), hvor man ikke har ældre Skriftformer bevaret end fra 16de Aarh. Samme Navn har man ogsaa i Smaalenene i Herredsnavnet Onsø (Bd. I S. 310).

20, 4. Onsøitrøen. Udt. *ó'nnsøitrøa.*

20, 7. Øvergjerdet. Udt. *ø'verjæle.*

20, 8. Korsen. Udt. *kå'rsen.*

21. 22. Leraanden. Udt. *lê'rån̄n̄a*, Dat. *-ån̄n̄.* — af Ljárandum Fornm. s. IX 26. Leirenn OE. 71. Lerenn 1559. Lehren 1667. Leeraanden 1723.

1ste Led er l é m., Ljaa, sidste Led r ǫ n d f., Rand (jfr. Hevne GN. 61). Den Thj. VSS. 1891 S. 209 udtalte Formodning, at 1ste Led ogsaa her er at opfatte som Elvenavn (jfr. Børsen GN. 30), har O. R. senere, efter Meddelelser om Stedsforholdene ved Gaarden, som har faaet sin Form ved et gammelt Jordskred, rettet derhen, at han forklarer Navnet som betegnende «den ljaalignende Kant eller Rand».

23. Lereggen. Udt. *lê'rĕjja.* — jfr. af Leiro AB. 57. Lere NRJ. II 157. Leyreeg OE. 62. Leer Eggen 1667. 1723.

Hvorvidt L e i r a i AB. er samme Gaard som denne eller har ligget her, synes tvivlsomt, da det maatte være et opr. Elvenavn, og der her ikke findes noget Vandløb, som Navnet kunde have tilhørt.

24. 25. Vigdal. Udt. *vi'gdålan̄n̄*, Dat. *-låm* (Elvenavnet udt. *vi'gda*). — af Wigdalom AB. 57. Viddal NRJ. II 157. Vigdal OE. 62. Vigdall OE. 71. Wygdal 1559. Wigdall 1626. Wigdahl 1667. Wigdal 1723.

V i g d a l i r, opr. *V i g ð d a l i r eller *V i g ð u d a l i r, af Vigda, som er Navn paa den fra Aanøien kommende, gjennem Buviken flydende Elv. Samme Elvenavn findes ogsaa i V. Toten, i Meldalen og i Hegre, paa hvilket sidste Sted det skal have enstav. Betoning, ligesom det kan spores i endel sms. Stedsnavne. Ogsaa her er Betoningen maaske vaklende.

26. Aunet. Udt. *au'ne.* — Øfne 1631. Øune 1667. Oune, Øffne 1723.

Af a u ð n n., ubeboet Sted, Ødegaard.

27. Klet. Udt. *klæ'tten*, Dat. *-ta.* — af Klættom AB. 57. Kletten 1667. Klet, Klæt 1723.

Klettar, Flt. af klettr m., en Fjeldknat (Indl. S. 60). Navnet har altsaa opr. været Flt., men er senere gaaet over til Entalsord.

28. Stavholt. Udt. *stā'vhåļten*, Dat. *-ta.* — Staffholthe Cap. Staffholdt 1624. Staffholt 1626. 1631. 1667. Stafholt 1723.

Sidste Led er her snarest Holt m., Høi, Bakke (Indl. S. 57), 1ste Led vel stafr m., Stav, Stok (Indl. S. 78); det er dog vanskeligt at afgjøre, i hvilken Betydning dette Ord her skal forstaaes. Der gaar en større Bæk forbi Gaarden til Vigda; denne kan mulig have havt det almindelige Elvenavn Stavaa.

28, 3. Overløkken. Kaldes *stā'vhåļtlyk̦k̦a.*

29. Svangen. Udt. *sva'nginņ*, Dat. *-ga.* — Suange 1667. Svange 1723.

Navne af samme Stamme har man vel ogsaa i Svang i Lier, i Nes Hall. og i Gol samt i Svange i Ævanger (i Suanga DN. I 133), hvor det ligesom her maa være svagt Hankjønsord, maaske ogsaa i Svangerud i Eidsvold (Bd. II S. 377). Gaarden her ligger ved Enden af et lidet, smalt Vand (Oksvandet, Kartet). Det var tænkeligt, at dette opr. har hedet *Svangi, af Adj. svangr, smal, tynd, og at dette Navn er gaaet over paa Gaarden.

29, 3. Svangløkken. Udt. *sva'nglyk̦k̦a.*

29, 4. Svangen søndre. Kaldes *tā'a.*

30. Belsaas. Udt. *bæ'ļļsåsen.* — a Belzsase DN. II 42, 1299. Benttzaas 1559. Belsaas 1667. 1723.

Se, hvad der under Hevne GN. 40 er anført om Navne, som kunde formodes i 1ste Led at indeholde samme Stamme som dette Navn. Her kunde man formode en opr. Form *Beltisáss af belti n., Belte, idet Gaarden ligger høit oppe i Dalsiden under en noget høiere Aas, som er lang og smal.

30, 2. Høibakken. Kaldes *bæ'ļļsåsbakken.*

30, 4. Belsaas nedre. Kaldes *bæ'ļļsåshaujen.*

30, 5. Belsaasrydningen. Udt. *bæ'ļļsåsrønningen.*

31. 32. Sæteren øvre og nedre. Udt. *sæ'tra*, ogsaa: *ø'versætra* og *nē'rsætra.* — Setter 1624. 1626. 1631. 1667. Setter, Sæter 1723.

Af sætr n. (Indl. S. 74).

31, 2. Skaraasen. Udt. *ska'låsen.*

1ste Led er skarð n., Skar.

33. 34. Snefugl. Udt. *snø'fauglanņ.* — Snefuld NRJ. II 157. Snøfugle, Sneffugle, Snøfogelen Cap. Snøfugel 1559. Snefogel 1624. 1626. Sneefuggel 1631. Snefuel 1667. Snefugel 1723.

Navnet er vist ligefrem det samme som Snjofugl m., Snespurv (Aasen); men at et saadant Ord ligefrem og usms. bruges som Gaardnavn, er ganske vist enestaaende; nærmest kunde det sammenstilles med, at «Fuglen» enkelte Gange findes brugt som Navn paa Fjelde. Gaarden ligger oppe paa en meget høi Bakke.

35. Bøgset. Udt. *bø̀kksæ̈t.* — af Bygsætre AB. 57. Bøksetter NRJ. II 157. Byxeter OE. 71. Bygsetther 1559. Bøgßett 1667. Bøgset 1723.

1ste Led er maaske Mandsnavnet Bjúgr (Personn. i Stedsn. S. 40, hvor Forklaringen dog betegnes som tvivlsom). Navnet forekommer med samme Nutidsform ogsaa i Snaasen og i Beitstaden.

FORSVUNDNE NAVNE.

Wiide eller Spill 1559. Spellen 1624. Speelenn 1626.

Wiide er rimeligvis et gammelt *Viðir, Flt. af viðr m., Skov. Det andet Navn maa være det samme som Spælen (udt. med «tykt» l), som oftere bruges som Navn paa Smaagaarde og Pladser, undertiden ogsaa om langstrakte Grænder; det er vel Folkespr. Spæl m., Hale, Svands.

35.

BYNESET HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Byneset. Udt. *bý'næsse.*

Ældre Navneformer: út á Nes Fornm. s. IX 449. a Næse vt DN. III 64. 1303. a Nese wtt DN. V 166, 1349. a Nese DN. XIII 1, c. 1200. DN. III 456, 1416. Nes skipreidha AB. 58. a Nesit AB. 114. a Næsith AB. 118. Ness prestdøme DN. V 538, 1447. Ness NRJ. II 152. Nesett OE. 70.

Navn paa Indbyggerne: Næsnir NgL. II 289.

a Bynese DN. V 693, 1493. Bynnees DN. X 793, c. 1550. Bynness 1590.

Bygdens opr. Navn har været Nes, som er begrundet i, at den skyder frem som et Nes mellem Trondhjemsfjorden og Gulosen. I det yngre Navn Bynes maa 1ste Led være Gaardnavnet By (GN. 44) i den nordlige Del af Neset.

Steins kirkja (DN. III 7. 45. 62. 64. 79. IV 223. V 537) = Bynesets Hovedkirke, efter Kirkestedet, GN. 21—24. Med Hensyn til den Helgen, til hvilken den var viet, er der afvigende Beretninger. DN. II 9, 1252 kaldes Kirken St. Petri, men DN. III 7. 62. 64. 79, 1253—1308 derimod St. Michaels.

Gaardenes Navne: **1. Skogstad.** Udt. *skå'kkstån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stå.* — af Skagastadhom, Skoghastadhæ AB. 59. Sksffsted NRJ. II 154. Skoustadt 1559. Skouffstadt, Skoustadt 1590. Skougsta 1626. Skougstad, Schoegstad 1631. Schogstad 1667. 1723.

Skagastaðir, udentvivl sms. med Mandsnavnet Skagi. Sideformen Skogha- i AB. tyder paa, at allerede da den Ligedannelse begyndte at gjøre sig gjældende, hvorved Navnet ændredes til Skaagaa-; idet Mellemlyden sløifedes og g dernæst hærdedes til k, opstod den nuv. Udtaleform Skaakk- (O. R).

2—5. Braa. Udt. *brå'n*, Dat *bråm.* — a Braam, Braar DN. IV 222. 223, 1342. af Bram AB. 59. Bro NRJ. II 154. Braa OE.

70. Braa 1559. Braae 1590. Braa øvre 1590. Braa 1624. 1626. Stoerbraae 1667. Braae, Braa 1723.

Uagtet man har Formen Braar allerede ved 1342 var det vel dog muligt, at dette kunde være opstaaet af *Brúar med den hyppige Lydændring, hvorved úa gaar over til aa; saaledes skrives allerede ved 1400 Brarud i Borre for Brúarruð og Brar (Loftzbrar), nu Braar i Ramnes, for opr. Brúar (O. R., jfr. Braa i Eidsberg af Brúar, Bd. I S. 151). Der gaar Bække paa begge Sider af Gaarden, over hvilke der vel allerede i gammel Tid kan have ført Broer. Udtaleformen har nu i Nom. Hankjønsartikelen i Ent., medens Dat. har den oprindelige Flertalsform.

2, 2. Braaaunet. Udt. *brå'aune*, Dat. *-aune.* — Braaønn 1590.

2, 3. Braalien. Udt. *brå'lía*, Dat. *-lien.*

2, 4. Braa store. Kaldes *stô'rbrå'n*, Dat. *-bråm.*

4, 1. Braa øvre. Kaldes *li'hlbrå'n* (i Dagligtale Fællesnavn for 4 og 5). Øfre Braa 1667.

6—11. Mule. *mú'le.* — af Mula AB. 58. Mwle NRJ. II 154. Mule OE. 70. Mule 1559. Mulle 1590. 1624. 1626. Mule 1667. Muule 1723.

Múli m., Mule (paa Dyr); derefter om høie Nes med bred Afslutning (Indl. S. 68).

6, 1. Apotheket. Udt. *a'betéke* (maa have sit Navn efter Apotheker Strach, der 1723 eiede en af Mulegaardene).

7, 1. Mule Jensgaard. Kaldes *ô'ppígalen*, men mest *kå're.*

7, 3. Myran. Udt. *mý'rann* (Navnet skal skrive sig fra en tidligere Eiers Navn).

8. Mule Larsgaard. Kaldes *ta'ngann*, Dat. *-åm.*

9. Mule østre. Kaldes *ha'lldôgalen.*

11, 2. Grinden. Udt. *gri'nna*, Dat. *grinn.*

Jfr. Singsaas GN. 40.

12. Haug. Udt. *hau*, Gen. *haugs.* — Houg 1590. 1624. 1626. Hougge 1631. Hough 1667. Houg 1723.

13. Fallan. Udt. *fa'llann.* — a Fallum DN. XIII 1, c. 1200. Faller AB. 118. Ffaller Cap. Folle 1559. Falle 1590. Falde 1624. 1626. 1631. Falle 1667. Fallum 1723.

Fallar f., Flt. af fall n., her vel sigtende til Jordfald (Indl. S. 49). Samme Navn er Fallin Rissen GN. 79 og i ubest. Form Faller i Fet (Bd. II S. 230); ellers forekommer denne Stamme mest i sms. Navne som Landfald, Leirfald o. fl.

14—17. Høiem. Udt. *høi'emmen.* — i Haeime AB. 58. i Haeme AB. 59. Høym NRJ. II 154. Haaem OE. 70. Hoem Cap. Hogiem DN. X 793, c. 1550. Hoim 1559. Hoienn 1590. Hoiemb 1624. 1631. Hoiimb, Hoyenn 1626. Hoyem 1667. Hoiem 1723. Jfr. GN. 41.

Háeimr, af Adj. hár, høi, og heimr.

14, 1. Roesgaard. Udt. *rô'sgalen.*

Er rimeligvis sms. med Mandsnavnet Rói, som findes brugt paa Byneset ved 1520 i Formen Roo (NRJ. II 154). Da Gaardnavnet vel ikke er særdeles gammelt, kan det forklares, at man har den nyere Genitivform i 1ste Led.

14, 3. Hagen. Udt. *hă'gånn*, Dat. *-gåm.*

15, 3. Rabben. Udt. *ra'bben*, Dat. *ra'bba.*

Se Frøien GN. 19.

16. Høiem Klokkergaard. Kaldes *klă'kkarstúu.*

16, 2. Marhaugan. Udt. *ma'rhauann*, Dat. *-åm.*

Marhaugan findes ogsaa i Stegen og Marhaugen i Halse. Hvis Navnet er gammelt, er 1ste Led vel marr m., Hest (Indl. S. 67).

17. Høiem Halsteingaard. Kaldes *ha'llsteingalen.*

18. Størvold. Udt. *stø'rrvållen*, Dat. *-la*, Gen. *-ls.* — Støffuiruoldt, Støuruoldt 1590. Støffrvold 1624. Støffueruold, Staffueruold 1626. Støffuervold 1631. Størwold 1667. Storvold, Støervold 1723.

Efter Formerne fra 16de og 17de Aarh. synes 1ste Led her ikke at kunne være det samme, som man har i Størvaal i Opdal (S. 190); det maa snarere være den i saa mange Gaardnavne forekommende Stamme stufr-, som man f. Ex. har i Staurset i Hevne og Rissen og i Støvran i Soknedalen. Den opr. Form kunde da være *Stufravǫllr (se S. 98. Indl. S. 79. Thj. VSS. 1882 S. 10 f.).

19. Ristan. Udt. *ri'sstann*, Dat. *-tåm.* — Ridste 1667. Risten 1723.

Formodentlig af rist f., Vrist, der vel maa kunne tænkes brugt som Stedsnavn ligesaa vel som f. Ex. ǫkla, Ankel. Jfr. Navnet Riste i N. Aurdal og i Slidre, der kan være Flt. af samme Ord i ubest. Form (O. R.).

20. Løkken. Udt. *ly'kka*, Dat. *-kånn.* — Løchen 1667. 1723.

* Lykkja f., indhegnet Jordstykke (Indl. S. 66).

21—24. Steine. Udt. *stein'* (21 kaldes ogsaa *ö'lastúu*, 22 *ní'stúu*, 23 *svæ'nnstúu*, 24 *ut på jæ'le*). — a Steini Fornm. s. VIII 110. 323. de Steine DN. II 9, 1252 (latinsk Dipl.). de Steini DN. III 7, 1253. Steins kirkia DN. III 64, 1303. a Stæini DN. II 208, 1342. a Steini DN. IV 223, 1343. Steins sokn DN. III 7 (Paategn. fra 14de Aarh.). Stene NRJ. II 152. Stene Kirke OE. 72. Stene 1559. Steene 1667. 1723.

Steinn; Nutidsformen er opstaaet af det gamle Dat. Steini. Navnet har Hensyn til en isoleret Fjeldknat, Høgsteinen kaldet, nær Gaardene nede ved Søen.

25. Kongsvik. Udt. *kă'nnsvika.* — Kongswigh 1667. Kongsvig 1723.

Har vel ligesom Kongsvik i Berg Sml. sit Navn af, at Gaarden engang har været Kongsgods (Bd. I S. 219). Jfr. Agdenes GN. 49 og Opdal GN. 62.

26. Langlo. Udt. *la'nglón*, Dat. *-lóm.* — Langlóar (Gen.) Fornm. s. VIII 110. Langeloff NRJ. II 152. Langelo 1559. Langlou 1590. 1626. 1631. Langlo 1667. Langloe 1723.

Langló. Sidste Led er det i saa mange Stedsnavne forekommende ló f. (Indl. S. 66); 1ste Led Adj. langr, som i Navne vel i Regelen maa

opfattes om langstrakt Jordsmon. I Udtaleformen har Nom. faaet Artikelen i Hankjøn tillagt, medens Dat. har Flertalsform, jfr. GN. 2.

27. Bynesets Præstegaard. — Aalberig 1667. Aalberg 1723.

* Álaberg; findes som Gaardnavn ogsaa i Leksviken (Alaberg AB. 27), Inderøen og Sparbuen. 1ste Led maa være áll m., i Stedsnavne vel oftest at forstaa i Betydningen: Stribe. Gaarden kan have faaet dette Navn f. Ex. af, at det Berg, hvorefter den nævnes, har havt Striber af forskjellig Farve (Indl. S. 41, Thj. VSS. 1882 S. 28 f.). Navnet er nu ikke længere i Brug.

28. Raustan. Udt. *rau'stann*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stå*. — Rødstad, Rødsetther (!) 1559. Rustadt, Røstadt 1590. Røstad 1624. 1631. Røesta 1626. Rystum 1667. Røstum 1723.

Saavel de fleste af de ældre Skriftformer som den opgivne Udt. i Dat. tyder paa, at Navnet er sms. med staðir, og at den gamle Form er *Rauðsstaðir; dermed stemmer dog ikke den opgivne Udt. i Nom., hvis den er paalidelig (jfr. Personn. i Stedsn. S. 199).

29. Eggen. Udt. *æ̆'jja*, Dat. *æ̆'jjen*. — Egge 1559. 1590. Egenn 1624. Eggenn 1626. Eggen 1667. 1723.

* Egg f., Egg (Indl. S. 48). Gaarden ligger paa en Flade mellem to Bækkedale, som lidt nedenfor Gaarden springer frem i en skarp Egg.

30. Hangraas. Udt. *ha'ngråsen*, Dat. *-sa*. — á Hangráse DN. XIII 1, c. 1200. Hangerness (!) NRJ. II 152. Hangras 1559. Hanngeraas, Hunngeraas 1590. Hanngeraas 1624. 1631. Hangr Aas 1626. Hangeraas 1667. 1723.

Navnet maa opr. tilhøre den isolerede Aas, nu Hangerhaugen, under hvilken Gaarden ligger; det er sms. med Navnet paa GN. 34, som ligger paa den anden Side af Aasen.

31. 32. Vevik. Udt. *vei'kann*, Dat. *vei'kåm* (tostavelses). — Vidwig, Vedwigh NRJ. II 152. Wedwijck Cap. Weuick 1559. Weduig 1590. Weuigh 1624. 1631. Veuig 1626. Wedwig 1667. Wedvig 1723.

Utvivlsomt *Viðvík, Skovviken, af viðr m., Træ, Skov (O. R.).

32, 2. Hafellen. Udt. *ha'fælla*, Dat. *-lånn*.

Se Skjørn GN. 70.

33. Hove. Udt. *hå've*. — af Hofue AB. 59. Hoff NRJ. II 152. Cap. 1559. Houff 1590. 1631. Hoffue 1667. Hofve 1723.

Hof, se Ørlandet GN. 79. Den nuv. Form er Dativformen.

34. 35. Hangran. Udt. *ha'ngrann*, Dat. *-råm*, Gen. *hang'r*. — Hangrar kirkja DN. III 7, 14de Aarh. af Hangrom, Hangra kirkja AB. 58. 59. Hangre NRJ. II 153. OE. 71. 72. Hangre 1559. 1590. Hanngere 1624. Hanngre 1626. Hannger 1631. Hanger 1667. 1723.

Er den samme Gaard, som i Ol. d. hell. S. (Heimskr. Kap. 38) kaldes af Qngrum. Den Forklaring, som ligger i denne Form, er meget tiltalende; men i Stedsforholdene er der her intet, som kunde begrunde Anvendelsen af angr (se Indl. S. 42), og i alle de andre ældre Kilder har man H-. Det eneste Tilfælde, hvori jeg forøvrigt har sporet denne Stamme anvendt i Stedsnavne, er Fjeldnavnet Hangersknolten, N. for Vossevangen (O. R.).

36. 37. Haugan. Udt. *hau'ann*, Dat. *-åm*. — af Haugom AB. 59. Hoffe NRJ. II 153. Hawge Cap. Hoge DN. X 793, c. 1550.

Hoge 1559. Houge 1590. Haage, Houge 1626. Houggum 1631. Hougum 1667. 1723.

Haugar, Flt. af haugr m., Haug, Høide (Indl. S. 53).

36, 2. Hauglien. Udt. *hau'lía.*

37, 6. Haugrydningen. Udt. *hau'rønninnann.*

38. Aunet. Udt. *au'ne*, Dat. *au'ne.* — Øuffne 1667. Ofne 1723.

Se Buviken GN. 26.

39. Lauset. Udt. *lau'séten*, Dat. *-séta.* — af Lofdasætre AB. 59. Loesetter NRJ. II 153. Løgsetther 1559. Loffsett 1590. Loffsett 1624. 1631. Loeffset 1626. Løfsett 1667. Løfset 1723.

Der synes at kunne være Tvivl om, hvorvidt Formen i AB. er rigtig. Det eneste Navn af en lignende Stamme, som kan paavises, er Lofðarhorn (nu Lyderhorn) ved Bergen, som dog i andre Kilder fra MA. skrives Logðarhorn, en Form, som stemmer bedre med det deraf kommende Gaardnavn Loddefjord i Askøen (O. R.).

40. Frøset. Udt. *frø'séten.* — Froesetter NRJ. II 153. Frosett 1590. 1624. Frøeset 1626. 1631. Frøsett 1667. Frøset, Frøeset 1723.

Se Støren GN. 3. Ogsaa dette kan nok komme af Gude- eller Gudindenavnet.

41. Hoem. Udt. *hō'emmen*, Dat. *-ma.* — Hoema 1667. Hoem 1723.

Det er mærkeligt, at denne Gaard, skjønt den vist er gammel, først nævnes saa sent, og at Navnet nu har en saa forskjellig Form fra den, som GN. 14 har, skjønt begge Navne har samme Oprindelse (O. R.).

42. 43. Langørjan. Udt. *la'ngrÿjann*, Dat. *-jåm.* — af Langyrjo AB. 118. Laggeret (!) NRJ. II 153. Langølle, Langøre 1559. Langore 1590. Langørre 1624. 1631. Langoere, Langore 1667. Langørjen 1723.

Samme Navn som Buviken GN. 19. Den Omsætning, som her er foregaaet i Udtaleformen, er saa paafaldende, at man fristes til at tro, at den er en Følge af Paavirkning af Nabogaarden Ryes (GN. 53) Navn. GN. 42 ligger temmelig høit paa en Ryg, 43 nede ved Stranden. Navnet vil være lettere at forklare, hvis man tør antage, at den sidste er den ældste og oprindelige Gaard.

42, 6. Fjøshaugen. Udt. *fjø'shaujen.*

43, 1. Bugten. Udt. *bō'kkta.*

43, 2. Bækken. Udt. *bæ'kken*, Dat. *-ka.*

44. By. Udt. *bÿ'n*, Dat. *-bÿ'a.* — By (Akk.) DN. V 166, 1349. af By AB. 58. By NRJ. II 153. OE. 71. By 1559. Bye 1590. 1626. 1667. 1723.

Býr m., Gaard (Indl. S. 47). I Udtaleformen er nu Hankjønsartikelen tillagt.

44, 3. By lille. Kaldes *li'hlbÿ'n.*

45. Klefstad. Udt. *klæ'ffstån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stå*. — við Kleppstaði Fornm. s. VIII 338. Klæpstad NgL. II 289. i Klæppstaðum DN. V 166, 1349. af Klepstadhom AB. 58. Klepestad NRJ. II 153. Kleppestadh Cap. Klepstadtt 1559. Kleffstadt 1590. Klepsta 1624. Klebsta 1626. Kleffstad 1631. Klefstad 1667. 1723.

Kleppsstaðir, sms. med Mandsnavnet Kleppr (Personn. i Stedsn. S. 161); jfr. Hølandet GN. 43.

46. Flak. Udt. *fla'kkanŋ*. — til Flaðka Fornm. s. VIII 72. IX 468. Flaðkafjǫrðr Fornm. s. VIII 338. IX 23. Fladka, Flacka (Gen.) NgL. II 289. a Flagda (!) Hallfr. s. S. 92. Flacke 1559. Flache 1667. 1723.

Flaðkar, maa vel indeholde en med flat- (Adj. flatr, flad) ligebetydende Stamme; Navnet findes ogsaa i Birkenes, i Klingen ved Namsos og i Hølandet Namd., paa hvilket sidste Sted Gaarden synes at have faaet Navn efter Flakkene, som en Udvidelse af Elven her kaldes (O. R.). Gaardene ligger paa en meget fremtrædende Flade, der stikker ud i Fjorden under Fjeldet. Flakfjorden er endnu Navn paa den nærmeste Del af Trondhjemsfjorden.

46, 4. Raaen. Kaldes *fla'kkråa*.

Af rá f., Vraa, afsidesliggende, tilbagetrukkent Sted (Indl. S. 69).

47. Grøset. Udt. *grø̂'séten*. — Grøttβetther 1559. Grøβet 1667. Grøset 1723.

Se Melhus GN. 13. Her er det ogsaa muligt, at den opr. Form kunde være Grýtusetr, hvis den Bæk, som gaar forbi Gaarden, har hedet Grýta.

48. Sagberget. Udt. *så'gåbærje*, Dat. *-je*. — Saugberigh 1624. Sauberg 1626. Saugberig 1667. Saugberg 1723.

Efter Udtalen kan det ikke komme af Sag f. som Melhus GN. 26, 4, hvorimod ogsaa Beliggenheden taler. Efter Formen kunde 1ste Led være segi eller sigi m., løsreven eller afskaaren Strimmel; dette synes ogsaa at kunne give en efter Stedsforholdene rimelig Betydning, idet Gaarden maa have Navn af en liden isoleret, langagtig Bjergaas, som ved en Kløft er skilt fra det indre Fjeld.

49. Haugen. Udt. *hau'jen*, Dat. *-ja*. — Hoyen 1667. Hoien 1723.

50. Onsøien. Udt. *ô'nnsøia*, Dat. *-øin*. — Otthensø NRJ. II 153. Odennseø, Odensoy Cap. Omβø 1559. Omsøenn 1559. Øffuennse 1626. Onsoe 1631. 1667. Onsøyen 1723.

Se Buviken GN. 20. Der kan være Grund til at tro, at der ogsaa her er foregaaet en Ombytning af sidste Led, saa at øy er trængt ind for vin; øy synes ikke her at kunne passe ret vel til Beliggenheden.

51. Elset. Udt. *æ'llséten*. — af Elgesætre AB. 59. Hellizetter NRJ. II 153. Helgesetther Cap. Elleβetther 1559. Ellesetter 1590. Elsett 1624. 1631. Ellsett 1626. Elset 1667. 1723.

Den nuv. Udt. passer ikke efter de almindelige Regler med den gamle Form Elgisetr, som fremgaar af et Par af de ældste Kilders Skrivemaade; ikke desto mindre kan man vistnok anse denne som den oprindelige. Det samme Navn har man ogsaa i Strinden, hvor man ligeledes har den gamle Form Elgisetr, og i Skogn. Det 1ste Led forekommer søndenfjelds i flere med tún sms. Navne, nu Elgetun, Elgeton, Eltun eller Elton, opr. Elgjartún, ligeledes i Elnes, opr. Elgjarnes, i Asker. Betydningen af 1ste Led er usikker (Bd. I S. 132. II S. 402. III S. 157).

52. Øverby. Udt. *ø'verbý'n*, Dat. *-býa.* — Offuerbye 1667. Overbye, Øverbye 1723.

Jfr. GN. 44.

53—55. Rye. Udt. *rý'e*, Gen. *-es.* — af Rygine AB. 58. Ryøn NRJ. II 153. Ryenn OE. 71. Ryen Cap. Ryenn 1559. 1590. Rye 1624. 1626. 1631. Rye og Ryoune 1667. Rye 1723.

Rygin, en Sms. med vin. Navnet forekommer ogsaa i Tune, i Stange, i Aker, i Skedsmo, i Hitterdal samt tidligere i Ullensaker. Paa de to første Steder skrives i MA. Rydin, paa de øvrige Steder ligesom her Rygin. Navnet synes derefter ikke overalt at være af samme Oprindelse. Ved Rydin kunde man tænke paa ruð n., Rydning, ved Rygin paa rúga (hrúga) f., Dynge. Begge disse Formodninger bliver dog ganske usikre. Muligt var det forøvrigt nok at antage fælles Udspring overalt trods den forskjellige ældre Skrivemaade (Bd. I S. 293. II S. 114. III S. 155). Ganske forskjelligt er det paa flere Steder i Røros forekommende Ryen ligesaavel som det Ry, som man har i Orkladalen.

54, 2. Rydningen. Kaldes *rý'esrønninnen.*

55, 1. Rabben. Kaldes *rý'esrabben.*

56—58. Bosberg. Udt. *bô'ssbér'n*, Dat. *-béra*, Gen. *-bérs.* — af Bolsberge AB. 58. Bøsbergh NRJ. II 153. Bosberg OE. 71. DN. IX 770, 1533. Bodtzberg 1559. Bossberg 1590. Bodsberig 1624. Bersberig, Butzberg 1626. Boesberig 1667. Bosberg 1723.

Den gamle Form skulde efter AB. være Bólsberg, som maatte være sms. med ból n., Bosted, Gaard (Indl. S. 44). Det er dog lidet forstaaeligt, at den nuv. Form skulde være opstaaet deraf, ligesom de senere Skriftformer heller ikke tyder paa denne Oprindelse. Dertil kommer, at bóls- ellers er næsten ukjendt som 1ste Led i Stedsnavne. O. R. anser det for muligt, at Formen i AB. kan være feilagtig, og at 1ste Led kan være botn (Indl. S. 45). Dette synes at kunne passe efter Stedsforholdene, da det Berg, hvorefter Gaarden maa have faaet Navn, seet fra Søen lukker for Enden af en opgaaende Dalsænkning. Men det lukte o i Udt. er da paafaldende.

58, 1. Bosbergaunet. Udt. *bô'ssbéraune.*

59. Vorset. Udt. *vô'lséten*, Dat. *-ta.* — Wordeseter DN. V 735, 1515. Vordesetter NRJ. II 153. Wolsetther 1559. Worßett 1590. 1631. Waarsett 1667. Wordset 1723.

*Vǫrðusetr, af varða f., Varde? Beliggenheden gjør det noksaa sandsynligt, at der kan have staaet en Varde paa Fjeldpynten ret op for Gaarden.

60—62. Høstad. Udt. *hǿ'stån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stå.* — Hostowen NRJ. II 153. Hestwn OE. 71. Høstwnn Cap. Høstum 1559. 1590. Høstad 1624. 1631. Høesta, Housta 1626. Høestad 1667. Høstad, Høestad 1723.

Efter Udt. skulde Navnet være en Sms. med -staðir; men dette synes ikke at stemme med de ældste Skriftformer, som tyder paa en anden Stamme i sidste Led. Ellers kunde man formode, at det ligesom Høstoen Orkedalen GN. 45 kommer af et opr. Hóastaðir. Nær Gaardene ligger der et isoleret Høideplateau, som er synligt vidt omkring, og paa hvilket efter Traditionen den ældste Gaard skal have ligget.

60, 2. Skjelbreien. Udt. *sjæ̂'llbreia*, Dat. *-breien.*

Se Stadsbygden GN. 58.

62, 1. Potten. Udt. *på̀tten*, Dat. *-ta.*

Navnet forklares paa Stedet af, at Jorden skal være vandsyg. Det maatte da være en Sideform af Folkespr. Putt m., et vandfyldt Hul, oldn. pyttr, hvoraf man har det søndenfjeldske Stedsnavn Putten; se ogsaa Aalen GN. 118.

62, 2. Østerengan. Udt. *ø̀sstrænnann*, Dat. *-nåm.*

63. Mjøset. Udt. *mjø̀séten.* — Miøsett, Møgsettir 1590. Moeβett 1624. Moesett, Miøsett 1626 Miøsett 1631. Mioβett 1667. Miøset 1723.

1ste Led kan ikke være et Elvenavn, da den Elv, som flyder forbi Gaarden, heder Skirna, et vistnok gammelt Navn. Sandsynlig er det Adj. mjór, smal, som da maa hentyde til en smal, langstrakt Jordvei paa den Tid, Navnet blev givet. Da Mjørud i Rakkestad er opstaaet af Mjulnuruð, af mjulna, mylna f., Mølle, var det dog tænkeligt, at ogsaa dette kunde have været opr. *Mjulnusetr. Navnet findes neppe andensteds.

64. 65. Lerdal. Udt. *lø̀ddølann*, Dat. *-låm.* — Leerdall NRJ. II 154. Lleirdall Cap. Lerdall 1559. 1590. Leerdall 1626. Leerdahl 1667. Leerdal 1723.

1ste Led kan være det almindelige Elvenavn Leira; der gaar en Bæk mellem Gaardene ned i Skirna. I Udtaleformen er rd assimileret til dd, og e i 1ste Stavelse er ved Vokalassimilation blevet til ø.

66. Megaarden. Udt. *mḕgalen.* — Megaard 1667. 1723.

67. Brenslan. Udt. *brǣnnslann*, Dat. *-låm.* — Belsenn (!) 1559. Brenndtzlodt 1590. Brenndtzell 1624. 1631. Brenndsel 1626. Brentzell 1667. Brendsel 1723.

Maa komme af Folkespr. Brensla f., Brænden; brugt som Stedsnavn maa det vel tages i samme Betydning som brenna f., Brænding for at rydde Jorden til Dyrkning (Indl. S. 45).

68. Esp. Udt. *æ̀sspen*, Dat. *æ̀sspa.* — Espe 1590. Esp 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

*Espi n., Aspelund, med Asp bevoxet Sted; se Agdenes GN. 29 (Thj. VSS. 1891 S. 184). At Navnet her og i Leinstranden nu udtales som Enstavelsesord, maa forklares saaledes, at Endevokalen var afkuttet, før Artikelen blev tillagt.

69. Graneggen. Udt. *grā̀nǣjja*, Dat. *-jen.* — Gradegenn (!) 1559. Granege 1590. Grannegh 1624. Granneeggen 1631. Graneggen 1667. 1723.

70. Kviset. Udt. *kvḕséten.* — Qwidesetter Cap. Quidsetther 1559. Quisett 1590. 1624. Qviβet 1667. Qviset 1723.

Af den ældste Skriftform Qwidesetter kan man slutte til Kviða f., som 1ste Led; her er en Bæk. Et Elvenavn Kviða kjendes vel ikke ellers, men kunde maaske tænkes dannet af kveða, at synge, ligesom Elvenavnene Kváða og Kvæða (O. R.).

71. Skogan. Udt. *skṑgann*, Dat. *-gåm.* — Schouge 1667. 1723.

Best. Flt. af skógr m., Skov.

72. Skjøstad. Udt. *sjø̀stån*, Dat. *-ståm.* — Skaffsted NRJ. II 154. Skiøtstad Cap. Skystadt 1559. Skiødstadt 1590. Schiostad 1624. Skiøesta 1626. Schørstad 1667. Schiørstad 1723.

Navnet findes ikke andensteds i denne Form. Naar man ikke kjender en ældre Skriftform, kan der vanskelig gives en nogenlunde sikker Forklaring af det.

73. 74. Opland. Udt. *ŏ'pplannann*, Dat. *-nåm*, Gen. *-lanns*. — af Vplandom AB. 59. Opland NRJ. II 154. Oplandt 1559. 1590. Opland 1624. 1626. 1667. 1723.

Upplandir, af land n., den høiere liggende Gaard. Navnet passer ikke i Forhold til de nærmest foregaaende Gaarde, men maa forstaaes i Forhold til den vestenfor liggende, lavere Bygd.

74, 1. Grindan. Udt. *grĭ'nnann*.

Af grind f., Grind; naar det som her bruges i Flt. som Stedsnavn. maa man vel snarest forstaa det om Indhegning med Grinder for Kvæget (Indl. S. 52).

74, 2. Volden. Udt. *vå'llen*.

74, 6. Bergshagen. Udt. *bæ'rshågånn*.

Sms. med den flg. Gaards Navn.

75—77. Berg. Udt. *bærg*, Gen. *bærs*. — Bergh NRJ. II 154. Berg 1559. Berig 1590. Berrig 1626. Berig 1667. Berg 1723.

75, 1. Hafellen. Udt. *ha'fælla*, Dat. *-lånn*.

Se GN. 32, 2 og Skjørn GN. 70.

75, 2. Torjestuen. Udt. *tø'rjestúu*.

Sms. med Mandsnavnet Torgje, en i nyere Tid brugt Form af det gamle Þorgeirr (Aasen, Navnebog S. 41).

78. Engan. Udt. *æ'nnann*, Dat. *-nåm*. — Ennge 1624. 1626. Engum 1631. Enge 1667. 1723.

Best. Flt. af eng f., Eng, Græsmark (Indl. S. 49).

79. Berg. Kaldes *snau'ann*, Dat. *-åm*.

Daglignavnet maa vel hænge sammen med Adj. snau, bar, nøgen.

80. Berg. Kaldes *sni'lle*, Dat. *sni'lle*.

Daglignavnet kan jeg ikke forklare.

81. Hønvaldet. Udt. *hø̆'nvalle*, Dat. *-valle*, Gen. *-valls*. — Hønuold 1624. Hønuoll 1626. Hønnevold 1631. Hønwold 1667. Honvold 1723.

Sidste Led maa være Vald n., som i det Trondhjemske og Nordland bruges i Betydning af Grund, Marker, som hører til en Gaard (Aasen). 1ste Led kunde være Navn paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden; Høna (opr. *Hœna) er endnu Navn paa en Elv i Siredalen (Bd. I S. 5).

82. Marken. Udt. *ma'rka*, Dat. *-ken*. — Morchen 1667. 1723.

Af mǫrk f., Skov (Indl. S. 68).

83. Skjelbreidalen. Udt. *sjæ'llbreidalen*.

Ligger oppe paa Aasen ved en Bæks Udløb i det brede Skjelbreivand. Jfr. Stadsbygden GN. 58.

84. Grostad. Kaldes *grŏ'staaune*. — Grødstadt 1590. Greffstad 1631. Øune Grostad 1667. Grøstad 1723.

1ste Led kan være Kvindenavnet **Gróa**; men det kunde ogsaa være et Navn paa den forbi Gaarden løbende Bæk, f. Ex. *Grǫf; dette kunde Formen fra 1631 synes at antyde (jfr. Stadsbygden GN. 56, 2. Personn. i Stedsn. S. 98).

85—88. Gaustad. Udt. *gau'stån*, Dat. *-ståm*, Gen. *-stå*. — Goðrekstaðir Fornm. s. VIII 323. Guðreksstaðir IX 489. a Goðeghsstadum DN. III 456, 1416. i Gudhestadhe DN. V 693, 1493. Goestad NRJ. II 154. Gudhestadh Cap. Gudstaadt 1559. Gudstadt 1590. Goustad, Gustad 1624. Gousta 1626. Goustad, Gouffstad 1631. Gougstad 1667. Goustad 1723.

Maa være sms. med det enkelte Gange i MA. forekommende Mandsnavn Guðrekr, jfr. Hølandet GN. 6 (Personn. i Stedsn. S. 101).

89. Haabjør. Udt. *hå'bjørann*, Dat. *-råm*, Gen. *-bjørs* (ogsaa hørt Dat. *-býråm*, Gen. *-býrs*). — Hoffbergh NRJ. II 154. Hwbergh Cap. Hubergh 1559. Haberig 1590. Hoeberigh 1624. Hoeberg, Houberg 1626. Haaberig 1667. Hougberg 1723.

Sandsynlig opr. *Hábjǫrg, af Adj. hár, hór, høi, og bjǫrg f. (Indl. S. 43). Gaarden ligger under et høit Fremspring af Fjeldet.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Moo AB. 59.

Maaske lig GN. 64, der i daglig Tale kaldes Moen.

Kyrpingstadt Cap.

1ste Led kunde maaske indeholde det sjeldne Ord kyrpingr m., Usling? brugt som Tilnavn.

Bredhing 1559. Breding 1590. 1631.

Kunde være en Forvanskning af det alm. Breiðin, af Adj. breiðr og vin, men kunde ogsaa være samme Navn som Bredeng i Værdalen (a Breidengi 1303), hvori sidste Led er eng f., Eng.

Breduick 1559. Breuig 1626.

Nævnes 1559 mellem Lerdal og Kviset.

Skeruoldt 1590.

Hagge 1624.

Er maaske Hagen GN. 14, 3.

Backe 1626.

Schoningen 1626.

NEDLAGTE KIRKER.

Hangra kirkja AB. 58. 59, Hangrar k. DN. III 7, 14de Aarh., nævnt som Kapel OE. 72, paa Hangran GN. 34. Nævnes ikke i Reformatsen og maa derfor være nedlagt inden 1588. Tomten saaes endnu af Schøning (V 37).

Paa Rye (GN. 53 ff.) har efter Schøning V 37, Kraft V 632 været en Kirke; den nævnes ikke i gamle Kilder.

36.

LEINSTRANDEN HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Leinstranden. Udt. *li'nnstranna*, Dat. *-strānn*.

Ældre Navneformer: Leina skipreida DN. II 290, 1361. AB. 41.

Lænestrand AB. 59. Leinestrandh AB. 121. Lenestrand DN. V 732, 1514. NRJ. II 176.

Leinstranden OE. 66. Lenstranden DN. XI 756, 1541. Lienstrandenn, Lenstrandh Cap. Lennstranndenn 1590. Lindstranden 1624. Lendstranden 1626. Linnstranden 1631. Lendstrand 1667. Leenstranden 1723.

***Leinastrǫnd. 1ste Led er Gen. af Gaardnavnet Leinar, nu Leinan, tilligemed flere nu udskilte Gaarde, 2det Led strǫnd f., Strand, ofte brugt i Navne paa Bygder og Grænder, som ligger langs Vand (Indl. S. 79). Egentlig har vel Navnet kun tilhørt den nederste Del af Bygden, som ligger langs Gulosen og Gulelven.**

Niupe Kirke O. E. 68, paa Nypan GN. 52, hvor Sognets Kirke endnu staar. I Reformatsen kaldes den Lindstrands Kirke.

Gaardenes Navne: **1. Loglo.** Udt. *lō'lō'n*, Dat. *lō'lōm*. — af Laghaloom AB. 42. Lawlogh NRJ. II 176. Llaulo Cap. Lauglo 1559. Loglou 1590. Logloe 1624. Lougloug 1626. Laugloe 1667. Lougloe 1723.

Af Formen i AB. kan man slutte, at det opr. Navn har været *Lagarlóar, hvori sidste Led er Flt. af ló f. (Indl. S. 66) og det 1ste Led Gen. af lǫgr m., som i Stedsnavne bruges baade om stillestaaende og rindende Vand (Indl. S. 67). Gaarden ligger nær Stranden ved Gulosen.

1, 3. Staksenget. Udt. *sta'kksænne*.

Se Aalen GN. 41, 2.

2. Sundet. Udt. *sy'nne*. — Swndh NRJ. II 176. Sunde 1559. Sund 1590. Sunde, Sund 1626. Sund 1667. Sundet 1723.

* **Sund** n., Overfartssted (Indl. S. 80). Her maa fra gammel Tid have været Overfartssted over Gulelven.

3. Lerfaldet. Udt. *lè'rfalle.*

Leirfaldet findes ogsaa i Norderhov, og Leirfald i Stjørdalen og i Værdalen. Navnet sigter til Udrasning af Lerjord ved Stedet.

4. Ringvol. Udt. *ri'ngvølann,* Dat. *-lām.* — af Rønawolum AB. 42. Reinuold Cap. Rønuoldt 1559. Rinnguold 1624. 1631. Ringuol 1626. Ringwold 1667. Ringvold 1723.

* Røynavállir, idet 1ste Led efter den ældste Skriftform maa være røynin, Rognelund, og sidste Led Flt. af det i saa mange Stedsnavne forekommende vǫllr m., som rimeligvis betegner Jord, som er ryddet ved Brænding (Indl. S. 84; jfr. Thj. VSS. 1882 S. 22. 1891 S. 235).

5. 6. Leinan. Udt. *lè'nann.* — af Leinom AB. 42. Leina skipreidha AB. 41. Lene NRJ. II 176. Leein, Lein OE. 66. Lleyne Cap. Lene 1559. Lenne 1590. Lehnne 1624. 1626. Leirumb (!) 1667. Leinum 1723.

Leinar. Se Stadsbygden GN. 10, jfr. Melhus GN. 94.

7. Busklein. Udt. *bu'sslénann.* — Biskupslæina (Gen.) DN. III 455, 1416. Biscopleye NRJ. II 176. Byskelene Cap. Byskelyn 1559. Buskelienn 1590. 1631. Buschelinn 1624. Buskliern 1626. Budslien 1667. Buschlien 1723.

Biskupsleinar, som let kan sluttes, en Part af den oprindelige samlede Gaard Leinar. Den maa have sit Navn af, at den har været geistligt Gods, hørende under Erkebispestolen. Med Hensyn til den Forkortelse, Navnet har undergaaet i sin nuv. Form, kan sammenlignes Buskerud i Modum, hvorefter Buskerud Amt har Navn, opr. Biskupsruð, og Busjord i Dovre, der opr. maa have hedet Biskupsgerði (Bd. IV, 1 S. 6. Thj. VSS. 1891 S. 190).

8—10. Mo. Udt. *mó,* Dat. *móm.* — Moo 1559. Mou 1590. Moe 1626. 1667. 1723.

10. Vollan. Udt. *vå'llann,* Dat. *lām.* — Wolle 1559. Woldt 1590. Wollem 1624. Vollemb 1626. Woldum 1631. Wolden 1667. 1723.

Best. Flt. af vǫllr m., Vold, græsbevoxet Slette (Indl. S. 87).

10, 2. Volløien. Udt. *vå'lløia.*

11. 12. Eggan. Udt. *æ'jjann.* — af Eggio AB. 42. Æggia (Akk.) AB. 121. Eghe NRJ. II 177. Eggie DN. V 732, 1514. Egge OE. 66. Egge 1559. 1590. 1624. 1626. Eggen 1667. 1723.

Det synes tvivlsomt, om Navnet opr. har været Ent. Egg eller Flt. Eggjar. Jfr. Rennebu GN. 57.

11, 3. Eggaunet. Udt. *æ'jjaune.*

12, 1. Skjetleinhagen. Udt. *sjæ'tlénhågånn.*

Jfr. GN. 20.

12, 4. Eggtrøen. Udt. *æ'ggtrøa.*

13. 14. Skjefstad. Udt. *sjæ'ffstann,* Dat. *-stām.* — Skepstad NRJ. II 176. Skeppestad Cap. Skypstadt 1559. Skeffstadt 1590. Scheffstad 1624. Schiebsta 1626. Scheffstad 1667. Schiefstad 1723.

O. R. antager det sandsynligst, at 1ste Led indeholder et af de i Stedsnavne ogsaa ellers forekommende Mandsnavne Skeifr eller Skeifi, jfr. Skjefstad i Elverum og i Østre Toten (Bd. III S. 313) eller mulig ogsaa Mandsnavnet Skefill (jfr. Bd. II S. 396). Hvis man vil lægge mere Vægt paa de ældste Skriftformer, kunde man sammenstille det med den, forøvrigt uforklarede Stamme, man har i Skeppurnð i Skiptvet og i Skeppeimar i Moss (Bd. I S. 90 og 355).

15. Moslinggaarden. Udt. *må'sslinggalen.*

Vel efter Familienavnet Mosling.

16. 17. Jellein. Udt. *jæ'llénanņ.* — Jærlaleinar DN. II 290, 1361. Jetlenum NRJ. II 177. Hiellen, Jellen OE. 66. Jellenn 1559. Jelline, Jellin, Giellinn 1590. Gielinn 1624. Giellenn 1626. Gillin 1631. Gelien 1667. Gellien 1723.

Jarlaleinar, ogsaa en Part af den gamle, samlede Gaard Leinar (jfr. GN. 7). Navnet har antagelig sin Oprindelse af, at Gaarden engang som Leilændingsgods har tilhørt en Jarleæt (Thj. VSS. 1891 S. 190).

18. Jelleinløkken. Udt. *jæ'llénlykka.*

19. Skjefstadaunet. Udt. *sjæ'ffstaaune.*

Se GN. 13.

20. 21. Skjetlein. Udt. *sjæ'ttlénanņ.* — af Skitleinom AB. 42. Sketlenum NRJ. II 177. Skijtleyne Cap. Skattland (!), Skyttliin 1559. Skittleenn 1590. Schittlinn 1624. Skitlinn 1626. Schitlien 1667. Schietlien 1723.

Skitleinar, en tredie Part af det samlede Leinar. Navnet maa sigte til sumpig, sølet Jordbund ligesom de ikke faa Navne, som er sms. med Adj. skitinn.

22. 23. Ust. Udt. *u'sstanņ.* — af Vstum AB. 42. Vstem NRJ. II 177. Vdstadt 1590. Vstad 1624. Vsta 1626. Wdsta 1667. Ustad 1723.

Samme Navn som Ustan Orkedalen GN. 211. Ogsaa her kommer Navnet maaske af et gammelt Bækkenavn. Det samme Elvenavn har man ogsaa i Usta i Ustedalen i Hallingdal (Thj. VSS. 1891 S. 283 f.). O. R. antager, at man vel ogsaa har samme Stamme i Elvenavnet Usma i Øksendalen og i Selbu (den sidste Elv gaar gjennem Søen Usten).

24. Ustmyren. Udt. *u'sstmýra.*

25. 26. Lund. Udt. *lô'ņņanņ.* — Lwnde NRJ. II 177. Lwnda Cap. Lunde 1590. 1624. 1631. 1667. 1723.

*Lundr m., Lund, liden Skov (Indl. S. 66). Flertalsformen er vel som ofte af senere Oprindelse.

26, 2. Lunderaasen. Udt. *lô'ņņaråsen.*

I 1ste Led synes den gamle Genitivform (lundar) at være bevaret.

27. 28. Solberg. Udt. *sô'lbøranņ.* — af Soolbiorghom AB. 42. Solberghar a Gaularaase AB. 120. Søelbergh NRJ. II 177. Solberg 1559. 1590. 1624. Solberigh 1667. Soelberg 1723.

Se Soknedalen GN. 54.

29. Røran. Udt. *rø'ranņ,* Dat. *-råm.* — Røre, Rørem 1559. Rørenn 1590. 1624. Røeren 1626. Røerum 1631. Rørum 1667. 1723.

Navnet kommer vel af det af Aasen anførte Rør f., Kant, Rand, jfr. Gauprør i Eresfjorden og Vistdalen (O. R.).

30. Benberg. Udt. *bḗ'nbørann.* — af Bendaberge AB. 42. Bendebergh NRJ. II 177. Bendberg OE. 66. Benberg 1590. Bennberig 1624. Beenberg 1626. Beenbergh 1631. Beenberigh 1667. Beenberg 1723.

1ste Led indeholder sandsynlig det flere Steder forekommende Elvenavn Benda (O. R.); om dettes Betydning se Aalen GN. 110. Elven østenfor Gaarden gaar her i en sterk Krumning.

31. Leraas. Kaldes nok *rö'råsann.* — Leeraas 1624. 1626. 1631. Liraas 1667. Leraas 1723.

Har Navn efter Leirelven, der danner Grændsen mellem Leinstranden og Strinden. Daglignavnet er vel sms. med Røran GN. 29.

32. Smistad. Udt. *smí'sstann.* — Smedestadt DN. XI 756. 1541 (da en Ødemark). Smidsta 1590. Smedstad 1624. Smeedsta 1626. Smidstad 1631. Smeista 1667. Smistad 1723.

Dette er vel det eneste Exempel paa, at dette Navn nu udtales med lukt i og ikke med e. O. R. antager det derfor for muligt, at det ikke som det almindelige Smestad er sms. med Mandsnavnet Smiðr, men med smiðja f., og at Navnet maaske kan hentyde til, at der her er bleven tilvirket Myrjern; jfr. Malvik GN. 46, 3. Gaarden kan ikke være bleven ryddet før efter 1541, og den ligger noget afsides.

33. Sørem. Udt. *sø'remmen.* — Soderym NRJ. II 177. Sørrenn 1559. Sørum 1590. 1624. Søerumb 1626. Sørem 1667. Sørum 1723.

*Suðreimr, sms. med heimr, Sørgaarden, et især paa Østlandet meget hyppigt Gaardnavn; nordenfjelds findes det kun her.

34. Kolstadhaugen. Kaldes *fú'rühaujen.*

Jfr. GN. 42.

35. Kolsaas. Udt. *kø'lsåsen.* — af Kalfsase AB. 41. Kalfsaas AB. 59. Kolsaas 1590. 1631. Kalßaas 1624. Kalsaas 1626. Kuldtzaas 1667. Kulsaas 1723.

Kalfsáss, vistnok sms. med Mandsnavnet Kalfr, som i flere Tilfælde allerede tidligt synes at være blevet udt. med o eller å (Bd. II S. 38. Personn. i Stedsn. S. 152).

36. Lerbroen. Udt. *lḗ'rbrúa.* — Leerbro 1667.

Ligger ved Leirelven, jfr. GN. 31. Her har der altsaa langt tilbage ligesom nu været Bro.

37. 38. Flataas. Udt. *flā'tåsen.* — af Flataase AB. 41. Fladass NRJ. II 177. Flattaass 1559. 1590. 1624. Flataas 1626. 1667. 1723.

Se Soknedalen GN. 84.

38, 4. Flataaseggen. Udt. *flā'tåsæjja.*

39. Flataasaunet. Udt. *flā'tåsaune.* — Flataasounerne, Flataasovne 1723.

40. Fogdenget. Udt. *fő'tænne.* — Foegdens Eng 1631. Fogde Enget 1723.

Med dette Navn kan sammenlignes Faathaugen d. e. Fogedhaugen i L. Elvedalen (Bd. III S. 382) og Fogdemyr i Øiestad. Gaarde med saadanne Navne maa engang have tilhørt en Foged.

41. Romolslien. Udt. *rå'måtslía.* — Romolslj 1667. Romoslie 1723 (øde).

Maa være opkaldet efter Romol Melhus GN. 38.

42. Kolstad. Udt. *kå'lstann*, Dat. *-ståm.* — Kulstad NRJ. II 177. Kaalstadt 1559. Kolstadt 1590. Kaalstad 1667. Kolstad 1723.

* Kolsstaðir, sms. med Mandsnavnet Kolr (Personn. i Stedsn. S. 167).

42, 3. Kolstadtrøen. Udt. *kå'lstatrøa.*

43. Kolstadmyren. Kaldes *kå'lstahaujen.*

44. Huseby. Udt. *hú'ssbý.* — Hussebye 1590. Huusbye 1667. 1723.

Se Skjørn GN. 60.

44, 2. Husebyhaugen. Udt. *hú'ssbýhaujen.*

45. Saupstad. Udt. *sau'stann*, Dat. *-ståm.* — Substadt OE. 66. Saupstadt Cap. Supstadt 1590. Søustad 1624. Søusta 1626. Søffstad 1631. Søbsta 1667. Søbstad 1723.

Dette Navn findes ogsaa i Østre Toten (nu Sogstad), i Borge og i Gimsø i Lofoten. Navne af samme Stamme synes Saupstøl og Saupsæter at være, som ofte findes vestover paa begge Sider af Bergensfjeldet, og som vel er at forklare af saup = Kjernemelk. Tildels kan man vel forklare Navnene af et Elvenavn, dannet af Stammen súpa (O. R.). Der gaar en Bæk lidt søndenfor Gaarden.

45, 2. Søraunet. Udt. *sø'raune.*

45, 6. Midgaarden. Udt. *mé'gålen.*

45, 7. Saupstadmoen. Udt. *sau'stamó'n.*

45, 11. Saupstadtrøen. Udt. *sau'statrøa.*

46. Kattem. Udt. *ka'ttemmen.* — Kattym NRJ. II 177. Catim OE. 66. Kattem 1559. Katim 1590. Kattum 1624. 1626. 1631. Kattemb 1667. Kattem 1723.

Se Børseskognen GN. 13, 2. Jfr. Melhus GN. 24. Der synes at være megen Grund til at antage, at af Kotom AB. 42 maa sigte til denne Gaard, da det er opført i Rækken af Gaarde i Leinstranden og nærmest ved Siden af Hegstad; selv om man antager, at der med Hensyn til Endelsen foreligger en Skrivfeil i Jordebogen, styrker dog Navnets Form der den Opfatning, at 1ste Led i dette Gaardnavn er kot.

47. 48. Hegstad. Udt. *hæ'kkstann*, Dat. *-ståm.* — af Hegstadom AB. 42. Hegstad NRJ. II 177. Hegstadt 1559. Hagstadt 1590. Egesta 1626. Hegstad 1667. 1723.

Antagelig sms. med Mandsnavnet Heggr, se Hevne GN. 22 (Personn. i Stedsn. S. 122).

49. 50. Esp. Udt. *æ'spen*, Dat. *æ'spa.* — i Æspi DN. II 250, 1349. af Espæ AB. 42. Espe OE. 66. 1590. Esp 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Se Byneset GN. 68.

49, 4. Esplokken. Udt. *æ'splykka.*

50, 2. Espaunet. Udt. *æ'spaune.*

51. Klet. Udt. *klæ'ttann.* — Kleth NRJ. II 177. Klette 1559. 1590. 1624. 1631. Klet, Klette 1626. Klette 1667. Klet 1723.

*Klettar, Flt. af klettr m., Fjeldknat (Indl. S. 60. Jfr. Opdal GN. 198).

51, 2. Klettrøen. Udt. *klæ'ttrøa.*

52. Nypan. Udt. *nú'pann.* — Nype NRJ. II 177. Niupe Kirke OE. 68. Nuppe 1559. 1590. Nyppe 1626. 1631. Nype 1667. Nypen 1723.

Er vel Njupa f., nu nordenfjelds Nype (Aasen), som maa være et gammelt Ord. Som Gaardnavn findes det vistnok ikke anvendt paa andre Steder, men maa vel i denne Brug forstaaes om Tjørnekrat, Nypetornkrat. Trænavne og enkelte andre Plantenavne bruges ogsaa ellers ofte umiddelbart som Stedsnavne.

52, 2. Nypsletten. Udt. *nú'pslætta.*

53—55. Stav. Udt. *stá'ven.* — af Stafue AB. 42. Staffwe NRJ. II 177. Staff OE. 66. 1559. Stauff 1590. Staff 1626. 1667. Staf 1723.

Stafr m., Stav, Stok (Indl. S. 78). Hvad der har givet Anledning til dette Ords Brug som Navn her, er ikke let at afgjøre. Nu har Navnet faaet det alm. Tillæg af Artikelen i Hankjøn.

53, 4. Stavsøien. Udt. *stá'ffsøia.*

56. Stavsengan. Udt. *stá'ffsænnann.* — Stafseng 1723.

Sms. med den frg. Gaards Navn.

57. Ekren. Udt. *æ'kkra.* — Langecker 1590. Eckren 1624. 1626. 1631. Echren 1667. 1723.

Af ekra f., opploiet, dyrket Land, meget ofte brugt som Gaardnavn.

58. Hjellen. Udt. *jé'len*, Dat. *jé'lla.* — Hiellen, Jellen OE. 66. Jelle Cap. Hielle 1559. Hielde 1590. Hielle 1624. 1626. Hiellen 1667. Hielden 1723.

Af hjallr m., høitliggende Flade (Indl. S. 55). Forlængelsen af Vokalen i Nom. i den nuv. Udtaleform er usædvanlig, medens Udt. med lukt e er almindelig i flere Strøg omkring Trondhjemsfjorden.

59. Sørnypan. Udt. *sø'nnøpann.* — Søreneppe 1559. Senupe 1590. Synnippe 1624. Kynyppe(!) 1626. Sennup 1631. Senop 1667. 1723.

Jfr. GN. 52.

60. Okstad. Udt. *ó'kkstann*, Dat. *-ståm.* — Vxestadh Cap. Oustadt 1559. Vgstadt 1590. Oxstad 1624. Øgsta, Aagsta 1626. Ogsta 1667. Ogstad 1723.

Okstad findes ogsaa i Tilder, i Selbu, i Sparbuen og i Grong, men paa intet af Stederne har man Navnet i nogen Kilde, som er ældre end det 16de Aarh. Forklaringen bliver derfor usikker. O. R. formoder, med Støtte i Jordebogen fra c. 1540, at det er sms. med uxi (eller oxi) m., Oxe, idet dette kunde tænkes brugt som Mandstilnavn og ogsaa kan paavises brugt som Mandsnavn paa Island. Men da Oksrød i Onsø bevisligt er opstaaet af

Alfsruð, sms. med Mandsnavnet Alfr, kunde man ogsaa tænke sig den samme Opr. ved dette Navn (se herom ogsaa Personn. i Stedsn. S. 3 f.). Fremdeles maa det erindres, at Oks- oftere i Stedsnavne er opstaaet af Ups- (se Nes GN. 4 og de der anf. Steder); af denne Grund ligger det nær at formode, at der kan være nogen Forbindelse mellem dette Navn og Upsalum (Dat.), som AB. 42 anføres i Rækken af Gaarde i Leinstranden, og som ikke ellers kan paavises i noget nuv. Navn; men isaafald maatte man vel antage, at der er foregaaet en Ombytning af sidste Led.

61. Stokkaunet. Udt. *stå'kkaune.* — Stochoune 1723.

Opr. en Part af Stokkan Melhus GN. 105.

62. Aasgaarden. Udt. *a'ssgalen.* — Aspgaardt 1559. Asgordt 1590. Aaßgaard 1624. Asgard 1626. Aarsgaard 1631. Aasgaard 1667. Asgaard 1723.

Det vil være vanskeligt at sige, hvoraf 1ste Led er en Forkortning. Asp- er vist ikke det rigtige, da Trænavne ellers ei sammensættes med -gaard (O. R.).

63. Lilleler. Kaldes *lê'ren,* Dat. *lê'ra.* — Lere NRJ. II 177. Leiire OE. 66. Lere 1559. Lerenn 1590. Lerre 1624. Leere 1626. Lille Lehr 1667. Lil Leer 1723.

Den opr. Form er sandsynlig Leira efter et Bækkenavn. Der gaar en Bæk mellem denne Gaard og GN. 65. I Udtaleformen er Hankjønsartikelen tillagt.

64. Bækkenget. Udt. *bæ'kkænne.* — Bacheng 1624. Backeng 1626. Beckenng 1631. Becheng 1667. 1723.

65. Storler. Udt. *stô'rlêren,* Dat. *-lêra.* — Storler 1559. Stoerlerrenn 1590. Stoer Leer 1624. Stoerleer 1626. Stoer Lehr 1667. Stor Leer 1723.

65, 2. Leersbakkan. Udt. *lê'rsbakkann.*

FORSVUNDNE NAVNE.

af Vinangrom AB. 42.

1ste Led maa være vin f., som ogsaa undertiden forekommer som første Sammensætningsled, saaledes i Venaas, af opr. Vináss (Indl. S. 42). Sidste Led er angr m., især brugt om Fjord eller Vik (Indl. S. 42). Gaarden har sandsynlig ligget nede ved Fjorden eller Gulelven.

Foluik AB. 42.

Synes efter Navnet ogsaa at have ligget ved Søen. 1ste Led indeholder maaske et Elvenavn. Samme Gaardnavn findes nu i Ibbestad.

af Vpsalum AB. 42.

Uppsalir, et meget udbredt Gaardnavn (se Indl. S. 73 under salr). Jfr. ogsaa GN. 60.

af Kotom AB. 42.

Jfr. GN. 46.

af Asmundastadom AB. 42.

Ásmundarstaðir, sms. med Mandsnavnet Ásmundr. Denne Gaard var allerede gaaet ud ved Jordskred, da Jordebogen blev skrevet, idet der tilføies: «som nu er vt fallit». Det samme er vel ogsaa senere skeet med flere af de Gaarde, hvis Navne nu er forsvundne, da den nedre Del af Leinstranden ogsaa i senere Tid har været meget udsat for Lerskred (jfr. A. Helland, Norges Land og Folk, S. Thjems Amt S. 38).

Ringuedt 1590.

Se Strinden GN. 2.

Bispeng 1590. Bespenng 1626.

Maa have Navn af, at den har tilhørt Bispestolen, jfr. GN. 7.

Egelsta 1626.

***Egilsstaðir, sms. med Mandsnavnet Egill (Personn. i Stedsn. S. 60).**

Kiepstad 1631.

Maa vel være samme Navn som Kjeppestad i Kraakstad (Kepastad c. 1400), maaske af et Mandstilnavn kepi (Bd. II S. 38).

Laugmandseng 1723 (gaaet ind under Stokkaunet GN. 61).

37.

STRINDEN HERRED.

Herredets Navn: Strinden. Udt. *stri'ŋŋa*, Dat. *strīŋŋ*.

Ældre Navneformer: or Strind Landn. 238. a Strind DN. XIII 1, c. 1200. Strindar fulke DN. IV 3, 1277. a Strinndu DN. II 17, 1277. a Strind DN. II 286, 1359. Vtstrind, Instrind DN. V 422, 1430. a Strindh AB. 119. 120.

Strinden DN. I 734, 1506. Strindhen DN. I 758, 1516. Stryndhen NRJ. II 181. Strinden OE. 69. Wpstrinden DN. II 852, 1545. Cap.

S t r i n d f. Navnet forekommer ikke meget ofte; som Bygdenavn foruden her i S t r i n d a r á t t u n g r og B o r g s t r i n d a r á t t u n g r (udt. Bosstraande) i Voss, som Gaardnavn i Lom, i Lindaas (udt. Strinnane) og i Hammerø samt som Navn paa ikke matrikulerede Pladse i Snaasen (udt. som her) og i Stod. Desuden findes det i nogle sms. Navne, Strindeberg i Nes Hall. og Strindemoen i Snaasen. Som Stedsnavn maa det vel forstaaes i en af de af Aasen anførte Betydninger: Strimmel, Stribe (Indl. S. 79); her har vel Navnet fra først af tilhørt den Del af Bygden, som ligger langs Fjorden.

LADE SOGN.[1]

Om Navnet se GN. 1.

L a ð a k i r k j a á S t r i n d. Var af Biskop Hans Gaas 1558 foreslaaet ombyttet som Sognekirke med Elgesæter (DN. XII 815); dette blev ikke gjennemført.

---

[1] Efterat nu en ny Hovedkirke er opført paa Moholt, bliver Sogneinddelingen forandret. Her følges dog den samme Inddeling som i Matr.

Gaardenes Navne: **1. Lade.** Udt. *lā*. — Hlaðir (Akk.) Fornm. s. VIII 71 og mange Steder i Sagaerne. a Ladum DN. II 50, c. 1299. V 422, 1430. Lade NRJ. II 183. Ladhe Sogn DN. I 758, 1516. Lade 1590. 1667. 1723.

Af det anførte Sted i Fornm. s. sees, at Navnet er Hunkjønsord, maaske Flt. af l a ð (h l a ð) n. i Betydning af Oplagssted, Opbevaringssted: her kan langt tilbage i Tiden have været Oplagssted for Varer for Befolkningen i Nidelvens Dal. Jfr. Navne som Labelle, L a ð h e l l a, Udskibningssted (Bd. I S. 305). Som Entalsord synes Navnet at forekomme i Ø. Toten og to Steder i Sogn (O. R.).

1, 4. Spandet. Udt. *spa'nne*.

Af s p a n n n., et vist Maal eller en vis Vægt, saaledes af Smør, hvorefter Landskyld beregnedes. Som Gaardnavn maa det betegne et Stykke Jord, som har Skyld af 1 Spand. Jfr. GN. 115. Findes ogsaa i Finnø og i Torvestad, der i Dativform.

2. Ringved. Udt. *ri'nnré*. — Rygwin NRJ. II 183. Ringuedt 1559. 1590. 1624. Ringued 1626. 1631. Ringwed 1667. Ringved 1723.

Skrivemaaden i NRJ. viser hen til en opr. Form *R i n g v i n, som man f. Ex. har i Ringi i Bærum (Bd. II S. 138). Men mod denne Opfatning af Navnet strider, at Sammensætninger med v i n ellers ikke paa disse Kanter pleier at beholde v i den nuv. Udt., og at sidste Vokal udtales lang. Snarere kunde den opr. Form være R i n g v i ð r, Ringskoven, betegnende en med Skov omgiven Gaard (O. R.). En saadan Situation maa dog i ældre Tid have været saa almindelig, at det ikke er rimeligt, at den skulde opfattes som en Eiendommelighed, der kunde give Grund til et Navn. Der kan vist ikke være Tvivl om, at sidste Led er v i ð r. Man kan da enten sætte Navnet i Forbindelse med det af Aasen fra Vestlandet anførte Ringvid m., en slyngende Buskvæxt, Gjedeblad, eller, hvad der er sandsynligere, forklare det af et opr. R e y n i v i ð r m., Rognetræ, maaske ogsaa Rogneskov; der er ogsaa ellers Exempler paa, at R ø y n i- nu er gaaet over til Ring-, se Leinstranden GN. 4, jfr. Orkedalen GN. 46. Det samme Navn har vi ogsaa i det forsvundne Ringuedt i Leinstranden og i det sms. Ringveaasen om en Aasstrækning i Horg.

3. Devle. Udt. *dæ'vel*. — vid Depil Fornm. s. VIII 178. 373. i Deplenom DN. V 69, 1328. i Dæpplinum DN. V 96, 1336. Deffle NRJ. II 183. Deffle 1559. Dieffle 1590. Deuell 1624. Dieffuell 1626. Deffell 1631. Dieffle 1667. Defle 1723.

D e p i l l m., efter Fritzner Diminutiv af d a p i, Vandsamling, Vandpyt, nynorsk Depel, findes oftere brugt i Navne paa Tjern, ogsaa i Formerne Dipil, Dypil, Døppel, Duppel, Doppel (O. R.). Den nuv. Form er Dativ, for Udtaleformens Vedkommende med afkuttet Endevokal. Med Hensyn til det paa to Steder i DN. V forekommende Navn kan der vel være Tvivl, om det betegner denne Gaard eller en Bygaard i Nidaros. Nu kan der neppe paavises noget Spor af en Vandsamling, hvortil Navnet kunde sigte. Men Jordbundsforholdene har vel undergaaet store Forandringer, siden Navnet blev givet.

4. Leangen. Udt. *lé'angen*. — Leduigen (!) 1559. Ledenngen 1590. Leding 1624. Ledinng 1626. Lanngh 1631. Leangen 1667. Ledang og Lille Ledang 1723.

Den opr. Form er vel her ligesom i Lensviken og vistnok ogsaa andensteds, hvor Navnet forekommer, *L e i r a n g r, som ved Dissimilation senere er bleven til L e i ð a n g r (se S. 114). Sidste Led a n g r m. (Indl. S. 42). Gaarden ligger ved en grund Vik med Lerbund.

6. Falkenborg. Udt. *fa'lkenbœrg.*

Vistnok et nyere Løkkenavn.

7. Dalen. Udt. *da'len.*

9. Rydningen. Udt. *rø'nningen.* — Røning 1590. Rønningen 1667. 1723.

Af ruðningr m., Rydning (Indl. S. 72).

10. Bakke. Udt. *bakk'.* — Nu indlemmet i Trondhjems By.

11. Bakkaunet. Udt. *ba'kkaune.* — Bachøffn 1667. Bachoune 1723 (da Underbrug til Rydningen).

12. Belbuen. Udt. *bœ'lbúa,* Dat. *-búen.* — Belbu 1559. Belboe 1590. 1667. Belboe med Echren 1723.

Det er vel sandsynligt, at det er det samme Navn som Belbu i Snaasen, som udtales ligesom dette, og som AB. 9 skrives af Belgeboe; det synes saaledes at hænge sammen med belgr m., helt afflaaet Dyreskind, Skindsæk, af hvilket Ord flere Stedsnavne er dannede; men hvilken Betydning der skal lægges i saadanne Navne, bliver i Regelen usikkert.

13. Bromstad. Udt. *brô'mmsta.* — Brunstadh Cap. Brunstadt 1559. Bromstadt 1590. Brunstad 1624. 1631. Brunsta, Brumsta 1626. Brumbstad 1667. Brunstad 1723.

Sandsynlig sms. med Brúnn eller Brúni, der findes brugt som Mandsnavn og Mandstilnavn, ligesom Brunstad i Stod, der nu udtales ligesom dette Navn (Personn. i Stedsn. S. 53); m og n vexler ofte med hinanden især foran s (Thj. VSS. 1882 S. 16).

14. Brøset. Udt. *brø'sæten.* — Brødsetther 1559. Brødßett 1590. Brøsett 1624. Brøesett 1626. Brøedsett 1631. Brøßett 1667. Brøset 1723.

Kan være opr. *Breiðasetr, sms. med Adj. breiðr, bred (O. R.); jfr. Børsen GN. 84. Sikkert kan dog Navnet ikke forklares, naar man ikke kjender det i ældre Former end de foreliggende.

15. Tungen. Udt. *tů'nga.* — Tungenn 1559. 1590. 1624. Tungen 1626. 1667. 1723.

*Tunga f., se Stadsbygden GN. 17.

16. Rotvold. Udt. *rô'tvåḽḽ.* — Rotwala AB. 120. Røtewold NRJ. II 183. Rotewold smst. 185. Rotuall DN. XII 709, 1537. Rottwal Cap. Rottuoldt 1559. Rodwold 1590. Rottuold 1624. 1631. Rotuoll 1626. Rotwold 1667. Rotvold 1723.

Formen Rotwala i AB. og Rottwal i Cap. tyder paa, at sidste Led opr. ikke har været vǫllr, men váll m. (Indl. S. 84), som ofte i Nutidsformer er gaaet over til -vold. 1ste Led maa være rót f., Trærod, som forekommer i mange Sammensætninger og ogsaa som usms. Gaardnavn. *Rótválir, som efter dette vel er Navnets opr. Form, kunde betyde: Rydningsland, som er opfyldt med Dynger af Trærødder. Forskjelligt fra dette Navn er Rottvold paa Inderøen, som udtales med aabent, kort o i 1ste Stavelse.

17. Grilstad. Udt. *gri'ḽḽsta.* — Gryllestade (Akk.) AB. 33 s. Gryllestadt, Grillestad 1559. Grildstad 1590. Grilsta 1626. Grelstad, Grellstad 1631. Grelstad 1667. Grilstad 1723.

Dette Navn findes ikke andensteds. Det er sandsynligt, at 1ste Led indeholder et gammelt Navn paa den store Bæk, som gaar forbi Gaarden.

O. R. antager, at dette kan have været *Grýtla, som kunde være blevet til Grylla, ligesom Gaardnavnet Grylling i Løiten vel er opstaaet af *Grýtlingr (Bd. III S. 112); det maatte da være en Afledning af grjót n., Sten. I Tryssil findes ogsaa virkelig et Elvenavn Grylla, som maaske har denne Oprindelse. Det synes dog tvivlsomt, om et saadant Navn kan passe paa denne Bæk. Man kunde ogsaa tænke paa den Stamme, man har i Gryllefjord i Senjen, som 1386 skrives Gryflu-; der findes paa flere Steder Spor til et Elvenavn af denne Stamme, og Grøvla forekommer endnu som Elvenavn i Vistdalen i Romsdalen. Det maa vel staa i Forbindelse med gruvla, at rode, grave (Aasen), og betegne en Elv, som har gravet sig et dybt Leie (jfr. Bd. I S. 10).

19. Tesli. Udt. *tæ'sslia.* — Tesligen Cap. Tesleynn 1559. Tisliidt 1590. 1624. Theßlj 1626. Teßlie 1631. Teslj 1667. Teslien med Overvigen og Nyegaarden 1723.

Er utvivlsomt samme Navn som Tetlien i Leksviken og i Overhallen. O. R. antyder en Forklaring af 1ste Led af Plantenavnet þistill m., Tidsel, eller af þisl f., en Vognstang; i sidste Tilfælde maa man vel som Mellemled tænke sig et Navn paa den forbi Gaarden gaaende Bæk. Den nuv. Vokal i 1ste Stavelse gjør dog disse Forklaringer tvivlsomme.

20. Overvik. Kaldes *ný'gålen.* — Vigh NRJ. II 183. Wyg 1559. Wiigh, Wiig 1590. 1624. 1626. Wigen, Neder Wigen og Offuer Wigen 1667. Underbrug til Tesli 1723, desuden særskilt 2 Gaarde Nervig, vel senere gaaet ind under Ranem.

*Vík f., maa have Hensyn til den Bugt, som Trondhjemsfjorden her gjør. Efter Gaarden heder Vasdraget fra Jonsvandet nu Vikelven.

21. Præsthus. Udt. *præ'ssthús.* — Prestehuss NRJ. II 183. Presthus 1559. 1590. Presthuus 1667. Præsthuus 1723.

Se Soknedalen GN. 64. Det maa bemærkes, at der paa Nabogaarden Vik skal have staaet en Kirke, se ndf. under «Nedlagte Kirker».

22. Rydningen. Udt. *rø'nningen.* — Røning 1590. Røningen 1667. Rønningen 1723.

Se GN. 9.

23—25. Ranem. Udt. *ra'nemmen.* — af Ranneime AB. 33. Ranwm NRJ. II 183. Ranem 1559. Ranum 1590. Ranumb 1626. 1667. Rannum og Øvre Rannum 1723.

Navnet findes ogsaa i Nordre Aurdal, hvor det ved 1400 ligeledes skrives med dobbelt n, i Batnfjorden (af Raneime AB. 71) og i Overhallen, hvor det i det 14de Aarh. skrives Ranhæims (Gen.) og Ranhæimi (Dat.) og i det 15de Raneime; det nu omtrent forsvundne Navn Ranum i Vaaler Sml. maa ogsaa være det samme, se Bd. I S. 303, hvor det antages muligt, at 1ste Led kunde være rani m., Snude, Tryne, brugt om noget fremspringende, f. Ex. en udskydende Fjeldfod. Denne Forklaring passer godt efter Stedsforholdene her paa Strinden, men som det synes mindre godt i Overhallen.

26. 27. Være. Udt. *væ're.* — a Verrene AB. 31. 32. a Verrini i en Indskrift fra 13de Aarh. N. Fornl. S. 607. Werrenn 1559. Werenn 1590. Werre 1624. 1626. Wehre, Werrj 1631. Werre 1667. 1723.

Verrin, en Sms. med vin. Samme Navn er maaske det forsv. Werre i Børsen (S. 312). Skulde det staa i Forbindelse med vǫrr f., Læbe? (O. R.).

28. Refset. Udt. *ræ̀ffséten*. — af Reffsætre AB. 33. Reffretter (!) NRJ. II 182. Reffsetter Cap. Reffsetther 1559. Reffsetter 1590. Reffsett 1624. 1631. Reffset 1626. Refsett 1667. Refset 1723.

Er sandsynlig sms. med Mandsnavnet Refr (Personn. i Stedsn. S. 201). Da der i den ældste kjendte Form fra c. 1430 ikke findes nogen Mellemvokal, er det mindre rimeligt, omend ikke umuligt, at 1ste Led ligesom i Støren GN. 31 skulde indeholde et gammelt Navn Reva paa den Bæk, som gaar forbi Gaarden.

29. Reppe. Udt. *ræ̀ppe*. — a Ræppini DN. II 36, 1297. af Reppene AB. 32. Reppen NRJ. II 183. Reppenn 1559. 1590. Reppe 1667. 1723.

Se Singsaas GN. 1. Gaarden ligger imellem Vikelven og en større Bæk, i liden Afstand fra begge; en af dem kan vel have hedet Reppa.

29, 3. Steinhaugen. Udt. *stei̋nhaujen*.

30. Flaten. Udt. *fla̋ta*.

Af flǫt f., Flade (Indl. S. 50). Gaarden ligger paa en Slette ved Bredden af Jonsvandet.

31. Valset. Udt. *va̋llsé̊ten*. — af Vadlasætre AB. 33. Walsetter Cap. Wallesetther 1559. Walsetter 1590. Waldsett 1667. Waldset 1723.

Vaðlasetr, sms. med vaðla, Gen. Flt. af vaðill m., grundt Sted i Vand (Indl. S. 84). Der er her et grundt Sund mellem Lillevandet og det egentlige Jonsvandet.

32. Vasdal. Udt. *va̋ssdalen*. — Wasdall 1624. 1626. 1631. Wasdahl 1667. Wasdal 1723.

Ligger oppe i en Bækkedal, der gaar ud til Vandet. 1ste Led er Gen. af vatn n., her vel sigtende til Jonsvandet.

33. Jervan nedre. Udt. *jæ̀rvan*. — af Jerfui AB. 32. Jerwe NRJ. II 182. Jerffuenn 1559. 1590. Hierffuen, Jerffuenn 1626. Neder Jerffuen 1667. Nedre Jerfven, Jerven 1723.

Denne Gaard ligger ved den nedre Ende af det egentlige Jonsvand; i betydelig Afstand (omtr. 6 Km.) derfra og uden nogen lokal Forbindelse med denne Gaard forøvrigt, men ved den øvre Ende af samme Vand ligger Øvre Jervan, hvoraf den ene Gaard nu hører til Bratsberg Sogn, den anden til Malvik Herred. Dette gjør den af O. R. fremkastede Formodning høist sandsynlig, at vi i Gaardnavnet har det gamle, tabte Navn paa Jonsvandet, som da maa have været *Jerfir. Dermed stemmer ogsaa Formen i AB. og ligesaa Skriftformen fra 1520. Navnet er forøvrigt enestaaende. Flertalsformen er som ofte af nyere Oprindelse. Jonzvatnet findes nævnt ved 1540 (Cap.).

34. Solem. Udt. *sṑlemmen*. — af Soleime AB. 32. 33. Solym NRJ. II 182. Solem 1559. Sollim 1590. Solem 1624. Sollemb 1626. Soelum 1667. Sollum 1723.

Sóleimr, se Bjugn GN. 23.

34, 3. Solemsveet. Udt. *sṑlemsvée*.

34, 5. Søraasen. Udt. *sø̀råsen*.

Ligger lidt i Syd for Aasum Malvik GN. 28, vel opr. ligesom denne en Part af en ældre Gaard.

35. Glenset. Udt. *glæ'nnséten.* — Glendesetther 1559. Glemsett, Glimsetter 1590. Glindsett 1624. 1631. Glimbsett, Glinndset 1626. Glindsett 1631. 1667. Glindset, Glinset 1723.

1ste Led er vel det i Stedsnavne søndenfjelds meget almindelige glenna f., aabent Rum i en Skov, Græsflæk mellem Klipper (Indl. S. 51). Vesten- og nordenfjelds kan det maaske ikke ellers paavises i Stedsnavne; men efter Aasen er Ordet dog temmelig udbredt (O. R.).

36. Røstad. Udt. *rø'ssta.* — Riaastat Cap. Rygestadt 1559. Ryestadt 1590. Rystad 1667. Røestad 1723.

AB. 31 nævnes en Gaard af Ridastadom; om derved menes denne eller GN. 122 eller mulig en tredie forsvunden Gaard, lader sig ikke sikkert afgjøre, og det er vel ogsaa usikkert, om ikke Navnet i Jordebogen er urigtigt skrevet istedetfor Reidastadom d. e. Reiðarsst-, af Mandsnavnet Reiðarr (O. R.).

37. Røstadbakken. Udt. *rø'sstabakken.* — Bachind 1667.

38. Vikeraunet. Udt. *ví'karaune.* — Wiigerøenn 1590. 1624. 1626. 1631. Wicher-Øuffn 1667. Wigeroune og Waslie 1723.

Gaarden ligger ved den nederste Vik af Jonsvandet og maa have Navn deraf; i 1ste Led er den gamle Genitivform bevaret.

38, 4. Kjønlien. Udt. *kjø'nnlía.*

1ste Led er tjǫrn f., Tjern.

39. Sæterbakken. Udt. *sæ'terbakken.*

40. Fortuna. Udt. *fårrtúna.*

Udtales oftest med Hovedtonen paa anden Stavelse; maa være et nyere Løkkenavn.

41. Teslimyren. Udt. *tæ'sslímýra.*

Se GN. 19.

42. Stokkan. Udt. *stå'kkan.* — af Stokkom AB. 32. Stoke NRJ. II 183. Stocke 1590. Stoecke 1626. Stoche 1667. 1723.

Se Meldalen GN. 93.

43. Tømmerholt. Udt. *tø'mmerhåltten.* — Timberholt AB. 32. Thømmerholt 1624. 1626. Tømmerhold 1723.

Timbrholt, Holt, liden Skov, hvor der findes Tømmertræer. Navnet findes ogsaa i Tune og i Nøtterø.

44. Estenstad. Udt. *æ'sstensta.* — Estensta 1590. 1624. 1626. 1667. Estenstad 1723.

* Øysteinsstaðir, sms. med Mandsnavnet Øysteinn, jfr. Soknedalen GN. 1.

45. Dalset. Udt. *da'llsét.*

Navnet er sandsynlig temmelig nyt. Hvis det var gammelt, maatte det være sms. med det Mandsnavn Dalli eller Kvindenavn Dalla, som man har i Dallerud og nogle andre Stedsnavne søndenfjelds (jfr. Bd. I S. 44).

46. Dragvoldhaugen. Kaldes *hau'jen.*

47. Loholt. Udt. *lô'håltan.* — Loffbold NRJ. II 183. Land holdt (!), Lioholt 1559. Loffoltt 1590. Loeholt 1624. Loeholt 1626. Loeholdt 1631. Laholtt 1667. Loeholt 1723.

Efter den nuv. Form kunde man formode, at 1ste Led indeholder det fra Melhus kjendte Elvenavn Loa. Men noget sikkert kan ikke siges om det, naar Skriftformerne fra 16de Aarh. er saa vaklende og man ikke kjender ældre.

48. **Dragvold.** Udt. *drā'vål̡l̡en.* — af Draghauelle AB. 32. Drauoldt 1559. Droguoldt 1590. Drauold 1624. 1626. Draguoldt 1631. Dragwold 1667. Loeholt og Dragvold 1723 (altsaa da forenet med en Part af Loholt).

Gaarden ligger nær en af de Bække, som danner den ved Grilstad udløbende Elv; 1ste Led kunde derfor maaske indeholde et Elvenavn af Stammen drag-.

48, 4. **Ramstad.** Udt. *ra'mmsta.*

Se Støren GN. 65. Det er vel muligt, at Navnet er indkommet her ved Opkaldelse.

49. **Granaasen.** Udt. *grā'nåsen.* — Grannes 1559. Grannaas 1590. 1624. Grandaas 1626. Grand Aaes 1631. Granaas 1667. 1723.

50. **Trøen.** Udt. *trø'a.* — Threen 1624. Toenn (!) 1626. Trøenn 1631.

Jfr. Opdal GN. 120, 2.

51. **Reitgjerdet.** Udt. *rei'tjæle.* — Retgerde NRJ. II 183. Rettegerdt 1559. Rettgierdt 1590. 1631. Retgier 1626. Retgierd 1667. Reitgierd 1723.

Af reitr m. (Indl. S. 70) og gerði n. (Indl. S. 51), en eiendommelig Sms. af Ord med meget beslægtet Betydning. Det hele maa betegne et afgrændset, indgjerdet Stykke Jord.

52. **Hegdalen.** Udt. *hæ'ggdalen.*

Her er intet Vandløb; 1ste Led maa være Trænavnet Hæg.

53. 54. **Moholt.** Udt. *mō'hål̡tan.* — af Magdholte AB. 32. Maholth NRJ. II 183. Moholt OE. 69. Moholtt 1559. Mouholtt 1590. Moholt 1624. 1631. Moeholt 1626. 1667. 1723.

Magd- i AB. synes ikke at kunne være rigtigt, da den nuv. Form, som stemmer med alle Skriftformer fra c. 1530 af, neppe kunde opstaa deraf; heller ikke indeholder det nogen ellers kjendt Ordstamme. Sidste Led er holt n., liden Skov, eller snarere det i Folkespr. bevarede Holt m., Høi, Bakke.

56. **Persaunet.** Udt. *pē'rsaune.* — Perſøffre (!) 1559. Pedersoenn 1590. Persouen 1624. Partzøenn 1626. Peders Øffn 1667. Pedersoune 1723.

57. **Tyholt.** Udt. *tȳ'hål̡t.* — i Thyholte AB. 8. Tyholtt 1559. Thyholtt 1590. Thyeholt 1626. Tyholtt 1667. Tyeholt 1723.

Efter Skrivemaaden i AB. maa det antages, at Navnet har begyndt med Þ. 1ste Led kunde tænkes at være þý f., Trælkvinde, eller Elvenavnet Tya, der efter den Maade, hvorpaa Tydalen skrives ved 1409 (se Tydalen under Herredsnavnet), sandsynlig har havt Þ (O. R.). Der gaar en Bæk noget østenfor Gaarden.

58. **Blusuvold.** Udt. *blū'suvål̡l̡.* — Bleſeuoll Cap. Blessuoldt 1559. 1590. Blæswold 1667. Blesvold 1723.

Den nuv. Form, sammenholdt med de ældre Skriftformer, viser hen til et opr. *Blesuvǫllr; det ligger nærmest i 1ste Led at antage et Bækkenavn *Blesa, som man ogsaa synes at have i Blesebækken, der falder i Svaane søndenfor Kongsvold paa Dovre. Der er nu kun en liden Bæk her, men den har vist tidligere været større. Af andre Navne, som kunde synes at indeholde en beslægtet Stamme, kan nævnes Blesa i Fet, som dog er Hankjønsord, Blesen, Sæter i Etnedalen, Blesrød i Selje og Blesan i Brønnø. Se Bd. II S. 235, hvor det antages muligt, at disse Navne kan staa i Forbindelse med Blesa f., Blis i en Hests Pande (islandsk blesi m.), saa at Navnene sigtede til en lys Flæk i Nærheden f. Ex. i et Fjeld. Dette synes dog ikke at passe til Forklaring af et Elvenavn.

59. Berg. Udt. *bærg.* — Berg (Akk.) Fornm. s. VIII 171. a Bergi smst. 365. af Berge AB. 32. Bergh NRJ. II 184. Cap. Bergh 1559. Berigh 1667. Berg 1723.

Gaarden ligger paa en Bjerghammer.

62. Elsæter. Ikke nu i Brug. — til Helgasetrs, Helgisetrs Fornm. s. VIII 197. 376. af Elgisetri IX 325. til Elgisetrs IX 486. 493. af Helgisetri IX 495. til Elgisetrs IX 530. 531. 532. á Elgisetri X 1. a Elgiosætre X 408. a Ælgisætre DN. I 49, c. 1263. V 13, c. 1280. Ælgisætre klaustr DN. III 38, c. 1293. a Ælgisætre DN. II 37, 1297. III 86, 1309. a Hæilghisætre DN. III 154, 1333. at Elgisetri Sturl. s. I 385. Ellesetther DN. XII 796, 1552. Eldsetter med Singsaag 1723.

Se Byneset GN. 51. Da Gaarden var bleven Plads for Kloster og Kirke, foranledigede dette en Omtydning af Navnet til Helgasetr, det hellige Sæde («sancta sedes»), som dog ikke fortrængte den gamle Form. Gaarden er nu gaaet ind under Trondhjems Territorium ligesom de nedenanførte Brug af den, og de hører altsaa ikke længere til Strindens Herred.

62, 22. Gløshaugen. Udt. *glø̀shaugen.*

Sms. med Mandsnavnet Glœðir, som findes brugt oftere i det Nordenfjeldske ved 1520 og ogsaa har været i Brug i nyere Tid (Personn. i Stedsn. S. 91).

62, 40. Singsaker. Udt. *sì'nnsaker.* — af Singulsakre AB. 32. Singsaag 1723 (da Underbrug til Elsæter).

Singulsakr, sms. med et Mandsnavn Singull eller Singulfr, se Singsaas GN. 17.

66—70. Nardo. Udt. *nā̀lô.* — i Niærdole AB. 32. Nerdor NRJ. II 184. Nerdor 1590. 1624. Nerdoe 1626. Nerdou 1631. Nærdoe 1667. Naroe 1723.

*Njarðarhóll, i senere Form vel Njarðóll, sms. af Gudenavnet Njǫrðr og hóll m., isoleret Høide (Indl. S. 56). Denne Gaard tilligemed den følgende ligger paa et skarpt begrændset Høideplateau med bratte Mæler paa alle Sider.

71. 72. Sundland. Udt. *sù'nnlann.* — Swnland DN. I 758, 1516. Cap. Swndland NRJ. II 184. Sundland 1559. 1590. 1624. 1626. 1631. Sundland og Sundlandtz Øuffn 1667. Sundland og Sundlandsoune 1723.

Her kan efter Stedsforholdene ikke være Tale om at aflede af sund n., Sund, Overfartssted. Sunn- maa her utvivlsomt forstaaes = suðr, altsaa: Sørgaarden (jfr. Soknedalen GN. 53); saaledes ogsaa forklaret af O. R. Gaarden maa være en i gammel Tid udskilt Part af Nardo; den ligger i Syd for denne Gaard.

73. Sluppen. Udt. *slu'ppen.* — Slup 1626. Slupen, Sluppen 1631. Sluppen 1667. Slupen 1723.

Se Hevne GN. 127, jfr. Bd. I S. 20. Her kunde Navnet maaske tænkes at sigte til en Udvidelse af Nidelven nær Gaarden.

75. Horneberg. Udt. *hö'rnebærg.*

Vistnok et nyt Navn.

76. 77. Stubban. Udt. *stu'bban.* — Stubbe 1559. Stubenn 1590. Stubben 1624. Stubenn 1626. Stubben og Neder Stubben 1667. Stubben og Øffre Stubben 1723.

Se Orkedalen GN. 53.

78. Hoeggen. Udt. *hö'ægga,* Dat. *-gen.* — Hoghe NRJ. II 184. How 1559. Ho Egenn 1590. Hogenn 1626. Hoeggen 1667. Hoe Eggen, Hoeggen 1723.

Af Adj. hór (hár), høi, og egg f., Egg, Jordryg. Navnet forekommer neppe andensteds.

79. Steindal. Udt. *stei'ndal.* — Stendal 1559. Stendall 1590. Steendahl 1667. Steendal 1723.

Ligger i Lavningen nedenfor Steinan, og Navnet er rimeligvis sms. med dette.

80. 81. Steinan. Udt. *stei'nan.* — af Steinom AB. 32. Stene NRJ. II 183. Stena Cap. Stene 1559. Steinne 1590. Steenne 1626. 1667. Stene 1631. Steene 1723.

Steinar, Flt. af steinn m. (Indl. S. 79). Her har Navnet vel Hensyn til en Fjeldtop nær i S. Ø. for Gaardene.

82. Steinaunet. Udt. *stei'naune.* — Stensoune 1723.

83. Blakli. Udt. *bla'kklía.* — Blackeliidtt 1559. Blackliidt 1590. Blachlj 1626. Blechliidt, Blacklje 1631. Bachlj (!) 1667. Blachlie 1723.

Der kunde her være Sandsynlighed for i 1ste Led at se et Elvenavn; Blakkaaen findes som Elvenavn i Ranen (O. R.). Der gaar en Bæk nær Gaarden.

84. Risvold. Udt. *ri'svållan.* — Risuoldt 1559. 1590. 1624. Risuoll 1626. Riswold 1667. Risvold 1723.

Af rís n., Ris, Kratskov (Indl. S. 70).

85. Utleiren. Udt. *u'tleira.* — Ødelere NRJ. II 184. Audlieren DN. II 852, 1545. 858, 1549. Wttlere 1559. Vdlerenn 1590. 1624. Wdleerenn 1626. Vdleeren 1667. Udlæren, Ud Leeren 1723.

«Ytre Leiren» i Modsætning til GN. 92.

86. Tomset. Udt. *tå'mmsæt.* — Tomesetter NRJ. II 183. Tommesetther Cap. Tanßetter, Tomeßetther 1559. Tomßett 1590. Thomset 1626. Tomßet 1631. 1667. Tomset 1723.

Se Horg GN. 64.

87. Kastbrekken. Udt. *ka'sstbrækka.* — Kadtzbricke 1559. Kastebreck 1590. Kastbreck 1624. Kastebrech 1626. Kastbrechen 1631. Carsbrechen 1667. Kastbrecken 1723.

Efter Gaardens Beliggenhed under et brat Fjeld er Navnet her vel at forklare af kast n. i Betydning af et Sted, hvor man slipper Tømmer ned over en Høide (Indl. S. 59).

88. 89. Blekkan. Udt. *blæ'kkan.* — Blikar (Akk.) DN. II 17, 1277. Bleke NRJ. II 183. Bleikæ Cap. Blickum 1559. Bleckenn 1590. 1631. Blechenn 1626. Blechum 1667. Blechen 1723.

Blikar f., Flt. af blik n., noget, som blinker, som er hvidt, lyst (Indl. S 44). Jfr. Meldalen GN. 180, Børsen GN. 29. En Arne, som eiede Gaarden i det 13de Aarh., havde efter den Tilnavnet Blikafoli (K. Rygh S. 6).

90. 93. Tvereggen. Udt. *tvæ'rægga* — Twereeg (da øde) DN. II 852, 1545. 858, 1549. Tuereg 1559. Tuer Egenn 1590. Thuereegenn 1626. Tuereggen 1631. Tuer Eggen og Tueregøffne 1667. Tver Eggen 1723.

Hvis det er den nedre af Gaardene, som er den ældste, kunde Navnet have sin Grund deri, at den ligger paa en Høide, som springer frem i en større Bugt af Nidelven.

91. Foldal. Udt. *fårdalen.* — Føldallen DN. II 852, 1545. 858, 1549. Føldall 1559. 1590. 1624. 1631. Føeldall 1626. Foldahl 1667. Føldal og Føldalsaune 1723.

Udtaleformen har Hovedtonen paa 2den Stavelse. r i 1ste Stavelse er indkommet ved Dissimilation istedetfor l (O. R.). Det synes uvist, om 1ste Led her kan indeholde det almindelige Elvenavn Folla. I Tilfælde maatte dette Navn have tilhørt den Bæk, som gaar nordover mod Sluppen langs den nye Vei.

92. Leiren. Udt. *lei'ra.* — a Læiru DN. II 17, 1277. Konungxleirin AB. 32? Lere, Bustelere NRJ. II 184. Leiiren OE. 69. Leiran Cap. Lerenn 1559. 1590. Leerenn 1626. Leeren, Offuer Leeren og Neder Leeren 1667. Øfre og Nedre Læren 1723.

Leira. Denne Gaard og GN. 85 maa have sit Navn af den store Bæk, som gaar temmelig nær forbi begge, og som paa sit nedre Løb danner Grændsen mod Bratsberg Sogn. Denne maa altsaa have havt det meget almindelige Navn Leira.

95. Stavne. Udt. *sta'mmne* (ogsaa hørt *stammn'*). — Staffne NRJ. II 184. Staffne 1590. 1624. Stafnne 1626. Stammene 1631. Staffne 1667. Øfre Stafne 1723.

Af stafn m. (Indl. S. 78). Navnet sigter antagelig til den lille Halvø. som her springer frem i en sterk Bugtning af Nidelven; stafn og det deraf afledede stefni findes ogsaa ellers brugt til at betegne sterkt fremspringende Situationer (O. R.). Jfr. Rennebu GN. 31. Denne og de flg. Gaarde i Lade Sogn ligger paa Vestsiden af Nidelven.

96. Havstein. Udt. *hä'vstein'.* — Hafsten NRJ. II 184. Haffsteynæ DN. V 821, 1540. Haffstene, Haffsteine Cap. Haffsten 1559. Haffstienn 1590. Haffsten 1624. Haffsteenn 1626. Haffsteen 1667. Hafsten, Hafsteen og Hafstensoune 1723.

Navnet findes ogsaa i Høland, i Gransherred og i Leksviken, desuden ogsaa brugt som Navn paa Smaaøer og Holmer, deriblandt om en høi Holme i Flatanger. 1ste Led maa vel sættes i Forbindelse med hefja, at løfte, og Navnet er maaske snarest at forklare om en Klippe, som rager op i Høiden, løfter sig i Veiret. Lidt udenfor Gaarden er der en brat Fjeldvæg mod Dalsiden (jfr. Bd. II S. 188). Denne Forklaring er dog usikker.

96, 3. Havsteinaunet. Udt. *hä'vsteinaune.*

97. Munkvold. Udt. *mô'nkvåḻḻ.* — Munckeuoldt 1590 (af Holms Klosters Gods). Munchuold 1624. 1631. Muckuol (!), Munckuold 1626. Munchewold 1667. Munchvold 1723.

Har tilhørt Holms Kloster og har sit Navn deraf (O. R.). Jfr. Opdal GN. 179.

98. Hoem. Udt. *hô'emmen.* — Hoium 1559. Hoienn 1590. Hoyem 1624. 1626. Hojenn 1631. Hoem 1667. 1723.

* H ó e i m r, af Adj. h ó r (h á r), høi, og h e i m r; jfr. Byneset GN. 14. 41.

98, 9. Sørlien. Udt. *sø̈'rlía.*

98, 10. Hoemsaunet. Udt. *hô'emsaune.*

100. Halset. Udt. *ha'ḻḻsḗten.* — Hallesetter NRJ. II 184. Hallesetter 1559. Haldsett 1590. 1624. 1626. 1667. Haldset 1723.

* H a l l a s e t r, vel snarest sms. med Mandsnavnet H a l l i (Personn. i Stedsn. S. 113). Dog kunde det vistnok her ogsaa være muligt at forklare 1ste Led af Adj. h a l l r, heldende; vistnok ligger Gaarden selv temmelig fladt, men strax udenfor er der bratte Bakker. Jfr. Opdal GN. 300.

101. 102. Selsbak. Udt. *sæ'llsbakk.* — Sesbacke 1559. Selsbacke 1590. Selsbach 1624. 1631. 1667. 1723.

Et lignende 1ste Led findes i flere Gaardnavne som Selsaas, Selseng, Selsjord; men det er vist ikke overalt af samme Oprindelse. En Forklaring af s i l n., stilleflydende Strækning i Elv eller Bæk, hvoraf Bygdenavnet Sel og det dermed sms. Selsjord i Vaage maa udledes (Bd. IV, 1 S. 88 f.), synes der her allerede efter Stedsforholdene ikke at kunne være Tale om. Heller ikke kan det være sms. med s e l r m., Sæl, brugt som Mandstilnavn (jfr. Bd. IV, 1 S. 26), da det isaafald nu maatte være udtalt med «tykt» l. Mulig er 1ste Led sterkt forkortet.

103. Ferstad. Udt. *fæ̈'rsta.* — af Færixstadom AB. 33. 118. Ferstadt 1559. 1624. 1631. Fersta 1626. Fersta og Fersta Øuffn 1667. Ferstad og Ferstad Øune 1723.

Navnet findes ogsaa i samme Nutidsform i Nannestad, Os og Inderøen, paa det første Sted i det 14de Aarh. skrevet i F æ r e k s t a d u m. Det skulde altsaa synes at indeholde et Mandsnavn F æ r e k r; men et saadant kjendes ellers ikke, og der er sterke Grunde for at antage, at de Skriftformer, der synes at indeholde det, er fremkomne ved en lydlig Forandring i den senere MA., ved Indskydelse af k foran s og ved en dermed sammenhængende Forandring af Vokalen i 2den Stavelse. Hvorledes ellers dette Navn skal forklares, er ganske usikkert (Bd. II S. 394, jfr. 206. Personn. i Stedsn. S. 22. 78).

103, 2. Uglen. Udt. *u'ggla,* Dat. *u'ggel'n.* — Vglenn 1559. 1590. 1624. 1626. Yglen 1667. 1723.

Ligger ved den Elv, som løber ud fra Tyvandet. Dette Gaardnavn pleier ellers vistnok overalt at være opr. Elvenavn, og der skulde derfor være Grund til at tro, at ogsaa her Navnet egentlig tilhørte Elven. Her er dog, som ved det flg. GN. oplyst, adskilligt, som taler for, at Elven har havt et andet Navn.

104. Kystad. Udt. *ky̰'ssta.* — i Thjodzstadhom AB. 6 (jfr. Þjóðmýrar Fornm. s. VIII 89). Tiøstad NRJ. II 185. Kyostadh, Tyostad Cap. Kiopstadt 1559. Kiodstadt 1590. Kiostad 1624. Kioennsta 1626. Kiostad 1667. 1723.

Den AB. 6 uden Angivelse af Beliggenhed nævnte Gaard maa være denne, hvilket ogsaa støttes ved de ældste Skriftformer fra 16de Aarh. 1ste Led er vistnok et Elvenavn, hvortil der dog ikke ellers findes noget Spor. Dog nævnes et Þjodstadarnd i RB. under Helgen Kirke i Hollen, og Tjørstad i Eid Nfj. skrives i BK. 17 to Gange i Þioðstoðum; jfr. ogsaa det i RB. nævnte Þióðastaðir i Lier. Elven østenfor Gaarden kommer fra Tyvandet (udt. Kjy-), hvori man maa have samme Stamme (O. R.). Efter denne Opfatning maa Elvens gamle Navn have været *Þjóð og Gaarden opr. have hedet Þjóðarstaðir. Mod denne Forklaring kunde synes at tale dels, at Elven, som bemærket under GN. 103,2, kunde antages at have hedet Ugla, hvilket jo dog kunde være et yngre Navn, som havde afløst det ældste, dels at det ialfald efter Gaardens nuværende Beliggenhed synes naturligere, at den havde faaet sit Navn af den vestenfor Gaarden flydende Elv.

104, 2. Stavset. Udt. *stä'vsæ̈ten.* — Staffsett 1667. Stafset og Stafsetoune 1723.

Navnet findes ellers kun i Hjørundfjord og Frosten. 1ste Led er stafr m. (Indl. S. 78), her sandsynlig at opfatte i Betydning af langt fremstikkende Halvø eller Nes. Gaarden ligger paa et sterkt affaldende Nes mellem Leirelven og den fra Liavandet kommende Elv.

105. Brandhaugen. Udt. *bra'nnhaujen.* — Brandhougen 1667. Brandhoug 1723.

1ste Led er brandr m., her vel at forstaa om Rydning af Jorden ved Brænding (Indl. S. 45).

106. Frøset. Udt. *frø̈'sæ̈ten.* — Frøesett 1624. 1626. 1631. Frøsett 1667. Frøset 1723.

Det er vel tvivlsomt, om man her har en Sms. med Gudenavnet, da Gaarden ligger afsides oppe i Aasen. Den ligger ved en Bæk, som falder ud i Leirelven (O. R.).

107. Halsetaunet. Udt. *ha'llsetaune.* — Hallsett Øuffn 1667. Haldsetøffne 1723.

Jfr. GN. 100.

108. Vaadan. Udt. *vä'ddan* [skal ogsaa udtales *vä'ddän*]. — Waaden 1667. 1723.

Af et opr. * Viðar (Viðir), Flt. af viðr m., Skov. Den nuv. Form er opstaaet ved Ligedannelse af Vokalerne. Jfr. Hølandet under «Forsvundne Navne».

109. Solem. Udt. *sō'lemmen.* — Solum 1667. Sollum 1723.

Se GN. 34 og Bjugn GN. 23. Ligger afsides som mange Gaarde, der bærer dette Navn.

110. Lian. Udt. *lī'an.* — Liid 1626.

BRATSBERG SOGN.

Sognets Navn: Bratsberg, se GN. 119.

Annexkirken, som før stod paa Gaarden Bratsberg, er nu flyttet til Kvaal. Den nævnes OE. 72 og i Reformatsen.

Gaardenes Navne: **111. Kvam.** Udt. *kvá'mmen.* — Quam 1559. 1590. 1624. Quamb 1626. 1667. Quam 1723.

*Hvammr m., kort Dal eller Sænkning, omgiven af Høider (Indl. S. 57), i Dagligformen nu med tilføiet Artikel i Hankjøn.

112. Bjørken. Udt. *bjø'rka,* Dat. *-kånn.* — af Biorko AB. 32. Berke NRJ. II 183. Biørke OE. 69. Birckenn 1559. Biørckenn 1590. Bierckenn 1624. 1631. Bierchen 1667. Bierken 1723.

Bjarka, sandsynlig her som almindelig opr. Elvenavn; der er en Bæk noget nordenfor Gaarden.

113. Lien. Udt. *lí'a.* — af Liidh AB. 33. 41. 120. Lydh NRJ. II 183. Liidt 1559. 1590. Lid 1626. Lien 1667. 1723.

114. Gisvaal. Udt. *ji'ssvålann.* — Getwold NRJ. II 184. Gedsuoldt 1559. Gisuoldt 1590. 1624. Gisuolld 1626. Giswold 1667. Gisvold 1723.

Er vel samme Navn som Orkedalen GN. 31; jfr. Personn. i Stedsn. S. 87. Det findes ogsaa i Hole i Formen Gjesval.

115. Eklespandet. Kaldes *spa'nne.*

Se GN. 1, 4.

116. Ekle. Udt. *æ'kle.* — af Eiklidhe AB. 119. Ekelydh NRJ. II 184. Eyckledt Cap. Eckliidt 1559. Eckle 1590. 1624. 1631. Echle 1626. 1667. Eckla, Ekle, Echle 1723.

Se Orkedalen GN. 42. Gaarden ligger nær ved Nidelven.

116, 7. Eklesbakken. Udt. *æ'klesbakkinn,* kaldes ogsaa *ba'kkinn.*

116, 8. Eklestrøen. Udt. *æ'klestrøa.*

117. Randli. Udt. *ra'nnlia.* — Runalijd AB. 32. Ranlyd NRJ. II 184. Ranalijd Cap.. Randi (!) 1559. Ranglidt 1590. Randlid 1624. 1631. Randlij 1626. Randli 1667. Randlie 1723.

Runalið. 1ste Led er sandsynlig runi m., Nedstyrtning; Navnet maa da sigte til et Skred eller Jordfald. Gaarden ligger i en temmelig brat Li ved Nidelven. Jfr. Raanaas i Nes Rom. (Bd. II S. 361).

119. Bratsberg. Udt. *bra'ssbĕr.* — Brotzbergh NRJ. II 184. Brasberg Kirke OE. 72. Bradtzberg 1559. Bradtzberig 1590. Brasberig 1624. Bratzberg 1626. Brasberig 1667. Bradtsberg 1723.

Et besynderligt Navn, som man ogsaa har i Gjerpen og desuden paa nogle andre Steder (Hegre og Gildeskaal), hvor det maaske kan skrive sig fra Opkaldelse. Det naturligste er vel at tænke sig et Fjeldnavn «Bratten» (Brattrinn) som 1ste Led (O. R., jfr. Personn. i Stedsn. S. 51). Gaarden ligger under en brat Fjeldkol.

119, 3. Bratsbergøien. Udt. *bra'ssbĕrøia.*

Ligger paa en Flade nede ved Nidelven.

120. Sætran. Udt. *sæ'trann.* — Settre NRJ. II 184. Setter 1559. 1590. 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Af setr n., Bosted, Opholdssted (Indl. S. 74).

121. Kvaal. Udt. *kvål.* — Qwoll NRJ. II 184. Qwaal Cap. Quolle 1559. Quall 1590. Qualle 1624. 1626. 1631. Quall 1667. Qvaale 1723.

Af hváll m., isoleret, rundagtig Høide (Indl. S. 57); dette passer ganske til Gaardens Beliggenhed.

122. Røstad. Udt. *rǿsta.* — Restad NRJ. II 184. Rødtstadt 1559. Rystadt 1590. Røstad 1624. Røesta 1626. 1667. Røstad 1723.

Se GN. 36.

123. Bruraak. Udt. *brū̀råk* (andre: *-åken*). — a Bruaracre DN. XIII 1, c. 1200. af Bruarakre AB. 33. Brwagher NRJ. II 184. Brwacker Cap. Brurock 1559. Bruager 1590. Bruroch 1667. 1723.

Brúarakr, hvori 1ste Led er Gen. af brú f., Bro. Gaarden ligger mellem to Bække, hvorover Veien mellem Bratsberg Kirke og Jonsvandet gaar.

124. Leiraakersletten. Kaldes *lei'råkeren.* — Lerager 1590. Leerager 1624. 1626. Leeragger 1667. Leragersletten 1723 (da øde).

Det opr. Navn er vel *Leirakr; Tillægget -sletten maa det have faaet paa en Tid, da Gaarden laa øde og brugtes som Slaatteland, idet dette maa afledes af Slætt f. = sláttr m., Slaatteng (Indl. S. 76).

125. Digre. Udt. *dì'gre.* — a Digrini Fornm. s. VIII 35. af Digrene AB. 33. Devren NRJ. II 184. Dygern, Dygrenn 1559. Digre 1590. 1626. 1667. 1723.

Digrin, en Sms. af Adj. digr og vin, se Singsaas GN. 15.

126. Raaen. Udt. *rå'a,* Dat. *rå'en.* — Raa 1624. 1626. Raaenn 1631. Raaen 1667. 1723.

Af rá f., Vraa, afsidesliggende Sted (Indl. S. 69).

127. Fjermstad. Udt. *fjæ̀rmsta.* — Fiermestad NRJ. II 184. Fieringstad 1559. Fierumstadt 1590. Fierumbstad 1667. Fierumstad 1723.

*Fjarmarstaðir. 1ste Led maa indeholde et Elvenavn Fjǫrm, Gen. Fjarmar, som ogsaa anføres blandt Elvenavne i Sn. Edda. Det staar maaske i Forbindelse med det efter Ross i flere Bygdemaal brugte Verbum fjarma, fare hastigt, ubesindigt afsted. Andre Gaardnavne, som maa indeholde det samme Elvenavn, er Fjermestad i Time paa Jæderen (i 14de Aarh. skr. Fjarmastadir), Fjermedal i Bjerkreim, Fjermedal i Vegusdal. Fjermedal og Fjermeros i Iveland. De 3 sidste Navne er især oplysende, fordi Gaardene ligger ved den samme lille Elv, den sidste nær dens Udløb i et Vand (Thj. VSS. 1891 S. 177 f.). Gaarden ligger ved en Bæk, som har Afløb til den Elv, der gaar ud i Nidelven paa Grændsen mellem Bratsberg og Klæbu.

128. Leiraas. Udt. *lei'råsen.* — Lyderass NRJ. II 183. Lyraas OE. 69. Lyraass 1559. Liiraass, Lyraass 1590. Leeraas 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Formerne fra 16de Aarh. er besynderlige som Forvanskninger af et saa forstaaeligt Navn som Leiraas; men desuagtet kan der neppe være Tvivl om, at dette er det oprindelige Navn. Man kunde formode, at 1ste Led indeholder et Navn Leira paa den Bæk, som gaar nordenfor Gaarden.

129. Rosmo. Udt. *rå'ssmô'n.* — af Rossamo AB. 33. Rossmou 1590. Rosmoe 1624. 1626. 1631. 1667. 1723.

Rossamór, hvori 1ste Led er Gen. Flt. af ross n., Hest. Navnet maa betegne Stedet som en gammel Havnegang for Heste. Det findes ogsaa i Børsen GN. 42.

130. Reinaas. Udt. *rei'nåsen.* — Reinaas 1667. 1723.

Navnet findes ogsaa i Aasen og i Trondenes. O. R. formoder, at 1ste Led indeholder et Elvenavn Røyna, dannet af Træнavnet raun. Denne Formodning kunde støttes ved Navnet Reinbjør i Overhallen, som i 16de Aarh. skrives Røneberg. Imidlertid er ogsaa Reina et hyppigt Elvenavn, som ogsaa forekommer paa disse Kanter.

131. Greistad. Udt. *grei'ssta.* — Grestad 1624. 1626. Gredstad 1631. 1667. Greistad 1723 (da Slaatteng).

Maa vel kunne være *Greipsstaðir, sms. med Mandsnavnet Greipr, uagtet p-Lyden ellers ikke pleier at forsvinde i Sammensætninger med dette Navn (O. R., jfr. Personn. i Stedsn. S. 93).

132. Sim. Udt. *sí'men.* — Seem Cap. Simenn 1590. Sim 1624. Siemb 1626. Siemme 1631. Simen 1667. Siimen 1723.

Se Børseskognen GN. 9. Gaarden ligger ved Jonsvandet.

133. Moen. Udt. *mô'n.* — Maw 1559. Mouenn 1590. Moe 1624. 1626. 1667. 1723.

134. Engelsaas. Udt. *æ'ngelsåsen.* — af Eingisaase AB. 33. Ingilsaass 1590. Engelsaas 1667. 1723.

*Ingjaldsáss, sms. med Mandsnavnet Ingjaldr, som nu i Stedsnavne jevnlig er gaaet over til Engel (Personn. i Stedsn. S. 144; jfr. Opdal GN. 228). Formen i AB. skyldes naturligvis en Feilskrift eller Feilhørsel, men kan vel gjælde som Vidnesbyrd om, at Udtalen allerede da har lignet den nuværende (O. R.).

135. Almandaunet. Udt. *æ'lmannaune.* — Alminding 1590. Almindøun 1624. Almunøen 1626. Allmandøffuenn 1631. Almunøun 1667. Almandsoune, Aldmandsoune 1723.

Ligger paa en næsten omflydt Halvø i Jonsvandet; denne har vel engang været Almenning.

136. Løkstad. Udt. *lø'kksta.* — Løchsta Øffn 1667.

Navnet er mulig af temmelig sen Oprindelse; det findes ellers kun i Bardo.

137. Digresaunet. Udt. *dí'gresaune.*

Jfr. GN. 125.

138. Espaas. Udt. *æ'sspåsen.* — Espaas 1590. 1624. 1626. 1667. 1723 (da øde).

Se Orkedalen GN. 70.

139, 1. Lilleviken. Kaldes *ví'ka.*

Dette og de flg. Brug under dette GN. er Rydningspladse i Haukaas Almenning, vel alle ryddede i temmelig sen Tid.

139, 2. Espaaskleven. Udt. *æ'sspåskleiva.*

139, 3. Nonsaasen. Udt. *nô'nsåsen.*

Findes ofte som Navn paa Høider ligesom Nonsfjeld og det overordentlig hyppige Nonshaugen o. fl. af nón n., Midten af Eftermiddagen, omkr. Kl. 3. Derved betegnes Høider, hvorover Solen staar ved Nonstid, seet fra et bestemt Standpunkt; jfr. Nonstad m., Punkt, hvori Solen staar ved Non (Aasen).

139, 4. Breiviken. Udt. *brei`vika.*

139, 8. Brandseggen. Udt. *bra'nnsæjja.*

Kan være sms. med Brand m., Brand, Brænding (oldn. brandr) eller med Mandsnavnet Brand, som kan paavises at være brugt endnu i det 18de Aarh. (Aasen, Navnebog S. 12).

139, 9. Valsettangen. Udt. *vä`lsettangen.*

Ligger ved den søndre Bred af Jonsvandet, og Navnet maa være sms. med Gaardnavnet Valset, GN. 31.

139, 10. Spillerbakken. Udt. *spi'llerbakkann.*

Hermed kan sammenlignes Spillerjordet i Gol; 1ste Led maa vel staa i Forbindelse med Spildra f., Spildre, tynd, smekker Fjæl, hvoraf vel ogsaa Spildra som Navn paa Skjær kommer.

141. Hammer. Udt. *ha'mmer.*

Ligger indenfor en i Jonsvandet fremstikkende Halvø, paa hvilken der hæver sig en isoleret Fjeldhammer. Jfr. Buviken GN. 2.

142. Haukaas. Udt. *hau`kåsen.* — Huchaas 1667. 1723.

Se Meldalen GN. 186.

143. Jervan øvre. Udt. *jæ`rvan.*

Se GN. 33.

FORSVUNDNE NAVNE.

Flere af disse Navne kan vistnok tilhøre Malvik Herred, som før hørte under Strinden.

af Øfstabø AB. 31.

af Grænbø AB. 31. Granby i Mjwlwiik a Strind AB. 42.

Man kunde gjette, at Mjwlwiik er Feil for Mjwlnu-, af mjulna f., Mølle, Kvern, og at Navnet betegner en Vik af Fjorden til Forskjel fra Saksvik. Man kunde da snarest tænke paa den ved Ranem indgaaende Vik, hvor der er en Fos i Elven lige ved Fjorden.

af Finnaselin AB. 31.

Man kunde formode, at Navnet staar i nogen Forbindelse med Vasseljen Malvik GN. 27.

Vatzliid AB. 32. Vatzliid 1631. Waslin 1667. Gaaet ind under Vikeraunet, se ved GN. 38.

af Ridastadom AB. 31.

Det er ikke let at afgjøre, om dette enten er et ældre Navn for GN. 36 eller GN. 122 eller mulig betegner en tredie Gaard, se GN. 36.

af Hornulfstadom AB. 31.

Et vistnok enestaaende Navn, der synes at være sms. med et Mandsnavn Hornulfr, som neppe heller er kjendt andenstedsfra. Gaarden sees af Jordebogen at have udgjort mindst to Brug.

af Haughe AB. 32.

Kunde mulig være GN. 46.

af Korkabudhom AB. 32.

Korkabúðir. Gaarden synes at have ligget i Nærheden af Nidelven i Opstrinden eller Bratsberg. Fritzner forklarer 1ste Led af det sjeldne Ord korki m., Havre; S. Bugge mener, at det snarere er Korke m., Stenlav (se Aasen), som i sin Tid har været en Handelsvare.

Hesteing AB. 32.

Sees at have ligget i Nærheden af Leirfossen. Hesteng maa vel opfattes i samme Betydning som Hestvold om et Sted, som tidligere har været Havnegang for Heste.

Kot Fornm. s. VIII 89. af Kotom AB. 32.

Gaarden kan af Sverres Saga sees at have ligget ved Nidelven, sandsynlig etsteds i Nærheden af den nuv. Tilder Bro. Om Navnet jfr. Melhus GN. 24.

af Einangrom AB. 32.

Einangrar. Findes ikke sjelden som Stedsnavn, mest i Ent. Einang og Einangen. Det maa tages i den Betydning, som Ordet af Aasen opgives endnu at have i Lofoten: Bjergpas, dyb Tverdal (Bd. IV, 1 S. 89).

af Beinflattom AB. 33.

af Brekko AB. 33.

Man kundè gjette, at det er samme Navn som Kastbrekken GN. 87.

af Hegi AB. 33.

Navnet maa vist være feilskrevet i Jordebogen.

a Stocáse DN. XIII 1, c. 1200. af Stokkaase AB. 33.

Stokkáss, har ligget ved Stokkan GN. 42.

Skusas, Skysas Fornm. s. IX 25. Skyaas AB. 33 (lagt til Bakke; jfr. Munch d 494, hvor det urigtigt siges at være = «Lillegaarden»).

Hæringha (Nom.?) AB. 121.

Hæringen nævnes som en Engslætte i Søndre Fron 1723 (Bd. IV, 1 S. 122).

Tungen Ødegaard i Stenberget Cap.

Er Gaarden Tungen i Trondhjems Bymark paa Byaasen. Den ligger paa en indsmalnende Høideryg mellem to sammenløbende Bække. Jfr. Stadsbygden GN. 17.

Ffladtaas Cap. (maaske Flataas i Leinstranden, GN. 37, som ligger lige ved Grændsen af Strinden).

Mychlebostadt Cap.

*Miklibólstaðr, af Adj. mikill, stor, og bólstaðr m., Bosted, Gaard (Indl. S. 44), et i de vestlige og nordlige Dele af Landet hyppigt Gaardnavn; er mulig et ældre Navn paa en af Gaardene Bostad Malvik GN. 25.

Hyllestad 1559.

Kunde tænkes at være en Forvanskning af Halstad Malvik GN. 49.

Tanem 1559 (Gaardene af dette Navn i Klæbu?).

Eckrim 1559. Eckerenn 1590. Echrann 1626. Echren 1667 (gaaet ind under Belbuen).

Af ekra f., dyrket Eng.

Skafferbo 1590.

Offuirløsse 1590.

Quolle 1559 (paa Byaasen).

Bispeng 1590. Bespenng 1626.

Sundlj 1626.

Fischenæs 1667.

Aasen 1723 (øde).

NEDLAGTE KIRKER.

Paa Teslien (GN. 19) byggede Gaardens Eier Stiftamtmand Hans Kaas lidt før 1700 en Kirke, som meget snart blev opgivet efter hans Død 1700 (Kraft V 607).

Forskjellig herfra er den Kirke paa Nervik (jfr. GN. 20), som omtales af Klüwer S. 44. Det er vist denne, Schøning sigter til (III 13), idet han beretter, at der ved Vik staar 2 Bautastene, tæt ved hinanden, og at dette Sted kaldes Kirkleet, samt at det fortaltes, at der her havde været Indgang til en Kirkegaard.

Tvivlsom er vel Schønings Beretning (IV 185), at en Kirke skal fordum have staaet paa Bromset.

38.

MALVIK HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Malvik, se GN. 8.

Kirken nævnes OE. 72 og i Reformatsen; den var Annexkirke under Strinden indtil 1896, da den blev Hovedkirke i det udskilte Malvik Præstegjeld.

Gaardenes Navne: **1. 2. Saksvik.** Udt. *sa'kksvíka.* — Jfr. Saxi or Vík Fornm. s. VII 63. Saxuiik DN. II 286, 1359. Saxwik AB. 33. Saxawigh NRJ. II 182. Saxewijck Cap. Saxwick DN. VI 794, 1545. Saxuigenn 1559. Saxuig 1590. 1626. 1631. Saxwigen 1667. Saxvig 1723.

Der synes intet at kunne være til Hinder for, at den almindelige Forklaring er rigtig, at Navnet er sms. med Mandsnavnet Saxi, som bares af den i Magnus Barfots S. nævnte Eier af Gaarden i det 11te Aarh., Saxi í Vík (O. R.).

2, 2. Saksvikrydningen. Udt. *sa'kksvikrønninnen.*

3, 2. Vikaunet. Udt. *vi'kaune.*

4. 5. Vikhammer. Udt. *vi'khåmåren.* — Vikhamer NRJ. II 182. Wijckhammar Cap. Wichammer 1559. Wiighafnir 1590. Wighammer 1624. 1626. 1667. 1723.

Ligger ved den samme Vik som GN. 1 og har Navn efter den; sidste Led har Hensyn til en Fjeldhammer nær Gaarden.

6. Naustan. Udt. *nau'stan,* Dat. *-ståm.* — Nøste 1559. Nøust 1590. Nødstad 1624. Nødsta 1626. Nystum 1667. Nøstum 1723.

Se Børsen GN. 7. At Gaarden nu ligger et Stykke oppe i Lien, kan ikke tillægges nogen Betydning med Hensyn til Navnet, da den kan være flyttet.

7. Haugan. Udt. *hau'gan.* — af Haughom AB. 32. Hoge NRJ. II 182. Hoffue 1559. Houge 1590. Hougen 1667. Hougum 1723.

Haugar, Flt. af haugr m., Haug, Høide (Indl. S. 53).

8—10. Malvik. Udt. *mæ'lvika.* — Manuik AB. 31. Mallenwigh, Mallewigh NRJ. II 182. 185. Manwick Kirke OE. 72. Manuich Cap. Maluigh 1559. Malluig 1590. Maluig 1624. 1626. Malwig 1667. Malvig 1723.

Der kan efter de bedste Kilders Vidnesbyrd ikke være Tvivl om, at Manvík er Navnets gamle Form; men Overgangen af n til l er enestaaende. Manvik findes ogsaa i Brunlanes, hvor det har beholdt den gamle Form; Mandviken i Sundalen er kanske et forskjelligt Navn. 1ste Led kunde maaske være mann n., Træl, eller efter Prof. Bugges Mening snarere mǫn f., i Betydning af Aasryg (se Ross under Maan).

8, 3. Malviksanden. Udt. *mæ'lviksånn.*

11. 12. Torp. Udt. *tårp.* — i Thorpe AB. 8. [af øfra Manuik er nu heiter Thorp AB. 31]. Torp NRJ. II 182. OE. 69. Torpp DN. V 801, 1536. Torp 1590. 1667. 1723.

Þorp n., se Indl. S. 82. I det Trondhjemske findes Navnet nu kun her, men har tidligere ogsaa været Navn paa en Gaard i Børsen (se S. 312). Efter det anførte Sted i AB. synes den ene af Gaardene Torp før at have hedet Manvik.

13. 14. Forbord. Udt. *fa'rrbólan.* — Forbord (Akk.) AB. 31 s. Forbole NRJ. II 182. Forbordt, Forbole 1559. Forbur 1590. Farbordt 1624. Foerbord, Forbord 1626. Foerboell 1631. Farbord 1667. Forbord 1723.

Navnet findes foruden her i Nedre Stjørdalen, hvor det nu udtales Førrbolan og i AB. 34 skrives af Forbordhom og Fornm. s. VII 29. hvor vel ogsaa snarest den Gaard menes, a Forborða. Efter det sidste Sted skulde Navnets opr. Form have været Forborði m., medens ved Siden deraf eller noget senere ogsaa en Flertalsform Forborðar har været brugt. Navnet maa vel forklares af borð n., i Betydningen Kant, Rand. altsaa: et Sted, der ligger som en Kant, Bord foran noget, navnlig foran et høiere Fjeld. Denne Forklaring synes at passe godt til Beliggenheden. Det kan sammenlignes med Navnet Forberg, der maa forstaaes om et foran større Høider liggende fladt Bjerg (Thj. VSS. 1882 S. 36, 1891 S. 178).

15. Fjølstad. Udt. *fjø'lsta* (*ø* nærmer sig til *æ*). — af Fielastadom AB. 31. Fielstad NRJ. II 182. Fielstad 1559. Fieldsta 1590. 1624. Fielsta 1626. Fiellstad 1631. Fielstad 1667. Fiølstad 1723.

Maa være samme Navn som Fjælstad i Gjerdrum (Fielastadh c. 1400) og Fjølstad i Ringsaker (a Fiælastadhum 1395) og ligesom disse antagelig i 1ste Led indeholde Gen. af Elvenavnet Fjǫl, opr. Form altsaa: *Fjalarstaðir. Der er ogsaa her en Bæk i Nærheden af Gaarden. Det samme Elvenavn synes man ogsaa at have i Fjalestad i Nissedal, Fjølestad i Gloppen og Fjælestad i Hornnes. (Bd. II S. 298. III S. 32).

16—19. Leistad. Udt. *lei'ssta.* — af Leidhestadom AB. 31. Leestad NRJ. II 182. Leuestad OE. 69. Ledstadt, Lestadt 1559. Læstadt 1590. Lestad 1624. Leesta, Leersta 1626. Leystad, Leigstad 1631. Leystad 1667. Leistad 1723.

Vel opr. Leiðulfsstaðir, sms. med Mandsnavnet Leiðulfr, som var almindeligt i Fortiden og ogsaa i senere Tider har været i Brug (Personn. i Stedsn. S. 173).

16, 2. Fevolden. Udt. *fê'vål̦l̦en.*

1ste Led er fé n., Fæ.

21. Aunet. Udt. *au'ne.*

22. 23. Bjørnstad. Udt. *bjø'nnsta.* — af Biernastadom, Biennastadom AB. 31. 32. Biørnestad NRJ. II 182. Biørnestade OE. 69. Biørnstadh, Biørnestadh Cap. Biørnnstadt 1590. Biørnstad 1624. Biørnsta 1626. Biørnstad 1667. Biørnstad, Biønstad 1723.

* Bjarnarstaðir eller Bjarnastaðir, sms. med et af Mandsnavnene Bjǫrn eller Bjarni. Hvilken af Formerne der er den oprindelige, lader sig ikke afgjøre, da r jevnlig er afslidt i Mellemledet allerede i det 15de Aarh. (Personn. i Stedsn. S. 44).

24. Kvegjerdet. Udt. *kvê'jale.* — af Huargerde AB. 32. Querregere 1559. Quattgierdt 1590. Quatgier 1624. Quadgier 1626. Quegierdt 1631. Quiegierd 1667. Qvigierd 1723.

Det synes at maatte være denne Gaard, som i AB. kaldes Huargerde, i 1559 Querregere og senere Quat- og Quad-. Men det er vanskeligt at sige, hvorledes disse Former kan stemme indbyrdes og med den nuv. Form, og hvorledes Navnet skal forklares. Quadgier nævnes som Gaard i Orkedalen ved 1631 (O. R., jfr. S. 148).

25. Bostad. Udt. *bồ'stă'n.* — Bostad NRJ. II 182. Bostadt 1559. 1590. Boestad 1667. Bogstad 1723.

Navnet findes, udt. som her, ogsaa i Klæbu og ligger vel ogsaa i Bostadhyllen i Beitstaden. Udt. med langt o har man det i S. Odalen og i Tolgen; dette formodes Bd. III S. 186 at kunne være et gammelt Bosastaðir, sms. med Mandsnavnet Bosi. Det nordenfjeldske Navn turde det være vel saa rimeligt at forklare af bólstaðr m., Bosted, Gaard, der som sidste Led i Sammensætninger stadig mister sit l (Indl. S. 44). En Støtte for denne Forklaring kunde ogsaa findes i den i Jordebogen fra c. 1540 nævnte Gaard Mycklebostadt, der med adskillig Rimelighed kan formodes at være en Del af denne Gaard (se Strinden under «Forsvundne Navne»).

26. Bromset. Udt. *brồ'mmsẽten.* — Brommesetter NRJ. II 182. Brimßetther 1559. Bromsett 1590. Brumsett 1626. 1667. Bromset 1723.

Der er her ingen Antydning i de ældre Former til, at m skulde være opstaaet af n saaledes som ved Bromstad i Strinden, GN. 13. Dette kan dog ikke være afgjørende, da Overgangen kunde være indtraadt allerede i det 16de Aarh. Navnet er derfor ogsaa Personn. i Stedsn. S. 53 opført blandt Sammensætninger med Mandsnavnet Brúnn (eller Brúni).

27. Vasseljen. Udt. *vă'ssælja,* Dat. *-jånn̦.* — Warsliенn, Wadtzhelle 1590. Waslj 1626. Waslien 1667. Waselien 1723.

Kan sammenstilles med Undseljen (udt. Unnsellja) i Leksviken; begge har Form af svagt bøiede Hunkjønsord og kan formodes egentlig at være Elvenavne. Vasselen i Strømsneset (i Watsele AB., ligger ved et Vand) er vel samme Navn som Vassel i Jondal og i Hosanger, kun med den i Nordmør ikke ualmindelige Tilføielse af Hankjønsartikelen (O. R.).

28. Aasum. Kaldes *å'sjale.* — Aaß 1667. Aasum, Aassum 1723.

Dat. Flt. af á s s m., Aas. Gaarden ligger i Heldingen af Solemsaasen, som har Navn efter Strinden GN. 34. Jfr. ogsaa Søraasen Strinden GN. 34, 5.

29. Stokdal. Udt. *stå'kkdalen.* — Stockdall 1590. 1624. 1631. Stoghendall 1626. Stochdahl 1667. Stochdal 1723.

1ste Led kan mulig indeholde et Elvenavn. Stokkaa findes ogsaa andensteds brugt som saadant. Gaarden ligger ved en Bæk, som rinder til Jonsvandet.

30. Kuset. Udt. *kú'sèten.* — Quoȝetther 1559. Kuȝettir 1590. Kusett 1624. 1631. Kuset 1626. Kuȝett 1667. Kuuset 1723.

1ste Led kunde være k ú a, Gen. Flt. af k ý r f., Ko; men denne Forklaring kan dog ikke ansees som sikker. Navnet findes neppe andensteds.

31. Øidal. Udt. *øi'dalen.* — Øydahl 1667. Øydal 1723

Der ligger 3 Øer i Jonsvandet udenfor Gaarden; Navnet sigter rimeligvis dertil.

31, 3. Øidalsviken. Kaldes *ví'ka.*

31, 5. Brottan. Udt. *brå'ttan.*

Best. Flt. af b r o t i m., opbrudt Stykke Land. Navnet forekommer yderst sjelden nordenfjelds (Indl. S. 45).

32. Jervan øvre nordre. Udt. *jæ̀'rvan.* — Offuer Jerff 1626. Gierffuen 1667. Over Jerven 1723.

Se Strinden GN. 33 og 143.

33. Herjuan. Udt. *hæ̀'rjúan.* — Herri, Horio 1559. Heriou 1590. Herio 1624. Herioe 1626. Hergj, Herrien 1631. Herioen 1667. Herjoe, Herjoen 1723.

Er sandsynlig opr. et Elvenavn H e r eller H e r j a, som man har i Singsaas (nu Herjåa, se S. 231) og i Gaardnavnet Herje i Veø, og hvortil der forøvrigt findes Spor i flere sms. Stedsnavne (saaledes ogsaa forklaret af O. R. i Samlingen af Elvenavne). Navnets nuv. Form synes udgaaet fra en Dat. H e r j u. Gaarden ligger ved en Elv, der kommer fra Herjuvandet og gaar ud i Fjorden nær Vikhammer.

34. Buaas ytre. Udt. *bú'åsen.* — Buaas 1624. Boeaas 1667. Ytre Buaas 1723.

Jfr. GN. 62. De to Gaarde staar ikke i noget lokalt Forhold til hinanden. 1ste Led er b ú n., Gaard, men ogsaa vel brugt om Kreaturbesætningen paa en Gaard (Indl. S. 46).

35. Hønstad. Udt. *hø'nnstå'n.* — af Hænestade AB. 33 s. Hanestadh NRJ. II 181. Hønestad OE. 69. Hennestadt 1559. Honstadt 1590. Hønnstad 1624. Høensta 1626. Hønstad 1667. 1723.

1ste Led kan antages at være det under Byneset GN. 81 omtalte Elvenavn *H œ n a. Gaarden ligger ved et lidet Vand, som gjennem en Bæk har Afløb til Strindelven. Det kan dog bemærkes, at h œ n a findes brugt som Mandstilnavn, og at det ogsaa som saadant kunde være brugt til Dannelse af et Gaardnavn sms. med - s t a ð i r.

36. Haset. Udt. *hā'sèten.* — Hertteȝetther 1559. Hattȝett 1590. Hadset 1626. 1631. Hadsett 1667. Hadset 1723.

De usikre Vidnesbyrd i de ældre Skriftformer giver intet Holdepunkt for et Forsøg paa at forklare Navnet.

37. Værkland. Udt. *væ'rklanne.* — Vercklandh DN. V 801, 1536. Werckeland 1559. Wercklanndt 1590. Werckland 1624. Verckland 1626. Werchland 1667. 1723.

Navnet findes ogsaa i Lavik i Sogn. 1ste Led maa være verk n., Arbeide (i Navnet i Sogn maaske snarere det ligebetydende virki n.); men det kan være tvivlsomt, hvilken Betydning der skal lægges i denne Sms. Man kunde formode, at det betyder: Land, hvorpaa der er lagt Arbeide, som er frembragt ved Arbeide. Det ligger nær at sammenligne det med det, især i Bratsberg og Nedenes Amter, hyppig forekommende Landsværk, der maaske kan forklares: Arbeide, lagt paa Land, Jord (Bd. IV, 1 S. 82).

37, 2. Værklandshaugen. Udt. *væ'rklannshaujen.*

38. Skjenstad. Udt. *sjæ'nnstā'n.* — Skemstadt 1559. Skiendsta 1590. Schindstad 1631. Schensta 1667. Schenstad 1723.

Er vel samme Navn som Skinstad i Nes Hdm., Ø. Toten og Modum og Skjemstad paa Inderøen. Om Navnets Forklaring se Bd. III S. 51, hvor det antages muligt, at det kan være opr. Skinnastaðir, som et Gaardnavn paa Island skrives i det 13de Aarh., og at 1ste Led kunde være skinni, et ældre Ord med samme eller lignende Betydning som skinnari, m., Garver, Bundtmager, som man har som 1ste Led i flere sms. Stedsnavne.

39. Engan. Udt. *æ'nnan.* — af Eingiom AB. 31. Enge 1559. 1590. Ennge 1626. Engen 1667. 1723.

Engjar, Flt. af eng f, Eng (Indl. S. 49).

40. Vulu. Udt. *vů'lů,* Dat. *vů'len.* — Velogh NRJ. II 181. Wollenn 1559. Wollem 1590. Wollen 1667. Wullum 1723.

Navnet er blevet meget misforstaaet i Skriftformerne. Udtalen viser, at Navnet er et ved Vokalassimilation forandret svagt Hunkjønsord, hvis opr. Form vist har været Vala, som kan paavises som Elvenavn paa flere Steder, i Regelen nu som her udtalt Vulu. Det er utvivlsomt ogsaa her egentlig Elvenavn og maa som saadant have tilhørt den Elv, som kommer fra Vulusjøen, og som paa Kartet kaldes Strindelven.

41. Torpaunet. Udt. *tå'rpaune.* — Torps Øffn 1667. Torpoune 1723.

Er Nabogaard til Torp, GN. 11. 12.

42. Storsandan. Udt. *stō'rsannan.* — af Sandom AB. 31. Sande NRJ. II 181. Sande 1559. 1590. Sannde, Sannd 1626. Sande 1631. 1667. 1723.

Se Børsen GN. 71.

42, 6. Sandviken. Udt. *sa'nnvika.*

43. Midtsandan. Udt. *mi'ttsannan.* — Midt-Sande 1667. Med Sande 1723.

44. Lillesandan. Kaldes *au'ne.* — Lille Sande 1667. Lil Sande 1723.

44, 2. Svedalen. Udt. *svē'dalen.*

1ste Led er svið n., Brænding, svedet Sted (Indl. S. 80).

45. Kinnset. Udt. *ki'nnsēten.* — Kindsetther 1559. Kindßett 1590. Kindset 1626. Kiendsett 1631. Kindsett 1667. Kindset 1723.

Vel opr. Tjarnarsetr af tjǫrn f., Tjern (O. R.). Der ligger et ganske lidet Vand i Nærheden.

46. Stav. Udt. *stāv.* — af Stafue AB. 32. Staff NRJ. II 181. OE. 69. Staff og Sødre Staffuenn Cap. Staff 1559. Stauff 1590. Staff 1626. 1667. Staf 1723.

Stafr, se Leinstranden GN. 53. Ogsaa her bliver det usikkert, til hvilken Eiendommelighed i Stedsforholdene Navnet sigter.

46, 2. Sveberget. Udt. *své'bærje.*

Jfr. GN. 44, 2.

46, 3. Smiskaret. Udt. *smí'skale.*

1ste Led er sandsynlig smiðja f., Smedje; jfr. Leinstranden GN. 32.

47. Roten. Udt. *ró'ta.* — Røeden 1723.

Af Rot f., en Trærod, jfr. Aalen GN. 115.

48. Grønberg. Udt. *grø'nnbærj.* — Grønberig 1667. Grønberg 1723.

Ligger ved en Bæk, som kan formodes at have havt det især søndenfjelds hyppige Elvenavn Grøna.

49. Halstad. Udt. *ha'llsta.* — af Aslastadom AB. 31. Halsta 1667. Halstad 1723.

*Atlastaðir, sms. med Mandsnavnet Atli; i disse Sammensætninger er H nu ofte tilføiet i Udt. (Personn. i Stedsn. S. 21). Gaarden har formodentlig i lang Tid været Underbrug, siden den saa sjelden findes nævnt.

50. Mosanden. Udt. *mó'sånn.*

52. Moen. Udt. *mó'n.* — af Mo AB. 31. Moen 1667. Moe 1723.

Mór m., Mo, Sandslette (Indl. S. 67).

52, 2. Lunden. Udt. *lónn.*

53. Moan. Udt. *mó'an.*

54. 55. Hommelvik. Udt. *hô'mmelvika.* — Vmlewigh NRJ. II 181. Vmleuiick OE. 69. Humleuich 1559. Homilwig 1590. Hommeluig 1624. 1626. 1631. 1667. Hommelvig 1723.

Elven fra Foldsjøen til Fjorden heder Homla, hvoraf Navnet paa den fra Fjorden indgaaende Bugt er dannet, som igjen er gaaet over paa Gaarden. Humla forekommer paa flere Steder som Elvenavn og er desuden bevaret i mange dermed sammensatte Stedsnavne. Det er Ordet Humla f., Humle, Skovbie, og Navnet maa have Hensyn til den summende Brusen af Elven. Om et andet Navn paa Elven eller en Del af den se GN. 68.

56. Haakenstad. Paastodes udt. *hå'gensta.*

Sms. med Mandsnavnet Hákon (Personn. i Stedsn. S. 112). Udt. er vel paavirket af den nuv. Udt. af Mandsnavnet.

57. Karlslyst. Kaldes *hå'séten.* — af Haasetre AB. 32. Hasett 1590. Haasett 1626. 1667. Haaset 1723.

Hásetr, af Adj. hár, høi, og setr n. (Indl. S. 74). Det sidste Led har den Udtaleform -sete, som bl. a. er almindelig i nogle Bygder i søndre Indherred, og har derhos faaet Hankjønsartikelen tillagt. Gaardnavnet er et moderne Navn, der som sædvanlig ikke har trængt igjennem i den daglige Talebrug.

58. Høiby. Udt. *høi'bý'n.* — Hoebye 1624. 1626. Høybye 1631. 1667. 1723.

O R. forklarer Navnet af opr. Heiðarbýr, sms. med heiðr f., Hei (Indl. S. 53), som nu som 1ste Led i Navne ikke sjelden er gaaet over til Høi-. Jfr. Høiby i Ringsaker, Heydheby 1488, Hedeby 1507, Høiby i Grue, Hæidarbø c. 1400 (Bd. III S. 7. 34. 254) og Heibø, udt. Høibø, i Hitterdal, Heidarbø c. 1400. Jfr. ogsaa Selbu GN. 16.

59. Lien. Udt. *lí'a.* — Lien 1667. 1723.

60. Nesvold. Kaldes *næ'sse.* — Næs 1667. Nesvold 1723.

Gaarden ligger paa et Nes, som dannes ved en sterk Bøining af Homla.

60, 2. Nesstranden. Udt. *næ'sstranna.*

62. Buaas indre. Udt. *bú'åsen.* — Bueaas 1626. Buaas 1667. Indre Buaas 1723.

Se GN. 34.

63. Hallen. Udt. *ha'lla*, Dat. *ha'llånn.* — Halden 1667. 1723.

Gaarden ligger paa temmelig fladt Land. Da Navnet er svagt Hunkjønsord, er det sandsynligt, at det egentlig er Elvenavn, og at det tilhører den Bæk, som gaar forbi Gaarden. Dette Navn har man maaske ogsaa i Hallbækken i Klæbu.

64. Fosli. Udt. *få'sslía.* — Fosli 1667. Foslie 1723.

Har ligesom den flg. Gaard sit Navn af en stor Fos i Homla.

65. Fossen. Udt. *få'ssen.* — Fos 1667. Fossen 1723.

66. Eggan. Kaldes *ba'kkinn* — Eggen 1667. 1723.

Se Rennebu GN. 57.

67. Nyhus. Udt. *ný'hus.* — Nyhuus 1667. Nyehuus 1723.

68. Folden. Udt. *få'lla*, Dat. *-len.* — Follen 1667. Folden 1723.

Gaarden ligger ved Hovedelven, Homla, og en større Bæk, som her kommer ud i den fra Øst. Navnet maa være Elvenavn. Da Hovedelven kommer fra Foldsjøen, maa det være denne, som Navnet Fold har tilhørt. Det maa da enten være aldersforskjelligt fra Homla, eller ogsaa maa det sidste Navn opr. være brugt i det nedre, det andet i det øvre Løb (O. R.). Om det oftere forekommende Elvenavn Fold se Aalen GN. 148. Vandet har rimeligvis tidligere havt et af Elvenavnet afledet Navn.

69. Mostadmarken. Udt. *mő'stamarka.*

Navnet er vel egentlig Grændenavn og bruges fremdeles som saadant. Det forudsætter et ældre Gaardnavn Mostad, og dette er ogsaa bevaret i Reformatsen, der omtaler Mostad Kirke. Den maa have ligget ved Foldsjøen, og flere af de nuværende Gaarde er maaske egentlig Parter af den. Det maa være samme Navn som Mostad paa Frosten, og det er vel, enten den eller denne Gaard i Malvik, som menes ved Móðastaðir i Sverres Saga (Unger) S. 139. 142, jfr. a Modestadum DN. V 166, 1349. I Selbu har der ogsaa været en Gaard af samme Navn, Modestader AB. 41. O. R. antager, at 1ste Led i disse Navne ligesom i flere Navne søndenfjelds med samme Forled er móða f., Elv, men anser det dog ogsaa for muligt, at man i enkelte af dem kan have Móða som Egennavn for en Elv eller et Mandsnavn Móði, som dog ikke nu kan paavises brugt (se Bd. I S. 270).

70. Rolstad. Udt. *rå'llsta.* — Roelstad 1667. Rolstad 1723 (øde).

Sandsynlig opr. *Róaldsstaðir, sms. med Mandsnavnet Róaldr (Personn. i Stedsn. S. 205).

70, 1. Bonnaunet. Udt. *bô'nnaune.*

1ste Led kunde tænkes at være et Elvenavn, jfr. Rissen GN. 101, 9; men sandsynligere er det, at det er Mandsnavnet Bonde, som i nyere Tid har været i Brug paa forskjellige Kanter af Landet (Bd. IV, 1 S. 3. Aasen, Navnebog S. 11).

71. Voldaas. Kaldes *rå'ngnåsen.*

Gaardnavnet er sms. med den flg. Gaards Navn, Daglignavnet er dannet af Trænavnet Rogn.

72. Volden. Udt. *vå'llen.* — Wold 1626. 1667. 1723.

73. Viken. Udt. *vi'ka.* — Wiggen 1667. Wiken, Wicken 1723.

Navnet maa sigte til, at den til Foldsjøen gaaende Elv, ved hvilken Gaarden ligger, her gjør en Bøining i sit Løb.

74. Kjønnaas. Udt. *kø'nnåsen.* — Kjønaas 1667. 1723.

Lige nedenfor Gaarden er der et Tjern, hvoraf den har Navnet.

75. Sneisen. Udt. *snei'sen* [paa Stedet hørt: *snei'sa*, Dat. *snei'sen*]. — Sneßen 1624. Snøesenn 1626. Sneeß 1631. Sneßen 1667. Snesen, Sneesen 1723.

Naar Udt. Sneisen er opgivet, maa det vist bero paa en Forvexling med Dativformen, og man kan utvivlsomt gaa ud fra, at Navnet er et sterkt Hunkjønsord. Det maa være Ordet **s n e i s** f., Pind, Stage (Indl. S. 76). Det findes som Gaardnavn ogsaa i Aas (Bd. II S. 66) og i Lødingen. Undertiden findes det ogsaa anvendt som Fjeldnavn (f. Ex. Lurusneisen, Fjeld i Lierne); her kunde man derfor antage, at Navnet sigter til en isoleret, liden Fjeldkol nær Gaarden. Det synes dog ogsaa at maatte være muligt, at Ordet har kunnet være brugt som Elvenavn, ligesom man har Elvenavne, afledede af **s t a f r**, **s t o k k r** og lign. Ord.

77. Snustad. Udt. *snú'stā'n.* — Smodestad (!) 1559. Sundstadt 1590. Sundsta 1626. Sundstad 1667. Snusta 1667. Snustad 1723.

Et enestaaende Navn, som vel er gammelt. De Forvanskninger, det har været udsat for i de ældre Skriftformer, er meget besynderlige. O. R. formoder, at 1ste Led kan hænge sammen med Snuta f., fremstikkende Bjergpynt (jfr. Bd. I S. 42). En anden Mulighed er, at vi her kunde have et oprindeligt Navn paa Elven, som nu har det aabenbart ikke gamle Navn Vennaelven. Der findes et Elvenavn Snudda (i Tolgen), som maaske hænger sammen med Adj. **s n ú ð i g r**, rask, **s n ú ð r** m., Raskhed.

78. Ven. Udt. *væ'nna*, Dat. *vænn.* — Veuenn 1559. Wenn 1590. 1624. 1626. Wehn 1667. Ween, Wenn 1723.

* **V i n** f., se Hevne GN. 96.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Lyseklepp AB. 31 (lagt under Forbord).

Sidste Led er **k l e p p r** m., Klump, Fjeldknat. I Betydning falder vel Navnet sammen med Lysklet i Melhus og Klæbu (Melhus GN. 103).

af Syklastadom AB. 32. Stickelstadt 1559. 1590? (synes at have ligget ved Saksvik).

1ste Led kan maaske sættes i Forbindelse med Folkespr. Sikla f., en liden Bæk.

Se forøvrigt Strinden, «Forsvundne Navne».

NEDLAGTE KIRKER.

Modstad Kirke nævnes i Reformatsen som endnu værende i Brug, men maa være nedlagt ikke længe efter. Det maa være den Mariæ Kirke, liggende ved en af Syge søgt Mariæ Kilde, som efter Kraft V 611 (Schøning IV 186) stod paa Volden i Mostadmarken. Efter de samme Forff. byggedes i 1665 noget nordligere, paa Sneisen, et Kapel for Mostadmarkens Værk, som dog ikke kom i fuldkommen Stand og blæste ned i 1685 (Schøning IV 187 siger, at det paa Grund af Indbyggernes Uformuenhed ei blev indredet eller kom i ret Stand, saa det stod hen og forraadnede). I Schønings Tid var Kapellet ødelagt; men der holdtes 1 Gang om Aaret Tjeneste paa Gaarden Volden, hvor der endnu havdes to store, gamle Messingstager og nogle Skamler fra Kapellet.

39.

KLÆBU HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Klæbu. Udt. *klǽbú*.

Ældre Navneformer: Kleppabú Fornm. s. VIII 89. i Klæppabúi DN. II 250, 1349. i Clæppabu DN. V 420, 1430. Kleppebo AB. 118. Kleppabo AB. 120.

Cleppbo DN. I 710, 1495. Kleeboen NRJ. II 180. Kleboo OE. 61. Klebo OE. 68. Kleebo OE. 159. Clæboenn 1590. Cledboen 1624. Cleboen 1626. Kleboenn 1631. Klæboe 1667.

Kleppabú, hvori 1ste Led er Gen. Flt. af kleppr m., Fjeldknat (Indl. S. 60); Bygden udmærker sig ved en stor Rigdom paa større og mindre Fjeldkoller og Knatter, og dertil sigter ganske vist Navnet. Sidste Led er bú n., som findes brugt i en hel Del sammensatte Bygde- og Grændenavne, og i denne Anvendelse vel maa forstaaes i Betydningen: «beboet Strøg» (Indl. S. 46).

Bœar kirkja i Clæppabu DN. V 420, 1430 = Klæbu Hovedkirke paa By, nu Klæbu Præstegaard, GN. 21. Den DN. IV 151, 1325 nævnte prester i By maa høre hjemme her. Kirken nævnes ogsaa OE. 68.

Gaardenes Navne: **1. Nordset.** Udt. *nó'rsæt*. — Nordtsetther 1559. Norsettir, Norsett 1590. Nordsett 1626. Noerßedt 1631. Nordsett 1667. Nordset 1723.

Udt. synes at vise, at Skrivémaaden Nordset ikke kan være rigtig, da den maatte give Udt. Nol- (med «tykt» l); den giver heller ikke nogen tilfredsstillende Mening. 1ste Led maa være nór n., trangt Sted i Elv, Sund, Fjord eller Indsø, som findes i mange Stedsnavne, især i Sammensætninger med heimr (Indl. S. 69). Navnet maa sigte til den smale Indsnevring af Elvedalen nedenfor Gaarden, medens Elveløbet udvider sig baade ovenfor og nedenfor.

2. Fjærem. Udt. *fjǽ'lmen*, Dat. *-ma* (med en svag Vokallyd efter *l*). — Fjerde NRJ. II 181. Ffierdom Cap. Fierdem 1559. Fierum 1590. 1624. Ferrum 1626. Fierrem 1631. Fierum 1667. 1723.

*Fjarðheimr (eller *Fjarðarheimr), sms. af fjǫrðr, Fjord, ogsaa om Indsøer i et Elveløb (Indl. S. 50), og heimr. Den Tvivl, som Bd. IV,1 S. 195 (ved Fjerdum i Ø. Gausdal) ytres om, hvorvidt Navnet kan have denne Oprindelse, fjernes formentlig ved Kjendskab til Stedsforholdene. Nedenfor Gaarden er der nemlig en indsølignende Udvidelse af Nidelven mellem de trange Løb: Fjærems- og Nordsetfossene, og denne maa uden Tvivl have kunnet betegnes som fjǫrðr. De ældre Skriftformer maa ogsaa idetheletaget siges at støtte denne Forklaring.

2, 3. Svaaen. Udt. *svå'en.*

Navnet findes ogsaa paa enkelte andre Steder, f. Ex. i Førde. Det er vistnok det af Ross, rigtignok kun fra Bergens Stift, anførte Svod f., nøgen, skraanende Klippegrund (O. R.). Samme Navn bruges ogsaa om en Part af GN. 21.

3. Krokan. Udt. *krô'kanņ.* — af Litlakroka AB. 118. Kroge NRJ. II 181. Krocke 1559. Krogum 1590. Krockomb 1626. Krochumb 1631. Krochum 1667. 1723.

Krókar, Flt. af krókr m., Krog, Krumning (Indl. S. 62). Navnet maa sigte til Bøiningen af Elveløbet i Nærheden af Gaarden.

3, 2. Sellesbakken. Udt. *sé'llesbakkinņ.*

4. 5. Osen. Udt. *ô'sen,* Dat. *ô'sa.* — Aass 1590. Oβen 1624. Oss 1626. Osen 1667. Oosen 1723.

*Óss m., Os (Indl. S. 69). Gaarden ligger nær en Bæks Udløb i Nidelven, og Navnet maa have Hensyn dertil.

5, 2. Oshaugen. Udt. *ő'shaujen.*

6. Rydningen. Udt. *rø'nninņen.* — Rønningh 1667. Rønningen 1723.

Af ruðningr m., Rydning, ryddet Land (Indl. S. 72).

6, 2. Nordsetrydningen. Udt. *nő'rsætrønninņen.*

7. Ytteruglen. Udt. *au'ła,* Dat. *au'eln.* — Jfr. GN. 8 og 18. Oghell AB. 120. Oglen NRJ. II 180. Vgle NRJ. II 181. Aule 1559. Vglenn og Sør-Vglenn 1590. Vgel 1624. Vgell 1626. 1631. Vglen 1667. Ytteruglen 1723.

Navnet er vel her som almindelig Elvenavn, og dette maa vel opr. tilhøre den Bæk, som forbi Gaarden gaar ud i den Elv, der danner Grændsen mellem Klæbu og Strinden. Men medens dette oftere forekommende Elvenavn ellers er et svagt Hunkjønsord, Ugla, har man her baade efter Udt. og den ældste Skriftform en sterk Form. Det samme maa være Tilfældet med Uglen i Værdalen, som DN. V 442, 1433 skrives Oghel (Navnet er nu ikke i Brug). Jfr. ogsaa Strinden GN. 103, 2.

8. 9. Storuglen. Udt. *stô'rauła.* — i myckla Oghl DN. II 250, 1349. Storoglen OE. 159. Storuglen 1723.

8, 4. Uglsveet. Udt. *au'łsvée.*

Sidste Led er svið n. (Indl. S. 80).

10. Sneeggen. Udt. *snḗ'jja,* Dat. *-jen.* — Snøenn, Snøegh 1590. Sneegen 1624. Sneegh 1626. Sneeggen 1631. Sne Eggen 1667. 1723 (da øde).

1ste Led maa være snær (snjór) m., Sne. Kan sammenlignes med de oftere forekommende Navne Sneaas og Snemyren. Jfr. ogsaa Snetoen

Orkedalen GN. 68, samt Sms. af snær (snjór) med vin, se Meldalen GN. 131.

11. Stavlund. Udt. *stă'vlônna*, Dat. *-lônn*. — Stafflen 1559. Stafflundt 1590. 1624. Stafflen 1631. Stafflund 16[illegible]6. 1667. Staflund 1723.

Som Udt. viser, er det Hunkjønsord og er vistnok en Dannelse med -und, som opr. har været Elvenavn; Gaarden ligger ved en Bæk. Samme Navn findes i Værdalen, hvor det egentlig kan tilhøre den Elv, som nu kaldes Kvamselven, og samme Stamme har man vel ogsaa i Stavlum i Øvre Eker og i det paa Detailkartet opførte Stavlundstøen i Norderhov (O. R.). Maaske har man ogsaa samme Stamme i Stavlo i Skogn, der vel ikke kan være en Sms. mod ló, da det i 1336 (DN. V 96) skrives i Staghla, men rigtignok 1345 (DN. II 227) i Staghlo. I dette Navn synes vl at være opstaaet af gl, og det turde derfor maaske ikke være for dristigt at sætte alle disse Navne i Forbindelse med stagl m., Steile, Pæl, jfr. Stagle m. = Staur hos Ross, som kunde passe til Dannelse af et Elvenavn ligesaa vel som stafr, geisli, spjót o. fl.

12. Bostad. Udt. *bô'sta*. — Berstad (!) NRJ. II 180. Bostad OE. 61. Bostat, Bogsta Cap. Bostadt 1559. 1590. Bogstad 1624. 1667. 1723.

Se Malvik GN. 25.

13. Solem. Udt. *sô'lômmen*. — Solim NRJ. II 180. Solem 1559. Sollim 1590. Sollem 1626. Soellum 1667. Sollum 1723.

Se Bjugn GN. 23.

13, 2. Devle. Udt. *dæ̂'vle*.

Da man ingen ældre Former kjender, er det ikke let at afgjøre, om det er samme Navn som Devle i Stjørdalen, som er en Sms. med vin (opr. *Dalvin, Thj. VSS. 1891 S. 172) eller Devle Strinden GN. 3 og altsaa Dativ af *Depill.

14. Ulset. Udt. *ô'lsæt*. — Vlffueßeter OE. 61. Wllesetther 1559. Vlsettir 1590. Wlsett 1624. Vlsett 1626. Vllset 1631. Vlsett 1667. Ulset 1723.

***Qlvissetr, sms. med Mandsnavnet Qlvir (Thj. VSS. 1891 S. 158).**

15. 16. Lysklet. Udt. *lŷ'sklætt*. — Lyssekleth NRJ. II 180. Lyßeklett OE. 61. Liußklett 1590. Lysklett 1624. Lyseklett 1626. Liueskledt 1631. Liusklett 1667. Liusklet, Lysklæt 1723.

Se Melhus GN. 103. Her er det ikke usandsynligt, at 1ste Led kan være Elvenavnet Lysa. Gaarden ligger ved en større Bæk, som nu nok ikke længere har bevaret noget eget Navn.

16, 2. Vangsmoen. Udt. *va'ngsmô'n*.

17. Aunet. Udt. *au'ne*. — Øffne 1631. Oune 1667. Oune, Øfne 1723.

Af auðn n., Ødegaard.

18. Lilleuglen. Udt. *li'hlauła*. — Lille Oglenn OE. 61. Lylleoule 1559. Lilleuggell 1626. Lille Vglen 1667. Liluglen 1723.

Gaarden synes ikke at staa i noget lokalt Forhold til GN. 7 og 8, men maa dog vel have faaet sit Navn fra disse; har maaske engang ligget som Underbrug under en af dem.

19. Gjellien. Udt. *jæ̀llía.* — Gilliledh NRJ. II 181. Gelid Cap. Gelidt 1559. Gelidt, Gelliidt 1590. Giellenn 1624. 1626. Gillin 1631. Gelien 1667. Gillien 1723.

Gamle Mænd erindrer, at den nedre Del af det Vandløb, som omtales ndf. under GN. 24, før skal være kaldet Gjelbækken; det er dog muligt, at dette Navn er dannet af Gaardens i forkortet Form. Om Gaardnavnets Betydning lader sig neppe noget sige med Sikkerhed; man kunde dog formode, at 1ste Led hænger sammen med Geil (Gjeil) f., indhegnet Kreaturvei.

20. Torven. Udt. *tø̀rrva.* — Tørwe NRJ. II 181. Torffue OE. 61. Torue Cap. Torffuenn 1559. 1590. Thørumb 1626. Thoruenn 1631. Torffuen 1667. Torven 1723.

Dette Navn kan vel med størst Sandsynlighed ansees for at være det samme som Tørve Opdal GN. 194, altsaa opr. *Þurrvin, sms. af Adj. þurr, tør, og vin. At Udtaleformen nu ender paa a, stemmer med den Form, som Sms. med vin nu har ogsaa i Selbu og Stjørdalen (Indl. S. 87).

21. Klæbu Præstegaard. — Bœar kirkja DN. V 420, 1430. By Kirke OE. 68. By NRJ. II 181. Bye 1590. 1626. 1667. Nyehuus Præstegaard 1723. Bye 1723 (øde, tilhørte Hospitalet).

Bœr eller býr m. (Gen. bœjar), Gaard (Indl. S. 47). Som sædvanligt i det Nordenfjeldske er By blevet den senere Form. Her laa ogsaa Kirken. «Det viser sig af Anførsler i Jordebøger fra 16de Aarh., at By og Præstegaarden da var særskilte Gaarde, den sidste utvivlsomt den gamle katholske Præstegaard, som maaske fra først af har været en Part af By» (O. R.).

22. Halset. Udt. *ha̕ḽḽsæt.* — Hallasether DN. I 710, 1495. Hallesetter NRJ. II 181. 1559. Haldsett 1590. Hallsett 1626. Halsett 1667. Halset, Haldset 1723.

Som sædvanligt ved dette Navn kan der være Tvivl, om 1ste Led er Mandsnavnet Halli eller Adj. hallr, heldende. Jfr. Strinden GN. 100.

22, 3. Brandhaugen. Udt. *bra̕nn̦haujen.*

Se Strinden GN. 105.

22, 4. Halsetmoen. Udt. *ha̕ḽḽsætmṓ'n.*

23. Haugan. Udt. *hau̕ann̦,* Dat. *-åm.* — Hoge NRJ. II 181. Hoffuen 1559. Houge 1590. Hougen 1667. Hougum 1723.

*Haugar, Flt. af haugr m., Haug, Forhøining. Jfr. Malvik GN. 7.

24. 25. Eidstu. Udt. *ei'sstú.* — Østowen NRJ. II 181. Egstum 1559. Estuenn 1590. Østum 1624. Øffstum 1626. Østumb 1631. Eisto 1667. Eystoe, Eistoe 1723.

Sidste Led er stofa f., Stue (Indl. S. 79), 1ste Led maa indeholde Navnet paa den Bæk, som forbi Gaarden gaar ned til Nidelven. Dens Navn er nu gaaet af Brug; men enkelte ældre Mænd erindrer i sin Barndom at have hørt den kaldes Eisa (eller Esa). Dette kan være det samme Elvenavn Eidsa, som er omtalt ved Børseskognen GN. 10. Der kunde ogsaa her være Tale om et «Eid», nemlig Overgangen fra Nidelvens Dal til Selbusjøen, gjennem Passet Stegan. Man kunde imidlertid ogsaa antage, at Elvenavnets opr. Form er *Eisa, og sætte det i Forbindelse med eisa, at fare frem med sterk Fart.

25, 2. Eidstusveet. Udt. *ei'sstúsvée.*

26. Huseby. Udt. *hú'ssbý.* — Husebye 1590. Hußebye 1626. Husbye 1667. Huusbye 1723.

Se Skjørn GN. 60.

27. Brøttem. Udt. *brø'ttemmen.* — Brytten NRJ. II 181. Brodem, Brottenn 1559. Brøttum 1590. Brottumb 1626. Brøttum 1631. Brøtten 1667. Brøttum 1723.

Navnet er rimeligvis det samme som Brøttum, Sognenavn i Ringsaker, hvis gamle Form efter en Række Vidnesbyrd fra det 14de og 15de Aarh. er Brjóteimr, en Sms. med heimr. 1ste Led maa stamme fra brjóta, bryde, maaske i Betydning af at opbryde, opdyrke Jord (B. III S. 35).

27, 2. Neset. Udt. *næ'sse.*

28. Grenstad. Udt. *græ'nnsta.* — Grandstadt 1590. Grannsta 1626. Grandstad 1631. Grendsta 1667. Grenstad 1723.

1ste Led antages Personn. i Stedsn. S. 96 at være Mandsnavnet Grímr ligesom i Grenstad, en Plads i Snaasen. En Betænkelighed mod denne Forklaring er vel dog, at Navnet allerede 1590 skrives Grand-, ligesom at ingen af de mange andre Sammensætninger med dette Mandsnavn har undergaaet en lignende Forandring i 1ste Led. En mulig Forklaring kunde det vel ogsaa være, at 1ste Led er grandi m., Sandbanke, Folkespr. Grande m., tør Grund med Sand eller Smaasten ved Vandet (Aasen), altsaa opr. *Grandastaðir. Gaarden ligger ved Bredden af Selbusjøen, og denne Forklaring synes ogsaa ellers at kunne passe efter Stedsforholdene. Den stemmer ogsaa bedre med de ældre Skriftformer.

28, 3. Teigen. Udt. *tei'en*, Dat. *tei'ja.*

Af teigr m., afgrændset Stykke Jord eller Skov (Indl. S. 81).

29. Bjørklien. Udt. *bjø'rklía.* — Birckliidt 1590. Bierckelid 1624. 1631. Berchlj 1626. Bierchlj 1667. Bierchlie, Bierklie 1723.

30. Neset. Udt. *næ'sse.* — Ness 1590. 1624. Nes 1626. Neess 1631. Næs 1667. Næss 1723.

Gaarden ligger paa et Nes paa Nordsiden af Selbusjøen.

31. Guldkjøndalen. Udt. *gú'llkønndalen.*

32. Høvillaasen. Udt. *hø'villåsen.*

Har Navn efter et Fjeld Høvillen. Om dette Navn se Opdal GN. 39.

33. Tangvold. Udt. *ta'ngvåll.* — Tangvold 1723 (øde).

Ligger paa Sydsiden af Selbusjøen ved Mundingen af Elven Tangvella. Dette Navn maa snarest formodes at være afledet af Gaardens. I Selbu skal dog ogsaa Gaarden kaldes Tangvella. 1ste Led er vel tangi m., Tange, Odde, og Navnet kunde antages at sigte til, at Elven ved sit Udløb deler sig og gaar ud paa hver Side af en i Søen fremspringende Odde.

34. Viken. Udt. *ví'ka.* — Wigen 1667. 1723.

Ligger ved en Bugt paa Sydsiden af Selbusjøen.

34, 2. Brungmarken. Udt. *brő'nmarka* (Elvenavnet udt. *brő'nga*).

En Skovstrækning ved Elven Brunga, som fra Syd falder ud i Selbusjøen. Dette Elvenavn er vel ogsaa bevaret i Gaardnavnet Brones i Modum, i 14de Aarh. skr. Brungunes.

35. Maalsjøen. Udt. *må'lsjő'n.* — Melsøe 1624. Melsø, Moelßoe 1626. Moelsøenn 1631. Molsioe 1667. Maalsioen 1723.

Ligger ved et Vand af samme Navn, som har Afløb gjennem en Bæk, der gaar gjennem Maagaatjernet til Nidelven. 1ste Led er vel m ǫ l f., Banke af vandslidte Smaastene langs en Strandbred (Indl. S. 68). Jfr. Maalvatn i Hemnes.

35, 2. Hyttesagen. Kaldes *hø`tta*.

Ligger ved Hyttefossen i Nidelven. Stedet har sit Navn af, at der her engang har ligget en Smeltehytte, som har hørt til Ulriksdals Kobberverk, som i det 17de Aarh. dreves i denne Egn, og til hvilket hørte 2 Gruber i Vasfjeldet (Kraft V 586). Jfr. Budalen GN. 24.

36. Mo. Udt. *mŏ'n*, Dat. *mŏm*. — Mou 1590. Moen 1624. Mouen 1626. Moum 1631. Moe 1667. 1723.

37. Tulluan. Udt. *tu`lluanṇ*. — Tylogh NRJ. II 181. Tollug OE. 61. Tolluch 1559. Tullug 1590. Tholegh 1624. Thollegh, Thollug 1626. Thollugh 1631. Tellough 1667. Tellugen 1723.

O. R. formoder, at Navnet indeholder et Elvenavn. Nordenom Gaarden løber en Bæk, som nu kaldes Tullbækken eller Tull'n. Man kan hermed sammenligne Tullebæk i Trøgstad og Spydeberg (Bd. I S. 2. 62), maaske ogsaa Tullien i Ringebu (dog ikke saaledes forklaret Bd. IV, 1 S. 148) og maaske endnu flere med Tull- begyndende Navne. Man kunde maaske sætte et saadant Elvenavn i Forbindelse med tulla (jfr. tvilla), svinge, dreie omkring, sno (Aasen og Ross); Bækken gjør temmelig sterke Bøininger i sit Løb.

38. Forset. Udt. *fø`rrseten*. — Furresetther 1559. Forsett 1590. Fursett 1624. 1626. Foerset 1631. Forsett 1667. Forset 1723.

Opr. Form vistnok *F u r u s e t r, et meget hyppigt Gaardnavn, som nu dels har bevaret Formen Furuset, især paa Østlandet, jfr. Rissen GN. 39, dels er blevet til Forset, se Melhus GN. 62. Her er der ikke Anledning til at tænke paa et Elvenavn Fura, da der neppe er andet Vandløb i Nærheden end den under frg. GN. omtalte Bæk. Navnet maa derfor afledes direkte af Trænavnet f u r a f., Furu (jfr. Bd. II S. 109).

39. 40. Tanem. Udt. *tā`nemmen*. — Tørym (!) NRJ. II 181. Tonem OE. 61. Tonnem 1559. Thanem 1590. 1624. Thanum 1626. Tanumb 1631. Thanumb 1667. Tanum 1723.

Vistnok opr. *T ú n e i m r, sms. af t ú n n., Gjerde, indhegnet Plads (Indl. S. 82), og h e i m r. U er her som saa ofte foran n gaaet over til a; denne Overgang synes her allerede at være foregaaet i den sidste Del af det 16de Aarh. Jfr. Tannum i Vestby (Bd. II S. 4), Tanum i Lardal og i Brunlanes, som alle i MA. skrives T ú n e i m r, og Tanem i Sparbuen, i 1520 skr. Tonym, ved 1540 Tonnem.

41. Fosshovedet. Udt. *fā`ssaue*.

Ligger ved den øvre Ende af Fjæremsfossen (jfr. Indl. S. 58 under h ǫ f u ð).

42. Nideng. Udt. *næ`dingaṇṇ*. — Nettyngh NRJ. II 181. Neddinge Cap. Nidingen 1559. Nadring 1590. Nedring 1667. Niding 1723.

*N i ð e n g eller *N i ð a r e n g. At den sidste Form, som vilde være den mest korrekte, ogsaa er den oprindelige, synes at bestyrkes ved Formerne fra 1590 og 1667, som ganske vist maa være grundede paa ældre Skriftformer. Gaarden ligger paa en Flade ikke langt fra Nidelven og

adskilligt høiere end denne, og 1ste Led i Navnet er Elvens gamle Navn Nið. Dette er nu bevaret i Formen Nea (lukt e og enstav. Beton.), som bruges om Elven ovenfor Selbusjøen, og hvoraf der her er dannet sammensatte Navne som Nevolden, Neøien og Nedalen. Usædvanligt er det, at dette Gaardnavn nu udtales med hørligt d og aaben Vokallyd. Nið forekommer blandt Elvenavne i Sn. Edda og synes at have været temmelig almindeligt. Det er saaledes Navn paa den fra Nisservandet kommende Elv, som falder ud ved Arendal. Samme Navn er vist ogsaa Nea (udt. som her), en Elv, der falder ud i Glommen mellem Atneosen og Hanestad. Fremdeles er det vistnok ogsaa bevaret i Neaadalen, en Sidedal med Elv til Todalen i Nordmøre. i Neberg i Nedre Eker (Nedhberg ved 1400 og 1445), vel ogsaa i Nedalen i Sigdal (Neddal 1593) og i Nedal i Kvernes (Nethedal 1461). Navnet maa vel staa i Forbindelse med niðr, ned, saaledes at det betegner den lavt liggende, den, som har et dybt Leie. Dette passer paa Nidelvens Løb gjennem den største Del af Klæbu og Strinden.

40.

TILDER HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Tilder, se GN. 60.

Tildre Sogn nævnes i NRJ. II 178. Kirken nævnes i Reformatsen. Den gik ud ved Elvebrud i 1816 og opbyggedes derefter igjen paa samme Gaard. Den er nylig bleven flyttet til Sjetnan.

Gaardenes Navne: **43[1]. Haugen.** Udt. *hau'jen.* — Haugher, Gen. Haughs DN. II 290, 1361. af Haughe AB. 41. Hawge Cap. Hogh 1559. Houge 1590. Hougen 1624. Houge 1626. Høyen 1667. Hojen 1723.

H a u g r m., Haug, Forhøining.

44. 45. Torgaard. Udt. *tô'rrgalen.* — Toregardh NRJ. II 178. Toregord OE. 61. Cap. Toregordt 1559. Torgordt, Tuorgordt 1590. Thordgaard 1624. Thorgaard 1626. Thoergaard 1631. Toergaard 1667. Torgaard 1723.

1ste Led er utvivlsomt et Personnavn, sandsynligst Kvindenavnet Þ ó r a.

45, 2. Torgaardsløkken. Udt. *tô'rrgalslykka.*

45, 3. Haabroen. Udt. *hå'brúa.* — Hoebroe 1624. Houbrou 1626. Haffbroe 1631. Haabroe 1667. 1723.

Navnet maa være dannet af Adj. h á r, høi, og b r ú f., Bro; men det er ikke let at afgjøre, hvortil det her sigter. Det forekommer neppe andensteds.

46. Jesmo. Udt. *jæ'smô'n.* — Þiasmoarsleetta DN. III 104, 1315 (Paategn. Þesmoo). af Þiesmoo AB. 41. Iesmo (trykt S-) NRJ.

---

[1] Tilder er først nylig blevet udskilt som eget Herred fra det før samlede Klæbu Herred og har derfor fortløbende Matrikelnumere med dette.

II 178. Hiesmo OE. 61. 160. Cap. Gesmo, Jeßmo 1559. Hindtzmoue (!) 1590. Giesmo 1624. 1631. Giesmoe 1626. Jeßmoe 1667. Jesmoe 1723.

Þjasmór. Jeg ved intet andet Navn, som nogenlunde sikkert kan antages at være af samme Stamme; Tjesseim i Høiland er snarest = det andensteds forekommende Kjærsem (O. R.).

47. Kvennild. Udt. *kvæ̀nnélen.* — af Huinande AB. 41. Hwenen NRJ. II 178. Quinand (synes rettet fra Quinald) DN. IX 770, 1533. Quinan OE. 61. Quennett 1559. Quenildt 1590. 1624. Quennild 1626. Quendell 1667. Qvenel, Qvennel 1723.

Hvínandi, Particip. af hvína, «den hvinende». Det synes at ligge nærmest at tænke paa, at Navnet fra først af har betegnet en Bæk eller en Fos; det er nemlig ikke sjelden, at Elvenavne har Participiumform. At nd nu er gaaet over til ll, maa forklares som Følge af Dissimilation, jfr. Skjenald i Orkedalen og Børsen, antagelig af opr. *Skínandi, hvor man ogsaa har en lignende Forkortning af Vokalen i 1ste Stavelse som her (Orkedalen GN. 256. Thj. VSS. 1891 S. 205). Der er nu intet betydeligere Vandløb nær Gaarden; men ikke langtfra udspringer en Bæk, som gaar nordover til Tilder. og en, som gaar sydover. Ellers har Terrainet her, navnlig paa Sydsiden, undergaaet store Forandringer ved Lerskred. Endnu i Matr. af 1667 siges om Nabogaardene Torgaard og Jesmo, at her foregik aarligt Jordfald.

47, 2. Sveet. Kaldes *kvæ̀nnillsvée.*

48. Løvaas. Udt. *lå̀våsen.* — Løffaass, Løfftaas 1590. Loffaas 1624. 1631. Loffaas, Løeffaas 1626. Løffaas 1667. Løfaas 1723.

1ste Led er vel lauf n., og Navnet maa betegne en Aas bevoxet med Løvtræer; aa i 1ste Stavelse er vel fremkommen ved Vokalassimilation.

49. 50. Rosten. Udt. *rå̀ssta.* — Rostenn 1559. Rostienn, Rostenn 1590. Rostenn 1624. 1626. Raastenn 1631. Rosten 1667. 1723.

Navnet findes ogsaa i Grong, ligeledes udt. med aaben Vokal. O. R. antyder som en Mulighed, at det kan komme af rǫst f., et Veistykke, en Mil, idet Afstanden fra Byen, forudsat at der i gammel Tid gik Vei her forbi, omtrent kunde passe til en saadan Længdebetegnelse.

50, 1. Midteggen. Udt. *mæ̀ttejja.*

51. Tonstad. Kaldes *au'ne.* — Thonndsta 1624. Thombsta 1626. Thonnstad 1631. Tonstad 1667. 1731.

Navnet findes ogsaa i Siredalen; men det er uvist, om det er af samme Oprindelse. Man kunde formode, at 1ste Led er Elvenavnet Tunna, hvoraf Tonnerud i Spydeberg antages at komme (Bd. I S. 64); men det var ogsaa muligt, at Navnet kunde være opr. *Þornýjarstaðir, sms. med Kvindenavnet Þorný, der i nyere Tid er gaaet over til Tonni eller Tonne (Aasen Navnebog S. 42).

52. Kolstadøien. Udt. *kå̀rstaøia* (i Tilder) eller *kå̀lstaøia* (i Klæbu).

Har sit Navn af Nabogaarden Kolstad Leinstranden GN. 42.

53. Kroppen. Udt. *krå̀ppa.* — af Kroppo AB. 33. 41. Kropenn 1590. Krop 1626. Kroppenn 1631. 1667. Kroppen, Kropen 1723.

Ligger lige ved Grændsen mod Strinden og opføres baade i AB. og i senere Jordebøger baade under Strinden og Klæbu. O. R. formoder, at det

egentlig er Navn paa den lille Elv, som gaar her forbi ud i Nidelven. Samme Stamme har man maaske i Kroppen, som i RB. nævnes som en Part af Ælin i Tune (Bd. I S. 298), og i det i RB. nævnte i K r o p p o m i Bærum, som Bd. II S. 147 forklares af k r o p p r m., en Fuglekro. Maaske kunde man ogsaa sætte Navnet i Forbindelse med k r e p p a (jfr. k r o p n a), at krympe sammen.

54. 55. Okstad. Udt. *ô'kkstånn*, Dat. *-ståm*. — Austadt 1559. Vgstadt 1590. Ogstad 1626. Oxstad 1631. Ogsta 1667. Ogstad 1723.

Jfr. Leinstranden GN. 60.

54, 1. Okstadaunet. Udt. *ô'kkstaaune*. — Ogstadoune 1723.

56—58. Sjetnan. Udt. *sjé'ttnann*, Dat. *-nåm*. — i Siætnum (Paategn: Siatbner) DN. I 7, 1225. a Setnom DN. II 411, 1394. i Siætnom DN. II 444, 1405. af Setnom, Setna (Gen.) AB. 41. Settne NRJ. II 178. Setne OE. 61. 160. Settne 1559. 1590. Siettne, Settne 1624. Setter, Sietnne 1626. Siettne 1631. Sietne 1667. 1723.

Se Melhus GN. 46. · Gaarden ligger her paa en flad Høideryg. Med Hensyn til dette Navns sproglige Form formoder S. Bugge, at man fra først af har bøiet Nom. Ent. s e t i, «Afsats», Gen. Flt. s j a t n a (jfr. f. Ex. g u m i, Gen. Flt. g u m n a), og at man har en Levning af denne Gen. i Sjettn, som er bevaret som Gen. i Melhus. Senere har man dertil dannet Nom. og Akk. S j a t n a r, Dat. S j ǫ t n o m.

57, 2. Flaten. Kaldes *sjé'ttnflata*.

57, 5. Sjetneggen. Udt. *sjé'ttnæjja*.

58, 2. Trøen. Udt. *trø'a* eller *trø'ann*.

59. Haarstad. Udt. *hå'sstann*, Dat. *-ståm*. — Horstad 1624. Horsta 1626. Harstad 1631. Horsta 1667. Horstad 1723.

Vel opr. *H á r e k s s t a ð i r, sms. med Mandsnavnet H á r e k r (Personn. i Stedsn. S. 117).

60—63. Tilder. Udt. *ti'ller*. — vid Tildrar DN. I 7, 1225. af Tildrom AB. 41. Tildre Sogn NRJ. II 178. OE. 61. Tiildre 1559. Tilder 1590. Thiller 1626. Tilder 1667. Tiller 1723.

T i l d r a r f., Flt. af et *T i l d r, som vel snarest maa antages at være et Elvenavn, der kan have tilhørt den Bæk, som nordenom Gaarden løber til Nidelven. Om Navnets Forekomst paa andre Steder se Singsaas GN. 37.

60, 3. Tildereggen. Sagdes kaldet *kjø'sann*.

Daglignavnet maa være Flt. af Kjos m., som ogsaa kan bruges om en dyb Bæk, jfr. Isl. k j ó s s, en smal Dal (Aasen). Gaarden ligger ved den ovf. omtalte Bæk.

60, 4. Tilderekren. Kaldes *æ'kkra*.

61, 2. Buenget. Udt. *bú'ænne*.

1ste Led er vel Bud f., Bod, Høbod.

62, 2. Enget. Kaldes *rø'nninnen*.

63, 6. Grøte. Udt. *grǿ'te*.

Jfr. Hølandet GN. 1.

FORSVUNDNE NAVNE.

Disse opføres under et for Klæbu og Tilder, da det for fleres Vedkommende ikke er muligt at fordele dem mellem de to Herreder.

af Rumastadom AB. 41.

I Jordebogen tilføies: «lagt til Setna»; Gaarden er altsaa gaaet ind under Sjetnan. 1ste Led kunde formodes at indeholde den samme Stamme, som man har i Rumadalr, nu Romedal paa Hedemarken, hvis opr. Form Bd. III S. 127 antages at være *Ruðmudalr af et Elvenavn *Ruðma, som kunde være dannet enten af ryðja, rydde, eller af Adj. rauðr, rød. Der gaar en Bæk gjennem det nordligste af Sjetnegrænden ned til Nidelven.

af Skinhello AB. 41.

Gangstadt 1590. 1624. Gangsta 1626.

Gangstad findes ogsaa (tildels skr. Gangestad) som Gaardnavn i Skjeberg, i Skodje, i Leksviken og i Inderøen. For Gaarden i Skjeberg har man den gamle Form Gagnastaðir, som Bd. I S. 253 antages at være sms. med Mandsnavnet Gagni (jfr. ogsaa Thj. VSS. 1882 S. 30).

Prestegordh NRJ. II 181. Prestegaardt 1590.

Se Klæbu GN. 21.

Stennseng 1590.

Leregh 1624. Leeregh 1626 (i Tilder).

Breckumb 1626. Brechen 1631.

Maa komme af brekka f., Bakke; den første Form er Dat. Flt.

Høysett, Høyset 1626 (i Tilder).

Stegenn 1626.

Er vist det samme som Stigen eller Stegan, Navn paa et Bjergpas paa Veien fra Klæbu til Selbusjøen, og Gaarden maa vel senere være gaaet ind enten under Eidstu eller Grenstad.

Ruesett 1626 (Klæbu).

Scharsuig 1626 (Klæbu).

Maa, hvis Gaarden er gammel, være et opr. Skarðsvík af skarð n., Skar (Indl. S. 75).

Gudsett 1626.

Guttustenn 1631. Gutesteene 1667. Goutesteen 1723.

*Gǫtusteinn, Sten eller Fjeld staaende ved Veien (O. R.). Det er det gamle Navn paa Aunet GN. 17, 2 og 3. Der er her en meget udpræget Fjeldknat lige ved Veien. Navnet er nok endnu kjendt i Bygden.

Gronlj Engeslet 1667.

GAMMELT BYGDENAVN.

Setnadalir, i Setnadalom AB. 41. I denne Jordebog anføres under denne Overskrift kun Gaarde, som hører til Tilder Sogn. Naar Munch, Hist.-geogr. Beskr. S. 78, henfører baade Bratsberg, Klæbu og Tilder til Setnadalir og dermed til Gauldøla Fylke, mangler dette vist Hjemmel. Ialfald kan det ikke være rigtigt med Hensyn til Bratsberg, da flere Gaarde i Bratsberg AB. 33 er opførte under Strinden. Setnadalir er sms. med Gaardnavnet Setnar, nu Sjetnan i Tilder.

41.

SELBU HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Selbu. Udt. *sæ'lbú.*

Ældre Navneformer: Selabu Fornm. s. IX 16. Sælabu DN. II 227, 1345. V 420, 1430. XI 210, 1478. Sælaboo AB. 40. Sælabo AB. 120. Salabo AB. 114. 117. Salabo DN. V 438, 1433.

Sælbo DN. I 447, 1409.

Selleboo NRJ. II 192. Seleboo OE. 98. Selebo DN. I 804, 1541.

Sælbou 1590. Selboenn 1626.

Folkenavn: Selbúar Fornm. s. VIII 35. Sælbyggr (Ent.) DN. II 198, 1340.

Selabú. 1ste Led er uden Tvivl et gammelt Navn paa Selbusjøen, *Seli m. At denne Forklaring, som ogsaa O. R. antyder som en Formodning, er den rigtige, bevises temmelig afgjørende ved, at Sjøen i flere Strøg af Omegnen nu kaldes Saalaasjøen. Saalaa (udt. med «tykt» l) er nemlig en regelret ved Vokaltiljevning af seli m. opstaaet Form. Denne Lydforandring synes allerede at være begyndt at indtræde i det 15de Aarh., idet man paa 3 Steder har Formen Salabo. Naar Folkeetymologien forklarer Sønavnet af Sele m., en Hestesæle, idet Vandet, seet fra Høiderne, frembyder adskillig Lighed med en saadan, saa kan jo derimod indvendes, at Navnet utvivlsomt maa være altfor gammelt til at kunne være grundet paa en Sammenligning med et Redskab, som først kan være kommen i Brug i en forholdsvis senere Tid. Men det maa slutte sig til en oprindeligere Betydning af seli, hvori Ordet betegnede noget, som var bøiet paa en vis Maade.

Næstene kirkja i Sælabu DN. V 420, 1430, Selbu Hovedkirke paa den nuv. Præstegaard, GN. 67.

Gaardenes Navne: **1. Draksten.** Udt. *drä'ksten*, Dat. *drä'ksta.* — Dragstadt OE. 61. Dragstedt 1559. Dragstadt 1590. 1624. Dragstad 1626. Draxsteen 1631. Drostenn 1631. Dragsten 1667. Draxen 1723.

Gaarden ligger ved Udløbet i Selbusjøen af en Elv, som kommer fra store og lille Drakstsjøen. Gaardnavnet er derfor vist et Elvenavn, forandret til Hankjønsord, som ofte ved Gaardnavne paa disse Kanter. Jeg kjender dog intet Elvenavn af en lignende Form (O. R.).

2. Vermdal. Udt. *væ̂nndalen.* — Wermdal 1559. Wemdall 1624. Wermdal 1626. Werendall 1631. Wermdahl 1667. Warmdal 1723.

Det ligger nær at formode, at 1ste Led indeholder det almindelige Elvenavn Verma eller Varma. Der synes dog ikke at være noget Vandløb af Betydning i Nærheden uden den under frg. GN. omtalte Elv. Lydovergangen i den nuv. Udtaleform er ogsaa meget usædvanlig.

3. Amdal. Udt. *a̍mmdølinn*, Dat. *-lám.* — Andall 1590. Ambdahl 1668. Ambdal 1723.

Maa være opr. Almdalr, hvori det første l er bortfaldt ved Dissimilation paa Grund af det følgende l (O. R.). 1ste Led maa være Elvenavnet Alma; den Bæk, som gaar forbi Gaarden, kommer nemlig efter Kartet fra Almaatjern. Alma er ogsaa Navn paa en Elv i Snaasen; det kommer vel af Trænavnet almr.

4—7. Solem. Udt. *sǿ̍lem.* — af Soleime AB. 41. 120. Solin (!) NRJ. II 192. Solem OE. 98. Solenn, Solem 1559. Solim, Sollem 1590. Sollum, Sollumb 1626. Solem 1668. Sollum 1723.

Sóleimr, se Bjugn GN. 23.

8—11. Grøtem. Udt. *grø̍tem.* — Grøttom NRJ. II 192. Grøthem Cap. Grotenn 1559. Grøttum 1668. Grotte 1723.

*Grjóteimr, sms. af grjót n., Sten (Indl. S. 52), og heimr. Denne Sms. forekommer ellers kun i den sydvestligste Del af Landet. Navnet maa have Hensyn til stenet Jordbund.

9, 3. Nordgjerdet. Udt. *nǿ̍ljale.*

12. 13. Fuglem. Udt. *fu̍gglem.* — Folum NRJ. II 192. Ffuglem OE. 98. Folenn 1559. Foglenn 1590. Fuglemb, Fuglenn 1626. Foulum 1668. Fuglum 1723.

Navnet findes ogsaa i V. Slidre og i Overhallen. Det maa være en Sms. med heimr. Mod at antage, at 1ste Led er fugli eller fugl som Tilnavn eller Mandsnavn, en Forklaring, som kan passe for Navne som Fuglestad (jfr. Bd. II S. 6), taler, at heimr ellers ikke pleier at sammensættes med saadanne Ord. Udtalen er ogsaa noget paafaldende, idet man skulde have ventet Udt. Faugl- eller Faul-.

12, 3. Fuglemsmoen. Udt. *fu̍gglemsmǿ̍n.*

14. Lekvold. Udt. *lé̍kvållen.* — Leckuold 1626. Lechuold 1668. Lechvold 1723.

*Leikvǫllr, af leikr m., Leg, og vǫllr m., Vold. Navnet betegner, at Stedet i gammel Tid har været brugt som Plads for Lege og festlige Sammenkomster (Indl. S. 64.) Gaarden ligger nær Selbusjøen. Her kan have været en Forsamlingsplads for Strandbygden eller Bygden langs Selbusidens Nordside.

15. Bellet. Udt. *bæ̍lle*, Dat. *bæ̍lli* [efter en meget paalidelig Hjemmel: *bæ̍lle*]. — Belle 1590. 1626. 1668. 1723.

Den først opgivne Udt., hvorefter Navnet skulde være et sterkt Intetkjønsord i bestemt Form, er vist urigtig; Dat. kunde heller ikke isaafald have havt enstav. Betoning. Navnet burde derfor vel være skrevet Belle som

GN. 63, og der kan vist være Spørgsmaal, om ikke begge er samme Navn, skjønt Udt. nu er lidt forskjellig. Der kan vel ogsaa være Tvivl om, hvilken af Gaardene der menes med af Belle AB. 41. Der findes flere Stedsnavne, som kan synes at indeholde samme Stamme, saaledes Bellen i Lesje, en Sms. med vin (Bd. IV, 1 S. 23); en saadan Sms. kan vi dog neppe have her, da Navnet vel isaafald i Udt. vilde have endt paa -a (jfr. GN. 79). Fremdeles Belle i Aurland (i Belle BK.), som maaske er ganske samme Navn; Bellen i Selje og i Sande Sdm., som er sterkt Hankjønsord. Endel sms. Navne indeholder maaske samme Stamme. Man kunde snarest søge Navnets Stamme i bǫllr m., Kugle, Bold, som i Navne maaske kunde betegne noget afrundet ved Terrainet. Denne Gaard ligger paa det spidst afrundede Fremspring af en Aas.

16. Høiby. Udt. *hy'bby.* — Høeby 1668. Høybye 1723.

Er rimeligvis samme Navn som Malvik GN. 58.

17. Engan. Udt. *æ'nnjænn,* Dat. *-jåm.* — i Engiom DN. II 227, 1345. Enge 1590. Ennge 1626. Engen 1668. 1723.

Engjar, Flt. af eng f, Eng, Græsmark.

18. Mean. Udt. *mé'ænn,* Dat. *-åm.* — Meide 1626. Meyum 1668. Mejum 1723.

Et usædvanligt Navn, til hvis Forklaring der ikke kan siges noget sikkert, især naar man ikke kjender gamle Former. Der synes intet eiendommeligt at være ved Beliggenheden, som kan støtte en Forklaring.

19. Balstad. Udt. *ba'llsta.* — Ballestadt 1590. Boldestad, Ballesta 1626. Balstad 1668. 1723.

Maaske opr. *Bollastaðir, sms. med Mandsnavnet Bolli, se Thj. VSS. 1891 S. 164 og Personn. i Stedsn. S. 46, hvor dog denne Forklaring betegnes som meget tvivlsom.

20. 21. Sandvik. Udt. *sa'nnvíka,* Dat. *-kinn.* — Sandwik AB. 40. Sandwigh NRJ. II 192. Sandwiick OE. 98. Sanduick 1559. Sanduig 1590. Sanduig med Wotzenngenn 1626. Sandwigh 1668. Sandvig 1723.

22. 23. Svinaas. Udt. *svi'nåsen.* — af Swinsaase AB. 41. Swinass NRJ. II 192. Suinaas OE. 98. Suinaas 1559. Suinaas, Suinsaas 1590. Suinaas 1626. 1668. Svinaas 1723.

Forekommer ogsaa som Gaardnavn i Eidsvold og i Aamli; Navnet har vel egentlig tilhørt Aasen ovenfor Gaarden og maa have Hensyn til noget eiendommeligt ved dennes Form; jfr. Gaardnavnet Svinaberg, Bd. II S. 147 og III S. 136. GN. 23 kaldes nu Løvaas, et ganske nyt Navn.

24. Fossan. Udt. *få'ssænn,* Dat. *-såm.* — af Fossom AB. 40. Fosse Cap. Foßin 1559. Fosenn 1590. Foßemb, Foßumb 1626. Foßum 1668. Fossum 1723.

Forsar (Fossar), Flt. af fors m., Fos (Indl. S. 50). Gaarden ligger mellem 2 Bække med sterkt Fald.

25. 26. Stamnes. Udt. *sta'mmnes.* — Staffness NRJ. II 192. Staffnes 1559. 1590. Stambnees 1626. Stamnes med Houg Ødegaard 1626. Stamnæs 1668. 1723.

*Stafnnes, se Hevne GN. 35.

27. Moen. Udt. *mó'n.* — Moenn 1590. Moum 1626. Moen 1668. Moe 1723.

28. Punde. Udt. *púnn'*. — pa Vnde NRJ. II 192. Pund OE. 98. Punde 1559. 1590. 1626. 1668. 1723.

Formen i NRJ. giver vel Anvisning paa dette usædvanlige Navns Oprindelse; det maa vistnok betragtes som et «Præpositionsnavn» (Indl. S. 16), hvor imidlertid det Substantiv (Aasen?), som skulde have hørt til, er udeladt. Det maa sammenstilles med Folkespr. pund, egentlig upp under, men nu brugt ikke alene i Betydningen «op under», men ogsaa = «under», om noget lavt eller lavere. Gaarden ligger nu adskilligt høiere end Sesaas, hvoraf den vel opr. er en Part. Men efter hvad der fortælles paa Stedet, skal den sidste Gaard, som nu ligger nede paa Fladen, tidligere have ligget høit oppe i Aasen, høiere end Punde. Det synes derfor sandsynligt, at det sidste Navn betyder: den lavere liggende, nedre Gaard eller Plads.

29. 30. Sesaas. Udt. *så'sen*, Dat. *så'sa*. — af Setzase AB. 41. Sedzass NRJ. II 192. Zeeßaas, Seessaass 1590. Seßaas 1626. Sedtzaas 1668. Sedsaas 1723.

Navnet tilhører vel opr. den smale, ovenpaa flade Aas ved Gaarden. Man kunde mulig sammenstille 1ste Led med s e s s m., Sæde, Plads at sidde paa, hvormed Aasen kunde være sammenlignet. Maaske kunde man ogsaa jevnføre Navnet med det flere Steder forekommende Gaardnavn Setberg, som af O. R. (ved Strand GN. 37) forklares om et Berg, hvori der er et Sæde d. e. en Afsats, en Afbrydelse med en Flade. Med Hensyn til Sammendragningen i Udt. jfr. Raasen Orkedalen GN. 11.

31. Siran. Udt. *si'rænn*, Dat. *-råm*. — af Saurum AB. 40? Sigremb, Sirumb 1626. Sirum 1668. Sirrum 1723.

Det er ikke usandsynligt, at a f S a u r u m i AB. er denne Gaard; men Overgangen er voldsom og vanskelig at forklare (O. R.). S a u r a r forekommer ofte som Gaardnavn, især i Nordland, nu Saura eller Saure, af s a u r r m., Smuds, i Stedsnavne vel: Dynd, Søle. Den nuv. Form vilde lettere kunne forklares af en afledet Form s ø y r a f. (N. Hist. Tidsskr. I S. 83). Prof. Bugge formoder, at den gamle Form har været *S i a u r a r, sms. af s æ r (ligesom S i e i m r, se S. 292) og a u r r m. (Indl. S. 42). Gaarden ligger paa en Flade ved Selbusjøen.

32. Øiberget. Udt. *øi'bærje*.

Er vel det samme Navn som det paa andre Steder forekommende Ødeberg (ld GN. 26, Bd. I S. 200), opr. Ø y ð i b e r g; det maa betegne, at Gaarden engang har været Underbrug.

33—36. Garberg. Udt. *gæ'rbær*. — Gardbergh NRJ. II 192. Gaardberg 1559. Gaardbergh, Gordberigh 1590. Gaardberigh, Garberrig 1626. Garberg 1668. 1723.

Navnet findes ogsaa i Meldalen, GN. 163. Ogsaa her kan vel Navnet indeholde et Elvenavn (jfr. det hyppige Garaaen), og dette maa isaafald have tilhørt den store Elv, som nu kaldes Garbergselven.

33, 1. Bjørsjøkjernbjørgen. Udt. *bø'rsøkænnbørja*.

Bjørsjøtjernet er et Tjern oppe i Fjeldet, som har Afløb til Bjørsjøen, hvorfra en Elv gaar til Garbergselven forbi Bjørdalen (GN. 47); denne kaldes nu Børaaen og maa egentlig hede Bjøra eller Bjora (se Hølandet GN. 21). Bj udtales nu i Selbu som B. Sidste Led er b j ǫ r g f. (Indl. S. 43).

33, 4. Garbergstrøen. Udt. *gæ'rbærstrøa*.

33, 6. Langbakremmet. Udt. *la'ngbakkremme*.

Rem n. (egentlig r i m) forklares her som betegnende: Stykke, Strimmel; bruges om Skovteiger (se Indl. S. 70 under r i m i. Thj. VSS. 1891 S. 221).

33, 8. Garbergsbjørgen. Udt. *gæ'rbærsbørja*.

33, 11. Bønløkremmet. Udt. *bø'nlökremme.*

Sidste Led er det samme som i GN. 33, 6. Bøn er Bygdeudtalen for Bjørn; -løk maa være det alm. l œ k r m., Bæk, helst en dyb med svag Strøm, Udvidelse af et Bækkeløb (Indl. S. 67).

34, 4. Kalkhullet. Udt. *kæ'lkhøle.*

37. Størset. Udt. *stø'lsæt.* — Størset 1668. Storset 1723.

Hvis Udt. er rigtig opgiven, kan Navnet ikke være det almindelige Staurset af Stammen s t u f r- (jfr. Rissen GN. 5). Betydningen er usikker.

38. Langset. Udt. *la'ngsæt.* — af Langasætre AB. 40. Langsettir 1590. Langßett 1626. 1668. Langset 1723.

Jfr. Rissen GN. 13.

38, 2. Langsethaugen. Udt. *la'ngsæthøginn.*

38, 5. Langsetstykkerne. Udt. *la'ngsætstykka.*

39. Sletnan. Udt. *sli'ttnænn*, Dat. *-nåm.* — af Sletnom AB. 40. Slettene 1559. Slettne, Slettenn 1590. Sletnemb 1626. Sletmoen (!) 1668. Sletne 1723.

S l é t n a r f., en Afledning af Adj. s l é t t r, jevn, flad, betyder altsaa: Sletterne. Findes i Formen Sletner ogsaa i Eidsberg, Skiptvet, Urskog og Høland, ligesom der tidligere har været en Gaard Sletne i Sogndal Stv. Med Hensyn til Formen kan det sammenlignes med F l a t n e r af Adj. f l a t r, som ogsaa i Betydning falder omtrent sammen med dette; jfr. ogsaa Kviknan Orkedalen GN. 91.

40. Røet. Udt. *rø'e.* En Sæter.

Maaske af r j ó ð r n., aabent Rum, Grønning i en Skov (Indl. S. 71).

41—43. Langli. Udt. *lå'ngli.* — af Longoliidh AB. 40. Langele, Langelyd NRJ. II 192. 195. Langeliid OE. 98. Langeliidt 1559. Langliidt 1590. Langlien 1626. Langlj 1668. Langlie 1723.

L a n g a l í ð, den lange Li, jfr. Hevne GN. 92.

44. Kjelstad. Udt. *kjæ'llsta.* — af Ekulstadom AB. 41? af Etilstadom AB. 40? Tykilstad 1590. Kollsta 1626. Kielsta 1668. 1723.

Efter den nuv. Form skulde det antages at være opr. *K e t i l s s t a ð i r, en Sms. med Mandsnavnet K e t i l l. Personn. i Stedsn. S. 159 er det ogsaa opført blandt saadanne Sammensætninger, idet det dog er bemærket, at det mulig ogsaa kunde forklares af opr. Þ j ó ð h i l d a r s t a ð i r, sms. med Kvindenavnet Þ j ó ð h i l d r. Deraf kunde nok den nuv. Form være opstaaet, og Formen Tykilstad fra 1590 vilde lettere kunne være fremkommen som en Forvanskning deraf. De to Former i AB. maa bero paa Feilskrift, hvis de sigter til denne Gaard; Personn. i Stedsn. S. 64 antages det, at de betegner et andet Navn, E t i l s t a ð i r, sms. med et Mandsnavn E i t i l l, E i t j u l l, idet E k u l s t a ð i r kunde antages at være Skrivfeil for E i t i u l-.

45. Alset. Udt. *æ'lsæt.* — af Aulfuasætre AB. 40. Vlffuesetther 1559. Alsettir 1590. Elsetter 1626. Allßett 1668. Aldset 1723.

A u l f u a s æ t r i AB. er vel Feil for A u l f u i s s æ t r, opr. Q l v i s s e t r, sms. med Mandsnavnet Q l v i r (Thj. VSS. 1891 S. 157).

46. Kjernvolden. Udt. *kæ'nnvållen.*

Gaarden ligger ved et Tjern, hvoraf den har Navn.

47. Bjørdal. Udt. *bø̀rdalen.* — Bieffuerdall 1590. Biørndall, Bioernndal 1626. Biordal 1723.

Sms. med Elvenavnet Bjøra (Bjora), se GN. 33, 1.

48. Aunet. Udt. *ø̀ne*(?), Dat. *ø̀ni.* — Efne 1668. Øfne med Støervold 1723.

49—53. Uglan. Udt. *au̇glænn*, Dat. *-låm* (au lyder nær ø). — Ogle NRJ. II 192. Awglenn Cap. Ecklin, Ocklin 1559. Vglenn 1590. Vglemb 1626. Vglen 1668. Uglen 1723.

Navnet er vel ogsaa her et Elvenavn Ugla, der ligger til Grund for saa mange Gaardnavne. Jfr. Klæbu GN. 8. Der gaar en Bæk i en dyb Dal vestenfor Gaardene.

49, 4. Svennøien. Udt. *svæ̀nnøia.*

Vel sms. med Mandsnavnet Svein (S v e i n n).

50, 2. Uglsletten. Udt. *au̇glslætta.*

54. Baarset. Udt. *bå̀lsæt.* — Borsetther 1559. Borsett 1590. Borsete, Baarsette 1626. Borsett 1668. Borset 1723.

Kan være sms. med et af Mandsnavnene B á r ð r eller B o r g a r r, men kunde ogsaa være B o r g a r s e t r af b o r g f. (O. R., Indl. S. 44). Personn. i Stedsn. S. 30 er den første Forklaring fulgt.

55. Vølset. Udt. *vø̀lsæt.* — Woldsett 1590. Wolsett, Wallsett 1626. Waldβett 1668. Waldset, Walset 1723.

Forklaringen er usikker, naar man ikke kjender mere oprindelige Skriftformer. Enkelte af de nu med Vøl- begyndende Navne kan være sms. med Mandsnavnet V i f i l l, andre med V ǫ l u, Gen. af Elvenavnet V a l a (jfr. Thj. VSS. 1891 S. 239 f.). O. R. antyder, at det kunde være et opr. V ǫ r ð u s e t r, af v a r ð a f., Varde (Indl. S. 84), hvortil Beliggenheden nok kunde passe. Jfr. Byneset GN. 59.

55, 3. Holmene. Udt. *hø̀lmænn.*

Er vel Skovstrækninger oppe i Fjeldet.

56. 58—60. Eidem. Udt. *ém.* — af Eidheme AB. 40. Edom NRJ. II 192. Eiidem OE. 98. Eydhenn DN. I 805, 1541. Edhem Cap. Eydom 1559. Edenn, Eidenn 1590. Edum, Edumb, Eidemb 1626. Eidem 1668. Eydem 1723.

E i ð e i m r, sms. af e i ð n., Eid, og h e i m r; den har sit Navn af det Eid, som forbinder Fløneshalvøen med Fastlandet. Navnet findes paa flere Steder, jfr. Aa GN. 64, Agdenes GN. 13.

58, 3. Eidemsneset. Udt. *é'msnæsse.*

58, 5. Aalsøen. Udt. *å̀lsøia* [efter andre Opgaver *å̀rsøia* med tydeligt r].

57. Eidemsbrennan. Udt. *é'msbrænnænn.*

Sidste Led maa være b r e n n a f., Brænding, Jord ryddet ved Brænding (Indl. S. 45). Her i best. Flt.

61. Flønes. Udt. *flæ̀nnes.* — Floenes NRJ. II 192. Fflynes Cap. Frones 1559. Floynnes 1590. Floennes 1626. Flønæs 1668. Flønes 1723.

Efter de bevarede Skriftformer kan den opr. Form ikke sikkert bestemmes. O. R. antager som muligt, at det kan være Fljóðanes, hvori det 1ste Led da vel maa være samme Ord, som vi har i Flø i Ulstein og Flean i Stjørdalen, som begge i AB. skrives af Fliodhom, vel svarende til et Nom. Fljóðar. Betydningen er usikker. Naar det AB. 40 (under Selbu) siges, at en Halkell a Fliodhom havde skjænket Erkestolen en Part i Langli, kunde det vistnok være muligt, at det var en Mand paa Flean i Stjørdalen, som eiede Langli i Selbu; men det var ogsaa tænkeligt, at der har været en nu forsvunden Gaard Fljóðar i Selbu, hvis Navn kunde være bevaret i Flønes, og som kunde være gaaet op i denne Gaard. Det er ialfald paafaldende, at denne Gaard ikke ligger paa noget Nes, men paa en Hals, som forbinder Fløneshalvøen med det indre Land.

62. **Dyrdal.** Udt. *dý'dalen.* — Dyrendal 1559. Dyrendall 1590. Dyrdall 1626. Dyrdahl 1668. Dyrdal 1723.

Gaarden ligger nu ikke i eller ved nogen Dal, men paa en Høide. Et Par smaa Bække udspringer dog i Nærheden. Det bliver usikkert, om man i 1ste Led kan søge et Elvenavn ligesom i Dørdal Orkedalen GN. 232. Jfr. dog under «Forsvundne Navne» (Dynes).

63. **Belle.** Udt. *bæl̦l̦'.* — af Belle AB. 41. Belle NRJ. II 192. Bille 1559. Belle 1590. 1626. 1668. 1723.

Jfr. GN. 15.

63, 3. **Botn.** Udt. *båttn.*

Ligger ved en liden Bugt af Selbusjøen.

63, 6. **Granby.** Udt. *grå'nby* (i Selbu siges *grån*, i Tydalen *grān*, en Gran).

63, 7. **Dragsjøbjørgen.** Udt. *drā'gsøbørja.*

En Skovstrækning ved Dragsjøen.

64. 65. **Haastad.** Udt. *hå'stå.* — af Hastadom AB. 40. Hastad NRJ. II 192. Haastadt OE. 98. Huogstadt, Hogstadt 1559. Hoffstadt, Hoffstenn 1590. Horstad 1626. Offuer Horstad 1668. Horstad 1723.

Hástaðir, hvori 1ste Led vel er Adj. hár, høi. Navnet findes ogsaa i Aa (GN. 29) og i Flatanger; jfr. ogsaa Hostad Singsaas GN. 58 og Høstoen Orkedalen GN. 45. Gaarden ligger høit; der er her intet Vandløb.

64, 2. **Hagabakken.** Udt. *hå'gåbakkinn̦.*

64, 4. **Haugen.** Udt. *hø'ginn̦*, Dat. *hø'ja.*

65, 10. **Haastadsletten.** Udt. *hå'stasl̦itta.*

65, 11. **Blæset.** Udt. *blæ'sǣte.*

Om Navnets Forklaring kan man vanskelig have nogen sikker Mening, naar man ikke kjender ældre Former af det.

65, 12. **Sjøvold.** Udt. *sjø'rål̦l̦.*

66. **Kvello.** Udt. *kvæ'l̦l̦ó.* — Quello, Quelluo 1559. Quelloe, Kello 1590. Qualle 1626. Quello 1668. Quelloe 1723.

Navnet findes ogsaa i Værdalen, hvor Gaarden ligger ved en Bæk, der ogsaa gaar forbi Kvelstad, og hvor det derfor er sandsynligt, at 1ste Led indeholder et Elvenavn. Men her er der intet andet Vandløb end Nidelven. Sidste Led er vel det almindelige ló f.; om 1ste Led kan jeg ingen Oplysning give.

67. Selbu Præstegaard (Nesten). Udt. *næ̀ssta* (nu kun brugt om en Part af Gaarden). — Næstene kirkja DN. V 420, 1430. Nesth og Prestegordh nævnte som forskjellige NRJ. II 193. Nesthen DN. I 805, 1541 (Gaarden kom da ved Bytte til Præstebordet). Nested 1668. Næsted Præstegaard 1723.

Neztin?, af neztr, nederst, og vin, «den nederste Gaard». Samme Navn er vel det nu tabte Nesten i Løiten; mere uvist er det, om man har det samme i Nesten i Stange og i Nesten i Ullensaker (Bd. III S. 125. 156, jfr. II S. 317). Navne paa -vin ender nu i Selbu i Udt. paa -a (jfr. GN. 79, se Thj. VSS. 1891 S. 172).

67, 6. Nestaøien. [Udt. *næ̀sstansøiinn*, Dat. *-øia*].

Sms. med den frg. Gaards Navn, som her sees at have faaet tilføiet den best. Artikel i Hankjøn.

68. 69. Hove. Udt. *hå̀ve*, Dat. *hå̀ví*. — Hof AB. 120. Hoff NRJ. II 192. Cap. Hoff 1559. Hoeff 1626. Hoff 1668. Hofve 1723.

Hof n., se Indl. S. 55, jfr. Ørlandet GN. 79. Nutidsformen er opr. Dativ.

70. 71. Morset. Udt. *må̀ʹlsæt.* — Morsetter NRJ. II 193. Morsett Cap. Morsetther 1559. Morsett 1590. Mordsett, Moerβet 1626. Morset 1668. 1723.

Mulig opr. *Mǫðrusetr, sms. med Plantenavnet maðra f. (Galium boreale) O. R. Jfr. Mortvet i Eidsberg af Mǫðruþveit. Denne Plante og dens Rod brugtes før meget til Farvning; som Følge af den Værdi, den derved fik, er dens Navn kommet til at danne mange Stedsnavne baade i Norge og paa Island (Bd. I S. 141).

71, 2. Morsetmarken. Udt. *må̀ʹlsætmarka.*

72. 73. Hoem. Udt. *hő̀em.* — Hoim (trykt Honn) NRJ. II 193. Hoem OE. 98. Cap. Hoim 1559. 1590. Hoem, Hoemb 1626. Hoem 1668. 1723.

*Hóeimr, af Adj. hór (hár), høi, og heimr. Jfr. Byneset GN. 14 og 41.

74—76. Berge. Udt. *bæ̀rje.* — af Berge AB. 41. Bergh NRJ. II 193. Berg OE. 98. Bergin 1559. Berigh 1590. Berrig, Berge 1626. Berigh 1668. Berge 1723.

Berg n. Den nuv. Form er Dativ.

77. 78. Røsset. Udt. *rœ̀ssæt.* — Rossetter NRJ. II 193. Rodsetther, Rødsetther 1559. Rødsett 1590. Rosette, Rødsett 1626. Roesett 1668. Røeset 1723.

O. R. antager det muligt, at dette Navn ligesom Rosset i Grong kan være opr. *Rauðssetr, sms. med Mandsnavnet Rauðr (jfr. Børsen GN. 34). Det er dog ikke opført Personn. i Stedsn. S. 199 blandt saadanne Sammensætninger.

78, 2. Røssetmoen. Udt. *rœ̀ssætmő'n.*

79—81. Velve. Udt. *vœ̀ʹlva.* — Vilwen NRJ. II 193. Weluin 1559. Welua, Wellua 1590. Welffue, Wlffuenn 1626. Welffue 1668. Welfve, Welve 1723.

Er sikkert en Sms. med vin; om Udt. jfr. GN. 67. O. R. antager, at det kan være opr. *Vilvin, hvis 1ste Led kunde sammenstilles med den Stamme, man har i Vilberg, der forekommer paa flere Steder, især paa Romerike, og i endel andre Navne, og som kunde antages at betyde: noget behageligt, glædeligt (Bd. II S. 230, jfr. Hevne GN. 77). Men han antager det ogsaa muligt, at det ved Bogstavomsætning kan være opstaaet af *Viflin, som man har i Formen Vevlen i Id, i Stange, i Vang i Valdres og i Haus. Dette er ogsaa en Sms. med vin; Betydningen af 1ste Led er ukjendt (Bd. I S. 202. III S. 151).

82. **Marstad.** Udt. *mā'lsta.* — Marstadt 1590. Morstad, Moestad 1626. Marstad 1668. 1723.

Mulig opr. *Marðarstaðir, sms. med Mandsnavnet Mǫrðr, som var almindeligt i Fortiden paa Island, men kun sjelden forekommer i Norge i MA. Det bruges dog endnu i Søndfjord i Formen Maar (Personn. i Stedsn. S. 183). Marstad i Flekkefjord maa efter de ældre Skriftformer være af anden Oprindelse.

83. 84. **Storevjen.** Udt. *stō'rævja*, Dat. *-jænn.* — Erwe, Æwre(!) NRJ. II 193. Effie OE. 98. Effie, Euie 1559. Effienn 1590. Effuenn, Effuinn, Ewind 1626. Efuien 1668. Storøfien 1723.

*Efja f., se Indl. S. 48. Her vel snarest at tage i Betydning af en Gren af en Elv, idet Nea her forgrener sig i flere Arme. Jfr. GN. 90. 91.

83, 2. **Evjegjerdet.** Udt. *æ'vjare.*

83, 6. **Aurdalskoven.** Kaldes *ø'ldalen.*

En Skovstrækning i en Dal, som gaar ud til Garbergselven. Ø i Udt. nærmer sig til au. Skrivemaaden med r kan neppe være rigtig.

85. 86. **Nedrelien.** Kaldes *li'a*, Dat. *linn.* — Lijd AB. 40. Lydh NRJ. II 193. Liid OE. 98. Liidt 1559. 1590. Lid, Lienn 1626. Lien 1668. 1723.

87. 88. **Øvrelien.** — Offwer Lidhenn DN. I 805, 1541. Offre Liid OE. 98. Offuer Lien 1668. Se frg. GN.

89. **Stubbe.** Udt. *stø'bbe*, Dat. *stø'bbi.* — Stabbim 1559. Stube 1626. Stub 1668. Stubben 1723.

Navnet maa henføres til stubbr = stúfr m., i Stedsnavne vel oftest at forstaa om Stubber af Træer (Indl. S. 79 f). Udt. tyder her paa en afledet Intetkjønsform paa i (O. R.).

90. 91. **Lilleevjen.** Udt. *li'hlævja.* — Lilleffie 1559. Lilleeffuenn 1626. Lille Effuienn 1668. Lildøvien, Lilovien 1723.

91, 1. **Seienget.** Udt. *sei'ænde.*

1ste Led kunde maaske staa i Forbindelse med det hos Aasen opførte Sig n., fremsivende Væde, der paa enkelte Steder ogsaa har Formen Seig (O. R.).

92. **Kallar.** Udt. *ka'llār.* — Kaller NRJ. II 193. Kallar OE. 98. Kallar, Kalre 1559. Kallir, Kallenn 1590. Kaller 1626. 1668. Kalder 1723.

Et ganske enestaaende Navn. 1ste Led kunde være Adj. kaldr, kold, eller et Elvenavn af denne Stamme, hvortil der ogsaa ellers er Spor. Med Hensyn til sidste Led se Opdal GN. 266, hvor jeg har udtalt den Formodning, at det kunde være det arfr m., som findes i en Række Navne i Lom

og Skiaaker, og som vel maa forstaaes i Betydningen: Jordeiendom, Gaard (jfr. Bd. IV, 1 S. 36). Navnet vilde isaafald have samme Betydning som Kallak og Kaldaaker paa Østlandet.

93. Kyllo. Udt. *ki'lló.* — Hiello NRJ. II 193. Kolam (!) 1559. Kieller, Kello 1590. Kellum, Kellumb, Kiellumb 1626. Kyloe 1668. Kylloe 1723.

Efter Udt. maa det være en Sms. med ló og altsaa et andet Navn end Kyllan i Hegre, som i senere Tid ogsaa har været skrevet Kyllo, men i 1863 skrives Kyliar og i AB. af Kiliom (O. R.). Med Støtte i Formen fra c. 1520 kunde man formode, at 1ste Led er hjallr m., en flad Afsats (Indl. S. 55), som nu i Selbu ligesom i Guldalen udtales Kjæll. Gaardens Beliggenhed synes at passe dertil.

94. Mølnhus. Udt. *mæ'lnús.* — Melhuss NRJ. II 193. Monskug (!) 1559. Mølhus, Mønnhuss 1590. Mollenhuus, Møllerhus 1626. Møllenhuus 1668. Mølnhus 1723.

Gaarden ligger ved Mølnaaen; begge Navne er dannede af mylna (mjulna) f., Mølle, Kvern (Indl. S. 68).

95—99. Mebost. Udt. *må'bósst.* — Møgebostad NRJ. II 193. Myklebostad Cap. Møckelbostadt 1559. Møckilbostadt 1590. Mobostad, Mobesta, Møgbosta 1626. Meborst 1668. Mebust 1723.

* Miklibólstaðr, sms. af Adj. mikill, stor, og bólstaðr m., Bosted, Gaard, «Storgaarden», et især paa Vestlandet meget hyppigt Navn, næsten overalt forkortet i sidste Led paa samme Maade som her; i de to trondhjemske Amter findes det ellers kun som forsvundet Navn i Malvik (se S. 353). Til Grund for den nuværende Udt. Maabost maa vel ligge en ældre, lignende den nordlandske Udt. Mokkelbost (O. R.).

100. Baardsgaarden. Udt. *bå'lsgalen.* — Borßgaard 1668. Boesgaard 1723.

Maa være et temmelig ungt Navn; sms. med Mandsnavnet Baard.

101—103. Rønsberg. Udt. *ræ'nnsber.* — Ronsbergh NRJ. II 193. Rinsberiig 1559. Ronnsberig 1590. Raansberigh, Rønsberigh, Røennsberig, Roennsberig 1626. Rønsberig 1668. Ronsberg 1723.

Er vel opr. *Røynisberg, hvori 1ste Led er Gen. Ent. af røynir m., Rogn, eller røyni n., Rognelund, jfr. Røineberg i Haaland (O. R.).

104. Lund. Udt. *lúnn.* — Lundt 1590. Lunde 1626. Lund 1668. 1723.

105. Øverdalen. Udt. *ø'verdalen.* — Øffuirdall 1590. Offuerdall 1626. Overdal 1723.

Et Eng langt oppe i Rotlas Dal.

106. 107. Rolset. Udt. *ræ'llsæt* (Elvenavnet udt. *rå'hla*). — Rolsetther 1559. Roldsett 1590. Roldsett, Roelset 1626. Rollsett 1668. Rolset 1723.

Sms. med Rotla, Navnet paa den betydelige Elv, som her kommer ud i Nea. Samme Navn har man vel ogsaa i Rosla i Herjedalen, i Røttleån, som falder ud i Vettern, og i Rutlebækken fra Rutlevand i Herred.

108. Øraas. Udt. *ø'råsen.* — Øraas 1626. 1668. 1723.

Gaarden ligger høit over Elvedalen. Som en usikker Formodning kan nævnes, at man i 1ste Led kunde have det af Ross fra Søndfjord og Nordfjord

opførte Øre m., Oretræ, Older, eller snarere Øre n., som Aasen opfatter som en Afledning af Ore med Betydning: Olderved eller Olderskov.

109. Flaknan. Udt. *fla'kknænn*, Dat. *-nåm*. — Flagne 1590. Flachne, Flackenne 1626. Flachne 1668. Flachen 1723.

Navnet findes ellers kun i Soknedalen (GN. 59, 5). Gaarden ligger, hvor Elvedalen efter en lang, trang Sammenknibning igjen bliver bredere og Dalbunden fladere. Navnet har vistnok Hensyn dertil. Man kan vel sammenligne Flakkene, Navn paa en Elveudvidelse i Hølandet i Grong og Flaket eller Flakene i Navne paa flade Fjelde. Med Hensyn til den sproglige Form kan man maaske sammenstille det med Navne som Sletner, Flatner og Kvikne.

110. 111. Uthus. Udt. *ú'ttús*. — Vthwss OE. 98. Vdhus 1559. 1590. Wdhus 1626. Wdhuus 1668. Udhuus 1723.

«Den ydre Gaard»; den ligger nederst i Florens Hovedgrænd. Jfr. GN. 126.

112. Tuset. Udt. *tú'sæt*. — af Thufuasætre AB. 40. Twesetter NRJ. II 194. Tuffueszeter OE. 98. Tuesetther 1559. Thuersett, Tusett 1590. Thuſet 1626. Tuuſet 1668. Tuset 1723.

O. R. forklarer Formen i AB. som en Forvanskning af Þúfusetr af þúfa f., Tue, i Gaardnavne vel oftest at forklare af Ordets Brug om Høider og Fjelde (Indl. S. 83). Navnet findes ogsaa i Værdalen, hvor det i AB. skrives dels Thuffuasætr, dels rigtigere Thuffuosætr.

113. Bjørken. Udt. *bø'rka*, Dat. *-kinn*. — Bierckenn 1590. Biørckenn, Bierchenn 1626. Bierchen 1668. 1723.

Af Trænavnet bjǫrk f., som her vel umiddelbart er brugt som Gaardnavn. Ogsaa i Værdalen har man Bjørka, udt. med enstav. Betoning (af Biorko AB.).

114. Hegset. Udt. *hæ'ggsæt*. — Hogsetter NRJ. II 194. Hexsetther 1559. Hegſett 1590. Hegſet 1626. Hegſett 1668. Hegset 1723.

1ste Led kan være Trænavnet heggr, Mandsnavnet Heggr eller et Elvenavn Hegga. Der gaar en Bæk forbi Gaarden.

115. Bakken. Udt. *ba'kkinn*, Dat. *-ka*. — Bache 1668. 1723.

116. Neset. Udt. *næ'sse*, Dat. *næ'ssi*. — Nes 1559. Ness 1590. Nes 1626. Næſ 1668. Næss 1723.

116, 5. Enbakken. Udt. *é'nbakkinn*.

1ste Led er vel Trænavnet Eine (oldn. einir).

117. Langsmoen. Udt. *la'ngsmó'n*. — Langsmoe 1723 (øde).

Er vel samme Sted, som paa Rektangelkartet kaldes Langsetenget. Det er vel muligt, at dette ellers temmelig uforklarlige Navn er en Sammendragning for Langsetmoen; Gaarden kan engang have hørt under GN. 38.

118—120. Stokkan. Udt. *stå'kkænn*. — af Stokkom AB. 40. Stocke 1559. 1590. Stoeche, Stoechumb 1626. Stoche 1668. 1723.

Se Melhus GN. 72.

120, 4. Stokkengene. Udt. *stå'kkænnjænn*.

121. Kraakstad. Udt. *krå'kkstå*. — Krogstad NRJ. II 193. Kraackstad OE. 98. Kragstadt 1559. Krogstadt 1590. Krogsta 1626. Krogstad 1668. 1723.

Kan være sms. med Mandsnavnet Krókr (Personn. i Stedsn. S. 170). Her er en Elv, som kunde have havt det hyppige Navn Kráka. Men som ved det flg. GN. bemærket, kan der være nogen Grund til at tro, at Elven har havt et andet Navn.

122—124. Mosletten. Udt. *mō'sḷitta*, Dat. *-tænn*. — Mosletter NRJ. II 193. Moeslett 1668. Mouslet 1723.

O. R. antager, at denne Gaard uden Tvivl er den, som AB. 41 kaldes Modestader, i 1559 Mostadt. Dette maa være samme Navn som Mostad i Frosten og Malvik og maa sandsynlig komme af méða f., Elv, eller af et Elvenavn Móða. Se Malvik GN. 69.

125. 127. Mogaarden. Udt. *mō'galen*. — Mougordt 1590. Mougaard 1626. Moegaard 1668. 1723.

1ste Led indeholder vel samme Stamme som i det frg. Navn.

126. Uthus. Udt. *ú'ttús*. — Wdhus 1590. 1626. Vdhuus 1668. Udhuus 1723.

Jfr. GN. 111. Disse Navne paa -gaard og -hus tyder paa, at der her er foregaaet en Udpartning af en ældre Gaard, sandsynlig det gamle «Modestad».

128. Tronset. Udt. *trō'nnsæt*. — Thrundsetter 1559. 1590. Thrundset 1626. Tronſet 1668. Tronset 1723.

*Þróndarsetr, sms. med Mandsnavnet Þróndr.

129. 130. Kolset. Udt. *kō'lsæt*. — Kolsetter NRJ. II 194. Kolsetther DN. I 805, 1541. Kolsethe Cap. Koldsetther 1559. Kolsett 1590. Kollsett 1626. Kolset 1668. 1723.

Efter de ældre Skriftformer og den nuv. Udt. vistnok sms. med Mandsnavnet Kolr (O. R.; Personn. i Stedsn. S. 167).

130, 3. Kolset vestre. Kaldes *hø'sstvåḷḷskōjen*.

130, 4. Svartaasskogen. Udt. *svā'ltåsskōjen*.

131. Kleset. Udt. *klé'sæt*. — Kleggesetter Cap. Kløgsetther 1559. Klegsett 1590. 1626. Kleſet 1668. Klegset 1723.

Efter de ældre Former maa g her være opr. og ikke bare indkommet ved en Lydforandring foran s. Navnets Betydning er tvivlsom. Der kommer her en større Bæk ud i Nea.

132. 133. Nervik. Udt. *nē'rvíka*, Dat. *-kinn*. — Vigh NRJ. II 194. Viick OE. 98. Wyck 1559. Wiigen og Neruig 1590. Wigenn og Neruig 1626. Nederwigen 1668. Nærvigen 1723.

GN. 132—154 danner den Grænd, som kaldes Vikkvervet.

134. 135. Øvervik. Udt. *ø'vervíka*. — Øffuerwigen 1668. Overvig 1723.

135, 3. Vikaengene. Udt. *vī'kaænnjænn*.

136. Sæter. Udt. *sē'ter*. — Settre NRJ. II 194. Cap. Setther 1559. Settir 1590. Setter 1626. 1668. Sætter 1723.

*Setr n., Opholdssted, Bolig (Indl. S. 74).

137. Sesseng. Udt. *sæ'ssæng*. — Sedzengh NRJ. II 194. Settseng 1559. Sessuig, Sessenngh 1590. Sesingh, Zesinng 1626. Seſengh 1668. Sedseng 1723.

Vel opr. *Setrseng, sms. med den frg. Gaards Navn. Jfr. Opdal GN. 226.

138. Saamstad. Udt. *så'mmstå.* — Sodhomostadhe AB. 120. Sømstat Cap. Sømstadt 1559. Semsta 1590. Sombstad, Sembsta, Samsta 1626. Sambstad 1668. Samstad 1723.

Sodhomostadhe i AB. antager O. R. for en Feil for Sodhmostadhe, sms. med et Elvenavn Soðma, der kunde være dannet af Stammen sjóða med Endelsen ma, som man ogsaa har i Elvenavnene Usma i Selbu og Øksendalen, Kusma i Singsaas og Krisma i Aamot (Thj. VSS. 1891 S. 226 f.). Om andre Elvenavne af Stammen sjóða se Hevne GN. 101, Røros GN. 132, 258 og Aalen GN. 30, 2. Der gaar en Bæk med sterkt Fald forbi Gaarden.

139. 140. Aunet. Udt. *ø'ne.* — Efne 1668. Øfne 1723.

141—144. Slindan. Udt. *sli'ndænn,* Dat. *-dåm.* — Slynde NRJ. II 194. Slindenn 1559. Slinde, Slindenn 1590. Slindemb 1626. Slinden 1668. Slinde 1723.

Navnet findes ellers i Sogndal i Sogn i Formen Slinde; mulig hører ogsaa Slinningen i Borgund Sdm. hid. Vel af Slind f., i en af de hos Aasen anførte Betydninger: Tverbjelke, fast Bræt eller Trappetrin, Side (O. R.).

145. Vallian. Udt. *va'lllíænn,* Dat. *-åm.* — Wallij 1590. Walliid, Wollj 1626. Wallj 1668. Waldlie 1723 (da Engslette, før beboet).

1ste Led er vel vǫllr m., Sætervold (O. R.). Gaarden ligger oppe i Aasen.

146. Aasan. Udt. *å'sænn,* Dat. *-såm.* — Aassenn 1590. Aasenn 1626. Aasom 1668. Aasum 1723 (Engslette, før beboet).

*Ásar, Flt. áss m., Aas (Indl. S. 42). Ogsaa en Aasgaard, Nabogaard til den frg.

147. 148. Gullset. Udt. *gu'llsæt.* — Guldsetter NRJ. II 194. Gulsetther 1559. Guldsett, Gulsett 1590. Guldsett, Gulset 1626. Gulßet 1668. Guldset 1723.

Vel opr. *Gullasetr, sms. med Mandsnavnet Gulli (Personn. i Stedsn. S. 103).

149. 150. Aftræt. Udt *a'fftrætt,* om alle Gaardene: *a'fftræt-tænn.* — Auttretten NRJ. II 194. Afftritenn 1559. Affthrødt, Affthrottenn 1590. Afftradt, Afftroed 1626. Afftred 1668. Aftredt, Aftred 1723.

Enestaaende Navn. O. R. antager som sikkert, at 1ste Led er aptr, tilbage, og anser det for muligt, at sidste Led kan være det i Navne ofte forekommende þræta, Trætte, Retstvist: en Eiendom, som var vunden tilbage ved Proces (jfr Thj. VSS. 1891 S. 236). Forklaringen maa dog ansees for meget tvivlsom: þræta forekommer ellers mest som 1ste Led.

151—153. Kjøsnes. Udt. *kö'snæs.* — Kiostness NRJ. II 194. Kiødesnes Cap. Kiosnes 1559. Kiøßnes 1590. Kiøsnnes, Kiøßnes 1626. Kioßnes 1668. Kiøsnes 1723.

Det ligger nær at forklare 1ste Led af kjóss m., en smal Vik (Indl. S. 60), da Gaarden ligger paa Neset mellem en dyb, smal Vik af Selbusjøen og Slindeelvens Udløb i en anden mindre Vik Skrivemaaden i Cap., som ellers pleier at have de paalideligste Navneformer af Jordebøgerne fra det

16de Aarh., kunde dog vække nogen Tvivl om denne Forklarings Rigtighed. Kjøsnes i Jølster er vel samme Navn.

154. Kolviken. Udt. *kǿ'lvíka.* — Kolvigen 1723.

Ved en Vik af Selbusjøen. Navnet sigter maaske til, at der engang har været drevet Kulbrænding her (O. R.).

155. Hammer. Udt. *hå'mmår.* — Hammer 1668. 1723.

Ligger paa et Nes med en isoleret Fjeldhammer.

156. Storodden. Udt. *stô'råddinn.*

157. Fuglemskoven. Udt. *fú'gglemskôjinn,* Dat. *-ga.*

Jfr. GN. 12.

158. Eggen. Udt. *æ̂'jja.*

158, 4. Eggaodden. Udt. *æ̂'jjaåddinn.*

159. Høgaasen. Udt. *hǿ'gåsen.* — Høyaas 1668. 1723.

160. Okstad. Kaldes *ô'kkståsen.* — Oxstaaas 1668. Ogstaas 1723.

Strøget her paa et Stykke af Selbusjøens Sydkyst skal kaldes Okssía (d. e. -siden). Ligeoverfor paa Nordsiden har man Fjeldet Oksinn og Oksdalen.

161. 162. Renaaen. Udt. *rê'nåa.* — Reinaan 1668. Reinaae 1723.

Har Navn efter Elven Reinaaen (her udt. Ren-), nær hvis Udløb Gaarden ligger. Elvens Hovedtilløb kommer fra Reinsfjeldet og gaar gjennem Reinsjøen. Det er det meget hyppige Elvenavn Reina.

163. Haannaaen. Udt. *hå'nnåa.* — Handaae 1668. 1723.

Gaarden ligger ved Udløbet af en Elv af samme Navn, der kommer fra Haannsjøerne. O. R. forklarer utvivlsomt rigtigt Elvenavnet som en Udtaleform af Hornaa. Samme Elvenavn har man i Horna i Elverum (Bd. III S. 321) og i Hurdalen, og i Haanna i Ø. Rendalen. Navnet har vel Hensyn til Krumninger i Elveløbet.

FORSVUNDNE NAVNE.

af Snatwikstadhum AB. 40 (ode).

I 1ste Led kunde man maaske have det af Ross anførte Snat n., Ende paa et Réb, Tange af Skov (jfr. Bd. I S. 332).

Birkelijdh vid Hundhamar AB. 41.

Det her nævnte Hundhamar skulde snarest antages at have været en i Selbusjøen udstikkende Hammer. Hundhammer findes som Gaardnavn i Haus, i Tusteren og i Nærø og er ogsaa Navn paa en Fjeldhammer ved Trondhjemsfjorden nær Saksvik i Strinden.

Af Tranomo AB. 41.

Der findes nu en Engslaat, som kaldes Tronmoen (med lukt o) søndenfor Nea lidt nedenfor Mølnaa, som vist tidligere har været beboet. Det er muligt, at det kan være en Levning af denne Gaard. Den opr. Form maa vel være Trǫnumór af Fuglenavnet trana f., Trane.

af Nyahusom AB. 41.

En af Langligaardene, GN. 41—43, skal nu i Dagligtale kaldes Nyhus.

Modestader AB. 41. Mostadt 1559 (5 Opsiddere).

Se Bemærkningen ved GN. 122 ff.

Bjorgh AB. 40.

Bjǫrg f. (Indl. S. 43). Der findes flere Navne i Bygden, sms. med -bjørgen. Man kunde her f. Ex. tænke paa Amdalsbjørgen under GN. 3, hvor man ogsaa har Navnet Bjørgdalen.

Rwdh AB. 121. Rudt Cap. Rødt 1590. Røedt 1626.

Ruð n., Rydning (Indl. S. 71). Et Stykke ovenfor Rønsberg i Rotlas Dal findes der en Sæter, som efter Kartet heder Røvolden, hvori dette gamle Gaardnavn vel er bevaret. Gaarden kunde maaske være den samme som den nuv. Baardsgaarden, GN. 100.

Syrestad NRJ. II 194 (i Vikkvervet?). Sidestade Cap. Sierstadt 1559. Siersta, Siirstadt 1590. Siersta 1626.

Vistnok samme Gaard som Aunet GN. 139. 140. Maaske af *Sigríðarstaðir, jfr. Sirsæter i Lindaas, der bevislig er sms. med Sigríðr (O. R.).

Marckedall 1590. 1626 (nævnt mellem Mebost og Rønsberg).

Noldall 1590. Nordallsøunn 1626.

Dynes Cap. (nævnt sammen med Flønes).

Noget Sted med et lignende Navn kjendes ikke nu. Man kunde gjette, at Dynes er afslidt af Dyrnes, hvori 1ste Led kunde være det samme som i Dyrdal, GN. 62, hvor ogsaa r nu er faldt bort i Udt. De Bække, der har Udspring nær Dyrdal, falder ud i Selbusjøen paa en Halvø strax østenfor Flønes, og der kunde Dynes have ligget. En af disse Bække maatte da have havt et Navn af Stammen dyr.

Falle 1626.

Se Byneset GN. 13.

Minde 1626.

Hvis man kunde slutte noget af denne Navneform, som kun er bevaret i en enkelt Kilde, vilde det være rimeligt at antage, at Navnet indeholder samme Stamme som Minne i Eidsvold af *Minni (Mynni) n., Munding. Gaarden maatte i Tilfælde have ligget ved en af de større Elves Udløb i Selbusjøen.

Espe 1626.

Navnet er endnu bevaret (udt. Æsspe med enstav. Betoning) om et Underbrug i N. for Sesaas. Maa vel uagtet Betoningen komme af espi n., Aspeskov.

Løffaas 1626.

Schogsvold 1723 (laa da som Eng til Sesaas; nu kjendes Skogsvoldene som et mellem flere Gaarde delt Eng).

GAMLE BYGDENAVNE.

Friol AB. 40. Frolen OE. 98. Ffroell NRJ. II 194. Fraal 1559. Froren 1590. Paa de 3 sidste Steder nævnt som Gaard. Navnet er nu bevaret i Floren (udt. med enstav. Beton. og «tykt» l), der bruges som Grændenavn, omfattende GN. 109—116.

Samme Navn har man ogsaa i Hegre (i Stjørdalen), skr. af Frol AB. 38, Frolin 1559, Frorenn 1590 og Frol- endnu i 17 Aarh. Fremdeles i Levanger Sogn: Frolar skipreidha AB. 19, Ffræl Sogn NRJ. II 197, Frolen DN. I 811, 1547. V 678, 1488. Mulig har man desuden det samme Navn i Fryáll i Land (j Frýale DN. I 314, 1370. j Frøyiale DN. III 485, 1424). Der er mærkelig Overensstemmelse i Situationen mellem Floren i Selbu og i Stjørdalen, en udvidet og bebygget Del af en længere Dal, som er trang og ubeboet paa den nærmeste Strækning baade ovenfor og nedenfor. Dette slaar dog ikke til i Levanger (O. R.).

I Wikahuerfue AB. 40, nu Vikkvervet, hvorved forstaaes Strøget vestenfor Neas Udløb i Selbusjøen og Dalbygden opover langs Slindeelven (Naala), nærmest GN. 132—154. I den gamle Jordebog regnes dog ogsaa Stokkan (GN. 119 f.) til Vikkvervet, saa at det da ogsaa har omfattet Sydsiden af Nea et godt Stykke opover.

Víkahverfi, hvori 1ste Led er Gen. Flt. af vík f., sigtende til de Bugter, som Sjøen her gjør. Sidste Led er hverfi n., der oftere bruges til Dannelse af Grændenavne, jfr. Seljuhverfi i Aafjorden (S. 29) og Røstkvervet i Hevne (S. 100).

42.

TYDALENS HERRED.

Herredets og Sognets Navn: Tydalen. Udt. *tý'dalen* (Elvenavnet udt. *tý'a*).

Ældre Navneformer: i Thidal i Sælbo DN. I 447, 1409. i Thyggherdal DN. XIV 146, 1493. Thydallen 1626.

Navnet er sms. med Tya, Navn paa en Bielv til Nea. O. R. antager, at Elvens opr. Navn er Þ ý, og at man har den samme Stamme i Sønavnet Tyen i Valdres og i Tyvand i Sannikedal, mulig ogsaa i Gaardnavnet Tyholt i Strinden. Bygdenavnets opr. Form maa have været *Þ ý j a r d a l r.

Tydals Kirke nævnes i Reformatsen. Efter Schøning skal den før have staaet paa Kirkvold, men blev 1696 flyttet til sit nuværende Sted paa Aunet.

Gaardenes Navne: **164 [1]. Hilmo.** Udt. *hi'llmó*, Dat. *-móm*. — Hyemmo NRJ. II 194. Hindmo 1559. Hillemoe 1668. Hieldmoe 1723.

1ste Led hænger vel sammen med h j a l l r m., flad Afsats, jfr. Hjelmoen i Værdalen (udt. Hell-). Gaarden ligger paa en Afsats høit over Nea.

165—167. Gresli. Udt. *gré'sslía*, Dat. *-lín*. — Griisliidh DN. I 447, 1409 (sandsynlig yngre). Grysliidh DN. XI 210, 1478. Grislydh NRJ. II 194. Kristliidt 1559. Grisliidtt 1590. Greβeliid, Greβeli 1626. Greslj 1668. Grislie 1723.

Efter de ældre Skriftformer kunde man antage, at 1ste Led er Mandsnavnet G r í s s, medens den nuv. Udt. snarere tyder paa en opr. Form G r e i p s l í ð, sms. med Mandsnavnet G r e i p r (Personn. i Stedsn. S. 97).

166, 2. Lillehenbjørgen. Kaldes *hé'nbjørga*.

Kommer af Hena, d. e. Heina (tostav. Beton.), Navn paa to Bielve til Nea. Heina findes ogsaa som Elvenavn i Snaasen.

---

[1] Sognet er først nylig udskilt fra Selbu som eget Herred, og Gaardene har derfor fortløbende Matrikelnumere.

166, 5. Sæteraaen. Udt. *sæ'trâa.*

Ligger ved en liden Elv Sæteraaen, et Stykke nordenfor Gresli.

167, 6. Styttaadalen. Udt. *stý'ttådalen.*

Styttaaen maa være samme lille Elv, som paa Rektangelkartet kaldes Stutbækken, som forbi Stutaavolden gaar ud i Lødølja; af Adj. s t u t t r, kort, nu i det Trondhjemske oftest udt. støtt.

168. 169. Aunet. Udt. *ø'ne*, Dat. *ø'na.* — Ønum 1559. Øffne 1590. Øunne 1626. Oune 1668. Øfne 1723.

Af a u ð n n., Ødegaard (Indl. S. 42).

170—176. Aas. Udt. *ås.* — [i Ass DN. XIV 146, 1493]. Aass NRJ. II 194. Aas 1559. Aass 1590. Aas 1668. Aass 1723.

170, 1. Brennaasen. Udt. *bræ'nnåsen.*

1ste Led kommer af b r e n n a f., Brænding (Indl. S. 45).

171, 1. Berget. Udt. *bæ'rje*, Dat. *bæ'rja.*

171, 4. Ovlinglien. Udt. *å'vlinglía.*

Har Navn af Ovlingaaen, der kommer fra Søen Ovlingen. Udt. af disse Navne kjendes ikke. Man kunde maaske sætte dem i Forbindelse med Adj. ovleg, overordentlig, udmærket, i det Trondhjemske ovle og uvle (Aasen og Ross). De maatte da vel sigte til sterk Opsvulmning under Flom.

173, 2. Kammen. Udt. *ka'mminn.*

174, 2. Fresvoldlien. Udt. *frê'svållía.*

1ste Led er Fresa, Navn paa en Bæk, som gaar ud i Stuesjøen. Det hænger vel sammen med frøsa, at sprudle, strømme sterkt, især med brusende Lyd, ogsaa: fnyse (Aasen); paa disse Kanter udtales Ordet nok oftest fresa.

174, 6. Lunden. Udt. *lúnn'*, Dat. *lú'nna.*

175, 1. Jenshaugen. Udt. *jæ'nnshøginn.*

176, 1. 2. Haugen. Kaldes *bø'nnsgalen.*

1ste Led i Daglignavnet er vel Mandsnavnet Bjørn.

176, 5. Patrusvolden. Udt. *pa'trúsvållen.*

Patrus, som ogsaa forekommer i GN. 187, kunde maaske være en Forvanskning af et Personnavn.

176, 6. Spøneset. Udt. *spø'næsse*, Dat. *-sa.*

Hænger vel sammen med Folkespr. Spoda f., ogsaa Spøa, en lang, smal Brødspade; Navnet maa saaledes betegne et langt, smalt Nes.

177—180. Østby. Udt. *ý'ssbý*, Dat. *-bým.* — Ossby NRJ. II 195. Østeby 1559. Østbye 1590. 1626. 1668. 1723.

Kan være opr. * A u s t b ý r, den østlige Gaard, eller * Ø f s t i b ý r, den øverste Gaard. Beliggenheden og den nuv. Udt. kan passe til begge Forklaringer (Thj. VSS. 1891 S. 215 f.).

181. Kirkvold. Udt. *kø'rkvållen.* — Kierchewold 1668. Kierkevold 1723.

Har sit Navn af, at Sognekirken indtil 1696 stod her.

182. Fossan. Udt. *få'ssann*, Dat. *-såm.* — Foßum 1668. Fossum 1723.

Har Navn af Fosse i Tya.

183. Løvøien. Udt. *lø'veia*, Dat. *-eiinn*. — Løføen 1668. 1723.

184. Moen. Udt. *mő'n*.

185. Stuesjø-Hulvolden. Kaldes *stú'søhåle*.

Ligger ved Tyas Udløb af Stuesjøen. 1ste Led i det sidste Navn maa være det samme, som man har i GN. 188 og 191, men her i en afslidt Form.

186. Jensvolden. Udt. *jæ'nnsvållen*.

187. Patruslien. Udt. *pa'trúslía*.

Jfr. GN. 176, 5. Efter Kartet gaar en Bæk, Patrusbækken, mellem begge disse Gaarde.

188. Stuevolden. Udt. *stú'guvållen*.

Se GN. 191. Gaarden ligger ved Bredden af Stuesjøen.

189. Rotvolden. Udt. *ró'tvållen*.

Gaarden ligger ved Rotaaens Udløb i Stuesjøen. Rota findes ogsaa som Elvenavn i Vaage.

190. Mjøsjødalen. Udt. *mő'saadalen*. — Møssedal nævnes 1723, men skyldlagdes ikke, fordi det kun var en liden «Finnesæter», der, ret som det var, laa øde.

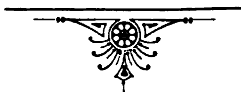
Har Navn efter Mjøsjøen (udt. Mø-), hvorigjennem Møaaen (Kartet gaar til Stuesjøen. Da Søen netop er meget bred, kan man ikke udlede Navnet af Adj. mjór, smal. Udtaleformen synes at forudsætte et Elvenavn Møsaaen.

190, 2. Langen. Udt. *la'nginn*.

Har Navn efter en stor Sø paa Grændsen mod Røros.

191. 192. Stuedalen. Udt. *stú'gúdalen*. — Stuedallen 1723.

Sandsynlig indeholder 1ste Led ogsaa her ligesom i Stuedal Orkedalen GN. 171 et Elvenavn.

RETTELSER OG TILLÆG.

S. 5 L. 3 f. o. Efter OE. tilføies 28.
S. 20 L. 24 f. o. Haavvin l. Hovin.
S. 20 L. 4 f. n. S. 211 f. l. S. 67.
S. 20 L. 3 f. n. Lysvatne l. Lysvatnet.
S. 25 L. 10 f. n. Prof. Bugge formoder, at Tiltrem kan være opstaaet af opr. * Þíslareimr, hvori 1ste Led er Gen. af þísl f., Stang, Vognstang, her sigtende til den lange, smale Odde, som strax indenfor Gaarden stikker ud i Fjorden.
S. 38 L. 24 f. o. *må̀nnsvål̲l̲en* l. *må'nns-*.
S. 39 L. 12 f. o. Rødsjø l. Rødsjøen.
S. 42 L. 15 f. n. Prof. Bugge sammenstiller Agðir, der forekommer som Landskabsnavn og vel ogsaa udgjør 1ste Led i Agðanes, med ags. egeðe, oht. egede, en Harv, og formoder, at fremspringende Punkter af Landet er blevne sammenlignede med Tinder i en Harv.
S. 42 L. 9 f. n. Soluen l. Saluen.
S. 47 L. 17 f. n. Hals l. Halsen.
S. 50 L. 3 f. n. *flằtnésse* l. *flằt-*.
S. 52 L. 20 f. o. Døsviken l. Døsvik.
S. 55 L. 3 f. n. Ønavnet * Dǫrð forklarer Prof. Bugge af ags. daroð m., Kastespyd, glfransk dard, oldn. (poet.) Gen. darraðar. Øen maa have Navn af sin Form, der ligner et Spydblad, jfr. Ønavnene Spjutø og Vigr. Vi har her et Exempel paa det ofte forekommende Tilfælde, at et Appellativ af Hankjøn bruges som Ønavn i Hunkjøn uden Tilføielse af nogen Afledningsendelse.
S. 58 L. 14 f. o. *mý̀ra* l. *mý'ra*.
S. 58 L. 20 f. n. Vtydher l. Vthyder.
S. 61 L. 8 f. o. Kvalver l. Kvalvær.
S. 79 L. 2 f. n. DN. II 250 l. DN. II 208.
S. 104 L. 9 f. n. Det tør være tvivlsomt, om Settre i NRJ. er denne Gaard og ikke snarere Langsæter, GN. 13.
S. 105 L. 24 f. n. Grynnyøie l. Grynniøie.
S. 110 L. 4 f. o. *bå̀lía* l. *bå'lía*.
S. 110 L. 17 f. o. DN. 792 l. DN. X 792.
S. 130 L. 16 f. n. *sồlbú* l. *sô'lbú*.
S. 137 L. 4 f. o. Singsaas l. Soknedalen.
S. 139 L. 21 f. o. Lomundal l. Lomunddal.
S. 141 L. 15 f. o. 1398 l. 1392.
S. 145 L. 16 f. n. *snau'sa* l. *snau̇sa*.
S. 153 L. 14 f. n. *grú̀tsætra* l. *grú'tsætra*.

S. 170 L. 3 f. o. Det af Skarv dannede Hunkjønsord maa snarere have været skerfr end skerf.
S. 181 L. 10 f. n. Den nuv. Form Skorem kunde dog nok være opstaaet af Skógareimr, idet g efter Bortfald af Mellemvokalen kunde være bleven afslidt ligesom i Skorannan, Hevne GN. 61, af Skógrandir.
S. 187 L. 17 f. n. Hustoft l. Hustøft.
S. 202 L. 4 f. n. *svæ̀nnslía* l. *svǽnnslía*.
S. 206 L. 5 f. o. Gjeitberget l. Gjetberget.
S. 210 L. 5 f. o. *stè̀nnslía* l. *sté'nnslía*.
S. 212 L. 17 f. o. Sammenhængen l. Sammensætningen.
S. 236 L. 24 f. o. Vold l. Volden.
S. 262 L. 3 f. o. Hageløkken l. Hagaløkken.
S. 267 L. 12 f. n. Efter «aa-Lyden i 1ste Stavelse» skal tilføies: «i det namdalske Navn».
S. 306 L. 22 f. o. Elvenavnet Vigg er efter Prof. Bugges Mening at aflede af vega, at føre fra et Sted til et andet, hvoraf man ogsaa har vigg n., en Hest.
S. 310 L. 3 f. o. Fielkiøs̀ l. Fielkios.
S. 318 L. 10 f. n. Sksffsted l. Skaffsted.
S. 319 L. 6 f. n. Høym l. Hoym.
S. 366 L. 12 f. o. mod l. med.

REGISTRE

I. GAARD- OG BYGDENAVNE.

— —

Oldnorske Navneformer er betegnede med spærret Tryk. Tegnene * og ? er anvendte paa samme Maade som i Texten. I Anførselstegn er satte [1]) oldnorske Navneformer, der ikke er anførte i den normale Orthografi, [2]) senere Navneformer, der er anførte i de ældre Kilders Orthografi, og [3]) senere Navneformer, der er anførte efter Nutidens Udtale, hvor denne afviger fra den i Matrikelen brugte Form.

II. NAVNE PAA ELVE, FOSSER, INDSØER, FJORDE, SUND, ØER.

I dette Register er uden særskilt Mærke optaget ellers ukjendte Navne paa Elve o. s. v. som kunne udledes af Stedsnavne, samt Gaardnavne, hvis 1ste Sammensætningsled kan formodes at være et saadant Navn, uden at dettes Form sikkert kan bestemmes. Disse Gaardnavne er mærkede med en foransat Stjerne.

III. REGISTER OVER PERSON- OG GUDE-NAVNE I SAMMENSÆTNINGER.

Gudenavnene er mærkede med en foransat Stjerne.

IV. FORTEGNELSE OVER SAMMENSÆTNINGER, ORDNET EFTER 2DET SAMMENSÆTNINGSLED.

I Ordningsordene (2det Sammensætningsled) er de oldnorske Former betegnede ved fed Skrift, nyere Former og Endelser ved spærret Tryk; forøvrigt gjælder det ved Register I bemærkede.

Kurr- 198. — Kuv- 296. — Lang- 229. 269. — Lau- 205. — Lauf- 128*. 264*. 314*. 372*. 390*. — Leir- 350. — Ler- 332. — Lille- 161. — Lundar- 331*. — Lunde- 259. — Løv- 224. — Me- 139. 175. — Nons- 351. — «Okstad-» 389. — «Ons-» 289. — Rafn- 231*. — Refs- 270 (?). — Rein- 269. 351. — Reit- 176. — Reks- 270. — «Rekstad-» 294. — Ringved- 261. — «Rogn-» 362. — «Rot-» 273. — Ryð- 126. 172 (?). 297*. — «Rør-» 332. — Røynu- 351 (?). — Se- 176. — Sess- 379 (?). — «Setz-» 379. — Singul(f)s- 228 (?). — Skaak- 206. 216. — Skalmar- 106*. — Skarð- 316*. — «Skus-» 353. — «Sky(s)» 353. — Snuru- 151. — Sol- 131. 294. — Stens- 205. 250. 283. — Stokk- 353. — Stor- 161. — Sveins- 161 (?). — Svin- 378. — Svins- 161. — Svork- 140. — Sør- 341. — «Sørens-» 224. — Tilder- 231. — Tømmer- 244. — Þallar- 132*. — «Wlf-» 292. — «Wndz-» 115. — Uv 292. — Vaðils- 88 (?). — Valder- 275. — «Varm-» 256. — Vass- 261. — Vold- 362. — Oi- 278. — Ør- 385.

auðn n.; -aunet.

Almand- 351. — «Anders-» 222. — Bakk- 339. — Bonn- 362 — Bosberg- 324. — Braa- 319. — Digres- 351. — Egg- 330. — Esp- 334. — Fjelds- 22. — Flat- 106. — Flataas- 332. — Hals- 17*. — Halset- 348. — Havsteins- 347. — Hoems- 347. — Karl- 21. — Kirk- 143. — Lefstad- 137. — Midt- 222. 225 (?). — Mori- 21. — Ner- 143. — Nord- 222. — «Nordalls-» 390. — Okstad- 373. — Pers- 343. — Ri- 304. — Skjefstad- 331. — Smaa- 259 (?). — Stein- 345. — Stokk- 85. 335. — Sor- 39. 333. — Torp- 359. — Trons- 222. — Vagnills- 249. — Vallar- 14 (?). — Valslag- 82. — Venn- 93. — Vik- 6. 355. — Viker- 342. — Oik- 21.

aurar m. pl.; -ør.

Bjarn- 1.

bakki m.; -bak, -bakken.

Aun- 231. — «Belsaas-» 316. — Brenn- 229. — Bru- 237. 288. — Buli- 107. Djupdals- 229. — Drǫgu- 157*. — Ein- 105. — Ekles- 349. — Elve- 3. — En- 386. — Fos- 140. — «Fos-» 261. — Gása 270*. — «Gauk-» 198. — Graa 276. — Grind- 35. — Gryt- 158. — Grýtu- 210. — Haga- 382. — Har- 38 (?). — Holl- 214. — Høi- 316. — «Kirk-» 198. — «Kjøn-» 154. — «Kongs-» 147. — Krokstad- 262. — Lergrub- 199. — Lers- 276. 335. — Lille- 224. — «O-» 159. — Pust- 198. — «Raukoll-» 4. — Ri- 304. — Rugl- 198. — Røstad- 342. — Saataa- 243. — Selles- 365. — Sels- 347. — «Slaatts-» 260. — Smel- 246. — Spiller- 352. — Sund- 200. — Sve- 121. — Svei- 275. — Sæter- 144. 342. — Traa- 18).

barð n.; -bale.

Áss- 217*.

bekkr m.; -bækken.

Bjór- 237*. — Fager- 250. — Fuggel- 53. — Hel- 308. — Høl- 307. — «Loe-» 289. — Skarv- 218. — Svart- 154.

berg n.; -berg, -berget.

Ála- 321*. — Aun- 295. — Ben- 332. Blaas- 144. — Bóls- 324 (?). — Botns- 324 (?) — Brats- 349 — Falk- 197. — Flata- 221. 257*. — Gar- 160. 379. — Gjet- 206. — Grøn- 360. — Haar- 51. — Hana- 303. — «Hand-» 115. — Háru- 101. — Horne- 345. — Hul- 184. — «Kaal-» 177. — Kóðs- 170. 231*. — Ku- 40. — Kvern- 314. — «Quern-» 177. — Leifa- 266. — «Ler-» 245. — Lǫðu- 210 (?). — Mikla- 147*. — «Os-» 177. — Reið- 150. 167*. — Ro- 119. — Røynis- 385*. — Sag- 281. — Selju- 143 (?). 155. — «Skage-» 129. — Skǫrðu- 102 (?). — Sól- 252*. — Svið- 360. — Sø- 286. — Vág- 47 (?). — «Østen-» 48. — Øyði- 379*.

bergar f. pl.; -berg.

Sól- 133 (?). 252*. 331.

bit n.; -bet.

Bjarna(r)- 312*.

bjǫrg f., **bjargir** f. pl.; -berg, -bjør, -bjørgen.

Bjørsjokjern- 379. — Dragsjø- 382. — Garbergs- 379. — Há- 327 (?). —

Blakstad- 163. — Blom- 120. 144. 154. — Borgar- 110*. — Braa- 319. — Brat- 111. 124. 132. — Breiða- 261*. 309 (?). — Brú- 22*. — Bú- 154*. — Bust- 83. — Butta- 19*. Buvas- 171. — Bælings- 121. — Bø- 96. — Damm- 131*. 150*. — Det- 185. — Djup- 153. — Djupsjø- 203. — Drug- 126. — Drǫgu- 161 (?). — Dunu- 193*. — Eids- 96. 294. — En- 237. — Er- 203. — «Fadbords-» 124. — Fager- 151. — «Fager-» 147. — Fin- 107. — Fjel- 310. — «Fjet-» 194. — Foss- 270. 361. — Fresvold- 393. — Gar- 248. — «Ge» 256. — Gerði- 166. — Gisn- 194. — Gjel- 367. — «Gran-» 164. 273. — Greips- 392 (?). — Gryt- 157. — Grøn- 154. 212. 269. 298. — «Grøn-» 147. 374. — Halstein- 144. — Haug- 322. — Hauk- 160. 293. — Hegg- 120*. — Hel- 162. — Hever- 173. — Horv- 185. — Hummer- 303. — Hǫgg- 163 (?). — Jons- 121. 271. — Jordvold- 218. — Kaar- 122. — Kjøn- 144. 342. Kross- 132*. — Ku- 163. — «Kveuna-» 264. — Langa- 92*. 380. — Lauk- 248*. — Ler- 288. — «Lør-» (?) 124. — Me- 194. 215. — Met- 142. — Midt- 254. 256. — Munk- 128. — Nedre- 384. — Ner- 193 — «Nord-» 254. — Ovling 393. — Patrus- 394. — Punds- 314. — Raalaus 206. — «Rand-» 124. — «Rang-» 124. — Reit- 309. — Ris- 141. — Romols- 333. — Runa- 349. — Rustar- 89*. — Rygg- 219. — Røds- 296. — Se- 176 — Selv- 42. — Sjø- 110. — «Sjø-» 271. — Skjeft- 243. — Skjetn- 109. — Skjær- 243. — Skug- 189. — Snil- 91. — Snildals- 92. — «Sol-» 203. 269. — Sól- 96*. 110*. 179* 209*. — Spjót 98 128. — Stave- 152. — Stein- 139*. 310*. — Stens- 210. — Stiga- 14*. — Stor- 36. 98. 178. 185. 209. 235. — Strømme- 202. — Sund- 128. — «Sund-» 354. — Sund- 99. — Sunn- 252*. — Súrnar- 128 (?). — Sve- 141. — Svens- 202. — Sverk- 154. — «Swins» 245. — Svinsaas- 163. — Søi- 97. — Sør- 347. — «Sør-» 254. 271 (?). — Søvas- 139. — Tes- 340. — Tollevs- 202. — Tov- 170. — Vaavas- 92. 145. — Vallar- 388 (?). — Vatz- 97*. 138*. 185*. 277. 309*. 352. — Vita- 292 (?). — Oster- 215. — Øver- 193. 233. — Øvre- 384.

ló f.; -lo.

Fol- 127. — Hjall- 385 (?). — Kvel- 382. — Kyl- 385. — Lagar- 329. — Lang- 320. — Mes- 169 (?). — Rafna- 176*. 223 (?).

lundr m.; -lunden.

Soknes- 242.

luti m.; **lutr** m.; -lotten.

Ár- 102*. — Brúsa- 99. — Vigd- 151.

lykkja f.; -løkken.

Beset- 304. — Bolungmo- 229. — Brenn- 295. — «Buset-» 233. — Dørrems- 188. — Egg- 303. — Eng- 129. — Esp- 334. — Forset- 283. — Gorset- 193. — Grandals- 262. — Haga- 262. 295. — «Hindset-» 188. — «Holems» 282. — «Huseby-» 293. — «Høgset-» 306. — Il- 171. — «Inset-» 249. — Jellein- 331. — Kaas- 193. — Klo- 136. — Klunger- 118. — Krokstad- 262. — Lefstad- 298. — Lunde- 260. — Mor- 296. — Mølmanns- 204. — Nord- 233. 303. — «Nord-» 249. — Over- 316. — Ri- 304. — Røds- 226. — Sag- 259. — «Sel-» 195. — «Semsaas-» 298. — Sjetn- 308. — Skjerdingstad- 285. — Skur- 275. — «Stavaa-» 193. — «Stavholt-» 316. — «Stok-» 288. — Stor- 242. — Støver- 254. — Svang- 316. — Sør- 235. — «Sør-» 250. — Torgaards- 371. — Torger- 297. — Tunner- 192. — Undals- 172. — Øfsthus- 250.

lǫg f. (n. pl.); -lauan.

Týs- 279 (?).

Mark, Marken.

Brung- 368 — Hyll- 35. — Morset- 383. — Mostad- 361.

melr m.; -mælen.

«Ner-» 231. — Þrándar- 281 (?). — «Øver-» 230.

mór m.; -mo, -moen.

Aal- 109. — Aun- 230. — Anne- 127. — Bas- 230. — Blaas- 129. — Boling-

Pladsen.

Hytte- 237. — Kjøn- 178. — Sag- 231.

rá f.; -raaen.

«Flak-» 323. — Svoreu- 208. — Testad-210.

rabbr m.; -rabben.

«Ryes»- 324.

rák n.

Fitja- 41 (?).

rás f; -raas.

Finse- 121.

rim n.; -remmet.

Bønløk- 380. — Laugbak- 379.

rjóðr n.; -ry.

Lille- 128. — «Lille-» 132.

ruð n.; -rod.

Hǫgna- 244*. — Kettu- 264 (?). — Kvern- 232. — Langa- 231. — Løv- 231. — «Mid-» 225 (?). — Sand- 231*. — Skata- 264 (?). — Stor- 244.

Ry f., Rye m.; -ryen.

Saks- 197. — Stor- 238.

Rydning; -rydningen.

Belsaas- 316. — Buk- 224. — Haug-322. — Kregnes- 283. — Lille- 283. — Lunde- 259. — Nordset- 365. — Ny- 199. 214. — Ramlo- 224. — Ryes- 324. — Saksvik- 355. — Stor-283. — Volla- 281.

ræki n. (?); -kj.

Mera- 167 (?).

rǫnd f., **randir** f. pl.; -raanden, -rand.

Ljá- 315. — Skóg- 89.

Sagen.

Hytte- 369.

salr m., **salir** m. pl.; -sal.

Óðins- 290. — Upp- 98*. 335.

sandr m.; -sand, -sanden, -sen (?).

Hǫgna- 9 (?). — Krokstad- 262. — Kvit- 75. — «Kvit-» 207. — Malvik-356. — Mo- 242. 260. — «Ner-» 314. — Reka- 75 (?). — «Saltnes-» 314. — Ving- 2. — «Øver-» 314.

setr n., **setrar** f. pl.; -set, -seten.

Ak- 76. 79. — Al- 107. — Arna-103 (?). — Auða- 91 (?). — Auðs-112 (?). — «Aulfua-» (?) 380. — Baar- 381. — Bárðar- 381 (?). — Barkar- 27*. — Beina- 303 (?). — Bjúgs- 317 (?). — Bjør- 150. 272. — Bjørk- 251. — Borg- 275. 381 (?). — Borgars- 251 (?). 381 (?). — Bratta- 22 (?). 107 (?). 137*. 173. — Bratts- 22 (?). 107 (?). — Breiða- 339 (?). — Brúns- (Brúna-?) 357 (?). — Brø- 339. — Bu- 233. — Bær- 44. — Bøg- 317. — Bør- 251. — Dal- 342. — Dolmu-17 (?). — Drǫgu- 161 (?). 248 (?). — Ek- 34. — Elgi- 323. 344*. — Fé- 227. — Finna- 22 (?). 278. — Finns- 22 (?). 263*. — Finnu-22 (?). — Fjǫlnu- 98. — For- 232. — «Foß» 164. — Fox- 298. — Frø- 348. — «Frø-» 165. — Frøys- (Frøyju-?) 239 (?). 252 (?). 322 (?). — Furu- 106*. 283. 369 (?). — Gaf-120. — Garðar- 192 (?). — Geislu- 221 (?). 249 (?). — «Geita» 277. — Glen- 342. — Gor- 166. 192. 256. — Greips-165 (?). — Grjót- 279*. 323. (?). — Grýtu- 323 (?). — Grœna- 98. 221*. 250*. — «Gud-» 374. — Gulla- 388*. — Gǫrðu- 192 (?). — Ha- 358. — Há- 360. — Hal-161. — «Hald-» 289. — Halla-192 (?). 254*. 347*. 367*. — Haugs-189* — Heg- 217. 386. — «Hegge-» 225. — Heggs- 206 (?). — Hel- 120. — Helga- 161 (?). — Hind- 188. — Hóa- 140*. 175*. 294. — «Hufua-» 41. — Hǫfða- 98. — Høg- 306. — «Høg-» 225. — «Høy-» 374. — Igðu-34 (?). 117*. — In- 249. — «Ind-» 225. — Kattar- 119*. — Kle- 387. — Kols- 387*. — Kráku- 296*. — Kúa- 358 (?). — Kviðu- 325 (?). — Lang- 162. — Langa- 380. — Lauf- 287*. — «Lawpa-» 41. — Le-

váll m., **válir** m. pl.; -vaal, -vol, -vold.

Geitis- 128*. 349 (?). — «Giβ-» 219 (?). Rót- 339. — Røyna- 330*. — Stør- 190. — Sumar- 141.

vangr m.; -vam, -vang.

Leik- 67*. — Vil- 91.

varp n.

«Kolvorpo» 115. — «Skers-» 115.

vatn n.; -vandet, -vatnet.

Hul- 39. — Lang- 157. — Lys- 20. — Sø- 139. — Ur- 152.

Veien.

Røt- 191.

ver n.; -vær, -været.

Almennings- 9. — Fjǫll- 75. — «Gaaβe-» 73. — «Haanngs» 72. — Kalv- 3. — Kval- 61. — Kvenna- 69. — «Lyng-» 72. — «Smaa-» 72. «Steinse-» 72. — «Strenge-» 73. — «Tienne-» 73. — Ul- 78. — Ulfs- 78 (?). — Vágs- 62*.

verk n.; -værk.

Heðins- 228 (?).

viðr m.; -ve.

«Hø-» 294. — Ring- 336 (?). 338 (?).

vík f., **víkr** f. pl.; -vik, -viken.

Abel- 46. — Alm- 45*. — «And-» 36. — Apaldr- 46 (?). — Aralds- 36 (?). — Arna- 22*. — Asbjørn- 45. — Baat- 70. — Badstu- 79. — Bels- 86. — Beltis- 86 (?). — Bjørk- 38. — Bjørns- 39. — Bjørs- 2. — «Blaaβ-» 62. — Boð 313. — Bond- 113. — «Bor-» 124. — Botn- 75. — Bótolfs- 84*. — Brand- 35*. 38*. — Brat- 70. — «Bred-» 327. — Brei- 59. 75. 352. — Breiða- 91*. — Bust- 55. — Bæk- 75. — Bække- 31. — Djúp- 39*. 42*. 76. — Dyr- 58. — Dysja- 52*. — Dønnes- 69. — Ein- 75. — «En-» 73. — «Endre-» 80. — Eng- 84. — «Eng-» 73. — Er- 2. 36. 58. — Eris- 36. — Espi- 111*. — Fisdals- 39. — Flek- 201. — Fleks- 84. — «Fol-» 335. — Fredags- 58. — Furu- 68. — Gauthildar- 13. — Geirs- 31 (?). — Grind- 79. — «Gudbrands-» 47. — Guðríðar- 60 (?). — Guðrúnar- 60 (?). — Guld- 26. — Haa- 10. 55. 68. — «Haakon-» 45. — Hal- 183. — Hals- 7*. 80*. — «Halsa-» 72. — Halt- 68. — Hammer- 56. — Hanekam- 77. — Háreks- 13 (?). — Hattar- 80 (?). — Hauk- 98. — Hegg- 37. 76*. — Hel- 2. — Hellems- 31. — Hellis- 26*. 59*. — «Hennings-» 77. — Herðzlu- 116. — Hest- 16. 79. — Hlé- 2 (?). — Hommel- 300. — Hul- 69. — Hus- 57. — Hval- 12*. — Høn- 14. — Høy- 2*. 13*. — Ingeborg- 75. — Ingebrikts- 67. — Jægt- 66. — Kamb- 48. — Kast- 75. — Kje- 75. — Kjøns- 90. — Klungra- 91*. — Kol- 389. — Kongs- 320. — Kvern- 118. — Kvernhus- 65. — Lauf- 15*. — Leir- 60. 72. — Ler- 25. — Lille- 351. — Man- 356. — Melk- 74. 75. — Melkstad- 59. — Mor- 66. — Mortens- 67. — Mose- 66. 73. — Musdals- 44. — Mýr- 66 (?). — Ner- 387. — Njarðar- 125*. — Nord- 183. — Nær- 183. — Ol- 7. — Older- 77. 78. — Ols- 79. — Oralds- 36 (?). — Over- 340. — Patrus- 393. — Peter- 39 (?). — Rafna- 46 (?). — Rafns- 39 (?). 46 (?). — Rams- 39. 46. — Rør- 117. — Røs- 82. — Saltbúðar- 13*. — Sand- 60. 92. 164. 359. 378. — Saxa- 355. — Sel- 111. — Sigmundar- 12 (?). — Sjurs- 47. — Skarðs- 374*. — Skel- 56*. — Skipa- 46 (?). — Skrædder- 77. — Sla- 46. — Slet- 44. — «Smeed» 80. — Snekkju- 71*. 86*. — Staal- 83. — «Stak-» 65. — Stald- 37. — Stals- 65. — «Steen» 15. — Stein- 31*. 58*. — Stupel- 163. — Svart- 26. 205. — Sæter- 85. — Sonder- 43. — Sør- 102. — Søt- 37. — Taanaar- 40. — Tan- 90. — Tang- 123. — «Tore-» 85. — Tran- 77. — Tømmer- 68. — Tor- 15. — Þrándar- 77 (?). — Þrætu- 163*. — Vaage- 83. — «Weder-» 41. — «Wer» 53. — Við- 321*. — Viða- 26 (?). — Vor- 45. 108. — Vorp- 38. — Vormu- 45 (?). 108 (?). — Oidals- 358. — Over- 387. — Oyk- 10*.

